

DOM

afsagt den 25. januar 2019 i sag

SS 4-6843/2018

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

CPR nr.

Adresse 1

2100 København Ø

Sagens baggrund og parternes påstande

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 15. marts 2018 og berigtiget anklageskrift er modtaget den 22. august 2018.

Tiltalte er tiltalt for overtrædelse af

1.

straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1 – brud på tavshedspligten.

ved i perioden fra ultimo 2014 til oktober 2016, på ukendt sted i København-sområdet, som tidligere chef for Politiets Efterretningstjeneste (PET), for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding og under i øvrigt særligt skærpene omstændigheder,

uberettiget og mod vederlag at have videregivet fortrolige oplysninger, som tiltalte havde fået kendskab til under sin ansættelse i PET, til journalist

Vidne 5

, hvilke fortrolige oplysninger med tiltaltes indforståelse blev offentliggjort i bogen ”Syv år for PET – Tiltaltes tid”, som blev udgivet oktober 2016, og som påførte andre en betydelig skade eller indebar en særlig risiko herfor,

idet tiltalte blandt andet videregav følgende fortrolige oplysninger til

Vidne 5:

Kapitel 1 – Operation Daggert

a. (bogen side 15)

”Paskontrollen er en god lejlighed til at kigge lidt nærmere på folk, uden at du nødvendigvis afslører, at det er efterretningstjenesten, der er på spil. Det handler selvfølgelig om at gøre det på en måde, hvor man ikke kan se, at der har været nogen i bagagen. Det skal gå hurtigt, for du har ikke adgang til bagagen i særlig lang tid. Man vil normalt også være optaget af at komme til at kigge i folks håndbagage og elektroniske genstande”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

b. (bogen side 35)

”I den periode havde man i flere lande set terrorplaner og også gennemførte angreb begået af personer, som havde været i Pakistan for at modtage træning og derefter var blevet sendt tilbage for at udføre angreb. I Glasvejsagen havde vi simpelthen mulighed for i realtid at følge en person, som var blevet sendt hjem fra Waziristan med en opgave. Det mente amerikanerne var ret enestående”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

c. (bogen side 35)

”Under et møde med amerikanerne sagde de til mig, at det for dem var en kæmpe operation og en meget vigtig sag, som den amerikanske præsident blev orienteret om i sine regelmæssige briefinger fra CIA”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig

betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

d. (bogen side 46- 47)

"Vi havde mistanke om, at Person 1 havde spillet en central rolle i forhold til Person 2's kontakter i udlandet, men Person 1 sørgede for at holde sig på afstand af alt det, der handlede om konkrete terrorplaner. Der var ikke så meget tvivl om, at Person 1 var en central figur i forhold til radikaliserings, og vi kom til at koncentrere os meget om ham i årene efter. Nærmest hver eneste gang, vi havde en terrrorsag, stødte vi på Person 1",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer og private forhold vedrørende Person 1,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

e. (bogen side 49)

"Det er ikke sikkert, at vi havde opdaget Person 2, hvis ikke amerikanerne havde tippet os. Udenlandske tjenester deler oplysninger med dig, hvis der er tillid til, at du kan håndtere oplysningerne, og at du kan beskytte den pågældende tjeneste og deres indhentningsmetoder. Det betyder noget, at du viser, at du kan håndtere trusler effektivt, og det blev meget afgørende for PET i de kommende år, at vi havde håndteret de her oplysninger ordentligt, afværget truslen, og at vi også var i stand til at levere efterretninger til udenlandske efterretningstjenester",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 2 – Tunesersagen

f. (bogen side 55, 57 og 60)

”Men **Tiltalte** fortæller, at det i virkeligheden var danskmarokkaneren, som i PET’s øjne var sagens hovedperson: *”Vores oplysninger gik på, at det var ham, planerne var forankret omkring. Danskmarokkaneren var den centrale person, men det var ikke ham, som skulle udføre selve drabet, det skulle de to tunesere”* og *”Brandbergen-netværket har i en årrække været centralt at holde øje med for både PET og den svenske efterretningstjeneste, SÄPO. Derfor vidste vi, at der løbende havde været forbindelser mellem danskmarokkaneren i Aarhus og Brandbergen-netværket i Sverige, også før Tunesersagen”*, og *”Det var vores opfattelse, at det var danskmarokkaneren fra Aarhus, som derefter fik overdraget en del af de opgaver, som **Person 3** tidligere havde haft for terrornetværket i Skandinavien”* siger **Tiltalte** om **Person 4**”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET’s operationer og private forhold vedrørende **Person 4**,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

g. (bogen side 60 -61)

”Vi havde svært ved at komme rigtigt tæt på gruppen, for de var meget, meget sikkerhedsbevidste, og vi havde især svært ved at komme tæt på danskmarokkaneren og lave aflytninger hos ham,” og *”Først lang tid efter Tunesersagen lykkedes det for PET at få spionudstyr ind i **Person 4’s** lejlighed. ”Men hvordan kan jeg ikke afsløre”*,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET’s operationer, arbejdsmetoder og private forhold vedrørende **Person 4**,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 3 – Slyngelejer

h. (bogen side 80 og 85)

"Så tog han mig med ud bagved, hvor han havde (han) en række terrarier fyldt med store kvælerslanger. Der kom en tjener ind med et par levende mus, som han begyndte at fodre slangerne med. Det skulle jeg se på, og det var ikke nogen stor oplevelse. De her mus blev kastet ned til slangerne, uden at der skete noget, og jeg tænkte bare: "Gudskelov". Men lige pludselig reagerede kvælerslangerne, så det var en lidt speciel oplevelse. Jeg ved ikke rigtig, om formålet var at ryste mig lidt, eller om han bare syntes, det var sådan noget, man gjorde med gode venner; at fodre slanger" og "Efter mit møde med den excentriske sikkerhedschef, som viste mig sine kvælerslanger, gav han mig en lille pakke og sagde, at det var en personlig ting til mig. Da jeg kom hjem på kontoret og pakkede gaven ud, så var det gudhjælpemig et Rolex-ur. Jeg tænkte: "Åh nej, det er simpelthen bare den værste gave, man overhovedet kan forestille sig",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

i. (bogen side 81-82)

"Da vi mødtes med ledelsen i ISI, begyndte mødet simpelthen med, at jeg blev skældt huden fuld. I en halv time fik jeg ikke sagt et ord, fordi de skældte mig ud, skældte Danmark ud og fortalte, hvor forfærdelige tegningerne var, og hvor uforståelig håndteringen af tegningesagen var. Jeg sad simpelthen og tænkte: 'Det her bliver et meget kort møde. Vi kan lige så godt begynde at kigge på, hvornår det første fly går hjem fra Islamabad'. Men efter en halv times tid sagde de: 'Okay, nu har vi fortalt, hvad vi mener om den tegningesag, så nu behøver vi ikke tale mere om den'. Nu kunne vi i stedet tale om, hvordan vi så kunne finde ud af at samarbejde",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 5 – Operation Cyclone

j. (bogen side 129)

”Vi hev fat i hende og sagde, at vi gerne ville have, at hun lånte sin lejlighed ud til Person 5, og det gik hun med til. Det betød, at vi kunne plastre lejligheden til med aflytningsudstyr og overvågning, og det ville give os nogle unikke muligheder. Det var aftalt med amerikanerne, og alt var på plads til, at Person 5 skulle komme til Danmark for tredje gang”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere, operationer, arbejdsmetoder samt fortrolige oplysninger som indebar en væsentlig risiko for den omtalte kvindes sikkerhed,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

k. (bogen side 133-134)

”Det var ikke overraskende, men det var alligevel tankevækkende. Jeg havde selv været på besøg i Pakistan, og vi havde et samarbejde med den pakistanske tjeneste. Vi havde haft et angreb mod den danske ambassade, og vi havde også på det her tidspunkt folk i Pakistan, som arbejdede sammen med pakistanske myndigheder, også den pakistanske efterretningstjeneste. Så er det selvfølgelig lidt hård kost at finde ud af, at mens vi arbejder med folk i den pakistanske efterretningstjeneste, er der andre folk i den samme tjeneste, som aktivt sidder og udpeger Danmark som terrormål” og ”På en række punkter har vi haft et udmærket samarbejde med den pakistanske tjeneste. Men det er en stor tjeneste, der er præget af politiske dagsordener, og derfor handler det meget om, hvem i tjenesten man arbejder med. Man er nødt til hele tiden at tage forholdsregler, når man arbejder med sådan en tjeneste. Man kan ikke undgå at forholde sig til Pakistan og den pakistanske efterretningstjeneste, når det handler om terrorbekæmpelse, men selvfølgelig fik Person 5-sagen konsekvenser for vores samarbejde. Det var en påmindelse om, at man ikke nødvendigvis er på samme side hele tiden”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er

nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

l. (bogen side 135 – 136)

”Men i forhold til hele debatten om NSA og masseovervågning er det min erfaring fra min tid i PET, at den tekniske indhentning – den elektroniske overvågning – sjældent giver ret meget. Den tekniske indhentning kan slet ikke måle sig med kildearbejde” og ”Så får PET en efterretning om, at der er nogen, der kommunikerer om noget, som omhandler en mulig trussel mod Danmark. Men ofte er der tale om så diffuse oplysninger, at man ikke har mere at gå efter. Man er måske ikke engang i stand til at identificere, hvem der har skrevet de pågældende mails. Jeg siger ikke, at man slet ikke har brug for den tekniske indhentning. Når det handler om trusler, der kommer fra udlandet, er det et nødvendigt værktøj i efterretningsarbejdet. Min erfaring er bare, at den tekniske indhentning typisk først har betydning, når du allerede har identificeret en trussel. Når man ved, at man vil holde øje med en bestemt person, så kan den tekniske indhentning bruges til at finde ud af, hvem vedkommende kommunikerer med, og hvad de taler om. Det betyder ikke, at man aldrig kan bruge den tekniske indhentning til at få identificeret en trussel, man måske ikke selv havde set ellers. Men min erfaring er, at den meget brede tekniske indhentning sjældent er afgørende i forhold til at identificere og imødegå konkrete trusler”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET’s arbejdsmetoder og kildearbejde,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 6 - Øksemanden

m. (bogen side 145-146)

”Vi vidste, at han havde forsøgt at etablere sig i al-Shabaabs ledelse, men var blevet afsløret af kenyanske myndigheder. Derfor havde vi selvfølgelig kig på ham. Men vi havde ingen indikationer på, at han skulle have fået en opgave med hjem fra al-Shabaab, og vi vurderede, at han på eget initiativ var ved at trække sig, blandt andet motiveret af personlige frustrationer over sit fejlslagne forsøg på at blive en del af al-Shabaabs aktiviteter i Østafrika. Vi havde heller ikke nogen oplysninger, der pegede i retning af, at han havde modtaget træning eller deltaget i kamphandlinger i Somalia”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer og samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 7 – truslen udefra

n. (bogen s. 168)

"Jeg kan blandt andet huske en episode, hvor jeg havde taget en taxa hjem til min privatadresse, og hvor vi efterfølgende ved et tilfælde fandt ud af, at taxachaufføren havde ringet til nogle personer, som vi aflyttede i en anden forbindelse, for at fortælle, at 'jeg ved, hvor ham PET-chefen bor'. Det var selvfølgelig ikke behageligt",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 8 – Den etbenede bombemand

o. (bogen side 175)

"Den eneste måde, du kan pacificere en selvmordsbomber på, er ved at skyde vedkommende, men du kan altså ikke skyde hvor som helst, hvis du skal undgå, at vedkommende får lejlighed til at udløse bomben. Så vi taler om en helt anden måde at skyde folk på. Du skyder ikke for at ramme dem i benene eller i armene. Du skyder for at likvidere. Det er simpelthen et spørgsmål om, at du skyder meget præcist efter nervecenteret ved hovedet, så det hele bliver lukket ned i ét hug",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

p. (bogen side 182 og 187)

"Det hele var foregået en fredag eftermiddag, og da vi kontaktede den belgiske efterretningstjeneste, var de gået hjem. De holdt weekend. Vi var ved at blive sindssyge over, at vi simpelthen ikke kunne komme i kontakt med den belgiske tjeneste" og "Det var ikke fordi, vi var imponerede over den belgiske tjeneste. De var i et lidt andet gear på det tidspunkt, end vi var i Danmark, for vi havde jo i lidt længere tid arbejdet med et helt andet truselsbillede, end de havde været vant til",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

q. (bogen side 186)

"Det var et gennembrud i sagen, da vi havde ham på overvågning, mens han gemte brevet i sin benprotese. Den efterfølgende ransagning gav vigtige spor og beviser til sagen",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer og arbejdsmetoder,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 9 – Operation Constant

r. (bogen side 198 – 199 og 221)

"Det svenske efterretningsarbejde viste, at Person 6 (P6) ringede til Pakistan, fordi han forsøgte at komme i kontakt med Person 7 (P7), som på det tidspunkt var højt placeret i al-Qaeda – han var leder af al-Qaedas religiøse komite – for at få godkendelse til angrebet," og "Der er oplysninger, der peger på, at P6 havde fået en ordre med hjem fra Pakistan i form af en konkret opgave om at angribe Jyllands-Posten. Det var Person 8, der på det tidspunkt var nummer 3 i al-Qaeda, som havde givet ham opgaven. Desuden var der oplysninger, der pegede på, at P6 fra Sverige havde forsøgt at kontakte P7, som på det tidspunkt var en af al-Qaedas øverste ledere i Waziristan, for at få godkendelse til angrebet",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer og samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

s. (bogen side 204)

"PET skaffede sig også adgang til naboledigheden i det gule murstensbyggeri på Vej 1 i By. "Så overtog vi lejligheden og rykkede Aktionsstyrken ind i den. Vi ville være klar til at overmande svenskerne, hvis det blev nødvendigt"",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder, operationer, samt fortrolige oplysninger som indebar en væsentlig risiko for den omtalte nabos sikkerhed,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

t. (bogen side 216)

"Men Tiltalte siger, at PET ikke på forhånd havde orienteret ledelsen i JP/Politikens Hus om truslen. "Vi kunne godt have taget kontakt til JP/Po-

litikens Hus og sagt, at 'i dag skal I nok tage og holde jeres journalister hjemme fra arbejde', men hvis vi havde gjort det, havde der nok været en ret stor risiko for, at historien var kommet ud, før vi havde anholdt svenskerne. Det er nogle af de dilemmaer, der er i den her slags sager. Man kan godt være fristet til at gå med livrem og seler, men risikoen for, at man afslører operationen på så tidligt et tidspunkt, at man ikke har beviser nok til en straffesag bagefter, er bare meget stor, hvis man gør det",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

u. (bogen side 218)

"I forbindelse med et retsmøde i Vollsmosesagen fandt vi ud af, at nogle af de tiltalte venner havde planer om at udføre et angreb i forbindelse med retssagen. De kørte i en bil fra Fyn til København, hvor de havde en aftale om at hente nogle våben, som de skulle have med til Østre Landsret. Vi stoppede bilen, før de nåede så langt, og det betød også, at vi ikke havde beviser til at føre en straffesag mod dem. Men vi turde ikke lade dem fortsætte længere",

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer, arbejdsmetoder, kildearbejde og andres private forhold,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 10 – Person 9

v. (bogen side 228-229)

"Det højreekstremistiske miljø var meget fragmenteret, præget af uenighed og af grupper, der brød ud af andre grupper. I miljøet var der mange planer, men man kunne ikke rigtig få organiseret tingene og realiseret sine

planer”

Han tilføjer dog, at PET gennem flere år også efterforskede en større højre-ekstremistisk gruppe, som man mistænkte for strafbare handlinger.

”De var velorganiserede og havde relativt godt styr på deres ting. De opfattede sig selv som nationalpatrioter og troede på, at der ville komme en fremtidig racekrig i Danmark. Vores vurdering var, at de var parate til at bruge vold”.

”Vi havde efterforskning kørende mod dem med mellemrum. De havde adgang til våben, de trænede med våben, og vi afdækkede dem i forhold til våbentræning, hvor det blandt andet handlede om at skyde til måls efter billeder af politikere. Det foregik imidlertid i en lukket kreds, og vi havde ikke tilstrækkeligt grundlag til at gribe ind og sigte. Men der var også andre hensyn. Vi havde en interesse i at kunne fortsætte afdækningen af miljøet, deres aktiviteter og mulige planer”.

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 12 - Person 10 w. (bogen side 275-276)

”Konvertitterne har simpelthen en meget hurtigere og lettere adgang til de mest ekstreme miljøer. Og det er klart, at det er noget, man som efterretningstjeneste synes er interessant, fordi det giver nogle muligheder for at komme tæt på personer i udlandet, der er centrale i forhold til terrortruslen mod Danmark” og ”Ofte var de også illoyale typer, som flere gange havde skiftet livsbane. Vores analyse i PET var, at vi som efterretningstjeneste kunne bruge nogle af de ting, som havde motiveret dem til at konvertere og senere at opsøge de militant-islamistiske miljøer, når vi skulle forsøge at rekruttere dem”.

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder og kildearbejde,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at

oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

x. (bogen side 288 – 289)

Tiltalte siger, at PET generelt godt kan finde på at benytte lejligheden, hvis det viser sig, at en person fra Danmark på eget initiativ er på vej til udlandet for at møde militante islamister. Det kan for eksempel være, hvis PET finder ud af, at en kvinde har tænkt sig at rejse til Syrien for at gifte sig med en kriger hos Islamisk Stat.

”Det kan give PET nogle muligheder for at komme tættere på et miljø eller en person, man er interesseret i. Men hvis man skal udnytte den mulighed, der åbner sig, fordi man finder ud af, at en kvinde har planer om at rejse af sted, er det en forudsætning, at man føler sig sikker på, at man ikke gør noget, som forøger risikoen for hende. Hvis PET installerer elektronisk udstyr på en kvindes ejendele, så overvejer man først nøje, om det udstyr vil kunne afsløres, og hvad risikoen i givet fald vil være for hende”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET’s arbejdsmetoder,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 13 - Operation Sniper

y. (bogen side 303)

”Vi havde efterretninger om, at de havde planlagt at angribe danske soldater, som var vendt hjem fra Afghanistan” og ”Efterretningerne gik på, at det skulle ske inden for få dage. Vi ville have styr på det, og det ordnede vi med en agentoperation, hvor vi sendte en politiagent i marken og på den måde sikrede, at det var en politimand, som leverede våben til dem. På den måde vidste vi, hvilke våben de havde fået fat i, og vi kunne pille ved våbne, så de ikke fungerede”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET’s operationer, samarbejdspartnere og kildearbejde,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyg-
gelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sig-
tede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at
oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når
fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller
som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne
for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

z. (bogen side 305)

*”Ligesom mange andre lande stod vi med en udfordring i forhold til at få
efterretninger fra Syrien. Derfor prøvede vi sammen med den tyrkiske tjene-
ste at få et bedre billede af, hvem der rejste fra Danmark til Syrien, og vi
begyndte at se på, hvordan vi kunne bremse nogle af dem. Det havde vi
selvfølgelig nogle juridiske og etiske overvejelser omkring, men det var klart
for os, at man fra tyrkisk side ikke havde et ønske om, at der var så markant
en trafik gennem Tyrkiet til Syrien. Så vi havde en fælles interesse med tyr-
kerne i at få folk stoppet. Hvis vi fortalte tyrkerne om personer, som var på
vej, så havde de mulighed for at stoppe dem – ikke ved at fængsle dem eller
andet, men simpelthen ved at stoppe dem i lufthavnen og sende dem tilbage
til Danmark”*,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET’s samarbejds-
partnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig
betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-
retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er
nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hen-
syn til offentlige eller private interesser,

Kapitel 14 – Person 11

æ. (bogen side 319 – 320, 323, 324)

*”Der var ikke noget, der fra begyndelsen pegede entydigt på, at det var ter-
ror. Person 11 var en kontroversiel person, men der er rigtig mange
mennesker i Danmark, som har kontroversielle holdninger. Vores vurdering
var ikke, at han var et særligt interessant mål for terrorister. Der kunne væ-
re alle mulige motiver, og derfor blev der efterforsket meget, meget bredt”,
”Man kunne forestille sig mange forskellige mennesker, som var utilfredse
med Person 11 og hans holdninger. Derfor efterforskede vi mulige
forbindelser til det militant-islamistiske miljø, men også til det venstre-
tremistiske miljø”, ”Vi kendte ham, men han var ikke en, vi overvågede 24
timer i døgnet. Han var kendt som en person i udkanten af de miljøer, vi in-
teressererede os for, ikke nogen central figur” og ”Vi vidste godt, hvor han
var – han var rejst til Libanon – og i perioder havde vi ham også mere præ-*

cist lokaliseret”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's operationer og en verserende straffesagsefterforskning,

hvilke oplysninger er fortrolige for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

ø. (bogen side 332 -333)

”Tyrkerne havde i lang tid været på nakken af os – ikke PET, men Danmark som sådan – fordi de mente, at vi ikke gjorde nok over for PKK. Vi sagde til dem, at hvis vi skulle foretage os noget, så krævede det, at de fortalte os, hvad de vidste, og så skulle vi nok følge op på det. Da tyrkerne så begyndte at se, at vi rent faktisk tog PKK alvorligt og skred ind, når der var grundlag for at rejse straffesager, så lagde det grobund for et rigtigt fornuftigt samarbejde”,

hvorved der blev videregivet fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere,

hvilke oplysninger er fortrolige som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign. eller som følge af, at det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser,

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf i 6-9 måneder.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at der hos tiltalte i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, konfiskeres 397.625 kr.

Tiltalte har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært om rettens mildeste dom.

Tiltalte har protesteret mod konfiskationspåstanden.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af vidnerne [Vidne 1], [Vidne 2] og [Vidne 3], af tiltalte og af vidnerne [Vidne 4] og [Vidne 5] i den nævnte rækkefølge.

Vidne 1 har til retsbogen den 8. oktober 2018 afgivet følgende forklaring:

" ...

Vidnet oplyste i forbindelse med vejledningen om vidnepligten og vidneansvaret, at PET ikke kan give samtykke til, at han kan afgive forklaring under hovedforhandlingen om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentliges interesse påhviler ham tavshedspligt, jf. herved PETs mail af 21. august 2018 (mappe 10, bilag 5-87). Hvis der fra anklager eller forsvarer måtte være ønsker om, at tavshedspligten ophæves vedrørende konkrete forhold, vil PET kunne tage stilling hertil efter forudgående forelæggelse.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at han har været PET-chef siden den 1. januar 2016, men han startede et halvt år før som konstitueret.

Som PET-chef påtager man sig en opgave og nogle forpligtelser, som er nærmere defineret i bl.a. PET-loven. PET arbejder med kontraspionage, kontraterrorisme, kontraekstremisme og alle de trusler, der kunne rette sig mod det danske samfund. PET arbejder med at blotlægge trusler mod det danske samfund i bred forstand og foretager trusselsvurderinger af hvilke områder, det er mest nødvendigt at beskytte. Han og medarbejderne ligger inde med en lang række oplysninger, som det ikke nødvendigvis er behageligt at ligge inde med. PET er både en sikkerhedstjeneste og en efterretningstjeneste. Sikkerhedsdelen består bl.a. af livvagtsbeskyttelse af personer og aktionsstyrken, som deles med politiet, når det er nødvendigt. PET indhenter og indsamler oplysninger om personer og persongrupperinger, der mistænkes for at true det danske samfund. Det er et ekstremt kompliceret puslespil af små brikker at danne sig et overblik, over hvad der truer det danske samfund. PET får oplysninger fra åbne kilder, samarbejdspartnere i udlandet og fra personer, der er inde i eller har adgang til de miljøer, PET interesserer sig for, og de pågældende personer løber en betragtelig risiko ved at give oplysningerne videre. PET foretager også indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder telefonaflytninger m.v. Det foregår efter de samme regler, som gælder for det åbne politi, og et indgreb kræver derfor en kendelse. PET danner sig på den måde et billede af, om der er personer, der vil det danske samfund noget ondt. I det omfang det er muligt, deler PET oplysninger med det åbne politi og anklagemyndighed, således at der kan indledes egentlige strafferetlige forfølgninger. PET har som den eneste efterretningstjeneste en forebyggende afdeling, hvor PET rækker ud og prøver at tale folk fra at begive sig ud i noget ulovligt.

Fortrolighed er overordnet vigtig, fordi de oplysninger, PET får fra samarbejdspartnere, beror på oplysninger, som samarbejdspartneren har skaffet sig på den ene eller den anden måde, fx fra en kilde. Hvis PET bruger sådan en oplysning og lægger den åbent ud i fx en strafferetlig forfølgning, kan kilden komme i fare, fordi persongruppen, som kilden var en del af, vil undre sig

over, hvor oplysningen kom fra. Efterretningstjenesterne har derfor en fast indarbejdet samarbejdsstruktur, hvor man meddeler hinanden oplysninger af efterretningsmæssig værdi, men oplysninger, som man får fra efterretningstjeneste A, kan man som udgangspunkt ikke dele med efterretningstjeneste B eller med det åbne politi eller andre danske myndigheder.

En efterretningstjeneste ønsker at beskytte, hvor en oplysning kommer fra, idet tjenesten ellers mister muligheden for at få oplysninger. Hvis det sker, tørrer efterretningsarbejdet ud. Hvis en tjeneste ikke er fortrolig om oplysninger fra samarbejdspartnere, er der en risiko for, at man ikke får de oplysninger, som man har behov for. Samarbejdet mellem efterretningstjenester er et tillidsspørgsmål, og man deler kun oplysninger med efterretningstjenester, hvis man har en klar og sikker forventning om, at oplysningerne ikke bliver delt med andre. Man taler om "tredjelandsgereglen", der går ud på, at man ikke deler oplysninger med andre, end udstederen af oplysningerne har givet tilladelse til. Man kan gå til udstederen og få tilladelse til at dele oplysningerne med fx andre efterretningstjenester, men det er udstederen, der ejer oplysningerne. Vidnet ville ikke som PET-chef kunne beslutte at dele oplysninger fra en samarbejdspartner med andre uden udstederens tilladelse. Man kan godt diskutere, om han har hjemmel til det, men det er uinteressant, da han i givet fald ville ødelægge relationen til samarbejdspartneren.

Der er også et meget betydeligt fortrolighedshensyn med hensyn til PETs arbejdsmetoder. Arbejdsmetoderne er kernen i, hvordan PET kan drive virksomheden. Hvis de personer, som PET efterforsker imod, har indsigt i PETs metoder, er det for let at omgå metoderne. PET er derfor meget påpasselig med at ikke at omtale arbejdsmetoderne. De målpersoner, PET interesserer sig for, kan prøve at undgå at komme i en situation, hvor PET - med de metoder PET har - kan få indsigt i, hvad de laver. Beskyttelsen af arbejdsmetoder er også kernen i samarbejdet mellem efterretningstjenesterne. Det efterretningstjenesterne deler er efterretninger, og ikke hvordan man har fået efterretningerne. Hvis man bare kan slå op i et katalog og se, hvilke muligheder PET har, så vil de folk, der interesserer PET, indrette sig efter det og forsøge at imødegå det, og så vil der være en risiko for, at PET ikke får de nødvendige oplysninger, og at det billede, PET kan få af truslen mod det danske samfund, tørrer ud.

Begrebet "operationer" dækker over de sager, som PET efterforsker/interesserer sig for. Det kan være sager, hvor PET forsøger at forhindre personer i at begå noget ulovligt, forebyggende indsatser, afdækning af om personer planlægger terror i Danmark, operationer mod udenlandske aktører (spioner) og indledende efterforskning mod konkrete personer i sager, der senere bliver en del af en offentlig straffesag fx om terrorvirksomhed.

Indsigtsretsreglen i PET-lovens § 14 er udtryk for, at indsigt i, hvad PET ved/ikke ved kan være til hinder for PETs mulighed for at skabe et samlet billede af de sager, de behandler. Man kan derfor ikke rette henvendelse til

PET og få svar på, om man indgår i en undersøgelse eller ej. Man kan fra tilsynet med PET få at vide, at PET ikke har ulovlige oplysninger om en person, men PET kan ikke be- eller afkræfte, om PET har oplysninger om en enkeltperson. Begrundelsen er, at man som efterretningstjeneste prøver at samle et puslespil om de persongrupperinger, der er modstandere af det danske samfund, og de personer vil også forsøge at lægge et puslespil om, hvad PET ved/ikke ved, idet det for en modstander kan være lige så vigtigt at vide, hvad PET ikke ved som at vide, hvad PET ved. Selvom be- eller afkræftelse af en oplysning i en given situation kan se tilforladelig ud, så vil en modstander ved PETs be- eller afkræftelse af oplysninger over en længere periode kunne sammenstykke et billede om PETs viden, kapacitet og evne til at beskytte det danske samfund. Dette bagvedliggende hensyn til § 14 i PET-loven er beskrevet præcist i forarbejderne til loven. En modstanders viden om konkrete operationer vil være negativ for PETs opgavevaretagelse, idet modstanderen vil kunne sammenstykke et samlet billede af PETs viden, arbejdsmetoder, samarbejdspartnere og kapacitet. Det er samme problematik som ved samarbejdspartnere og arbejdsmetoder.

Begrundelsen for fortrolighedshensyn vedrørende kildearbejde er overordnet fint beskrevet i forarbejderne til PET-loven, men man kan ikke mærke på sin krop, hvor vigtig fortrolighed er. De kilder, PET bruger, er sammen med personer, som ikke er søde og rare, men som det kan være farligt at komme på kant med. At videregive oplysninger til PET, som PETs modstandere meget gerne vil holde for sig selv, indebærer en risiko for kildens helbred, idet kilden risikerer tæsk, eller det der er værre, hvis videregivelsen af oplysningerne bliver opdaget. Hensynet til beskyttelsen af kildens sikkerhed er derfor ekstrem vigtig. Hvis kilden ikke føler, at kilden kan være tryk ved at videregive oplysninger til PET, idet oplysningerne eller oplysninger om kildens identitet risikerer at komme ud i det åbne, vil PET heller ikke kunne hverve kilder fremadrettet, og så vil PET ikke kunne løse sin opgave. Fortrolighed om kildearbejdet er derfor vigtig både af hensyn til kildens sikkerhed og til den fremtidige hervedning af kilder.

PET fortæller aldrig, hvor PET har kilder, da det ville sige noget om, hvor PET er stærke og svage på kildedækningen. Fortroligheden drejer sig også om PETs kapacitet. PET går aldrig ud og siger noget om, hvor store de enkelte afdelinger i PET er, kapaciteten, de tekniske muligheder osv., da det ville give modstanderen mulighed for at afdække, hvad PET kan og ikke kan. At noget vedrørende kilden ligger tilbage i tid eller er historisk, betyder ikke, at det ikke længere er fortroligt, idet kilden fortsat har krav på fortrolighed, og det er vigtigt, at nye kilder kan se, at PET ikke efterfølgende fortæller om, hvad der er sket. Det har betydning for, hvor mange kilder, hvilke kilder de kan få, og hvad kilden vil fortælle.

PETs overvejelser om, hvilke personer/personstyper PET gerne vil hverve som kilder og som er lette at hverve, er klart dækket af fortrolighedshensynet. Hvis man forestillede sig, at PET fx havde en stor interesse i at hverve

skakspillere som kilder, så ville nogle grupper kigge sig omkring og undersøge, om de havde nogle skakspillere siddende i inderkredsen.

Der er risiko for, at man ikke kan løfte opgaven, hvis man ikke er fortrolig omkring en kilde. Hvis PET ikke har fortrolighed omkring samarbejdspartnere, så risikerer man at brænde deres kilder af, og så holder de op med at dele oplysninger med PET. PET vil imidlertid aldrig vide, om man ikke får informationer. Hvis en anden efterretningstjeneste mister tilliden til PET, vil tjenesten ikke komme og sige det, men de vil fortsat mødes med PET, men uden at dele sensitive oplysninger med PET. Derfor vil PET ikke vide, hvad de går glip af. Det vil derfor være vanskeligt at vurdere skadevirkningen i forhold til samarbejdspartnerne og til kilderne, fordi de ikke nødvendigvis fortæller det.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 1, bilag 1-3, brev af 20. februar 2017 fra PET til Københavns Politi, side 2, 3., 5. og 6. afsnit, vedrørende klassifikationsgrader og 3. landsreglen.]

Vidnet forklarede, at han er bekendt med bilaget. Han kan bekræfte de oplysninger, der fremgår af de nævnte afsnit.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 9, bilag 3-2-1, Notits om afhøring til bog-sagen af 3. november 2017, side 4 og fremefter.]

Vidnet forklarede, at han er bekendt med bilaget og han kan bekræfte oplysningerne.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 1, bilag 1-4-3-1, notat fra Kammeradvokaten af den 22. december 2017, side 1-2, ”1. sammenfatning”.]

Vidnet forklarede, at han er bekendt med notatet, og at han er enig i sammenfatningen. Den almindelige norm er, at oplysninger er fortrolige. Det kan ikke udtrykkes tydeligt nok, hvor vigtigt det er for en efterretningstjeneste at sikre, at oplysninger er fortrolige. Det er det bærende element for at sikre, at samarbejdspartnere vil dele oplysninger med PET, at kilder vil give oplysninger, at der kan hverves kilder, og at arbejdsmetoderne ikke kommer til at alles kundskab, så personer kan tilrettelægge deres kriminelle aktiviteter efter det. Fortrolighedshensynene er det allervigtigste at få lært fra starten af som ansat i PET.

Adspurg om der kan være modhensyn af hensyn til offentlighedens forståelse for PETs arbejde, og foreholdt at der er regler om årsberetninger m.v. forklarede vidnet, at årsberetninger m.v. er en helt anden sag. Fortrolige oplysninger er oplysninger, der ikke kan videregives til andre, fordi det ville være skadeligt for tjenestens opgaveløsning. Årsberetninger m.v. drejer sig om at kunne give gode og ordentlige forklaringer på, hvad PETs opgave er, og hvordan PET løser opgaven, men uden at videregive fortrolige oplysninger. Der kan være situationer, hvor der verserer sager i det åbne, og hvor det kan

være nødvendigt at afklassificere oplysninger, hvis det er i orden med den partner, man har oplysningerne fra, eller hvis det kan ske med tilstrækkelig hensyntagen til en kilde. Men det er vigtigt at understrege, at når man taler om fortrolige oplysninger, er det ikke et spørgsmål om åbenhedspolitik, eller hvor god PET er til at præsentere sine resultater i dagspressen, eller hvor dygtig PET er til at få forståelse i offentligheden for sine arbejdsopgaver. Det er en selvstændig opgave, at sikre at befolkningen har tillid til, at PET varetager sine opgaver på en fornuftig måde, men opgaven er ikke interessant i forhold til, om noget er fortroligt eller ej.

Det kan forekomme, at PET står med gode og valide oplysninger, som man ikke kan overgive til det åbne politi og anklagemyndigheden af hensyn til en kilde eller samarbejdspartner. Nogle gange er oplysninger således klausuleret alene til efterretningsmæssig brug. Hvis oplysningerne skal kunne bruges i en straffesag, må PET gå til udstederen og spørge, om PET må dele oplysningerne med politi og anklagemyndighed. Grunden er, at PET ikke nødvendigvis ved, hvordan samarbejdspartneren har fået oplysningerne, og om det vil være farligt for kilden, at PET videregiver oplysningerne. En løsningsmodel i den situation kan være, at nogle oplysninger kan undtages for aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c.

Vidnet er i tvivl, om hvorvidt han har oplevet, at en ansat i PET har udgivet en bog, mens den pågældende stadig var ansat. Han ved, at en livvagt har udgivet en bog, og at det er blevet anmeldt, men han husker ikke, om det var mens, den pågældende var i tjeneste. Når PET bliver opmærksom på, at en bogudgivelse er på vej, eller PET bliver præsenteret for en bog, så interesserer PET sig for, hvorvidt bogen indeholder fortrolige oplysninger. Men der er ikke en fast screening. Hvis en ansat med en særlig indsigt, udgiver en bog, så interesserer PET sig for det. De foretager en konkret vurdering af oplysningerne, herunder en alvorhedsvurdering. Under en retssag som fx denne, er der journalister til stede, som gengiver de oplysninger, der står i bogen, og så bliver oplysningerne yderligere udbredt. Derfor overvejer PET i forbindelse med en eventuel anmeldelse, hvad der er den største skadevirkning for tjenesten. Hvis en bog omtaler mindre betydelige oplysninger, der kan tænkes at glide ud i det uvisse, kan det være bedst for tjenesten, at bogen ikke politianmeldes.

PET blev opmærksom på **Tiltaltes** bogudgivelse i september 2016.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-2-2, brev af 15. september 2016 fra vidnet til **Tiltalte** vedlagt tavshedserklæring, forklarede vidnet, at der ikke er nogen lovfæstet tavshedspligt for ansatte i PET, men det ligger i normerne og af det forhold, at PET er undtaget fra offentlighedsloven og andre rammelove, at oplysninger, PET er i besiddelse af, er omgivet af tavshedspligt, jf. herved også Kammeradvokatens notat. Han mener, at han selv skrev under på en lignende tavshedserklæring, da han startede i PET. Det har efterfølgende vist sig, at der er et grundlovsmæssigt problem med erklæringen, idet erklæringen

indeholder et krav om, at man skal forhåndsanmelde sine ytringer. De har valgt at revidere erklæringen, så de nu anvender en erklæring, hvor denne klausul ikke indgår, fordi det er i strid grundlovens forbud mod forhåndscensur. Vidnet har forstået det sådan, at erklæringen blev indført, da **Tiltalte** var chef for PET. Han kender ikke baggrunden for erklæringens indførelse ud over, at der var nogle konkrete sager, hvor medarbejdere ønskede at skrive artikler mv.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-1, uddrag af regneark med supplerende oplysninger fra PET, forklarede vidnet, at han kender regnearket, men han har ikke været med til at udarbejde det. Han kender ikke baggrunden for regnearket i detaljer. Centerchef **Vidne 3** har været med til at udarbejde regnearket.

Det var foromtalen af bogen, der gav anledning til PETs interesse for bogen og gjorde, at vidnet rettede henvendelse til **Tiltalte**. Formuleringerne i foromtalen som "Han blotlægger PET-operationerne, de kendte og de ukendte" og "han portrætterer tjenestens dedikerede agenter og kunsten at hverve en meddeler" gjorde, at de blev alvorligt bekymrede for, hvad der kunne stå i bogen, da det er det allermest alvorlige område for PET.

Der indgik flere forhold i PETs overvejelser om at anmelde bogen. Der var tale om en bog, som blev markedsført i pressen på, at en tidligere PET-chef løftede sløret for operationer og kunsten at hverve en meddeler, hvilket er i kernen for det, PET beskytter. De var klar over, at bogen ville få en ikke ubetydelig omtale, blive solgt i mange eksemplarer og blive tillagt en ikke ubetydelig sandhedsværdi, fordi den kom fra den person, der på det tidspunkt havde ansvaret for PET. Menige medarbejdere i PET har en begrænset indsigt i tjenestens generelle virke mv., og PET arbejder med et princip om "need to know", så det er ikke alle medarbejdere, der har den fulde indsigt i PETs opgaver og operationer, men det har PET-chefen. Det var en bekymring i forhold til bogen. Der var flere modsatrettede hensyn. Det ville være bedst for tjenesten, hvis bogen gled under radaren, men det var ikke relevant, da de måtte forvente, at bogen ville få en betydelig omtale og udbredelse uanset, hvilken beslutning de traf. Da de fik bogen, vurderede den juridiske afdeling, i hvilket omfang bogen indeholdt brud på tavshedspligten. De vurderede, at det var et betragteligt antal steder. Det var vidnets vurdering, at når man læser bogen, giver den et samlet indblik i tjenestens kapacitet og arbejdsmetoder i den periode, hvor **Tiltalte** var chef. I vidnets optik var det meget beklageligt, og bagefter brugte de mange kræfter på deres forhold til samarbejdspartnere. Arbejdet med bogen gav anledning til, at der blev udarbejdet et bilag med 63 citater, som efter PETs opfattelse kunne være en overtrædelse af tavshedspligten.

Adspurg om det samlede billede, PET har vedrørende de enkelte forhold, kan være forskellig fra det billede, der vil komme frem under retssagen, forklarede vidnet, at der er oplysninger i sagen, som er omfattet af retspleje-

lovens § 729 c, og som ikke kan forventes fremlagt under sagen. Det er et dilemma i alle sager, at PET kan have oplysninger, som PET ikke er i stand til at dele af hensyn til samarbejdspartnere og kilder mv. Såfremt anklager eller forsvarer ønsker noget afklassificeret vedrørende konkrete forhold, vil PET vurdere dette, men det kan han ikke sidde og gøre i retten, da det kræver en nærmere analyse af, om afklassificeringen vil være skadelig for tjenestens opgavevaretagelse.

Når en medarbejder forlader PET har den pågældende en legal forpligtigelse til ikke at videregive oplysninger, der er fortrolige. Den viden en medarbejder har, kan medarbejderen ikke tage med sig og bruge bagefter. Allerede kort tid efter, at medarbejderen er gået ud ad døren, kan det være vanskeligere at vurdere, hvilken betydning oplysninger har for PET fremadrettet. Når en medarbejder forlader PET, har medarbejderen ikke længere det fulde billede, og der kan være sket ting eller opstået situationer, som gør, at en oplysning, som medarbejderen skønner er af mindre betydning, nu kan være af afgørende betydning for tjenestens arbejdsmetoder, samarbejdspartnere og kilder.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-1, excelark, og bilag 1-4-4, brev af 15. januar 2018 fra centerchef **Vidne 3** til Københavns Politi, forklarede vidnet, at PET fortsat ikke vil fremlægge oplysninger omfattet af retsplejelovens § 729 c. PET er villig til at vurdere konkrete forhold, jf. ovenfor, men sagen rejser et dilemma, som Kammeradvokaten også er inde på i notatet i mappe 1, bilag 1-4-3-1, side 21, 2. afsnit, hvor det fremgås: *"Det ville kortslutte hensynene bag tavshedspligten om PET's forhold, hvis det for at opnå dom efter straffelovens § 152 er nødvendigt, at PET positivt validerer de offentliggjorte oplysninger eller på anden vis bekræfter en konkret skadevirkning."* Vidnet vil ikke gå ind i den juridiske vurdering, men det er det dilemma, der er i spil. Vidnet vil således kunne komme i den situation, at han selv skulle bryde sin tavshedspligt vedrørende oplysninger af betydning for tjenesten, hvis PET bare videregav alle oplysninger, der kunne være af betydning for afdækning af et konkret forhold i denne sag.

Der er ingen tvivl om, at bogen gav anledning til, at han selv og medarbejdere i PET brugte betydelige ressourcer på at forklare samarbejdspartnerne, hvad der var sket, og hvad PET agtede at gøre for at genskabe den tillid, der er afgørende for, at oplysninger kan deles mellem efterretningstjenester. Det er utvivlsomt, at det forhold, at en tidligere efterretningschef skriver en bog så relativt kort tid efter, at han forlod på posten, og med de oplysninger, bekymrede samarbejdspartnerne, og det påvirker tilliden. Vidnet har brugt mange timer på at tale med andre tjenester om bogen og om at forsikre, at PET som tjeneste gør alt, de kan, for at sikre, at de modtagne oplysninger stadig er undergivet fortrolighed. Det gjorde han både i forhold til enkelte tjenester og i større fora. Det betyder ikke, at han ved, om der er nogle oplysninger, som de ikke har fået, for det ville han aldrig få at vide, hvis det var tilfældet.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt a, forklarede vidnet, at oplysning-

gen vedrører de arbejdsmetoder, som PET arbejder efter, og at citatet i bogen er med til at bringe oplysninger af denne karakter ud i et større forum. Selvom oplysningerne tidligere har været fremme, så løftes oplysningerne ikke ud af tavshedspligtsområdet, idet **Tiltalte** har sin viden om de fortrolige oplysninger fra sin tid i PET, og den viden kan han ikke tage med sig og videregive til journalister.

Adspurg om oplysningerne ikke er almindelig kendt, forklarede vidnet, at det forhold, at oplysninger af denne karakter gives videre fra chefen for PET, giver oplysningerne en helt anden validitet, end hvis det var spekulationer i en artikel. Der er væsensforskel på at vide, at PET har hjemmel til at foretage hemmelige ransagninger, hvis man får en retskendelse på det, og rent faktisk at beskrive konkret hvordan det udmøntes i praksis. Man skulle være en skidt terrorist, der havde noget i sin bagage, hvis man ikke begyndte at overveje, hvordan man skulle transportere sine ting i fremtiden.

Foreholdt citater fra anklageskriftets punkt b, c og e, forklarede vidnet, at citatet indeholder oplysninger om identiteten på og indholdet af samarbejdet med fremmede tjenester. Oplysninger af denne karakter om drøftelser, PET har haft med en anden tjeneste, vil alt andet lige bekymre andre tjenester, idet tjenesterne vil overveje, om de kan være sikre på, at de oplysninger, de deler med PET, bliver holdt fortrolige. Det drejer sig om, at *"Udenlandske tjenester deler oplysninger med dig, hvis der er tillid til, at du kan håndtere oplysningerne, og at du kan beskytte den pågældende tjeneste og deres indhentningsmetoder"* som netop anført i citatet i forhold e. Når der i bogen gives oplysninger, der fremstår som drøftelser med en samarbejdspartner om, hvordan samarbejdspartneren vurderer forholdene, så rejser der en tvivl om, hvordan man som tjeneste er i stand til at holde på de oplysninger, man får. Vedrørende anklageskriftets punkt b så er en oplysning om, hvordan man foretager indhentning, og at man i realtid kan følge en person, et spørgsmål om arbejdsmetoder. Der er også en vurdering af, at en anden samarbejdstjeneste syntes, at det var enestående. Dette er oplysninger, som helt åbenbart er fortrolige. Citatet i punkt b siger noget om, hvordan amerikanerne har vurderet sagen. Citatet i forhold c siger noget om, at man har den form for deling af oplysninger i den pågældende tjeneste, og hvor vigtig, tjenesten vurderede, at sagen var. Det er fortrolige oplysninger fra en samarbejdspartner.

Foreholdt citatet i anklageskriftets punkt e forklarede vidnet, at det er en åbenbar fortrolig oplysning, at det var amerikanerne, der tippede PET.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 2, bilag 1-5-3, artikel fra Politiken "New York Times: Dansk terrorsigtet var i træningslejr i Pakistan".]

Vidnet forklarede, at det i hans optik ikke ændrer på fortroligheden og **Tiltaltes** tavshedspligt, at der fremgår disse oplysninger i artiklen. Den måde **Tiltalte** udtaler sig på i artiklen, er den måde, PET ville håndtere det på, fordi de konkrete oplysninger ikke bliver kommenteret. Nogle gange fortæl-

ler man, at man har et samarbejde med en konkret tjeneste. Fx kan der være anledning til at informere befolkningen om et samarbejde med en fremmed tjeneste i forbindelse med en straffesag. PET vil så typisk aftale med den anden tjeneste, hvad PET siger, så man er sikker på, at der ikke bliver videregivet oplysninger, som er fortrolige for den anden tjeneste. PET må ikke oplyse mere, end der er aftalt. Hvem PET samarbejder med, hvordan samarbejdet foregår, og hvor godt samarbejdet er, er fortrolige oplysninger. Det er en fortrolig oplysning, hvilken relation man har. Det gælder for alle efterretningstjenester, at man samarbejder med flere efterretningstjenester, og nogle af dem har måske ikke så gode relationer indbyrdes. Så det forhold, at PET samarbejder med tjeneste A, vil PET måske ikke dele med tjeneste B, C eller D med mindre det er nødvendig for opgaveløsningen. Relationerne siger noget om, hvor tæt man arbejder sammen, og hvilken kapacitet tjenesterne har indbyrdes.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt d forklarede vidnet, at oplysningen om, at "Person 1" havde spillet en central rolle", er en fortrolig oplysning om den efterretningsoperation, der ligger bag ved straffesagen. Oplysninger af den karakter kobler personer til hinanden og siger noget om deres rolle i netværket. Det er fortroligt og kan ikke deles med andre, da det siger noget om, hvilken viden efterretningstjenesten har, og hvordan man har koblet sine oplysninger sammen. Efterretningsarbejde er som nævnt et puslespil, men PETs modstandere laver også efterretningsarbejde og lægger puslespil om, hvad PET ved. Oplysningerne er fortrolige, selv om de vedrører en tidligere periode, og selv om der har været rejst tiltale mod andre personer. Det er også en fortrolig oplysning, at PET kom til at koncentrerede sig meget om Person 1 efterfølgende, for det siger noget om, hvor PET brugte sine ressourcer. Det siger også noget om vurderingen af den konkrete person. Med den pågældende viden, vil man kunne sammenstykke et billede af, hvordan oplysningerne er blevet vurderet i PET, og det er fortroligt. Oplysninger fra sager, der ligger år tilbage, er også omfattet af tavshedspligten, netop for at man ikke skal kunne sammenstykke et samlet billede af den viden, PET har. Citatet "Nærmest hver eneste gang, vi havde en terrrorsag, stødte vi på Person 1", er en fortrolig oplysning. Det siger noget om den mistanke, der var mod Person 1, om terror. Der er tale om, at Tiltalte videregiver oplysninger, som han har fra sin tid i PET, om en konkret operation. Det ligger helt klart, at PET ikke videregiver oplysninger om konkrete operationer/efterforskninger.

Adspurg om det har en betydning for fortroligheden, at Person 1 har været massivt omtalt i medierne og har optrådt på Youtube mm., forklarede vidnet, at én ting er, hvad der har været fremme i pressen, og hvad personen selv har sagt, men når en tidligere chef for efterretningstjenesten går ud og forklarer, hvordan tjenestens arbejde rent faktisk hang sammen, så er det videregivelse af fortrolige oplysninger.

Foreholdt citaterne i anklageskriftets punkt f forklarede vidnet, at det er en

fortrolig oplysning, at danskmarokkaneren i PETs øjne var sagens hovedperson. Hvis PET selv var gået ud med denne oplysning, ville det være et valg, man som tjeneste kunne træffe, hvis man mente, det ville løse opgaven bedst muligt, fx hvis det i et forebyggelsesmæssigt henseende kunne få andre til at afstå fra at foretage handlinger af tilsvarende karakter. Men det er PET, der skal vurdere, om oplysningen kan afklassificeres. Det er ikke en tidligere chef, der skal vurdere det. Det er en fortrolig oplysning, at der løbende havde været forbindelse mellem danskmarokkaneren og Brandenbergen-netværket også før tunesersagen. Vidnet ved ikke, hvor oplysningen stammer fra. Man må helt åbenbart antage, at oplysningen stammer fra operationen, hvor tre personer blev anholdt. Det er derfra oplysningen vil kunne komme.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-19-1, Højesterets kendelse af 2. juli 2008, side 2, pressemeddelelse af 12. februar 2008 fra PET, hvoraf det bl.a fremgår, at politiindsatsen er sket efter længere tids overvågning, og at den pågældende danske statsborger af marokkansk oprindelse fortsat vil være genstand for PETs interesse, forklarede vidnet, at han ikke ser nogen sammenhæng mellem pressemeddelelsen og citatet, idet citatet er en beskrivelse af, hvordan PET internt så det, mens pressemeddelelsen er en forklaring til offentligheden om, hvad der var sket.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 3, bilag 1-6-9, artikel af 7. oktober 2014 fra Jyllands-Posten "PET følger sag om dansk mistænkt".]

Vidnet forklarede, at det efter hans opfattelse ikke har nogen betydning for vurderingen af forholdet, at amerikanerne havde sat **Person 4** på en terrorliste. De oplysninger, der er citeret i anklageskriftet, har en helt anden karakter end brede, generelle oplysninger om, at personen er på en terrorliste. Efter hans opfattelse er der stadig tale om fortrolige oplysninger. I citatet gives der således en indsigt i, hvad man tænkte i tjenesten på det pågældende tidspunkt, og hvilken viden man konkret havde, og det er ikke en henvisning til, at personen var på en terrorliste.

Foreholdt citatet i anklageskriftets punkt g forklarede vidnet, at det er fortroligt at sige, at gruppen var svær at komme tæt på, for de var meget sikkerhedsbevidste, selv om PET havde oplyst, at gruppen blev overvåget, for det viser noget om arbejdsmetoder og den kapacitet og evne, man havde til at foretage konkret aflytning af en konkret person. Personer, der måtte have været involveret, vil få bekræftet, at de forholdsregler, de havde taget, var virksomme.

Adspurgte til citatet "Først lang tid efter Tunesersagen lykkedes det for PET at få spionudstyr ind i **Person 4's** lejlighed. "Men hvordan kan jeg ikke afsløre"" forklarede vidnet, at det er en fortrolig oplysning. Den vedrører angiveligt operationer, som vidnet ikke kender i detaljer eller har været en del af, men en oplysning om, at man har foretaget indhentning mod en person, er som udgangspunkt klart en fortrolig oplysning. Installering af spionudstyr vil

kræve en kendelse, og i retsplejeloven er der regler om, at man kan undlade at underrette folk om, at de fx er blevet aflyttet. Det er sådan, det bliver håndteret i mange sager, hvis det kan skade den fremtidig efterforskning eller rigets sikkerhed. Det er en fortrolig oplysning, at en person har været genstand for en undersøgelse. PET be- eller afkræfter aldrig, om en person har været genstand for en undersøgelse, med mindre hensynet til opgavevaretagelsen skaber et behov for det. Vidnet er enig i at oplysningerne er fortrolige af hensyn til PETs operationer, arbejdsmetoder og private forhold.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt h forklarede vidnet, at det er en fortrolig oplysning om et møde med en samarbejdspartner. Samarbejdet mellem efterretningstjenesterne er indrettet sådan, at man aldrig oplyser offentligt, hvem der bliver holdt møde med og med hvilke dagsordner, og hvad der i øvrigt foregår på mødet. Selve afholdelsen af mødet og indholdet af drøftelserne på mødet er således fortroligt. Selv om den pågældende samarbejdspartner ikke er identificeret, er der tale om referat af omstændigheder fra et møde, og det er ikke nødvendigvis en positiv omtale af den pågældende samarbejdspartner. Der fremsættes nedsættende bemærkninger, som er baseret på en efterfølgende intern vurdering i tjenesten. Det er fortroligt og kan ikke videregives. Han ved ikke, om den pågældende person vil kunne identificere sig selv ud fra beskrivelsen, men det kan han forestille sig.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt i, forklarede vidnet, at det er en fortrolig oplysning, at der har været et møde med ISI. Møder og indholdet af møder med andre efterretningstjenester er fortrolige oplysninger. Samarbejdet mellem efterretningstjenester bygger på tillid. Når der efterfølgende gives oplysninger af denne karakter, vil det bekymre en tjeneste i hvilket omfang PET i fremtiden vil sikre, at de oplysninger, PET modtager, vil blive behandlet fortroligt. Det er ikke relevant, om der er tale om vigtige informationer. Det relevante er, at der refereres fra noget, der i samarbejdet mellem efterretningstjenester opfattes som fortroligt. Risikoen er, at den pågældende efterretningstjeneste vil blive usikker på, om operative forhold også vil blive refereret. Der er ikke en konvention/international traktat om samarbejde mellem efterretningstjenester. Samarbejdet sker på baggrund af bilaterale drøftelser/opbygget tillid over lang tid, og hvis tilliden bliver brudt, fordi tjenesten af den ene eller anden grund ikke er i stand til at vise, at man lever op til normen for en efterretningstjeneste og kan håndtere fortrolige oplysninger, så risikerer man, at en fremmed tjeneste ikke ønsker at samarbejde fremadrettet i det hidtidige omfang. Det værste er, at man aldrig vil vide, om man mister noget, for der er ikke nogen, der vil fortælle, hvis de ikke længere stoler på én. Niveauet for hvilke oplysninger, man vil videregive, vil bare blive sænket.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-7-4, artikel af 31. maj 2009 fra Politiken "PET flytter ud i en farlig verden", hvoraf det fremgår, at der har været samarbejde med de pakistanske myndigheder og noget om indholdet af samarbejdet fx at man skal tage sine forholdsregler, forklarede vidnet, at det ikke har betydning for fortroligheden af det, der fremgår af bogen. På tidspunktet for artiklen

har den daværende PET-chef kunnet vælge at bringe oplysningerne under forudsætning af, at det er blevet drøftet med andre tjenester, men oplysninger af den karakter, der anført i anklageskriftet fx om, hvordan stemningen var, er oplysninger, man ikke kan tage med ud af tjenesten og bruge i bogform. De oplysninger er stadig underlagt fortrolighed. Hvis man oplyser noget udover det, som PET selv har oplyst tidligere bl.a. om indholdet af samarbejdet, så videregiver man fortrolige oplysninger.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt j forklarede vidnet, at en aftale af den anførte karakter med en borger er en fortrolig oplysning. Man kan ikke som tjeneste beskytte sig mod, at borgeren måske selv fortæller til andre, at borgeren har indgået en aftale med PET. Man kan tale med borgeren om ikke at videregive det, men som PET-ansat kan man ikke videregive det. Det er åbenbart en fortrolig oplysning, at PET "kunne plastre lejligheden til med aflytningsudstyr og overvågning". Det drejer sig om, hvordan man arbejder, hvordan man tilrettelægger en operation, og hvem man samarbejder med. Det er en fortrolig oplysning, at "det var aftalt med amerikanerne og at alt var på plads til, at Person 5 skulle komme til Danmark for tredje gang", da der er tale om oplysninger om samarbejdspartnere og om aftaler med samarbejdspartnere.

Hvordan samarbejdet foregår er fortroligt. Det gælder generelt i efterretningstjenesterne. Der er som nævnt ikke nogen konvention eller traktat, men en nedarvet forståelse mellem efterretningstjenester af, hvordan man samarbejder, og den er baseret på tillid. Hvis tilliden bliver brudt, så mister man muligheden for at styrke samarbejdet og risikerer at miste oplysninger. Det har kostet vidnet mange arbejdstimer at prøve at sikre sig, at udgivelsen af bogen ikke skulle betyde, at Danmark mistede god information fra vores samarbejdspartnere. Det er åbenbart en overtrædelse af tavshedspligten at afsløre, at man har aftalt, at man skal overvåge en lejlighed. Han kan ikke vurdere konkret, om oplysningen om kvinden medfører nogen risiko for kvinden, men oplysninger om, at personer har bistået PET på den ene eller anden måde, er fortrolige, fordi der er en generel risiko for, at sådanne personer kan blive udsat for repressalier, og risikoen ligger ikke langt væk. De personer, PET interesserer sig for i forhold til at beskytte danske interesser, er personer, der er voldsparete, så oplysninger om civile personer, der har bistået PET, er oplysninger, der er fortrolige for at beskytte de pågældende personer.

Vidne 1 forklarede fortsat, foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt k, at oplysningen, om at man samarbejder med den pakistanske efterretningstjeneste, er en fortrolig oplysning under de omstændigheder.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 4, bilag 1-9-15-1, side 2, politirapport "Rapport Kap. 5 - Suppl. vedr. "nyt citat"", side 3 i rapporten, pressemeddelelse fra PET af 15. januar 2010, og bilag 1-9-11, artikel af 31. decem-

ber 2010 fra Politiken "Pakistan mistænkt for at kende til planer mod JP".]

Vidnet forklarede, at oplysningerne i citatet er fortrolige. De beror på en analyse fra [Tiltalte], men forholdet mellem efterretningstjenester er fortrolige. Når man forlader embedet, kan man ikke tage sin viden med ud og bruge den til at skrive bøger. At navngive en efterretningstjeneste og omtale, at det fik konsekvenser for samarbejdet, er en fortrolig oplysning.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt l forklarede vidnet, at noget af det anførte har en analysemæssig karakter, men i den sidste del af citatet udpeges det, hvilken type af indhentning, der er relevant i forhold til forskellige typer af sager. Hvis det er oplysninger, der stammer fra [Tiltaltes] tid i PET - og ikke er gætværk - så er det fortrolige oplysninger. Der vil forekomme diskussioner om emnet både internt i efterretningstjenester og i offentligheden, men forskellen er, at det her er en tidligere PET-chef, der udpeger, hvordan han vurderer forholdet mellem de forskellige indhentningsmetoder. Hvis det skal forstås på den måde, er det fortrolige oplysninger.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt m og mappe 5, bilag 1-10-1, rapport fra PET "Samlet orientering om de sikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med overfaldsforsøget på tegneren [Person 12] fredag den 1. januar 2010", side 5-7, forklarede vidnet, at oplysningen om, at den pågældende havde "forsøgt at etablere sig i al-Shababs ledelse, men var blevet afsløret af kenyanske myndigheder" er fortrolige oplysninger. Hvis man videregiver oplysninger, der går videre end det PET har lagt frem, og som har været fremme under den åbne sag, så er det fortrolige oplysninger.

Foreholdt mappe 5, bilag 1-10-3, artikel af 10. januar 2010 fra Politiken "Kenya: Øksemand med i toppen af terrorgruppe", og adspurgt om det betyder noget for fortroligheden, at en anonym kilde fra den kenyanske efterretningstjeneste fremkommer med de anførte oplysninger, forklarede vidnet, at helt generelt gør det ikke nogen forskel, at der har været andre ude at hævde, sige eller skrive noget. Det afgørende er, om oplysningerne hidrører fra tjenesten. Der vil være masser af situationer, hvor nogle spekulerer på det ene og nogle på det andet, og nogle gange har de ret og andre gange ikke, men det er noget andet at gå ud som tidligere chef og bekræfte noget, som ikke tidligere har været fremme i offentligheden fra tjenesten. Oplysninger, man har fra tjeneste, og som ikke efterfølgende er blevet afklassificeret, kan man ikke efterfølgende bruge. Det er tjenestens oplysninger. Vidnet kan ikke udtale sig om, hvorvidt oplysningerne stammer fra operationer eller samarbejdspartnere.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt n forklarede vidnet, at det måske kan være lidt vanskeligt at forstå, hvorfor oplysningen er fortrolig. Men i arbejderne til PET-loven og de andre baggrundsjuridiske dokumenter står der, at selv mindre detaljer, som umiddelbart kan forekomme uskyldige, stadig er belagt med tavshedspligt ud fra en forudsætning om, at hvis man åbent

videregiver en række små detaljer, der åbenbart er ubetydelige, så giver det modstanderne af PET mulighed for over tid at sammenstykke et samlet billede af, hvordan PET opererer og arbejder. Oplysningen om, at en person er blevet aflyttet, hidrører fra tjenesten og vedrører en operation. Selvom det er på detaljeniveau og kan forekomme ubetydeligt, så er det samlet set oplysninger, der er omfattet af tavshedspligten. Der er et meget bredt tavshedspligtbegreb.

Adspurg, hvor konkret en oplysning skal være for, at den har betydning for fortroligheden, forklarede vidnet, at det i anklageskriftet anførte er konkret nok, idet man ved hjælp af mange ubetydelige oplysninger, vil kunne stykke et billede sammen af tjenestens samarbejdspartnere, kapacitet, arbejdsmetoder og operationer.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt o forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter er helt inde i kernen af, hvordan PET arbejder, hvilken operationsmetode, der bliver anvendt, og hvordan PET tilrettelægger en konkret operation. Oplysninger af denne karakter er fortrolige.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 6, bilag 1-12-1, artikel af 26. juli 2005 fra Information "Dansk Politi skal kunne skyde for at dræbe".]

Vidnet forklarede, at ét er, at taktikken i forhold til at skyde en selvmordsbomber, er blevet drøftet i en artikel med nogle politiske udtalelser. Noget andet er konkret at fortælle, hvad indsatsordren og tankesættet i PET var på det tidspunkt. Det er fortrolige oplysninger, som ikke har noget at gøre med en offentlig polemik om den rette polititaktiske indsats. Fortroligheden beror på, hvor oplysningerne stammer fra. Det fremstår her som, at oplysningen stammer fra interne overvejelser i PET fra da Tiltalte var chef. I det tilfælde er det omfattet af tavshedspligten. Bogens samlede sammenstilling af oplysninger om arbejdsmetoder, kapacitet og overvejelser i PET skaber et billede, som en modstander vil kunne bruge. Det er i strid med reglerne om tavshedspligt, men også direkte risikobetonet i forhold til, at PET som tjenesten skal kunne løse sine opgaver.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt p forklarede vidnet, at citatet er en vurdering af en anden efterretningstjeneste og dens kapacitet. Som nævnt arbejder de i efterretningstjenesten ikke efter nogle regler, men efter en ramme, hvor det er tilliden mellem efterretningstjenesterne, der er afgørende. Oplysningen er ikke befordrende for et godt samarbejde mellem efterretningstjenesterne. Derudover er der konkrete oplysninger om, at tjenesten ikke er der i weekenden. Det er helt generelt sådanne oplysninger, der ikke er offentlige, men de er grebet af fortrolighed, fordi de vedrører samarbejdspartnere og forholdet til dem. Ifølge forarbejderne har det ingen betydning, hvor lang tid der er gået. På et eller andet tidspunkt begynder historiens mørke selvfølgelig at sænke sig over alle oplysninger, og det er en konkret vurdering, hvornår det er sket, men som udgangspunkt er sådanne oplysninger

vedrørende samarbejdspartnere, arbejdsmetoder, operationer og kapacitet fortrolige og kan ikke deles. Vurderingen af den anden efterretningstjeneste er ikke befordrende for samarbejdet og vil blive læst i nutidens lys.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt q og mappe 6, bilag 1-12-12-1, politirapport af 30. september 2010 "Sikring af brev fra Person 13 på PG" forklarede vidnet, at helt generelt er en arbejdsmetode, hvor man fx anvender overvågning, en arbejdsmetode, der er fortrolig, og i særdeleshed i forhold til en konkret sag. Sådan en overvågning kræver en kendelse. Hvis der foreligger oplysning om en overvågning, er det en fortrolig oplysning.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt r og mappe 7, bilag 1-13-18-1, pressemeddelelse af 29. december 2010, og bilag 1-13-18-3, side 4, artikel af 29. december 2010 fra Ekstra Bladet "Fem anholdt for terror", forklarede vidnet, at det forhold, at der kan være oplysninger ude i det offentlige rum, som kommer fra kilder eller andre, ikke ændrer ved, at oplysningerne er fortrolige, hvis oplysningerne stammer fra efterretningstjenesten. Foreholdt at der i den åbne sag ikke er fundet oplysninger fra den svenske efterretningstjeneste, forklarede vidnet, at han ikke kender den konkrete sag, men generelt er videregivelse af oplysninger fra andre efterretningstjenester fortrolige oplysninger og derfor tavshedsbelagte. Udgangspunktet vil være, at den svenske efterretningstjeneste eller andre efterretningstjenester ikke ønsker at få offentliggjort oplysninger, som det ikke er aftalt på forhånd kan lægges ud i det offentlige rum. De oplysninger vil som udgangspunkt være til efterretningsmæssig brug, hvilket betyder, at de ikke må videregives til andre myndigheder, bruges i åbne straffesager, eller deles med offentligheden.

Foreholdt mappe 7, bilag 1-13-21-1, Nordisk Kriminalreportage 2016, artikel "Forsøg på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i København", side 25, venstre spalte, forklarede vidnet, at det ikke gør nogen forskel for fortroligheden, at der har været offentliggjort lignende oplysninger, og at oplysningerne kommer fra politiet. Uden at kende sagens konkrete omstændigheder er det afgørende, om man videregiver oplysninger, man har fra en efterretningstjeneste, og i det omfang oplysningerne er klausulerede til efterretningsmæssig brug, må de ikke efterfølgende videregives til andre. Artiklen har givet anledning til en politianmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed men henblik på en vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af tavshedspligten i den sag. Vidnet forudsætter, at oplysningerne kan være klausuleret, hvis det er foregået på sædvanlig måde, hvor oplysninger er gået fra en efterretningstjeneste til en anden, således at der typisk i bunden af dokumentet vil stå "kan kun anvendes til efterretningsmæssig brug". Oplysninger af den pågældende karakter gives sædvanligvis skriftligt.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt s forklarede vidnet, at helt generelt er de arbejdsmetoder, man bruger for at beskytte Danmark fortrolige. Den konkrete operation var dygtigt eksekveret, men det betyder ikke, at man efterfølgende kan bruge oplysningerne om, hvordan man arbejdede på det

tidspunkt. Den metode, som angiveligt har været anvendt her, vil man sædvanligvis beskytte, for der er ingen grund til, at andre skal kende den i detaljer. Det kan godt være, at det har været fremme, eller at nogen kan gætte sig til det, men det ændrer ikke ved, at man som tidligere PET-chef ikke kan tage oplysninger og bruge dem i det offentlige rum. Det er stadig fortrolige oplysninger.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 96, artikel af 12. januar 2007 fra Weekendavisen "At modvirke og forhindre terrorhandlinger", og side 95, PETs hjemmeside der henviser til artiklen, og foreholdt, hvordan det kan være en fortrolig oplysning at sige noget lignende, forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med denne artikel, hvordan den er kommet til veje, eller om den har været clearet. Som udgangspunkt er oplysninger om arbejdsmetoder fortrolige. Vidnet medgiver, at artiklen er ekstremt detaljeret, men han er ikke i stand til at sige, hvad baggrunden er for den. Det er et valg, om det giver en fordel for tjenesten i opgaveløsningen at offentliggøre oplysninger af den pågældende karakter, men det er noget, tjenesten skal afgøre. Afgørende er her, om det er et valg, man i tjenesten har truffet, fordi man gerne vil kommunikere noget, eller om det er oplysninger, man har givet på et tidspunkt, hvor man ikke længere er i tjenesten, og så bruger dem til noget andet. Den almindelige PET-medarbejder ville ikke kunne fremkomme med oplysninger af den pågældende karakter. Det ville kræve, at det blev clearet med ledelsen, der ville have mulighed for, at deklassificere oplysningerne.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt t forklarede vidnet, at han mener, at det er en fortrolig oplysning. Det afgørende er, hvor oplysningen stammer fra. Andre kunne have disse drøftelser, men her fremstår det som de overvejelser, der var på det pågældende tidspunkt i den konkrete sag, og hvis det er tilfældet er oplysningerne som udgangspunkt fortrolige og tavshedsbelagte.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt u, og at anklagemyndigheden ikke har kunnet finde nogen sag vedrørende oplysningerne, forklarede vidnet, at i hans optik er det en fortrolig oplysning. Det er en fortrolig oplysning om, hvordan PET har håndteret en konkret sag, og hvilke arbejdsmetoder tjenesten kan have haft. Foreholdt at der skulle være to klassificerede interne dokumenter vedrørende forholdet, forklarede vidnet, at han ikke kan kommentere, om det kan vedrøre kildearbejde. Det er en meget konkret afgørelse, hvad man oplyser til de pågældende. Det kræver, at man kender sagen på en anden måde. Han ved ikke, om de pågældende personer blev gjort bekendt med årsagen til, at de blev stoppet, da han ikke kender den underliggende sag.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt v og mappe 8, bilag 1-14-1, artikel af 23. juni 2012 fra Århus Stiftstidende "PET tæt på at anholde højreekstrem loge", og bilag 1-14-2, rapport fra PET "PET's indsats i forhold til politisk ekstremisme", hvoraf fremgår at der har været oplysninger fremme om højreorienterede ekstremistiske miljøer fra PETs side, og at der har været en

konkret overvågning af ORG, forklarede vidnet, at der i citatet er en vurdering og en redegørelse for forskellige modsatrettede hensyn, jf. den sidste del af citatet. Det afgørende er, hvor informationen kommer fra, og hvis den baserer sig på viden fra **Tiltaltes** arbejde i PET, så er det omfattet af fortrolighed og tavshedspligt. Den type af oplysninger er fortrolige og kan ikke videregives. Man kan sige det sådan, at hvis efterretningstjenesten vælger, at man gerne vil - og kan - gå ud med de her oplysninger, fordi man gerne vil vise oplysningerne frem i offentligheden for at vise, at man ikke skal gøre sådan noget, så er det efterretningstjenesten, der kan gøre det. Man kan ikke gøre det bagefter. De oplysninger man får i PET er låst og tavshedsbelagt efterfølgende. Det forhold, at man selv har udtalt sig i pressen om et forhold kan ikke føre til, at man senere kan gengive flere detaljer.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt w forklarede vidnet, at det er en fortrolig oplysning, at konvertitter er interessante som kilder. Når man taler om, hvilke persongrupper, der er hensigtsmæssige at hverve som kilder, og hvordan man gør det, så advarer man målpersonerne om at være opmærksomme på den persongruppe. Det kan bringe personer, som er kilder, i fare, og det kan skabe den situation, at folk ikke tør være kilder, fordi de ikke ved, om PET kan holde tand for tunge. Oplysninger om kildearbejde og arbejdsmetoder er derfor meget fortrolige. Identiteten på kilder er klassificeret som yderst hemmeligt. Det at kunne pege grupper ud, som er meget rekrutterbare, gør at målpersonerne, som kilderne skal være tætte på og fortælle om, bliver mistænkelige. De personer, som PET gerne vil hverve, kan generelt blive bekymrede for, om PET kan bevare fortroligheden om kildearbejdet, og så får PET måske ikke så mange oplysninger.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 22, "Politiets evaluering af myndighedsindsatsen forud for og i forbindelse med terrorhændelserne den 14. og 15. februar 2015 i København", side 24, afsnit 3.10 Kildedækning i PET, hvoraf fremgår at en anden gruppe, "cross-over"-miljøet, er udpeget som et område, hvor PET gerne vil styrke kildearbejdet, forklarede vidnet, at der er tale om en evaluering af myndighedsindsatsen i forbindelse med terrorhændelsen den 14.-15. februar 2015 i København. Det var en evaluering af dansk politi og af PET. Det blev konkluderet, at der generelt var behov for at styrke kildeindsatsen, også i "cross-over"-miljøet. I denne forbindelse betyder "cross-over"-miljøet grupperingen mellem de klassiske bander og de klassiske islamistiske miljøer. Rapporten var åben, og den gav anledning til, at en række initiativer blev sat i værk. Man ville gerne give befolkningen oplysning om, hvilke særlige initiativer, man satte i værk som myndighed i Danmark i forbindelse, at man ville styrke politiets indsats for at skabe bedre rammer for at forebygge og afværge, at noget sådant kunne ske igen. Et af tiltagene var styrkelse af kildeområdet. Det var et valg, man traf at give denne oplysning, og at det skulle være et offentligt tilgængeligt dokument. Det er noget helt andet at oplyse om en meget lille gruppering i en bog, når det ikke beror på en overvejelse om, hvad der er nødvendigt at offentliggøre af hensyn til politiske tiltag for at styrke politiets samlede indsats.

[Anklageren dokumenterede fra forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 2, side 284, artikel af 3. februar 2016 fra Independent "MI5's attempts to recruit informants blamed for making British Muslim converts objects of suspicion".]

Vidnet forklarede, at det er en avisartikel, der beskriver noget, der foregår i England og som MI5 muligvis er involveret i. I bogen fremstår det anderledes, idet der her gengives en analyse fra PET, og den er fortrolig og må ikke deles. Det kan godt være, at andre har haft en lignende analyse, men informationen om, at man skulle have lavet en analyse, som når frem til, at denne type af personer er interessante at rekruttere, og at de har en særlig let tilgang til det islamistiske miljø, er oplysninger, der hører hjemme i tjenesten. Bogen er skrevet af en tidligere chef for PET, og den bliver tillagt nogen form for betydning. I bogen bliver man lukket ind i rummet, og i hvordan PET på det tidspunkt tænkte, og det giver PETs modstandere mulighed for at prøve at sammenstykke et billede af PETs tilrettelæggelse af kildearbejdet og operationerne. Det er den helt store bekymring ved bogen.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt x forklarede vidnet, at det er en fortrolig oplysning om en arbejdsmetode. Metoden beskrives, og denne type arbejdsmetode er generelt beskyttet, fordi det kan give PETs modstandere en mulighed for at få indsigt i, hvordan PET arbejder, og dermed imødegå det. Oplysningerne er fortrolige og kan ikke videregives.

Foreholdt citatet fra anklageskriftets punkt y forklarede vidnet, at det både er oplysninger om en konkret operation og om arbejdsmetoder. Man kunne måske forestille sig, at PET kunne finde på at pille ved våbnene, men det forhold, at man specifikt går ud og siger det, gør at det har en helt anden sandhedsværdi. Jo flere metoder, der samlet set gives oplysninger om, jo vanskeligere bliver det for efterretningstjenesten at varetage sin opgave fremadrettet. Han kan ikke kommentere, hvad "efterretninger" dækker over.

Foreholdt citaterne i anklageskriftets punkt z og ø forklarede vidnet, at der er tale om fortrolige oplysninger om en samarbejdspartner. Som tidligere nævnt er også indholdet af drøftelserne med samarbejdspartneren fortrolige, med mindre det aftales, at oplysningerne må videregives. Grundforståelsen mellem efterretningstjenester er, at man ikke omtaler bilaterale samtaler, møder og indholdet af møder, medmindre det er aftalt. Det står ikke i nogen traktat, men det er sådan, man har udviklet samarbejdet.

Foreholdt citatet i anklageskriftets punkt æ forklarede vidnet, at der refereres fra en verserende straffeefterforskning, og det kan man som udgangspunkt ikke. Citatet om, at man kunne følge den pågældende, siger noget om kapaciteten. Det blotlægger en operation, og som udgangspunkt er alle operationer fortrolige. Verserende straffesager og oplysninger om muligheder for at lokalisere personer er fortrolige oplysninger om arbejdsmetoder og kapacitet.

Hvis oplysningerne kommer fra PET, så stiller sagen sig anderledes. Man kan som tjeneste vælge at gå ud med oplysninger fx, fordi man gerne vil vise indsigt i en bestemt planlægning, eller i forebyggende øjemed for at advare befolkningen om bestemte miljøer, men det forudsætter, at det valg er truffet på baggrund af tjenestens vurdering af, hvad der er hensigtsmæssigt.

Vidnet forklarede vedrørende "åbenhed" at det fremgår af loven, at PET skal afgive en årsberetning. De har i PET haft interne overvejelser om, hvordan de tilrettelægger udtalelser til offentligheden om PETs forhold. De har lavet et setup, hvor flere direktionsmedlemmer har været ude at kommunikere om sager. Fx har direktøren for forebyggelsesafdelingen været ude at kommunikere om de særlige forebyggende foranstaltninger. I andre situationer er det andre af direktionsmedlemmer, der er ude at kommunikere. Identiteten af medarbejderne i PET er fortrolige, bortset fra direktionens medlemmer. Medarbejderne fortæller som udgangspunkt ikke, hvor de arbejder, men direktionsmedlemmerne er kendte i offentligheden, så derfor er det dem, der går ud og kommunikerer. PET har en betragtelig kommunikation i dagligdagen med pressen, og det vil PET også gerne. Det, der nogle gange giver problemer, er at få skabt en forståelse for, at når PET fx siger, at noget ikke eksisterer, så er det lige så slemt som at sige, at noget eksisterer. PET vil derfor ikke fx kunne afkræfte, at der er en terrortrussel mod Nørreport St. Hvis PET gjorde det, hvad skulle PET så svare den dag, PET er i besiddelse af oplysninger om en sådan trussel? PET overvejer løbende, hvordan de kommunikerer i forhold til offentligheden. PET ønsker som udgangspunkt ikke at være lukkede for at være lukkede, men PET prøver at beskytte de oplysninger, de har. Et er, at PET hvert år udgiver PETs vurdering af terrortruslen mod Danmark. Noget andet er at beskytte fortrolige oplysninger om samarbejdspartnere, kilder, arbejdsmetoder mm., så PET kan blive ved med at få informationer. Som PET-chef har man et valg om hvilke historier, man vil fortælle, men det er et konkret valg af, at det i det konkrete tilfælde er det mest hensigtsmæssige for at beskytte Danmark. Det er et valg, om PET vil beskytte oplysninger i forhold til igangværende operationer, eller om man vinder noget ved at gå ud med oplysningerne offentligt. PETs opgave er i første række er at beskytte Danmark, og ofte gør man ikke det ved at gå ud og kommunikere offentligt. PET bør nok blive bedre til at kommunikere om, hvad der kan siges, hvorfor det kan siges, og særligt hvorfor det ikke kan siges.

PET har benyttet sig af uformelle pressebriefinger, hvor pressen er inviteret, og han tror, de kommer til at gøre det igen, men det er ikke noget, de har benyttet sig af de sidste par år. Det er ikke et strategisk valg.

Adspurgt om bøgerne "Spionjæger i Danmark", "Frygt & Fornuft i terrorens tidsalder", "I Majestætens tjeneste" og "En PET-chefs erindringer" har indgået i PETs overvejelser om anmeldelsen, forklarede vidnet, at det var med i overvejelserne af, hvor på skalaen oplysningerne ligger, og hvor langt tilbage i tid oplysningerne ligger. Vidnet er ikke sikker på, at alle de nævnte bøger var med i overvejelserne, men de overvejede klart, hvad der ellers lå af oplys-

ninger ude, og i hvilket omfang de indeholdt fortrolige oplysninger. Der er ingen tvivl om, at en bog af denne karakter og med den forhåndsomtale skaber en meget stærk forforståelse i befolkningen om, hvilke ting man får at vide. Da de måtte konstatere, at der i bogen er gengivet oplysninger om operationer, arbejdsmetoder og hvordan man hverver en kilde bedst m.v. var der en meget stærk bekymring for samarbejdssiden. Samlet set gav det en betydelig frygt for, at deres samarbejdspartnerne ikke længere ville opfatte PET som en troværdig samarbejdspartner, og det indgik også i overvejelserne om politianmeldelsen. Antallet af forhold, hvor der foreligger en overtrædelse af tavshedspligten, og karakteren af overtrædelserne indgik også i overvejelserne.

Adspurgt af forsvareren om vidnet har deltaget i overvejelser om politianmeldelse eller sanktioner mod forfatterne til de af anklageren nævnte bøger, forklarede vidnet, at det har han ikke. Han har deltaget i overvejelserne af, om der skulle ske anmeldelse af forfatteren til artiklen i Nordisk kriminalreportage og nogle nyere bøger. Det har som tidligere forklaret til en vis grad indgået i deres overvejelser i forbindelse med anmeldelsen af bogen i denne sag, at der tidligere har været bogprojekter, men det var en konkret vurdering af den i sagen omhandlede bog, der gjorde, at der blev indgivet politianmeldelse.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at hvis det handler om arbejdsmetoder, operative forhold, relationer til samarbejdspartnere eller kilder, så må medarbejderne i PET som udgangspunkt ikke dele oplysningerne med andre. Det baserer han på regelgrundlaget og bemærkningerne til PET-loven. Han vil ikke afvise, at der kan være nuancer eller oplysninger om PETs administrative forhold eller andre ting, som man må forholde sig til på en anden måde. Men hovedgrupperingerne er fortrolige oplysninger. Det kan godt betegnes som PETs operative forhold. Undtagelsen er den situation, hvor man som tjeneste vælger at bruge oplysninger på en anden måde fx til en straffesag, til en kommunikation til offentligheden eller af forebyggende hensyn. Oplysninger, der har operativ karakter, kan tjenesten åbne op for ud fra konkrete vurderinger. Det er ikke alene vidnet, der kan træffe den afgørelse, men også den juridiske chef og andre, og noget af det sker pr. kutyme. Udgangspunktet er, at den enkelte medarbejder ikke kan udtale sig, medmindre den pågældende har rygdækning for det i systemet.

Adspurgt, om der efter vidnets opfattelse er nogen undtagelse til tavshedspligten som vidnet forstår den, hvis PET ikke har offentliggjort oplysningen og PET ikke har givet tilladelse til offentliggørelsen, forklarede vidnet, at det er vanskeligt at se for sig.

Adspurgt om, hvad han forstår ved sin tidligere forklaring om baggrundsjuridiske dokumenter, forklarede vidnet, at han herved tænker på det notat, som PET har fremlagt i sagen i forbindelse med anmeldelsen, og på det notat, som Kammeradvokaten har udarbejdet til brug for sagen. Det er bl.a. notits af 3. november 2017 til brug for bog-sagen. Når han omtaler forarbejder, er

det blandt andet forarbejderne til PET-loven. Adspurgt om, hvilke andre forarbejder, han henviser til, forklarede vidnet, at hvis der skal gås mere i dybden med det juridiske grundlag, så vil det være hensigtsmæssigt at indkalde PETs juridiske chef. Ved tilgrænsende lovgivning mener han offentlighedsloven og forvaltningsloven.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-2-2, tavshedserklæring, forklarede vidnet, at han mener, der er lavet en anden formulering i stedet for det sidste afsnit i erklæringen om forhåndscensur. Så vidt han husker, skete der nogle tilretninger, som han ikke husker.

Foreholdt 1. og 2. afsnit i tavshedserklæringen forklarede han, at han ikke kan sige om alle medarbejdere ud fra den anførte formulering kan læse, at medarbejderen aldrig må udtale sig om operative forhold i den brede forstand, som vidnet netop har anført. Da han selv skrev under på erklæringen, gengav en medarbejder i PET, hvad det betød. Når de får nye medarbejdere i dag, har de en snak om, hvad det betyder. De redegør herunder bl.a. for de brede operative forhold. Det er ikke den erklæring, de bruger nu. Han tør ikke sige, om den er blevet skarpere.

..."

Vidne 1 har til retsbogen den 22. oktober 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at PETs sagsbehandling i det væsentlige foregår skriftligt. Nogle oplysninger går fra mund til mund, men som udgangspunkt foregår det skriftligt. Der vil typisk blive skrevet en rapport, hvis en person telefonisk kommer med væsentlige informationer.

Udgangspunktet for beslutningen om, hvorledes modtagne oplysninger skal klassificeres, er sikkerhedscirkulæret, der sætter rammerne for, hvad der er klassificerede oplysninger, og hvordan de er klassificerede. I sikkerhedscirkulæret § 57 er der desuden hjemmel til, at også andre oplysninger kan klassificeres. En meget stor del af PETs oplysninger er derfor klassificerede. En klassificeret oplysning bliver arkiveret på en sag. Det kan gøres både fysisk og elektronisk, da der både er fysiske og elektroniske sager. Han ved ikke, om det altid vil være angivet i journalsystemerne, hvilke oplysning, der er klassificerede. Det er et praktisk spørgsmål, som han ikke tør svare præcist på.

Der er flere procedurer, hvis man skal afklassificere et dokument. Afklassificering af oplysninger vil i det væsentligste blive vendt i den juridiske afdeling, der vurderer i hvilket omfang, oplysningerne kan afklassificeres til brug for samarbejdspartnere, som fx det åbne politi eller andre.

Adspurgt om afklassificering af materiale til brug for offentlige straffesager

sker i form af en beslutning om, at det, man mente var fortroligt, nu ikke længere skal være fortroligt, eller om der foretages en sanitering således, at det fortrolige tages ud af materialet, forklarede vidnet, at begge dele er muligt. Han tør ikke svare på, hvad man oftest gør.

Adspurgt om der er en procedure for, hvad vidnet skal gøre efterfølgende, hvis han fx på et møde beslutter at afklassificere en oplysning for at kunne give oplysningen på mødet, forklarede vidnet, at så ville han typisk, når han kom hjem, meddele, at det havde han gjort. Der ville formentlig skulle være noget skriftligt om det, men han husker ikke en konkret situation, hvor det har været relevant.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-2, Notits om bogen "Syv år for PET - **Tiltaltes** tid", der var vedlagt politianmeldelsen som bilag, og adspurgt om, hvorfor dette dokument er klassificeret "til tjenestebrug", når alle andre PET-dokumenter i sagen ikke er klassificerede, forklarede vidnet, at han husker dokumentet, men han ved ikke, hvorfor dokumentet har fået denne klassifikationsgrad. Det er ikke usædvanligt, at det materiale, PET sender til politiet, er klassificeret "til tjenestebrug". Han kan ikke svare på, om den konkrete notits indeholder fortrolige oplysninger, men det er ikke ualmindeligt, at materiale, der indeholder personlige oplysninger, er klassificeret "til tjenestebrug". Det følger af, at PET har valgt at klassificere en stor del af deres materiale. Det er et valg, der er truffet for lang tid siden. Han ved ikke hvornår, men det var før hans tid.

Vidnet var ikke involveret i PETs politianmeldelse mod **Person 14** i forbindelse med udgivelsen af bogen "Livvagt". Han ved, at der blev indgivet en politianmeldelse i 2014 i forbindelse med bogprojektet. Han ved ikke, om der er sket noget siden. Så vidt han ved, har der ikke været indkaldt nogen fra PET til at afgive forklaring om bogen. Han ved ikke, om PET har afgivet skriftlige redegørelser til politiet i relation til bogen.

PET har en presseansvarlig, som de rådgiver sig med før, de udtaler sig i medierne. Når PET udsender en pressemeddelelse, vil vidnet have været inde over den. Flere af de operative folk kan også have været inde over den, for at sikre, at de ikke kommer til at sige noget, der kan være kontraproduktivt for deres opgaver. Deres juridiske afdeling kan også have været inde over en pressemeddelelse. Adspurgt om vidnet har godkendt de udtalelser, der er kommet fra PET vedrørende **Tiltalte** i forbindelse med bogsagen, fogedsagen og politianmeldelsen mv., forklarede vidnet, at han er bekendt med udtalelserne.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 125, pressemeddelelse af 8. oktober 2016 fra PET "Udmelding om bogen "Syv år for PET", og adspurgt om det anførte er en retvisende gengivelse af PETs holdning til bogen og spørgsmålet om fortrolighed og tavshedspligt, forklarede vidnet, at det er et kort referat af, hvad der var forudsætningerne på davæ-

rende tidspunkt. Den afgørende sætning er ”som vil kunne....skade PET’s arbejde”, men det anførte er ikke uddybet på samme måde, som vidnet har gjort i det forrige retsmøde.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-1-5-1, mail af 10. november 2017 fra Københavns Politi til PETs juridiske chef **Person 15**, forklarede vidnet, at han er ret sikker på, at han har set denne mail før. Afhøringen og denne mail gav anledning til, at PET bad Kammeradvokaten om at lave et notat. Notatet vedrører de juridiske forhold og sammenholder dem med den praksis, der er på området. Det skyldtes, at politiet lagde op til en meget konkret afhøring. Som vidnet forklarede i det forrige retsmøde, har han hele tiden sagt, at han ikke kan komme ind på helt konkrete forhold, idet de er omfattet af hans tavshedspligt. Kammeradvokatens notat er svaret på mailen. Han mener, at der efter mailen også er sendt breve til politiet, bl.a. et brev af 20. januar 2018 vedrørende skadevirkning.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-1, Notat fra Kammeradvokaten "Uddybning af politianmeldelsen om bogen "Syv år for PET, **Tiltaltes** tid"", side 2 "Disposition for notatet", herunder at ingen af de 63 konkrete forhold er omtalt i notatet, forklarede vidnet, at notatet er udarbejdet efter, at vidnet blev afhørt første gang. PET fandt, at afhøringen af vidnet og mailen af 10. november 2017 gav anledning til at uddybe juraen, fordi der i forbindelse med afhøringen blev stillet mange spørgsmål til, hvordan PET vurderede, at oplysninger var tavshedsbelagte og derfor ikke kunne videregives. Så Kammeradvokatens notat er en uddybning af juraen i notits af 3. november 2017 til brug for afhøringen af vidnet i bog-sagen.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-2, "Notits om afhøring til bog-sagen", og adspurgte om denne notits ikke var god nok, forklarede vidnet, at notitsen er god, og det skriver Kammeradvokaten også et sted i deres notat. Det, der gav anledning til Kammeradvokatens notat, var spørgsmålet om i hvilket omfang, det var muligt at udtale sig om konkrete forhold. Det er derfor vidnet bevidst bruger formuleringen "forhold af denne karakter er/er ikke omfattet af tavshedspligten". Vidnet henviste til Kammeradvokatens notat side 21, 2. afsnit.

Adspurgte om, hvorfor PET ikke har begæret dørlukning under sagen, forklarede vidnet, at PET er anmelder i sagen, og de har ikke den processuelle ramme for at drive straffesagen. Udgangspunktet for vidnet er, at han har tavshedspligt i forhold til de oplysninger, han skal beskytte i forhold til PET, og det har han også gjort i denne sag. Han har afgivet den forklaring, som det var muligt for ham at afgive, inden for rammerne af hans tavshedspligt. Han har ikke overvejet, om det kunne have været anderledes, hvis dørene var lukket.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-1-6-0, telefonnotat af 20. november 2017, 1.-4. afsnit, forklarede vidnet, at han husker samtalen. Adspurgte om, hvad han sva-

rede på **Person 16's** tilkendegivelse af, at *"sagen omhandler spørgsmålet om, hvorvidt en bestemt oplysning er fortrolig samt i bekræftende fald, hvilken skadevirkningen videregivelse har"* forklarede vidnet, at han mener, at han kontaktede **Person 16**, fordi der tidligere havde været et møde med den tidligere Rigsadvokat om spørgsmålet om samarbejdspartnere, arbejdsmetoder og kilder, og vidnet blev bedt om at afgive en redegørelse for det. Da sagen overgik til Statsadvokaten i Viborg, tilbød vidnet at gennemgå det igen. Det var en mundtlig redegørelse, vidnet var kommet med til Rigsadvokaten. Foreholdt 5. afsnit, linje 1-3, og at det var lidt det samme, Københavns Politi efterlyste, forklarede vidnet, at det var sammenvirkende årsager, der gjorde, at de bad Kammeradvokaten om at bistå dem med et notat.

Adspurgt om, hvorfor Kammeradvokaten var bedre til at uddybe det juridiske end PETs egen juridiske afdeling, forklarede vidnet, at han husker den første afhøring sådan, at en række af de juridiske spørgsmål, der vedrørte straffelovens bestemmelser om tavshedspligt mv., var vanskelige spørgsmål. For at være på den sikre side, bad de Kammeradvokaten om på baggrund af PETs notits af 3. november 2017 at komme med en uddybning, som blev sendt til Københavns Politi. Der var under afhøringen en lang række spørgsmål til vidnet om den konkrete jura, og det var en relativ akavet situation som anmelder at blive stillet spørgsmål om juraen, fordi det normalt håndteres af anklagemyndigheden i en straffesag. Da der var en række spørgsmål om den juridiske forståelse - og for at holde en ramme hvor PET var anmelder - bad de om det juridiske notat fra Kammeradvokaten.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-1-5-1, mail af 10. november 2017, og bilag 3-1-6-0, telefonnotat af 20. november 2017, og at det hverken af mailen eller telefonnotatet fremgår, at der efterspørges en juridisk redegørelse, forklarede vidnet, at han ikke er i besiddelse af politirapporten fra den første afhøring, men han mener, at der under afhøringen indledningsvis blev stillet en række spørgsmål omkring den juridiske forståelse af bestemmelserne om tavshedspligt særligt i forhold til efterretningstjenesten, og det var en række af de spørgsmål, der gav anledning til, at de ville bede Kammeradvokaten om hjælp til at uddybe det, så det ikke alene fremstod som et partsindlæg.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-2, afhøringsrapport af den 9. november 2017, forklarede vidnet, at han mener, at han godkendte afhøringsrapporten.

Foreholdt, at der ikke af rapporten synes at fremgå nogen dialog vedrørende juridiske forhold, forklarede vidnet, at han under afhøringen blev spurgt, om han kunne redegøre for, hvad der var rigtig hemmelige oplysninger, underforstået at der er forskel på, om noget bare var klassificeret eller de egentlig var hemmelige. Det, der gav anledning til Kammeradvokatens notat, var, at der forekom at være en usikkerhed hos den person, der afhørte ham, om det juridiske udgangspunkt. Han tror ikke, han kan komme det nærmere.

Han ved ikke, hvorfor de sendte notatet til Statsadvokaten og ikke til den

politiassistent, der virkede usikker, men det blev sendt til anklagemyndigheden, fordi anklagemyndigheden varetog opgaverne i forbindelse med straffesagen.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-1, Kammeradvokatens notat "Uddybning af politianmeldelsen om bogen "Syv år for PET, [Tiltaltes] tid"", side 6, sagsfremstilling, og side 23, forklarede vidnet, at han har læst notatet.

Adspurgt om han er enig i vurderingen af den vægt, som tavshedserklæringen tillægges i notatet, forklarede vidnet, at det er vanskeligt at vurdere, hvilken vægt tavshedserklæringen bliver tillagt, men han er enig med forfatteren af notatet i, at den har en betydning. Han husker ikke, om tavshedserklæringen er blevet fremlagt i forbudssagerne for de civile domstole.

Adspurgt om, hvornår PET kom til den erkendelse, at pligten i tavshedserklæringens sidste afsnit til at forelægge videregivelse af oplysninger, der stammer fra ansættelsen i PET, for PET, ikke kunne håndhæves, forklarede vidnet, at det var i forbindelse med denne sag og forespørgslen til [Tiltalte] [redacted]. Han husker ikke nøjagtig hvornår og hvordan, man nåede til det resultat, men det var denne sag, der gav anledning til det.

Foreholdt forsvarerens tillægsekstrakt nr. 1, side 69, artikel af den 21. oktober 2016 fra Berlingske "PET skal have nye regler for tavshed", forklarede vidnet, at han ikke husker, hvor lang tid forud for artiklen, PET nåede frem til erkendelsen af, at det sidste led i tavshedserklæringen ikke kunne håndhæves. Han mener, at der stadig pågår overvejelser om, at tavshedspligten skal skærpes i PET. Der er ikke nedsat en kommission/arbejdsgruppe. Han mener ikke, at advokat [Person 17] var involveret i overvejelserne omkring gyldigheden af bestemmelsen i tavshedserklæringens sidste afsnit vedrørende forelæggelse. Han er ret sikker på, at [Person 17] blev orienteret om, at bestemmelsen efter PETs opfattelse er ugyldig. På det tidspunkt, hvor [Person 17] blev bedt om at komme med en redegørelse, havde der været presseomtale af det. Vidnet havde ikke selv kontakten til ham, så han kan ikke svare med sikkerhed.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-1-4-1, mail af 11. oktober 2016 fra [Person 18] i PET til [Person 17] og [Person 15], og adspurgt om [Person 17] var involveret i overvejelsen om indgivelse af politianmeldelsen, forklarede vidnet, at han mener, at [Person 17] alene var involveret i og bistod i forbudssagen, men vidnet havde ikke selv den direkte kontakt til [Person 17].

Foreholdt forsvarerens materialesamling, lovforarbejderne, side 29, 1. spalte, forklarede vidnet, at han er enig i definitionen af kilder som "meddelere og agenter".

Adspurgt om PET anvender analogt eller digitalt aflytningsudstyr, forklarede

vidnet, at PET i lighed med det øvrige politi kan foretage aflytning efter de regler, der er i retsplejeloven. Han kan ikke svare på, om udstyret er analogt eller digitalt, da han som udgangspunkt ikke kan udtale sig om PETs arbejdsmetoder.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 129, PETs årsberetning 2004-2005, hvoraf fremgår, at det *"således [har] været nødvendigt at udskifte analogt aflytningsudstyr med digitalt udstyr"* og adspurgt, om vidnet kan forklare, hvorfor han mener, dette er en fortrolig oplysning, når PET i 2004 mente, at oplysningen godt kunne videregives, forklarede vidnet, at han ikke mener, at der er sket en udvikling i, hvad man opfatter som fortroligt. Han ville ikke besvare spørgsmålet, fordi han var usikker på, om oplysningen havde været fremme. Det er vigtigt for vidnet at sige, at han ikke er i stand til at foretage en lynhurtig vurdering af sådanne relativt komplekse spørgsmål. Det lyder som et simpelt spørgsmål, men det er relativt komplekst.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-2, afhøringsrapport af den 9. november 2017, side 2, de to sidste afsnit, forklarede vidnet, at det, der står i afhøringsrapporten, kan han også vedstå i dag. Han har ikke haft et personligt kendskab til de enkelte sager, fordi han ikke var i tjenesten på det tidspunkt, hvor de foregik. Det ville derfor være vanskeligt for ham, at besvare spørgsmål vedrørende forholdene. Hans vurdering af de enkelte forhold i forrige retsmøde bygger på, at oplysninger af denne karakter er omfattet af tavshedspligten. Foreholdt, at vidnet er mere detaljeret i den næste afhøring hos politiet, forklarede vidnet, at han på det tidspunkt gengav den samme forklaring, som han har givet i retten om hensynet til samarbejdspartnere, kilder, arbejdsmetoder og kapaciteter. Det er vigtigt, at der er en øget detaljeringsgrad.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-2-2, mail af 30. oktober 2017 fra juridisk chef **Person 15** til **Vidne 3** og to andre medarbejdere, forklarede vidnet, at **Vidne 3** og de to andre medarbejdere er centerchefer i juridisk afdeling.

Adspurgt om denne mail blev udsendt til de tre centerchefer efter aftale med vidnet, forklarede vidnet, at det ikke var sådan, at han godkendte det på forhånd, men der skulle tilrettelægges et arbejde. Bemærkningen vedrørende "evalueringssekserterne" vedrører en revision af PET-loven og har intet med denne sag at gøre. Arbejdet med at forberede vidnet på afhøringen var fra starten organiseret sådan, at de tre centerchefer delte bogen mellem sig i forskellige afsnit, og de gennemgik den med henblik på hvilke afsnit og citater, der kunne være i strid med tavshedspligten. De har hver for sig været inde over forskellige dele af bogen.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-1, uddrag af regneark med supplerende oplysninger fra PET, der er fra 2016, og at den ovenfor nævnte mail er fra oktober 2017, forklarede vidnet, at arbejdet med at forberede ham til afhøringen, blev

organiseret på den måde, at han holdt møde med nogle af de pågældende medarbejdere og gennemgik de forhold og skrivelser, der havde været. Det var juridisk afdeling, der foretog den første screening af materialet og fremsendte materialet til Københavns Politi og anklagemyndigheden. Vidnet var ikke selv inde over den del. Arbejdet var startet med, at gennemgangen af bogen blev delt mellem centercheferne. Det fremgår af regnearket, hvor den enkelte medarbejder er angivet med det første bogstav i medarbejderens fornavn. Han husker ikke, om der var mere end ét møde, men han kan ikke afvise det.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-2-2, mail af 30. oktober 2017, punkt 1, og mappe 1, bilag 1-4-1, uddrag af regneark med supplerende oplysninger fra PET, forklarede vidnet, at "C", der er anført i bilag 1-4-1 i kolonnen "Ansvarlig", er en af centercheferne. Adspurgte om det er foregået på den måde, at C har briefet ham om hendes opfattelse af, hvorfor udsagnene i fx. forhold 1 var en overtrædelse af tavshedspligten, forklarede vidnet, at de aldrig gik ned i den detaljeringsgrad. Der var generelle drøftelser af hvilke områder, tavshedspligten vedrørte i de enkelte forhold. Det vil sige, om det vedrørte samarbejdspartnere, arbejdsmetoder, kilder eller kapacitet. Vidnet var ikke inde i de konkrete forhold ud over det.

Notitsen af 3. november 2017 i mappe 1, bilag 1-4-3-2, blev drøftet på møderne, men han husker ikke hvor mange, der deltog i drøftelsen, men notitsen har i hvert fald været drøftet mellem vidnet og den juridiske chef. Regnearket i mappe 1, bilag 1-4-1, blev ikke gennemgået systematisk og detaljeret med de enkelte centerchefer.

Adspurgte, om han har modtaget andre baggrundsnotater eller briefinger end de to anførte fra medarbejdere, forklarede vidnet, at han fx har modtaget et notat med en briefing til dagens afhøring. Han har forberedt sig, før han mødte i dag. Han har talt med den juridiske chef og medarbejderne i den juridiske afdeling. Det gjorde han også, inden han blev afhørt af Københavns Politi.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-1, uddrag af regneark med supplerende oplysninger fra PET, forklarede vidnet, at han mener, at Københavns Politi har anmodet om at få de klassificerede oplysninger, der er angivet med rødt i bilaget, udleveret, men oplysningerne er ikke udleveret, da PET har vurderet, at oplysningerne har en sådan karakter, at de ikke kan videregives. De oplysninger, der er markeret med rødt, er ikke udleveret, fordi de indeholder klassificeret materiale. Man vil som udgangspunkt ikke ud fra beskrivelsen kunne udlede, hvilke oplysninger, der ligger i materialet. **Vidne 3** er bundet af sin tavshedspligt, og han har ikke tilladelse til at fortælle, hvad der står i de hemmeligt stemplede dokumenter, der er markeret med rødt. Hvis der er et ønske om, at PET revurderer, om der af hensyn til bevisførelsen kan ske afklassificering af konkrete dokumenter, så vil PET kunne tage konkret stilling, når en sådan anmodning måtte komme.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-2, Notits om afhøring til bog-sagen af den 3.

november 2017, side 4, 2. og 3. afsnit, forklarede vidnet, at han er enig i de faktiske oplysninger, der er anført her.

Foreholdt samme bilag, side 6, 2. sidste afsnit til og med side 7, 1. afsnit, forklarede vidnet, at han er enig i det, der står i notatet, men dertil kommer, at det forhold, at nogle oplysninger har været ude i en eller anden form, ikke fritager den pågældende fra tavshedspligten. Det fremgår også af de to juridiske notater fra henholdsvis PET og Kammeradvokaten.

PETs arbejdsmetoder dækker over en række af forskellige metoder i forhold til at løse PETs opgave. I den helt brede formulering er det deres mulighed for at anvende indgreb i meddelelseshemmeligheden og muligheden for at anvende kilder. PETs bekymring er, at hvis vidnet i dag gennemgik kataloget over, hvordan de konkret håndterer indgreb i meddelelseshemmeligheden og samarbejder med kilder, så ville målpersonerne, som metoderne skal bruges over for, få en indsigt i, hvordan PET gør tingene, og den indsigt, ønsker PET ikke, at de skal have. Det kan aldrig være hemmeligt, at PET foretager overvågning og aflytninger, da disse indgreb fremgår direkte af retsplejelovent. Det er de nærmere omstændigheder, hvorunder man foretager indgrebene, som er sensitivt. Det er fx hvilke metoder man konkret bruger, hvilke typer af udstyr man har, og hvordan man konkret anvender indhentningsmulighederne.

Adspurg om vidnet har undersøgt, om de faktuelle oplysninger i notatet også var gældende i Tiltaltes tid, forklarede vidnet, at samarbejdsrelationerne mellem internationale efterretningspartnere har været som beskrevet i notatet i mange år. Adspurg om, hvordan han ved det, forklarede vidnet, at det ville være mærkeligt, hvis det var anderledes. Men det er klart, at jo længere tilbage i tiden man går, jo mere bliver det et spørgsmål om formodninger. Der er som tidligere forklaret ikke nogen konvention eller traktat, der dækker det. Modellen er udviklet over tid, og i vidnets forståelse har den været gældende i ganske mange år. Vidnet henviste her til 3. landsreglen. Den samlede forståelse af indholdet af 3. landsreglen er beskrevet i bemærkningerne til § 14 i PET-loven. Det vil sige risikoen for, at man kan miste muligheden for at få oplysninger i fremtiden fra samarbejdspartnere, hvis man ikke bliver opfattet som en troværdig tjeneste, der kan håndtere og hemmeligholde de oplysninger, man får.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 186, Årlig redegørelse 2016 for PET, forklarede vidnet, at redegørelsen er udgivet i anden halvdel af 2017. Han har godkendt årsberetningen, der efter hans opfattelse er retvisende.

Foreholdt samme bilag side 187, sidste afsnit, forklarede vidnet, at arbejdsmetoderne ikke kan beskrives, da de er fortrolige. Der er en undergrænse for, hvilke arbejdsmetoder, der er fortrolige, men udgangspunktet er, at arbejdsmetoder er fortrolige.

Foreholdt samme bilag side 189, sidste afsnit, forklarede vidnet, at baggrunden for det anførte, er de samme hensyn, som vidnet tidligere har beskrevet. Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 169, Årlig redegørelse 2015 for PET, forklarede vidnet, at den må være udgivet i sommeren 2016 eller måske lidt senere. Han mener ikke, den er offentliggjort i flere udgaver.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 185, screenshot af PETs hjemmeside, hvoraf fremgår ”PETs redegørelse for 2015 version februar 2017” forklarede vidnet, at han ikke husker, om redegørelsen først er udgivet i februar 2017. Han har godkendt redegørelsen, der er retvisende.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, Årlig redegørelse 2015 for PET, forord, side 172, 5. afsnit, forklarede vidnet, at begrundelsen for, at tjenestens arbejdsmetoder ikke kan beskrives er, at de er fortrolige.

Foreholdt samme bilag side 183, 4. afsnit, og adspurgt hvordan PETs arbejdsmetoder bliver afdækket løbende ved fx bevisførelse i retten og ved eksponering i medierne, forklarede vidnet, at det kan være uundgåeligt. Det er nogle valg, man bliver nødt til at træffe fx af hensyn til bevisførelsen i en konkret straffesag. Det sker både for PET og for det åbne politi, at man bliver nødt til at foretage en afvejning af, om hensynet til en arbejdsmetode og den fremtidige anvendelse af denne overstiger hensynet til at kunne bruge det bevis, som man har indhentet på denne måde. Det er en klassisk afvejning, som altid har fundet sted i politi og anklagemyndighed, og i særdeleshed i en efterretningstjeneste. Adspurgt om det er udtryk for, at ”når ånden først er ude af flasken, kan den ikke puttes tilbage igen”, forklarede vidnet, at det er udtryk for behovet for at være ekstremt påpasselig med, i hvilket omfang man videregiver oplysninger om arbejdsmetoder, fordi det har denne karakter.

[Forsvareren redegjorde for følgende tænkte eksempel: PET vælger i retten at eksponere, at de har en hemmelig og usynlig drone, som de kan flyve ind i et lokale og fotografere og aflytte med, fordi de skal have dømt en russisk spion.] Adspurgt om det så ikke er blevet almindelig kendt, jf. formuleringen af årsberetningen, forklarede vidnet, at problemstillingen er, at hvis man prisinger arbejdsmetoder, så kan PETs målpersoner indrette sig efter det, og netop derfor er arbejdsmetoder fortrolige. Men det forhold, at en oplysning har været ude i offentligheden, betyder ikke nødvendigvis, at personer, der er bundet af tavshedspligt, kan omtale det nærmere.

Adspurgt om en PET-ansat ikke må fortælle om det efterfølgende, hvis fx TV2 har bragt oplysningen om den hemmelige og usynlige drone, der blev afsløret i sagen mod den russiske spion, forklarede vidnet, at det gør de som udgangspunkt ikke, for oplysningerne skal ikke udbredes. I eksemplet er op-

lysningen kommet bredt ud, men nogle gange er oplysninger om arbejdsmetoder kommet frem i en retsbog i forbindelse med en konkret straffesag, og så er udbredelsen af oplysningen om arbejdsmetoden i virkeligheden ganske lille, og derfor fastholder PET over for deres medarbejdere, at de ikke må omtale oplysningerne efterfølgende. Selv om oplysningen er blevet afklassificeret i forhold til den åbne straffesag, er det stadig en fortrolig oplysning i forhold til PETs medarbejdere, der ikke vil kunne videregive oplysninger af samme karakter. Om der kan ske videregivelse afhænger af karakteren og detaljeringsgraden af oplysningerne om arbejdsmetoden.

Adspurgt om oplysninger om i hvilket omfang, man bruger dronen, er fortrolige, forklarede vidnet, at det kommer an på karakteren af oplysningerne. Det forhold, at en bestemt arbejdsmetode har været gengivet i en konkret straffesag, betyder ikke, at en medarbejder hos PET kan elaborere om, hvordan metoden har været anvendt i den konkrete sag, hvordan den i øvrigt har været brugt i andre situationer, og andre detaljer, der knytter sig til det. PETs medarbejdere er instrueret om, at de ikke udtaler sig om deres arbejdsmetoder.

Vidnet medgiver, at der kan være oplysninger om arbejdsmetoder, som er så åbenbare og så offentlige, at man må acceptere, at de ikke er fortrolige, men udgangspunktet er, at de ikke udtaler sig om arbejdsmetoderne.

Adspurgt om en PET-ansat, der har set indslaget om dronen på TV2, kan fortælle sin ægtefælle om det, forklarede vidnet, at ét er, at en journalist har gengivet en arbejdsmetode i en eller anden form i medierne. Men hvis man som efterretningstjeneste går ud og siger, at det er sådan man arbejder, så giver man modstanderne et klart billede af, hvordan man arbejder. Så udgangspunktet er, at det kan man ikke. Der sker en udvikling. For mange år siden var det fx opfattelsen, at oplysningen om, at politiet kunne foretage telefonaflytning var en fortrolig oplysning om en arbejdsmetode. Nu er det ikke længere fortroligt.

Adspurgt om han kan uddybe samme bilag side 183, 4. afsnit: *"Det samlede trusselsbillede har givet øget krav om fleksibilitet, mobilitet og hurtighed i forhold til iværksættelse af forskellige former for teknisk indhentning"* forklarede vidnet, at det betyder, at verden ændrer sig, og PET må ændre sig med den. Der udvikles hele tiden nye arbejdsmetoder.

Det er ikke fortroligt, at PET anvender overvågning, men det er fortroligt i hvilket omfang og hvordan. Hvordan kan fx være den tekniske udførelse af overvågningen. Det er ikke fortroligt, at PET foretager hemmelige ransagninger, da det fremgår af retsplejeloven, at det er en mulighed. Det er ikke fortroligt, at PET infiltrerer grupper/grupperinger, som de interesserer sig for, men de nærmere omstændigheder, hvorunder de gør det, er fortrolige. Man kan undre sig over, hvorfor det er sådan, men i denne kontekst er det vigtigt at forstå, at jo flere oplysninger, der er ude, om PETs samarbejdspartnere, arbejdsmetoder og kapaciteter, jo nemmere er det over tid at stykke

et billede sammen af, hvordan PET arbejder, og det besværliggør deres arbejde i fremtiden. Vidnet henviste her til bemærkningerne til PET-lovens § 14.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 154, Årlig redegørelse 2014 for PET, forklarede vidnet, at den er offentliggjort i 2015. Vidnet har godkendt den, og den er retvisende.

Foreholdt samme bilag side 165-166, Indhentningsaktiviteter, og adspurgte om det er arbejdsmetoder, der omtales, forklarede vidnet, at det anførte er rammerne for, hvad der foregår i de enkelte centre, men det er ikke en gengivelse af de konkrete metoder, der bliver anvendt af de forskellige centre. Det er ikke fortroligt, at man fx kan placere sporingsudstyr på en person eller et køretøj, da det er gengivet her, og da det er under den undergrænse, som vidnet har forklaret om tidligere. De anførte oplysninger var ikke med i årsredegørelsen for 2015 og 2016. Han mener ikke, at der er en indgående beskrivelse af PETs arbejdsmetoder i årsredegørelsen fra 2014, da oplysningerne ligger under undergrænsen. De har ikke beskrevet det på samme måde i de fremtidige årsberetninger ud fra et hensyn om, at de gerne vil beskytte deres arbejdsmetoder. De kunne have valgt at opdatere oplysningerne i årsredegørelsen fra 2014, men det har de valgt ikke at gøre. Oplysninger om anbringelse af sporingsudstyr på personer og biler mv. vedrører nogle kendte kapaciteter, og overvejelsen har været, at det ligger inden for det, de kan sige.

Adspurgte om PET i forhold til overvågningsudstyr kan oplyse, hvilke specifikke kameraer de anvender til en overvågning, forklarede vidnet, at det er en konkret vurdering hver gang, om en oplysning om en arbejdsmetode er over eller under undergrænsen, men jo tættere man kommer på metoder, der ikke er kendte af offentligheden, hvordan metoderne meget præcist er blevet anvendt, og hvordan de tekniske specifikationer er, jo sværere er det for PET at løse PETs opgave, hvis oplysningerne bliver offentligt kendte. Derfor er de metoder, de anvender, belagt med tavshedspligt. Så det vil være en fortrolig oplysning, hvilke specifikke kameraer, der er anvendt til en overvågning.

Adspurgte om de hensyn, der gør, at PET ikke kan oplyse noget om arbejdsmetoder, er de samme, som ligger bag muligheden for undtagelse fra aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c, forklarede vidnet, at det kan man godt sige, men hertil kommer noget mere. Det drejer sig også om inden for tjenesten at fastholde, at nogle oplysninger om arbejdsmetoder, er fortrolige, også selv om der ikke er en verserende straffesag, hvor de kunne komme ud. Graden af udbredelse er også en målestok, man skal tage højde for. Altså hvor mange, der får indsigt i det, og graden af den tillid, man har til, at oplysningerne er korrekte. Hvis der fx står i en roman, at PET har en vis kapacitet, så har det en form for sandhedsværdi, som man kan vurdere, men hvis den siddende chef for PET går ud og siger noget bestemt om PETs kapacitet, så har det en større sandhedsværdi.

[Forsvareren dokumenterede fra forsvarerens materiale - generelle forhold -

bind 1, side 117, 6. afsnit, PETs forrige hjemmeside "Åbenhed og fortrolighed", og side 118, 6. afsnit, PETs nuværende hjemmeside "Fortrolighed og åbenhed".]

Adspurgt om, hvorfor PET har ændret teksten fra den forrige hjemmeside til den nuværende hjemmeside, og om der ligger et signal om større fortrolighed i den nuværende hjemmeside, forklarede vidnet, at han ikke synes, at der er den store forskel i det, der er beskrevet. Man kan altid diskutere den åbenhedspolitik, en efterretningstjeneste skal have. PET gør meget for at være så åben som muligt i forhold til, hvad der er hensigtsmæssigt for opgavevaretagelsen, men det har ikke rigtig noget at gøre med, hvorvidt oplysninger er fortrolige eller ej.

Foreholdt retsbogen af 8. oktober 2018, vidnets forklaring, side 8, 3. afsnit, forklarede vidnet, at de omtalte aktiviteter fandt sted over en længere periode fra omkring bogens udgivelse og fremad. Vidnet har svært ved at sætte tid på, men arbejdet var mest intenst i det første halve år.

Adspurgt om PET aldrig helt neutralt oplyser, at de har en kilde i et eller andet miljø, forklarede vidnet, at han ikke kan afvise, at det af en meget speciel grund kan være sket, men det har formodningen imod sig. Vidnet henviste til sin tidligere forklaring om puslespillet. De interesserer sig for miljøer, der kunne finde på at lave et terroranslag i Danmark, så de interesserer sig for kilder, der er i de miljøer. Det er netop der pointen ligger, idet PETs modstandere ikke er talblinde. Jo flere tal folk i de pågældende miljøer bliver i stand til at lægge sammen, jo lettere vil de have ved at imødegå PETs tiltag og gøre PETs arbejde vanskeligere.

Adspurgt om, hvorfor PET i årsberetningen for 2014 skriver, at de er interesseret i at hverve kilder i de pågældende miljøer, forklarede vidnet, at det ikke er en hemmelighed, at det indgik i fx opfølgningen på terroranslaget i 2015 som en åben oplysning, at der var behov for, at tjenesten skulle blive bedre til at hverve kilder i de pågældende miljøer. Det er et spørgsmål om, hvor langt man kan gå. Derfor er de er meget påpasselige og prøver at sikre sig, at de ikke kommer til at give oplysninger, der gør, at modstandere kan lægge et puslespil.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-3, politirapport af 25. april 2012 vedrørende køb af våben med henblik på terrorhandling, forklarede vidnet, at rapporten er saniteret. Rapporten er forsøgt lavet sådan, at den ikke skal kunne afsløre kilden.

Foreholdt retsbogen af 8. oktober 2018, vidnets forklaring side 4, 2. nye afsnit, forklarede vidnet, at det er korrekt, at PET aldrig fortæller, hvor de har kilder, for det ville kunne sige noget om, hvor PET er svage og stærke på kildedækningen. Der er en grund til, at man i forhold til den anførte kilderapport ikke lægger det hele frem. De prøver at få oplysningen frem, så den kan

anvendes, samtidig med, at de prøver at beskytte kildens identitet så godt som overhovedet muligt. Det er det, der ligger bag hans udtalelse til retsbogen. De beskytter kildernes identitet med meget stor grundighed. Det er den anførte kilderapport et eksempel på.

Vidne 1 forklarede fortsat, foreholdt anklagemyndighedens forelæggelsesmateriale, side 9, venstre spalte, gengivelse af Justitsministeriets instruks om PETs opgaver fra 2009, at han er enig i beskrivelsen af indholdet af et samarbejde med en samarbejdspartner. Man kan formentlig knytte flere ord til det, men det er essensen af det. Samarbejdspartnere er som anført udenlandske efterretnings-, sikkerheds- og polititjenester samt andre. Adspurgt om PET kan have en samarbejdspartner, som man aldrig har lavet noget sammen med, forklarede vidnet, at det umiddelbart lyder ulogisk. Der skal være et eller andet indhold i den interaktion, man har med den fremmede tjeneste, før der er tale om en samarbejdspartner. Det lyder rimeligt, at det kan være det indhold, der er beskrevet i instruksen. Adspurgt om en samarbejdspartner er en, man har en løbende udveksling af informationer og bistand med, eller om man kan have samarbejdet for 10 år siden og stadig blive opfattet som en samarbejdspartner, forklarede vidnet, at der er forskel på omfanget og karakteren af det bilaterale samarbejde. Man kan ikke afvise, at der er nogle partnere, hvor samarbejdet skal etableres på ny, fordi der er gået lang tid siden, man sidst har samarbejdet.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 158, 1. afsnit om bl.a. ”3. landsreglen”, forklarede vidnet, at der er en uddybning af 3. landsreglen i lovforslaget til PET-loven. Her kommer man også ind på, hvorfor det er nødvendigt at sikre fortroligheden, særligt for at undgå at man i fremtiden mister den tillid, der er opbygget mellem landene.

Adspurgt om vidnet har kendskab til andre steder end de to nævnte steder, hvor der står beskrevet noget om regler for samarbejdet mellem danske og udenlandske tjenester, forklarede vidnet, at de samme udtalelser er gengivet flere gange, men han kan ikke lige huske hvor.

Bern-gruppen er en gruppe af efterretningstjenester i EU plus Norge og Schweiz. Det er oplysninger, der er gengivet mange steder, og han tror også, der står noget om det på PETs hjemmeside.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 199, PETs hjemmeside, forklarede vidnet, at CTG er en gruppering af EU-lande, der arbejder sammen om at bekæmpe terrorisme. Han tror ikke, at der er et skriftligt grundlag for samarbejdet i Bern-gruppen og CTG.

Det sker, at PET mundtligt modtager vigtige og fortrolige oplysninger fra de pågældende organisationer og søstertjenester. Den væsentligste del er skriftlig, men der kommer også oplysninger fx telefonisk eller ved, at personer mødes. Når de modtager fortrolige oplysninger fra søsterorganisationer, vil

de typisk være klausulerede som beskrevet i PETs notat fra 3 november 2017. Når vidnet siger "typisk", skyldes det, at han ikke med sikkerhed kan sige, at der ikke er kommet oplysninger som af en eller anden grund ikke er klausulerede, men udgangspunktet er, at uanset hvad der står på oplysningen, så bliver den behandlet som fortrolig.

Hvis vidnet modtager en avisartikel fra en anden tjeneste, som ikke er fortroligstemplet, med oplysning om, at artiklen muligvis kan have vidnets interesse, så er avisartiklen som sådan formentlig ikke klassificeret materiale, men det forhold, at den er sendt fra en anden tjeneste til vidnet, og at den måske har hans interesse, kan efter oplysningens karakter være en fortrolig oplysning. Hvis der er tale om ren baggrundsstof, vil det nok ikke blive betragtet som en fortrolig oplysning, men det forhold, at tjenesterne interesserer sig for et område, selv om indholdet er åbent, kan gøre, at oplysningerne efter en konkret vurdering vil blive opfattet som fortrolige.

Adspurgt om der findes skriftlige interne retningslinjer for, at oplysninger modtaget fra andre tjenester er fortrolige, forklarede vidnet, at det er han ikke sikker på.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 193, PETs hjemmeside med links til udenlandske tjenester mv., forklarede vidnet, at han ikke har været inde i overvejelserne om efter hvilke kriterier, de har besluttet, hvem de vil linke til. Det er links til de pågældende tjenesters almindelige hjemmesider. Han tror, at det skal opfattes som en service. Han er ikke sikker på, at det er efter aftale med de pågældende lande, men han tror heller ikke, at der kræves en aftale, da det er offentlige hjemmesider, der linkes til. Han er ikke bekendt med kriterierne, som de er valgt efter. Han tror, de er udvalgt efter, hvad man tror, folk interesserer sig for, hvis de interesserer sig for PET. Han tror ikke, at udvælgelsen er sket ud fra en efterretningsmæssig vurdering.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 242, pressemeddelelse fra PET "Vedrørende attentatet mod dansker i Saudi Arabien", forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med om der foreligger en aftale om, at **Person 19** kunne udtale sig om, at der i den konkrete sag "har været et godt samarbejde med de saudiarabiske myndigheder". Dette ligger før vidnets tid. "Saudiarabiske myndigheder", kan være alt muligt. Umiddelbart vil han tro, at man i den konkrete situation kunne udtale sig som anført uden at bede om tilladelse fra de saudiarabiske myndigheder.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 213, artikel af 12. juli 2007 fra Ritzaus Bureau "DK afviser amerikansk terroranklage", forklarede vidnet, at artiklen er fra 2007, så vidnet har ikke undersøgt, om der foreligger en tilladelse fra de amerikanske myndigheder til, at **Tiltalte** kunne udtale, at "PET arbejder i øvrigt tæt sammen med de amerikanske myndigheder som led i bekæmpelsen af terrorisme".

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 185, pressemeddelelse fra PET "Islamabad - nyt om efterforskningen", forklarede vidnet, at han ikke har undersøgt, om der er en aftale med de pakistanske myndigheder, om at PET kunne udtale sig som anført om samarbejdet med de pakistanske myndigheder i forhold til den konkrete sag. Det er igen en konkret vurdering af, hvordan samarbejdet er. Vidnet var ikke ansat i PET på det tidspunkt, og han kender ikke de konkrete omstændigheder, der har gjort, at man har valgt at skrive som anført. Han kan ikke forestille sig, at der lå en generel aftale om, at man kunne udtale sig om, at man havde et tæt samarbejde med de pakistanske myndigheder. I nogle situationer vil det være naturligt at udtale sig om et samarbejde uden forudgående aftale. Det kan fx være, at man har et tæt samarbejde med EU-institutionerne.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 2, side 249, artikel af 28. juli 2011 fra Jyllands-Posten "PET: Danske højreekstreme søger støtte i udlandet", 5. og 6. afsnit, forklarede vidnet, at **Tiltaltes** udtalelser om PETs samarbejde med norske myndigheder ligner formuleringer, han kender og ved, at man kan bruge uden en aftale med nordmændene. Når man har den tætte kontakt, vil man ikke nødvendigvis aftale nøjagtigt, hvad man går ud og siger i offentligheden efterfølgende. Han kender ikke den konkrete situation, men når man skriver, at man har haft en tæt og løbende dialog med den norske efterretningstjeneste, så ligger der vel i det, at man også har drøftet, om man skulle offentliggøre det eller ej. Han kan ikke vide det.

Hvis man forestillede sig, at nordmændene efterfølgende ringede til **Tiltalte** og sagde, at de ville takke PET for den enestående og vidunderlig hjælp, vil han umiddelbart mene, at **Tiltalte** godt kunne gå ud og sige, at sagen var afsluttet i Norge, og at nordmændene var rigtig glade for PETs hjælp, uden at aftale det med nordmændene først. Det ligger i sagens natur i dette eksempel. Men det er en konkret vurdering.

Foreholdt forsvarerens tillægsekstrakt nr. 1, side 77, artikel af 29. september 2018 fra TV2 "Det ved vi om aktionen, der fredag lukkede Danmark ned", side 79 nederst, forklarede vidnet, at han ikke ved, om SÄPO havde spurgt om lov i Danmark til at fortælle, at "de danske myndigheder havde informeret dem om aktionen i Danmark".

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 2, side 358, artikel af 16. juli 2017 fra Politiken "Tyrkiet: Vi har udvist 23 terrormistænkte til Danmark", 2. sidste afsnit, hvoraf fremgår, at PET i et skriftligt svar har oplyst, at PET "samarbejder med Tyrkiet om bekæmpelse af international terrorisme", forklarede vidnet, at han er sikker på, at der ikke ligger en skriftlig aftale med Tyrkiet om denne udtalelse.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 254, artikel af 12. september 2017 fra Berlingske "I dag starter den første af seks retssa-

ger: Tiltalt for at lade sig hverve som IS-krigere", side 255, 6. til 8. afsnit, forklarede vidnet, at PET var involveret i denne sag. Han kan ikke svare på, om der ligger en tilladelse fra de amerikanske myndigheder til, at dette blev omtalt i retten. Det fremgår af det anførte, at det var amerikanske myndigheder, der udleverede filerne til Danmark, men han er ikke bekendt med, hvordan den konkrete sag blev behandlet, og han ved ikke, om der var kontakt med de amerikanske myndigheder om, hvorvidt oplysningerne kunne fremlægges.

Foreholdt forsvarerens tillægsekstrakt nr. 1, side 55, Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål, forklarede vidnet, at han har været involveret i de tre besvarelser fra Folketinget. Han har ikke konkret viden om, i hvilket omfang man har vendt formuleringerne af svarene med de tyske myndigheder. Han har ikke konkret viden om, hvorvidt de tyske myndigheder har givet tilladelse til omtalen af deres agent og det konkrete samarbejde.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 204, artikel af 17. april 2006 fra B.T. "Naboens søn kan være terrorist", hvorefter fremgår at daværende PET-chef, **Person 20**, har oplyst, at "PET i dag samarbejder med 80 myndigheder i 46 lande", forklarede vidnet, at PET i dag samarbejder med mange lande, men han har ikke lavet en optælling. Det er nok ca. det samme antal lande og myndigheder plus/minus.

[Forsvareren oplyste, at - efter hans opfattelse – kan det efter de foreliggende oplysninger lægges til grund, at PET i hvert fald samarbejder med - eller i hvert fald linker til – i alt 37 lande, nemlig de 28 EU-lande, USA, Saudi Arabien, Pakistan, Indonesien, Tyrkiet, Norge Schweiz, Australien og Canada.]

Foreholdt mappe 9, bilag 3-3-2, brev af 21. februar 2018 fra vidnet til Københavns Politi, side 1 nederst og side 2 øverst, 1. pind, "*at oplysninger om identiteten på vores samarbejdspartnere afslører, hvilke lande PET har fælles interesser med*", og adspurg om PET ikke selv har oplyst identiteten på sine samarbejdspartnere, forklarede vidnet, at når man ridser det op som forsvareren, så vil der være en bred vifte af samarbejdspartnere, men hvis man i forbindelse med konkrete forhold og redegørelser om sager navngiver samarbejdspartnere, og gør det løbende, så kan man få skabt et billede af hvem af mange samarbejdspartnere, PET arbejder mest sammen med, og i hvilke situationer.

Adspurg om, hvorfor det er et problem, at **Tiltalte** har oplyst, at PET samarbejder med Sverige, Pakistan, Tyrkiet og USA, når PET allerede selv har oplyst, at der samarbejdes med disse lande, forklarede vidnet, at **Tiltaltes** oplysninger om samarbejdspartnere er gengivet i forhold til konkrete sager, og det at man samarbejder med en udenlandske tjenester i forhold til en konkret operation, er en fortrolig oplysning, som ikke kan videregives. Hvis man kan sammensætte et billede af hvem, PET arbejder mest sammen med i hvilke sager, så kan man få et billede af, hvem de har gode/mindre

gode relationer til, og det er fortrolige oplysninger.

Adspurgt om det ville være en overraskelse, at PET har et godt forhold til amerikanske sikkerhedstjenester, forklarede vidnet, at han har tavshedspligt, så han kan ikke udtale sig om samarbejde med konkrete tjenester.

Foreholdt samme bilag, side 2, 2. pind, *"at samarbejdsrelationerne afslører noget om PET's kapacitet – hvor er PET stærke, og hvor er PET mindre stærke"*, og adspurgt om, hvad der bliver afsløret om PETs kapacitet ved, at man fx oplyser, at man har givet Norge en hjælpende hånd, forklarede vidnet, at det igen er et spørgsmål om at kunne danne sig et samlet billede af, hvad efterretningstjenesten beskæftiger sig med, hvad dens kapacitet er, og hvem den arbejder sammen med, og selv en ubetydelig viden om forhold af denne karakter kan medføre, at der kan dannes et generelt billede af PETs samarbejdspartnere, kapacitet og arbejdsmetoder, jf. også bemærkningerne til PET-loven, og det forsøger de at undgå ved at sikre, at informationer af denne karakter forbliver fortrolige.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 221, citat fra pressemeddelelse af 24. juni 2010 fra PET, forklarede vidnet, at når man har valgt at oplyse om samarbejdet med de indonesiske myndigheder, så er det fordi, man har valgt at sige, at denne oplysning var så ubetydelig, at det var en risiko, man gerne ville løbe i den konkrete sag. Det er tjenesten, der har haft muligheden for at afklassificere oplysningen, som grundlæggende er fortrolig. Man kan beslutte, at der er andre hensyn, der taler for offentliggørelse, fx hensynet til offentligheden. I det konkrete eksempel har **Tiltalte** **de facto** som chef afklassificeret oplysningen.

Adspurgt om der skal ligge papir på det, hvis man de facto afklassificerer noget, forklarede vidnet, at det gør der ikke nødvendigvis, hvis der fx ligger en pressemeddelelse, hvor man har gjort det.

Adspurgt om vidnet kan afvise, at **Tiltalte** kunne have besluttet, at denne oplysning var af en sådan karakter, at den ikke var fortrolig, forklarede vidnet, at det vil han som udgangspunkt ikke mene, da oplysninger af den karakter er fortrolige.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-3-2, brev af 21. februar 2018 fra vidnet til Københavns Politi, side 2 øverst, 3. pind, *"at oplysninger om vores samarbejdsrelationer med én part kan skade PET's muligheder for at samarbejde med en anden part, hvis de to parter ikke har et samarbejde med en anden part, hvis de to parter ikke har et samarbejde, idet parterne vil kunne frygte, at deres oplysninger via PET tilgår den anden part"* og adspurgt, om dette argument ikke forudsætter, at PET ikke overholder 3. landsreglen, forklarede vidnet, at det anførte skal sættes ind i den kontekst, hvor det hører til, nemlig at der er en klar forhåndsaftale om, at man ikke taler om det samarbejde, man har med andre, medmindre det er hensigtsmæssigt for tjenesten, og man har

en situation, hvor man gerne vil inddrage andre.

Adspurgt om det anførte argumentet ikke forudsætter, at land X giver vidnet en oplysning, som vidnet giver videre til land Y, og at vidnet i den forbindelse bryder 3. landsreglen, forklarede vidnet, at hvis en efterretningstjeneste som fx PET har et samarbejde med land X og land Y, og land X og land Y har meget dårlige samarbejdsrelationer, så vil det forhold, at det ene land ved, at PET arbejder sammen med det andet land, nok ikke styrke troværdigheden i forhold til PET og det andet land. Derfor prøver man at sikre sig mod at komme i de situationer ved at holde det bilaterale samarbejde med de lande, man forholder sig til. Man videregiver ikke oplysninger om, hvilke lande man i øvrigt samarbejder med, medmindre det er det mest hensigtsmæssige. Det er det, der bærer det anførte argument.

Adspurgt til anklageskriftets punkt a, forklarede vidnet, at efter hans opfattelse er oplysninger af denne karakter fortrolige.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 3, 4. og 5. afsnit, artikel af 12. august 2008 fra Jyllands-Posten "Terror-tiltalt fik bombemanual i moske", forklarede vidnet, at det ikke er hans opfattelse, at ransagningen af Person 2's kuffert ikke blev omtalt i det offentlige retsmøde i Glasvejssagen. Vidnet har ikke selv undersøgt, om der er nogen aftale mellem PET og anklagemyndigheden, om hvad man kunne sige i det offentlige retsmøde, men der har været en undersøgelse i huset, hvor man har gennemgået retsbøger mv. i alle forholdene, før man indgav politianmeldelse. Efterfølgende har der også pågået et arbejde. Vidnet kan ikke på stående fod tage stilling til, at det ikke fremgår af retsbøgerne, at Person 2's kuffert blev undersøgt, men han tror ikke, at det er sådan.

[Forsvareren dokumenterede fra forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 8, Forelæggelse i sagen Anklagemyndigheden mod Person 2 og Person 21, side 10.

Anklageren oplyste, at anklagemyndigheden ikke vil bestrides, at det er blevet dokumenteret under sagen, at der blev foretaget en hemmelig ransagning af Person 2's kuffert.]

Adspurgt om det var PETs opfattelse, at oplysningen ikke var fremme i det offentlige retsmøde, forklarede vidnet, at det har han ikke sagt. Det der er pointen som PET ser det, og det der var grundlag for anmeldelsen, var at selvom oplysningerne har været ude i det offentlige rum, så betyder det ikke, at oplysningerne ikke er tavshedspligtsbelagt for nuværende eller tidligere medarbejdere, der har denne interne viden om disse forhold. Vidnet henviste til Kammeradvokatens notat af 22. december 2017.

Vidnet har ingen viden om, hvorvidt der dengang var drøftelser med anklagemyndigheden om, at ransagningen ikke skulle omtales under sagen. Adspurgt

om PET generelt forsøger at holde oplysninger om hemmelige ransagninger af kufferter i fx Københavns Lufthavn ude af sagerne, forklarede vidnet, at de løbende prøver at beskytte deres arbejdsmetoder, og i det omfang det ikke er nødvendigt for bevisførelsen at komme ind på, hvordan oplysninger er tilvejebragt, så vil de som udgangspunkt altid sikre, at det ikke sker. Det er også et spørgsmål om udbredelse, og om hvem der siger det. En ting er, at der kommer en historie frem i pressen efter et åbent retsmøde, og at man nok kan finde oplysninger af den karakter i andre sager, men når en sådan en oplysning bliver bredt ud med stor omtale i det offentlige rum af en tidligere chef for PET, så er det efter PETs opfattelse et brud på tavshedspligten, og derfor anmeldte de sagen.

Vedrørende anklageskriftets punkt b, forklarede vidnet, at det, at man i "real time" følger en person, er en oplysning om en særlig arbejdsmetode. Oplysninger af denne karakter, der gengiver en måde at arbejde på eller en kapacitet, som PET har, det er en fortrolig oplysning.

[Anklageren oplæste vidnets forklaring vedrørende anklageskriftets punkt b, c og e fra retsbogen af den 8. oktober 2018.]

Adspurg om, hvad det er for en arbejdsmetode, der bliver afsløret her, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter, der vedrører måden at arbejde på, og hvordan PET har været i stand til at håndtere en konkret situation, og hvordan den blev vurderet af andre samarbejdspartnere, det er fortrolige oplysninger.

Adspurg om, hvem "amerikanerne" er, forklarede vidnet, at han – uden at han skal lægge noget i det - går han ud fra, at der menes amerikanske myndigheder, og eventuelt amerikanske efterretningstjenester. Oplysninger af denne karakter er fortrolige, når man har dem fra tjenesten.

[Forsvareren dokumenterede fra forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 18, senatshøring fra den 5. februar 2008, side 25 og 31, og mail af 9. oktober 2018 fra PETs juridiske chef, **Person 15**, hvorefter fremgår, at PET vurderer, at det anførte vedrører Glasvejssagen

Anklagerne gjorde opmærksom på, at PET i mailen af den 9. oktober 2018 alene vurderer, at det er Glasvejssagen, der omtales.

Forsvareren oplyste, at han vil bede PET om at uddybe, hvorvidt der er tale om, at PET vurderer eller anerkender, at det er Glasvejssagen, der omtales.]

Adspurg om PET har undersøgt, om amerikanerne har bedt PET om tilladelse til at omtale sagerne i senatet, forklarede vidnet, at det tror han ikke nødvendigvis, at PET har undersøgt.

Adspurg om PET har undersøgt, om det gav anledning til bekymring i PET,

at de amerikanske myndigheder i senatshøringen omtalte deres samarbejde med de danske myndigheder, forklarede vidnet, at det, så vidt vidnet ved, ikke er undersøgt. Han ved heller ikke, hvordan det skulle kunne undersøges. Adspurg om vidnet tror, det ville give anledning til bekymring, forklarede vidnet, at han ikke vil bedømme samarbejdet mellem efterretningstjenesterne.

[Forsvareren dokumenterede vidnets forklaring vedrørende anklageskriftets punkt e fra retsbogen af 8. oktober 2018, side 9, 3. nye afsnit, og fra forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 3, punkt 3, artikel af 12. august 2008 fra Jyllands Posten "Terror-tiltalt fik bombemanual i moske" og forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 17, artikel af 17. september 2007 i New York Times "Terror Battle Puts Denmark on Front Line", og mappe 2, bilag 1-5-3, artikel fra Politiken "New York Times: Dansk terrorsigtet var i træningslejr i Pakistan".]

Adspurg om, hvorfor det er en åbenbar fortrolig oplysning, at det var amerikanerne, der tippede PET, når oplysningen har været fremme i flere avisartikler i Danmark og USA og under en senatshøring i USA, forklarede vidnet, at det generelt er oplysninger, som man har fået fra en anden efterretningstjeneste. Man må forstå det som, at [Tiltalte] var i besiddelse af oplysningerne på baggrund af, at han har været PET-chef. Oplysninger af den karakter er fortrolige, mens man er i tjenesten og efter, at man har forladt tjenesten. Selvom der er avisartikler, der bringer oplysninger af den ene eller anden karakter, eller at det fremgår af senatshøringen, så gør det ikke, at oplysningen ikke længere er fortrolig, og man kan derfor ikke gengive den.

Vidnet har ikke undersøgt, hvilke aftaler der lå med amerikanerne om, hvad man måtte udtale sig om, og han har heller ikke viden om det.

Vidnet har ikke gennemgået sagen vedrørende [Person 1] eller de to andre terrorsigtede i Tunesersagen. Han har ingen viden om, hvor oplysningen i bogen om, at [Person 1] havde spillet en central rolle i forhold til [Person 2's] kontakter i udlandet, og at han var en central figur i forhold til radikaliseringsstammer fra. Det er en konkret vurdering, om det er strafbart, at være en central figur i forhold til radikalisering.

Foreholdt citatet i anklageskriftets punkt d: "vi kom til at koncentrere os meget om ham i årene efter" og vidnets forklaring hertil i retsbogen fra den 8. oktober 2018, side 10 mf., hvoraf fremgår, at oplysningen efter vidnets opfattelse siger noget om PETs kapacitet, forklarede vidnet, at det siger noget om, hvad man havde fokus på og brugte ressourcer på. Det er fortrolige oplysninger, som man ikke kan videregive til offentligheden, med mindre man er i tjeneste og kan tage aktivt stilling til det. Man kan ikke tage stilling til det, når man har forladt tjenesten. Man kan ikke ud fra udsagnet se, hvor mange ressourcer PET brugte, men man kan se, at PET har haft et fokus. Det gør, at omverdenen kan stykke et puslespil sammen om, hvad PET tidligere beskæftigede sig med, og måske dermed udlede, hvad PET efterfølger-

de har gjort. Det er derfor, oplysningerne er fortrolige, og at det forudsætter en konkret viden at kunne afklassificere dem.

Adspurgt om det er vidnets opfattelse, at PET ikke har udtalt sig om **Person 1** i den periode, hvor han "agerede" i Danmark, forklarede vidnet, at han mener, der er lavet en open source undersøgelse om det. Han er ikke bekendt med indholdet af undersøgelsen, og han kan ikke afvise, at der har været udtalelser. Det tror han, at der var.

Adspurgt om vidnet har undersøgt, om PET løbende har udtalt sig om **Person 1** i perioden fra 2006/2007-2013/2014, forklarede vidnet, at der er foretaget en undersøgelse i den juridiske afdeling af, hvad der har været kendt offentligt, og hvad der været af retsbøger mv., men han har ikke indblik i den konkrete undersøgelse. Han vil ikke bestride, at det er almindeligt kendt, at **Person 1** har været omtalt i relation til Glostrupsagen og Glasvejssagen. Han er usikker på, om han også har været omtalt i relation til sagen vedrørende **Person 11**.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 2, side 335, 2. spalte, artikel af 30. maj 2016 fra Jyllands-Posten "Jagten på spøgelseset fra Raqqa", og mappe 8, bilag 1-17-4-9, artikel af 9. oktober 2016 fra Ekstra Bladet "Tiltalte: Hjemvendte soldater fra Afghanistan skulle dræbes", side 3 og side 4 øverst, og adspurgt om vidnet vil bestride oplysningerne om, at **Person 1** var indblandet i flere sager, og at han rekrutterede folk, forklarede vidnet, at han ikke vil bestride, at det kunne forholde sig sådan.

Adspurgt om, hvad for en skade det har for PET, at **Tiltalte** i 2016 nævnte, at man i PET ofte stødte på **Person 1** i terrorrelaterede sammenhænge, og om det ikke er noget, der var almindeligt kendt, forklarede vidnet, at det forhold at noget er gengivet i en artikel, ikke er det samme, som når en tidligere PET-chef bekræfter, at det var sådan tjenesten vurderede den konkrete situation. Det giver oplysningerne en helt anden validitet. Oplysninger af denne karakter, der omhandler, hvad PET vurderede, er interne og fortrolige oplysninger. At oplysningerne også kan stykkes sammen på anden måde, gør ikke, at de ikke længere er fortrolige. Selv om **Person 1** måske er død, er problemstillingen, at der i bogen er et samlet sæt af en lang række oplysninger, som samlet set giver en beskrivelse af PETs samarbejdspartnere, arbejdsmetoder, kapacitet og kildehåndtering, og de 4 sæt oplysninger er fortrolige. Her giver man et billede af, hvordan PET arbejder. Det samlede billede af, hvordan der arbejdes, gør, at det er skadeligt, fordi modstandere samlet set kan lave en analyse af, hvordan PET arbejder. Vidnet henviste til bestemmelsen i PET-lovens § 14 og forarbejderne hertil om sammenstyknin af oplysninger.

Adspurgt om han kan komme tættere på, hvorfor det er skadeligt, at det nævnes i 2016, at **Person 1** var én, man holdt øje med, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter, som viser hvem PET fokuserede på på et

givent tidspunkt, er fortrolige i tjenesten, og når man har forladt tjenesten. Det er elementer i det store puslespil.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 57, terroranalyse fra CTA af 24. november 2013 "Truslen mod Danmark fra personer udrejst til Syrien", forklarede vidnet, at han er usikker på, om det er denne CTA-analyse, som han tidligere har henvist til.

Foreholdt samme bilag side 59, afsnit 1 og 2, forklarede vidnet, at han ikke tror, det var dette afsnit, han havde i tankerne.

Vedrørende Tunesersagen forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået Tunesersagen eller PETs oplysninger om danskmarokkaneren, forud for at han skulle afgive forklaring i dag.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 80, artikel af 15. juli 2008 fra Information, side 81, 5. afsnit, hvorefter fremgår, at "Han [danskmarokkaneren] blev oprindeligt af PET udpeget til at være hovedmanden", forklarede vidnet, at han ikke har undersøgt, om PET har udpeget danskmarokkaneren til at være hovedmanden. Han kender ikke noget til danskmarokkanerens rolle. Han kender ikke noget til, om der i PETs sag ligger en beslutning om at afklassificere en oplysning om, at danskmarokkaneren var hovedmanden.

Adspurg om, hvordan det skader PETs arbejde, at man i 2016 fik udpeget danskmarokkaneren som hovedmand, henviste vidnet til det svar, han lige har givet, det vil sige sammenstyknings af oplysninger om samarbejdspartnere, kapacitet mv., og det forhold at bogen på denne måde giver et samlet billede af, hvordan PET fungerer.

Vidnet er ikke bekendt med, om PETs sag indeholder noget om Brandbergen-netværket. Adspurg om netværket eksisterede i 2016, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter er fortrolige. Han kan ikke vurdere de konkrete oplysninger af hensyn til sin tavshedspligt.

Adspurg om det ikke skader PET, at det i en pressemeddelelse blev oplyst, at danskmarokkaneren fortsat var genstand for PETs interesse, forklarede vidnet, at det er et spørgsmål om, hvor oplysningen kommer fra. Hvis man som efterretningstjeneste vælger at bruge nogle oplysninger, så er det en mulighed, man har. Når man har forladt tjenesten, så har man ikke længere det valg.

Foreholdt retsbog af 8. oktober 2018, vidnets forklaring, side 11, 2. sidste afsnit, og adspurg om, hvem gruppen, som vidnet refererer til, er, forklarede vidnet, at han er nødt til at gentage, at oplysninger af denne karakter om hvem, der er svære at komme tætte på, er fortrolige oplysninger, som ikke kan ikke videregives. Adspurg om "gruppen" er de to tunesere og danskma-

rokkneren, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter, om at det er vanskeligt at komme tæt på en gruppering, det er fortrolige oplysninger, uanset hvilke grupper der er tale om. Adspurgte hvilken arbejdsmetode, der bliver afsløret i denne forbindelse, forklarede vidnet, at det er en konkret sag og en konkret operation, der omtales, og konkrete operationer er som udgangspunkt fortrolige, så man kan ikke videregive oplysninger fra dem. Operationer er fortrolige.

Han ved, at der er blevet undersøgt, om der ligger en § 729c-kendelse i forhold til aflytningen af de pågældende, men han husker ikke svaret i det konkrete tilfælde, men det er undersøgt i alle forholdene.

Foreholdt retsbogen og adspurgte om, hvad forskellen er på PETs kapacitet og PETs evne, forklarede vidnet, at han ikke tror, at sonderingen er så skarp. Kapacitet er typisk det, man har af muligheder, fx hvor mange ressourcer de har på et område, eller hvilke tekniske kapaciteter de har til rådighed.

Adspurgte om, hvad et udsagn om, at nogen er meget sikkerhedsbevidste og derfor svære at komme tæt på, siger om PETs kapacitet, forklarede vidnet, at der her henvises til en konkret operation. At oplyse om en konkret operation, og at noget var meget vanskeligt, fordi personerne var meget sikkerhedsbevidste, men at det på trods af det lykkedes, er oplysninger om PETs kapacitet. Det kan være, at nogen læser bogen og tænker, at nu har de fået en manual til, hvordan de undgår at blive opdaget af PET. At sikkerhedsbarrieren blev nedbrudt, kan måske forlede nogen til at bygge en endnu stærkere sikkerhedsbarriere op. Foreholdt, at det af Tunesersagen, herunder Højesterets kendelse, flere steder fremgår, at de blev aflyttet af PET, forklarede vidnet, at oplysninger om håndteringen af den konkrete operation, herunder hvor svært eller let, det var, og som stammer fra tjenesten, er fortrolige og ikke kan videregives, når man har forladt tjenesten.

Vidnet mener ikke, at det har nogen betydning for vurderingen, at den ene tuneser er udvist, og at **Person 4** er død.

Adspurgte om det ikke havde været mere hensigtsmæssigt helt at undlade at oplyse de pågældende om, at man havde gennembrudt deres sikkerhedsforanstaltninger, gentog vidnet, at udtalelser om oplysninger af denne karakter om en konkret operation, som kan identificere personer, og som viser noget om, hvordan man har løst en operativ opgave, er fortrolige oplysninger, som ikke kan videregives.

Vidnet forklarede, at han tror, at han ved, hvilket land der er tale om i anklageskriftets punkt h. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt landet er en samarbejdspartner.

Vedrørende anklageskriftets punkt i forklarede vidnet, at han ikke kan udtale sig om, hvorvidt ISI var en af PETs samarbejdspartnere i 2016. Han kan hel-

ler ikke udtale sig om, hvorvidt ISI var en samarbejdspartner på det tidspunkt, hvor [Tiltalte] udtalte sig, eller om der kom et samarbejde ud af mødet. Han tror ikke, at det er en hemmelighed, at Pakistan var stærkt kritisk overfor Danmarks håndtering af Muhammed-tegningerne.

Vedrørende anklageskriftets punkt k forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået PETs sager vedrørende samarbejde/ikke samarbejde med pakistanske efterretningstjenester til brug for afhøringen i dag. Han vil ikke kunne udtale sig om PETs eventuelle samarbejde med pakistanske myndigheder i perioden fra 2008-2010

Adspurgt om det er en fortrolig oplysning, at der var medlemmer i den pakistansk efterretningstjeneste, der arbejdede på at identificere mål i Danmark i perioden, forklarede vidnet, at det fremgår af [Person 5]sagen. Oplysninger af denne karakter, som vedrører samarbejdet med en anden efterretningstjeneste, og som tiltalte har fået gennem sit tidligere hverv, er fortrolige oplysninger, og de kan ikke videregives. Han ved ikke, hvor [Tiltalte] har oplysningerne fra. Han skal ikke kunne sige, hvor mange efterretningstjenester der er i Pakistan.

Vedrørende anklageskriftets punkt j forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået PETs sag vedrørende [Person 5] til brug for retsmødet i dag. Det er ikke i sig selv en fortrolig oplysning, at PET kan anvende aflytningsudstyr og overvågningsudstyr.

Adspurgt om, hvilken skade det har for PETs fremadrettede muligheder, at [Tiltalte] fortæller, at man kunne plastre en lejlighed til med overvågnings- og aflytningsudstyr, forklarede vidnet, at dette er en beskrivelse af en konkret operation, hvem man arbejdede sammen med, hvilke aftaler der er indgået med en konkret samarbejdspartner og hvordan man gjorde. Det er alt sammen fortrolige oplysninger, der ikke kan videregives. Kernen er, at oplysningerne kan bruges til at sammenstykke et billede af, hvordan PET arbejder. Udsagnet indeholder detaljerede oplysninger om, hvordan PET i en konkret situation har arbejdet, og det betyder, at PETs modstandere får denne viden. Det er samlet set skaden.

Adspurgt til hvordan det kan skade PETs fremtidige arbejde, at man 7 år efter hændelsen fortæller "at man kunne plastre lejligheden til med aflytnings- og overvågningsudstyr", forklarede vidnet, at det skal ses i den sammenhæng, som den samlede udtalelse har. Han kan ikke svare på, hvem amerikanerne er.

Adspurgt om, hvorfor vidnet mener, at [Tiltaltes] oplysninger afslørede en operation, når [Person 5]-operationen og samarbejdet med FBI allerede var offentliggjort ved anholdelsen af [Person 5], forklarede vidnet, at han må forstå det sådan, at [Tiltalte] har oplysningerne fra PET, og derfor er det oplysninger, der er fortrolige. Vidnet har ikke undersøgt, hvad der er aftalt med

amerikanerne vedrørende offentliggørelse af informationer i **Person 5** sagen.

Vedrørende anklageskriftets punkt l, og foreholdt retsbog af 8. oktober 2018, vidnets forklaring, side 14, 3. afsnit, om at *"der vil forekomme diskussioner om emnet både internt i efterretningstjenester og i offentligheden"* forklarede vidnet, at citatet i bogen er den tidligere chef for PETs vurdering af, hvad der er det mest hensigtsmæssige at anvende som indhentning i forhold til de foreliggende opgaver. Det er en fortrolig oplysning, som man ikke kan videregive.

Adspurg om, hvilke diskussioner i offentligheden, vidnet henviser til i sin forklaring, forklarede vidnet, at han husker det som den generelle diskussion, der har været om masseovervågning, herunder om det er effektivt.

Adspurg om citatet i anklageskriftets punkt l afslører noget om, hvordan PET overvåger, forklarede vidnet, at den tidligere chef videregiver en generel vurdering til offentligheden. Videregivelse af oplysninger om, hvordan PET generelt vurderer sin indhentningskapacitet, er i vidnets optik, fortrolige oplysninger, som ikke kan deles. Adspurg om citatet afslører noget om i hvilket omfang PET overvåger, og hvordan PET overvåger, forklarede vidnet, at citatet videregiver oplysninger om, hvordan PET tænkte på daværende tidspunkt, hvor **Tiltalte** var chef. Han ved ikke, om der i PET ligger skriftlige vurderinger, der svarer til **Tiltaltes** vurderinger.

Vedrørende anklageskriftets punkt m forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået PETs sag om **Person 22 (P22)** som en del af forberedelsen til retsmødet i dag. Han ved ikke, hvilke oplysninger, der har været fremlagt i straffesagen mod **P22**, men sagerne vedrørende alle forhold er blevet gennemgået af det juridiske sekretariat. Sekretariatet har gennemgået retsbøgerne.

Foreholdt retsbog af 8. oktober 2018, vidnets forklaring, side 14, 4. afsnit, om at oplysningerne går videre end det PET har lagt frem og derfor er fortrolige, og adspurg hvorfor det er fortroligt, at **P22** forsøgte at etablere sig i al-Shabaabs ledelse, men blev afsløret af de kenyanske myndigheder, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter, som vedrører en konkret operation, og hvordan PET har vurderet en konkret persons måde at handle på, og hvem han har arbejdede sammen med, er fortrolige. Adspurg om, hvordan vidnet kan vide, at oplysningen stammer fra PET, når han ikke har gennemgået sagerne, forklarede vidnet, at det kan han ikke komme ind på af hensyn til sin egen tavshedspligt.

Foreholdt forsvarerens tillægsekstrakt nr. 1, side 38, folketingsforespørgsel af 3. marts 2010, og side 40, 1. og 2. afsnit, artikel af 9. januar 2010 fra Ritzaus Bureau "Øksemand med i toppen af terrorgruppe", og adspurg om en oplysning omfattet af et folketingsspørgsmål er en fortrolig oplysning, som en PET-medarbejder ikke må referere til, forklarede vidnet, at folketingsbesva-

relsen går ud på, at man ikke kunne besvare spørgsmålet. Adspurgt om den viden er fortrolig, hvis den stammer fra avisartiklen, forklarede vidnet, at han ikke går ud fra, at oplysningerne i bogen skal forstås som referat fra artiklen. Oplysninger af denne karakter er fortrolige, og medarbejdere i tjenesten – eller tidligere medarbejdere - vil ikke kunne videregive dem til offentligheden. Der er ikke noget til hinder for, at **Tiltalte** referer fra folketingsspørgsmålet. Hvis oplysningerne stammer fra tjenesten, kan de ikke videregives. I citatet er der tale om en samlet gengivelse af en operation, hvor der gives en lang række detaljer. Gengivelse af operationer og vurderinger af, hvordan man så på det, er fortrolige oplysninger, også selvom de fremgår andre steder.

Vedrørende anklageskriftets punkt n, forklarede vidnet, at så vidt han ved, har man ikke kunnet genfinde sagen. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt PET ved, hvem der blev aflyttet, i hvilken forbindelse aflytningen blev gennemført, hvornår aflytningen blev gennemført, eller hvilken myndighed, der har indhentet den kendelse, der muliggjorde aflytningen. Han vil gerne undersøge det nærmere, men han er ikke bekendt med detaljerne.

Foreholdt vidnets tidligere forklaring fra retsbogen fra den 8. oktober 2018, side 4-5, om, at man ud af ubetydelige oplysninger kan sammenstykke et billede, og adspurgt om, hvad der skal forstås ved "ubetydelige", forklarede vidnet, at der ikke skal ret meget til. Vidnet henviste til sin tidligere forklaring om sammenstykning af oplysninger over lang tid og forarbejderne til lovgivningen.

Foreholdt sin forklaring fra retsbogen fra den 8. oktober 2018, side 15 øverst, og forsvarerens materialesamling, lovforarbejderne, side 32, 1. spalte nederst, forklarede vidnet, at det er de pågældende forarbejder, han havde i tankerne. Han er enig i, at ordet "ubetydelig" ikke er anført det pågældende sted i forarbejderne, men han mener, at han har begrebet "ubetydelig" et andet sted fra, men han kan ikke på stående fod sige hvor.

Adspurgt om det er fortroligt, at politiet kan skyde for at dræbe, forklarede vidnet, at når oplysningen som i forhold o bliver sat i forhold til måden at håndtere en konkret operation, så er det ikke længere en teoretisk diskussion, om man kan skyde for at dræbe, men så er det gengivet i forhold til noget, der er helt konkret, og som er fortroligt og ikke kan videregives til andre. Selve det, at politiet kan skyde for at dræbe, er ikke fortroligt.

Adspurgt om, der i PET er en forhåndsordre om, hvordan skuddet skal placeres, hvis man skyder for at likvidere en selvmordsbomber, forklarede vidnet, at det kan han af hensyn til sin tavshedspligt ikke svare på. Han kan af samme grund heller ikke svare på, om der findes andre metoder til at pacificere en selvmordsbomber end at skyde den pågældende i hovedet.

Foreholdt retsbog af 8. oktober 2010, vidnets forklaring, side 15, 4. nye af-

snit, 1. og 2. sætning, og adspurgte, om [Tiltalte] i citatet udtaler sig om, at der er en indsatsordre i PET, forklarede vidnet, at han medgiver, at det ikke fremgår af det konkrete udsagn, men det fremgår af bogen i øvrigt.

Foreholdt retsbog af 8. oktober 2018, vidnets forklaring, side 15. 4. afsnit, forklarede vidnet, at forklaringen om, at *"det fremstår her som, at oplysningen stammer fra interne overvejelser i PET fra da [Tiltalte] var chef"* forklarede vidnet, at han har vanskeligt ved at forstå, hvor oplysningerne ellers skulle stamme fra. Så vidt han kan se, henviser [Tiltalte] ikke til nogen overvejelser i PET i citatet.

Foreholdt mappe 6, bilag 1-12-9, artikel af 4. august 2005 fra Washington Post "Police Chiefs Group Bolsters Policy on Suicide Bombers", 6. afsnit, forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med, at der var en offentlig artikel af denne karakter.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 2, dokument "Training Key", side 211, 2. spalte, 1. afsnit, forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med, at denne "training key" er tilgået PET.

Adspurgte om de oplysninger, der fremgår af artiklen og den pågældende "Tayning Key", ikke er alment kendte, forklarede vidnet, at han ikke tror, den høje detaljeringsgrad er alment kendt. Det interessante er, at oplysningerne i bogen drejer sig, om i hvilket omfang beslutninger af denne karakter blev taget i PET i forbindelse med en konkret sag.

Vedrørende anklageskriftets punkt p forklarede vidnet, at han ikke har undersøgt, om det var hemmeligt i 2010, at den belgiske efterretningstjeneste ikke altid tog telefonen i weekenderne. Han kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke svare på, om han har undersøgt, om det i citatet anførte efterfølgende er blevet taget op med den belgiske efterretningstjeneste. Han ved ikke, om der på daværende tidspunkt var aftalt noget med Belgien om det konkrete samarbejde.

Adspurgte om, hvordan vidnet ville vurdere det, hvis [Tiltalte] fx havde sagt: "Den belgiske efterretningstjeneste var umådelig effektiv og gav os fantastisk støtte i forbindelse med [Person 13]-sagen. Det var sjældent at arbejde sammen med folk, der var så hurtige og effektive" forklarede vidnet, at det ville have været væsentligt bedre i forhold til samarbejdet med belgierne. Citatet i bogen er ikke bare en vurdering af om man er tilfreds med det overordnesamarbejde, men der gengives konkrete oplysninger om det konkrete samarbejde. Det er fortrolige oplysninger og kan ikke videregives.

Vedrørende sagen mod [Person 13] forklarede vidnet, at han ikke selv har gennemgået sagen, men det har hans medarbejdere. Han kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke oplyse, hvilken form for overvågning, der refereres til, i citatet i forhold q, eller om det var PET, der havde sat overvågningen op.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, CTA vurdering af 31. maj 2011 "Terrortruslen fra tilrejsende terrorister", side 85, 3. nye afsnit, og adspurgte om, hvordan man i 2011 kunne sige om en levende **Person 13**, at han havde en høj grad af sikkerhedsbevidsthed, når man ikke kan sige det om **Person 4**, som er død, forklarede vidnet, at det skyldes, at det er PET, der har rådighed over oplysningerne og kan vælge at bruge dem, men når man forlader tjenesten, har man ikke længere rådighed over oplysninger fra tjenesten. Dette gælder for alle oplysninger, der vedrører samarbejdspartnere, kilder osv. Det drejer sig jo om at få indsigt i PETs arbejdsmetoder og samarbejdspartnere, og hvilke metoder der er til rådighed.

Vedrørende forholdet forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået PETs sag vedrørende operation Constant forud for afhøringen i dag, men hans medarbejdere har.

Foreholdt sin forklaring til retsbogen den 8. oktober 2018, side 16, nederst, og adspurgte om vidnet er bekendt med, om der foreligger oplysninger fra SÄPO i sagen, der fremgår af citatet, forklarede vidnet, at der er tale om et generelt svar. Oplysninger af denne karakter er omfattet af tavshedspligten. Han ville bryde sin egen tavshedspligt, hvis han gengiver oplysninger af denne karakter. Hans medarbejdere har undersøgt, om der foreligger oplysninger af den pågældende karakter. Adspurgte om anklagemyndigheden har bedt om, at PET undersøgte det, forklarede vidnet, at de har svaret på de spørgsmål, som anklagemyndigheden har stillet. I en række tilfælde har de svaret, at der var en række spørgsmål, som de ikke kunne besvare på grund af fortrolighed. Det er bl.a. det, der på skemaet i bilag 1-4-1 er angivet med rødt.

Foreholdt sin forklaring til retsbogen den 8. oktober 2018, side 16, midt for, og adspurgte om vidnet eller hans medarbejdere har undersøgt, om der er oplysninger fra SÄPO i den åbne Constant-sag, forklarede vidnet, at det skal han tilbage og undersøge.

Foreholdt mappe 10, bilag 5-96-1, politianmeldelse af den 24. august 2018 fra PET af artikel i Dansk Kriminalreportage 2016, adspurgte hvilke undersøgelser PET foretog før, de indgav anmeldelsen af **Person 23** til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, forklarede vidnet, at de læste artiklen og konstaterede, at den vedrørte nogenlunde det samme, som der er rejst tiltale for i denne sag. Der var derfor en mistanke om, at nogen, der stadig er i tjenesten, har begået noget strafbart. Da PET er ikke rette myndighed til at undersøge dette, blev sagen sendt til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, som må vurdere, om der er grundlag for en politianmeldelse.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-6, politirapport af 16. oktober 2018, side 1, og bilag 1-19-6-2, mail fra politiinspektøren i Københavns Vestegns Politi, og bilag 1-19-6-3, liste over modtagere af bogen, og adspurgte om det ikke ville have været hensigtsmæssigt, at PET havde kontaktet Københavns Ve-

stegns Politi, inden anmeldelsen af **Person 23** til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, forklarede vidnet, at han ikke ved, om der har været kontakt mellem den juridiske chef i PET og Københavns Vestegns Politi. Da ordningen er, at PET ikke selv kan foretage undersøgelsen, ville det være vanskeligt i situationen ikke at bede det uafhængige organ om at tage stilling til, om det skal anmeldes til politiet. Det er sket enkelte gange i vidnets tid som PET-chef, at PET har anmeldt ansatte til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

Foreholdt mappe 11, bilag 5-130, internt telefonnotat af 1. oktober 2018, hvoraf fremgår, at PETs juridiske chef den 28. september 2018 telefonisk har kontaktet specialanklager **Person 24** og forespurgt, om det blev nævnt under forelæggelsen i denne sag, at PET havde indgivet anmeldelse vedrørende artiklen i Nordisk Kriminalreportage 2016, og adspurgt til baggrunden for PETs henvendelse, forklarede vidnet, at han går ud fra, at man har ønsket at videregive oplysningerne til anklagemyndigheden for at sikre sig, at de oplysninger, de kunne give, også blev videregivet, når det kunne være relevant for sagen.

[Anklageren **Person 24** oplyste vedrørende telefonnotatet, at henvendelsen fra PEY kom på baggrund af, at PET ønskede at finde ud af, hvordan de skulle håndtere pressedækningen/mediehåndteringen i forbindelse med anmeldelsen. Det var derfor relevant for dem at høre, om anklagemyndigheden havde oplyst det i forelæggelsen, fordi det var blevet nævnt over for offentligheden. Det har aldrig ligget i kortene, at det var for, at PET skulle tjekke, om det var blevet nævnt i sagen.]

Adspurgt af forsvareren vedrørende **Person 5** sagen forklarede vidnet, at så vidt han ved, har PET ikke været i kontakt med den kvinde, der omtales i citatet i forhold j, efter at bogen er blevet udgivet.

Vedrørende forhold s forklarede vidnet, at han ikke har kendskab til, hvordan man rykkede Aktionsstyrken ind i lejligheden. Adspurgt om der er et fast mønster for, hvorledes PET placerer Aktionsstyrken i forhold til, hvornår den skal slå til, forklarede vidnet, at der er et sæt af taktiske, operative modeller. Han er ikke bekendt med, om det har været omtalt af PET under sagen, at man havde Aktionsstyrken i lejligheden.

Adspurgt om, hvad det er for en arbejdsmetode, der bliver afsløret, når man oplyser, at man vælger at rykke ind i en nablejlighed i stedet for at stå i fx opgangen eller kælderen, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter om taktiske muligheder er fortrolige oplysninger.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 96, artikel af 12. januar 2007 fra Weekendavisen "At modvirke og forhindre terrorhandlinger", forklarede vidnet, at han har læst artiklen, herunder at det sidst i artiklen er anført, at artiklen har været drøftet med medarbejdere i PET i 2007,

men han har ikke været i stand til at finde ud af, hvem, eller i givet fald, hvordan det foregik, men han tager til efterretning, at det er sådan, det er foregået. Han har ikke undersøgt, om det er noteret ned, at oplysningerne er afklassificerede. Men som han tidligere har forklaret kan der være situationer, hvor der ikke vil ske en sådan afklassificering

Vedrørende forhold t, forklarede vidnet, at hverken han eller hans medarbejdere har undersøgt, om der er indgået aftaler med ledelsen i JP/Politikens Hus, om håndteringen af en sådan situation, da oplysninger af den pågældende karakter er fortrolige. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt PET i andre lignende sager har foretaget en disposition som anført i citatet.

Foreholdt mappe 6, bilag 1-11-1, artikel om **Person 12** af 10. juli 2010 fra B.T. "Tav om mordplaner", forklarede vidnet, at han ikke kan udtale sig om, hvorvidt det indgår i en fast arbejdsmetode for PET ikke at sige, at der er et angreb på vej.

Vedrørende forhold u forklarede vidnet, at hans medarbejdere som en del af forberedelsen til afhøringen af vidnet har gennemgået sagen. Han har ikke noget kendskab til sagen ud over citatet. Adspurg om, hvilken arbejdsmetode, der afsløres i citatet, forklarede vidnet, at citatet omhandler flere ting og ikke bare arbejdsmetoder, men det er oplysninger om en konkret operation, som efter deres karakter er fortrolige for PET, og man kan ikke tage oplysningerne med ud af tjenesten eller videregive dem efterfølgende.

Vedrørende forhold y forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået Hareskovsagen, men hans medarbejdere har. Hans kendskab til sagen ud over citatet stammer fra den generelle omtale af sagen.

Adspurg om det var fortroligt, at PET var involveret i sagen, forklarede vidnet, at citatet er en gengivelse af detaljer om, hvilke informationer PET havde, og hvordan man agtede at håndtere dem, og samlet set er det oplysninger, der er fortrolige og ikke kan videregives.

Foreholdt sin forklaring til retsbogen fra den 8. oktober 2018 side 19, og adspurg om, hvorfor det er fortroligt, at man kunne finde på at pille ved våbnene, forklarede vidnet, at det er fortroligt, fordi det er oplysninger om en arbejdsmetode.

Adspurg om det ville være forsvarligt, hvis PET havde udleveret funktionsduelige våben, forklarede vidnet, at det er et godt spørgsmål, som han ikke kan svare på af hensyn til sin tavshedspligt, men PET er sat i verden for at beskytte folk og ikke for at udsætte nogen for en risiko. Så det taler nok for sig selv.

[Forsvareren dokumenterede mappe 8, bilag 1-17-2, Retten på Frederiksbergs dom af den 21. november 2012, side 2, vedrørende forhold 3, hvoraf fremgår: *"hvilket forehavende imidlertid mislykkedes, idet våbnene og am-*

munitionen før salget var blev gjort ufunktionsdygtige, og idet tiltalte Person 25 og Person 26 blev anholdt at politiet".]

Vedrørende anklageskriftets punkt v forklarede vidnet, at han ikke som forberedelse til afhøringen har gennemgået PETs sag vedrørende politiske ekstremistiske miljøer, men det har hans medarbejdere. Han har ingen viden om, hvorvidt oplysningerne i citatet stammer fra PETs sager, men han er villig til at undersøge det. Adspurgt om han har viden om, at oplysningerne stammer fra klassificerede dokumenter, forklarede vidnet, at oplysninger af denne karakter, hvor man detaljeret beskriver operationer og arbejdsmetoder, er klassificerede oplysninger.

Vedrørende forhold w forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået PETs sager vedrørende overvejelser om rekruttering i konvertitmiljøet som led i forberedelsen til at afgive forklaring. Vidnet kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke svare på, om PET overhovedet har sådanne generelle sager. Han ved ikke om PET har gjort sig overvejelser om rekruttering i konvertitmiljøet i Tiltaltes tid, eller hvor mange konvertitter der var i 2016. Han kan ikke udtale sig om, hvor mange personer der var i "cross over"-miljøet i 2015. Han har en ide om, hvor mange bander, der fører personer ind i "cross over"-miljøet, men han kan ikke udtale sig om det.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 22 og 24, Rigspolitiets evaluering af 4. maj 2015 "Evaluering af myndighedsindsatsen forud for og i forbindelse med terrorhændelserne den 14. og 15. februar 2015 i København", forklarede vidnet, at han var med til at lave redegørelsen om "cross over"-miljøet. Adspurgt om redegørelsen har resulteret i, at interne notater, eller dele heraf, i PET vedrørende kilderekruttering i "cross over"-miljøet er blevet afklassesificeret, har vidnet forklaret, at redegørelsen efter hændelsen den 13.-14. februar 2015 blev udarbejdet i en ikke-fortrolig form og derfor indeholder oplysninger, der er nedklassificerede/saniterede, for at de kunne indgå i redegørelsen.

Vedrørende forhold x forklarede vidnet, at hans medarbejdere har gennemgået sagen. Han ved ikke, om PET har en sag vedrørende en kvinde, der ville rejse til Syrien og gifte sig med en kriger. Det væsentlige her er, at der gengives oplysninger om arbejdsmetoder.

Adspurgt om, hvilke arbejdsmetoder der gengives, forklarede vidnet, at der gengives en måde at arbejde på, og igen jo flere små oplysninger der videregives, jo lettere kan PETs målpersoner komme med modforanstaltninger, og dette er et godt billede på det. Han kan ikke ud af citatet se, hvilket udstyr, der bliver omtalt. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt PET har gjort sig overvejelser om at installere udstyr på den pågældende kvinde. Adspurgt om det er en hemmelighed, at PET kan installere elektronisk udstyr på en persons ejendele, forklarede vidnet, at man skal se det i konteksten. Her fortælles ikke bare om en måde at arbejde på, men også om, hvornår, hvordan og

under hvilke omstændigheder, og oplysninger af denne karakter er fortrolige oplysninger, der ikke kan videregives til offentligheden.

Adspurgt om det ikke ville være absurd, hvis man ikke nøje overvejede om installeret sporingsudstyr på en person ville kunne afsløres, og hvad risikoen i givet fald ville være for personen, forklarede vidnet, at det er klart, at det er noget, alle vil overveje, men sådan som tiltalen er rejst i denne sag, så oplyses der om, hvilke omstændigheder, der gør, at man ville anvende sådan en metode, og det kan ikke videregives til offentligheden.

[Forsvareren dokumenterede fra mappe 8, bilag 1-16-2-2, artikel af 21. november 2007 fra Jyllands-Posten "Baggrund: Operation Vollsrose", side 3, "Civil agent hængt af" 3. afsnit, og "PET satte GPS i gasmaske", 1. afsnit.]

Vedrørende forhold æ forklarede vidnet, at hans medarbejdere har gennemgået sagen vedrørende **Person 11** forud for retsmødet i dag. Vidnet kan ikke ud af citatet se, hvilken arbejdsmetode der blev brugt til at lokalisere **A**, eller hvem der lokaliserede **A**. Adspurgt om han i forbindelse med, at han skulle afhøres, har undersøgt, om PET eller politiet har været ude med lignende oplysninger, forklarede vidnet, at de har gennemgået, hvad man kunne finde på open source og givet det videre til Københavns Politi. Som udgangspunkt oplyser PET ikke, om PET har bistået det åbne politi i forbindelse med konkrete sager, men i visse sager kan de vælge at gøre det. Han ved ikke, om det var fortroligt, at PET var involveret i efterforskningen i den konkrete sag.

Anonymiseret (A)

Foreholdt forsvarerens tillægsekstrakt nr. 1, side 42, "Tidslinje over forløbet i udleveringssagen i forbindelse med drabsforsøget begået mod **Person 11**", side 49-50, øverst og punkterne 1. september 2014, 4. sept. 2014, 18. sept. 2014, 23. sept. 2014, 24. sept. 2014, 25. sept. 2014, 2. afsnit, 1. okt. 2014, og side 52, punkterne 17. okt. 2014 og 18. okt. 2014 afsnit 1 og 3, forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med, om de tyrkiske efterretnings-tjenester IDB og MIT havde givet tilladelse til, at Justitsministeriet oplyste over for Retsudvalget, at man havde disse kontakter.

Vedrørende anklageskriftets punkt z forklarede vidnet, at han ikke som forberedelse til at afgive forklaring i denne sag har gennemgået PETs sag vedrørende **Tiltaltes** kontakt med de tyrkiske myndigheder. Han kan ikke udtale sig om, hvad der er aftalt med de tyrkiske myndigheder i denne forbindelse, eller om den tyrkiske efterretningstjeneste i 2016 var en samarbejdspartner.

Vedrørende anklageskriftets punkt ø, og adspurgt hvem "tyrkerne" efter vidnets opfattelse er, forklarede vidnet, at han har forstået det som den tyrkiske efterretningstjeneste. Oplysninger af denne karakter er belagt med tavshedspligt. Han vil ikke bestride, at den tyrkiske regering i en lang periode var utilfreds med Danmark, fordi den fandt, at vi ikke gjorde nok ved PKKs aktivi-

teter i forhold til ROJ-TV.

..."

Vidne 2 har til retsbogen den 12. oktober 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Vidnet forklarede, at hun tidligere var juridisk chef i PET. Hun er fortsat pålagt tavshedspligt, da PET ikke vil give samtykke til at ophæve tavshedspligten.

Vidnet forklarede, at hun var ansat i PET fra den 1. juli 2007 og til udgangen af juli 2014. Som juridisk chef havde hun ansvaret for håndteringen af de juridiske opgaver, der hører til PETs virksomhed. Hun var i den forbindelse chef for juridisk afdeling og medlem af direktionen. Hun havde hele tiden med fortrolige oplysninger at gøre. Hovedparten af de oplysningerne, der behandles i PET, er klassificerede. Det vil sige, at der er taget stilling til, efter reglerne i sikkerhedscirkulæret, hvilken klassifikationsgrad oplysningerne skal have. Det var juridisk afdelings opgave at sikre, at oplysninger blev klassificeret rigtigt. Når oplysninger skulle af- eller nedklassificeres, blev det i almindelighed forelagt juridisk afdeling. I forbindelse med at en operation blev til en straffesag, var det fx meget vigtigt at sikre sig, at det var vurderet, at de oplysninger, der skulle fremlægges i sagen, kunne afklassificeres.

Hun mener, at tiltalte blev ansat i PET et par måneder før hende.

Adspurgt om, hvilke retningslinjer PET havde for håndtering af medierne, forklarede vidnet, at PET havde en kommunikationssektion, som varetog kontakten til medierne. Meget af det, der skulle ud i medierne, blev forelagt for ledelsen og PET-chefen. Det er en meget vanskelig balancegang for PET at sikre sig, at offentligheden får de nødvendige oplysninger, samtidig med at oplysningerne ikke kompromitterer PETs virksomhed. I den forbindelse skal man huske, at hver gang, man træffer en beslutning om at videregive oplysninger, er der ingen vej tilbage. Det var derfor ofte spørgsmål, der blev forelagt på ledelsesniveau, ofte også på den øverste chefs niveau, og det var i hovedsagen PET-chefen, der udtalte sig til pressen. Hvis andre end PET-chefen skulle udtale sig, var det som regel aftalt. Når PET fx offentliggjorde den løbende trusselsvurdering, var det i nogle tilfælde afdelingschefen for den del, der udtalte sig. Det var hovedsageligt PET-chefen, der udtalte sig om konkrete operationer og straffesager. Det blev på forhånd drøftet, hvad der kunne siges/ikke siges, da det er en balancegang at sikre, at der ikke videregives oplysninger, der kan kompromittere konkrete operationer eller PETs virksomhed i øvrigt. Der var ikke nogen, der stillede sig op for åben mikrofon uden at have tænkt sig godt om. Hun mener, at der i enkelte tilfælde har været et talepapir, og i andre tilfælde har det været talt igennem, hvad der skulle siges.

Hovedparten af PETs oplysninger var klassificerede.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-3, notat af 20. februar 2017 fra PET "Syv år for PET - Tiltaltes tid", forklarede vidnet, at der i hendes tid gjaldt fuldstændig de samme regler som anført i notatet. Hun er enig i, at de fleste oplysninger, der behandles i PET, er klassificerede. I forhold til 3. landsreglen er udgangspunktet efter sikkerhedscirkulæret, at den, der udsteder informationerne, og dermed er ophavsmand til informationerne, også ejer informationerne og bestemmer, hvad der kan ske med informationerne. Hun er enig i, at operative oplysninger som udgangspunkt er klassificeret "fortroligt", at kildeoplysninger som udgangspunkt er klassificeret "hemmeligt", og at identiteten på kilderne er klassificeret "yderst hemmeligt".

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-2, notits om afhøring til bog-sagen af 3. november 2017 fra PET, side 4-6, "Samarbejdsrelationer", forklarede vidnet, at hun er helt enig i det anførte. Hun var tæt involveret i betækningsarbejdet i forbindelse med vedtagelsen af PET-loven, da hun var tilknyttet udvalget som PETs rådgiver. PET-loven er i relation til, om noget er fortroligt eller ikke fortroligt, en kodificering af de regler, der gjaldt. I forhold til samarbejdsrelationer, klassificeringer og baggrunden for tavshedspligten er hun enig i det, der står i bilaget, og det var også det, der var gældende, da hun var juridisk chef.

Foreholdt samme bilag, side 6-7, "Arbejdsmetoder", og adspurgte om hun er enig i, at det vil kunne medføre afgørende skadevirkning for PETs virksomhed med at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens sikkerhed, hvis der gives indsigt i PETs arbejdsmetoder, forklarede vidnet, at hver eneste gang PET i hendes tid overvejede, om der kunne videregives oplysninger om PETs arbejdsmetoder, overvejede man, om det ville skade PETs mulighed for at løse sine opgaver fremadrettet. Det førte nogle gange til, at videregivelse ikke ville være til skade for PETs virksomhed, og andre gange, at der ville være en skadevirkning. Det var ikke kun oplysninger om tekniske detaljer, PET ikke ville give indsigt i. Det kunne også være oplysninger om andre former for arbejdsmetoder, men generelt for PET og politiet i øvrigt var det oplysninger om tekniske arbejdsmetoder, der oftest gav anledning til overvejelser. For PET var der også mange andre oplysninger, om hvordan virksomheden var tilrettelagt, og hvordan man opererede i konkrete situationer, som PET ikke videregav.

Adspurgte om fortroligheden også gjaldt indgreb, som man kan læse om i retsplejeloven, forklarede vidnet, at man i retsplejeloven kan læse, at det er muligt at foretage forskellige tekniske indgreb, men man kan ikke læse, hvordan de forskellige tekniske indgreb tilrettelægges.

Adspurgte om PET kan afklassificere oplysninger om et indgreb, der har været undtaget aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c, når sagen er færdig, forklarede vidnet, at PET altid kan afklassificere konkrete oplysninger, og det

gælder generelt, at oplysninger ikke skal være klassificeret, hvis der ikke er grundlag for det. Hun har ikke været ude for, at PET har afklassificeret oplysninger, der endeligt har været undtaget aktindsigt efter retsplejelovens §729 c.

Foreholdt samme bilag, side 7-8, "Operationer", forklarede vidnet, at hun er enig i det anførte om operationer. PET ville i hendes tid ikke videregive oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag. Hun vil ikke udelukke, at PET kunne finde på at omtale en operation nogle år senere, selvom den ikke havde ført til en straffesag. Det afhænger af omstændighederne. Der har været eksempler på, at PET har omtalt operationer fx fordi der nogle år efter en operation var anledning til at sige noget om operationen, idet den viste noget om trusselsbilledet mod Danmark eller lignende. Det var i så fald PET, der gik ud med oplysningerne og afklassificerede dem. I almindelighed ville man i den forbindelse ikke komme ind på konkrete detaljer om operationen, men det var i givet fald PET, der kunne bestemme, at en operation eller konkrete oplysninger om en operation ikke længere var klassificerede.

Foreholdt samme bilag, side 8, "PET's arbejde med humane kilder", forklarede vidnet, at hun er enig i det anførte om kilder. Adspurg om hensynet både vedrører aktuelle og fremtidige kilder, forklarede vidnet, at det er helt afgørende for PETs humane kildearbejde, at personer kan have tillid til, at PET kan holde på oplysninger om kildernes identitet og oplysninger, der kan føre til, at nogen kan finde ud af deres identitet, for ellers kan det potentielt betyde, at menneskers liv kommer i fare. Adspurg om PET i hendes tid gav oplysninger om en bestemt type personer, PET var særlig interesseret i at hverve som kilder, forklarede vidnet, at hun mener, at man helt generelt sagde, at de, der fungerede som kilder i PET, ikke var byens bedste børn, forstået på den måde, at det sjældent var kilderne selv, der havde de oplysninger, PET skulle bruge, men personerne havde typisk en relation til netværk eller lignende, som PET interesserede sig for. Hun husker ikke, om man i hendes tid har brugt ordet konvertitter, om personer, der var specielt interessante for PET at hverve som kilder.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-10, brev af 5. februar 2008 fra PET til Rigspolitiet, forklarede vidnet, at hun er enig i det, der står i brevet. Hun har sandsynligvis selv skrevet brevet, men hun husker det ikke. Udgangspunktet for samarbejdet mellem efterretningstjenester er, at man ikke fortæller hvem, man arbejder sammen med, og hvad man arbejder sammen om. Der har været situationer, hvor PET er blevet enig med udenlandske samarbejdspartnere om at fortælle, at der har været et samarbejde, primært i forbindelse med konkrete operationer. Hun husker i den forbindelse sager, som blev til straffesager.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-7-3, artikel af 31. august 2009 fra Information "PET: Anklage: PET samarbejder med torturpoliti", forklarede vidnet, at hun

vil tro, at det er PETs kommunikationssektion, der har skrevet den i artiklen omtalte mail. Hun er enig i formuleringen af mailen. Hun har sikkert selv været inde over den. De ”principielle grunde”, der er omtales i sætningen ”Af principielle grunde kan PET hverken be- eller afkræfte oplysninger om efterretningstjenestens samarbejde med udenlandske myndigheder eller konkrete sager ” handler om fortrolighed.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-11, PET-kommissionens beretning, side 1-2, og adspurg om fortroligheden gælder oplysninger i det hele taget eller kun sensitive oplysninger, forklarede vidnet, at selve den omstændighed, at PET samarbejder med en konkret efterretningstjeneste i et andet land, er en fortrolig oplysning. I vidnets verden kan man ikke skille de to ting helt ad. Hvis man i en konkret situation vil offentliggøre informationer, siger man jo også dermed, at man har et samarbejde med det pågældende land. Så begge dele kræver i givet fald tilladelse fra eller en aftale med det pågældende land. Hovedparten af de oplysninger, som PET modtager fra udenlandske samarbejdspartnere, er klassificerede. Af det følger, at PET efter reglerne ikke kan af- eller nedklassificere oplysningerne uden tilladelse fra den udenlandske myndighed. Hvis PET gør det, kompromitterer man sit samarbejde med udenlandske myndigheder, og så er den værst tænkelige situation, at man ikke længere modtager oplysninger fra samarbejdspartneren. I hendes tid foretog PET ikke selv en vurdering af, om en oplysning fra en samarbejdspartner kunne offentliggøres. Det er helt afgørende at respektere de præmisser, der er for de informationer, man får fra udenlandske myndigheder.

Adspurgt om det gør nogen forskel, hvis det synes at fremgå af medierne, at den udenlandske samarbejdspartner selv har videregivet nogle oplysninger, forklarede vidnet, at hun kan give et eksempel. Mens vidnet var ansat i PET, var der ofte situationer, hvor personer af historiske grunde ønskede at få oplysninger om fx Den Kolde Krig. En række af disse oplysninger var allerede omtalt i forskellige værker, herunder i litteraturen, og i nogle situationer havde de pågældende landes myndigheder selv videregivet oplysningerne. På trods af dette ville PET i intet tilfælde afklassificere oplysningerne uden at spørge den udenlandske myndighed. Hvis den udenlandske myndighed svarede nej, kunne PET ikke videregive oplysningerne. Tilladelse til at videregive oplysningerne skal ifølge sikkerhedscirkulæret gives skriftligt.

Der er fortrolighed omkring PETs arbejdsmetoder. I retsplejeloven kan man læse, at man kan noget, men ikke hvordan man kan noget. Forskellige tekniske metoder, hvordan man opererer i praksis, hvordan man sikrer sig, at man fx kan installere forskellige typer af udstyr, er klassificerede oplysning, idet viden herom vil gøre det muligt for den person, der er genstand for indgrebet at ødelægge/afbryde indgrebet. Det handler grundlæggende om at beskytte måden, hvorpå man gør nogle ting, og hvornår man bruger visse indgreb. I hendes tid var PET meget tilbageholdende med at give oplysninger om indgreb og karakteren af indgreb. Hvis de fx blev spurgt om, hvor mange personer, PET aflyttede, svarede de, at de af principielle grunde ikke kunne op-

lyse dette, for det ville sige noget om PETs kapacitet.

PET gav ikke i vidnets tid oplysninger om, at en almindelig borger fx havde stillet en lejlighed til rådighed for PET. Grundlæggende handlede det om at beskytte mennesker, som hjalp PET. Hvis man afslørede deres identitet, kunne de risikere at blive udsat for chikane, eller det der var værre, og i sidste ende kunne personers liv komme i fare. Nogle gange bistod personer med, at et indgreb kunne iværksættes, og i den situation gjorde PET, hvad de kunne for at beskytte en sådan oplysning. Hvis de pågældende selv valgte at gå ud og oplyse, at de havde hjulpet PET, så var det op til dem selv, men det betød ikke i almindelighed, at PET bekræftede oplysningen.

Adspurgt hvad PET gjorde, hvis en konkret operation blev til en straffesag, og der var klassificerede oplysninger i sagen, forklarede vidnet, at hvis PET havde en operation, og det på et tidligt tidspunkt så ud til, operationen kunne føre til en straffesag, overvejede de løbende, om det ville være muligt at fremlægge tilstrækkeligt materiale under en straffesag til at føre det nødvendige bevis. Teoretisk set kunne man være i en situation, hvor man ikke kunne fremlægge tilstrækkeligt materiale, fordi de klassificerede oplysninger ikke ville kunne afklassificeres, fordi det ville kompromittere PETs virksomhed. I den situation ville man ikke kunne føre en straffesag. I de situationer, hvor de vurderede, at der ville være tilstrækkelige oplysninger til en straffesag, skulle de tage stilling til, hvordan de skulle håndtere oplysninger, der ikke kunne fremlægges under sagen. I den situation giver retsplejelovens § 729 c mulighed for, at oplysninger kan udeholdes af straffesagen efter rettens godkendelse. Hvis PET i forbindelse med en straffesag vurderede, at oplysninger ikke kunne indgå i en sag, følger det af retsplejeloven, at anklagemyndigheden i første række skal vurdere spørgsmålet, og at spørgsmålet skal forelægges for domstolene, der træffer afgørelsen om eventuel udeholdelse af oplysninger. Hvis oplysningerne kom fra en udenlandsk myndighed, krævede en afklassificering, at man spurgte den pågældende udenlandske myndighed om lov, og det krævede skriftligt samtykke.

Vidnet har læst bogen "Syv år for PET - Tiltaltes tid". Efter vidnets opfattelse har tiltalte videregivet fortrolige oplysninger i bogen. Hun har ikke haft kontakt med tiltalte eller advokat Lars Kjeldsen i forløbet op til straffesagen.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at hun ikke har haft kontakt med andre om sagen i perioden efter, at hun blev indkaldt til afhøring hos politiet. Hun har været indkaldt til afhøring hos politiet to gange, og hun har ringet op til anklageren én gang for at høre, hvor lang tid afhøringen ville tage, og om anklagemyndigheden håndterede forhold i relation til hendes tavshedspligt.

Adspurgt på ny af anklageren, vedrørende bogens kapitel 1, Glasvejssagen, forklarede vidnet, at hun af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan svare på

spørgsmålet om, hvad der førte PET på sporet af Person 2 ud over, hvad der fremgår af straffesagen

Vidnet oplyste, at hun har haft anledning til at læse anklageskriftet ved den seneste afhøring hos politiet, og hun kan helt generelt ikke forholde sig til anklageskriftets konkrete punkter, fordi oplysninger, hun har erfaret i PET om konkrete operationer, er omfattet af hendes tavshedspligt. Med "forholde sig til" mener hun, at hun hverken kan be- eller afkræfte, at det er oplysninger, som hun kender noget til

Foreholdt mappe 9, bilag 3-4-2, brev af 9. maj 2018 fra PETs juridiske chef vedlagt talepapir, hvoraf fremgår følgende Q and A: "Hvad fik jer på sporet af denne sag? *Det kan jeg ikke komme nærmere ind på*", forklarede vidnet, at det er dækkende for hendes opfattelse af, hvordan der kunne svares på daværende tidspunkt. Hun mener, at der var et talepapir i forbindelse med det pressemøde, der blev holdt i anledning af Glasvejssagen.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-5-32-1, uddrag fra anklagerens forelæggelse i Glasvejssagen, "Sagens start/indledende efterforskning og efterforskning frem til anholdelsen", og mappe 2, bilag 1-5-1, notits af 30. maj 2007 vedrørende Person 2, forklarede vidnet, at i forbindelse med at en kilde-rapport skulle indgå i en straffesag, er dokumenterne og oplysningerne omfattet af Rigsadvokatens meddelelse om meddelere og agenter. En kilderapport kan nogle gange være skrevet på baggrund af andre oplysninger, og andre gange ikke. Adspurgt om PET på noget tidspunkt frigav, hvad der lå bag rapporten, forklarede vidnet, at hun ikke erindrer, at der er andre oplysninger end dem, der fremgår af straffesagen.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-5-33-8, udateret retsanmodning fra Københavns Politi, sagens baggrund, og side 2 lidt under midten, forklarede vidnet, at hun formodentlig har set dokumentet, da det blev udfærdiget, men hun husker ikke dokumentet i dag. Hun henholder sig til, at det, der fremgår om sagens start, er det, der fremgår af straffesagens dokumenter. PET kunne ikke frigive oplysninger, selvom medierne selv havde regnet dem ud. Det ville kræve en tilladelse fra ejeren af oplysningerne.

Foreholdt mappe 2, bilag 1-5-3, artikel af 17. september 2007 fra Politiken "New York Times: Dansk terrrorsigtet var i træningslejr i Pakistan", forklarede vidnet, at det var helt efter bogen, da tiltalte på daværende tidspunkt ikke ville kommentere oplysningen. Efter hendes opfattelse kunne tiltalte dengang ikke have valgt at bekræfte, at oplysningen kom fra USA. Hun husker, at hun og Person 27 under sagen var med til et møde i USA. Hun husker ikke formålet med mødet.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-5-34-8, anklagerens procedure om skyldsspørgsmålet i Glasvejssagen, side 12, afsnit 9 og 10, forklarede vidnet, at hun ikke tidligere har set denne, heller ikke i forbindelse med sit arbejde.

Hun henholder sig til sit tidligere svar om, hvilke oplysninger, der var fremme under straffesagen. Hun kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke sige, hvor oplysningerne kom fra.

[Anklageren dokumenterede fra forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 18, uddrag fra senatshøring "Hearing of the senate select committee on intelligence annual worldwide threat assessment", side 25, 3. afsnit, og mappe 1, bilag 1-4-1, uddrag af regneark med supplerende oplysninger fra PET, hvor der under forhold 1 er anført "en klassificeret rapport fra udenlandsk efterretningstjeneste fra maj 2007".

Anklageren oplyste, at PET har vurderet, at det er Glasvejssagen, der bliver omtalt i uddraget fra senatshøringen, jf. mappe 10, bilag 5-146, side 2.]

Adspurg om Mr. **Person 28's** udtalelser under senatshøringen gør nogen forskel i forhold til vidnets besvarelse af, hvor oplysningen kommer fra, forklarede vidnet, at det gør den ikke. Vidnet kan kun forholde sig til, hvordan situationen var, da hun var ansat i PET, og dengang var tilgangen, at de oplyste det, der fremgik af straffesagen, og at de øvrige oplysninger om baggrund mv. var klassificerede og vedblev at være klassificerede. Det var ikke nogen hemmelighed, at sagen og hele operationen var tilrettelagt i samarbejde med en række udenlandske efterretningstjenester, og det mener hun også, at PET sagde offentligt i pressemødet, da de pågældende var blevet anholdt. Men de oplyste ikke, hvilke samarbejdspartnere, der var tale om. De oplysninger, der indgik i straffesagen er åbne. Eventuelle oplysninger, der ligger ud over det, kan hun som udgangspunkt ikke udtale sig om, da de er omfattet af hendes tavshedspligt. Hun ved ikke, om der efterfølgende er oplysninger, der er blevet afklassificeret.

PET fortalte ofte, at PET generelt havde et tæt samarbejde med en række forskellige efterretningstjenester. PET ville ikke gå ud og oplyse i en konkret situation, at de havde haft et tæt samarbejde om en operation med et specifikt land, uden at det på forhånd var aftalt med det pågældende land, for det ville blive anset som en klassificeret oplysning. Da vidnet var i PET, var det en klassificeret oplysning, at PET havde et tæt samarbejde med et bestemt land.

Adspurg om PET stødte på **Person 1** nærmest hver eneste gang, de havde en terrørsag, forklarede vidnet, at det kan hun ikke svare på af hensyn til sin tavshedspligt.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-19-1, Højesterets kendelse af 2. juli 2008, side 2, pressemeddelelse af 12. februar 2008 fra PET vedrørende Tunesersagen, bilag 1-6-22-3, pressemeddelelse af 25. marts 2008 fra PET, og bilag 1-6-1, notat af 4. juni 2008 fra PET vedrørende administrativ frihedsberøvelse af to tunesiske statsborgere, side 2 og 5, forklarede vidnet, at hun har været inde over udarbejdelsen af notatet. Hun mener, at det er offentligt tilgængeligt, at

den ene tuneser havde en mere overordnet rolle, og at danskmarokkaneren var anholdt.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-2, notat af 4. juli 2008 fra PET skrevet af vidnet, side 1 og side 2, 3. afsnit, og side 3, 2. afsnit, forklarede vidnet, at det er ca. 10 år siden, at hun har set dette dokument.

Foreholdt samme bilag side 5, sammenfatning, forklarede vidnet, at der ikke ser ud til at have været oplysninger om danskmarokkanerens rolle i den åbne del af Tunesersagen. Der var dels tale om to personer, hvor man kørte en sag om administrativ udvisning, og dels om en tredje person, som blev sigtet i sagen, men hvor der ikke blev foretaget yderligere. Statsadvokaten opgav senere påtalen mod ham. Hun kan ikke svare på, hvorfra tiltalte har oplysningen om, at danskmarokkaneren var sagens hovedperson. Sagerne kom til at køre efter et nyt system efter udlændingeloven, hvor sådanne sager skulle prøves ved domstolene. Der var en åben del med åbne retsmøder, og en særlig procedure, som gav mulighed for at fremlægge oplysninger i en lukket del, hvor der blev beskikket en særlig advokat for udlændingen. Det er ikke hendes opfattelse, at der har været yderligere fremme om den tredje person end det, der fremgår af PETs pressemeddelelse. Hun kan ikke udtale sig om danskmarokkanerens rolle af hensyn til sin tavshedspligt.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-7, artikel af 26. september 2014 fra Politiken "Dansk statsborger sat på USA's terrorliste", forklarede vidnet, at artiklen er skrevet på et tidspunkt, hvor hun ikke længere var ansat i PET. Ud fra det kendskab hun havde, da hun var ansat i PET, ville svaret om, at PET hverken ville be- eller afkræfte, om manden fra Tunesersagen er identisk med manden på den amerikanske terrorliste, ikke have været anderledes. Der var også et hensyn at tage til den pågældende person.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-9, artikel af 7. oktober 2014 fra Jyllands-Posten "PET følger sag om dansk mistænkt", forklarede vidnet, at i hendes tid i PET udtalte man sig aldrig konkret om, hvem man holdt øje med. Hvis en udenlandsk myndighed rettede henvendelse og oplyste, at man havde sat en herboende person på en terrorliste, så ville PET gå ud og bekræfte, at de også interesserede sig for det, og masser af gange gik PET så langt, at de sagde, at de var i tæt kontakt med det pågældende lands myndigheder om sagen.

Vedrørende bogens kapitel 5 og foreholdt mappe 4, bilag 1-9-3, pressemeddelelse af 27. oktober 2009 fra PET, forklarede vidnet, at hun ikke mener, at PET nogensinde oplyste, hvilke efterforskningsskridt, man havde iværksat. Dette siger hun med et lille forbehold. Vidnet kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke svare på, hvilke konsekvenser Person 5-sagen fik for samarbejdet med den pakistanske efterretningstjeneste.

Vedrørende bogens kapitel 6 om øksemanden og adspurgt, om der forelå offentligt tilgængelige oplysninger om, at øksemanden havde forsøgt at etablere

sig som en del af al-Shabaabs ledelse, forklarede vidnet, at hun ikke husker, hvad der fremgik af den åbne straffesag. Hvis det ikke har været fremme under den åbne sag, vil hun ikke kunne udtale sig om det.

Foreholdt mappe 5, bilag 1-10-3, artikel af 10. januar 2010 fra Politiken "Kenya: Øksemand med i toppen af terrorgruppe", forklarede vidnet, at hun ikke ved, hvem i PET, der har udtalt sig til artiklen. Formentlig foreligger der en skriftlig udtalelse, der er godkendt på ledelsesniveau, men hun ved det ikke.

Vedrørende bogens kapitel 8 om den etbenede bombemand forklarede vidnet, at så vidt hun ved, har PET ikke tidligere bekræftet at have en særlig taktik i forhold til bombemænd. Hun kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke udtale sig om, hvorvidt, der var en sådan taktik.

Adspurg om man kan oplyse om, hvornår en udenlandsk efterretningstjeneste ikke er på arbejde, forklarede vidnet, at det forudsætter, at man fortæller, hvem man samarbejder med, med mindre det konkret er åbenbart, hvem man samarbejder med i en sag.

Sagen om den etbenede bombemand er anderledes end andre sager, hvor PET var involveret, fordi sagen kom til politiets kendskab, da en bombe sprang på Hotel Jørgensen. Der var således sket en hændelse, som politiet gik i gang med at efterforske.

Foreholdt mappe 6, bilag 1-12-6, Københavns Byrets dom af 31. maj 2011, side 17 hvoraf fremgår, at tre fængselsbetjente har afgivet forklaring om et brev, der blev fundet i benprotesen under et overvåget besøg, og side 25, start på dokumentation, og side 30, 5., 6. og 7. afsnit, forklarede vidnet, at hun af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan udtale sig om, hvorvidt det fremgår på overvågning, at **Person 13** gemte et brev i sin benprotese.

Vidne 2 forklarede fortsat vedrørende bogens kapitel 9, og foreholdt mappe 7, bilag 1-13-21-1, Nordisk Kriminalreportage 2016, side 25, at hun på tidspunktet for udgivelsen af artiklen var juridisk chef i PET. Hun har ikke kunnet undgå at læse i aviserne om artiklen, men hun har ikke set den før. Hun kan ikke udtale sig om artiklen i dag af hensyn til sin tavshedspligt.

Vidnet kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke bekræfte den operation, der er omtalt i anklageskriftets forhold u.

Vedrørende bogens kapitel 13, og foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-6, pressemeddelelse af 27. april 2012 fra PET, forklarede vidnet, at hun ikke mener, at det fremgik af den åbne straffesag, hvad der var målet for terrorhandlingen.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-6-12, politirapport af 26. april 2012 vedrørende agentindsættelse, og adspurgte om mærket "fortroligt" er fast på papiret eller om det stemples på, forklarede vidnet, at det afhang af teknikaliteter. Der var standardkoncepter, hvor man kunne påføre det på hver side, men nogle gange valgte polititjenestemændene at skrive i et andet koncept, og så blev det stemplet på. Så de havde begge dele, og det afhang af, hvilket koncept, man valgte. "Fortroligt" skulle stå på alle siderne. Som udgangspunkt skulle det fremgå af PETs journalsystem, hvis et bilag var nedklassificeret. I andre sager blev der skrevet et notat om, at bestemte bilag var ned- eller afklassificeret. Det foregik ikke helt stringent altid, og der var mange variationer.

Adspurgte af forsvareren forklarede vidnet, at det ikke fremgik af journalsystemet, hvis et dokument var stemplet med "fortroligt". Hun mener ikke, at der var et felt, hvor man kunne krydse af, at bilaget var fortroligt.

Adspurgte på ny af anklageren forklarede vidnet, at de holdt styr på et dokumentets klassifikationsgrad ved, at det fremgik af dokumentet, og ved at man efterfølgende journaliserede på det enkelte bilag, at det var af- eller nedklassificeret ved f.eks. en mail eller en afgørelse. I nogle tilfælde stemplede man på dokumentet og scannede det ind i journalsystemet. Så det er foregået på forskellige måder.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-3, PETs politirapport af 25. april 2012 vedrørende kildeinfo, forklarede vidnet, at hun tror, dette var en normal måde at formulere en kilderapport, hvis oplysningerne skulle indgå i en straffesag. Dette er hos politiet en normal måde at formulere kilderapporter på. Det kan ikke udelukkes, at der ligger andre oplysninger, som ikke fremgår af kilderapporten. Generelt vil der blive foretaget en vurdering af, hvilke oplysninger, der kan indgå i en straffesag, og hvordan oplysningerne kan indgå i en straffesag.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-2-2, brev af 15. september 2016 fra PET-chef **Vidne 1** til **Tiltalte**, side 2, tavshedserklæring, forklarede vidnet, at hun er bekendt med tavshedserklæringen. Hun har været med til at indføre den. Ledelsen i PET valgte på et tidspunkt at kigge på den tavshedserklæring, som de ansatte skrev under på ved ansættelsen, fordi der var en generel tendens i verden til, at tidligere medarbejdere i efterretningstjenester begyndte at udgive bøger eller holde offentlige foredrag om deres virke i efterretningstjenesten. Det gav anledning til overvejelser om, hvorvidt tavshedserklæringen skulle udvides, og det førte til navnlig det sidste afsnit i erklæringen. De gjorde noget ekstra ud af at understrege, at tavshedspligten både gælder under og efter ansættelsen i PET. Det handlede om, at når man ikke længere er ansat i PET, kan det være vanskeligt at vurdere, hvilke oplysninger, der kan/ikke kan videregives til offentligheden. Hvis vidnet i dag skulle kunne komme ind på en række oplysninger, ville hun være nødt til at tale med PET, for hun har ikke i dag et billede af, hvordan situationen ser ud. Det bliver vanskeligere og vanskeligere jo længere tid, der er forløbet. Det er

ikke sådan, at man ikke må tale med offentligheden om sin ansættelse i PET, navnlig når man er på et vist niveau.

Det var ikke sådan, at PET generelt havde noget imod, at der blev skrevet bøger af tidligere medarbejdere, men der var udgivelser, som gav PET anledning til overvejelser, og udgivelser som, de syntes udfordrede de hensyn, som PET skal varetage. Det var ikke kun noget, de så i Danmark, men også i udlandet.

Tavshedserklæringen var gældende for alle ansatte i PET.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-13, side 2, artikel af 8. oktober 2016 fra Ekstra Bladet "Tidligere agent afslører: [Tiltalte] stoppede bog om PET", og side 4 nederst, og citatet side 5, nederst "Dels er alt, hvad PET foretager sig som udgangspunkt hemmeligt, og det vil være en glidebane, hvis PET-agenter begyndte at skrive bøger om deres arbejde, sagde [Tiltalte]", forklarede vidnet, at hun ikke husker ordvalget præcist, men hun kan bekræfte, at de havde to møder med forlaget. Det overordnede synspunkt, efter at have gennemlæst bogen, var, at den indeholdt en række oplysninger, som var klassificerede, og som det ville være en overtrædelse af den pågældendes tavshedspligt at videregive. Essensen af møderne var, at det er meget vanskeligt for personer, der ikke længere er i PET, at vurdere, hvorvidt det er muligt at videregive oplysninger, eller hvorvidt oplysninger kompromittere PETs virksomhed. Det gælder også oplysninger, der "svæver rundt i almindelighed", og som man tænker, at det ved alle og enhver. De tilkendegav, at der er stor forskel på det, og på at en nuværende eller tidligere medarbejder bekræfter, at det er sådan, det er foregået. Det gælder høj som lav, at det kan være svært at vurdere om en oplysning kan/ikke kan videregives. Man ved jo ikke, om konkrete operationer er afsluttede, eller om de personer, der var involverede, fortsat er aktive, eller om operationer er genoptaget eller lignende, når man ikke længere er i PET. Det var også en af pointerne i møderne med forlaget.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-4-3, program fra seminar den 6. oktober 2005 "Check Point executive seminar", forklarede vidnet, at det ikke ligner tiltaltes håndskrift på bilaget, men hun skulle sikkert have den til orientering i forbindelse med deres drøftelser med forlaget om bogen. Foredraget skulle finde sted i 2005, og der var hun ikke ansat i PETt.

Foreholdt samme bilag, side 8, brev af 28. april 2008 fra [Tiltalte] til redaktionschef [Person 29], og foreholdt, at PET i den konkrete situation ikke ville tage stilling til, om der forelå en overtrædelse af tavshedspligten, forklarede vidnet, at det var en anden situation, idet udfordringen med bogen generelt var, at den kunne indeholde oplysninger om, hvordan PET beskytter personer, der har personbeskyttelse. Den anden del, der er omhandlet i brevet, er, at det helt generelt vil gøre det vanskeligt for PET at udføre sine opgaver med personbeskyttelse, hvis de pågældende personer med personbes-

kyttelse ikke stolede på, at PET kunne holde oplysningerne for sig selv. Det er derfor anført, at det gælder, uanset om oplysningerne har en positiv karakter. Generelt kan det være svært at forholde sig til situationen, når man ikke længere er ansat, og det gælder for alle. Det gælder også for **Person 30** [REDACTED].

Foreholdt samme bilag, sidste side, skrivelse af 22. december 2008 fra Københavns Politi til juridisk chef **Vidne 2** [REDACTED], forklarede vidnet, at der var indgivet en politianmeldelse fra PET vedrørende bogen. Hun husker ikke positivt, om tiltalte var med til at træffe beslutningen, men det er hun helt sikker på, at han var. PET var ikke tilfreds med bogen.

Adspurgt af forsvareren og foreholdt at der ikke er fundet en politianmeldelse, forklarede vidnet, at hun tror, det foregik på den måde, at de kontaktede Københavns Politi telefonisk og sendte dem bogen med henblik på en overvejelse af, om politiet mente, der var grundlag for at indlede en strafferetlig forfølgning. **Person 31** [REDACTED] har været hendes chef på et tidspunkt, hvor hun var ansat som anklager i Københavns Politi.

Adspurgt til bogen "I majestætens tjeneste" forklarede vidnet, at PETs overordnede tilgang på det tidspunkt var, at de ikke ønskede at fungere som censur i forbindelse med konkrete manuskripter til foredrag eller bøger, og de ville heller ikke på forhånd give en godkendelse af, at noget ville være ok.

Adspurgt om, hvilke konkrete publikationer i udlandet, der gav anledning til at ændre tavshedserklæringen, forklarede vidnet, at de så en tendens i udlandet til, at der blev udgivet bøger, og at de havde nogle drøftelser med udenlandske samarbejdspartnere om, hvordan man skulle håndtere fænomenet på den rigtige måde. Der var bl.a. udgivet bøger i USA og England.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-2-2, side 2, tavshedserklæringen, forklarede vidnet, at den første del af erklæringen stort set var arvegods. De gjorde sig overvejelser om, hvorvidt de to sidste afsnit i erklæringen var holdbare i forhold til grundlovens § 77, og de skal til enhver tid holdes op mod retten til som offentlig ansat at ytre sig. I forhold til den aktuelle ansættelse mente de, at de som følge af ansættelsen i PET ville kunne forlange en forudgående godkendelse fra PET fra den ansatte som anført i det sidste afsnit i erklæringen.

Adspurgt om det ved læsning af erklæringen er klart, at enhver oplysning vedrørende PETs operative forhold (arbejdsmetoder, operationer, kilder og samarbejdspartnere) er underlagt en absolut tavshedspligt, forklarede vidnet, at man ikke har tavshedspligt, hvis oplysningerne formelt er afklassificerede, eller de de facto er afklassificerede fx ved, at de er kommet frem, og PET har bekræftet oplysningerne i et interview i en avis eller lignende.

Foreholdt forsvarerens materialesamling, bemærkninger til lovforslaget om

PET-loven, side 23, venstre spalte, 3. nederste afsnit, og adspurgte om hun kan pege på andre steder i lovforarbejderne, hvor der er udtalelser om tavshedspligten, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske. Det var ikke det, der var fokus for udvalgsarbejdet.

Foreholdt forsvarerens materialesamling, side 60, justitsministerens talepapir, forklarede vidnet, at hun ikke husker, om hun var med til at udarbejde talepapiret, men det kan hun godt have været.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 117, 6. afsnit, PETs hjemmeside "Åbenhed og fortrolighed", og adspurgte om hun har kendskab til andre hensyn, end de anførte, der kan begrunde fortrolighed, forklarede vidnet, at hun grundlæggende syntes, at det anførte er dækkende.

Adspurgte af anklageren forklarede vidnet, at det helt generelt gælder for offentlige myndigheder, at man ikke må videregive fortrolige oplysninger om personers private forhold. Det anførte omhandler de forhold, der gælder specielt for PET.

Adspurgte på ny af forsvareren, om vidnet kan give en rettesnor for, hvad der skal forstås ved "særlige arbejdsmetoder", forklarede vidnet, at der er nogle ting, PET kan, som det øvrige politi ikke kan, fordi PET fx har nogle særlige specialenheder, og som det er afgørende at holde fortroligt. Det er PETs særlige kompetencer, der skal beskyttes. Hvis PET benytter de samme arbejdsmetoder, som det øvrige politi, skal de arbejdsmetoder også kunne beskyttes, men af de samme hensyn som begrunder, at det øvrige politi, kan beskytte arbejdsmetoderne. Man kan godt bruge bestemmelsen i retsplejelovens § 729 c som rettesnor for, hvad der er hemmeligt /ikke hemmeligt.

[Forsvareren dokumenterede fra forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 165-166, PETs årsberetning 2014, "Indhentningsaktiviteter".]

Adspurgte om de personer/miljøer, som PET efterforsker, generelt har et højt sikkerhedsniveau, forklarede vidnet, at de nok i nogle tilfælde har et højt sikkerhedsniveau, og i andre tilfælde vil man blive overrasket over, at de ikke har et så højt sikkerhedsniveau. Men det kan have ændret sig, siden vidnet var ansat i PET. Hun kan ikke udtale sig om det tekniske overvågningsudstyr, der udvikles i tæt dialog med samarbejdspartnere. Den årlige redegørelse fra 2014 er lidt anderledes end tidligere års redegørelser, idet det følger af PET-loven, at PET skal afgive en årlig redegørelse, men indholdet adskiller sig ikke væsentligt fra tidligere redegørelser om arbejdsmetoder. I redegørelsen fra 2014 er noget måske foldet mere ud end tidligere. Redegørelsen siger noget om, hvad PET kan, men ikke hvordan. Det kan fx være, hvordan, man får et kamera ind i et lokale, eller hvordan man konkret observerer personer eller lignende, der er beskyttet.

Når man som ansat har forladt PET, er man ikke længere i detaljer bekendt

med trusselsbilledet, og man ved ikke ret meget mere end offentligheden, og derfor er det vanskeligt at vide, hvilke oplysninger, det er problematisk at videregive, medmindre man har konkrete oplysninger om, at PET har videregivet oplysningerne i straffesager, interviews eller lignende. Der kan være oplysninger, der er afklassificerede efter, at hun er stoppet i PET, men det har hun ikke kendskab til. Det er grundlæggende et spørgsmål om, at man mangler det store billede og indsigt i de personer, miljøer og andet, som PET særligt fokuserer på. Man ved heller ikke, om der stadig pågår efterforskning. En operation, der blev afsluttet, mens man var ansat, kan være genstartet efter, at man forlod PET. Det er det billede, man ikke længere har.

Vidnet var ikke PETs talerør udadtil, men hun har udtalt sig løbende til journalister til baggrund for at forklare generelle forhold i forbindelse med PETs operationer. Hun har deltaget i pressebriefinger nogle få gange og har udtalt sig i forbindelse med konkrete straffesager, men generelt var hun ikke PETs stemme ved mikrofonen.

Adspurgt om PET generelt har en pligt til at udtale sig til offentligheden om et forhold, forklarede vidnet, at PET har de samme forpligtelser, som andre offentlige myndigheder, men PET skal også varetage hensynet til tavshedspligt og PETs virke, så der er ikke nogen generel pligt til at udtale sig. Når PET-chefen vælger ikke at ville udtale sig om et forhold, kan der være mange forskellige grunde til det. Nogle gange bliver det uddybet, hvad begrundelsen er, andre gange gives der ingen begrundelse.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 120, "Ombudsmandens udtalelse", forklarede vidnet, at det er korrekt, at PET regelmæssigt inviterede til pressebriefinger i den tid, hvor tiltalte var chef.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 121-122, redegørelse fra PET, forklarede vidnet, at hun er ret sikker på, at det er hende, der har skrevet svaret af 23. november 2012 til Ombudsmanden. Adspurgt om, hvad der menes med "efterretningstjenestens tavshedspligt", forklarede vidnet, at der både er oplysninger, der er klassificerede, men også oplysninger, der i øvrigt er fortrolige af hensyn til andre personer eller interesser. De oplysninger, der blev givet ved pressebriefinger, kunne ikke være omfattet af tavshedspligten, da de blev givet i et offentligt forum for journalister. Hun har ikke oplevet, at hun eller andre i PET er blevet bedt om at medvirke til at afklassificere oplysninger, således at oplysningerne kunne gives på pressebriefinger. Hun har heller ikke oplevet, at man efter en pressebriefing har igangsat en afklassificeringsprocedure eller skrevet et notat, om at man på et møde har givet en oplysning, som muligvis var fortrolig, men nu betragtes som afklassificeret. Generelt er hun ikke bekendt med, at man i PET har afklassificeret oplysninger i tilknytning til en pressebriefing. Hvis en klassificeret oplysning skulle videregives til en journalist, skulle den afklassificeres før, den kunne videregives. Det var i sidste ende altid PET-chefen, der kunne træffe bestemmelse, om noget kunne afklassificeres.

Sagsbehandlingen i PET i forhold til retningslinjerne for arbejdsprocessen var hovedsageligt mundtligt baseret. Når man modtog og indsamlede oplysninger, skrev man det ned, så det kunne lægges på sagerne. Hvis en person ringede til PET om et mistænkeligt forhold, skulle der skrives en rapport, men der var ikke en skriftligt formuleret instruks for arbejdsgangen.

Når PET én gang offentligt har fortalt fx, at PET kan foretage et efterforskningsskridt, kan man ikke trække det tilbage.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-6-12, politirapport af 26. april 2012 fra PET, der er stemplet "fortroligt", og adspurgte, hvorfor alle de andre PET-rapporter i de åbne straffesager ikke har et tilsvarende stempel, forklarede vidnet, at PET i en række situationer har skrevet rapporterne til brug for selve straffesagen, og man har dermed allerede taget stilling til, at rapporterne ikke indeholder klassificerede oplysninger, men kan indgå i straffesagen. I nogle tilfælde har man taget en klassificeret rapport og skrevet den om. Det kaldes sanitering. Det vil sige, at man tager alt det hemmelige ud og skriver en ny rapport til brug for straffesagen.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-3, politirapport af 25. april 2012 fra PET, forklarede vidnet, at der er et meget stort fortrolighedshensyn over for de personer, der giver oplysninger til PET. Det handler om identiteten. Men det handler også om, at de oplysninger, som den konkrete person giver, kan give et indblik i, hvordan PET arbejder. Der er således to hensyn. Men det handler i høj grad om, at man skal kunne beskytte den person, som måske sætter sit liv på spil for at samarbejde med myndighederne. Adspurgte om, hvorfor det ikke skulle være muligt at identificere kilden ud fra oplysningerne i den konkrete kilderapport, forklarede vidnet, at hun ikke vil kommentere den konkrete rapport, men generelt er det sådan, at hvis der skal videregives oplysninger fra en konkret kilde, så foretager man en grundig vurdering af hvilke oplysninger, der kan videregives, og som ikke vil kunne afsløre den pågældende person. Det er en meget konkret vurdering, hvordan sådan en rapport kan se ud, så den kan vises til offentligheden. Man er nødt til at have et tæt kendskab til den pågældende sag og den pågældende person for at kunne vurdere det.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold- bind 1, side 22, "evaluerings af myndighedsindsatsen forud for og i forbindelse med terrorhændelserne den 14. og 15. februar 2015 i København", side 24, forklarede vidnet, at hun ikke er i tvivl om, hvad "cross-over"-miljøet er. Hun kan ikke sige, om det er et stort antal personer, der bevæger sig mellem miljøerne. Det anførte, kan godt medvirke til at sætte fokus på "cross-over"-miljøet. Adspurgte om det kan medvirke til, at det bliver sværere at rekruttere fra "cross-over"-miljøet, forklarede vidnet, at hun går ud fra, at forfatterne har vurderet at det ikke vil skade deres arbejde. Hun har læst rapporten på et tidspunkt, men det er nogen tid siden. Hun er ansat i Kriminalforsorgen nu og har der-

for stadig en interesse i at læse sådan en rapport. Som et led i flerårsaftalen, der er indgået for Kriminalforsorgen for 2018 og fire år frem, skal Kriminalforsorgen styrke sin sikkerheds- og efterretningsorganisation, hvor de bl.a. skal blive bedre i stand til at bearbejde de oplysninger, som Kriminalforsorgen er i besiddelse af.

[Forsvareren dokumenterede fra mappe 8, bilag 1-17-5-3, politirapport af 25. april 2012 fra PET.]

Adspurgt om det er nødvendigt for at vurdere, om en oplysning er fortrolig i forhold til en operation mv., at man har en dyb indsigt i den konkrete operation på det tidspunkt, hvor man tager stilling til, om det er nødvendigt at holde noget fortroligt, forklarede vidnet, at det kommer an på, hvad det drejer sig om. Hvis det er et spørgsmål om, hvorvidt man med de oplysninger, der videregives, risikerer at en kilde kompromitteres, så vil man generelt have behov for at have et ret godt kendskab til sagen. Hvis det derimod handler om en teknisk metode, der anvendes, så behøver man ikke at have konkret kendskab til en sag, da det så mere er et spørgsmål om, hvorvidt det er en metode, som ikke er almindelig kendt, eller som ingen endnu har opdaget, at offentlige myndigheder, politiet, PET eller andre kan anvende. Den helt overordnede vurdering er, om en oplysning kan skade noget, der er værd at beskytte.

Adspurgt om det kan antages, at der sker nogen skade, hvis efterretningstjenesten fx fortæller, at man havde en operation, hvor man anholdt fire mand og efterfølgende løslod dem, hvis operationen var 10 år gammel, alle involverede var døde i et færdselsuheld og i øvrigt ikke havde nogen venner, forklarede vidnet, at det kan godt være, men det kan hun ikke sige noget generelt om, for det kræver en bredere indsigt i PETs arbejde på det tidspunkt, hvor man skal tage stilling til, om oplysningen kan afklassificeres.

Adspurgt om noget ikke længere er omfattet af tavshedspligten, hvis det er almindelig kendt, forklarede vidnet, at holdningen i PET var, at selvom noget kunne være almindelig kendt fx fra bøger eller lignende, som personer, der har været ansat i politiet eller lignende, har skrevet, så er der stor forskel på, at det bliver bekræftet af en person, der er eller har været ansat i en efterretningstjeneste. Derfor var det PETs synspunkt, at det stadig er tavshedsbelagte oplysninger. Det var PETs holdning, da hun var ansat, men det er et juridisk spørgsmål.

Foreholdt mappe 5, bilag 1-10-3, artikel af 10. januar 2010 fra Politiken "Kenya: Øksemand med i toppen af terrorgruppe", forklarede vidnet, at PETs kommunikationsafdeling fulgte løbende med i, hvad der stod i aviserne, og der var journalister, der gjorde dem opmærksomme på, hvad der stod forskellige steder. En oplysning i en avis bliver ikke fortrolig af, at PET har læst den. Det, der står i avisen, kan ikke være fortroligt, fordi det er offentliggjort.

Adspurgt om vidnet har positiv viden om, at der i forbindelse med **Person 5**-sagen lå en aftale mellem PET og FBI om, at tiltalte holdt et pressemøde, forklarede vidnet, at hun ikke tror, der lå noget på skrift. De havde et tæt samarbejde med FBI, og der var drøftelser om, hvad der kunne offentliggøres hvornår.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-2, Notits om afhøring til bog-sagen af 3. november 2017 fra PET, side 4, 2. og 3. afsnit, forklarede vidnet, at hun går ud fra, at "oplysningernes sensitive karakter" er et bredt begreb for, at mange efterretningsoplysninger er af sensitiv, følsom karakter, og derfor er de klassificerede. Hun læser det som, at det er derfor, man klassificerer oplysningerne. Efterretningstjenesten kan lide skade, hvis det bliver offentliggjort, og derfor er det fortroligt og klassificeret. Det er også det, man kalder 3. landsreglen.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 158, PETs årlige redegørelse fra 2014, "Hemmeligholdelse som en del af PET's arbejds-metode", forklarede vidnet, at hun er enig i denne gengivelse af 3. landsreglen. Hun tror ikke 3. landsreglen er direkte nævnt i tidligere årsberetninger fra PET, men hun tror, at PET i tidligere årsberetninger har tilkendegivet, at oplysninger fra udenlandske efterretningstjenester og deres samarbejde med dem må hemmeligholdes for at beskytte dét.

Forsvareren redegjorde for følgende eksempel: En efterretningschef sender en kopi af Financial Times til tiltalte og siger, at der måske er nogle artikler i avisen, som kunne have interesse. Det kan være alt fra, at tiltalte interesserer sig for gamle biler, til at der står noget om politiske eller sikkerhedsmæssige forhold i København. Avisen er ikke forsynet med fortrolighedsstempel.

Adspurgt om dette er en meddelelse, der er undergivet 3. landsreglen, forklarede vidnet, at det bestemmer afsenderen. Hvis han ikke har sat et fortrolighedsstempel på, kan der være det hensyn, at PET ikke fortæller, hvem PET samarbejder med, så selve oplysningen, om at den pågældende chef og PET-chefen har så tæt en relation, at de udveksler avisartikler, kunne i sig selv være en klassificeret oplysning. Det er ikke sikkert, at det er det, men det kunne det være.

Hvis det står på PETs hjemmeside, at de er medlem af Bern-gruppen, må det være PET selv, der har offentliggjort det. Bern-gruppen er et samarbejde mellem en række efterretningstjenester i det, der i gamle dage hed Vesteuropa. Tidligere var det hemmeligt, hvem der var medlem af Bern-gruppen, men hun ved ikke, om det stadig er hemmeligt. CTG er et samarbejde primært mellem EU-landenes efterretningstjenester. Det er kendt, at de pågældende landes efterretningstjenester arbejder sammen på et multilateralt plan. Hun vil tro, at fx Schweiz ville underrette PET, hvis landet vidste, at der var et forestående terrorangreb mod Danmark, men det har ikke noget at gøre med samarbejdet i den gruppe. Der er generelt en forventning om, at efterret-

ningstjenester hjælper hinanden. Hun husker ikke, om der er aftaler mellem staterne i Bern-gruppen eller CTG om, at man samarbejder i en vis udstrækning. Der er nogle aftaler og nogle regelsæt, men hun husker det ikke i detaljer

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 127, sidste afsnit, artikel af 28. oktober 2009 fra Jydske Vestkysten "PET-chef sender stor tak til FBI", forklarede vidnet, at i den konkrete situation havde de en aftale med FBI om, at deres samarbejde ikke var en klassificeret oplysning.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 213, 3. afsnit, artikel af 12. juli 2007 fra Ritzau "DK afviser amerikansk terroranklage" og adspurgte om udtalelsen om, at "PET arbejder i øvrigt tæt sammen med de amerikanske myndigheder som led i bekæmpelsen af terrorisme" krævede en henvendelse til de relevante amerikanske myndigheder, forklarede vidnet, at så vidt hun kan se, handlede det om, at nogle oplysninger var kommet frem i USA. Både Udenrigsministeriet og PET kommenterede oplysningerne. Hun husker ikke den konkrete situation, men hun tror, at de i PET valgte at sige bredt, at de samarbejdede med de amerikanske myndigheder, men de sagde ikke specifikt, hvem det var. Man måtte godt sige, man arbejdede sammen med de amerikanske myndigheder, men man måtte ikke sige, at man fx arbejdede sammen med CIA.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 179, artikel af 31. maj 2009 fra Politiken "PET flytter ud i en farlig verden", side 181, 6. afsnit, forklarede vidnet, at den konkrete kontekst er vigtig for forståelsen af, hvad man kan sige/ikke kan sige. Det var efter angrebet på den danske ambassade ikke nogen hemmelighed, at PET arbejdede sammen med de pakistanske myndigheder. Det var PET ude at sige kort tid efter angrebet. Det ville være mærkeligt, hvis ikke de danske myndigheder arbejdede sammen med de pakistanske myndigheder efter sådan et angreb. Så i nogle tilfælde er konteksten vigtig.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 82, CTAs vurdering af 31. maj 2011 vedrørende terrortruslen fra tilrejsende terrorister, side 85, forklarede vidnet, at en CTA-vurdering godt kan være baseret på andre CTA-vurderinger, der kan indeholde fortrolige oplysninger, og den kan også være bygget på andre ting. Samlet er trusselsvurderinger i Danmark bygget på en række oplysninger, og så tager man stilling til, hvilke dele, der kan sammenfattes til det, der kan offentliggøres.

Foreholdt samme bilag, side 85, sidste afsnit, forklarede vidnet, at der i denne konkrete sag var en konkret aftale med SÄPO, og hun mener, at der blev holdt et fælles pressemøde mellem de to chefer for de to efterretningstjenester, da anholdelserne havde fundet sted.

Foreholdt samme bilag, side 85, 4. afsnit, forklarede vidnet, at der er foretaget en vurdering af, om de anførte oplysninger om sikkerhedsbevidsthed kan misbruges af andre. Hun husker ikke, om hun var involveret i disse overvejelser, men det har hun sikkert været. Som udgangspunkt foretog CTA selv vurderingen af, hvad der kunne fremgå af den offentliggjorte trusselsvurdering. Hun mener, at hun fik forelagt det, hvis der var anledning til tvivl.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 2, side 249, artikel af 28. juli 2011 fra Jyllands-Posten "PET: Danske højreekstremer søger støtte i udlandet", 6. afsnit, forklarede vidnet, at man igen skal læse artiklen i konteksten. Ingen var - efter et så alvorligt et angreb - i tvivl om, at både Danmark og Norge og sikkert mange andre lande var i tæt samarbejde om, hvad der var sket. Konteksten er vigtig for forståelsen af, om omtalen af et samarbejde kræver en skriftlig aftale med det andet lands efterretningstjeneste. Hvis der til gengæld i denne sammenhæng tilflød Danmark oplysninger, som var klassificerede, så kunne de ikke redegøre nærmere for det, uanset at der er tale om et terrorangreb, som hele verden kendte til.

Adspurg om tiltalte ville have lov til at gå ud og sige, at Norge havde påskønnet Danmarks eventuelle bistand i sagen, hvis den norske chef havde takket for hjælpen til tiltalte, eller om det ville kræve tilladelse fra Norge, forklarede vidnet, at det ville komme an på, hvad bistanden handlede om. I nogle situationer ville det fx være ok at sige, at PET havde sendt to mand til Norge for at hjælpe, fordi nordmændene var fuldstændig overbebyrdede, men i andre situationer ville man ikke kunne gå videre med det fx, hvis der var tale om følsomme oplysninger. Så det kommer igen an på konteksten.

Adspurg om vidnet kan huske, i hvor mange terrorsager eller lignende meget alvorlige sager, almindelige borgere har været involveret som vidner, forklarede vidnet, at det har været meget få sager. Hun mindes ikke, at et hovedvidne har været civilt, men der har måske været nogle perifere vidner. Adspurg om PET i givet fald har foretaget særlige forholdsregler i forhold til de civile vidner, forklarede vidnet, at det husker hun ikke, men hun kan ikke udelukke det.

Adspurg på ny af anklageren forklarede vidnet, at PET-chefen altid kan træffe afgørelse om afklassificering, hvis det er oplysninger som PET ejer. PET-chefen kan ikke afklassificere oplysninger som kommer fra andre, og som andre ejer.

Foreholdt forsvarerens materialesamling, forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven, side 87, højre spalte, punkt 3.3.2.2, sidste afsnit, forklarede vidnet, at hun ikke er uenig i det anførte. PET har nogle særlige efterforskningsmetoder, men derudover gælder der det samme for PET og politiet. Det anførte er en rettesnor.

..."

Vidne 3 har til retsbogen den 24. oktober 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Vidnet oplyste i forbindelse med vejledningen om vidnepligten og vidneansvaret, at PET ikke kan give samtykke til, at han kan afgive forklaring under hovedforhandlingen om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentliges interesse påhviler ham tavshedspligt, jf. herved PETs mail af 21. august 2018 (mappe 10, bilag 5-87).

Vidnet forklarede, at han er centerchef i PET. Der er i alt tre centre i juridisk afdeling - et juridisk sekretariat og to operative centre. Vidnet har været chef for et af de operative centre siden februar 2010, hvor han blev ansat i PET. Tiltalte var således chef for PET, da vidnet blev ansat.

Den operative afdeling, han er chef i, er involveret i juridisk sparring og rådgivning om klassificering af dokumenter og oplysninger, der modtages af PET. Dokumenter, der kommer fra andre parter, er typisk enten klassificerede eller uklassificerede, når de modtages. Når PET selv tilvejebringer oplysninger og skal udarbejde dokumenter på den baggrund, er udgangspunktet, at den medarbejder, der behandler dokumentet, vurderer, om dokumentet skal klassificeres. I den forbindelse bruger man Statsministeriets og Justitsministeriets sikkerhedscirkulære, hvor der er nogle kriterier for, hvilke klassifikationsgrader, der skal anvendes. I den forbindelse fungerer juridisk afdeling som sparringspart.

Klassificeringen sker løbende i forbindelse med udarbejdelsen af dokumenterne. I sikkerhedscirkulæret er der krav til, hvordan det angives, at noget er klassificeret. Hvis der er tale om et dokument, skal det anføres i top og bund på hver side af dokumentet, hvilken klassificeringsgrad, dokumentet har.

Der er nogle krav til de journalsystemer, der behandler klassificerede oplysninger. Der vil derfor også være angivet en klassifikationsgrad af selve journalsystemet. Journalsystemet er klassificeret til at håndtere op til en vis grad af klassifikation afhængig af sikkerheden, og så kan man internt, afhængig af journalsystemet, sætte begrænsninger på, hvem der skal have adgang til de forskellige dokumenter.

Forevist mappe 1, bilag 1-3, brev af 20. februar 2017 fra PET til Københavns Politi, "Syv år for PET- **Tiltaltes** tid", side 2, 2. afsnit og frem, forklarede vidnet, at han kender dokumentet, men han ikke har været med til at udarbejde det.

Adspurg, om de fleste informationer, der behandles i PET, klassificeres, forklarede vidnet, at rigtig mange af de oplysninger, de behandler i PET, er klassificerede. Der er også oplysninger, som ikke er klassificerede.

Foreholdt samme bilag side 2, 3. afsnit, forklarede vidnet, at han er enig i det anførte vedrørende klassifikationsgrader. Oplysninger om operationer vil typisk starte med være klassificerede, men en operation kan udvikle sig sådan, at man på et tidspunkt kan lave en åben sag, som udleveres til det åbne politi med henblik på retsforfølgning. I den forbindelse vil man kunne afklassificere en del af oplysningerne. Oplysninger om operationer er således som udgangspunkt klassificerede.

Kildeoplysninger er altid fortrolige eller hemmelige fra start af. Identiteten på kilder har klassifikationsgraden ”yderst hemmelig”, så det er kun meget få i PET, der kender til kilders identitet.

Oplysninger fra åbne kilder - fx journalistiske kilder og lignende fra internettet – vil efter omstændighederne kunne klassificere, hvis det viser sig at være et særligt interesseområde for PET. PETs vurderinger på baggrund af åbne kilder kan klassificeres, da de viser noget om PETs fokus, og da de kan afsløre anden viden, som danner baggrund for vurderingen.

Hvis en operation fører til en anholdelse/sigtelse, skal sagen overgives til det åbne politi, idet PETs ansvarsområde kun går frem til en eventuel anholdelse af en gerningsmand. Ansvaret for den åbne straffesag overgår herefter til politikredsen. I den forbindelse foretager PET en vurdering af, om PETs materiale kan afklassificeres til brug for den åbne sag. Materialet skal i et vist omfang kunne afklassificeres, da det skal danne grundlag for den efterfølgende efterforskning og retsforfølgning, men der kan være nogle oplysninger tilbage i deres materiale, som de ikke mener kan afklassificeres. I den forbindelse vil en dommer kunne bestemme, at konkrete oplysninger skal udeholdes, jf. retsplejelovens § 729 c, så heller ikke sigtede eller hans forsvarer får materialet udleveret. Der er en række kriterier i bestemmelsen for, hvornår oplysninger kan udeholdes, og det er selvfølgelig også et krav, at det ikke er oplysninger, der taler til den sigtede/tiltaltes fordel. Inden sagen overleveres til det åbne politi, må man derfor overveje om, man vil afklassificere oplysningerne, eller i yderste konsekvens helt vil undlade at føre sagen.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 729c gælder ikke kun for PET. Den gælder for hele politiet og anklagemyndigheden. Forholdet til fremmede magter, hensynet til statens sikkerhed eller 3. mands liv eller helbred og PETs efterforskningsmetoder, er de begrundelser, der oftest anvendes, når oplysninger skal udeholdes efter bestemmelsen.

Hvis en oplysning skal nedklassificeres, er det i første omgang alene den, der har udstedt eller ejer oplysningen, der kan af- eller nedklassificere oplysningen. En klassificeret oplysning, som PET har modtaget udefra, kan PET ikke af- eller nedklassificere. Ved af- og nedklassificering af PETs egne oplysninger, foretager de en konkret vurdering af hver enkelt oplysning. Det er typisk juridisk afdeling, der foretager vurderingen. Det sker ofte i samarbejde med de ansatte, der står for det operative, så man kan vurdere en evt. skadevirk-

ning. Det kan fremgå på forskellige måder, at et dokument er af- eller nedklassificeret alt afhængig af sagsmaterialet. Man kan fx strege klassifikationsgraden over med en sort sprittusch, skrive en rapport eller et notat om det, eller renskrive de oplysninger, der kan lægges frem.

Adspurgte om det vil fremgå af journalsystemet, at dokumentet er afklassificeret, forklarede vidnet, at man vil sørge for, at det bliver noteret på dokumentet, at det er afklassificeret, så man fremadrettet ved det. Han mener ikke, at man som sådan ville kunne se det i journalsystemet. Der er ikke i journalsystemet en oversigt over alle klassificerede og afklassificerede dokumenter, men man vil selvfølgelig journalisere det afklassificerede dokument.

PET fik i starten af oktober 2016 tilsendt en elektronisk udgave af manuskriptet til bogen. De tre juridiske centerchefer fik til opgave i samarbejde med den juridiske chef at læse manuskriptet igennem ret hurtigt og foretage en umiddelbar vurdering af, om der var oplysninger, der kunne indebære en overtrædelse af tiltaltes tavshedspligt. Manuskriptet blev delt op i 4 dele, for at de kunne nå, at læse hele bogen igennem. I første omgang foretog de en meget hurtig gennemlæsning for at få et overblik over bogens indhold i forbindelse med fogedforbudssagen. Efterfølgende foretog de en mere grundig gennemlæsning af bogen, hvor de hver især koncentrerede sig om hver deres del af bogen. Det førte til udarbejdelsen af Excel-arket i mappe 1, bilag 1-4-1. Excel-arket var et arbejdsdokument til at samle citater og afsnit i bogen, der kunne indeholde fortrolige oplysninger. Excel-arket er løbende blevet udbygget med de undersøgelser mv., der er foretaget undervejs.

Foreholdt Excel-arket vedrørende forhold 1, forklarede vidnet, at "Sidetal" henviser til den elektroniske udgave af bogen. "Afsnit" er det sted i bogen, hvor de mente, at der var oplysninger, som kunne være fortrolige. "OSINT" under "Undersøgelser" dækker over, at de har foretaget søgninger i open source (åbne medier) for at se, om oplysningerne tidligere har været ude. "Straffesagen gennemgået" dækker over, at de fx i forhold 1 har rekvireret materialet fra Glasvejssagen fra Københavns Politi og gennemgået sagen for at se, om oplysningerne i bogen indgik i sagen. Vidnet har ikke selv gennemgået forhold 1, men det var hans klare indtryk, at det var hele sagen, herunder retsbøger og dombøger, der blev gennemgået. "§ 729c sagen gennemgået" dækker over, at de har gennemgået den § 729c-sag, der har været i forbindelse med Glasvejssagen og set, om der er materiale i den sag af relevans for forholdet. Han kan ikke svare på, hvad "PNR-sagen gennemgået" dækker over, da han ikke er bekendt med det. "CIA bør spørges om accept af, at vi forfølger forholdet (verificerer oplysninger)" dækker over, at sagsbehandleren i forbindelse med undersøgelsen har gjort sig en overvejelse om, hvorvidt PET skulle høre CIAs mening om, hvorvidt der skal bringes fokus på forholdet ved en anmeldelse.

Kriteriet for, at en oplysning blev anført under "Relevante hits" var, om der var nogle oplysninger i de dokumenter, man havde fundet frem, som på en

eller anden måde kunne have betydning for vurderingen af, om der var tale om fortrolige oplysninger. Det kunne både være oplysninger, der talte for eller imod. ”En klassificeret rapport” med rødt dækker over oplysninger, som ikke indgår i den åbne sag, men som PET er kommet med.

Bogstavet i kolonnen ”Ansvarlig” dækker over forbogstavet i navnet på den sagsbehandler, der var ansvarlig for gennemgangen af materialet.

”Oplysningskategori” dækker over det fortrolighedshensyn, der er tale om i forhold til det konkrete afsnit i bogen.

Vedrørende forhold a i anklageskriftet, der i bilag 1-4-1 svarer til forhold 2, forklarede vidnet, at OSINT, straffesagen og årsberetninger er gennemgået. Når der ikke står noget om relevante hits, antager han, at man ikke har kunnet finde noget materiale, der beskrive den anførte arbejdsmetode. Det har været vurderingen, at citatet kan være problematisk i forhold til arbejdsmetoder, selv om der ikke er fundet relevante hits. Hvis de havde fundet hits, hvor PET havde beskrevet noget tilsvarende, så ville det ikke være taget med i skemaet, da det så ikke ville være fortroligt.

Vedrørende anklageskriftets forhold b, c og e, der i bilag 1-4-1 svarer til forhold 4, 5 og 1, forklarede vidnet, at de oplysninger, der er anført under ”relevante hits” er videregivet til politiet, bortset fra oplysninger, der er anført med rødt. Der er fortsat klassificerede oplysninger fra en udenlandsk samarbejdspartner på sagen, men vidnet kan ikke komme ind på oplysningerne på grund af sin tavshedspligt. Han kan ikke svare på, hvorfor der ikke er anført noget under ”relevante hits” i forhold 4 og 5, og om de relevante hits anført under forhold 1 også dækker forhold 4 og 5. Aftalen var, at de skrev relevante hits ud for det enkelte forhold. Det var ikke aftalt, at de kunne lade være med at skrive noget, fordi det stod et andet sted.

[Anklageren gennemgik bilag 1-4-1, forhold 8 (forhold d i anklageskriftet).]

Vidnet forklarede, at PET ud fra de foretagne undersøgelser har vurderet, at det kunne være en overtrædelse af tavshedspligten af hensyn til operationen.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-4, skrivelse af 15. januar 2018 udfærdiget af vidnet, forklarede vidnet, at PET efter udarbejdelsen af Excel-arket har undersøgt og fundet ud af, at PETs samarbejdsrelationer ikke var til hinder for en eventuel retsforfølgning i de anførte forhold. Han ved ikke, hvordan undersøgelsen er foregået.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at det i princippet godt kan have været en intern vurdering i PET, at man ikke behøvede at spørge nogen for at kunne rejse sagen, men han ved det ikke, da han ikke har været involveret i processen.

[Anklageren gennemgik bilag 1-4-1, forhold 9, 10 og 11 (forhold g i anklageskriftet).]

Vidnet forklarede vedrørende forhold 9, at han ikke har foretaget undersøgelsen. Det er vurderet, at det er hensynet til operationer, der muligt er compromitteret. Der er ikke nogen § 729c-sag, da der ikke er nogen sigtet person i sagen. Der har været en sag om administrativ udvisning efter udlændingelovens § 45b, hvor der både har været en åben del og en lukket del, hvor der har været beskikket en særlig advokat. Han går ud fra, at begge sager er undersøgt. Under ”relevante hits” er anført et klassificeret notat fra den lukkede del af sagen, som kan være relevante for vurderingen af fortroligheden. Han kan ikke sige noget om indholdet af notatet, da han ikke kender indholdet, men han ville heller ikke kunne sige noget af hensyn til sin tavshedspligt.

Vedrørende forhold 10, forklarede vidnet, at han ikke har foretaget undersøgelsen. Det er vurderet, at det er hensynet til operationer, der muligt er compromitteret. Han vil ikke kunne udtale sig omkring klassificerede oplysninger, da han har tavshedspligt.

Vedrørende forhold 11, forklarede vidnet, at han ikke har foretaget vurderingen vedrørende dette forhold. Foreholdt sidste del af citatet under ”Afsnit” forklarede vidnet, at han ikke ville kunne udtale sig om operationer efter Tunasersagen, da det er omfattet af hans tavshedspligt. Hvis der efterfølgende havde været oplysninger om en operation mod en person, så ville man kunne finde det i PETs interne systemer, men det er ikke oplysninger, de i givet fald ville skrive ind i et Excel-ark, der skulle videregives til Københavns Politi.

Vedrørende anklageskriftets forhold h og i, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 13 og 14, forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået sagen. Han vil antage, at vurderingen er foretaget på samme måde som i de øvrige forhold. Deres arbejdsgang var på den måde, og de havde løbende fælles drøftelser om skemaet.

Vedrørende anklageskriftets forhold j og k, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 20 og 22, forklarede vidnet, at han ikke har gennemgået sagen. Han kan ikke udtale sig om de 3 klassificerede dokumenter, der har indgået i vurderingen. Man har i forbindelse med undersøgelsen vurderet, at det er hensynet til samarbejdspartnere og arbejdsmetoder, der kan være compromitteret.

Vedrørende anklageskriftets forhold l, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 23, forklarede vidnet, at undersøgelserne gik ud på at vurdere, om oplysningerne havde været fremme før. Der blev ikke fundet relevante hits. Han har ikke selv foretaget undersøgelserne.

Vedrørende anklageskriftets forhold m, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 25, forklarede vidnet, at det stadig ikke er ham, der har gennemgået sagen. Vidnet kan ikke udtale sig om de 4 klassificerede dokumenter af hensyn

til tavshedspligten. Man har gennemgået det anførte og på den baggrund vurderet, at det er hensynet til operationer, der kan være kompromitteret.

Adspurgt af forsvareren om vurderingen alene er baseret på de hits, der er fundet, forklarede vidnet, at man har baseret det på citatet, og så har man gennemgået materialet og fundet en række hits for at se, om der har været noget, der skulle tale imod, at det er fortrolige oplysninger. Straffesagen mod øksemanden er gennemgået. Vidnet har ikke selv siddet med gennemgangen, men arbejdsmetoden/aftalen var, at man kiggede efter, om tilsvarende oplysninger som i citatet, havde været ude. Hvis oplysningerne ikke havde været fremme, så har man vurderet, at det kunne være en fortrolig oplysning.

Adspurgt af anklageren vedrørende anklageskriftets forhold n, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 36, forklarede vidnet, at han ikke har foretaget undersøgelsen.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-2, side 2, brev af 29. december 2016 fra PET til Københavns Politi ”Bogen syv år for PET” vedrørende forhold 36, forklarede vidnet, at der i forhold til Excel-arket var nogle udeståender, som efterfølgende er blevet undersøgt. Vurderingen på baggrund af undersøgelserne har været, at der kan være tale om fortrolige oplysninger af hensyn til operationer.

Vedrørende anklageskriftets forhold o, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 37, forklarede vidnet, at han ikke har foretaget undersøgelsen. Han kan ikke komme ind på det klassificerede interne PET- dokument. Vurderingen efter gennemgangen har været, at der i citatet kunne være en fortrolig oplysning om PETs arbejdsmetoder.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-2, side 2 vedrørende forhold 37, forklarede vidnet, at det er nogle relevante open source hits, der er kommet efterfølgende.

Vedrørende anklageskriftets forhold p, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 39, forklarede vidnet, at han ikke har foretaget undersøgelsen. Efter gennemgangen har man vurderet, at oplysningerne kan være fortrolige af hensyn til samarbejdspartnere.

Vedrørende anklageskriftets forhold q, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 38, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvorfor straffesagen kun er delvist gennemgået. Han kan ikke udtale sig om indholdet af § 729c-sagen af hensyn til tavshedspligten. Vurderingen på baggrund af de fundne hits var, at der var tale om fortrolige oplysninger om PETs arbejdsmetoder.

Vedrørende anklageskriftets forhold r, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 40 og 47, forklarede vidnet, at han har foretaget undersøgelsen.

Vedrørende forhold 40 forklarede vidnet, at han har gennemgået materialet,

herunder hele straffesagen. De har haft folk til at foretage søgninger i open source, og så har han gennemgået det materiale, der kom frem. Vurderingen efter gennemgangen af straffesagen mv. var, at der var tale om fortrolige oplysninger omkring samarbejdspartnere og operationer. Han kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke nærmere begrunde dette.

Forevist bilag 1-4-2, side 2 og 3 vedrørende forhold 40, forklarede vidnet, at det er korrekt, at der ikke er fundet noget i den åbne eller lukkede sag, der matcher oplysningerne i bogen.

Vedrørende forhold 47 forklarede vidnet, at han har gennemgået forholdet, og vurderingen på baggrund af undersøgelsen var, at der kan være tale om fortrolige oplysninger om samarbejdspartnere og operationer.

Forevist sagens bilag 1-4-2, side 3 vedrørende forhold 47, forklarede vidnet, at han ikke kan komme ind på indholdet af det klassificerede dokument fra § 729c-sagen af hensyn til sin tavshedspligt. Han kan af samme grund heller ikke nærmere begrunde, hvorfor han har vurderet som anført.

Vedrørende anklageskriftets forhold s og t, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 42 og 43, forklarede vidnet, at han har gennemgået materialet. Vurderingen efter gennemgangen var, der var tale om fortrolige oplysninger om arbejdsmetoder.

Vedrørende anklageskriftets forhold u, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 46, forklarede vidnet, at han har foretaget de nævnte undersøgelser. Han kan af hensyn til sin tavshedspligt ikke udtale sig om de 2 klassificerede interne PET-dokumenter fra august 2008. Hans vurdering efter gennemgangen var, at der i citatet var fortrolige oplysninger vedrørende operationer og PETs kildesamarbejde. Han kan ikke begrunde det nærmere af hensyn til tavshedspligten.

Vedrørende anklageskriftets forhold v, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 49, forklarede vidnet, at han har foretaget de nævnte undersøgelser. Hans vurdering efter gennemgangen var, at der var fortrolige oplysninger i citatet vedrørende PETs operation.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-2, side 3 vedrørende forhold 49, forklarede vidnet, at det er de oplysninger, der kom frem efterfølgende ud fra de interne søgninger. Det er ikke noget, der ændrede på hans oprindelige vurdering.

Vedrørende anklageskrifters forhold w og x, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 53 og 55, forklarede vidnet, at han har foretaget de anførte undersøgelser. Han vurderede på baggrund af undersøgelsen, at der i forhold 53 var oplysninger i citatet, der var fortrolige af hensyn til arbejdsmetoder og kildesamarbejdet. Vedrørende forhold 55 forklarede vidnet, at han vurderede, at der var oplysninger i citatet, der var fortrolige af hensyn til PETs arbejdsme-

toder. Han kan ikke begrunde vurderingen nærmere af hensyn til tavshedspligten.

Vedrørende anklageskriftets forhold y, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 57, forklarede vidnet, at han har gennemgået det anførte materiale, herunder hele straffesagen. Han har endvidere gennemgået en § 729c-sag. Den er ved en fejl ikke blevet skrevet ind i Excel-arket. Han kan ikke udtale sig om det klassificerede interne PET-dokument fra oktober 2012. Hans vurdering på baggrund af undersøgelserne var, at der i citatet var fortrolige oplysninger om operationer, samarbejdspartnere og kildesamarbejde. Han kan ikke nærmere begrunde dette af hensyn til tavshedspligten.

Vedrørende anklageskriftets forhold z og ø, der i bilag 1-4-1 er angivet som forhold 63, forklarede vidnet, at han har foretaget undersøgelserne i de åbne kilder. Han har ikke været igennem straffesagen vedrørende **Person 11**. Vurderingen var på baggrund af undersøgelserne, at der er oplysninger i citatet, der er fortrolige af hensyn til samarbejdspartnere. Han kan ikke begrunde det nærmere på grund af tavshedspligten.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at det ikke ville gøre nogen forskel i forhold til vidnets mulighed for at udtale sig nærmere om begrundelsen for sine vurderinger m.v., at dørene var lukkede, da han ville skulle komme ind på klassificerede oplysninger. Det ville i givet fald kræve, at modtagerne af oplysningerne er sikkerhedsgodkendt til at modtage oplysningerne, og at ledelsen i PET ophæver hans tavshedspligt.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han ikke har været involveret i konkrete drøftelser om, hvorvidt der vil kunne afgives forklaring for lukkede døre under sagen. Det ville i givet fald ikke være ham, der kunne træffe den beslutning. Det er kun hans overordnede, der vil kunne ophæve hans tavshedspligt. Vidnet ved ikke, hvilke elementer, der ville indgå i **Vidne 1's** overvejelser af spørgsmålet.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at hans tavshedspligt skal ophæves, hvis han skal kunne afgive forklaring for lukkede døre.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at dokumenter fra andre parter både kan være klassificerede og uklassificerede.

Adspurgt om man efter vidnets opfattelse kan vurdere, om en oplysning med tilknytning til en sag skal være fortrolig/ikke fortrolig uden at have et konkret kendskab til den sag, oplysningen vedrører, forklarede vidnet, at man ud fra den oplysning, man modtager, vurderer om den skal klassificeres eller ej, men når man modtaget oplysninger, har man nok også kendskab til sagen.

Adspurgt om vidnet kan vurdere, om en oplysning om fx, at den etbenede øksemand spiser gajoler, er en fortrolig oplysning uden at have kendskab til

sagen, forklarede vidnet, at oplysningen i sig selv åbenlyst tyder på, at det ikke er en klassificeret oplysning, men der kan være oplysninger i det bagved liggende materiale, der gør, at det har en særlig betydning, der gør, at oplysningen skal klassificeres. Det er karakteren af oplysningen sammenholdt med det, der ellers er fremme om den konkrete oplysning eller sagen, der gør, om man kan vurdere, om der er tale om en klassificeret oplysning. Det er en konkret vurdering, om en oplysning er klassificeret eller ej. Ved vurderingen henholder de sig til det, der står i sikkerhedscirkulæret om, hvornår oplysninger skal klassificeres og hvilken skade det eventuelt vil have for statens sikkerhed, hvis oplysningen kommer frem. I sikkerhedscirkulæret står der, hvornår klassifikationsgraden hemmelig fx skal anvendes. De forskellige klassifikationsgrader siger noget om graden af skade i forhold til statens sikkerhed.

Når man vurderer om en oplysning er hemmelig, indgår det som et moment i vurderingen, om oplysningen har været ude eller ej, men en oplysning kan godt være klassificeret, selv om den har været ude. De har i forbindelse med deres undersøgelser undersøgt i hvilket omfang **Tiltalte** har udtalt sig om de omhandlede spørgsmål, mens han var chef fra PET. Det foregik blandt andet ved open source søgninger og ved gennemgang af forskelligt internt materiale fra pressebriefinger mv. De har nogle folk ansat til at foretage open source søgninger. De pågældende har en særlig erfaring i at søge på internettet og finde artikler. De har ikke selv foretaget søgningerne i juridisk afdeling. De har en nyhedstjeneste, men han ved ikke, om det er infomedia. Han ved ikke, hvordan søgningerne er foretaget. Han ved ikke, hvor langt tid personer har brugt på søgningerne, men det foregik over et par uger, som han husker der. Der var mange bestillinger. Det ville ikke komme bag på ham, hvis forsvareren og tiltalte har fundet en række andre artikler.

Vidnet har været med til at tage stilling til en anden bog, som en tidligere livvagt har skrevet. Det kan godt passe, at bogen hedder "Livvagt". Han kan ikke huske, hvornår der blev indgivet politianmeldelse vedrørende bogen, men det var mere end 1 eller 2 år efter udgivelsesdatoen i 2014. Vidnet er forbindelsesleddet i den daglige udveksling mellem anklagemyndigheden og politiet i denne sag. Det var han også i sagen vedrørende Livvagt i en kort periode efter anmeldelse, hvor der var nogle opfølgende spørgsmål. Han mener, at PET skrev en notits til politiet i sagen vedrørende "Livvagt". I notatet redegjorde de for en række citater og begrundede, hvorfor de mente, at tavshedspligten var overtrådt. Han tror, at de på samme måde som i denne sag i generelle vendinger beskrev skadevirkningerne og henviste til typer af skadevirkninger.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-3-2, notits til brug for **Vidne 1's** afhøring, forklarede vidnet, at han har skrevet notitsen. Han mener også, at han har skrevet noget i forbindelse med politianmeldelsen, men de har været flere, der har behandlet det.

Forevist mappe 9, bilag 3-2-2, mail fra **Person 15** af 30. oktober 2017,

og adspurgt om vidnet var bekendt med, at der på daværende tidspunkt efterspurgt en mere uddybende redegørelse for, hvad der var galt i de enkelte 63 forhold, forklarede vidnet, at han ikke kan huske det helt kronologisk, men kan huske, at der i forbindelse med indkaldelsen til politiafhøringen var en efterspørgsel fra Københavns Politi om en mere uddybende redegørelse. Adspurgt om, hvorfor redegørelsen ikke blev leveret, forklarede vidnet, at som han husker det, var der tidligere leveret noget, hvor de redegjorde lidt for det, og så endte det med, at Kammeradvokaten skrev et notat. Han har ikke været inde i overvejelser om, at man ikke ville levere det efterspurgt.

Vidnet deltog i forberedelsen af [redacted] Vidne 1 til afhøringen hos politiet. Han mener, at der var nogle drøftelser gennem deres juridiske chef. Han mindes, at der var møder internt i juridisk afdeling, men han mindes ikke, at der var møder, hvor [redacted] Vidne 1 også deltog. Adspurgt om de på møderne i juridisk afdeling drøftede pkt. 1 i mailen, forklarede vidnet, at de drøftede, at de egentlig syntes, at de havde beskrevet, det de kunne og skulle beskrive i forbindelse med anmeldelsen. [redacted] Vidne 1 har fået udleveret noget internt materiale til brug for hans forklaring hos politiet og i retten. Vidnet har ikke kendskab til, om [redacted] Vidne 1 har kigget i de konkrete sager som forberedelse til at afgive forklaring. Han har fået udleveret det materiale, som er nævnt i Excel-arket med det forskellige hits.

I forbindelse med gennemgangen af sagen rekvirerede de materialet fra de forskellige straffesager hos forskellige politikredse.

Vedrørende ”relevante hits” angivet i bilag 1-4-1, forklarede vidnet, at det er udkommet af de undersøgelser, der er beskrevet i kolonnen ”undersøgelser”. Vidnet har selv skimmet retsbøger og dombøger igennem. De havde dem på papir.

Forevist forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 8, forelæggelse i sagen Anklagemyndigheden mod [redacted] Person 2 og [redacted] Person 21, og side 10, 2. afsnit, forklarede vidnet, at han ikke kan forklare, hvorfor oplysningen i forelæggelsen ikke fremgår under ”relevante hits” i Excel-arket i mappe 1, bilag 1-4-1, da han ikke selv har gennemgået sagen. Han skal ikke kunne sige, om det er fordi, man ikke har fundet det. Han har ikke kigget sine kollegaer over skulderen, men det er hans indtryk, at de var grundige. Det vurderer han ud fra deres dialog om behandlingen af forholdene. Adspurgt om han har deltaget i alle vurderingerne, som er anført i kolonnen ”oplysningskategori”, forklarede vidnet, at de har løbet det igennem sammen i juridisk afdeling og haft en juridisk sparring.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-1, forhold 38, og adspurgt om det sker, at § 729c-påbud senere ophæves, fordi de ikke længere er relevante, forklarede vidnet, at dommeren i den konkrete sag senest 4 uger før, straffesagen begynder, tager stilling til, om de oplysninger, der foreløbigt er undtaget fra aktindsigt, endeligt skal undtages. Han ved ikke, om de 4 klassificerede doku-

menter fra § 729c-sagen senere er indgået i sagen, da det ikke er vidnet, der har gennemgået det forhold.

Der er vidnet bekendt ikke taget stilling til, hvad ”overvågning” i citatet betyder. Overvågning kan være, at man skygger folk. Han ved ikke, om der ligger en rapport om overvågning i den åbne eller lukkede sag, da han ikke har gennemgået det konkrete materiale, men han ville ikke kunne udtale sig om sit kendskab til, hvad der ligger i den lukkede sag af hensyn til sin tavshedspligt.

Vedrørende forhold 40 i bilag 1-4-1, og foreholdt, at der ikke er nogle hits, forklarede vidnet, at der som beskrevet i brevet fra den 29. december 2016 ikke er fundet oplysninger, der er af relevans. Der kan godt være § 729c-sager i Constant-sagen. På det tidspunkt, hvor materialet blev oversendt til Københavns Politi, var § 729c-sagen ikke gennemgået. Det gjorde han først efterfølgende, og det er det, der bliver fulgt op på, da den juridiske chef skrev til Københavns Politi den 29. december 2016. Hans vurdering i forhold 40 er baseret på en gennemgang af hele straffesagen. Det gælder i alle de forhold, han har vurderet.

Adspurgt om, hvilken operation, han henviser til i forhold 40, og foreholdt at det efter forsvarerens opfattelse var åbenbart, at man havde en operation kørende, forklarede videt, at der var nogle overordnede kategorier, som de arbejdede med i starten, og så er der nogle oplysninger, der er fortrolige af hensyn til deres operationer. Adspurgt om det er hensynet til beskyttelsen af operation Constant, der begrundet hans vurdering, forklarede vidnet, at det i hvert fald er fortrolige oplysninger, der vedrører den konkrete operation. Han kan ikke komme det nærmere, hvad der skulle beskyttes i relation til den konkrete operation, end hvad der fremgår af det materiale, der er angivet i skemaet og det supplerende brev.

Vedrørende forhold 49 i bilag 1-4-1 forklarede vidnet, at der er henvist til en artikel fra Stiftstidende, der har relation til det beskrevne forhold, og så har der været nogle interne søgninger, som PET vender tilbage til i brevet af 29. december 2016. Der havde været en dialog med efterforskerne og spørgsmål var, hvor meget der havde været fremme om skydetræningen. Det er skydetræningen, de vender tilbage med oplysninger om.

Forevist mappe 8, bilag 1-14-2, PET's redegørelse af 14. november 2011, forklarede vidnet, at han har gennemgået den i forbindelse med gennemgangen af sagen. Den er nævnt under forhold 50 i bilag 1-4-1. **Tiltalte** har i vidt omfang selv udarbejdet rapporten i forlængelse af Person 9-sagen, og vidnet har ikke været inde over den. Det er derfor **Tiltalte** selv, der kan svare på, hvorfor den blev udfærdiget.

Forevist samme rapport, side 4, 2. sidste afsnit og side 7, 5. afsnit, og adspurgt om, hvad der efter vidnets opfattelse går videre i citatet i bogen end i

det her anførte, forklarede vidnet, at ekstremismeredegørelsen er formuleret i generelle vendinger. Der tales ikke, som i citatet, ned på organisationsniveau, og om hvilket kendskab PET havde til enkelte organisationer.

Når en sag bliver til en straffesag, bliver dokumenterne saniteret, hvis de er klassificerede på det tidspunkt. Til at starte med kan oplysninger ligge i en klassificeret sag og dermed være omfattet af sagens klassifikationsgrad. På et senere tidspunkt kan de beslutte at ophæve klassifikationsgraden. Når man lægger et dokument ind på en sag, er dokumentet efter sikkerhedscirkulæret som udgangspunkt omfattet af den klassifikationsgrad, der gælder for sagen, selvom dokumentets klassifikationsgrad er lavere. Hvis dokumentet har en højere klassificeringsgrad, skal sagen opklassificeres. Hvis du lægger en uklassificeret oplysning, fx en uskyldig oplysning om, at **Person 13** spiser Gajoler, ind i den klassificerede sag, så vil den som udgangspunkt være en del af det klassificerede materiale, så længe oplysningen indgår i sagen.

Forevist mappe 8, bilag 1-17-5-3, rapport af 25. april 2012 vedrørende køb af våben med henblik på terrorhandling, forklarede vidnet, at rapporten er et eksempel på en saniteret kilderapport til brug for en åben sag. Der vil typisk bag den åbne rapport ligge en klassificeret kilderapport, som er undtaget fra aktindsigt efter retsplejelovens §729c. Adspurg om kilden vil kunne identificeres ud fra den åbne rapport, forklarede vidnet, at det er svært at vurdere, da det kræver et mere indgående kendskab til den konkrete sag, og hvor tæt kilden var på oplysningerne.

Vedrørende forhold i mappe 1, bilag 1-4-1, forklarede vidnet, at han ikke var involveret i beslutningen om at indgive politianmeldelse mod kriminalassistenten, der har skrevet en artikel om Constant-sagen i Nordisk Kriminalreportage 2016. Han blev bekendt med, at der var en artikel i forbindelse med sagen her og var også med inde over en vurdering af, om det var et brud på kriminalassistentens tavshedspligt.

Vedrørende mappe 7, bilag 1-13-21-1, artikel fra Nordisk Kriminalreportage 2016, forklarede vidnet, at han ikke skal ikke kunne sige, hvorfor artiklen ikke er dukket op i forbindelse med open source søgningen. Det kan være, at de ikke har haft adgang til det pågældende tidsskrift. OSINT søgninger er søgninger på åbne fora på internettet. Vidnet ved ikke, om de har købt sig adgang til andre fora. Han ved ikke, om PET modtager Nordisk Kriminalreportage.

Vedrørende mappe 1, bilag 1-4-1, forklarede vidnet, at PET indledningsvis havde vurderet, at citaterne i Excel-arket var fortrolige oplysninger, og så har de undersøgt, om der var noget, der talte imod, at det var fortrolige oplysninger, fordi det på en eller anden måde var blevet afklassificeret eller offentligt omtalt i andre sammenhænge. Den oprindelige vurdering går ikke på, at alt, hvad PET laver, i udgangspunktet er fortroligt. De har foretaget en konkret vurdering af indholdet i de enkelte citater.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at han ved "offentligt omtalt i andre sammenhænge" mener, om PET som myndighed har meldt det ud, fx om **Tiltalte** eller andre fra PET havde udtalt noget lignende i artikler eller lignende. Det, at noget har været omtalt en avisartikel, tager ikke nødvendigvis fortroligheden fra en oplysning.
..."

Tiltalte har til retsbogen den 24. oktober 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Tiltalte forklarede, at han er uddannet cand.jur. fra Københavns Universitet. I april eller maj 2007 blev han udnævnt til chef for PET. Han var chef for PET indtil udgangen af 2013. Forud for sin udnævnelse havde han bl.a. haft en karriere i Justitsministeriet, hvor han primært var beskæftiget med internationalt samarbejde og juridiske spørgsmål i forbindelse med dette samarbejde. Fra 2002/2003 og frem til udnævnelsen til chef for PET, var han chef for den Nationale Politiafdeling i Rigspolitiet, hvor han bl.a. havde ansvaret for ordenspolitiområdet og det beredskabsmæssige område, herunder terrorberedskabet. Han havde i den forbindelse ansvaret for de nationale efterforskningsenheder, der beskæftigede sig med efterforskning af alvorlig organiseret kriminalitet, herunder politiets aktionsstyrke/antiterrorkorpset, der senere blev overført til PET.

De grundlæggende regler for PETs opgaver er efter tiltaltes opfattelse blevet omtalt i forbindelse med forelæggelsen, men det er vigtigt at forstå, at PET både er en efterretningstjeneste og en sikkerhedstjeneste. PET er en del af politiet og løser politimæssige opgaver i sikkerhedstjenesten. Det betyder, at der er store ligheder mellem mange dele af PET/PETs arbejde og det øvrige politi. Det er også vigtigt at forstå, at der har været en udvikling i PET og mange andre landes efterretningstjenester gennem den seneste tid, specielt i tiden efter den kolde krig, der har betydet, at PET i dag beskæftiger sig med opgaver, der i langt højere grad handler om borgernes sikkerhed, end tidligere, hvor det mere handlede om statsinstitutionernes sikkerhed. Terrortruslen er måske det bedste eksempel herpå. Det har haft en betydning for hans medvirken til bogen og for hans tid i PET, at det, PET beskæftigede sig med, i høj grad var noget, der havde betydning for borgerne, og som borgerne interesserede sig for. PET åbnede sig også mere op og delte flere informationer med borgerne. Man kan godt sige, at trusselsbilledet ændrede sig fra spionage til terrorisme. Trusselsbilledet/de væsentligste sikkerhedsmæssige trusler i Danmark og i forhold til danske interesser i udlandet ændrer sig løbende over tid. Det eneste, som lovgivningsmæssigt har ændret sig, er, at en opgave vedrørende alvorlig kriminalitet er overgået til det almindeligt politi. Det er sket efter hans tid i PET.

Som chef for PET har du det overordnede ansvar for organisationen. Du har et grundlæggende strategisk ansvar for at udvikle organisationen, men i me-

get høj grad også for organisationens drift. PET adskiller sig fra mange andre myndigheder ved, at nogle meget præcise opgaver er henlagt til chefen for PET, og nogle meget præcise beslutninger kan alene træffes af chefen for PET. Det fremgår nu af PET-loven og af de regler, der er udstedt i medfør af PET-loven. Som chef for PET referer du direkte til ministeren og departementschefen i justitsministeriet. Derudover har du nogle opgaver i forhold til det parlamentariske kontroludvalg og andre funktioner. PET adskiller sig således fra andre myndigheder ved, at der er nogle specifikke opgaver, som chefen skal varetage. Det skyldes, at der - på grund af det ansvar PET har - ikke må være nogen usikkerhed om, at det i sidste ende er chefen, der har ansvaret for alle dele af PETs virksomhed. Det betyder, set i forhold til mange andre chefstillinger i andre myndigheder, at du som chef i PET er inde over langt flere forhold, herunder operationer og detaljer om alle dele af virksomheden. Hans opgave var også i visse tilfælde at være helt tæt på sagerne, dels fordi det var en forudsætning for, at han kunne briefe minister, departementschef, regeringens sikkerhedsudvalg og embedsmandsudvalg for sikkerhedsspørgsmål også om konkrete operationer, og dels fordi der er beslutninger i konkrete operationer, der skal træffes af chefen for PET. Det forudsætter, at du har et fuldt overblik også over detaljer i konkrete operationer. Som chef for PET må du være forberedt på, at du kan blive spurgt meget detaljeret om alle sager i tjenesten. Det forudsætter, at du er inde i rigtig mange sager, rigtig mange detaljer, og at du løbende bliver briefet om udviklingen i de enkelte sager på et meget detaljeret niveau. Det var også hans opgave som chef for PET at udtale sig til offentligheden på vegne af PET eller i få tilfælde at tage stilling til, hvad andre kunne udtale sig om vedrørende PETs forhold.

Tiltalte var involveret i spørgsmål om, hvordan oplysninger skulle klassificeres. Meget giver sig selv, men klassifikation af dokumenter følger af reglerne i sikkerhedscirkulæret. Hvis der var konkrete spørgsmål vedrørende klassifikation eller af- eller nedklassifikation, der havde en større betydning, så kunne han blive involveret, men ellers tog de enkelte enheder, der behandlede sagen, beslutningen i et samspil med juridisk afdeling.

Som chef for PET har du det overordnede ansvar, og du træffer beslutninger på alle dele af PETs område, herunder også om konkrete operative forhold.

Tiltalte forlod PET den 31. december 2013. Han husker ikke den præcise dato, men i løbet af 2014 blev han kontaktet af **Person 32** fra Peoples Press. De mødtes, og **Person 32** spurgte, om han havde lyst til at skrive en bog. Det var omkring sommeren eller sent forår 2014. Det var ca. et halvt år efter, at han forlod PET. Tiltalte sagde til **Person 32**, at han ikke havde planer om at skrive en selvbiografi. De talte lidt frem og tilbage. Han kan ikke huske, om de havde et eller flere møder. Han sagde til **Person 32**, at han syntes, at den periode, han havde været chef for PET, havde været en meget spændende, og også en historisk, periode. Det var en periode, hvor terrortruslen udviklede sig meget markant i Danmark, og hvor det danske samfund var i stand til at håndtere det, så vi ikke blev ramt af terrorangreb. Tiltalte sagde,

at hvis nogen havde lyst til at skrive en bog om udviklingen i den periode, så ville han - inden for rammerne af hans tavshedspligt – gerne bidrage med perspektiveringer/vurderinger fra perioden.

Det var på det tidspunkt klart, at formålet med bogen i givet fald skulle være at skrive om en periode, hvor terrortruslen udviklede sig meget alvorligt, og hvor man havde et meget stort antal konkrete trusler, der førte til konkrete straffesager. Mange af sagerne var beskrevet isoleret, men man kunne prøve at give en samlet beskrivelse af sagerne, sammenhængen i sagerne, sagernes betydning for PET og betydningen for fremtiden ud fra det, han kunne inden for rammerne af sin tavshedspligt. Han tror, at Peoples Press delte hans opfattelse af, at det var en vigtig periode, også, historisk, og at det var en vigtig fortælling.

Tiltalte går ud fra, at et forlag altid har en kommerciel interesse i at udgive en bog, men det var ikke noget, de diskuterede.

Adspurg om tiltalte havde andre formål med at bidrage til bogen forklarede tiltalte, at det havde han ikke. Tiltalte følte dog, at han havde et vist ansvar for at bidrage med sin perspektivering af perioden, herunder om hvad der var sket/ hvad vi lærte/ hvad gik godt/ hvad gik mindre godt og hvilken betydning havde det for fremtiden.

Det har været fuldstændig klart for ham, at han kun ville kunne medvirke til bogprojektet inden for rammerne af sin tavshedspligt. Der har ikke ligget nogen overvejelser om, at det var et ytringsfrihedsprojekt. Tiltalte havde ikke selv en kommerciel interesse i bogprojektet. Det var nogle helt andre overvejelser, der lå bag hans medvirken. Han gjorde det ikke gratis. Han gjorde det klart over for forlaget, at han skulle bruge en del tid på at lade sig interviewe til bogen. Han arbejdede på det tidspunkt i et privat firma og ville gerne kompenseres for den tid, han brugte.

Forevist mappe 9, bilag 2-2-1-2, side 2 og frem, kontrakt med forlaget, forklarede tiltalte vedrørende side 8, at det er den endelige kontrakt. Han kan ikke sige, hvorfor den ikke er underskrevet.

Vedrørende side 3 i kontrakten, § 2, stk. 1, vedrørende hovedpersonens vederlag, forklarede tiltalte, at han fra starten havde bedt forlaget om Person 32 om at få et fast honorar baseret på sit tidsforbrug. Han forstod på forlaget at det brugte man ikke. Kontrakten var en standardkontrakt for bøger af den art. Det tror han, at Person 32 kan bekræfte. Person 32 vurderede, at bogen ville sælge godt, hvis den solgte omkring 5.000 eksemplarer, og så kunne tiltalte regne ud, at han ikke ville få noget særlig stort honorar i forhold til sit tidsforbrug. Tiltalte gentog, at han ikke havde nogen kommerciel interesse. Han var ansat i et privat firma, hvor han fik løn. Han havde også andre arrangementer som konsulent og oplægsholder, hvor han fik honorar.

Foreholdt bogens bagside, 2. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke havde et formål om at fortælle, hvordan han forlod PET. Han havde ikke set bagsiden af bogen, før bogen udkom, og han har ikke været involveret i formuleringen. Det er korrekt, at et af kapitlerne handler om, hvordan han forlod PET. Han havde ikke på forhånd noget ønske om at lade sig interviewe om dette emne, men **Vidne 5** lagde vægt på, at han kunne stille spørgsmål om emnet.

Forevist mappe 9, bilag 2-3, R-75 vedrørende tiltalte, forklarede tiltalte, at det er korrekt, at han i perioden fra den 11. marts 2017 til den 25. marts 2017 har modtaget 397.625 kr. fra Peoples Press. Beløbet dækker hans honorar for 2017. Han har ikke modtaget yderligere honorar for bogen, og han har meddelt forlaget, at han ikke ønsker at modtage yderligere honorar, idet beløbet overstiger den forudsætning, han havde om honorarets størrelse. Hvis bogen solgte godt, havde han forventet et honorar på 100.000 kr., idet hans timesats er 1.000 kr.

Tiltalte blev af Peoples Press sat i kontakt med **Vidne 5**, der er forfatter på bogen. Han kendte **Vidne 5** i forvejen, da **Vidne 5** er en af de journalister, der har dækket PETs ansvarsområde i den periode, hvor tiltalte var chef. Der var udelukkende tale om en professionel forbindelse. Deres første møde fandt sted i begyndelsen af 2015. Det kan godt passe, at det var den 17. februar 2015 som anført i bogen. På mødet drøftede de bogprojektet, og hvordan tiltalte kunne medvirke inden for rammerne af sin tavshedspligt. Det stod hurtigt klart, at **Vidne 5** tidligere havde skrevet bogen ”Truslen indefra” om de konkrete terrrorsager, der har været i Danmark, indtil tiltalte startede som chef for PET. Det ville derfor give god mening, at **Vidne 5** skrev en fortsættelse af bogen om de terrrorsager, der havde været, mens tiltalte var chef. Tiltalte skulle bidrage ved at lade sig interviewe.

Det fremgik hurtigt af drøftelserne, at **Vidne 5** gerne ville have frihed som forfatter til at bestemme, hvad det skulle være for en bog, men tiltalte skulle selvfølgelig bestemme, hvad han ville/kunne udtale sig om.

De gik i gang med de egentlige interviews til bogen senere i 2015. Han husker ikke den præcise dato, men det var i den sidste halvdel af 2015 og første halvdel af 2016. Interviewene foregik på den måde, at de typisk på forhånd havde fastlagt et emne. Det kunne fx være Glasvejssagen, hvor **Vidne 5** både til journalistisk brug, men også til brug for bogen, havde foretaget en grundig research og havde et omfattende researchmateriale. Tiltalte havde også mulighed for selv at researche for at genopfriske sin hukommelse. Han fik også en del researchmateriale fra **Vidne 5**. Når de mødtes stillede **Vidne 5** spørgsmål, og tiltalte svarede i det omfang, han kunne. Han tror ikke, at interviewene nødvendigvis foregik kronologisk, men **Vidne 5** valgte at bygge bogen kronologisk op. Tiltalte medbragte ikke selv materiale til interviewene. Han havde genopfrisket sin

hukommelse ved søgninger på internettet og på anden vis. **Vidne 5** **■** havde sit researchmateriale med. Tiltalte havde lejlighed til at kigge på materialet i forbindelse med interviewene. Han har ingen klar erindring om, hvad materialet indeholdt, men det var bl.a. avisartikler og bøger. Han kan ikke huske, om det indeholdt retsbøger og dombøger fra sagerne, men der var tale om et omfattende materiale.

Tiltalte kontaktede ikke PET, før han lod sig interviewe. Bogen handler om sager fra hans tid som chef for PET, og som han havde udtalt sig om offentligt på pressemøder og på anden vis. Han har et indgående kendskab til sagerne og har været vant til at håndtere fortrolighed i forhold til sagerne. Han var derfor helt tryk ved, at han vidste, hvad der var fortroligt, og hvad der ikke var fortroligt. Han har taget i betragtning, at forhold - som forklaret af

Vidne 2 **■** - kan have ændret sig fra hans tid i PET. Han har derfor anvendt et forsigtighedsprincip, og han har ikke udtalt sig om noget, hvor han var usikker på, om forhold kunne have forandret sig fra hans tid i PET. Som tidligere chef for PET var han, ud fra oplysninger fra internettet, hukommelsen og **Vidne 5's** **■** materiale, fuld ud i stand til at vurdere, hvad han kunne udtale sig om. Interviewene til bogen foregik frem til juni/juli 2016. Han har brugt ikke under 100 timer på at lade sig interviewe. De 100 timer omfatter forberedelse, interviews og efterfølgende gennemgang af citaterne til bogen.

Hans relation til **Vidne 5** **■** ændrede sig ikke undervejs i interviewene. Tiltalt har fået et indgående kendskab til ham ved at tilbringe så meget tid sammen med ham, men deres relation har ikke ændret sig. Det ændrede ikke på hans håndtering af tavshedspligten, at de brugte så mange timer sammen. Han håndterede tavshedspligten, som da han var chef for PET.

Forevist bogen, side 9, 2. og 3. afsnit, forklarede tiltalte, at han i forbindelse med sin medvirken til bogen har lagt vægt på, at der ikke skulle være nogen tvivl om, hvad han havde bidraget med, og hvilke oplysninger, han havde tilvejebragt til brug for bogen, og derfor var det en klar forudsætning for ham, at alt, hvad han havde bidraget med, var i direkte citat. Han har haft lejlighed til at gennemgå sine citater, men han har ikke fået hele manuskriptet til bogen udleveret til gennemsyn og har ikke set, hvilken kontekst hans citater var indsat i, inden bogen udkom. Det er ikke anderledes end, når han lod sig interviewe til aviser eller andet. Der så han heller ikke nødvendigvis konteksten, men han kunne få lejlighed til at se sine citater. Processen har ikke været anderledes i forbindelse med bogen, end når han i øvrigt har ladet sig interviewe.

Foreholdt bogens side 34, sidste linje til side 35, de 11 første linjer, forklarede tiltalte, at det første, der ikke er anført i citationstegn, er **Vidne 5's** **■** udlægning. Han har ikke haft lejlighed til at se formuleringerne. Han har lagt vægt på, at det, han fortalte, var til citat, og at han skulle have lejlighed til at gennemgå sine citater.

[Forsvareren dokumenterede citatet fra bogens side 35, 16.-22. linje.]

Adspurgt af anklageren om citatet side 34 og 35 ikke kan læses som, at det står i kontekst med det, der er anført foran citatet, forklarede tiltalte, at det er muligt, men det er [redacted] Vidne 5's tekst og udlægning, og han har ikke haft mulighed for at se hele teksten. Han har ikke interesseret sig for den kontekst, hans citat er blevet sat ind i, og det er som tidligere forklaret ikke anderledes, end når han nu og tidligere er blevet interviewet af journalister. Han udtaler sig til citat, og den kontekst, citatet indgår i, er journalistens og ikke hans. Det kan ikke indlægges i citatet, at han bekræfter, at oplysningen kom fra CIA. Det må man spørge forfatteren om. Han kan kun sige, at han har bidraget med det, der i citat. Al øvrig tekst i bogen er baseret på andre kilder eller på [redacted] Vidne 5's journalistiske bearbejdning.

Foreholdt bogen siden 48, 1. og 2. nye afsnit, forklarede tiltalte, at han har haft citatet til gennemsyn. Han har ikke haft det første afsnit inden citatet til gennemsyn. Han har ikke bidraget til, at der bliver henvist til et pressemøde. Hans citat skal forstås fuldstændig efter, hvad der står.

Foreholdt bogens side 49, midt på siden 4. og 5. afsnit, forklarede tiltalte, at citatet ””*Det kan ikke være anderledes. Som chef for PET er der grænser for, hvor åben man reelt kan være*” mener han selv”, at det muligt skal forstås i kontekst til det øverste afsnit, men tiltalte har ikke bidraget med andet end det, der er anført i citatet. Alt, hvad du siger, forstås jo i en kontekst, men han har ikke indflydelse på konteksten. Tiltalte vil ikke tages til indtægt for den anførte kontekst, og det tror han heller ikke, forfatteren har et ønske om. Han kan ikke sige, hvad citatet ”*Det kan ikke være meget anderledes*” refererer til. Han kan kun sige, at han har forholdt sig til det, han er citeret for. Det han har bidraget med er til citat. Det øvrige er forfatterens bearbejdning.

Foreholdt bogens side 60, 2. sidste afsnit til side 61, til og med 1. og 2. nye afsnit, forklarede tiltalte, at det ikke er ham, der har givet oplysningen om, at man overvejede andre muligheder fx at ødelægge et vandrør i ejendommen. Udtalelsen ”*Men hvordan kan jeg ikke afsløre*” handler om, at han blev konfronteret med en oplysning om, at PET havde fået spionudstyr ind i lejligheden, hvortil han svarede ”men hvordan kan jeg ikke afsløre”. Adspurgt om udtalelsen ikke skal forstås i forhold til oplysningen om, at det først lang tid efter Tunesersagen lykkedes PET at få spionudstyr ind i lejligheden, forklarede tiltalte, at alle citater både i aviser og bøger kan forstås i en kontekst, men han er ikke ansvarlig for konteksten. De kan sikkert vende tilbage til, om der i udtalelsen ligger en bekræftelse af, at det lykkedes for PET at få spionudstyr ind i lejligheden. Han har bidraget med er citatet, og det er det, han har haft lejlighed til at gennemgå.

Foreholdt bogens side 83, 3. og 4. sidste afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke

har givet oplysningerne i afsnittet lige inden citatet. Han ved ikke, hvor Vidne 5 har oplysningerne fra. Vidnet siger ikke, at udtalelsen ikke har noget at gøre med konteksten, men det, tiltalte har bidraget med, er citatet. Citatet indgår i en kontekst, men han er ikke herre over konteksten.

Forevist mappe 9, bilag 1-19-2-13, artikel fra Politikken af 8. oktober 2016 kl. 21.04, dvs. dagen inden bogen blev tryk i Politikken, forklarede tiltalte, at han mener at kunne huske artiklen. Det er rigtigt, at han har ladet sig interviewe til artiklen. Det er rigtigt, at han har udtalt, at han havde haft lejlighed til at gennemlæse hele bogen, så han ikke medvirkede i en sammenhæng, der kunne forstyrre sikkerhedshensynene. Han havde på det tidspunkt modtaget og læst bogen. Han fik tilsendt et eksemplar af bogen tæt på forbudssagen og havde haft lejlighed til at læse den. Han tror, at bogen på det tidspunkt var sendt ud til boghandlere. Han kunne ikke se, at der var noget, der kompromitterede sikkerhedshensynene.

Forevist mappe 1, bilag 1-2-2, tavshedserklæring, forklarede tiltalte, at han har udfyldt tavshedserklæringen. Der var allerede en tavshedserklæring. Det nye ved denne erklæring var, at man underskrev den både ved sin tiltræden og fratræden. Der er også noget nyt tekst i forhold til at forelægge manuskripter m.v. for PET. Det var ikke fordi, han ikke ville kontakte PET i forhold til citaterne, men han mente ikke, at det var nødvendigt. Tiltalte har været tæt inddraget i udarbejdelsen af erklæringen, og det har hele tiden været fuldstændig klart i forbindelse med erklæringen, at bestemmelsen om forelæggelse for PET ikke kan gøres gældende, når man har forladt politiet. Under ansættelsen følger det af ansættelsesforholdet og over- og underordningsforholdet, at bestemmelsen kan gøres gældende. Bestemmelsen om forelæggelse var derfor kun gældende for personer, der fortsat var ansat i politiet, herunder PET. Det er samme erklæring, man underskriver, når man fratræder en stilling i PET, også selvom man forlader PET for at arbejde i fx Københavns Politi.

Han har underskrevet erklæringen den 12. marts 2013. Det var det tidspunkt, den nye erklæring blev indført, og de alle underskrev den. Baggrunden for indførelsen af bestemmelsen om forelæggelse af bogprojekter mv. for PET var, at der var mange bogprojekter, hvor tidligere medarbejdere og/eller tidligere ledere i PET enten selv skrev eller bidrog til bøger. Der var også tale om medarbejderne, som ikke tidligere havde været vant til at håndtere fortrolighedsspørgsmål og vurdere, hvad man kan udtale sig om offentligt. De forsøgte at lave et system, hvor man i givet fald kunne få hjælp til at håndtere fortrolighedsspørgsmål. Det var åbenbart, at de ikke gennem erklæringen kunne ændre på reglerne for, hvad der er fortroligt/ikke fortroligt. Tiltalte fandt ikke anledning til at sende sine citater til PET. I sit svar til Vidne 1 gjorde han det klart, at han ikke fandt anledning til at spørge PET, om han måtte medvirke til bogen, da PET ikke kunne sige andet, end at han i givet fald skulle overholde sin tavshedspligt, hvilket han var fuldstændig bekendt med.

På det tidspunkt, hvor citaterne forelå og han gennemgik dem, var han slet ikke i tvivl om, at han havde holdt sig helt inden for rammerne af tavshedspligten, og at der ikke var tvivlsspørgsmål, der var behov for at få afklaret. På det tidspunkt havde han allerede afgivet oplysningerne og ville i givet fald allerede have overtrådt tavshedspligten, da det ifølge anklageskriftet skulle være sket under interviewene. Hvis han havde været i tvivl om noget i forbindelse med udtalelser til bogen, ville han selvfølgelig have kontaktet PET. Tiltalte kan ikke huske, hvornår han fik tilsendt bogen, men det var i forbindelse med, at bogen udkom. Han havde heller ikke rådighed over bogen, så han kunne sende den til PET. Han hørte heller ikke yderligere fra PET efter, at han sendte brevet til dem. Han er ikke blevet indbudt til møder. Han har ikke selv tilbudt PET et møde.

Tiltalte forklarede videre, at han har haft kontakt med [Vidne 5] efter, at han var færdig med at blive interviewet til bogen. [Vidne 5] spurgte til, hvad der skete i forbindelse med sagen, ligesom tiltalte har talt med [Vidne 5] om, hvad der skete i forbindelse med udgivelsen af bogen og indgivelsen af politianmeldelsen. Derudover har de talt om, hvorvidt tiltalte kunne få lejlighed til at se noget af det researchmateriale, som [Vidne 5] havde til brug for bogen, med henblik på at tiltalte kunne forberede sig på sagen. Tiltalte har ikke haft møder med [Vidne 5] i forbindelse med forberedelsen til retssagen.

Forevist mappe 10, bilag 5-83-1, side 2, punkt 1, brev af 17. august 2018 fra advokat Lars Kjeldsen, forklarede tiltalte, at han havde møder med advokat Lars Kjeldsen allerede på det tidspunkt, hvor der var indgivet en politianmeldelse. I forbindelse med de drøftelse, tiltalte indledningsvis havde med Lars Kjeldsen, deltog [Vidne 5] i nogle møder for at give Lars Kjeldsen et indtryk af sagens sammenhæng. Han har ikke haft møder med [Vidne 5] men henblik på retssagen, efter at der er rejst tiltale. Tiltalte deltog ikke i mødet den 11. januar 2017 på [Vidne 5's] kontor.

Forevist mappe 1, bilag 1-3, brev fra den 20. februar 2017, side 2, 2. afsnit, hvoraf fremgår, at de fleste informationer, der behandles i PET, klassificeres, og adspurgte om tiltalte er enig heri, forklarede tiltalte, at det afhænger af, hvilke dokumenter, der er tale om, og hvilke oplysninger, der indgår i dokumentet, om et dokument bliver klassificeret. Han har derfor svært ved at udtale sig om, hvorvidt de fleste dokumenter hos PET er klassificerede eller ikke klassificerede, men der er klassificerede dokumenter hos PET, og der er nok også betydeligt flere klassificerede dokumenter hos PET end hos mange andre myndigheder.

Foreholdt samme bilag 3. afsnit vedrørende klassifikationsgrader, forklarede tiltalte, at han er enig i, at operative oplysninger som udgangspunkt klassificeres som fortroligt. Der kan sagtens være oplysninger af operativ karakter, som ikke er fortrolige og som derfor ikke klassificeres. Det afhænger helt af

oplysningernes karakter, om de er fortrolige. Han er enig i, at kildeoplysninger som udgangspunkt bliver klassificeret som hemmeligt, og at oplysninger om kilders identitet klassificeres som yderst hemmeligt.

Foreholdt samme bilag, 4. afsnit, hvoraf fremgår, at oplysninger om administrative forhold som udgangspunkt klassificeres, da fx visse oplysninger om PETs personalemæssige forhold eller om PETs indkøb af it-udstyr og teknisk udstyr kan afdække PETs kapaciteter, forklarede tiltalte, at han som udgangspunkt er enig i det anførte. Foreholdt samme afsnit, hvoraf fremgår, at oplysninger, der stammer fra åbne kilder, klassificeres, hvis oplysningen om, at PET har udvist interesse for emnet, vil afdække PETs operative mål, forklarede vidnet, at han er enig i det anførte efter en konkret vurdering.

Foreholdt samme bilag, 5. afsnit om 3. landsreglen, og adspurgt om han er enig i, at PET alene kan anvende oplysninger, der er modtaget fra udenlandske efterretningstjenester, til det formål, der er besluttet af oplysningens ”ejers”, forklarede tiltalte, at han er enig i det anførte i det omfang, der er tale om fortrolige oplysninger og oplysninger, som er klausulerede. Adspurgt om han er enig i, at PET ikke kan videregive oplysninger til danske eller udenlandske myndigheder, herunder andre efterretningstjenester, medmindre den samarbejdspartner, der har tilvejebragt oplysningerne, har givet samtykke hertil, forklarede tiltalte, at han er enig i det omfang, der er tale om fortrolige oplysninger, og hvor fortroligheden gælder i forhold til/beskyttelsen af den udenlandske samarbejdspartner.

Foreholdt samme bilag, 6. afsnit, hvoraf fremgår, at *”hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med, og hvornår og hvordan dette samarbejde finder sted, er som udgangspunkt også fortrolige oplysninger”*, forklarede tiltalte, at han ikke er enig i det anførte. Tiltalte er ikke på noget tidspunkt i sin tid som chef for PET stødt på, at der skulle være en generel regel om, at man ikke kan udtale sig om samarbejdspartnere, identificere samarbejdspartnere eller generelt omtale samarbejdsforhold.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-3-10, brev af 5. februar 2008, side 3, bekræftede tiltalte, at han har underskrevet brevet.

[Anklageren oplæste fra side 2, de 4 øverste afsnit.]

Adspurgt om besvarelsen er dækkende for, hvad PET kan oplyse om samarbejdet med udenlandske samarbejdspartnere, forklarede tiltalte, at det i hvert fald er dækkende i forhold til bidraget til besvarelsen. Man skal hæfte sig ved den nøjagtige formulering, nemlig at PET ikke kan udtale sig *”nærmere om”*. Det er en ikke uvæsentlig detalje. Det er også væsentlig at have for øje, at besvarelsen knytter sig til nogle specifikke spørgsmål om nogle helt konkrete samarbejdsrelationer, herunder om PET indgår i et samarbejde, der hedder *”Server in the Sky”*, hvor man udveksler bestemte former for oplysninger, der kan søges direkte i danske databaser. Det er fuldstændig rigtigt, at

PET i forbindelse med en besvarelse af denne art ikke kan udtale sig nærmere om et sådant samarbejde.

Adspurg om besvarelsen ikke er mere generelt formuleret, gentog tiltalte, at man skal hæfte sig ved formuleringen, at PET ikke kan udtale sig ”nærmere” om disse forhold.

Adspurgt om, hvad der ligger i ordet ”nærmere” forklarede tiltalte, at det betyder, at man ikke kan give mere detaljerede oplysninger om dette. Der står ikke, at PET ikke kan udtale sig om forhold af denne art. ”Nærmere” betyder, at man ikke kan udtale sig mere detaljeret.

Adspurgt om, hvor grænsen går i forholdt til udtalelser om samarbejdspartnere, forklarede tiltalte, at man skal passe på, at man ikke blander tingene sammen. Der kan være situationer, hvor der ikke er aktindsigt i oplysninger af den karakter. Der kan være situationer, hvor PET siger, at man ikke vil udtale sig nærmere, eller ikke kan udtale sig nærmere, og hvor der kan være mange hensyn, der begrundet dette. Det er én problemstilling, der handler om aktindsigt og om besvarelse af spørgsmål, herunder folketingsspørgsmål. En helt anden problemstilling handler om, hvad der gælder af fortrolighed i forholdet mellem efterretningstjenester og myndigheder, der arbejder sammen. Det er to meget forskellige spørgsmål, som ikke skal blandes sammen. Her er der tale om besvarelse af et folketingsspørgsmål. Når man besvarer folketingsspørgsmål, skal man have for øje, at det er en minister, der besvarer folketingsspørgsmålet, og at spørgsmålet derfor skal besvares korrekt, retvisende og udtømmende. Der gælder her noget helt særligt i forhold til, om en efterretningstjeneste overhovedet kan begynde at indlade sig på at besvare spørgsmål af denne art. Hvis PET/ministeren skal besvare et folketingsspørgsmål om en specifik samarbejdspartner, kræver det, at man er meget præcis i forhold til, hvad man forstår ved en samarbejdspartner. Er det en udenlandsk efterretningstjeneste, man har haft et møde med for 10 år siden, er det en udenlandsk efterretningstjeneste, man for 5 år siden har fået en oplysning fra, men ikke har hørt fra siden, eller er det en udenlandsk efterretningstjeneste, som man i går videregav operative oplysninger til ? Derfor skrev de typisk, at PET ikke inden for rammerne af en folketingsbesvarelse kunne give sådanne oplysninger, fordi man ikke er i stand til at sige, om den pågældende efterretningstjeneste er en samarbejdspartner uden at give mere detaljerede oplysninger om, hvad der forstås ved en samarbejdspartner i den forbindelse.

Adspurgt om det anførte betyder, at der er forskel på, hvad man kan sige til folketinget og til offentligheden, forklarede tiltalte, at der er stor forskel på, hvilken sammenhæng man udtaler sig i. Når du udtaler dig til en avis, er du ikke indenfor de rammer, der gælder ved en folketingsbesvarelse, og du kan i den forbindelse beslutte, hvilke oplysninger, du vil dele/ikke dele. Der gælder andre regler, når du udtaler sig til en journalist, end når en minister svarer på et folketingsspørgsmål.

Adspurgt om, man kan udtale mere til en journalist end til Folketinget, forklarede tiltalte, at man ikke nødvendigvis kan stille det sådan op. Der gælder forskellige rammer.

En samarbejdspartner omfatter mange ting. En samarbejdspartner har været defineret i den tidligere instruks for PET, hvor det er beskrevet, hvilke elementer, der indgår i PETs samarbejde med udenlandske myndigheder. Problemet er, at der ikke er nogen klar og entydig definition på, hvad man forstår ved en samarbejdspartner. Er det en, man har holdt et møde med, en, man for 10 år siden har fået en oplysning fra, eller en man har fået en oplysning fra via fx et andet lands efterretningstjeneste? Det er ikke muligt entydigt at definere en samarbejdspartner, uden at du gør det klart, hvad du forstår i den forbindelse.

Adspurgt om, hvad han selv forstår ved en samarbejdspartner, forklarede tiltalt, at en samarbejdspartner kan dække over mange ting, så når anklageren spørger, hvad han forstår ved en samarbejdspartner, så er han nødt til at vide, hvad anklageren forstår ved samarbejdspartner i den forbindelse, ellers kan han ikke besvare spørgsmålet korrekt. En samarbejdspartner kan være mange ting, og der kan indgå mange forskellige elementer i et samarbejde. Der kan fx være samarbejdsrelationer af hel generel karakter, der ikke indebærer, at der udveksles fortrolige oplysninger, og andre samarbejdsrelationer, hvor man jævnligt udveksler meget fortrolige oplysninger af operativ karakter. 3. landsreglen gælder i den situation, hvor du modtager fortrolige oplysninger fra en samarbejdspartner. Efter 3. landsreglen er man forpligtet til at respektere fortroligheden og de klausuler, der måtte være i forbindelse med at en oplysning videregives.

[Anklageren oplæste fra mappe 1, bilag 1-4-3-2, notits af 3. november 2017, side 4, 3. og 4. afsnit og side 5, sidste afsnit.]

Adspurgt om tiltalte er enig i det anførte i 3. afsnit, forklarede tiltalte, at det afhænger af oplysningernes karakter, men det er rigtigt, at udgangspunktet ofte vil være, at operative oplysninger, der udveksles mellem efterretningstjenester, vil være klassificerede og klausulerede. Det afhænger dog af oplysningerne.

Vedrørende side 4, nederst, forklarede tiltalte, at han er enig i, at det handler om at beskytte de fortrolige oplysninger, PET modtaget fra andre. Hele essensen er, at man respekterer og beskytter fortrolige oplysninger, man modtager fra andre, og at man ikke afklassificerer fortrolige oplysninger eller deler oplysningerne med andre uden, at man har spurgt samarbejdspartneren først.

Foreholdt side 5, sidste afsnit, 1. pind ”at oplysninger om identiteten på vores samarbejdspartnere afslører, hvilke lande PET har fælles interesser

med” forklarede tiltalte, at han ikke er enig i det anførte om, hvad ”de særlige forhold”, som begrunder hemmeligholdelse af identiteten på PETs samarbejdspartnere, indebærer. Der er ikke nogen regel, sædvane eller praksis, der generelt siger, at enhver oplysning om en samarbejdspartner eller samarbejdsrelation, er fortrolig. Der kan være situationer, hvor du skal respektere fortrolighed af oplysninger om din samarbejdspartner og respektere fortroligheden af oplysningen, du modtaget fra samarbejdspartneren. Men det er ikke korrekt, at det generelt er sådan, at enhver oplysning om identiteten på en samarbejdspartner er fortrolig af hensyn til samarbejdspartneren.

Adspurg om det efter tiltaltes opfattelse er et brud på tavshedspligten at oplyse identiteten på en udenlandsk samarbejdspartner, som man har modtaget en klausuleret rapport fra, forklarede tiltalte, at det er en konkret vurdering. Hvis man afslører noget fortroligt om samarbejdspartneren, kan det være i strid med fortrolighedshensyn. Der kan være situationer, hvor identiteten på en samarbejdspartner kan være fortrolig, men ikke nødvendigvis af hensyn til samarbejdspartneren. Det kan fx være situationer, hvor du ikke vil oplyse, at du har en operation kørende, der involverer et bestemt land, men hvor det er det operative hensyn- og ikke hensynet til samarbejdspartneren - der begrunder fortroligheden. Det afgørende i forbindelse med 3. landsregelen er, at man er i stand til at beskytte fortrolige oplysninger om en samarbejdspartner eller fortrolige oplysninger fra en samarbejdspartner. Identiteten på en samarbejdspartner kan være fortrolig, men er det ikke nødvendigvis.

Det er meget grundlæggende, at man respekterer den fortrolighed, der kan være for samarbejdspartneren og respekterer den klausulering, der kan være. Men der er masser af situationer, hvor PET videregiver oplysninger, der er klassificerede, fra en samarbejdspartner, men uden at afsløre de oplysninger, der er fortrolige. Hvis man gennemgår de CTA- og PET-analyser, der ligger på PETs hjemmeside, vil man kunne finde klassificerede og klausulerede dokumenter fra udenlandske samarbejdspartnere, der indeholder de samme oplysninger. Det handler om sanitering, hvor du bruger de oplysninger uden at afsløre det fortrolige. Det er den måde, PET arbejder på.

Hvis man får et dokument fra en udenlandsk samarbejdspartner, så er dokumentet typisk klausuleret, og der er også taget stilling klassifikationsgraden i forhold til fortroligheden. Det skal man selvfølgelig respektere. Det betyder, at PET ikke kan afklassificere dokumentet eller videregive dokumentet på egen hånd. Men det udelukker ikke, at de oplysninger, der fremgår af dokumentet, kan videregives, hvis man ikke afslører, det fortrolige. Det fortrolige kan være, hvem oplysningen stammer fra, og hvordan myndigheden har tilvejebragt oplysningen. Hans udtalelser i bogen er baseret på vurderinger af fortroligheden, der hidrører fra hans tid i PET. Det er oplysninger, som han allerede, mens han var chef for PET, ikke anså for fortrolige, så der er ikke tale om en efterfølgende vurdering.

Samarbejdsrelationer kan afsløre noget om PET's kapacitet. Beskyttelses-

hensynet er her i forhold til PET og ikke i forhold til samarbejdspartneren. Den følsomme og fortrolige oplysning er, hvor PET ikke har samarbejdspartnere/hvem vi ikke samarbejder med. Det er ikke korrekt, at det afslører noget, der er skadeligt for PET, at man bekræfter, at man har et samarbejde med et specifikt land/en specifik efterretningstjeneste uden at udtale sig nærmere om fortrolige oplysninger vedrørende samarbejdet. Det er ikke en fortrolig oplysning at oplyse, hvor PET er stærke. Den fortrolige oplysning kan være at oplyse, hvor man kan gå under PETs radar. Tiltalte har i sin tid som chef for PET aldrig set argumenter af denne karakter anvendt, og han har aldrig anvendt argumenter af den karakter.

Tiltalte er fuldstændig uenig i 3. pind om, *”at oplysninger om vores samarbejdsrelationer med én part kan skade PETs muligheder for at samarbejde med en anden part”*. Tiltalte begrundede dette med, at samarbejdsrelationer med andre lande og andre efterretningstjenester er et emne, der bliver livligt drøftet mellem efterretningstjenester. I den tid, hvor han var chef for PET, udvidede/udviklede PET samarbejdet med en række lande og efterretnings-tjenester, som PET ikke tidligere havde samarbejdet med. Det foregik meget ofte ved, at de måtte tale med andre lande, der samarbejdede med de pågældende lande og havde et samarbejde med efterretningstjenesten i de lande, PET var interesseret i, og hvor de hjalp PET med at etablere et samarbejde med efterretningstjenester/myndigheder i andre lande. Det var nærmest et fast emne på møder mellem chefer for efterretningstjenesterne at drøfte samarbejdsrelationer. Det har aldrig givet anledning til bekymring. Han har i hele sin tid som chef for PET haft tillid til, at andre lande overholder 3. landsreglen, da man ellers ikke ville dele oplysningerne med dem. Han har ikke tidligere set de anførte argumenter, og han er meget uenig i disse argumenter.

Foreholdt **Vidne 2's** forklaring afgivet til retsbog af den 12. oktober 2018, side 2, nederst og side 3 øverst, vedrørende mappe 1, bilag 1-4-3-2, notits om afhøring til bog-sagen af 3. november 2017 fra PET, side 4-6, forklarede tiltalte, at han ikke på noget tidspunkt er stødt på en regel, en sædvane eller en praksis, der indebærer, at det generelt er sådan, at oplysninger om identiteten på en samarbejdspartner eller generelle bemærkninger om en samarbejdsrelation er fortrolige. Der er fortrolige oplysninger fra samarbejdspartnere og fortrolige oplysninger om samarbejdspartnere, og disse oplysninger skal selvfølgelig behandles fortroligt. Der kunne være uenighed på mange områder, herunder også juridiske områder, mellem tiltalte og **Vidne 2**

■ Han skal ikke kunne sige, om der var uenighed på dette punkt. Han kan kun sige, hvad der er hans opfattelse af gældende regler, sædvane og praksis på dette område.

Foreholdt samme bilag side 6, 1. og 2. afsnit vedrørende arbejdsmetoder, forklarede tiltalte, at der ikke gælder en generel regel om, at arbejdsmetoder og oplysninger om arbejdsmetoder er fortrolige. En lang række af PETs arbejdsmetoder er ikke fortrolige. De fremgår af retsplejeloven, PET-loven og forarbejderne til PET-loven. Der er nogle særlige arbejdsmetoder, hvor der gælder

særlige fortrolighedshensyn. Det har han sagt gang på gang, mens han var chef for PET, og det er det, de har skrevet på PETs hjemmeside.

Adspurgt om oplysninger om, hvordan man fx tilrettelægger bestemte operationer, kan være fortrolige oplysninger, forklarede tiltalte, at alt i princippet kan være fortrolige oplysninger. Det beror på en konkret vurdering af, hvad oplysningerne vedrører, og hvad oplysningerne afslører, så man kan ikke opstille regler for, at specifikke oplysninger er fortrolige.

Adspurgt af forsvareren om tiltalte er enig i det, der er anført om arbejdsmetoder i bilaget side 7, 1. afsnit, forklarede tiltalte, at han er meget enig i det anførte. Det giver god mening at se på retsplejelovens § 729c i forhold til vurderingen af, hvad der kan være fortroligt i forhold til PETs efterforskningsmetoder.

Adspurgt af anklageren, om der kan være et bredere fortrolighedshensyn end anført i retsplejelovens § 729c, der vedrører forholdet til en forsvarer i en sag med en sigtet, forklarede tiltalte, at § 729 c vedrører, hvilke oplysninger, der kan undtages i en specifik sag, men § 729 c knytter sig også til, hvad der kan undtages og ikke skal fremlægges i en offentlig straffesag. Så det er ikke kun et spørgsmål om, hvad der kan undtages i forhold til forsvareren og den tiltalte.

Forevist mappe 1, bilag 1-4-3-2, side 7, nederst vedrørende operationer, forklarede tiltalte, at de anførte bemærkninger fra betænkningen vedrører en helt anden problemstilling. Citatet fra betænkningen handler om indsichtsretten. Det handler om, hvorvidt enhver af os kan søge aktindsigt i de oplysninger, som PET måtte have om os. Det er et andet spørgsmål. Han er fuldstændig enig i - i forhold til indsichtsretten – at den omstændighed, at man systematisk ville kunne søge og få indsigt i oplysninger hos PET, ville kunne gøre det muligt at danne et billede. Men det har ingen betydning i forhold til, om du konkret kan videregive en enkeltstående specifik oplysning fra en samarbejdspartner.

Adspurgt om det ikke er de samme hensyn, der gør sig gældende, forklarede tiltalte, at der er et hensyn til at beskytte PETs igangværende operationer. Han har sagt og skrevet i mange forbindelser, at når det handler om fortrolighed i forhold til PET og PETs oplysninger, så kan en oplysning være fortrolig af hensyn til beskyttelsen af PETs samarbejdspartnere, beskyttelse af PETs særlige arbejdsmetoder og af hensyn til PETs aktuelle igangværende operationer. Når operationen er afsluttet, er det beskyttelseshensyn ikke længere til stede. Derfor kan oplysninger fra operationen stadig være fortrolige, men så er det af nogle andre grunde, fx fordi det afslører noget fortroligt om PETs særlige arbejdsmetoder, samarbejdspartnerne eller noget andet, der er fortroligt. Men en oplysning er ikke pr. definition fortrolig, fordi den hidrører fra en afsluttet operation. Når operationen er afsluttet, er der som udgangspunkt ikke længere noget beskyttelseshensyn i forhold til den operation. Hvis

der ikke længere er igangværende eller aktuelle operationer, der berøres af operationen, så er oplysningerne ikke længere fortrolige af hensyn til PETs aktuelle, konkrete eller igangværende operationer. Det betyder ikke, at enhver oplysning fra operationen ikke længere er fortrolig, men det er så andre grunde, der begrundet fortroligheden. Det er det, der i hans tid i PET er skrevet på hjemmesiden, og det er det, han har sagt på pressebriefinger, og når han har været ude og holde foredrag om fortrolighed og åbenhed.

Indsigtsretten er et spørgsmål om, at du som borger kan få indsigt i oplysninger om dig i PET, fx om der kan sendes hundrede indsigtsanmodning samme dag fra hundrede borgere, der ønsker at få at vide, hvilke oplysninger PET har. Ved at blive ved med at sende indsigtsbegæring, kan du langsomt danne dig et billede af, hvilke oplysninger PET har. Aktindsigt er på helt samme måde et helt andet spørgsmål end fortrolighed. Ved aktindsigt er det et spørgsmål om, at du på et hvilket som helst tidspunkt kan bede om, at få oplysninger fra PET. Det er en anden problemstilling, hvad en medarbejder i PET eller en tidligere medarbejder vælger at sige.

Adspurg om ikke hensynet vedrørende sammenstilling af oplysninger, der er anført i betænkningen vedrørende indsigtsretten, også gælder oplysninger, som PET selv har givet om fx tidligere operationer, forklarede tiltalte, at hensynet i forhold til fortroligheden er, om en oplysning vil kunne skade PETs arbejde.

Foreholdt samme bilag side 8 vedrørende PETs arbejde med humane kilder, og adspurg om han er enig i det anførte, forklarede tiltalte, at han er nødsaget til at sige, at det er en notits skrevet af en centerchef for en del af juridisk afdeling i PET. Tiltalte ville selv have formuleret notatet meget anderledes. Der gælder fortrolighedshensyn i forhold til PETs kilder. Han er fuldstændig enig i, at oplysninger om en kildes identitet og om tidligere kilders identitet er fortrolige oplysning. Det er ikke enhver oplysning om PETs kildearbejde, der er fortrolig, da det beror på en konkret vurdering af om oplysningen vil skade PET's arbejde. Der er mange eksempler på, at kildeoplysninger kan bearbejdes på en måde, hvor du kan beskytte kildens identitet, så kildeoplysningerne kan være uklassificerede. PET har flere gange udtalt sig om både vigtigheden af kildearbejdet, og hvordan PET målrettet arbejder for at rekruttere kilder i de forskellige miljøer, de overvåger. Der er derfor mange oplysninger, som ikke er fortrolige vedrørende disse forhold, men selvfølgelig også oplysninger, som er fortrolige.

Adspurg om en person kan få indsigtsret i en oplysning om, at en operation ikke har ført til en straffesag, forklarede tiltalte, at det fremgår af PET-loven, hvordan indsigtsretten fungerer, og hvad man kan få indsigt i. Der har i hans tid som chef for PET været mange operationer, som ikke har ført til straffesager, men hvor man har grebet ind præventivt fx ved en præventiv samtale, og hvor den pågældende er blevet gjort bekendt med, hvad PET vidste. Der er også eksempler på, at man er gået ud i offentligheden. Tiltalte har fx udtalt

sig til medier i forbindelse med en præventiv indgriben i forhold til en specifik højreekstremistisk gruppering i Århus.

Adspurgt om, hvem der kunne bestemme, at man skulle gå ud med oplysninger af den anførte karakter om en konkret operation, forklarede tiltalte, at reglerne om kommunikation i forhold til offentligheden i hans tid var sådan, at det som udgangspunkt var tiltalte der udtalte sig på PETs vegne. Det er et spørgsmål om kommunikationspolitikken i organisationen.

Adspurgt om en tidligere efterretningschef ville kunne bestemme, at man skulle gå ud med en sådan oplysning om en operation, forklarede tiltalte, at han selvfølgelig ikke kan bestemme, om PET skal gå ud med oplysninger. Men igen blandes tingene sammen. Der er dels et spørgsmål om, hvem der kommunikerer på vegne af PET, og dels et spørgsmål om, hvem der vurderer om en oplysning er fortrolig/ikke fortrolig. Han er helt uenig i, at det er PET, der ejet oplysningerne. Igen blandes tingene sammen. I forhold til en af- eller nedklassificering af dokumenter, som PET er i besiddelse af, er det kun PET, der kan beslutte om dokumentet skal af- eller nedklassificeres. Men det har ingen betydning i forhold til spørgsmålet, om oplysninger, herunder oplysninger, der måske endda står i et klassificeret dokument, kan bruges offentligt uden at krænke fortrolighedshensyn. Man skal passe ikke at blande klassifikationsspørgsmålet, som handler om at af- eller nedklassificere et dokument for at kunne videregive det i sin helhed, sammen med spørgsmålet om, hvorvidt en specifik oplysning er fortrolig.

Det åbenbart, at en tidligere PET chef ikke kan bestemme, om et dokument skal afklassificeres. Det er et spørgsmål om, hvem der kan afklassificere sagen eller dokumentet. Man kan sagtens have en uklassificeret rapport, som indeholder oplysninger som hidrører fra fortrolige dokumenter. Det er ikke et spørgsmål om af- eller nedklassificering, men om sanitering. Han vil til hver en tid kunne sanitere oplysninger. Det handler om, at han ikke røber fortrolige oplysninger fra det klassificerede dokument.

Adspurgt om, hvad der ligger i, at tiltalte skulle bidrage med vurderinger til bogen, forklarede tiltalte, at det blandt andet er vurderinger i forhold til, hvilken udvikling man så i trusselsbilledet, hvorfor man så denne udvikling, hvilken betydning det havde i forhold til håndteringen af terrortruslen, og hvorfor man havde stor succes gennem den periode med at håndtere en meget stor trussel. Det var en vurdering af, hvad der fungerede godt og mindre godt. Han baserede vurderingerne på sin erfaring.

Arbejdet med bogen blev grebet an som en almindelig interviewsituation med en journalist. **Vidne 5** stillede spørgsmål, og tiltalte besvarede dem så godt, han kunne. Der var områder, som han ikke kunne komme ind på på grund af tavshedspligten. Han kan ikke huske, hvilke kapitler, de startede og sluttede med. I slutningen handlede det mere om en samlet gennemgang af citaterne. De arbejdede helt frem til juni 2016, og der var også nogle gange,

hvor de vendte tilbage til forhold, de havde drøftet før. Der var forhold, de drøftede flere gange, men det er muligt, at han kan komme det nærmere, herunder hvilket materiale, de havde til rådighed, når de kommer tilbage til de enkelte forhold. Han tror, at de aftalte afhøringsstema fra gang til gang. Tiltalte forberedte sig til møderne, og når de mødtes, havde han også lejlighed til at se **Vidne 5's** materiale igennem.

Tiltalte havde ikke dokumenter fra sagerne. Du forlader ikke PET med dokumenter under armen. Han har ikke været i besiddelse af eller overdraget klassificerede dokumenter.

Adspurg om, hvorfor han havde møder og telefonsamtaler med **Vidne 5** efter politianmeldelsen, forklarede tiltalte, at de havde behov for at tale sammen om, hvad der var sket i forbindelse med politianmeldelsen og fagedforbudssagen. Han har også haft samtaler med **Vidne 5**, hvor tiltalte har bedt ham hjælpe med researchen i forbindelse med politianmeldelsen, og at tiltalte skulle politiafhøres. Han havde behov for at holde møderne med **Vidne 5** blandt andet for at se, hvilket researchmateriale, de havde haft til rådighed under forløbet. Han havde bl.a. behov for at se avisartiklerne igen. Han kunne ikke nødvendigvis huske alle avisartikler og bøger på det tidspunkt. Han kunne huske mange af oplysninger fra sagerne, da nogle af oplysningerne er markante. Han har en meget klar erindring om sagerne, om hvad der er fortroligt/ikke fortroligt i sagerne, og om hvad han har udtalt sig om i sagerne på pressebriefinger mv.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 9, bilag 2-2-1, afhøringsrapport af 22. december 2017, og bilag 2-2-1-1, brev af 23. januar 2018 vedrørende korrektioner, mappe 10, bilag 5-46, brev af 17. april 2018 fra anklagemyndigheden til advokat Lars Kjeldsen.]

Foreholdt sin forklaring afgivet til afhøringsrapport af 22. december 2017, mappe 9, bilag 2-1-1, side 8, 2. store afsnit, forklarede tiltalte, at han overordnet set har forklaret, som gengivet i rapporten. Der var ikke en fuldstændig kronologi, men de gik relativt kronologisk til værks, men der var emner, de vendte tilbage til, hvis der fx var kommet ny research eller nye oplysninger.
..."

Tiltalte har til retsbogen den 31. oktober 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Tiltalte forklarede, at han ikke husker, hvordan han fik sine citater i bogen til gennemsyn. Det kan meget vel være, at han har set manuskriptet eller den tidlige udgave af manuskriptet med henblik på gennemgangen af citaterne, men det har været ud fra den klare forståelse, at det, han forholdt sig til, var citaterne, og at det, han bidrog med, var til citat. Han husker ikke, om det blev fremsendt til ham, eller om han og **Vidne 5** gennemgik det

sammen. Han husker ikke om, det var et tidligt udkast til manuskriptet eller noget andet. Det var med henblik på, at han kunne se citaterne på skrift og gennemgå dem. Han husker ikke om, det var pr. mail, eller om han så udkastet hos [redacted] Vidne 5. De mailede og sendte sms-beskeder om, hvornår de skulle mødes, og om de temaer, de skulle drøfte i interviewprocessen. Sidst i processen havde han lejlighed til en sidste gang at gennemse alle citaterne for en sikkerheds skyld. Det var sidst på sommeren 2016. Det foregik ved, at han havde et udkast til manuskript, hvor han gennemgik alle citaterne. Det må have været et udkast til manuskriptet, men det var tiltaltes helt klare forståelse med [redacted] Vidne 5 gennem hele processen, at tiltalte ikke havde nogen indflydelse på manuskriptet, og hvad der i øvrigt står i bogen. Foreholdt, at han i det forrige retsmøde forklarede, at han ikke havde set den øvrige tekst, forklarede tiltalte, at han nok har udtrykt sig upræcist. Han vil ikke afvise, at han har haft et manuskript, men han har ikke gennemlæst et samlet manuskript. Han har gennemgået og forholdt sig til sine citater. Han gennemgik de citater, der fremstod som hans. Citaterne var anført i citations-tegn. Det er ikke anderledes end, når han i øvrigt har arbejdet med interview til journalister.

Han står ved citaterne i bogen, men der er i dele af anklageskriftet medtaget tekst, som ikke står i citat. Han sikrede sig, at citaterne ikke indeholdt fortrolige oplysninger.

Vedrørende bogens kapitel 1 om Glasvejssagen forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med [redacted] Vidne 5 om sagen. Han kan ikke tidsfæste præcist, hvornår de gennemgik de enkelte sager.

Vedrørende citatet i anklageskriftets punkt a, hvoraf fremgår, at "Paskontrollen er en god lejlighed til at kigge lidt nærmere på folk, uden at du nødvendigvis afslører, at det er efterretningstjenesten, der er på spil" forklarede tiltalte, at han sagde dette, fordi de talte om Glasvejssagen. I den forbindelse kom de ind på, at det fremgår af de ikke fortrolige oplysninger, der er fremlagt i sagen, at der blev gennemført en hemmelig ransagning af [redacted] Person 2's [redacted] kuffert, da han indrejste i Danmark.

Adspurg om oplysningen er væsentlig for samfundsdebatten/beskrivelsen af truslen mod Danmark, forklarede tiltalte, at det er væsentligt både i forbindelse med sagen og mere generelt, at forklare om PETs arbejde, herunder at PET yder en effektiv indsats i efterforskninger. Der må selvfølgelig ikke være tale om fortrolige oplysninger. Han omtalte det generelt for at forklare, at politiet og PET kan gennemføre ransagninger, herunder hemmelige ransagninger, hvilket er velkendt. Det er velkendt fra flere sager, herunder Glasvejssagen og andre sager, at der er gennemført hemmelige ransagninger i forbindelse med indrejse i lufthavne. Oplysninger herom er fremlagt i ikke fortrolig form i forbindelse med straffesagerne. Det var bl.a. tilfældet i [redacted] Person 12 [redacted]-sagen. Det er væsentligt at fortælle, at vi har en dygtig efterretningstjeneste, som efterforsker effektivt også i forbindelse med denne sag.

Foreholdt **Vidne 1's** forklaring til retsbogen den 12. oktober 2018, side 9, l. nye afsnit, om at *"Man skulle være en skidt terrorist, der har noget i sin bagage, hvis man ikke begyndte at overveje, hvordan man skulle transportere sine ting i fremtiden "*, forklarede tiltalte, at han ikke tror, at det kommer bag på nogen, at man får undersøgt sin bagage, når man ind- og udrejser gennem lufthavne. Der er sikkerhedskontrol, indrejsekontrol ved politiet og toldkontrol mv., som indebærer, at ens bagage kan blive undersøgt. Efter tiltaltes opfattelse er det helt problemfrit at oplyse, at man her kan - også hemmeligt - få sin bagage undersøgt. Det er også offentligt kendt, at PET kan foretage hemmelige ransagninger i lufthavne, da der er fremlagt ikke-fortrolige oplysninger herom i en række straffesager. Det fremgår også af retsplejeloven, at der kan foretages hemmelige ransagninger.

Adspurg om der efter tiltaltes opfattelse er frit slag til at fortælle om arbejdsmetoder, når de fremgår af retsplejeloven, forklarede tiltalte, at det ikke giver nogen mening, at det skulle være en fortrolig oplysning, at PET kan foretage ransagninger, herunder hemmelige ransagninger, når det fremgår af retsplejeloven. Adspurg om det også gælder hvor og hvornår, forklarede tiltalte, at PET kan foretage hemmelige ransagninger hvor som helst og når som helst. Det ligger i den hemmelige ransagnings natur, at man ikke afslører, at der er foretaget en hemmelig ransagning.

Adspurg om han overvejede, om udtalelsen kunne give PET problemer fremover, forklarede tiltalte, at han ved alle sine udtalelser til bogen overvejede, om det var fortrolige oplysninger, og om oplysningerne kunne skade PETs arbejde. Hans vurdering var, at det var uproblematisk at tale om dette. Der er mange ikke fortrolige forhold vedrørende PET, som man kan tale om, og som kan give et større indblik i, hvordan en effektiv efterretningstjeneste arbejder. Som PET-chef har han holdt talrige pressebriefinger, hvor de har talt om Glasvejssagen og om ransagninger, herunder hemmelige ransagninger. Der var en række oplysninger i den forbindelse, som han ikke ville komme ind på, men det, der er anført i citatet, er almindeligt kendt og derfor uproblematisk at tale om.

Foreholdt **Vidne 2's** forklaring om, at man efter hendes opfattelse ikke skal nævne hvordan eller hvornår et indgreb anvendes, forklarede tiltalte, at det kan gælde i nogle situationer. I citatet siger han ikke, at PET foretager ransagninger/hemmelige ransagninger af alle indrejsende i lufthavnen, og han siger ikke noget om, hvornår, hvordan og hvorledes PET gør, men han fortæller, at det at foretage en hemmelig ransagning i lufthavnen, er et hensigtsmæssigt sted at gøre det. Det er almindeligt kendt, at håndbagage og elektroniske genstande kan blive undersøgt, når man skal igennem lufthavne. Undersøgelse af elektronisk udstyr er også reguleret i retsplejeloven. Han mener ikke, at denne udtalelse er anderledes end at sige, at når man skal foretage en hemmelig ransagning af en lejlighed, så er det mest hensigtsmæssigt at gøre det, når folk ikke er til stede i lejligheden.

Tiltalte forklarede vedrørende anklageskriftets punkt b, c og e, og foreholdt mappe 2, bilag 1-5-1, notits, kildeoplysning fra Glasvejssagen, at han er enig i, at det var denne notits, der gav anledning til iværksættelse af en strafferetlig efterforskning. Han går ud fra, at det er denne notits, der blev videregivet til det åbne politi. Han er ikke bekendt med, om identiteten på kilden til oplysningen blev oplyst under straffesagen i henholdsvis by- og landsretten.

Adspurgt om hvor han har oplysningen fra om, at en person blev sendt hjem fra Waziristan med en opgave, forklarede tiltalte, at det er en oplysning, der fremgår af straffesagen. Det blev afdækket præcist i forbindelse med vidneforklaringer under straffesagen, hvor bl.a. amerikanske eksperter forklarede om Al Qaeda træningslejre i Waziristan i Pakistan. Han kan ikke sige præcist, hvor han fik oplysningen fra, da der er tale om oplysninger fra mange forskellige kilder. I PET blev det ikke betragtet som en fortrolig oplysning.

Adspurgt til citatet "Det mente amerikanerne var ret enestående" forklarede tiltalte, at han som PET-chef løbende havde møder med en lang række udenlandske repræsentanter/myndigheder, herunder amerikanske repræsentanter/myndigheder bl.a. den amerikanske ambassade i København. Nogle af møderne havde operativ karakter, og andre havde en mere generel karakter. Fra amerikanernes side blev der givet udtryk for, at det var en enestående operation, på en helt generel måde, og det blev ikke oplyst på en måde, hvor tiltalte fik indtryk af, at det var en fortrolig oplysning. Han husker ikke præcist, hvornår amerikanerne fortalte det, men det var på et tidspunkt under sagen og som led i hans løbende møder med amerikanske repræsentanter. Han har ikke fortalt [Vidne 5], at det var CIA, der gav tippet til PET. Han fortalte [Vidne 5], at det var amerikanerne, der gav tippet. Han har på pressebriefinger i PET bekræftet, at det var amerikanerne, der gav PET oplysningen.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - [Tiltaltes] tid", side 14, 1. - 4. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke har oplyst [Vidne 5] om det omtalte møde i USA.

Adspurgt til sætningen side 14: "Den drevne politiefterforsker viste sig nyttig at have ved sin side" forklarede tiltalte, at han ikke skal kunne sige, hvis "side" der tales om. Han er ikke kilde til denne oplysning. Han ved ikke, om det er [Person 33], der er kilde til oplysningen. Tiltalte har ikke fortalt [Vidne 5], at han og [Person 33] havde været i USA.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - [Tiltaltes] tid", side 15, 5. nye afsnit, forklarede tiltalte, at han vedstår citatet.

Adspurgt om, hvordan det anførte kom ind i samtalen med [Vidne 5], forklarede tiltalte, at [Vidne 5] stillede ham spørgsmål på baggrund af sin research i sagen. Tiltalte besvarede spørgsmålene så godt, han

kunne, inden for rammerne af sin tavshedspligt. Han husker ikke nøjagtigt, hvad **Vidne 5** spurgte om, men han går ud fra, at det fremgår af sammenhængen i bogen. Adspurgt om, hvilken sammenhæng, han udtalte sig i, forklarede tiltalte, at de talte om Glasvejssagen. **Vidne 5** havde talt med en række kilder og udført en omfattende research og stillede tiltalte spørgsmål, som han svarede på inden for rammerne af sin tavshedspligt. Det, tiltalte har bidraget med, var til citat.

Foreholdt citaterne side 14: ""Hvor sikker en oplysning er det?" spurgte **Person 33** " og "Det er en helt sikker oplysning," lød svaret fra CIA-folkene" forklarede tiltalte, at han har haft lejlighed til at læse hele bogen, men han har ikke gennemset og undersøgt citater fra andre personer eller forfatterens bearbejdning. Oplysningen om CIA kan være problematisk, men den kan også være helt uproblematisk. Om oplysningen er problematisk, vil afhænge af en konkret vurdering, som han ikke har foretaget af alle udtalelser i bogen. Da han modtog bogen, havde han lejlighed til at læse bogen igennem, og der var ikke noget i forbindelse med hans egne citater, eller bogen som helhed, der gav ham anledning til betænkelighed.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-2-13, artikel af 8. oktober 2016 fra Politiken "**Tiltalte** : Bogen er harmløs for rigets sikkerhed", og foreholdt, at han lige har forklaret, at det kan være problematisk, at CIA er omtalt i den tidligere anførte sammenhæng i bogen, forklarede tiltalte, at han i artiklen udtalte sig helt overordnet om, at hans vurdering er, at bogen som helhed er harmløs. Han har ikke taget stilling til, om der er fortrolige oplysninger i bogen. Han har fokuseret på sine egne bidrag til bogen, så han har ikke foretaget en samlet juridisk vurdering af bogen.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - **Tiltaltes** tid", side 16, 5. nye afsnit, forklarede tiltalte, at han vedstår at have sagt det anførte. Han har ikke nogen erindring om, hvordan spørgsmålet nøjagtigt faldt, men de talte om Glasvejssagen, og **Vidne 5** stillede ham spørgsmål på baggrund af hans research og øvrige kendskab til sagen. Han husker ikke, om **Vidne 5** fortalte, at han vidste, at det var CIA, der havde tippet PET, men tiltalte har ikke bekræftet oplysningen om, at det var CIA.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - **Tiltaltes** tid", side 34, sidste afsnit til og med side 35, 3. nye afsnit, forklarede tiltalte, at han har bidraget med det, der står til citat og ikke det, der står udenom citatet. De talte ikke specifikt om et samarbejde med CIA. Han kan ikke afvise, at de i generelle vendinger har talt om PETs internationale samarbejde. Det er almindeligt kendt, at CIA briefer den amerikanske præsident. Det fremgår af CIAs hjemmeside og af flere bøger, skrevet af flere CIA-chefer. Briefingen sker på baggrund af oplysninger fra en række amerikanske efterretningstjenester og amerikanske myndigheder. Det er velbeskrevet i en række bøger af tidligere chefer og vicedirektører i CIA, hvad præsidenten bliver briefet om. Man fortæller selvfølgelig ikke på tidspunktet for briefingen om indholdet af briefingen. Der kan

være flere hensyn, der begrundes, at man ikke fortæller det. Der er en lang række eksempler på detaljerede beskrivelser af, hvad den amerikanske præsident bliver briefet om af CIA. Her er der tale om oplysninger, der blev overdraget til tiltalte på et generelt møde med amerikanske repræsentanter, og der var intet i den forbindelse, der gav ham indtryk af, at det var fortrolige oplysning. Det var ikke noget, de gik ud med på det tidspunkt, hvor operationen var i gang, men efterfølgende er der ikke noget, der begrundes, at man ikke skulle kunne give oplysningen.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-4-2, side 2 øverst, talepapir vedrørende Glasvejssagen, forklarede tiltalte, at han ikke umiddelbart genkender talepapiret. Der kunne blive udarbejdet et talepapir til tiltalte, da han var PET-chef, men de fleste i PET vil kunne bekræfte, at han sjældent brugte talepapir. Han kan ikke vurdere, om talepapiret er dækkende for det, han sagde på pressemødet. Han kan meget vel have sagt, at han ikke kunne komme nærmere ind på, hvad, der fik PET på sporet af sagen, da pressemødet blev afholdt på et meget tidligt tidspunkt i efterforskningen, og der er man meget forsigtig med, hvad man siger for ikke at ødelægge noget i forhold til den igangværende efterforskning. Når efterforskningen og en eventuel straffesag er afsluttet, er de operative hensyn ikke længere til stede i forhold til, at man ikke kan svare på bestemte spørgsmål.

Foreholdt mappe 2, bilag 1-5-3, artikel af 17. september 2007 fra Politiken "New York Times: Dansk terrrorsigtet var i træningslejr i Pakistan", forklarede tiltalte, at det er korrekt, at han ikke den gang ville kommentere oplysningerne om, at det var de amerikanske myndigheder, som satte PET på sporet af de mistænkte i terrrorsagen. Det var 2 uger efter anholdelsen i sagen, og PET var sammen med politiet i gang med en omfattende efterforskning. Der gælder særlige hensyn, når man er midt i en efterforskning. Det forhold, at en repræsentant fra de amerikanske myndigheder selv var ude med oplysningerne, betød ikke, at PET selv ville gå ud og bekræfte oplysningerne på et tidspunkt 2 uger efter en anholdelse. Når man har en efterforskning kørende, forsøger man at holde kortene tæt til kroppen om, hvem man efterforsker, og hvem man samarbejder med. Det gør ikke nogen forskel, at **Person 34** alene siger "de amerikanske myndigheder" og ikke CIA. Når du er i gang med en efterforskning, vil du være meget tilbageholdende med at komme med mere detaljerede oplysninger i offentligheden. Det er anderledes, når efterforskningen og straffesagen er afsluttet.

Tiltalte forklarede vedrørende anklageskriftets punkt d, at "vi" i citatet er PET.

Adspurg om, hvilke andre terrrorsager, **Person 1** var involveret i efter Glasvejssagen, forklarede tiltalte, at der bl.a. har været oplysninger fremme om **Person 1** i forbindelse med rekruttering af rejsende til Syrien. Der har også været oplysninger fremme om **Person 1** i forbindelse med, at personer fra Danmark har tilsluttet sig Islamisk Stat, og at der har været gennem-

ført straffesager mod de pågældende i Danmark. Han bekræftede, at det er de såkaldte listesager. Listerne kom frem efter hans tid i PET. Han har oplysningerne fra åbne kilder og i forbindelse med den offentlige omtale af straffesagerne. Adspurg om, hvorfor han siger "vi" i citatet, når han ikke længere var ansat i PET, forklarede tiltalte, at **Person 1** var en person, som PET stødte på helt tilbage i forbindelse med Glostrupsagen, Glasvejssagen, grupperingen Kaldet til islam i Danmark, hans udrejse til Syrien og hans rolle i rekrutteringen af syrienskrigere.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-3, bilagets side 6, uddrag fra bogen "Frygt og fornuft", side 59, 2. afsnit, og adspurg om han er enig i det anførte vedrørende tavshedspligten, forklarede tiltalte, at spørgsmål om tavshedspligt i forhold til navngivne personer beror på en konkret vurdering. Det er ikke sådan, at PET aldrig kan omtale personer, man har interesseret sig for, hvis sagen ikke har ført til en straffesag. Sagen om Guantanamo-fangen, der kom tilbage til Danmark, er et godt eksempel på dette. I bogen giver han ikke udtryk for, at han udtaler sig på vegne af PET, men han udtaler sig som den person, han er, og med den baggrund, han har. **Person 1** er velbeskrevet i åbne kilder. Der er bl.a. skrevet bøger, herunder en bog af Jakob Sheikh, hvor **Person 1** og hans rolle er udførligt omtalt. Der er også skrevet talrige avisartikler, hvor **Person 1** er omtalt og selv udtaler sig om sin rolle i forhold til militant islamisme i Danmark. Der er skrevet CTA-analyser, hvor videoer, som **Person 1** har medvirket i på vegne af Kaldet til Islam, er omtalt. Det er således fuldstændig velkendt, at **Person 1** har spillet en væsentlig rolle i en række af de miljøer, som PET interesserede sig for. Han mener derfor godt, at han kunne udtale sig om **Person 1** på den anførte måde, også efter at han havde forladt PET. Han siger ikke, at **Person 1** har gjort sig skyldig i strafbare forhold, men udtaler sig om det, der er velkendt.

Adspurg om han ikke bekræfter, at det var sådan, man så på det i PET, forklarede tiltalte, at han udtaler sig om en person, der var velkendt for at spille en central rolle i radikaliseringssammenhænge og i en række af de miljøer, som PET interesserede sig for. **Person 1** udrejste til Syrien, og alt tyder på, at han blev dræbt i Syrien i september 2013. Operationen er dermed afsluttet, og derfor afslører han ikke noget fortroligt om PETs operationer. Citatet indeholder intet fortroligt, der hidrører fra PET. Han kan ikke sige, om PET havde yderligere oplysninger om **Person 1**. Han siger ikke, at det i citatet anførte er et fuldt og udtømmende billede af, hvilke oplysninger PET havde om **Person 1**, og hvordan PET vurderede **Person 1**. Det han siger er velkendt fra offentlige kilder, og han har også udtalt sig om det på pressebriefinger i PET, da **Person 1** var i live. Han udtalte sig om **Person 1** på pressebriefinger, fordi han var en interessant person for de journalister, der beskæftigede sig med emnet. I den forbindelse har han svaret på spørgsmål i overensstemmelse med det, han er citeret for i bogen.

Adspurg til citaterne i anklageskriftets punkt b, c og e, og om, hvornår tiltalte på pressebriefinger har bekræftet, at det var amerikanerne, der tippede

PET, forklarede tiltalte, at han ikke ved, hvor det fremgår, men han har udtalt sig om dette i forbindelse med pressebriefinger i PET.

Foreholdt mappe 2, bilag 1-5-5, artikel af 18. januar 2008 fra BT "Fotografier belaster terrorsigtet", side 2, 4. og 3. nederste afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke husker denne konkrete artikel, og han erindrer ikke, at han er blevet spurgt, om han ville kommentere PETs samarbejde med andre lande. Han læser det som en gengivelse af oplysninger fra Politikens artikel.

Foreholdt mappe 2, bilag 1-5-19, artikel af 11. oktober 2009 fra Politiken "Leder i al-Qaeda trænede dansk terrorist", 2. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke husker, om han var involveret i, at PET ikke ville udtale sig til denne artikel.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-5-34-9, artikel af 7. oktober 2016 fra Ekstra Bladet "PET-bogen: Her er dens forbudte hemmeligheder", side 2, 3.-5. afsnit, forklarede tiltalte, at det er svært at forholde sig til en artikel fra Ekstra Bladet og til, hvor journalisten har oplysningerne fra, og hvad journalisten baserer vurderingerne på. Han har givet oplysningen om, at det var amerikanerne, der gav PET tippet, på pressebriefinger. På det tidspunkt var efterforskningen afsluttet, og Direktøren for CIA og direktøren for National Intelligens bekræftede også på et tidspunkt offentligt på en senatshøring, at det var amerikanerne, der gav oplysningerne til Danmark. Herefter var der ikke længere et efterforskningsmæssigt hensyn eller et hensyn til amerikanerne, som gjorde, at det skulle behandles som fortrolige oplysninger. Han husker ikke præcist, hvornår og hvordan han oplyste dette i pressebriefinger. Det er muligt, at der ikke ligger avis- eller medieomtale af det, men i hans tid i PET holdt de løbende pressebriefinger, hvor de inviterede et relativt stort antal journalister, der dækkede PETs arbejde. På pressebriefingerne orienterede de af egen drift om forhold vedrørende PET, og svarede på spørgsmål fra journalisterne. Det skete på en måde, hvor der var forståelse for, at det, de sagde, ikke var til direkte citat, men hvis man ønskede at citere, så måtte man efterfølgende spørge om lov. Det lå meget klart - hvilket der også er redegjort for over for Folketingets Ombudsmand - at de naturligvis ikke kunne ikke dele fortrolige oplysninger på pressebriefinger. Det er helt grundlæggende, at man ikke kan dele fortrolige oplysninger med journalister, der ikke er sikkerhedsgodkendte. De foretog derfor en omhyggelig vurdering af, at de oplysninger, de delte med journalister, ikke var fortrolige.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, Vidne 2's forklaring, side 6, 3. nye afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke er enig i, at det er en tavshedsbelagt oplysning, at amerikanerne tippede dem i sagen. Det afgørende er, om en oplysning afslører noget fortroligt. Han har ikke på noget tidspunkt udtalt sig specifikt om, hvem der tilvejebragte oplysningerne, udover at det var amerikanerne. Han har ikke udtalt sig om, hvordan oplysningerne er tilvejebragt, under hvilke omstændigheder oplysningerne er tilvejebragt eller på hvilken måde. Så han har ikke afsløret noget som helst fortroligt. Han er ikke enig i,

at det er en fortrolig oplysning på den måde, han har videregivet den i bogen.

Foreholdt retsbogen af 8. oktober 2018, **Vidne 1's** forklaring, side 9, 2. afsnit, forklarede tiltalte, at han som forklaret ikke er enig i det anførte, herunder at det er fortroligt, at oplysningen kom fra amerikanerne. Der er talrige eksempler fra tiltaltes tid i PET på, at PET udtalte sig både om identiteten på samarbejdspartnere og i generelle vendinger om et samarbejde. Det gjorde de ud fra en klar opfattelse af, at det ikke var fortrolige oplysninger. Det afgørende er, at du kan beskytte fortrolige oplysninger om dine samarbejdspartnere og fortrolige oplysninger, du modtager fra dine samarbejdspartnere. Oplysningerne om, at amerikanerne bedømte operationen som enestående, og at de roste PET i den forbindelse, har ikke på noget tidspunkt været givet under former, hvor han fik indtryk af, at det var fortrolige oplysninger, og amerikanerne gav ikke indtryk af, at oplysningerne ikke måtte deles med andre. Det var tværtimod en selvstændig pointe, at de efterfølgende gerne måtte dele den amerikanske ros med andre.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, **Vidne 2's** forklaring, side 6, midt i 1. afsnit, og adspurg om der forelå et skriftligt samtykke fra USA om, at PET måtte oplyse, at det var amerikanerne, der havde givet PET tippet, forklarede tiltalte, at det var der ikke, men der er flere ting, der bliver blandet sammen her. Man kan få en oplysning fra udenlandske myndigheder i form af et skriftligt dokument, som er klassificeret og typisk også klausuleret. Dette dokument kan ikke gives videre til andre, herunder det almindelige politi eller anklagemyndigheden. Hvis dokumentet skal videregives, skal det nedklassificeres, og det kræver et skriftligt samtykke. Som tidligere forklaret handler det om, hvorvidt du kan tage dokumentet som helhed og dele det med andre. Alle uklassificerede CTA-vurderinger, der ligger på PETs hjemmeside, er i vidt omfang baseret på oplysninger, som er modtaget klassificeret og klausuleret fra udenlandske samarbejdspartnere, men de er saniterede, forstået på den måde, at man har udeladt det fortrolige. I forhold til en udenlandske samarbejdspartner skal du beskytte fortrolige oplysninger om samarbejdspartneren og de fortrolige oplysninger, du modtager fra samarbejdspartneren. Det betyder, at du skal beskytte, hvem der har tilvejebragt oplysningerne, hvordan oplysningerne er tilvejebragt, hvor de er tilvejebragt, og hvornår de er tilvejebragt. Hvem, der har givet oplysningerne til PET er i udgangspunktet fortroligt, men når amerikanerne selv står frem og tilkendegiver, at oplysningerne kommer fra dem, så er der ikke længere det hensyn at tage.

Tiltalte skal ikke kunne sige, om **Person 1** officielt er erklæret for død, men han er ikke bekendt med oplysninger, som ikke peger på, at **Person 1** er død. Foreholdt, at **Person 1** stadig står i CPR-registeret forklarede tiltalte, at han ikke kender reglerne for CPR-registeret. Han erindrer ikke umiddelbart nogle situationer, hvor en person, der er meldt dræbt i Syrien, senere er dukket op igen.

Vedrørende anklageskriftets punkt f forklarede tiltalte, at han ikke præcist

erindrer, hvornår han drøftede Tunesersagen med **Vidne 5**.

Adspurgt om han har fortalt **Vidne 5**, at danskmarokkaneren var hovedpersonen i sagen, forklarede tiltalte, at han har fortalt det, der fremgår af citatet i bogen. Adspurgt, om der efter tiltaltes opfattelse er forskel på at være en central person og hovedpersonen, forklarede tiltalte, at han ikke kan forholde sig til, hvad der ligger i at være hovedperson. Alt, hvad tiltalte udtaler sig om i bogen, hidrører i det væsentlige fra hans tid i PET. Det kan være fra forskellige kilder fra hans tid i PET og åbne kilder, men det afgørende er, om der er tale om fortrolige oplysninger. Der er ikke noget i citatet, der er fortroligt/hidrører fra fortrolige dokumenter. At danskmarokkaneren var "den centrale person" er en vurdering foretaget på baggrund af de oplysninger, der var til rådighed.

Adspurgt om hvor tiltalte har oplysningerne fra, forklarede tiltalte, at det kan være oplysninger fra forskellige kilder. Det kan være fra PETs arbejde eller åbne kilder. Det er korrekt, at der ikke var en straffesag mod danskmarokkaneren. Det er almindeligt kendt, at danskmarokkaneren blev anholdt i forbindelse med sagen, og at påtalen senere blev opgivet. Der blev udsendt en pressemeddelelse om det.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-20-1, pressemeddelelse af 9. juli 2008 fra Statsadvokaten, 4. til 6. afsnit, og adspurgt om han er enig i, at det ikke var muligt under en retssag at fremlægge tilstrækkelige beviser for danskmarokkanerens deltagelse i planlægningen af drabet, forklarede tiltalte, at der, som anført af Statsadvokaten, var oplysninger om en forbindelse mellem danskmarokkaneren og planerne om drab på **Person 12**, men oplysningerne kunne ikke fremlægges i en straffesag, og dette forhold begrundede påtaleopgivelsen. Man kan vælge slet ikke at gennemføre en straffesag, hvis det forudsætter fremlæggelse af fortrolige oplysninger. Man kan også få de fortrolige oplysninger undtaget efter retsplejelovens § 729 c, eller man kan fremlægge oplysningerne på en måde, hvor man beskytter det fortrolige. Da den oplysning, han videregav, ikke er fortrolig eller indeholder noget fortroligt, kunne han godt sige som anført i citatet 6-7 år senere i forbindelse med bogen.

Adspurgt om det ikke er fortroligt at sige, at en person er den centrale person i et drabsforsøg, forklarede tiltalte, at oplysningerne gik på, at det var danskmarokkaneren, som planerne om drabet var forankret omkring. Baggrunden var, som det fremgår af pressemeddelelsen fra Statsadvokaten, at der havde været oplysninger om en forbindelse mellem danskmarokkaneren og planerne om at dræbe **Person 12**, og PET havde selv udsendt en pressemeddelelse i forbindelse med påtaleopgivelsen, hvor PET oplyste, at de forsat ville holde øje med danskmarokkaneren. Det har således ikke været betragtet som en fortrolig oplysning, at danskmarokkaneren havde en rolle i forbindelse med disse planer. Tiltalte fortæller ikke præcist, hvilke oplysninger, der er tale om, hvordan oplysningerne er tilvejebragt, hvornår oplysning-

gerne er tilvejebragt og under hvilke omstændigheder oplysningerne er tilvejebragt. Planerne var forankret omkring danskmarokkaneren, og han havde en central rolle. Det vurderede de ikke som en fortrolig oplysning, mens tiltalte var i PET, og han delte også disse oplysninger på pressebriefinger i PET. Han mener, at der har været bragt en artikel i Information i 2008, hvor det gengives, at PET anså danskmarokkaneren for at have en central rolle i sagen.

Foreholdt forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind I, side 80-81, artikel af 15. juli 2008 fra Information, side 80, I. afsnit og side 81, herunder at danskmarokkaneren "oprindeligt" blev udpeget af PET til at være hovedmand, forklarede tiltalte, at sagsresumet handler om Tunesersagen, det vil sige sagen mod de to tunesere. Det handler netop ikke om danskmarokkaneren, så det ville være underligt, hvis han var nævnt.

Adspurg om tiltalte i forbindelse med anholdelsen udpegede danskmarokkaneren som hovedmand, forklarede tiltalte, at han har omtalt på pressebriefinger i PET, at de anså planerne om drabsforsøget for at være forankrede omkring danskmarokkaneren. Den oplysning i sig selv, anså de ikke for fortrolig. Detaljerede oplysninger om, hvordan og hvorledes oplysningerne var tilvejebragt, kan være fortrolige. Han refererer til de løbende pressebriefinger. Han husker ikke præcist, hvordan danskmarokkanerens rolle blev omtalt. PET redegjorde af egen drift for sager og besvarede spørgsmål fra journalister om konkrete sager. Tunesersagen var massivt omtalt i medierne, og der blev stillet mange spørgsmål til sagen under pressebriefinger.

Adspurg om baggrunden for, at han i 2016 fortalte dette til **Vidne 5**, når påtalen var opgivet, henviste tiltalte til sin tidligere forklaring om, at oplysningen ikke blev anset for fortrolig, mens han var i PET. Hertil kommer yderligere, at danskmarokkaneren er afgået ved døden 2013. Det er også velbelyst i åbne kilder, at han har været en central person i forhold til terrortruslen især i Danmark. Det fremgår af åbne kilder, at amerikanske myndigheder, mens han var i live, satte ham på en terrorliste som en kendt terrorist, og der har været medieomtale af ham i den forbindelse. Det er således almindeligt kendt, at han spillede en central rolle i forhold til militant islamistiske miljøer i og uden for Danmark. Det er rigtigt, at han ikke er dømt for noget. Det er ikke tiltaltes generelle opfattelse, at man må udtale sig om personer, fordi de er døde. Om man kan udtale sig om en afdød person beror på en helt konkret vurdering, herunder af hvad der er almindeligt kendt om den pågældende person. Det han siger i citatet, har han sagt allerede, mens han var chef i PET under pressebriefingen, fordi det ikke blev anset for fortrolige oplysninger. Han husker ikke nøjagtigt, hvad han har sagt under pressebriefingerne, men indholdsmæssigt svarer det til det, som står i citatet. Han tør ikke sige, om det har været før eller efter påtaleopgivelsen.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-1, brev af 4. juni 2008 fra politimester **Tiltalte** til Kammeradvokaten, og bilag 1-6-2, rapport af 4. juli 2008 fra PET

"Sagen vedrørende de tunesiske statsborgere [Person 35] og [Person 36]", forklarede tiltalte, at han har været tæt inde over udarbejdelsen af de to notater.

Adspurg om danskmarokkanerens rolle bliver beskrevet i de to notater, udover at han er nævnt som en person, der blev anholdt i februar 2008, forklarede tiltalte, at det er han ikke, da notaterne handler om de to tunesere og ikke om danskmarokkaneren. De medtog ikke oplysninger om danskmarokkaneren, hvis det ikke havde betydning i forhold til tuneserne. Tunesersagen handlede om de to tunesere og ikke om danskmarokkaneren, så derfor er han ikke omtalt i notaterne. Efterforskningen var rettet mod en gruppe, hvor også danskmarokkaneren indgik, men de to notater har fokus på de to tunesere. Der kan i notaterne være oplysninger, der også handler om danskmarokkaneren, men notaterne tager ikke sigte på at fremlægge alt om danskmarokkanerens sag. Tunesersagen er en sag om administrativ udvisning og frihedsberøvelse med henblik på udvisning. Der er i notatet beskrevet efterforskningsskridt, der har været anvendt i forhold til efterforskningen af den gruppe, som danskmarokkaneren indgik i.

Adspurg om de beskrevne efterforskningsskridt ikke vedrører enten den ene eller den anden tuneser, forklarede tiltalte, at der sagtens som led i efterforskningen mod gruppen kan være gennemført efterforskningsskridt og indgreb i meddelelshemmeligheden, hvor der er tilvejebragt oplysninger også om andre end de to tunesere, men dette er et notat om de to tunesere, så det fokuserer naturligvis på de oplysninger, der har betydning for de to tuneseres sag.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-3, rapport af 4. december 2009 fra PET vedrørende den åbne del af Tunesersagen, forklarede tiltalte, at han ikke kan udtale sig om, hvorvidt notatet er baseret på aflytning af tuneseren. Han har ingen erindring om, hvilken specifik aflytning, der er tale om, eller om der er flere aflytninger.

Tiltalte har ikke omtalt danskmarokkaneren som [Person 4]. Han har omtalt ham som danskmarokkaneren. [Person 4] er et kaldenavn og ikke danskmarokkanerens rigtige navn. Han går ud fra, at [Vidne 5] vidste dette. Da han talte med [Vidne 5], kunne han ikke selv huske danskmarokkanerens rigtige navn, eller at [Person 4] var hans kaldenavn. Det er muligt, at danskmarokkanerens borgerlige navn fremgik af terrorlisten, men han kan ikke huske hans rigtige navn. Tiltalte kender ham som "danskmarokkaneren" og har altid kaldt ham dette.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-7, artikel af 26. september 2014 fra Politiken "Dansk statsborger sat på USA's terrorliste", forklarede tiltalte, at han ikke umiddelbart erindrer denne artikel. Han vidste godt, at [Person 4] var på terrorlisten, og han mener også, at det fremgår af andre artikler og medieomtale.

[Forsvareren dokumenterede forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, artikel af 24. september 2014 "Designations of Foreign Terrorist Fighters", side 90, 3. afsnit, hvoraf både kaldenavnet " Person 4 " og navnet " Navn " fremgår.

Anklageren dokumenterede fra mappe 3, bilag 1-6-9, artikel af 7. oktober 2014 fra Jyllands-Posten "PET følger sag om dansk mistænkt", og bilag 1-6-7, artikel af 26. september 2014 fra Politiken "Dansk statsborger sat på USA's terrorliste".]

Foreholdt artiklen fra Politiken, side 2, 3. afsnit, hvoraf fremgår, at PET hverken ville be- eller afkræfte, om Person 4 var 3. manden fra Tunesersagen, og adspurgt om tiltalte ville have besvaret henvendelsen fra Politiken anderledes i sin tid i PET, forklarede tiltalte, at de ikke anså det for en fortrolig oplysning, at danskmarokkaneren var involveret i sagen, mens han var chef for PET. Han har videregivet oplysningen på pressebriefinger i PET. Han vil ikke nødvendigvis have besvaret henvendelsen anderledes. Der kan være mange grunde til, at PET ikke nødvendigvis gik i detaljer i forhold til spørgsmål fra journalister. Det er ikke nødvendigvis, fordi der er tale om fortrolige oplysninger. Der kan være mange hensyn, der gør, at man ikke vil kommentere oplysninger, man får forelagt fra journalister. Der kan være situationer, hvor man som chef for PET, kan være fristet til at svare på spørgsmål, fordi det, der bliver spurgt til, ikke er fortroligt, men man skal overveje, hvad man så vil svare anden og tredje gang, der bliver spurgt til en konkret person.

Adspurgt om tiltalte ville have besvaret det spørgsmål, Person 19 fik, bekræftende, mens han var chef for PET, forklarede tiltalte, at det kan han ikke svare på. Han kan ikke vide, hvad han ville have gjort i den konkrete situation. Han har redegjort for de hensyn, der indgår, når du svarer på spørgsmål fra en journalist. Der indgår mange hensyn, og det er ikke nødvendigvis fortrolighedshensyn.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, Vidne 2's forklaring, side 9, 2. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke kan tage stilling til, hvordan han som chef for PET ville have svaret på et konkret spørgsmål. Han har redegjort for de hensyn, der indgår. Den oplysning om danskmarokkaneren, som han har videregivet i bogen, har han også tidligere videregivet på pressebriefinger. I PET anså de ikke oplysningen som fortrolig, og efter hans mening, afslører den ikke noget fortroligt.

Foreholdt mappe 3, bilag 1-6-9, artikel af 7. oktober 2014 fra Jyllands-Posten "PET følger sag om dansk mistænkt", og adspurgt om tiltalte i sin tid som chef for PET ville have svaret på, om Person 4 blev overvåget, forklarede tiltalte, at det er meget svært at tage stilling til, hvad han ville have svaret på spørgsmålet. Der indgår mange overvejelser, når man besvarer

spørgsmål fra journalister, og det handler ikke kun om fortrolighed. Det fremgår tydeligt, af den pressemeddelelse, som PET udsendte i forbindelse med påtaleopgivelsen mod danskmarokkaneren, at PET fortsat holdt øje med ham. Om det er fortroligt, hvordan PET holder øje med personer, beror på en konkret vurdering. En række af de arbejdsmetoder, som PET anvender, når man holder øje med folk, er velkendte. Der kan være særlige arbejdsmetoder, som kan være fortrolige. Man ville sjældent på forhånd fortælle, hvad man konkret ville gøre for at holde øje med en person, men om man efterfølgende kan fortælle, hvad man har gjort i en afsluttet operation, er en konkret vurdering. I forhold til danskmarokkaneren går han ud fra, at det er ubestridt, at han er død, og at operationen er afsluttet.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - [Tiltaltes] tid", side 60, 2. og 3. afsnit, forklarede tiltalte, at han vedstår, at han i citatet taler om danskmarokkaneren, men henvisningen til [Person 4] er ikke hans. Han kunne hverken huske danskmarokkanerens rigtige navn eller kaldenavn. Han har muligvis set navnet [Person 4] i forbindelse med gennemlæsningen af bogen, men han har koncentreret sig om at sikre, at de oplysninger, han bidrog med, var korrekte og ikke indebar en overtrædelse af hans tavshedspligt. Han har ikke taget stilling til, om han hellere ville have haft, at der ikke stod "siger [Tiltalte] om [Person 4]". Han har taget stilling til det, der står i citatet. Han har ingen erindring om, hvorvidt det anførte stod i det, han fik forelagt. Foreholdt bogen side 60, nederst, og side 61 øverst, forklarede tiltalte, at han har fortalt [Vidne 5] det, der står i citatet i bogen, og at det var afgørende for ham, at det, han bidrog med, var til citat. Citatet "Men hvordan kan jeg ikke afsløre" er et svar på et spørgsmål vedrørende installation af spionudstyr i [Person 4's] lejlighed, og svaret går ud på, at det kan han ikke afsløre. Det er muligt, at han afslører, at udstyret kom ind i lejligheden på et tidspunkt. PET har aldrig i forhold til en afsluttet operation i sig selv anset det for en fortrolig oplysning, at PET anvender og installerer spionudstyr. Det fortrolige kan være, hvilke særlige arbejdsmetoder, PET har anvendt, hvorvidt udstyret er særligt, eller hvordan PET har installeret udstyret. Det er helt klart ikke en fortrolig oplysning i sig selv, at man videregiver oplysninger om, at man i en afsluttet operation har anvendt spionudstyr. Operationen var i hvert fald afsluttet senest, da den pågældende afgik ved døden. Operationen var også afsluttet før, men det er klart, at når en person dør, så er der ikke længere en efterforskning mod den pågældende.

Adspurg om, hvornår de fik spionudstyr ind i lejligheden, forklarede tiltalte, at hvis der er tale om mere detaljerede oplysninger om, hvilken form for udstyr der er tale om, og hvornår, hvordan og hvorledes det konkret blev anvendt, så kan det være fortrolige oplysninger. Det er en konkret vurdering, om man afslører noget fortroligt med en oplysning. Adspurg om, hvad det fortrolige er, når manden er død, forklarede tiltalte, at han ikke har nogen klar erindring om en præcis dato, eller de nærmere detaljer, og det mener han heller ikke, at han har videregivet i bogen.

Adspurgt om **Vidne 5** selv har fundet ud af oplysningen om, at det "Først lang tid efter Tunesersagen lykkedes [...] for PET at få spionudstyr ind i **Person 4's** lejlighed", forklarede tiltalte, at han igen må fastholde, at det, han har bidraget med til bogen, er til citat. Det kan meget vel være, at han har set citatet i en kontekst, men den generelle oplysning om, at man har anvendt spionudstyr i forbindelse med en konkret sag, der er afsluttet, er klart ikke en fortrolig oplysning.

Adspurgt om det er rigtigt, at det først lang tid efter Tunesersagen lykkedes at få spionudstyr ind i **Person 4's** lejlighed, forklarede tiltalte, at det kan han hverken be- eller afkræfte. Han kan ikke afsløre, hvordan man fik udstyret ind i lejligheden. Det er ikke en fortrolig oplysning i sig selv, at man har anvendt spionudstyr i forbindelse med efterforskning af en person, når der er tale om en afsluttet operation. Så er der ikke længere noget beskyttelseshensyn i forhold til en igangværende konkret operation. Der kan være andre fortrolighedshensyn, der gør sig gældende. Det kan fx være, at en oplysning afslører noget om en særlig arbejdsmetode, som det er væsentligt at holde fortrolig. Der kan være oplysninger om arbejdsmetoder, som man vil holde ude af konkrete straffesager med hjemmel i retsplejeloven.

Vedrørende anklageskriftets punkt g forklarede tiltalte, at han ikke har nogen erindring om, at han i sin tid i PET har udtalt sig offentligt om det i citatet anførte, men der er mange ikke fortrolige forhold, han ikke har udtalt sig offentligt om, mens han var chef i PET. Oplysninger af den anførte karakter om en konkret person kan efter omstændighederne være fortrolige oplysninger, men det er en helt konkret vurdering. Der er talrige eksempler på, at man fra PETs side har udtalt sig om sikkerhedsbevidstheden hos de personer, miljøer og netværk, som PET interesserer sig for. Han har ingen konkret erindring om, at han som chef for PET har udtalt sig om, at gruppen var meget sikkerhedsbevidst, og at PET havde svært ved at komme tæt på danskmarokkaneren og foretage aflytninger hos ham.

Adspurgt om han med citatet "Men hvordan kan jeg ikke afsløre" bekræftede, at der har været en operation efter Tunesersagen mod danskmarokkaneren, forklarede tiltalte, at han ikke vil afvise, at man kan læse det, han siger, på den måde, men det afslører ikke noget fortroligt i sig selv. Oplysningen om, at PET overvågede danskmarokkaneren, er ikke fortrolig. Den generelle oplysning om, at PET i en afsluttet operation har anvendt spionudstyr, er ikke en fortrolig oplysning. Så hans eventuelle bekræftelse afslører intet fortroligt.

Adspurgt om **Person 4** i forbindelse med en ansøgning om indsigtsret kunne have fået oplyst, at der havde været en operation mod ham efter Tunesersagen, forklarede tiltalte, at det ville han ikke. Det følger af PET-loven. Spørgsmålet om en oplysning er fortrolig, eller om der er indsigtsret i en oplysning, er to vidt forskellige spørgsmål, jf. hans forklaring herom i det forrige retsmøde.

Vedrørende forhold f forklarede tiltalte, at han ikke husker nøjagtig på hvilken pressebriefing, han omtalte, at danskmarokkaneren var den centrale person, men han har en klar erindring om, at han har sagt dette på en pressebriefing, og at det er et emne, som hyppigt blev drøftet på pressebriefinger. Han har ikke umiddelbart nogen erindring om, at oplysningen er videregivet i andre sammenhænge.

Tiltalte har ikke nogen klar erindring om, hvorvidt han som chef for PET har udtalt, at "der løbende havde været forbindelse mellem danskmarokkaneren i Aarhus og Brandenbergen-netværket i Sverige, også før Tunesersagen", men han kunne godt have udtalt det, for det er ikke i sig selv en fortrolig oplysning.

Tiltalte har ingen klar erindring om, hvorvidt han som chef for PET har sagt, at "Det var vores opfattelse, at det var danskmarokkaneren fra Aarhus, som derefter fik overdraget en del af de opgaver, som Person 3 tidligere havde haft for terrornetværket i Skandinavien", men han kunne have sagt det, da det ikke er blevet betragtet som en fortrolig oplysning, mens han var i PET. Man kan ikke sige generelt, at en konkret udtalelse om en konkret persons rolle er en fortrolig oplysning. Det beror på en konkret vurdering, om denne oplysning afslører noget fortroligt. Det er klart ikke en fortrolig oplysning, at danskmarokkaneren havde overtaget en rolle i et terrornetværk. Om en oplysning af den karakter er fortrolig beror på en konkret vurdering, hvor der indgår en lang række hensyn. Det afgørende er, om oplysningen afslører noget fortroligt om igangværende operationer eller i forhold til PETs særlige arbejdsmetoder eller samarbejdspartnere. Der er også et hensyn til den pågældende selv. De overvejelser, han har haft i forhold til danskmarokkaneren, herunder at han er afgået ved døden, og at det er almindeligt kendt, at han har haft en central rolle i militant islamistiske miljøer, har han forklaret om tidligere. Brandbergen-netværket er almindelig kendt og beskrevet både i medier og litteratur. At danskmarokkaneren fik overdraget en del af opgaverne i terrornetværket afslører intet fortroligt. Hvis personen stadig var i live, kunne der efter omstændighederne være tale om en anden vurdering, men her er der tale om en person, hvis rolle i forhold til militant islamistiske netværk er velkendt. At personen var i live, ville ikke nødvendigvis betyde, at tiltalte ikke ville have udtalt sig som anført i citatet, men det ville have indgået i den konkrete vurdering.

Tiltalte forklarede fortsat vedrørende bogens kapitel 3, at han ikke husker, hvornår han talte med Vidne 5 om dette kapitel.

Vedrørende anklageskriftets punkt h forklarede tiltalte, at dette må han godt fortælle, da det ikke indeholder fortrolige oplysninger. Han forholder sig ikke til, om det er befordrende/ikke befordrende for samarbejdet at bruge ordet excentrisk. Han forholder sig til, om det indeholder fortrolige oplysninger. Han har i forhold til alle udtalelserne i bogen vurderet, om de kan have en

skadelig virkning i forhold til PETs arbejde. I den konkrete udtalelse identificerer han ikke nogen konkret samarbejdspartner, og udtalelsen i sig selv indeholder ikke fortrolige oplysninger. Afgørende i forholdet mellem efterretningstjenester, er, at man kan beskytte fortrolige oplysninger. Han erindrer kun at have fået et Rolex ur én gang. Den pågældende taler ikke og forstår ikke dansk, men i det omfang den pågældende måtte læse citatet, kan han ikke afvise, at vedkommende vil kunne identificere sig selv.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - [Tiltaltes] tid", side 81 midt på siden, forklarede tiltalte, at det er korrekt, at han har sagt sådan.

Adspurg om formålet med mødet var at etablere et samarbejde med den pågældende tjeneste, forklarede tiltalte, at mødet foregik efter, at trusselsbilledet mod Danmark havde ændret sig, og de så en række konkrete trusler rettet mod danske interesser i udlandet. Tiltalte rejste rundt til en række lande, herunder det konkrete land, for at sikre sig, at man var bekendt med det særlige trusselsbillede rettet mod danske interesser. Citatet er en helt generel udtalelse om etablering af samarbejde mellem udenlandske efterretningstjenester. Han tror, at man altid i forbindelse med møder og besøg drøfter muligheden for et samarbejde, men der er ikke noget i denne udtalelse, der viser, om der blev etableret et samarbejde, og hvad et samarbejde i givet fald gik ud på. Der er tale om en væsentlig anekdote, som han som chef for PET ofte har fortalt også til personer uden for PET. Anekdoten illustrerer, at PET har været nødsaget til at have kontakt med mange lande, hvor kulturen og regelgrundlaget er meget anderledes end i Danmark, og at man på trods af kulturelle forskelle godt kan finde ud af at mødes og drøfte emner af fælles interesse. Han husker ikke præcist, hvornår han har fortalt anekdoten, men de fleste ved, at man har nogle anekdoter, som man ofte fortæller, og dette er en af dem.

Foreholdt anklageskriftets punkt i, og adspurg om, hvorfor det er i orden at nævne ISI, forklarede tiltalte, at - som han tidligere har forklaret - er der ingen regel, sædvane eller praksis, der siger, at man ikke kan omtale konkrete lande og konkrete myndigheder, man samarbejder med. Der er heller ingen regel, sædvane eller praksis om, at man ikke i generelle vendinger kan omtale møder, man har haft med lande, man samarbejder med eller forsøger at etablere et samarbejde med. Det afgørende er, at man kan beskytte fortrolige oplysninger om samarbejdspartneren og fortrolige oplysninger, der er modtaget fra samarbejdspartneren.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, [Vidne 2's] forklaring, side 4, 2. afsnit, forklarede tiltalte, at PET ikke udtaler sig nærmere om samarbejde med andre efterretningstjenester, hvis det indebærer videregivelse af fortrolige oplysninger. Tiltalte har som chef for PET ved talrige lejligheder på presbriefinger, i pressemeddelelser og i andre sammenhænge udtalt sig i generelle vendinger om samarbejdspartnere. Selve identiteten på en samarbejdspartner indeholder ikke noget fortroligt. Det fortrolige er det nærmere ind-

hold af samarbejdet. Adspurgt om tiltalte og [Vidne 2] var uenige på dette punkt, forklarede tiltalte, at han kun kan sige, at det har været administreret sådan, mens han var chef for PET.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, side 9, sidste afsnit, forklarede tiltalte, at der er en række situationer, mens man har operationer kørende, hvor man ikke fortæller, hvem man samarbejder med i en operation, men det er ikke nødvendigvis et fortrolighedshensyn af hensyn til samarbejdspartneren, men af hensyn til operationen. Der kan således være situationer, hvor en oplysning af den karakter kan være fortrolig, eller hvor du ikke ønsker at videregive oplysningen. Men den helt generelle oplysning om identiteten på en samarbejdspartner og den generelle omtale af et samarbejde er ikke fortrolig. Det, man efter 3. landsreglen skal beskytte, er fortrolige oplysninger, du modtager fra en samarbejdspartner. På ny adspurgt om tiltalte og [Vidne 2] var uenige om dette, forklarede tiltalte, at i hele hans tid i PET var holdningen i PET, at sådan hang tingene sammen, og sådan blev det administreret. Det var ham som chef for PET, der i sidste ende tog stilling til, hvad der kunne siges offentligt om spørgsmål af denne art.

Det møde, som fremgår af udtalelsen i forhold i, fandt sted forud for et eventuelt samarbejde. Det var et møde, han havde som led i en besøgsrække i mange lande, og det handlede om at gøre landene bekendt med trusselsbilledet mod danske interesser i udlandet. Han kommer ikke i udtalelsen ind på nærmere drøftelser om operative forhold eller indholdet af et konkret samarbejde. Der er tale om en generel omtale af et møde, som ikke er fortrolig. Mødet ligger forud for et eventuelt samarbejde med ISI. Adspurgt om PET i hans tid havde et samarbejde med ISI forklarede tiltalte, at han i flere sammenhænge har udtalt sig om, at PET har haft et samarbejde med den pakistanske efterretningstjeneste, men han nævner ikke specifikt ISI i den forbindelse.

På ny adspurgt om PET havde et samarbejde med ISI, forklarede tiltalte, at det kommer an på, hvad anklageren lægger i spørgsmålet om et samarbejde. De holdt møder med ISI.

Tiltalte kan meget vel som chef for PET have udtalt, at han/Danmark fik skæld ud på mødet på grund af tegningesagen. Det er en anekdote, som han har genfortalt i mange sammenhænge. Han husker ikke, om han har sagt det på en pressebriefing, men det kan han have gjort. Han har omtalt anekdoten i mange sammenhænge, men han kan ikke give et eksempel. Det blev ikke betragtet som en fortrolig oplysning, at man fra pakistansk side havde skældt ud over tegningesagen på et møde, som tiltalte havde haft med ledelsen i ISI. Efter hans opfattelse vedrører udtalelsen ikke indholdet af et samarbejde. Det er en drøftelse af et helt generelt spørgsmål på et møde. Det er velkendt, at den pakistanske regering offentligt var kritisk over for Danmarks håndtering af tegningesagen. De synspunkter, man havde givet udtryk for offentligt, gav man også udtryk for på mødet. Det var hans klare opfattelse, at det var en

pointe fra pakistansk side, at oplysningerne var beregnet til videreformidling.

Vedrørende kapitel 5, Operation Cyclone, forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med **Vidne 5** om denne sag.

Vedrørende anklageskriftets punkt j forklarede tiltalte, at han godt må omtale, at en civil person har hjulpet PET, fordi det allerede på tidspunktet for operationen var vurderingen, at der ikke var nogen særlige risici for kvinden ved at låne sin lejlighed ud til PET. Allerede da sagen kom frem, kom der også oplysninger frem, om at **Person 5** var på vej til Danmark, og at han havde været i kontakt med en kvinde for at låne en lejlighed. Der var spekulationer om, at **Person 5** havde en medsammensvoren, så det har været en vigtig pointe for tiltalte at gøre det klart, at kvinden ikke havde en rolle i forhold til **Person 5's** planer. Hun var ikke en medsammensvoren, men hun hjalp i den konkrete situation.

Adspurg om PET plejer at oplyse om et sådant samarbejde, forklarede tiltalte, at det beror på en konkret vurdering. Der kan være situationer, hvor man vælger at fortælle det, og situationer hvor man ikke gør. Her var vurderingen, at der ikke var nogen særlige risici for kvinden. Det hører med til historien, at det ikke blev aktuelt at udlåne lejligheden, idet **Person 5** ikke kom til Danmark, så kvinden spillede ikke nogen rolle i forhold til pågribelsen og retsforfølgningen af ham. Han husker ikke, om PET har givet oplysningen tidligere. Han mener, at han på pressebriefinger har sagt, at kvinden ikke havde nogen rolle og ikke var **Person 5's** medsammensvorne i Danmark.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, **Vidne 2's** forklaring, side 5, 2. sidste afsnit, forklarede tiltalte, at han er nødsaget til at fastholde, at det er en konkret vurdering, hvad man kan oplyse i disse situationer. I denne situation var vurderingen, at der ikke var nogen særlige risici forbundet med, at kvinden udlånte sin lejlighed til **Person 5** også efter at PET havde opfordret hende til det. Der var ikke nogen særlig relation mellem **Person 5** og kvinden, hvor hun svigtede en tillid eller andet. Der er masser af tilfælde, hvor civile borgere hjælper politiet eller PET, men det betyder ikke nødvendigvis, at der er en fortrolighed, eller at man kan garantere fortrolighed i forhold til en sådan bistand. Det er en konkret vurdering, hvad der kan fortælles/ikke fortælles i disse situationer, og spørgsmålet er, om du afslører noget fortroligt. Han vurderer ikke, der var en sikkerhedsrisiko for kvinden, og det mente PET heller ikke dengang.

Adspurg om han har overvejet, at det kan vanskeliggøre PETs fremtidige arbejde, at han har oplyst om kvinden i bogen, forklarede tiltalte, at man aldrig vil kunne garantere, at oplysninger om, at civile personer har hjulpet politiet eller PET, kan holdes helt ude af en eventuel straffesag. Man skal beskytte kilder og deres identitet, men for personer, der hjælper PET på en eller anden måde, kan man ikke generelt garantere, at oplysningerne ikke kan komme frem. Han mener ikke, at det er en almindelig kendt oplysning, at kvinden

stillede sin lejlighed til rådighed for PET, men han mener heller ikke, at det er en fortrolig oplysning. Adspurgt om, hvilken relevans oplysningen har, henviste tiltalte til sin tidligere forklaring om, at der var stillet spørgsmål ved, om kvinden var Person 5's medsammensvorne. Han kunne have givet oplysningen, mens han var i PET, og han har en klar erindring om, at oplysningen ikke blev anset for fortrolig.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-9-7, artikel af 23. november 2011 fra Politiken "Terrorist udnyttede dansk kvinde", forklarede tiltalte, at han er bekendt med artiklen. Han overvejede ikke at tage kontakt til kvinden inden, han udtalte til bogen, at hun havde lånt sin lejlighed ud til PET, fordi man allerede dengang vurderede, at der ikke var særlige risici for kvinden, og det er fortsat hans vurdering.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-2-16, artikel af 28. marts 2018 fra Politiken "Anklaget for brud på tavshedspligt: Var Tiltaltes oplysninger i 'Syv år for PET' fremme, før bogen udkom?", side 4, forklarede tiltalte, at han ikke kan afvise, at det ikke tidligere har været fremme, at kvinden udlånte sin lejlighed til PET. Det er ikke en fortrolig oplysning, og det, at oplysningen ikke har været fremme tidligere, gør ikke i sig selv, at det er en fortrolig oplysning.

Adspurgt om, hvad der nærmere var aftalt med amerikanerne i forbindelse med, at Person 5 skulle komme tilbage til Danmark for tredje gang, forklarede tiltalte, at sagen blev efterforsket i et samarbejde mellem FBI og PET, og det fremgik klart af de oplysninger, der blev fremlagt i den amerikanske straffesag, at Person 5 blev anholdt, da han var på vej til at udrejse fra USA. Efter alt at dømme ville han rejse til Danmark. Som led i efterforskningen gjorde man klar til, at Person 5 kunne komme til Danmark. Tiltalte har på pressebriefer udtalt sig om, at de havde dette tætte samarbejde med FBI, og at der var truffet foranstaltninger med henblik på, at Person 5 kom til Danmark. Han har i den forbindelse udtalt, at PET i og for sig var kede af, at Person 5 ikke kom, for det kunne have givet dem nogle efterforskningsmuligheder for at afdekke eventuelle forbindelser i Danmark. Det var således almindelig kendt, at PET efterforskede sagen sammen med amerikanerne, at der var en tæt koordination med amerikanerne, og at de havde gjort klar til at modtage Person 5 i Danmark. Han ved ikke, om PET tidligere har fortalt, at det var aftalt med amerikanerne, at man havde en aftale med en kvinde, og at det betød, at PET kunne plastre en lejlighed til med aflytnings- og overvågningsudstyr. Men det er ikke i sig selv fortrolige oplysninger, at man kunne plastre en lejlighed til med aflytnings- og overvågningsudstyr. Det er korrekt, at der er tale om en konkret operation, men operationen var afsluttet. Han har ikke afsløret fortrolige oplysninger i forhold til den konkrete operation, der er afsluttet. Spørgsmålet er om, der er afsløret noget om særlige arbejdsmetoder eller samarbejdspartnere. Det er velkendt, at PET gør brug af aflytnings- og overvågningsudstyr, og der kan ikke ud af citatet læses noget fortroligt. Han mener ikke, at han i sin udtalelse nævner noget, om at det var aftalt med

kvinden, at lejligheden kunne plastres til med aflytnings- og overvågningsudstyr.

Adspurgte om han i sin udtalelse fortæller noget om, at man havde aflytnings- og overvågningsudstyr klar i lejligheden, forklarede tiltalte, at han har sagt, at man kunne plastre lejligheden til med aflytnings- og overvågningsudstyr.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-9-3, pressemeddelelse af 27. oktober 2009 fra PET, 4. afsnit, hvoraf fremgår at der fra PETs side havde været iværksat "en lang række efterforskningsskridt", forklarede tiltalte, at han ikke i bogen har sagt, at de havde aflytnings- og overvågningsudstyr klar, men han sagde, at de havde muligheden for at plastre lejligheden til med aflytnings- og overvågningsudstyr. Pressemeddelelsen blev udsendt på et tidspunkt, hvor Person 5 var blevet anholdt, og hvor der var en straffesag på vej mod ham i USA. Straffesagen er nu gennemført og afsluttet. Operationen er nu afsluttet, og det er afgørende for, hvordan man vurderer, hvad der er af fortrolighedshensyn i den konkrete sag. Det er ikke en fortrolig oplysning, at PET i en afsluttet operation kunne have plastret en lejlighed til med ikke nærmere specificeret aflytnings- og overvågningsudstyr.

Adspurgte om PET i en konkret straffesag normalt vil fortælle om efterforskningsskridt, der har været iværksat, men som ikke indgår i sagen, forklarede tiltalte, at der kan være mange hensyn, der begrundes, at PET ikke lægger oplysninger frem. Det kan være fortrolighedshensyn, men det kan også være mange andre hensyn. Det er klart, at PET kan have et ønske om at begrænse, at ikke-fortrolige oplysninger bliver udbredt i en større kreds. Det er ikke nødvendigvis et spørgsmål om fortrolighed, men om hvad der er hensigtsmæssigt.

Vedrørende anklageskriftets punkt k forklarede tiltalte, at det er den pakistanske efterretningstjeneste, han omtaler i citatet. I sammenhængen er det meget klart, at det er ISI, han omtaler. Det er oplysninger om ISI, som har været fremme i den amerikanske straffesag mod Person 5. Han har på pressebriefinger udtalt sig om, at der var folk i den pakistanske efterretningstjeneste, der aktivt udpegede Danmark som terrormål. Det var en bemærkelsesværdig oplysning, da den kom frem i forbindelse med den offentlige straffesag mod Person 5 i USA, at der var personer med tilknytning til militante islamistiske grupper, der havde arbejdet tæt sammen med Person 5 om at forberede konkrete terrorhandlinger, og at det var personer med tilknytning til den pakistanske efterretningstjeneste ISI. Der blev stillet mange spørgsmål til dette på pressebriefinger og i andre sammenhænge.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-9-15-1, side 3, pressemeddelelse af 15. januar 2010, og at det er en "tidligere major i det pakistanske militær" og ikke ISI, der omtales her, forklarede tiltalte, at dette er en pressemeddelelse, der blev udsendt meget tidligt i forbindelse med den amerikanske sag. Oplysningerne i citatet kom frem som led i straffesagen og som et led i de forklaringer, som

Person 5 selv afgav under straffesagen, herunder da han meget senere blev afhørt af indiske myndigheder.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-9-1, artikel af 31. december 2010 fra Politiken "Pakistan mistænkt for at kende til planer mod JP", side 1 til side 3, øverst, forklarede tiltalte, at han er bekendt med artiklen. Der kan ligge mange hensyn bag, at PET på daværende tidspunkt ikke ville kommentere nogle oplysninger, men det er ikke ensbetydende med, at man har anset oplysningerne som fortrolige. Oplysningerne var kommet frem i forbindelse med en offentlig straffesag i USA, så oplysningerne var åbenbart ikke fortrolige. Hvis man begynder at kommentere oplysninger af denne art, så må man overveje, hvad man vil svare næste gang en journalist ringer og konfronterer PET med nogle oplysninger. Det handler ikke nødvendigvis om, at man vurderer oplysningerne som fortrolige.

Adspurg om tiltalte, mens han var chef i PET, har været ude at sige, at det var hårdt at finde ud af, at mens de arbejdede med folk i den pakistanske efterretningstjeneste, så var der andre folk i den samme tjeneste, som aktivt udpegede Danmark som terrormål, forklarede tiltalte, at han har sagt noget tilsvarende på pressebriefinger ud fra den klare vurdering, at det ikke var fortrolige oplysninger. Han husker ikke, om han ordret har sagt det samme, men indholdet var det samme. Han erindrer ikke præcist hvornår, men der har været stor medieinteresse for oplysningerne, da de kom frem i forbindelse med **Person 5**-sagen, og der er blevet stillet mange spørgsmål om det på pressebriefinger.

Han tror ikke, at man i PET var ude med oplysninger om, at **Person 5**-sagen fik konsekvenser for samarbejdet med de pakistanske myndigheder, men det er ikke et udtryk for, at man har anset oplysningen for fortrolig. Citatet siger ikke noget om indholdet af et samarbejde. Det er et spørgsmål om, hvilke overvejelser, man gør sig i forbindelse med et samarbejde. Han har sagt offentligt, at man skal tænke sig grundigt om, når man samarbejder med pakistanske efterretningstjenester. Det har han bl.a. sagt til Politiken i et interview den 31. december 2010. Han udtaler sig ikke i bogen nærmere om konsekvenserne, herunder hvad det konkret indebar fx om vi ikke delte oplysninger med/ikke modtog oplysninger fra den pakistanske efterretningstjeneste. Han har alene sagt, at det naturligvis får konsekvenser, når det kommer frem, at medarbejdere fra en udenlandsk tjeneste deltager i terrorplanlægning mod Danmark.

Foreholdt **Vidne 2's** forklaring til retsbogen den 12. oktober 2018, side 9, 3. nye afsnit, forklarede vidnet, at han heller ikke kan udtale sig om, hvilke konsekvenser **Person 5**-sagen fik for samarbejdet med den pakistanske efterretningstjeneste. Han siger ikke i citatet i bogen, hvilke konkrete konsekvenser sagen fik, herunder om det var store eller små konsekvenser. En generel oplysning, om at man tager særlige forholdsregler i forhold til samarbejdet med udenlandske efterretningstjenester, er ikke en fortrolig oplysning.

Det afslører ikke noget fortroligt om en samarbejdspartner eller noget fortroligt om oplysninger modtaget fra en samarbejdspartner, jf. det grundlæggende indhold i 3. landsreglen.

Vedrørende anklageskriftets punkt l forklarede tiltalte, at vurderingen i citatet er foretaget på baggrund af hans samlede erfaring med efterretnings- og efterforskningsarbejde. Det afslører ikke noget om PETs kapacitet, eller om hvor PET er svage. Udtalelsen handler om velkendte forhold, herunder at en efterretningstjeneste indhenter oplysninger teknisk, gennem kilder og på en lang række andre måder. Han siger ikke, at de ikke brugte teknisk indhentning eller kildeindhentning, da det er velkendt, at PET gør det. Han udtaler sig om, hvornår teknisk indhentning har en særlig betydning. Han udtaler sig også om, hvor vigtigt kildearbejdet er for PET. Det er på ingen måde fortrolige oplysninger, og det afslører ikke noget, der kan skade PET eller den nationale sikkerhed.

Vedrørende kapitel 6 om Øksemanden, anklageskriftets punkt m, forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med **Vidne 5** om dette forhold. Han kan ikke sige, om PET tidligere har oplyst, at øksemanden havde forsøgt at etablere sig i al-Shabaabs ledelse, men det er ikke en oplysning, der i sig selv er blevet anset for fortrolig. Oplysningen hidrører fra hans tid i PET, da sagen foregik. Oplysningerne i citatet kommer fra en lang række fortrolige/ikke-fortrolige kilder. Det er korrekt, at han har udtalt, at øksemanden var blevet afsløret af kenyanske myndigheder. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt han har oplysningerne fra en samarbejdspartner. Dette udtaler han sig heller ikke om i bogen. Oplysningen blev ikke i sig selv anset for fortrolig, og den afslører intet fortroligt. Det er ikke nødvendigvis hans opfattelse, at der var oplysninger i den åbne straffesag, om at øksemanden prøvede at etablere sig i al-Shabaabs ledelse. Det han i høj grad har udtalt sig på baggrund af til brug for bogen, var den offentlige redegørelse, som PET udarbejdede på baggrund af overfaldet på **Person 12**. Han tror, at det var i begyndelsen af januar 2010, at PET offentliggjorde en redegørelse om PETs kendskab til gerningsmanden.

Anklageren tilkendegav, at hun ikke kan læse ud af redegørelsen, at der fremgår noget om, at personen forsøgte at etablere sig i al-Shabaabs ledelse, hvortil tiltalte forklarede, at der er oplysninger om hans forbindelse til al-Qaeda ledere, al-Shabaab ledere og militante islamister i Østafrika. Det fremgår også, at han har været anholdt af de kenyanske myndigheder. Så i det alt væsentlige svarer oplysningen i citatet til de oplysninger, der blev fremlagt i forbindelse med redegørelsen. Han kan ikke i dag oplyse, hvor han har oplysningen fra. Oplysningen i sig selv er ikke fortrolig, men det kan være fortroligt, hvor en oplysning kommer fra.

Adspurgt om ikke kilden til oplysningen nu vil vide, at oplysningen kommer fra kilden, forklarede tiltalte, at hvis oplysningen kommer fra åbne kilder, avisomtale eller lignende, så er det ikke nødvendigvis sådan. Han har ikke op-

lysningen fra fortrolige kilder eller fortrolige dokumenter i PET. Han har ikke på noget tidspunkt anset det for en fortrolig oplysning.

Foreholdt at oplysningen om, at personen havde forsøgt at etablere sig i al-Shabaabs ledelse, i følge citatet gav anledning til, at PET havde kig på personen, forklarede tiltalte, at det er en afsluttet operation, hvor der er gennemført en strafferetlig forfølgning. Oplysninger i forbindelse med straffesagen er ikke i sig selv fortrolige, når det er en afsluttet operation. Det handler om, hvorvidt denne oplysning afslører noget fortroligt, og det gør den ikke. Den afslører intet om en særlig arbejdsmetode, om hvem der har tilvejebragt oplysningen, om hvordan oplysningen er tilvejebragt, eller om under hvilke omstændigheder, den er tilvejebragt. Det fremgår af redegørelsen fra PET, at den pågældende blev anholdt af de kenyanske myndigheder.

[Forsvareren dokumenterede fra mappe 5, bilag 1-10-1, rapport af 6. januar 2010 fra PET "Samlet orientering om de sikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med overfaldsforsøget på tegneren **Person 12** fredag den 1. januar 2010", side 6, 2. og 3. afsnit.]

Foreholdt at der af det anførte ikke synes at fremgå noget om et forsøg på etablering i al-Shabaabs ledelse, forklarede tiltalte, at det forhold, at det ikke fremgår af redegørelsen ikke betyder, at det er en fortrolig oplysning.

Foreholdt samme bilag side 5 nederst og side 6 øverst, forklarede tiltalte, at der utvivlsomt har været oplysninger, som han på daværende tidspunkt ikke kunne redegøre for, da man afventede en straffesag mod den pågældende. Nu er straffesagen og operationen afsluttet, og han har udtalt sig til bogen på grundlag af de oplysninger, der har været fremlagt i redegørelsen, men også på grundlag af ikke fortrolige oplysninger, som han har været bekendt med.

Foreholdt mappe 5, bilag 1-10-3, artikel af 10. januar 2010 fra Politiken "Kenya: Øksemand med i toppen af terrorgruppe", side 2, nederst, og adspurgt hvorfor PET ikke ønskede at kommentere oplysningen om, "at den 28-årige var udset til at blive efterretningschef for al-Shabaab", forklarede tiltalte, at det igen var på et tidspunkt, hvor sagen fortsat blev efterforsket, og der var en lang række hensyn, der gjorde, at man ikke ville kommentere oplysninger i en igangværende efterforskning. Det betyder ikke nødvendigvis, at det var fortrolighedshensyn, der gjorde, at man ikke ville kommentere det. Det kan også være operative hensyn, fx hensynet til den igangværende efterforskning. Det er sædvanligt, at man er tilbageholdende med at dele oplysninger, mens en efterforskning pågår. Det handler ikke nødvendigvis om fortrolighed, men om at man ikke vil afskære sig fra nogle efterforskningsmuligheder. Selv om man i redegørelsen gik langt i forhold til, hvilke oplysninger man havde om personen, betyder det ikke nødvendigvis, at man kommenterer på spørgsmål, man får i forbindelse med efterforskningen. Det er andre hensyn, der gør, at man ikke vil kommentere oplysninger eller svare på spørgsmål, og det hænger ikke nødvendigvis sammen med, at oplysningerne

er fortrolige.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, [Vidne 2's] forklaring, side 9, 4. nye afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke ved, hvad [Vidne 2] baserer sin vurdering på. Det er klart, at oplysninger, der fremlægges i en åben straffesag, ikke er fortrolige. Hvis der i en sag er oplysninger, hvis offentliggørelse kan være til fare for statens sikkerhed, så kan de ikke fremlægges i en offentlig straffesag. Oplysninger, der har været fremlagt i en offentlig straffesag, er derfor med sikkerhed ikke fortrolige. Det betyder ikke, at alle andre oplysninger nødvendigvis er fortrolige. Man kan derfor ikke slutte, at fordi en oplysning ikke har været fremlagt i den åbne straffesag, så er den fortrolig. Han kan ikke sige, hvad [Vidne 2] mente med sin udtalelse, eller hvad hun baserer sin vurdering på. Man kan ikke fremlægge fortrolige oplysninger i en åben straffesag, men det betyder ikke nødvendigvis, at oplysninger, som ikke fremlægges, er fortrolige. Han erindrer ikke, om han som chef for PET har udtalt sig om oplysningen ud over i redegørelsen, men han kunne have gjort det.

Adspurgt af forsvareren, foreholdt tillægsekstrakt nr. 1, side 38, besvarelse af spørgsmål fra Folketinget, og side 40, artikel af 9. januar 2010 fra Ritzaus Bureau "Øksemand med i toppen af terrorgruppe", forklarede tiltalte, at han som chef for PET var involveret i besvarelsen til Folketingets Retsudvalg.

Foreholdt mappe 5, bilag 1-10-3, artikel af 10. januar 2010 fra Politiken "Kenya: Øksemand med i toppen af terrorgruppe", side 2, nederst og adspurgt om tiltalte husker, om han var involveret i dette svar til Politiken, forklarede tiltalte, at det må han have været som chef for PET.

Vedrørende kapitel 7 - Truslen udefra, anklageskriftets punkt n, forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med [Vidne 5] om dette. Så vidt han ved, har PET ikke tidligere været ude med oplysningen i citatet. Han må godt fortælle om dette, fordi det er en operation, som var afsluttet allerede på det tidspunkt, hvor han var chef for PET, og han har meget omhyggeligt sløret oplysningerne i udtalelsen, så der ikke er nogen, der er i stand til at identificere operationen. Han har sløret de oplysninger, der eventuelt ville kunne identificere personerne.

Adspurgt om, hvorfor han udtalte sig om dette til [Vidne 5], forklarede tiltalte, at det var i sammenhæng med et spørgsmål, der handlede om eksponeringen af PET og af tiltalte som chef for PET. Det var et spørgsmål, om der i den forbindelse var sikkerhedsmæssige bekymringer/trusler rettet mod den person, der er chef i PET. Tiltalte ved fra sin tid i PET, at operationen er slut. Han kan ikke komme nærmere ind på, om der blandt de personer, der indgik i operationen, er afdøde personer.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-2-13, artikel af 8. oktober 2016 fra Politiken "[Tiltalte]": Bogen er harmløs for rigets sikkerhed", forklarede tiltalte, at

han muligvis har sagt, at han i bogen kun beskriver sager, der er velkendte, men han erindrer det ikke. Denne operation er ikke velkendt, men han har bevidst sløret oplysningerne, så man ikke kan identificere den konkrete sag.

Hvis en operation er afsluttet, er der ikke nødvendigvis frit slag til at fortælle om den. Når en operation er afsluttet, er der ikke længere fortrolighedshensyn i forhold til den igangværende operation, men der kan være andre fortrolighedshensyn, der fortsat gør sig gældende. Så hans synspunkt har aldrig været, at når en operation er afsluttet, så er alt ikke fortroligt.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-16-1, side 4, artikel af 12. december 2012 fra Jyllands-Posten "PET-chef vil ikke udtale sig om sporing af terrorist", side 4 nederst, og side 6 nederst, forklarede tiltalte, at han ikke husker, om han har udtalt sig sådan til artiklen, men det kan han meget vel have gjort. Det er korrekt, at han ikke ønskede at udtale sig om den konkrete operation. Pressen beder ofte en efterretningstjeneste om at kommentere konkrete spørgsmål om konkrete operationer. I disse situationer kan der være konkrete grunde til, at man ikke vil svare. Tiltalte har redegjort for, hvilke overvejelser, man må gøre sig i den situation, jf. hans tidligere afgivne forklaring herom. Det betyder ikke, at oplysninger, der hidrører fra en konkret/afsluttet operation, nødvendigvis er fortrolige. Det er korrekt, at operationen vedrørende **P37** på dette tidspunkt var afsluttet. Det særlige i den forbindelse er, at det handler om, hvorvidt PET har medvirket til en kildeoperation, som involverede en person ved navn **Person 10**, og om PET havde truffet særlige foranstaltninger som led i en sådan operation. Som chef for PET kan man være fristet til at be- eller afkræfte bestemte oplysninger i en specifik sag, men man er nødsaget til at overveje, hvad man skal svare næste gang, der bliver spurgt. Det er et spørgsmål, der ikke nødvendigvis handler om fortrolighed. Hvis man pludselig anden eller tredje gang, man bliver spurgt, ikke kan svare på et spørgsmål om en operation, kan det i sig selv afsløre noget fortroligt. Man må kommunikationsmæssigt tænke igennem, om man overhovedet vil gå ned af den vej, hvor man begynder at svare på konkrete spørgsmål fra journalister vedrørende konkrete operationer. Det betyder ikke, at alle oplysninger i en konkret operation er fortrolige og slet ikke i en afsluttet operation. Dette overvejede han stort set dagligt, da han var PET-chef. Der er forskel på, hvilke overvejelser man gør sig, når man besvarer konkrete spørgsmål fra en journalist, og når man selv videregiver en oplysning. I sidstnævnte tilfælde er det et spørgsmål om fortrolighed.

Person 37 (P37)

Adspurgt af forsvareren, foreholdt mappe 8, bilag 1-16-1, side 4 artikel af 12. december 2012 fra Jyllands-Posten "PET-chef vil ikke udtale sig om sporing af terrorist", side 1, næstsidsste afsnit, og adspurgt om der er forskel på at udtale sig om konkrete kilder og kildeoperationer, og generelt at udtale sig om afsluttede operationer, forklarede tiltalte, det er en væsentlig forskel, at når der er tale om kilder og kildeoperationer, så er der en særlig følsomhed i forhold til afsløring af en kildes identitet. PET er meget opmærksom på, at den vej går man ikke ned ad.

Adspurgt af anklageren vedrørende bogens kapitel 8 om den etbenede bombemand forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med

Vidne 5 om dette kapitel.

Vedrørende anklageskriftets punkt o, forklarede tiltalte, at han ikke har nogen erindring om, hvorvidt PET eller Rigspolitiet tidligere har oplyst at have en særlig procedure vedrørende selvmordsbombere, men det kan man meget vel have gjort.

Foreholdt mappe 6, bilag 1-12-1, artikel af 26. juli 2005 fra Information "Dansk politi skal kunne skyde for at dræbe", side 1 nederst, hvoraf det bl.a. fremgår, at hverken Rigspolitiet eller PET af sikkerhedsmæssige hensyn vil oplyse, om politiet har særlige ordrer, når det gælder formodede terrorister, forklarede tiltalte, at han på dette tidspunkt var chef for afdeling A i Rigspolitiet, som Aktionsstyrken hørte under. Han erindrer ikke, at man skulle have udtalt sig sådan, men han mener heller ikke, at han i citatet har udtalt sig om politiets indsatsordrer.

Foreholdt bogen "Syv år for PET - **Tiltaltes** tid", side 174 sidste afsnit og frem til side 175 2. sidste afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke har fortalt

Vidne 5 det, der er anført side 174 nederst om Aktionsstyrken.

Det er **Vidne 5's** oplysninger og journalistiske bearbejdning. Han har kun fortalt det, der står i citatet. Det er ikke en hemmelighed, at man både i Danmark og andre lande har haft svære diskussioner, om hvordan man kan udvikle koncepter på dette område. Oplysningerne i citatet er ikke baseret på fortrolige oplysninger i PET om indsats- eller forhåndsordrer. Oplysningerne er baseret på mange oplysninger, herunder fra åbne kilder, som han har kendskab til både fra sin tid i Den Nationale Politiafdeling og i PET. Emnet har været diskuteret over en lang årrække, og diskussionen tog især fart efter hændelsen i London i 2005, hvor britisk politi skød og dræbte en turist i undergrundssystemet i London. Da han var chef for den Nationale Politiafdeling, var han medlem af IACP (International Association of Chiefs of Police), og det var en problemstilling, man diskuterede på møder, og i materiale, der var tilgængeligt i åbne kilder og blev udførligt omtalt i medierne. Han udtaler sig ikke, om at der er retningslinjer i PET. Han udtaler sig om, at de havde svære diskussioner om at udvikle et koncept, men han udtaler sig ikke, om hvordan konceptet er. I citatet refererer han nogle helt almindeligt kendte forhold, som handler om, at hvis en person har fastspændt bomber på kroppen, og du skal skyde for at dræbe vedkommende, så skal man typisk ikke skyde på kroppen, men i hovedet, hvis man skal være sikker på, at den pågældende dør øjeblikkeligt. Det er almindelige fysiologiske betragtninger.

Adspurgt om oplysningerne får en anden sandhedsværdi, når en tidligere chef for PET siger det, og om han overvejede, at det kunne vanskeliggøre PETs fremadrettede arbejde, forklarede tiltalte, at det overvejede han, men det er velkendte oplysninger, der fremgår af åbne kilder, og enhver læge vil kunne

bekræfte, at det forholder sig sådan. Han gengiver ikke fortrolige oplysninger om PETs procedurer eller forhåndsordrer.

[Anklageren afspillede videoklip fra TV-udsendelsen "Dokumentar om Politiets Aktionsstyrke", bilag 1-19-1, 35 minutter og 30 sekunder inde i klippet og frem.]

Tiltalte forklarede, at Person 38 var leder i NEC. Aktionsstyrken var en del af NEC, der var en del af Den Nationale Politiafdeling. Tiltalte var i 2005 chef for Person 38. Som tiltalte hører det, fortæller Person 38, at der er udviklet et koncept, men han vil ikke komme nærmere ind på, hvad konceptet indeholder. Det gør tiltalte heller ikke i bogen. Han fortæller, at der har været svære diskussioner om udviklingen af et koncept, men der indgår mange andre spørgsmål i koncepter, som Aktionsstyrken arbejder efter, end det han beskriver i citatet, også i forhold til håndteringen af selvmordsterrorister. Oplysningerne i citatet er velkendte og fremgår af åbne kilder, og det siger intet om, hvordan man håndterer en konkret selvmordsbomber. Der er mange forskelligartede selvmordsbomberscenarier, og der er mange forskellige måder at håndtere det på.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-2-16, artikel af 28. marts 2018 fra Politiken "Anklaget for 28 brud på tavshedspligt: Var Tiltaltes oplysninger i 'Syv år for PET' fremme, før bogen udkom?", side 6, forklarede tiltalte, at han ikke kan sige, om det er nyt, at en PET-chef siger det, der er anført i citatet, offentligt. Han bekræfter ikke i citatet, at det er den metode, PET bruger. PETs metoder og procedurer på området er langt mere veludviklede. Det er velkendt, at der er en lang række forskellige selvmordsterroristscenarier, der er udviklet over tid. Der er alene tale om gengivelse af en overvejelse i forbindelse med udvikling af scenarierne. Han gengiver velkendte oplysninger fra åbne kilder. Adspurgt om, hvorfor han ikke henviser til de åbne kilder i citatet, forklarede tiltalte, at han ikke i nogle af citaterne har henvist til kilderne. Der er ikke noget i udtalelsen, der kan læses som at han udtaler sig om, hvordan PET gør.

Foreholdt anklageskriftets punkt p og adspurgt om det er en oplysning om den belgiske efterretningstjenestes kapacitet, at de holdt weekend og var gået hjem, forklarede tiltalte, at det er det ikke. Det er en konstatering af, hvordan forholdene var, da de kontaktede dem på en konkret fredag. Han konstaterer alene, at de ikke kunne få fat på dem, da de ringede den fredag. De oplevede på daværende tidspunkt, at trusselsbilledet i de europæiske lande var meget forskelligt. I Danmark havde vi en særlig alvorlig terrortrussel. Det havde man ikke nødvendigvis i andre europæiske lande. Det betød, at vi kørte i ét gear, mens en række af vores samarbejdspartnere - og det er velkendt, at vi samarbejder om bekæmpelse af terror bl.a. med den belgiske tjeneste - kørte i et andet gear. Han siger ikke, at de altid holdt weekend, og at man aldrig kunne få fat på nogen i den belgiske tjeneste. Det er en historisk konstatering af, at de ikke kunne få fat på dem i denne konkrete situation. Det skabte en

frustration. Det har han givet udtryk for over for chefen for den belgiske tjeneste, og det er åbenbart, også efter drøftelserne med den belgiske chef, at man er i et andet gear nu.

Vedrørende anklageskriftets punkt q forklarede tiltalte, at PETs opgave i sagen var, at de deltog i efterforskningen af sagen sammen med Københavns Politi. Det fremgår også af pressemeddelelsen, der blev udsendt i forbindelse med pågribelsen af **Person 13**.

Foreholdt bogen "Syv år for PET **Tiltaltes** tid", side 177, 3. afsnit, hvoraf fremgår at PET interesserede sig for, om **Person 13** var terrorist, og om han handlede alene, forklarede tiltalte, at i operationer, som PET gennemfører sammen med det øvrige politi om konkrete terrorhandlinger, er PETs fokus på det fremadrettede, herunder om der stadig er personer på fri fod, og om truslen er afværget.

Tiltalte forklarede, at han ikke kan komme nærmere ind på, hvilken form for overvågning, han taler om. Det ville afsløre detaljer om overvågningen, som er fortrolige. Han kan ikke komme nærmere ind på, hvor overvågningen blev foretaget.

Foreholdt bogen "Syv år for PET **Tiltaltes** tid", side 185 lige under midten, forklarede tiltalte, at han ikke har fortalt **Vidne 5**, at der var installeret overvågningskameraer i cellen. Han fortalte, at der var en overvågning i forhold til **Person 13**. Han kan ikke komme nærmere ind på, hvordan de overvågede ham. Der findes mange former for overvågning. En overvågning kan være fysisk eller teknisk. Det forhold, at der var en overvågning, er ikke i sig selv en fortrolig oplysning. Det afslører intet fortroligt. Det er korrekt, at overvågningen ikke er omtalt i straffesagen, men det var omtalt udførligt, at der havde været en række forskellige indgreb i meddelelshemmeligheden over for **Person 13** også i forbindelse med fængselsopholdet. Som udgangspunkt kræver det en kendelse at foretage videoovervågning i en fængselscelle. Han bekræfter ikke med sin udtalelse, at PET havde installeret en videoovervågning i **Person 13's** celle, og han kommer ikke nærmere ind på, hvilken form for overvågning, der har været af **Person 13**. Man må have set, at han havde brevet i protesen, men om det er blevet fotograferet, videofilmet, set gennem en kikkert, eller om oplysningen kommer fra en kilde, afsløres på ingen måde i udtalelsen. Det er ikke muligt ud fra udtalelsen at identificere overvågningsmetoden. Overvågningsmetoden vil efter omstændighederne kunne afsløre noget fortroligt om arbejdsmetoder. Der er en række af typer af overvågning, der ikke kræver kendelse.

Adspurg om det efter vidnet opfattelse er i orden at omtale et indgreb, der er undtaget fra forsvarerens aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c, forklarede tiltalte, at det ikke er i orden, hvis du afslører fortrolige oplysninger, der er blevet undtaget efter bestemmelsen. Hvis det er indgrebet som sådan, der begrunder undtagelsen, må det ikke omtales. I visse tilfælde er det ikke nød-

vendigvis selve efterforskningsskridtet, der er det fortrolige, men den tekniske fremgangsmåde. Han mener, at der er retsafgørelser, der handler om, at politiet i forbindelse med overvågning kan få undtaget oplysninger om, hvordan overvågningen nøjagtigt er gennemført.

Adspurgt om en almindelig telefonaflytning kan omtales, hvis indgrebet er undtaget efter retsplejelovens § 729 c, forklarede tiltalte, at det afhænger af, hvad man konkret har fået undtaget og med hvilken begrundelse, fx om det er en særlig arbejdsmetode, man har fået undtaget, eller om man af efterforskningsmæssige grunde har fået tilladelse til ikke at underrette om indgrebet. Det kan ændre sig undervejs, om du skal underrette om et indgreb. Hvis man hypotetisk forudsætter, at du har fået undtaget nogle oplysninger af hensyn til at beskytte en bestemt arbejdsmetode, så handler det ikke nødvendigvis om, at indgrebet i sig selv er fortrolig, men det handler om at beskytte den særlige arbejdsmetode, og så er det det, der er undtaget. Politiet kan ifølge retspraksis få undtaget de tekniske detaljer ved et efterforskningsskridt, men det er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at det er fortroligt, at der er foretaget en overvågning. I forhold til oplysninger, der er undtaget efter retsplejelovens § 729 c, er der en række forskellige begrundelser, der kan medføre undtagelse, så det afhænger af, hvad det er, man har fået undtaget. Der er talrige eksempler på, at det, at man har foretaget en overvågning, ikke i sig selv er en fortrolig oplysning, men at den tekniske fremgangsmåde kan blive undtaget, og så er det en fortrolig oplysning, som man ikke kan dele.

Hvis indgrebet er undtaget, fordi den pågældende slet ikke må vide, at der har været et indgreb, så må man selvfølgelig ikke omtale det.

Tiltaltes oplysninger om overvågningen stammer fra hans tid som chef for PET. Hvis det ikke fremgår af den åbne straffesag, at der var overvågning, betyder det ikke nødvendigvis, at det er en fortrolig oplysning, at der var en overvågning. Det fremgår af sagen, at der var en række indgreb i meddelelseshemmeligheden i sagen.

[Forsvareren gjorde opmærksom på, at tiltalte er blevet nægtet adgang til at gennemgå **Person 13** -sagen.]

Tiltalte ved ikke, hvor **Vidne 5** har oplysningerne vedrørende installation af overvågning i fængselscellen fra. Han kender ikke alle de kilder, som **Vidne 5** har anvendt i forbindelse med bogen. Han husker ikke, om han blev præsenteret for denne oplysning, da han blev interviewet.
..."

Tiltalte har til retsbogen den 5. november 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Vedrørende anklageskriftets punkt d, og foreholdt mappe 9, bilag 2-4-1, CTA-vurdering af 24. november 2013 "Truslen mod Danmark fra personer

udrejst til Syrien”, side 3 øverst, forklarede tiltalte, at det bl.a. er denne CTA-vurdering, han henviste til tidligere. Han husker ikke, om han havde andre CTA-vurderinger i tankerne.

Foreholdt samme bilag, side 5 og 6 til og med 3. afsnit, punkt 5 ”Vurdering af truslen mod Danmark fra udrejste til Syrien”, forklarede tiltalte, at det er korrekt, at der ikke nævnes navne på personer eller grupperinger her. Der henvises til de videoer, der er produceret og offentliggjort af Kaldet til Islam, og det er videoer, hvor også Person 1 indgår. Det er ikke tiltaltes opfattelse, at Person 1 optræder i den video, der er omtalt side 5 nederst, og hvori udrejste personer skyder til måls efter billeder af navngivne politikere, men Person 1 indgår på videoer, som er produceret af den militant islami-stiske gruppe Kaldet til Islam. Han har ikke i bogen udtalt, at Person 1 har været involveret i konkrete terrorhandlinger, eller at han har opfordrer til terrorhandlinger. Han har alene udtalt, at han udgør en central person i forbindelse med radikaliserings, og det er et helt andet spørgsmål.

Adspurgte til anklageskriftets punkt k forklarede tiltalte, at det er ISI, han omtaler i dette citat. Han husker ikke, om han har oplyst det til Vidne 5. Han har sagt det, der står i citatet, og han husker ikke, at han i denne forbindelse har omtalt ISI.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – Tiltaltes tid”, side 133 øverst til og med tiltaltes citat, forklarede tiltalte, at han stadig ikke erindrer, om han har sagt til Vidne 5, at det var ISI, der er tale om. Det anførte er Vidne 5's bearbejdning. Han har alene udtalt det, der står i det efterfølgende citat. Det er ISI, han taler om, hvilket også fremgår af de offentliggjorte dokumenter i den amerikanske straffesag mod Person 5. Det ville ikke være et problem, hvis han havde fortalt Vidne 5, at han talte om ISI.

Adspurgte om det er tiltaltes opfattelse, at det af oplysningerne i den amerikanske sag fremgår, at personer aktivt har udpeget Danmark som terrormål, forklarede tiltalte, at det fremgår af de forklaringer, som Person 5 afgav under straffesagen og ikke mindst af de forklaringer, han afgav til indiske myndigheder.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-7-4, artikel af 31. maj 2009 fra Politiken ”PET flytter ud i en farlig verden”, side 4, 2.-4. afsnit, forklarede tiltalte, at han tror, at han har givet flere interviews til Politiken og andre medier om disse spørgsmål. Han husker ikke det konkrete interview, men det er korrekt, at han har udtalt sig om dette. Grunden til, at PET i artiklen ikke vil komme nærmere ind på, hvem PET samarbejder med i Pakistan, er - som han har forklaret før - at man som efterretningschef skaltænke sig godt om, når man bliver spurgt om en konkret samarbejdsrelation. Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt den konkrete samarbejdsrelation er fortrolig, men hvis man begynder at be- eller afkræfte en oplysning om, hvem PET samarbejder med, når man på et tidspunkt til et punkt, hvor man også skal fortælle, hvem man ikke

samarbejder med, og det er den følsomme oplysning. Det er åbenbart, at en oplysning om, hvor PET ikke har samarbejdspartnere, kan misbruges til at afdekke, hvor PET ikke kan indsamle oplysninger. Det er ikke et spørgsmål om fortrolighed, men om hensigtsmæssighed. Hvis man accepterer præmissen om, at man skal be- eller afkræfte, når journalister spørger til konkrete samarbejdsrelationer, så kan journalister fra en ende af begynde at spørge om alle lande og samarbejdspartnere, og det kan afsløre det følsomme, nemlig hvor PET ikke har samarbejdspartnere. Den helt isolerede oplysning om, hvorvidt man samarbejder med et bestemt land uden at nævne de nærmere omstændigheder, er ikke fortrolig.

Adspurgt om hvad forskellen er, når han udtaler sig til en bog, forklarede tiltalte, at han både som PET-chef og efterfølgende kan fortælle om en konkret samarbejdsrelation. Han fortæller i den forbindelse ikke om alle samarbejdsrelationer, og han accepterer ikke den nævnte præmis. Det er andre hensyn end fortrolighedshensyn, der afgør om, du deler oplysningen. Han har som PET-chef mange gange offentligt, i interviews, på pressebriefinger og i andre sammenhænge omtalt samarbejdet med konkrete samarbejdspartnere, herunder samarbejdet med ISI. Det afgørende er, om du afslører noget fortroligt om en samarbejdspartner eller om noget, du har modtaget fra en samarbejdspartner. Han har ikke drøftet med ISI, om han kunne omtale ISI i den konkrete sammenhæng. Det har han heller ikke gjort i andre situationer, hvor han har videregivet generelle oplysninger, som ikke er fortrolige, om en samarbejdsrelation.

Vedrørende anklageskriftets punkt r forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med [redacted] Vidne 5 om dette. De gik relativt kronologisk frem, men der var emner, de vendte tilbage til senere.

Adspurgt til sætningen i anklageskriftets punkt r: *"Det svenske efterretningsarbejde viste, at [redacted] P6 ringede til Pakistan, fordi han forsøgte at komme i kontakt med [redacted] P7, som på det tidspunkt var højt placeret i al-Qaeda – han var leder af al-Qaedas religiøse komite – for at få godkendelse til angrebet"* forklarede tiltalte, at der er to led i det han udtaler sig om i citatet i anklageskriftet. Det første om det svenske efterretningsarbejde, der viste, at [redacted] P6 ringede til Pakistan, fremgår også af de ikke fortrolige oplysninger, som er fremlagt i forbindelse med straffesagen. Oplysningen om [redacted] P7 hidrører ikke fra det svenske efterretningsarbejde. Han er ikke bekendt med, at der skulle ligge hverken fortrolige eller ikke-fortrolige oplysninger fra den svenske efterretningstjeneste om det. Han erkender, at det kunne være formuleret mere præcist. Oplysningen om kontakten til [redacted] P7 er offentligt kendt i forbindelse med straffesagen, med den hidrører ikke fra det svenske efterretningsarbejde. Han kan ikke komme ind på, hvor oplysningen hidrører fra. Det er oplysninger, som han har omtalt på pressebriefinger i PET. PET udtalte allerede i forbindelse med anholdelsen, at der var forbindelse til militante islamister i udlandet, og der blev stillet mange spørgsmål om, hvem gruppen var i kontakt med i udlandet. Han oplyste i den forbin-

delse, at det var [P7]. Han har ikke oplyst, hvor oplysningen hidrører fra, eller hvordan den er fremskaffet.

Foreholdt mappe 7, bilag 1-13-18-1, pressemeddelelse af 29. december 2010 fra PET, hvoraf det alene fremgår, at de mistænkte havde ”forbindelser til internationale terrornetværk”, forklarede tiltalte, at pressemeddelelsen og denne formulering gav anledning til mange spørgsmål om denne forbindelse både på pressemødet og på efterfølgende pressebriefinger. I den forbindelse har han specifikt omtalt [P7] på pressebriefinger. Det er korrekt, at han og den svenske efterretningschef holdt et fælles pressemøde på dagen for anholdelsen. Det var ikke der, han kom ind på spørgsmålet om [P7]. Det var på senere pressebriefinger. Der blev løbende afholdt pressebriefinger, og sagen verserede over en længere periode. Pressebriefingerne blev ikke afholdt i anledning af sagen. De blev afholdt regelmæssigt med deltagelse af en større kreds af journalister, der dækkede PETs arbejde. De drøftede typisk et generelt emne, men der var også anledning til at stille spørgsmål til ham som efterretningschef. De kunne selvfølgelig ikke dele fortrolige oplysninger på pressebriefingerne. Der var stor interesse for, at gruppen i Sverige ikke handlede på egen hånd, men havde en forbindelse til internationale terrorgrupper. Derfor husker han klart, de spørgsmål, der blev stillet, og at han i den forbindelse oplyste, at der var en forbindelse til al-Qaeda og til [P7]. Han satte navn på, fordi PET på det tidspunkt ikke mente, at oplysningerne var fortrolige. Den isolerede oplysning om forbindelsen til [P7] er ikke fortrolig, og den fremgår heller ikke af klassificerede/uklassificerede dokumenter fra den svenske efterforskning. Det kan være fortroligt at sige, hvor oplysningen kommer fra, og hvordan den var fremskaffet.

Det er muligt, at citatet kan læses som, at oplysningen vedrørende [P7] stammede fra det svenske efterretningsarbejde, men det har ikke været tilfældet. Han har ikke på noget tidspunkt haft kendskab til, at oplysningen skulle hidrøre fra det svenske efterretningsarbejde. Det er korrekt, at han havde citaterne til godkendelse. Han læser det ikke selv sådan, at oplysningerne skulle komme fra det svenske efterretningsarbejde.

Adspurgt nærmere til kontakten til Pakistan forklarede tiltalte, at det fremgår af det ikke-fortrolige materiale i den åbne straffesag, at [P6] flere gange forsøgte at kontakte et telefonnummer i Pakistan.

Adspurgt om de havde oplysninger i sagen fra den svenske efterretningstjeneste, som ikke kunne fremlægges under sagen, forklarede tiltalte, at det er han ikke bekendt med. Der var løbende en dialog om, hvad der kunne fremlægges i forbindelse med straffesagen. Han kan med sikkerhed sige, at det ikke var noget, der omhandlede oplysninger om [P7].

Foreholdt bogen "Syv år for PET - [Tiltaltes] tid", side 213, 2.-3. afsnit, hvoraf det bl.a. fremgår, at mange af de oplysninger, PET havde om deres planlægning stammede fra den svenske efterretningstjeneste, og at det bl.a.

byggede på oplysninger, som PET ikke nødvendigvis ville kunne bruge under en straffesag, forklarede tiltalte, at man på det tidspunkt ikke kunne vide, hvad man kunne bruge under en straffesag. Det afklarer man senere i efterforskningen. Han henviser her til en række af de efterretninger, der efterfølgende blev fremlagt i straffesagen. I bogen taler han om, at der var efterretninger, men på dette tidspunkt var der ikke taget stilling til, hvad der kunne fremlægges. Hele udsagnet går på, at de var interesserede i at fremskaffe yderligere beviser til brug for straffesagen.

[Adspurgt af forsvareren tilkendegav anklageren, at anklagemyndigheden ikke vil bestride, at en del materiale, herunder rumaflytninger, der er fremskaffet af SÄPO, er fremlagt i straffesagen.]

Foreholdt mappe 7, bilag 1-13-21-1, Nordisk Kriminalreportage 2016, artikel ”Forsøg på terror mod Jyllands-Posten, Politikens Hus i København, side 25, venstre spalte, 4. afsnit, hvoraf det bl.a. fremgår, at oplysningen om, at kontakten i Pakistan var P7, fremkom på et møde med SÄPO, forklarede tiltalte, at han ikke kan sige, hvad der ligger bag formuleringen udover, at det er åbenbart, at forfatteren til artiklen også har været bekendt oplysningen om P7. Det er lidt kryptisk formuleret, idet der er anført ”uden deres viden/deltagelse”, men han ved ikke, om oplysningen kom frem i forbindelse med mødet. Han har intet kendskab til, at oplysningen skulle være kommet fra svenskerne.

Foreholdt samme bilag 5.-7. afsnit, og adspurgt om, hvorfor den juridiske chef ringede til anklageren midt om natten, forklarede tiltalte, at han læser det som, at der henvises til oplysninger om turen til Fittja, som er omtalt tidligere i artiklen. Han læser det, som at det handler om, hvorvidt man kunne bruge oplysningerne vedrørende turen til Fittja. Turen til Fittja og oplysningerne herom har intet med P7 at gøre.

Adspurgt til citatet i anklageskriftets punkt r: *”Der er oplysninger, der peger på, at P6 havde fået en ordre med hjem fra Pakistan i form af en konkret opgave om at angribe Jyllands-Posten. Det var Person 8, der på det tidspunkt var nummer 3 i al-Qaeda, som havde givet ham opgaven. Desuden var der oplysninger, der pegede på, at P6 fra Sverige havde forsøgt at kontakte P7, som på det tidspunkt var en af al-Qaedas øverste ledere i Waziristan, for at få godkendelse til angrebet”*, forklarede tiltalte, at oplysningerne om Person 8 har han fra bogen ”Understanding terrorism”, som blev udgivet i 2015. Han læste bogen i forbindelse med interviewet, og det var Vidne 5, der henledte hans opmærksomhed på bogen. Han ved ikke, hvorfor han skulle udtale sig om dette, når det også stod i bogen. Udtalelsen vedrører noget nutidigt (”oplysninger, der peger på”), og oplysningerne fremgår af bogen, og en artikel.

Vedrørende den første del af citatet i anklageskriftets punkt r vedrørende

P7, forklarede tiltalte, at han ikke er bekendt med, at der var oplysninger fremme om P7 i den åbne straffesag i Danmark. Det var fremme under straffesagen, at man forsøgte at kontakte personer i Pakistan og Waziristan, men han er ikke bekendt med, at oplysningerne om Person 8 har været fremme i straffesagen. Der er ikke noget usædvanligt i det, for det afhænger i høj grad af, om det er oplysninger, som kan bruges som bevis i straffesagen, og det er ikke nødvendigvis et spørgsmål om oplysningerne er fortrolige. Det fremgik ikke af straffesagen, at P6 havde fået en ordre med hjem. Oplysningen om, at det var Person 8, der gav P6 opgaven, var ikke fremme under straffesagen. Det er en vurdering på baggrund af oplysningerne i bogen "Understanding terrorism".

Adspurg om oplysningerne om, at P6 havde forsøgt at kontakte P7 for at få godkendelse til angrebet fremgik af straffesagen, forklarede tiltalte, at oplysningerne om kontakten til Pakistan og Waziristan er fremlagt i straffesagen, men så vidt han ved, var der ikke oplysninger om P7 i straffesagen.

Adspurg om han ikke med sine udtalelser bekræfter, at PET på daværende tidspunkt var bekendt med oplysningerne i citatet, forklarede tiltalte, at han udtaler sig om vurderinger på baggrund af de oplysninger, der var tilgængelige. Det betyder ikke, at det er fortrolige oplysninger. Udtalelserne og vurderingerne om P7 var også vurderingen i PET på daværende tidspunkt, og det har han udtalt sig om på pressebriefinger. Oplysningerne om Person 8 er baseret på efterfølgende kilder, herunder bogen "Understanding Terrorism". Han har ikke nogen klar erindring om, at vurderingen om, at det var Person 8, der havde givet opgaven til P6, også var PETs vurdering på daværende tidspunkt. Det kan det meget vel have været. Men på dette specifikke punkt hidrører hans hukommelse fra den nævnte bog/artikel. Så vidt han ved, er der ikke kildehenvisninger på hans udtalelser andre steder i bogen.

Vedrørende oplysningen om at man forsøgte at kontakte P7 for at få godkendelse til angrebet, forklarede tiltalte, at der gælder det samme for begge udsagn vedrørende P7, at oplysningerne ikke hidrører fra det svenske efterretningsarbejde, og at det er oplysninger, som han i øvrigt har omtalt som chef for PET. Det har været på pressebriefinger efter anholdelserne. Adspurg om oplysningen vedrørende Person 8 ikke som udgangspunkt ville være en fortrolig oplysning i forbindelse med en operation, forklarede tiltalte, at det er en konkret vurdering. Det afgørende i forbindelse med oplysninger af denne karakter, er om, man afslører noget fortroligt fx om, hvordan oplysningen er tilvejebragt. Den isolerede oplysning er ikke fortrolig i sig selv.

Adspurg af forsvareren forklarede tiltalte, at han ikke var til stede under retssagen. Hans svar om, hvad der var fremme under retssagen, er baseret på hans erindring, og at han fulgte med i mediedækningen m.m. i disse sager.

Adspurgt af anklageren vedrørende anklageskriftets punkt s forklarede tiltalte, at han ikke har nogen erindring om, at det fremgår af den åbne straffesag, at Aktionsstyrken var i nabolejligheden. Adspurgt om, han har oplyst, at PET skaffede sig adgang til nabolejligheden, forklarede tiltalte, at han har oplyst det, der står i citatet, herunder at de overtog en lejlighed og rykkede Aktionsstyrken ind i den.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – Tiltaltes tid”, side 208, 2. sidste afsnit til og med side 209 første afsnit, forklarede tiltalte, at han har udtalt sig som anført i citatet. Han husker udmærket citatet, for det er udtalelser, som han også gav på pressebriefinger i PET. De har på pressebriefinger vist optagelser af anholdelsesaktionen for journalisterne, og han har i den forbindelse fortalt, at de oplevede, at videosignalet forsvandt, fordi stikket blev trukket ud i nabolejligheden. Han har ikke udtalt sig om, hvilken specifik lejlighed, der var tale om, hvordan de fik adgang til lejligheden, og om der var nogen i lejligheden. Videooptagelsen, der blev forevist, er fra en videoovervågning fra den lejlighed, hvor personerne opholdt sig. Optagelsen viser Aktionsstyrkens indtrængen i lejligheden og selve anholdelsen i lejligheden. Det har hele tiden været klart, at det er en videoovervågning fra lejligheden. Det fremgår ikke af straffesagen, at Aktionsstyrken var i nabolejligheden, for det var ikke en relevant oplysning i sagen.

Oplysningen om Aktionsstyrkens placering er en relevant oplysning i bogen for at forstå forløbet i sagen og de overvejelser, der var i forhold til anholdelsesaktionen. Den illustrerer, hvor omhyggelig PET er i planlægningen af indsatser af denne art. Der er intet i udsagnet, der gør arbejdet sværere for PET fremadrettet. Han omtaler en helt konkret fremgangsmåde. Det er indlysende, at når man udfører en aktion af den art, er man optaget af at få Aktionsstyrken placeret så tæt på målet som muligt, uden at den bliver afsløret. Det afhænger af omstændighederne, hvor Aktionsstyrken er placeret. Aktionsstyrken kan være placeret hvor som helst, du kan komme så tæt på målet som muligt, og der er ikke nogen fast fremgangsmåde på dette område. Det er en konkret afvejning, hvor Aktionsstyrken placeres. Han overvejede nøje, om det kunne gøre det vanskeligt for PET, når han oplyste dette. Der har været en stor grad af åbenhed i forhold til Aktionsstyrkens arbejde. Der er lavet TV-udsendelser om Aktionsstyrkens indsats, og de har haft journalister med på øvelse med Aktionsstyrken, hvor de har overværet, hvordan Aktionsstyrken håndterer gidseltagninger på en færge m.m.

Adspurgt om ikke han ikke kunne have undladt at præcisere, hvor Aktionsstyrken var placeret, forklarede tiltalte, at oplysningen var almindelig kendt bl.a. fordi den var blevet omtalt på pressebriefinger. De har ikke på noget tidspunkt betragtet oplysningen som fortrolig.

Foreholdt mappe 7, bilag 1-13-20-1, politirapport af 29. december 2010 fra PET, hvoraf det fremgår, at Aktionsstyrken befandt sig i opgangen, forklarede tiltalte, at det er korrekt, at de opholdt sig i opgangen umiddelbart forud

for indtrængningen i lejligheden. Han kan ikke sige, hvorfor det ikke er nævnt i rapporten, at de inden da befandt sig i naboledigheden. Han ved ikke, hvordan man udfærdiger disse rapporter, men det har ikke været behandlet som en fortrolig oplysning, at Aktionsstyrken var placeret i en lejlighed.

Adspurg om hvem, der ejede lejligheden, forklarede tiltalte, at han i citatet ikke udtaler sig om, hvorvidt lejligheden var tom, om der var nogen hjemme, og om hvordan PET i givet fald overtog lejligheden. Han synes ikke, der er nogen grund til at komme nærmere ind på det her. Adspurg om det er en fortrolig oplysning, forklarede tiltalte, at det kan det være i en helt konkret situation. Han har ikke udtalt sig om, hvorvidt der var nogen i lejligheden, og det vil han heller ikke udtale sig om i dag.

Adspurg om han overvejede, om hans udtalelse kan indebære en risiko for eventuelle personer i lejligheden, forklarede tiltalte, at han i forbindelse med alle sine udtalelser i bogen har overvejet, om der kunne være en risiko for andre personer og for PETs arbejde, men efter hans opfattelse indebærer udtalelsen ikke en sådan risiko.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-2-16, artikel af 28. marts 2018 fra Politiken ”Anklaget for 28 brud på tavshedspligt: Var [Tiltaltes] oplysninger i ’Syv år for PET’ fremme, før bogen udkom?”, side 7, 4. afsnit, hvoraf bl.a. fremgår, at det er nyt, at styrken sad i naboledigheden, forklarede tiltalte, at det ikke har været behandlet som en fortrolig oplysning i PET. Han har omtalt denne oplysning på pressebriefinger. Journalisten har måske ikke deltaget i den pågældende pressebriefing. Han ved ikke, hvad artiklen er baseret på. Han fortalte det på en pressebriefing, og at de havde problemer med video-linket, fordi forbindelsen blev afbrudt.

Vedrørende anklageskriftets punkt t forklarede tiltalte, at han kan omtale dette, fordi det helt åbenbart ikke er en fortrolig oplysning. Det er en oplysning, enhver vil kunne få ved at spørge JP/Politikens Hus om, de var orienteret af PET. Vurderingen af om, de skulle orienteres, er et af de dilemmaer, som en efterretningstjeneste hele tiden er ude for. Når man er i gang med at håndtere en konkret trussel, er spørgsmålet, om man vil advare om truslen og dermed risikere også at advare de mistænkte, så du ikke får mulighed for at anholde og retsforfølge dem. Han har talt meget om dilemmaer af denne art, da han var PET-chef, og det er også omtalt i årsberetninger. Man kan i mange situationer være fristet til at lade en operation løbe længere for at skaffe flere beviser, men dermed løber man også en risiko for, at man ikke har situationen under kontrol.

Vedrørende anklageskriftets punkt u forklarede tiltalte, at dette er en oplysning om en operation fra hans tid i PET. Han er ikke bekendt med, at PET tidligere har været ude med denne oplysning. Han kan videregive oplysningen, da operationen er afsluttet. Operationen er også en illustration af PETs præventive indgriben, det vil sige at PET griber ind og konfronterer perso-

nerne med, hvilke oplysninger, man har om dem, for at få dem til at afstå fra at foretage yderligere. Dette er et vigtigt eksempel på, hvordan PET nogle gange griber ind præventivt, uden at der nødvendigvis er et grundlag for at anholde og retsforfølge de pågældende. Når man griber ind præventivt, er man nødt til at forklare folk, hvad man har på dem, og hvad konsekvenserne vil være, hvis de fortsætter. Ellers kan du ikke få folk til at vende om. Personerne i den konkrete situation er derfor bekendt med, at PET har kig på dem.

Adspurgt om han ikke risikerer at ødelægge PETs arbejde, hvis PET stadig har kig på de pågældende personer, forklarede tiltalte, at personerne er bekendt med, at PET har kig på dem og har viden om dem, så operationen er afsluttet i forhold til den viden, der måtte være. Han udtaler sig ikke om, hvordan oplysningerne er tilvejebragt, men om det, som de pågældende personer dengang blev gjort bekendt med, nemlig at man ville gribe ind over for dem, hvis de ikke vendte om. Man kan ikke ud fra tiltaltes udtalelse læse, hvordan oplysningerne er tilvejebragt. Han omtaler ikke i citatet noget om, at oplysningerne skulle hidrøre fra kilder, eller hvordan oplysningerne i øvrigt er tilvejebragt.

Om hensynet til de pågældende, forklarede tiltalte, at de er bekendt med, at de er blevet stoppet, og hvorfor. Han tror ikke, at nogen læsere kan identificere de pågældende ud fra bogens oplysninger. De tiltalte i Vollsmosesagen havde et omfattende netværk af venner og bekendte, som fulgte dem under retssagen. Citatet er omhyggeligt formuleret på en måde, hvor det kan omhandle mange potentielle personer. Han husker ikke, hvor mange personer, der var tiltalt i Vollsmosesagen, men det var over 5 personer.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, [Vidne 2's] forklaring, side 10, 6. afsnit, hvoraf fremgår, at vidnet af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan bekræfte den operation, der er omtalt i forhold u, forklarede tiltalte, at han ikke kan sige, hvad [Vidne 2] baserer dette på. Det har aldrig været opfattelsen i PET, at der gjaldt fortrolighed i forhold til en afsluttet operation, bare fordi der er tale om en operation. Der kan være fortrolighedshensyn af andre grunde.

Adspurgt om PET i forbindelse med en præventiv samtale altid vil fortælle, hvad PET ved, eller om PET i visse situation bare vil stoppe personerne og foretage en normal politimæssig forretning, forklarede tiltalte, at det er en konkret vurdering, men i en situation, hvor du skal overbevise folk om, at de ikke skal fortsætte, er man nødsaget til at fremlægge oplysninger, der gør at de forstår, hvad der vil ske, hvis de fortsætter. Han ved, at personerne i den konkrete sag blev gjort bekendt med, at der ville blive grebet ind over for dem, hvis de fortsatte, men han ved ikke i detaljer hvilke oplysninger, de fik forelagt. De fik oplyst, at man havde oplysninger om, at de havde til hensigt at foretage et angreb, og at de ville blive anholdt, hvis de fortsatte.

Han har ikke nogen klar erindring om, at Østre Landsret og sagens advoka-

ter blev orienteret om episoden efterfølgende, og det gør man heller ikke nødvendigvis, hvis man har afværget en konkret trussel, og truslen er under kontrol. Foreholdt, at han nu har orienteret om truslen, forklarede tiltalte, at der er tale om en afsluttet operation, og der er derfor ikke et fortrolighedshensyn. Der kan være andre hensyn, der gør at du ikke nødvendigvis orienterer om en trussel, men det er ikke fortrolighedshensyn. Der kan være et utal af andre hensyn, fx om du vil gøre folk unødigt bekymret. Her er der tale om en håndteret trussel.

Vedrørende bogens kapitel 10 forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han blev interviewet af **Vidne 5** om dette kapitel.

Foreholdt anklageskriftets punkt v og adspurgte om, hvor tiltalte har oplysningerne i 2.-4. led fra, forklarede tiltalte, at hans udtalelser er baseret på, dels en offentlig redegørelse vedrørende de politisk ekstremistiske miljøer i Danmark, der blev udarbejdet af PET i 2011 efter **Person 9**- angrebet, og dels et interview han i 2012 gav til Århus Stiftstidende vedrørende en højreekstremistisk gruppe ved navn ORG.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-14-1, artikel af 23. juni 2012 fra Århus Stiftstidende "PET tæt på at anholde højreekstrem loge", forklarede tiltalte, at det er denne artikel, han henviste til. Adspurgte om, hvorfor han ikke ønskede at gå i detaljer med hvilke strafbare handlinger, der er tale om, forklarede tiltalte, at der ikke var grund til at komme nærmere ind på hvilke konkrete straf-felovsovertrædelser, der var tale om, når de havde besluttet at gribe ind præventivt.

Foreholdt at han i Vollsmosesagen har fortalt hvilke strafbare forhold, der var planer om, forklarede tiltalte, at det er en konkret vurdering, hvad du kan fortælle, men i artiklen vedrørende ORG forklarer han, at PET har efterforsket gruppen for strafbare forhold. Det var klart for gruppen, at de havde holdt øje med dem. Det fremgår tydeligt, at det var alvorlige forhold, PET havde søgelyst rettet mod.

ORG var en relativ stor gruppering, hvor der indgik mange personer. Nogle medlemmer af gruppen deltog mere end andre, men det er sædvanligt i ekstremistiske grupper af denne art.

Vedrørende citatet om, at der blev skudt til måls efter billeder af politikere, forklarede tiltalte, at han ikke husker, om PET har nævnt dette tidligere, men det var omtalt i de offentlige redegørelser, at der var kamp- og våbentræning i miljøerne. Der er ikke noget i vejen for at nævne den specifikke oplysning. Det er en oplysning, der knytter sig til ORG, og i 2012, hvor man præventivt greb ind, blev det gjort klart for dem, at PET havde efterforsket dem.

Adspurgte om hvor mange personer, der trænede ved at skyde til måls efter billeder af politikere, forklarede tiltalte, at det var et større antal personer,

der deltog i våbentræningen. Det var ikke nødvendigvis hver gang, man skød til måls efter politikere, men det var et element i våbentræningen. Det er ikke en fortrolig oplysning, men en oplysning, som han kunne have nævnt på et hvilket som helst tidspunkt efter, at de havde afsløret over for ORG, at de havde efterforsket dem. Han overvejede risikoen for, om oplysningen kunne skade PETs fremtidige efterforskning mod miljøet, men oplysningen afslører intet i sig selv om hvor, hvordan og hvorledes PET har fremskaffet oplysninger i forhold til ORG. ORG var bekendt med, at de havde været efterforsket af PET, og derfor var der ingen skadevirkning for PET ved at omtale dette. På tidspunktet for udtalelsen til bogen vidste han med sikkerhed, at gruppen var bekendt med, at PET interesserede sig for dem, fordi der havde været en præventiv indsats og et interview i Århus Stiftstidende om efterforskningen i forhold til gruppen.

De fortalte ikke ORG, hvordan de havde holdt øje med dem, og det har tiltalte heller ikke gjort i sin udtalelse i bogen. Der fremgår intet af citatet om, hvordan oplysningerne om at skyde til måls efter politikere er tilvejebragt.

Adspurg om oplysningen om, at der blev skudt til måls efter billeder af politikere, ikke vedrører konkrete episoder, forklarede tiltalte, at det skete ved adskillige episoder, men det afslører intet i sig selv i forhold til omtalen af, at PET er bekendt med, at der foregår våbentræning. Oplysningen vedrører ikke én konkret episode, idet det indgik som en del af våbentræningen at skyde til måls efter politikere, og det afslører intet fortroligt om, hvorvidt PET har oplysningerne fra kilder, teknisk overvågning, fysisk overvågning eller lignende. Efter tiltaltes opfattelse er der ikke risiko for, at de kan finde ud af, hvordan PET har fremskaffet oplysningen.

Vedrørende sætningen i anklageskriftets punkt v: *"Han tilføjer dog, at PET gennem flere år også efterforskede en større højreekstremistisk gruppe, som man mistænkte for strafbare handlinger"* forklarede tiltalte, at oplysningen i denne sætning, der ikke er i citat, ikke kommer fra ham. Han går ud fra, at oplysningen kommer fra [redacted] Vidne 5's [redacted] bearbejdning. Hans udtalelse er i vidt omfang baseret på artiklen fra Århus Stiftstidende.

Foreholdt bogen "Syv år for PET – [redacted] Tiltaltes [redacted] tid", side 228 nederst til og med side 229 4. nye afsnit, og adspurg om, hvordan han først kan udtale, at "det højreekstremistiske miljø var meget fragmenteret, præget af uenighed", og derefter at "de var velorganiserede og havde relativt godt styr på deres ting", når han ikke vil vedstå, at oplysningerne i 2. afsnit på side 229 hidrører fra ham, forklarede tiltalte, at der er foretaget en journalistisk bearbejdning. Interviewet foregik bl.a. på baggrund af redegørelsen fra PET og avisartiklen fra Århus Stiftstidende, og det var udgangspunktet for hans udtalelse. Han opfatter en "større højreekstremistisk gruppe" i 2. afsnit på side 229 som ORG og henvisningen til artiklen i Århus Stiftstidende, og det var det, der var baggrunden for hans udtalelser. [redacted] Vidne 5 [redacted] har arbejdet med mange kilder, både åbne kilder, han har researchet sig til, og interviewet

med tiltalte. Det var en klar forståelse mellem dem, at det, der hidrørte fra tiltalte, var til citat. Det er åbenbart, at der er foretaget en journalistisk bearbejdning for at skabe en sammenhæng mellem citaterne. Tiltalte har ikke forholdt sig til, om det, [Vidne 5] skriver i resten af bogen, er rigtigt eller forkert, eller hvor han i øvrigt har oplysningerne fra.

Vedrørende bogens kapitel 12 forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han og [Vidne 5] drøftede dette kapitel.

Vedrørende anklageskriftets punkt w forklarede tiltalte, at han kan udtale sig som anført i citatet, da det er en væsentlig iagttagelse i forhold til den måde, terrortruslen har udviklet sig på i Danmark også i den periode hvor han var chef for PET. Det er velkendt, at konvertitter har været involveret i konkrete terrorplaner, og at nogle konvertitter havde en særlig adgang til højt placerede terrorister i internationale netværk. Uanset om [Person 10] var kilde for PET eller ej, så er det åbenbart, at han var konvertit og havde en helt særlig adgang til højtstående terrorledere i udlandet. Det er også velkendt fra Vollsmosesagen, at der i grupperingen indgik en konvertit, som var kilde og civil agent for PET. Det har været velkendt i forhold til udviklingen af terrortruslen, at konvertitter har haft en meget central rolle i forhold til internationale terrornetværk.

Adspurg om det er velkendt, at PET gerne vil rekruttere konvertitter, forklarede tiltalte, at det er velkendt, at PET er meget optaget af at rekruttere kilder i de militant islamistiske miljøer, som PET interesserer sig for. Han har ved flere lejligheder sagt, at PET går efter at rekruttere alle, som det er muligt at rekruttere som kilder, for PET vil gerne have så bred en kildedækning som muligt i de pågældende miljøer. Han udtaler sig ikke om, hvorvidt PET har konvertitter blandt deres kilder, herunder i hvilken udstrækning det rent faktisk er lykkedes at rekruttere konvertitter som kilder. PET fører/har ført en meget aggressiv linje i forhold til at få den fornødne kildedækning i de miljøer, de interesserer sig for. Han har ofte sagt til journalister og andre, at det har været PETs strategi at have en aggressiv kilderekruttering.

Adspurg om, hvorfor det i denne sammenhæng var nødvendigt specifikt at nævne konvertitterne, forklarede tiltalte, at han i citatet redegør for, hvilke overvejelser man kan gøre sig i forhold til at rekruttere konvertitter på samme måde som man kan gøre sig overvejelser om andre mulige kildeemner som fx kvinder og personer med en bestemt etnisk eller religiøs baggrund.

Adspurg om, hvorfor det er relevant samfundsmæssigt, at fokusere på konvertitter, forklarede tiltalte, at det her indgår i en sammenhæng som til dels omhandler konvertitters særlige adgang til militante ledere i udlandet, og det er også et spørgsmål om at give offentligheden indblik i, hvor omhyggelig PET er med at gøre sig overvejelser i forbindelse med kilderekrutteringen. Oplysningerne afslører ikke, om det er lykkedes PET at rekruttere en eneste konvertit som kilde. Om [Person 10] forklarede tiltalte, at han aldrig ville

af- eller bekræfte, om en konkret person er eller har været kilde for PET. Det, der er anført i citatet, vanskeliggør ikke PETs arbejde med at rekruttere konvertitter. Det er velkendt, at PET rekrutterer kilder i disse miljøer, og at PET vil forsøge at rekruttere alle dem, de kan komme til, som kilder.

Adspurg om han har overvejet, at hans udtalelser kunne udsætte konvertitterne for fare, forklarede tiltalte, at det er klart, at der kan være nogle fortrolighedshensyn, hvis han havde givet udtryk for, at PET havde mange konvertitter blandt deres kilder, eller at det var et særligt indsatsområde for PET at forsøge at rekruttere konvertitter som kilder. Men en redegørelse for hvilke overvejelser, man gør sig i forbindelse med det generelle arbejde vedrørende kilderekruttering, er ikke en fortrolig oplysning. Det anførte om, at konvertitterne ofte var illoyale typer mv. er udtryk for hvilke overvejelser, man gør sig i forhold til kilderekruttering. Han har fx flere gange omtalt, at PET kan honorere kilder, og at honorering for nogle kilder er et væsentligt moment og for andre ikke. Der vil være nogle ting, der er vigtige, hvis du forsøger at rekruttere kvinder eller folk med en bestemt etnisk baggrund.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-16-3-1, artikel af 7. oktober 2016 fra Jyllands-Posten ”Tidligere PET-chef: Bog om PET-chef må ikke være konkret”, forklarede tiltalte, at Person 33 var operativ chef en del af den periode, hvor han var PET-chef. Person 33 blev ansat, mens tiltalte var PET-chef, så han havde afgørende indflydelse på ansættelsen.

Foreholdt samme bilag 5. afsnit: *”Hvis man fortæller, hvor i Danmark man søger agenter henne, og hvor de normalt kommer fra, kan det betyde, at man i de kredse begynder at se sig omkring. Passer det på nogle af dem, vi har siddende omkring os ?”*, forklarede tiltalte, at han er nødsaget til at fastholde, at det, han udtaler sig om i bogen, er nogle overvejelser, man gør sig i forbindelse med rekruttering af konvertitter. Han nævner ikke i bogen, om PET har kilder, der er konvertitter, eller om PET har mange kilder, der er konvertitter. Det er velkendt, at PET rekrutterer kilder i de militant islamistiske miljøer, som PET overvåger. Den oplysning er ikke i sig selv fortrolig på nogen måde. Hans udtalelser om konvertitter vedrører nogle overvejelser om rekruttering af konvertitter, men han udtaler sig ikke konkret, om hvorvidt PET har kilder, der er konvertitter.

Foreholdt samme bilag, 2. sidste afsnit: *”Set fra en PET-jurists synsvinkel kan det vække bekymring, mener Person 33. Det gælder både de ukendte operationer og tjenestens dedikerede agenter”*, forklarede tiltalte, at han ikke ved, hvorfor Person 33 nævner de ukendte operationer. Som han læser udtalelsen, knytter den sig til foromtalen af bogen. Foromtalen er, som han tidligere har forklaret, dramatisk, men han har ikke været involveret i formuleringen. Det er velkendt også for Person 33, at når en operation er afsluttet, så er der ikke længere et fortrolighedshensyn i forhold til operationen, men der kan være andre fortrolighedshensyn.

[Forsvareren henledte opmærksomheden på, at det ikke fremgår af artiklen, om **Person 33** har godkendt sine citater.

Anklageren oplyste på spørgsmål fra forsvareren, at der ikke umiddelbart er planer om, at **Person 33** skal afgive forklaring under sagen.]

Adspurgt af anklageren og foreholdt retsbogen af 8. oktober 2018, **Vidne 1's** forklaring, side 18, 2. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke er enig i, at det er en fortrolig oplysning, at konvertitter er interessante som kilder, på samme måde som det ikke er en fortrolig oplysning, at PET forsøger at hverve personer som kilder fra de militant ekstremistiske miljøer i Danmark, som PET overvåger. Det er sagt i mange sammenhænge, at PET aktivt rekrutterer kilder og forsøger at rekruttere kilder i disse miljøer. De overvejelser, PET gør sig i forbindelse med rekruttering af specifikke grupper som kilder, er ikke i sig selv fortrolige. Det afslører intet om, hvorvidt PET har kilder, der er konvertitter, eller om PET har mange kilder, der er konvertitter. **Vidne 1** forklarede selv under sin vidneafhøring, at det ikke er en fortrolig oplysning, at PET målrettet arbejder på at rekruttere flere kilder i "cross-over"-miljøet.

Adspurgt om, han som PET-chef offentligt har redegjort for, at konvertitter er interessante at hverve som kilder, forklarede tiltalte, at han muligvis har videregivet denne oplysning allerede, mens han var PET-chef, ligesom han har givet mange andre oplysninger om, at PET arbejder målrettet på at rekruttere kilder i de omhandlede miljøer. Adspurgt om han, når han ikke længere er chef for PET, selv kan beslutte at gå ud med en sådan oplysning, forklarede tiltalte, at det kan han, fordi han, også da han var chef for PET, kunne have delt oplysningen, idet den ikke var fortrolig.

Adspurgt om, han er enig med **Vidne 1** i, at oplysningen kan skabe en risiko for, at personer omkring kilden kan blive mistænksomme, forklarede tiltalte, at hans udtalelse skaber mindre fokus, end hvis man går ud og siger, at PET arbejder målrettet på at rekruttere kilder i "cross-over"-miljøet.

Adspurgt om hans udtalelse ikke kommer til at fremstå som en bekræftelse på, at konvertitter er gode kilder, når den sammenholdes med oplysningerne i bogen om **Person 10**, forklarede tiltalte, at han ikke be- eller afkræfter, om bestemte personer er/ikke er kilder. Det er velkendt, at **Person 10** – uanset om han har været kilde for PET eller ej - har haft kontakt til fremtrædende internationale personer i militante islamistiske terrornetværk. Afsættet for tiltaltes udtalelse er, at det er interessant, at der er personer/konvertitter, som har den særlige adgang til disse personer. Men det er ikke en fortrolig oplysning at redegøre for, hvilke overvejelser, man gør sig i forhold til konvertitter, ligesom det ikke ville være fortroligt at redegøre for, hvilke overvejelser man gør sig i forhold til fx kvinder eller folk med en bestemt etnisk oprindelse som kilder. Han bekræfter ikke, at PET har kilder/målrettet er gået

efter kilder af den art. Han har redegjort for, hvilke generelle overvejelser, man gør sig i forbindelse med kilderekruttering. Det var fremme i straffesagen, at der i Vollsmosesagen var en kilde, som var konvertit, og som udførte opgaver for PET som civil agent.

Vedrørende anklageskriftets punkt x, og foreholdt bogen ”Syv år for PET – Tiltaltes tid”, side 288, 3. nye afsnit til og side 289 øverst, forklarede tiltalte, at oplysningerne i den første del af anklageskriftet, der ikke er i citationstegn, ikke hidrører fra ham. Han kan vedstå, citaterne i bogen før og efter dette afsnit. Det, der ikke er anført i citationstegn, er Vidne 5's bearbejdning. Han blev forelagt den hypotetiske situation, at en kvinde havde tænkt sig at rejse til Syrien for at gifte sig med en kriger hos Islamisk Stat, og han udtaler sig, om denne hypotetiske situation. Han udtaler sig ikke om, hvorvidt PET på noget tidspunkt har gjort det anførte. Han udtaler sig omhyggeligt ikke om de oplysninger, der har været fremme i forbindelse med Person 10-sagen, om at PET skulle have installeret overvågningsudstyr på en kommende hustru til P37. Han udtaler sig om det hypotetiske, om PET i en sådan situation kunne finde på at installere overvågningsudstyr på kvindens ejendele. Han kan ikke af- eller bekræfte, om PET har gjort det. Han tror utvivlsomt, at der er kvinder, der rejser til Syrien for at gifte sig med krigere fra Islamisk Stat. Det fremgår af offentlige kilder. Der er stadig kvinder, der rejser til Syrien for at gifte sig med en kriger, men trafikken er aftagende.

I forhold til diskussionen i bogen om P37 og Person 10 og til eksemplet udtaler han sig alene hypotetisk. De hypotetiske overvejelser er baseret på hans erfaring fra PET om, hvilke overvejelser man gør sig i forhold til at bringe udefrakommende i fare gennem de mulige efterforskningskridt, der gennemføres. Han ved ikke, om det er noget PET eller han selv som PET-chef tidligere har oplyst noget om, men der er intet fortroligt i den generelle overvejelse. Han har redegjort for disse overvejelser i forbindelse med den offentlige omtale af Person 10-sagen, hvor han blev konfronteret med oplysninger om, at PET skulle have placeret sporingsudstyr på en af P37's kommende koner. Han har overvejet, om han gennem sine udtalelser bringer personer i fare, men der er her tale om en generel overvejelse, man gør sig, i forhold til, om man bringer udenforstående i fare, når man gennemfører bestemte efterforskningsskridt. Han udtaler sig ikke om det konkrete udfald af sådanne overvejelser, herunder om PET har gennemført sådanne indsatser. Det er velkendt, at PET anvender overvågnings- og sporingsudstyr, og det fremgår af PETs årsberetninger, at det er en af deres arbejdsmetoder.

Vedrørende bogens kapitel 13 forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med Vidne 5 om denne sag.

Vedrørende anklageskriftets punkt y, forklarede tiltalte, at han har oplysningerne om målet og tidshorisonten for angrebet fra den fælles efterforskning, der var mellem PET og Københavns Politi.

Adspurgt om det har været oplyst under den åbne straffesag, forklarede tiltalte, at det blev oplyst i forbindelse med anholdelsen i sagen, hvor PET udsendte en pressemeddelelse om, at sagen handlede om våben, og at der var en mistanke om, at de pågældende forsøgte at anskaffe sig disse våben for at gennemføre et terrorangreb. Det fremgår også af de ikke-fortrolige oplysninger, der indgår i straffesagen, hvilke oplysninger man efterforskede.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-6, pressemeddelelse af 27. april 2012 fra PET, forklarede tiltalte, at det er korrekt, at der ikke af pressemeddelelsen fremgår noget om mål og tidshorisont for en eventuel terrorhandling. Det fremgår, at PET har en viden, der giver grundlag for at mistænke personerne for at forberede en terrorhandling. Det fremgår af den uklassificerede kilde-rapport i sagen, at der var oplysninger, der pegede i den retning på tidspunktet for anholdelsen.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-3, politirapport af 25. april 2012 fra PET, og bilag 1-17-5-1, politirapport af 26. april 2012 fra PET, og foreholdt, at der ikke af disse rapporter synes at fremgå noget om målet og tidshorisonten for et eventuel terroranslag, forklarede tiltalte, at oplysningerne om målet og tidshorisonten fremgår af oplysninger fra den efterfølgende efterforskning, hvor der er fremlagt ikke-fortrolige efterforskningsrapporter med oplysninger om analyser af de anholdtes Facebook-opdateringer. Disse oplysninger pegede på, at målet for et terrorangreb kunne være hjemvendte soldater. Andre oplysninger gjorde, at man i forbindelse med efterforskningen kunne arbejde frem mod, at angrebet muligvis skulle finde sted et konkret sted, hvor der skulle holdes et arrangement for hjemvendte soldater.

Foreholdt at han i citatet omtaler, at de havde "efterretninger om" et angreb, forklarede tiltalte, at efterretninger kan komme fra mange forskellige kilder, og efterretninger kan godt være en analyse af Facebook-opdateringer. Det er en tilfældighed, at han har anvendt udtrykket efterretninger og ikke efterforskningen. Oplysninger, der bliver tilvejebragt som del af en efterforskning, kan godt være efterretninger.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-2, politirapport af 23. maj 2012 "Efterforskningsrapport 01", forklarede tiltalte, at han på grund af sin tavshedspligt ikke kan komme ind på, om kildeoplysningerne ligger bag oplysningen i pressemeddelelsen om et muligt terroranslag, men det forhold, at der ved anholdelsen var mistanke om en terrorhandling, fremgår også af den ikke-klasseificerede kilderapport, der er fremlagt.

Adspurgt om hvor oplysningen om tidshorisonten kommer fra, forklarede tiltalte, at det fremgår af efterforskningsrapporten. PET havde kigget på de anholdtes Facebook-opdateringer og lavet internetanalyser. Det er oplysninger, der ikke har været anset for fortrolige, fordi de er tilvejebragt fra Facebook-opdateringer og andet.

Foreholdt at personerne kun blev dømt for våbenbesiddelse, og adspurgte om der ikke er et hensyn at tage til dem, forklarede tiltalte, at det klart fremgår af bogen, at der ikke blev rejst tiltale i sagen for forsøg på et terrorangreb. Han nævner alene, hvad de efterforskede efter og hvilke efterretninger, de efterforskede på grundlag af.

Adspurgte om det har været offentligt fremme, at det var hjemvendte soldater, der var målet for et eventuelt terrorangreb, forklarede tiltalte, at det er muligt, at det ikke var offentligt fremme, men det blev ikke anset for en fortrolig oplysning, heller ikke i de akter, der indgår i straffesagen.

Adspurgte om han som PET- chef har sagt offentligt, at PET regnede med, at målet var danske soldater, forklarede tiltalte, at det har han måske ikke, men det er ikke en fortrolig oplysning. Han kunne godt på det tidspunkt, hvor sagen var afsluttet, have sagt, at det var det, de efterforskede efter. Han har ikke sagt, at der var ført bevis for, at de havde planlagt at angribe hjemvendte soldater. Han har alene sagt, at de i efterforskningen havde oplysninger, der pegede i den retning. Begrebet ”efterretninger” dækker grundlæggende over oplysninger, og de kan skaffes fra mange forskellige kilder.

Oplysningerne har ikke været fremme under hovedforhandlingen, da der ikke blev rejst tiltale for terrorforsøg. Men oplysningerne fremgår af ikke-fortrolige oplysningerne i sagen.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-2, politirapport af 23. maj 2012

”Efterforskningsrapport 01”, side 2, 1. og 2. afsnit, og side 18 sidste afsnit, og adspurgte om det er disse oplysninger, der fremgik af den åbne straffesag, forklarede tiltalte, at det ikke nødvendigvis er konklusionen, men det er analyserne af Facebook-opdateringer og andet, der peger i den retning. Adspurgte om hans vurdering også er baseret på andre oplysninger, som PET var i besiddelse af, forklarede tiltalte, at der var tale om en fælles efterforskning mellem PET og Københavns Politi. Der blev gennemført en fælles efterforskning, og det fremgår af rapporten på side 2, at PET over for Københavns Politi havde peget på, at der var interessante oplysninger i Facebook-opdateringerne. Det er analysen af Facebook-opdateringerne i rapporten, som gav anledning til, at man kiggede på mulige mål blandt hjemvendte soldater. PET kiggede på mange oplysninger, men det, der gav anledning til, at man kiggede på specifikke mål, var disse specifikke analyser. Der lå også en kilderapport i ikke-fortrolig form, der pegede på et muligt terrorangreb.

Adspurgte om det er sædvanligt, at PET efterfølgende går ud offentligt med oplysninger om noget, hvor man ikke har kunnet løfte bevisbyrden, forklarede tiltalte, at i denne situation, hvor der helt åbenbart har været en mistanke om et muligt terrorangreb, er det ikke usædvanligt, at PET efterfølgende kan blive spurgt om og gå ud med oplysninger om, hvad man har baseret efterforskningen på.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind 2, side 303, pressemeddelelse af 23. maj 2013 fra PET, og mappe 8, bilag 1-17-4-8, artikel af 23. maj 2013 fra Danmarks Radio ”PET: Soldater er også et terrormål i Danmark”, forklarede tiltalte, at han ikke kan komme nærmere ind på, hvilke oplysninger der ligger til grund for oplysningen i pressemeddelelsen om, at det ikke er noget nyt fænomen, at militært personel kan være mål for voldelige ekstremister. CTA laver løbende trusselsvurderinger og analyser af terrortruslen mod Danmark, men han kan ikke udtale sig om hvilke oplysninger vedrørende konkrete operationer, der ligger til grund for denne udtalelse. Han kan ikke komme nærmere ind på, om oplysningerne fra Operation Sniper er en del af grundlaget for analysen. Adspurg om, hvorfor han ikke kan oplyse det, når han kan udtale det til en bog, forklarede tiltalte, at det er en afsluttet operation, og det er ikke en fortrolig oplysning, at man arbejdede med oplysninger, der pegede i retning af et muligt terrorangreb på et bestemt mål.

[Anklageren dokumenterede fra mappe 8, bilag 1-17-4-9, artikel af 9. oktober 2016 fra Ekstra Bladet ”Tiltalte: Hjemvendte soldater fra Afghanistan skulle dræbes”, og bilag 1-17-4-10, artikel af 9. oktober 2016 fra Danmarks Radio ”Tiltalte udpeger hidtil ukendt mål: Danske soldater skulle rammes”, og bilag 1-17-7, artikel af 9. oktober 2016 fra Jyllands-Posten ”Tiltalte: Danske soldater var mål for planlagt angreb”, og mappe 9, bilag 1-19-2-16, artikel af 28. marts 2018 fra Politiken ”Anklaget for 28 brud på tavshedspligt: Var Tiltaltes oplysninger i ’Syv år for PET’ fremme, før bogen udkom?”, side 9.]

Foreholdt at det ikke synes at fremgå af de anførte artikler, at målet for et eventuel terrorangreb var kendt, forklarede tiltalte, at målet for et eventuelt terrorangreb ikke er en fortrolig oplysning. Havde det været en fortrolig oplysning, ville man ikke kunne have fremlagt den i en ikke-fortrolig form i forbindelse med straffesagen.

Adspurg om det forhold, at en oplysning ligger i en åben straffesag hos politiet, gør, at oplysningen ikke er fortrolig, forklarede tiltalte, at hvis man vælger at fremlægge noget, som er fortroligt, skal det klassificeres. Her er oplysningerne fremlagt i en åben straffesag i en ikke-fortrolig form, det vil sige, at alle, der har været involveret i straffesagen, har haft adgang til oplysningen og er blevet bekendt med oplysningen, og det kan man ikke, hvis man mener, at det er en fortrolig oplysning. Alle oplysninger fra en åben straffesag kan ikke nødvendigvis frit deles med hvem som helst, men den omhandlede oplysning er ikke blevet anset for fortrolig. Hvis man mente, at det var en fortrolig oplysning, havde man klassificeret rapporten. Han har ikke spurgt Københavns Politi, om han måtte dele oplysningen med Vidne 5. Allerede mens han var chef i PET, blev oplysningen ikke anset som fortrolig.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – Tiltaltes tid”, side 303, 2. linje til

side 304 øverst, forklarede tiltalte, at det er PET, der henvises til, når der står, at ”vi har efterretninger om”. Han har ikke sagt, at oplysningerne ikke kommer fra PET. Sagen blev gennemført i samarbejde mellem PET og Københavns Politi, og det fremgår af de ikke-fortrolige efterretningsrapporter, at der blev givet tips fra PET til Københavns Politi vedrørende internet analyser af Facebook-opdateringer.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-4-1, uddrag af regneark med supplerende oplysninger fra PET, 2. sidste side, forhold 57 vedrørende kapitel 13 om Operation Sniper, hvoraf fremgår, at der i kolonnen ”relevante hits” ud for tiltaltes udtalelser om mål og tidshorisont for et eventuelt terrorangreb er anført et klassificeret internt PET-dokument, forklarede tiltalte, at hans oplysninger ikke stammer fra et klassificeret internt PET-dokument. Han kan ikke vide, hvad det anførte dokument vedrører eller indeholder. Som han har forklaret tidligere, fremgår det af ikke-fortrolige rapporter fra straffesagen, hvilke oplysninger, man arbejdede med i forhold til konkrete terrormål. Det gør ikke nogen forskel for tiltalte, at de to personer er meldt dræbte. Der er tale om en afsluttet operation. Der blev ikke rejst tiltale for terrorplanlægning, og han udtaler ikke, at de pågældende havde gjort sig skyldige i terrorplanlægning.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-5-2, og adspurgte om, hvor i rapporten, det fremgår, at PET tippede Københavns Politi om at kigge på Facebook, henvisede tiltalte til rapportens side 2ff og forklarede, at der var et efterforskningsmæssigt samarbejde, og i den forbindelse var der forhold, som PET henledte Københavns Politis opmærksomhed på. Det fremgår af denne og af en anden efterforskningsrapport i sagen, at efterforskningen af det mulige terrormål er baseret på analyser af åbne Facebook-opdateringer. Adspurgte om de oplysninger, PET har videregivet til politiet, er de oplysninger, der fremgår af de to rapporter, forklarede tiltalte, at PET har videregivet mange forskellige oplysninger, til politiet. Det, der handler om mulige terrormål, er baseret på oplysninger fra åbne kilder. Han er ikke bekendt med, at der er videregivet oplysninger fra udenlandske samarbejdspartnere.

Adspurgte af forsvareren og foreholdt mappe 8, bilag 1-17-6-26, politirapport af 25. maj 2012 ”Efterforskningsrapport 02”, forklarede tiltalte, at dette er den anden rapport, han havde i tankerne.

Adspurgte af anklageren vedrørende anklageskriftets punkt z, om han ikke her udtaler sig om indholdet af et konkret samarbejde med en samarbejdspartner, forklarede tiltalte, at der her er tale om en generel udtalelse vedrørende samarbejdet med de tyrkiske myndigheder om en af de måske største udfordringer, PET har stået over for i de seneste år, når det handler om bekæmpelse af terrorisme, nemlig det forhold, at syrienskrigere rejste bl.a. fra Danmark gennem Tyrkiet for at komme til Syrien for at tilslutte sig Islamisk Stat. Det er et samarbejde, som han også har omtalt offentligt, mens han var PET-chef. PET lagde ikke skjul på, at de delte oplysninger om de rejsende med en lang række udenlandske efterretningstjenester, og målet var at få dem stoppet før, de

nåede Syrien. Hvis han havde fortalt i detaljer, hvilke konkrete oplysninger, de delte, og hvordan det operative samarbejde foregik, så kunne det efter en konkret vurdering indeholde fortrolige oplysninger. Men her er der tale om velkendte oplysninger, som han har omtalt offentligt som chef for PET. Han har bl.a. talt om det på pressebriefinger. Han husker også et interview, som han gav sammen med den daværende **Justitsminister**, hvor de udtrykkeligt omtalte, at de delte oplysninger om de rejsende med en lang række udenlandske efterretningstjenester med det mål, at få dem stoppet, før de nåede Syrien.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind 2, artikel af 20. juni 2013 fra Politiken ”Krigere fra Danmark kan blive udvist”, side 362, forklarede tiltalte, at det bl.a. er i denne artikel, at han har omtalt indsatsen i forhold til syrienskrigere.

Foreholdt at han i artiklen ikke konkret nævner Tyrkiet, forklarede tiltalte, at det er fordi oplysningerne blev delt med en lang række efterretningstjenester i og uden for Europa, herunder de tyrkiske. Adspurg om det ikke havde virket mere præventivt, hvis han dengang havde oplyst, at Danmark havde en aftale med Tyrkiet, forklarede tiltalte, at der ikke er noget specielt fortroligt i det samarbejde, der foregik mellem Danmark og Tyrkiet og mellem Tyrkiet og en lang række andre lande for at få bremset syrienskrigerne. Han erindrer også, at den danske politiforbindelsesofficer i Tyrkiet har udtalt sig offentligt om, at en af hans vigtigste opgaver var at formidle samarbejde mellem efterretningstjenester på dette område. Det blev ikke anset for at være en fortrolig oplysning. Han havde ikke en aftale med den tyrkiske efterretningstjeneste om, at han måtte sige det anførte, og det kunne han heller ikke drømme om at spørge om. Han har i mange sammenhænge udtalt sig om konkrete samarbejdspartnere uden at spørge om lov til det.

På ny adspurg om han ikke udtaler sig om indholdet af et konkret samarbejde, forklarede tiltalte, at han udtaler sig om et helt velkendt samarbejde mellem efterretningstjenester med henblik på at få et billede af syrienskrigere, herunder hvordan de rejser og hvem de er, med henblik på at få dem stoppet, inden de når frem til Syrien. Det er en generel udtalelse, der handler om samarbejdet mellem den danske og tyrkiske efterretningstjeneste, hvor man deler oplysninger for at få et billede af, hvem der rejser. Det er ikke anderledes end at sige, at man samarbejder om bekæmpelsen af terrorisme, og at man i den forbindelse udveksler oplysninger om, hvem terroristerne er. Det er en konkret vurdering, om man videregiver noget, der er fortroligt.

Vedrørende bogens kapitel 14 forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår han talte med **Vidne 5** om sagen vedrørende **Person 11**.

Adspurg om han i forbindelse med sine udtalelser gjorde sig tanker i anledning af, at sagen stadig er verserende, forklarede tiltalte, at han har gjort sig to overvejelser i denne forbindelse. For det første har han lagt vægt på at hol-

de sig meget tæt op af det, som politiet har oplyst offentligt, og som i øvrigt er kommet frem i offentligt om sagen. For det andet har han hæftet sig ved, at politiet har oplyst, at politiet mener at vide, hvem gerningsmanden er, og at der ikke er en verserende efterforskning i sagen. Hvis gerningsmanden dukker op i Danmark, vil efterforskningen utvivlsomt blive genoptaget. Han har ikke aftalt med Københavns Politi, at han kunne udtale sig om dette, da han har holdt sig meget tæt til det, som Københavns Politi har oplyst i sagen. Han så ingen grund til at drøfte udtalelserne med Københavns Politi, så længe han ikke videregav oplysninger, som kunne anses for fortrolige, og som politiet ikke selv havde delt.

Adspurg om ”vi” i citatet er PET, forklarede tiltalte, at efterforskningen igen er gennemført af Københavns Politi og PET i fællesskab, så oplysningerne i citatet vedrører den fælles efterforskning. Man kan godt sige, at ”vi” er PET og Københavns Politi, men måske skal det deles lidt op. Den første del af citatet om efterforskningen som sådan, herunder at der blev efterforsket bredt, er udtryk for PETs vurderinger i forbindelse med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af efterforskningen. Oplysningerne om, hvad der er tilvejebragt i forbindelse med efterforskningen, vedrører den fælles efterforskning.

Adspurgt til det første citat i anklageskriftets punkt æ: *”Der var ikke noget, der fra begyndelsen pegede entydigt på, at det var terror. Person 11 var en kontroversiel person, men der er rigtig mange mennesker i Danmark, som har kontroversielle holdninger. Vores vurdering var ikke, at han var et særligt interessant mål for terrorister. Der kunne være alle mulige motiver, og derfor blev der efterforsket meget, meget bredt”* forklarede tiltalte, at det er en vurdering i forhold til efterforskningen i den indledende fase, herunder hvilke overvejelser der blev gjort i forhold til Person 11 som mål, fx hvem der kunne være interesseret i at angribe ham, og det forhold at der blev efterforsket meget bredt fra begyndelsen. Det er en vurdering af, hvordan efterforskningen blev tilrettelagt og gennemført, herunder at der blev efterforsket bredt, fordi det ikke var entydigt, hvem der stod bag. Det er tiltaltes vurdering. Det er ikke en specifik oplysning fra efterforskningen.

Adspurgt til det næste citat i anklageskriftets punkt æ: *”Man kunne forestille sig mange forskellige mennesker, som var utilfredse med Person 11 og hans holdninger. Derfor efterforskede vi mulige forbindelser til det militant-islamistiske miljø, men også til det venstreekstremistiske miljø”* forklarede tiltalte, at det er vurdering af, at det ikke var entydigt fra starten, hvem der fx stod bag, så man efterforskede bredt. Det er ikke en specifik oplysning fra efterforskningen, men en vurdering af tilrettelæggelsen af efterforskningen.

Adspurgt til det næste citat i anklageskriftets punkt æ: *”Vi kendte ham, men han var ikke en, vi overvågede 24 timer i døgnet. Han var kendt som en person i udkanten af de miljøer, vi interesserede os for, ikke nogen central figur”* forklarede tiltalte, at denne udtalelse er baseret på den fælles efterforsk-

ning i forhold til den person, der nu er sigtet i sagen, og det er oplysninger, som er kendte også fra politiets udtalelser om sagen.

[Anklageren afspillede videoklip, mappe 9, bilag 1-18-8, 4 minutter og 42 sekunder inde i videoklipet, videoklip fra et pressemøde hos Københavns Politi i april 2014 i forbindelse med anholdelsen af den mistænkte person for angrebet på **Person 11**].

Anklageren dokumenterede fra forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 2, side 313, artikel af 4. maj 2014 fra Politiken ”Forsidehenvvisning: Attentatmanden ringede to gange”, side 321, 6. afsnit i samme artikel, og side 334, artikel af 30. maj 2016 fra Jyllands-Posten ”Jagten på spøgelseset fra Raqqa”, side 335 3. spalte, 5. afsnit, og side 335 4. spalte, 2. og 3. sidste afsnit.]

Foreholdt at det af oplysningerne fra politiets pressebriefing fremgår, at den mistænkte havde været i Tyrkiet og Syrien, og adspurgte om, hvor oplysningen om, at den mistænkte var rejst til Libanon, kommer fra, forklarede tiltalte, at det er en oplysning, der er baseret på andre udtalelser i sagen fra Københavns Politi. Der er en konkret artikel, hvor der bliver henvist til, at Københavns Politi omtaler Libanon. Der er også en række andre artikler, der omtaler Libanon uden at henvise direkte til Københavns Politi.

Adspurgte om han ikke udtaler sig videre end, Københavns Politi gør på pressebriefingen, forklarede tiltalte, at det fremgår af pressebriefingen, at der har været et længere forløb, hvor journalister også efter pressebriefingerne kunne stille spørgsmål til Københavns Politi, så der har været andre artikler om dette også med gengivelse af kilder fra Københavns Politi. Der er presseomtale, hvor navngivne kilder i Københavns Politi udtaler sig om, at han var i Libanon. Han tror bl.a., at det var en af efterforskningslederne, der udtalte sig, og det har i øvrigt været refereret flere steder i pressen, at der er personer i Danmark, der har været i kontakt med den mistænkte i Libanon, hvor hans kone angiveligt opholder sig.

Foreholdt at politiet på pressebriefingen ikke vil sige noget om hvilket miljø, den mistænkte kommer fra, forklarede tiltalte, at han ikke siger andet end, at han har bevæget sig i udkanten af de miljøer, PET interesserede sig for, og det er jo en række miljøer.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – **Tiltaltes** tid”, side 322, 2. sidste afsnit, forklarede tiltalte, at det ikke er oplysninger, som tiltalte har givet til **Vidne 5**. Tiltalte har bekræftet, at han var en person, de kendte til, og som bevægede sig i udkanten af de miljøer, som PET interesserede sig for.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – **Tiltaltes** tid”, side 179 nederst til side 180 øverst, forklarede tiltalte, at det godt kan være et problem at udtale

sig om en operation, som man ikke selv er tæt på. Det var ikke et problem for tiltalte i **Person 11** -sagen. Sagen verserede, mens han var chef for PET, og han havde en meget klar indsigt i, hvad der var fortroligt/ikke var fortroligt i sagen. Han lagde vægt på, at når han skulle udtale sig, holdt han sig tæt op af det, som Københavns Politi havde udtalt.

Adspurg om, hvordan tiltalte flere år efter kunne være sikker på, at det han delte med **Vidne 5** var okay, forklarede tiltalte, at han taler om det brede efterforskningsmæssige fokus i starten af sagen, herunder at man efterforskede bredt i forhold til motiv og mulig gerningsmand, og derfor udtalte han sig alene om oplysningerne fra hans tid i PET. Han lagde vægt på, at han lagde sig meget tæt op af det, som Københavns Politi selv havde udtalt. Oplysningen om Libanon har Københavns Politi været ude at dele.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – **Tiltaltes** tid”, side 180, 2. sidste afsnit, og adspurg om det, han kritiserer i dette afsnit, ikke er det, han selv gør nu, forklarede tiltalte, at det er det ikke. Han kunne ikke drømme om at videregive oplysninger, som Københavns Politi ikke i forvejen selv har lagt frem. Der er mange detaljer fra efterforskningen i sagen, som han aldrig kunne drømme om, at diskutere offentligt. Han ved ikke, hvad status er i forhold til de åbne og lukkede døre i sagen, men han er helt opmærksom på, at der var lukkede døre undervejs i efterforskningen. Han er også opmærksom på, at dette er en sag, som muligvis ikke efterforskes yderligere, men som heller ikke er afsluttet.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-18-2, brev af 26. januar 2015 fra PET-chef **Person 19** til Justitsministeriet, og adspurg om tiltalte i sin tid ville have svaret det samme, herunder at man ikke kunne bidrage med konkrete oplysninger om PETs kendskab til en enkeltperson, forklarede tiltalte, at han som PET-chef ofte har anvendt formuleringen, at PET ikke inden for rammerne af en folketingsbesvarelse kunne give nærmere oplysninger til Folketinget. Tiltalte henviste om baggrunden herfor til sin tidligere forklaring herom. Det er et hypotetisk spørgsmål, som han vanskeligt kan svare på. Der indgår mange overvejelser i forbindelse med besvarelsen af et folketingsspørgsmål som ikke nødvendigvis har noget med fortrolighed at gøre, jf. hans tidligere forklaring herom. Det, der fremhæves her, er, at PET kan være afskåret fra at give nærmere oplysninger om og besvare spørgsmål om, hvorvidt PET har oplysninger om de pågældende, og hvilke oplysninger, der i givet fald er tale om. Han er fuldstændig enig i, at det ikke er muligt inden for rammerne af et Folketingsspørgsmål. Han kan ikke tage stilling til, hvad han ville have svaret på det konkrete spørgsmål.

Vedrørende anklageskriftets punkt ø forklarede tiltalte, at ”vi” i denne sammenhæng er andet og mere end PET. Det var igennem mange år en udfordring for dansk politi, anklagemyndigheden, justitsministeriet og PET, at var et pres på Danmark fra tyrkisk side for at foretage sig mere i forhold til PKK og andre organisationer med tilknytning til PKK, herunder ROJ-TV. ”Vi” i

den anførte sammenhæng er Danmark som sådan, herunder politi, anklagemyndighed og PET.

Adspurgt om det efter tiltaltes opfattelse er en omtale af indholdet af et konkret samarbejde, forklarede tiltalte, at han omtaler noget, der er offentlig velkendt, nemlig at der har været et pres på Danmark fra tyrkisk side i forhold til at foretage sig mere i forhold til PKK. Det er således en omtale af et helt generelt forhold.

Vedrørende andre bogudgivelser, foreholdt mappe 1, bilag 1-4-3-13, side 2, artikel af 8. oktober 2016 fra Ekstra Bladet ”Tidligere agent afslører: Tiltalte stoppe bog om PET”, artiklens side 4, sidste afsnit og frem til side 5 til og med 2. afsnit, forklarede tiltalte, at han erindrer ét møde med forlaget Lindhart og Ringhof. Han husker ikke om mødet var med Person 39, men det har det formentlig været. Gengivelsen af indholdet af mødet kan han til gengæld ikke erindre. Han har ikke sagt, at alt, hvad PET foretager sig, som udgangspunkt er hemmeligt. Det kan han sige med sikkerhed, for der har været flere bogprojekter, mens tiltalte var PET-chef, og de har været håndteret på samme måde. I de situationer, hvor PET blev bekendt med, at et forlag var på vej med en bog, hvor en tidligere medarbejder medvirkede, holdt de et møde med forlaget. Meldingen har været den samme hver gang, nemlig at PET ikke gennemlæser manuskripter med henblik på at tage stilling til, hvad der er fortroligt/ikke fortroligt, men de indskærpede, at når man medvirker i et bogprojekt, skal man overholde sin tavshedspligt. Der kan være grund til at mødes med forlaget for at gøre det klart for forlaget, at tidligere medarbejdere fortsat har en tavshedspligt, og at den skal respekteres. Han har heller ikke sagt, ”at det var helt udelukket, at man kunne være ansat i PET og så skrive en bog om det”, og det har aldrig været opfattelsen i PET. Der udkom bøger i hans tid som chef, hvori tidligere medarbejdere fra PET medvirkede, og det er ikke et problem, at der udgives bøger, så længe tavshedspligten blev overholdt.

Mødet med forlaget blev afholdt for at præcisere medarbejderens tavshedspligt på samme måde, som de fx havde gjort i forbindelse med udgivelsen af bogen ”I hendes majestæts tjeneste”. På mødet udstregede de, at tavshedspligten fortsat gælder efter fratrædelsen, at PET ikke gennemlæser manuskripter, og at man måtte søge ekstern bistand, hvis man var i tvivl, om bogen indeholdt fortrolige oplysninger. I forbindelse med bogen ”I hendes majestæts tjeneste” og en tidligere bog, ”Undercover”, blev Person 30 brugt som ekstern konsulent fra forlaget side. Det var hans opfattelse, at bogen ”Undercover” indeholdt tavshedsbelagte oplysninger. Det var en bog med særlige udfordringer. Personen, der medvirkede til bogen, var tidligere undercovermedarbejder, hvilket betyder, at hans identitet havde været hemmelig, og fortsat var hemmelig også efter hans fratrædelse. Der er en række fortrolige oplysninger, når det handler om PETs undercoverarbejde, herunder hvordan man skjuler forbindelsen til PET. Han vurderede, at bogen klart indeholdt problematiske oplysninger, men de foretog ikke nogen gen-

nemgang af bogen sammen med forlaget, og understregede over for forlaget, at det ikke var PETs opgave.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-4-3, side 2, presseudtalelse sendt pr. mail af 24. august 2007 vedrørende bogen ”I majestæten hemmelige tjeneste”, forklarede tiltalte, at han ikke husker den konkrete baggrund for udsendelsen af pressemeddelelsen, men han går ud fra, at PET har fået spørgsmål fra pressen om den pågældende bogudgivelse.

Foreholdt at det af pressemeddelelsen fremgår, at PET, hvis bogen udgives, vil gennemgå den meget nøje, ”og indeholder den oplysninger, som forfatteren ikke er berettiget til at videregive, vil [PET] træffe de fornødne foranstaltninger” forklarede tiltalte, at ved alle bogudgivelser, hvor en tidligere medarbejder medvirker, gennemgår PET naturligvis bogen for at se, om den indeholder fortrolige oplysninger og overtrædelse af tavshedspligten. Hvis den gør det, så træffes der de nødvendige foranstaltninger, det vil sige, at forholdene efterforskes og retsforfølges.

Adspurg om der var et møde med forlaget vedrørende bogen, forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvornår mødet var, men der var et møde i forbindelse med sagen, da de blev klar over, at der var en bogudgivelse på vej.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-4-3, side 3, brev af 27. august 2007 fra redaktionschef **Person 29** til politimester **Tiltalte**, herunder at pressemeddelelsen er udsendt forud for henvendelsen fra forlaget, forklarede tiltalte, at den fremgangsmåde, de anvendte, var at de holdt møder med forlaget, hvis de blev bekendt med, at en bogudgivelse var på vej.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-4-3, side 4, brev af 26. marts 2008 fra redaktionschef **Person 29** til politimester **Tiltalte**, vedlagt brev af 15. marts 2008 fra **Person 30**, og side 8, brev af 28. april 2008 fra tiltalte til redaktionschef **Person 29**, forklarede tiltalte, at han har læst bogen ”I majestæten hemmelige tjeneste”.

Adspurg om han er enig i, at det er en erindringsbog, forklarede tiltalte, at det er en bog, hvor personen skriver om sit liv, herunder om sit arbejde i PET.

Adspurg om, hvorfor han ikke ville forholde sig til **Person 30's** kommentarer, forklarede tiltalte, at det grundlæggende synspunkt for PET hele tiden har været, at de ikke foretager censur. Hvis et forlag kommer med et manuskript, sidder de ikke og udpeger, hvad der eventuelt er fortrolige oplysninger. De fortæller forlaget, at en PET-medarbejder har tavshedspligt, og at dette også gælder efter ansættelsen. De opfordrer forlaget til at få ekstern konsulentbistand, hvis de er i tvivl. Han har ikke peget specifikt på **Person 30** i den forbindelse, og de konsulentudtalelser, der indhentes, er ikke indhentet til brug for PET, men til brug for forlagets egne over-

vejelser i forbindelse med udgivelsen. PET kan give nærmere vejledning til en medarbejder om, hvad der kan være fortroligt, men man sidder ikke i den forbindelse og gennemgår et manuskript. De har vejledt om disse spørgsmål og henvist til, at man skal søge ekstern bistand.

Foreholdt mappe 1, bilag 1-2-2, tavshedserklæring, forklarede tiltalte, at det sidste afsnit i erklæringen tager specifik sigte på, at en medarbejder, der på egen hånd ønsker at skrive en bog eller en artikel eller holde et foredrag, har mulighed for at komme med et manuskript og få vejledning ud fra det. Det er en anden situation, når der fra et forlag foreligger et manuskript, der er udarbejdet med bistand fra en medarbejder i PET. I den situation holdt de et møde med forlaget som tidligere forklaret. I den sidstnævnte situation forholdt de sig ikke til det konkrete manuskript. Tavshedserklæringen tager sigte på, at en medarbejder på egen hånd vil skrive en bog. Situationen er en anden, når en medarbejder sammen med en forfatter har skrevet en bog, idet medarbejderen på det tidspunkt allerede har videregivet oplysningerne til journalisten.

Adspurgt om, hvorfor de så ikke politianmeldte bogen ”Undercover”, forklarede tiltalte, at de ikke mente, der var grundlag for det. Det var en bog, der ikke blev udgivet. Han har aldrig været inddraget i, at der skulle indgives en politianmeldelse i anledning af den bog. Han var involveret i henvendelsen til chefanklageren i Københavns Politi vedrørende bogen, men han har på intet tidspunkt opfattet denne henvendelse som en politianmeldelse.

Adspurgt om hvorfor de bad Københavns Politi om at gennemlæse manuskriptet, forklarede tiltalte, at der var behov for at få andre øjne på for at vurdere om, det var en bog, man skulle gå videre med i forhold til om, der var et brud på tavshedspligten. PET plejer ikke at forhåndsanmelde politianmeldelser, men der er en løbende dialog mellem politiet og andre dele af politiet og anklagemyndigheden.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-4-3, sidste side, brev af 22. december 2008 fra Person 31 til Vidne 2, og retsbogen af 12. oktober 2018, Vidne 2's forklaring, side 12 nederst til side 13, forklarede tiltalte, at det ville være et så usædvanligt skridt at indgive politianmeldelse mod en tidligere medarbejder, at det ville kræve, at han som chef var inde over. Det ville også være et forhold, som han ville orientere sine foresatte om, og der ville ligge fysiske beviser for politianmeldelsen. Tiltalte har med sikkerhed ikke været inde over, om der skulle indgives politianmeldelse mod den pågældende person. Det var naturligt, at sådanne spørgsmål blev vendt med det øvrige politi og anklagemyndigheden. De tog stilling til, om bogen indeholdt oplysninger, som var en overtrædelse af tavshedspligten, og om der i givet fald var grundlag for en straffesag. Bogen illustrerer, hvad Københavns Politi ikke har fundet anledning til at forfølge i en straffesag.

Han har talt med Person 30 i forbindelse med bogen ”I maje-

ståtens hemmelige tjeneste” fordi **Person 30** selv har skrevet bøger og været inde over som ekstern konsulent i forbindelse med bogen, og fordi **Person 30** har en historisk erindring om, hvordan tidligere bogudgivelser fra før tiltaltes tid, er blevet grebet an. Tiltalte har talt med ham og bedt ham fremsende en mail om hans rolle i forbindelse med de to bogprojekter. De har også talt sammen om hans kendskab til flere bøger, der er udgivet, før vidnets tid. Det var dels for at høre, hvilke overvejelser han havde gjort sig i forbindelse med tidligere bogprojekter, og dels for at støtte tiltaltes egen erindring om det ene bogprojekt, som tiltalte oplevede, mens **Person 30** var ekstern konsulent.

Adspurgt om **Person 30** var tilfreds med bogen ”I majeståtens hemmelige tjeneste”, som den var, da den udkom, forklarede tiltalte, at **Person 30** ikke gav udtryk for, at bogen indeholdt udtalelser, som var i strid med tavshedspligten. I forhold til bogen ”I majeståtens hemmelige tjeneste” er der flere hensyn at tage end bare fortrolighedshensyn. Det er også et spørgsmål om, man kan vanskeliggøre PETs arbejde ved som livvagt at videregive oplysninger, der har en mere privat karakter. Det er ikke et spørgsmål om, oplysningerne er fortrolige, men om oplysningerne kan kompromittere livvagtsarbejdet. I forhold til denne bog er det således ikke kun et spørgsmål om, hvorvidt bogen indeholder fortrolige oplysninger. Det er klart, at det kun er videregivelse af fortrolige oplysninger, der udgør en overtrædelse af tavshedspligten. Bogen indeholder ikke overtrædelse af tavshedspligten, så den kunne godt udgives.

Adspurgt om tiltalte i forhold til ”I majeståtens hemmelige tjeneste” og ”Undercover” foretog nogen undersøgelse af, hvad PET tidligere havde gjort, fx i forbindelse med bogen ”Spionjæger”, forklarede tiltalte, at det gjorde han muligvis, men han husker det ikke. Der er en forskel på om en person skriver en bog på egen hånd, eller om det foregår med bistand fra en anden forfatter. I den tid han var chef, har de omhyggeligt lagt vægt på, at det ikke var PETs opgave at censurere i manuskripter af den sidstnævnte art.

Det nye afsnit i tavshedserklæringen var en mulighed for at søge råd og vejledning. Hvis man som tidligere livvagt planlægger at skrive en bog, så har man ikke været vant til at udtale sig om offentligt om forhold vedrørende PET, og man er måske ikke fortrolig med, hvad der kan være tavshedsbelagte oplysninger

Han har ikke fundet anledning til at drøfte med forlaget, om hans egne udtalelser i den i sagen omhandlede bog skulle forelægges for PET, før udgivelsen.

Adspurgt om han i forbindelse med fagedforbudssagen genovervejede, om han skulle drøfte bogudgivelsen med PET, forklarede tiltalte, at han havde mange overvejelser i den forbindelse, men han fandt stadig ikke anledning til at drøfte bogudgivelsen med PET. Han var ikke på noget tidspunkt i tvivl om

fortrolighedsvurderingerne i forhold til de sager, som han kendte fra sin tid som chef i PET. Han havde været vant til at foretage fortrolighedsvurderinger dagligt. Hans vurdering - forud for interviewet med **Vidne 5** - var, at PET ikke ville kunne sige andet, end at han skulle overholde sin tavshedspligt, og han havde heller ikke andet til hensigt.

Foreholdt mappe 9, bilag 1-19-2-15, artikel af 12. oktober 2016 fra BT ”Tidligere PET-chefer advarer: PET-bog kan blive en manual for terrorister”, og adspurgte om de tidligere PET-medarbejderes udtalelser gør indtryk på ham, forklarede tiltalte, at lige det her ikke gør det store indtryk. Han kan ikke forholde sig til, hvad de reelt har sagt og baserer det på. Han kan reddegøre for, hvordan reglerne er, og hvordan de er blevet administreret i hans tid. Det er muligt, at det har været anderledes under den kolde krig, hvor **Person 40** og **Person 41** var ansat i PET. Faktum er, at der kan være mange synspunkter på dette. Han kan ikke sige, hvordan det har været under den kolde krig, for der var han ikke ansat. Han kan kun sige, hvordan det var, da han var PET-chef.

Foreholdt samme bilag, side 6, og adspurgte om det er rigtigt, at personen blev stoppet i at holde foredrag, forklarede tiltalte, at han ikke erindrer, at han skulle have været involveret i at stoppe et foredrag i Haslev Kirke.

Adspurgte af forsvareren, og foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 2, side 339, mail af 10. september 2018 fra **Person 30** til **Tiltalte**, forklarede tiltalte, at han har drøftet oplysningerne i mailen med **Person 30**. De drøftede det, og tiltalte bad i den forbindelse **Person 30** om at sammenfatte oplysningerne i en mail til ham. ..."

Tiltalte har til retsbogen den 7. november 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Adspurgte om man efter tiltaltes opfattelse risikerer at afsløre noget fortroligt ved at oplyse, at man har foretaget et konkret indgreb i en konkret sag, fx ved at oplyse at man havde spionudstyr i **Person 4's** lejlighed, forklarede tiltalte, at PETs arbejdsmetoder i vid udstrækning er beskrevet i lovgivningen og i forarbejderne til lovgivningen. Det fremgår således af lovgivningen, hvornår PET kan anvende de forskellige former for arbejdsmetoder, og hvilke betingelser men hensyn til mistanke og kriminalitet, der skal være opfyldt for at arbejdsmetoderne kan anvendes. Herudover er der nogle arbejdsmetoder, som ikke er beskrevet i lovgivningen, og som ikke kræver en særlig lovhjemmel, men som i vidt omfang er beskrevet af PET i årsberetninger og omtalt offentligt. Et eksempel er de præventive samtaler. Man kan ikke sige, at en arbejdsmetode, der er beskrevet i lovgivningen, er fortrolig, eller at man kan udlede noget særligt om fortrolighed af, at et indgreb er anvendt i en konkret sag.

En præventiv samtale er typisk en arbejdsmetode, man anvender, når man skal forsøge at håndtere en konkret trussel på et tidspunkt, hvor man skønner, at man ikke har eller vil kunne få tilstrækkelige beviser til at gribe ind og foretage anholdelse og retsforfølgning af de pågældende. Målet er at afbryde det, der er i gang, og håndtere den konkrete trussel. Man fortæller den pågældende, hvilken viden man har, og at man vil agere på denne viden, hvis den pågældende fortsætter. Man afslører med andre ord, at PET har kig på den pågældende person og har kendskab til den pågældendes aktiviteter.

Den indgriben, der er beskrevet i anklageskriftets forhold u, er et eksempel på en præventiv indgriben eller samtale, hvor man greb ind uden at have et tilstrækkeligt grundlag for anholdelse og retsforfølgning for at sikre, at personer ikke foretog sig yderligere.

Adspurg om hvad der efter tiltaltes opfattelse lå i begrebet sammenstykningsrisiko, da han var PET-chef, forklarede tiltalte, at man principielt kan sige, at der altid vil være en form for sammenstykningsrisiko, når man overhovedet taler om forhold i relation til PET. PETs årsberetninger er en redegørelse for PETs virksomhed og rammerne for PETs arbejde. Der er i sagens natur tale om offentlige redegørelser, så de indeholder ikke fortrolige oplysninger. Hvis man læser hele årsberetningen og alle årsberetningerne i sammenhæng, får man et billede af, hvordan PET arbejder. Der er en risiko for, at alle offentlige og ikke-fortrolige oplysninger om PETs arbejde kan sammenstykkedes og give et billede af PETs virksomhed. Det har altid været en risiko, men det betyder ikke, at man slet ikke fra PETs side kan udtale sig offentligt, eller at andre ikke kan udtale sig om PETs forhold.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold - bind 1, PETs årlige redegørelse 2014, side 165-166 ”Indhentningsaktiviteter”, forklarede tiltalte, at han ikke har videregivet oplysninger om PETs arbejdsmetoder, der går videre end det, der er anført i årsberetningen. Oplysningerne i årsberetningen er i sagen natur ikke fortrolige. Nogle af oplysningerne svarer til de oplysninger, der blev givet i årsberetningerne i tiltaltes tid i PET, men oplysningerne i denne årsberetning er langt mere detaljerede. Beskrivelsen giver ikke anledning til problemer. Det er en beskrivelse af PETs virksomhed og de redskaber og arbejdsmetoder, man anvender som led i arbejdet.

Oplysningerne på side 165-166 forekommer uproblematisk set i relation til risikoen for sammenstykningsrisiko. Som nævnt vil der principielt altid være en sammenstykningsrisiko. Her kan man blandt andet læse om, hvordan man anvender finansielle efterretninger til at identificere telefonnumre og mailadresser mv., så principielt rummer oplysningerne en sammenstykningsrisiko.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, CTA-analyse af 14. april 2012 ”Terroristers brug af stormangreb”, side 59 ”Sammenfatning” og side 61, 2. afsnit og frem til og med side 6, forklarede tiltalte, at han

har været involveret i udarbejdelsen af denne rapport. Der blev ikke afklassificeret oplysninger med henblik på, at man kunne videregive dem i denne rapport. Det er en uklassificeret og offentliggjort rapport, og den indeholder derfor ikke fortrolige oplysninger. Det er helt sædvanligt, at man kan have oplysninger fra fortrolige kilder, som man anvender uden at afsløre det fortrolige. Det kaldes sanitering. Der kan meget vel være oplysninger i CTA-rapporten, der hidrører fra dokumenter og andet, der er klassificeret fortrolig, men hvor oplysningerne er videregivet på en måde, at man ikke afslører det fortrolige.

Adspurg om hvorfor de ikke fandt oplysningerne i CTA-rapporten for fortrolige, forklarede tiltalte, at det er ud fra en konkret vurdering af oplysningerne, men dette er et eksempel på, at man altid vil kunne argumentere for, at udtalelser om PETs virksomhed, viden og vurderinger indeholder oplysninger som kan misbruges af nogen, der har ondt i sinde. Teoretisk kan man altid opstille det argument, at der er en opskrift, der kan misbruges. Men vurderingen har været, at hverken de enkelte oplysninger i eller sammenstyknin-gen af oplysningerne i rapporten er fortrolige.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 25, ”Rigspolitiets afrapportering og anbefalinger vedrørende læringspunkterne i evalueringen af myndighedsindsatsen forud for og i forbindelse med terrorhændelserne den 14. og 15. februar 2015 i København”, side 39, 3.-5. afsnit, hvoraf bl.a. fremgår, at man vil øge kilderekutteringen i ”cross-over”-miljøet, forklarede tiltalte, at han ikke mener, at man her er gået for langt i forhold til oplysninger om, hvor man retter sin kilderekutteringsindsats hen. Det anførte indeholder efter hans vurdering ikke fortrolige oplysninger. Det er et vidtgående udsagn, om at man vil rekruttere flere kilder i et bestemt miljø, men det er ikke en fortrolig oplysning, og det er helt forsvarligt at videregive den.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, PETs årsberetning 2006-2007, side 142, afsnittet ”Teknisk center”, forklarede tiltalte, at det var uproblematisk at oplyse, at man kunne foretage sporing af personer mv., for det var oplysninger, som de ikke anså for fortrolige, og derfor kunne de videregives i en årsberetning. Vurderingen var, at det i vid udstrækning var almindeligt kendte oplysninger.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, PETs årlige redegørelse 2014, side 165, og adspurg om han er enig med **Vidne 1** i, at oplysningerne her angiver en undergrænse for, hvad PET kan oplyse, forklarede tiltalte, at man efter hans opfattelse kan udtale sig i videre omfang om disse spørgsmål, men det anførte er nok noget af det mest vidtgående, han har set, PET har udtalt sig om.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, PETs årlige redegørelse 2015, side 183, hvoraf bl.a. fremgår, at ”personer af interesse for

PET er sikkerhedsbevidste”, forklarede tiltalte, at det gælder i meget vid udstrækning, at personer i de miljøer, som PET interesserer sig for, er sikkerhedsbevidste. Det fremgår på samme side, at det kan være vanskeligt for PET at indhente oplysninger fra en række af de miljøer, som man interesserer sig for, på anden måde end gennem kilder, og det er naturligtvis udtryk for, at der er en stor grad af sikkerhedsbevidsthed, og at det kan være vanskeligt for PET i en række situationer at tilvejebringe de oplysninger, man søger.

Efter tiltaltes opfattelse indebærer det ikke nogen nærliggende skaderisiko at oplyse, at en person eller gruppe er sikkerhedsbevidste. Det er en konstatering af faktuelle forhold, som efter omstændighederne gør, at indhentning skal ske på en særlig måde, men det afslører ikke noget fortroligt i sig selv.

Foreholdt samme bilag side 183, hvoraf fremgår, at PETs arbejdsmetoder løbende afdækkes ved fx bevisførelse i retten, og adspurg om det også var gældende i hans tid i PET, forklarede tiltalte, at i hans tid i PET skulle man i forbindelse med en straffesag tage stilling til, hvad der kunne fremlægges i forbindelse med efterforskningen og gennemførelsen af straffesagen. Når man i straffesager fremlægger oplysninger i ikke-fortrolig form, er det ud fra en vurdering af, at oplysningerne ikke er fortrolige. Hvis der er behov for at beskytte særlige arbejdsmetoder i en straffesag, kan man få dem undtaget fra straffesagen.

Der er ikke hjemmel til, at man efterfølgende kan gøre en oplysning fortrolig, hvis man har fremlagt oplysningen i ikke-fortrolig form. En oplysning, der er vurderet som ikke-fortrolig, og som er fremlagt i en ikke-fortrolig form, er i sagens natur ikke fortrolig.

Foreholdt forsvarerens eksempel omkring en lydløs, usynlig drone og **Vidne 1's** forklaring herom, forklarede tiltalte, at man ikke kan give tavshedspålæg i forhold til ikke-fortrolige oplysninger. Det gælder for PET som for det øvrige politi, at man i en række situationer kan have et ønske om at begrænse udbredelsen af ikke-fortrolige oplysninger. Det er ikke begrundet i fortrolighedshensyn, men i at en begrænsning af udbredelsen kan være hensigtsmæssig. Det er en velkendt problemstilling, og det kan være, at man taler med sine medarbejdere om, at selv om en oplysning ikke er fortrolig, så kan det være hensigtsmæssigt, at den ikke udbredes. Det ændrer dog ikke ved, at oplysningen stadigvæk ikke er fortrolig. Man kan derfor kun henstille til en medarbejder, at oplysningen ikke udbredes, men ikke pålægge medarbejderen, ikke at udbrede oplysningen, og man kan ikke komme efter en medarbejder, der omtaler ikke-fortrolige oplysninger.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 115, artikel af 1. juli 2007 fra Jyllands-Posten ”PET-chef: Åbenhed om overvågning”, 3. sidste afsnit, og adspurg om dette udsagn var i overensstemmelse med den linje, der var lagt under **Person 20**, forklarede tiltalte, at der allerede under **Person 20** var taget skridt i forhold til en større åbenhed i PET. Da

tiltalte blev udnævnt til chef for PET, fik han en klar instruks med, om at det var hans opgave at fortsætte og videreudvikle åbenheden i PET. Der var et politisk ønske om den størst mulige åbenhed i forhold til PET. Udgangspunktet var åbenhed, men der kunne være specifikke områder, hvor fortrolighed var af afgørende betydning. I forbindelse med at tiltalte tiltrådte som chef, undersøgte han omhyggeligt, hvad der var nødvendigt at anse for fortroligt, og hvad man kunne dele med offentligheden. Grunden til ønsket om større åbenhed var for det første, at trusselsbilledet havde udviklet sig til i langt højere grad at være rettet mod civilsamfundet og civile borgere. Det var vigtigt for PET, at de personer, der var berørt af denne trussel, kunne danne sig et indtryk af, hvordan trusselsbilledet så ud. For det andet fik PET, mens tiltalte var chef, tilført flere ressourcer, og der var en forventning om, at PET som andre offentlige myndigheder skulle stå til ansvar for, hvordan PET anvendte sine ressourcer. Det forudsatte også en større grad af åbenhed omkring PETs virksomhed. For det tredje var det vigtigt, at der var en tillid i forhold til PETs arbejde, og det er vanskeligt at have tillid til noget, som man ikke har indsigt i. Størst mulig åbenhed skulle derfor være med til at skabe større tillid til PET.

Adspurgte om ønsket om størst mulig åbenhed fik indflydelse på, hvordan de forvaltede eller håndterede deres opfattelse af, hvad der skulle anses som fortroligt, forklarede tiltalte, at det i hvert fald betød, at de også internt i PET måtte kigge meget kritisk på den måde, man - måske især under Den Kolde Krig - havde håndteret spørgsmålet om fortrolighed. De ændrede hele det grundlæggende udgangspunkt om, at alt vedrørende PET i udgangspunktet var fortroligt, til at udgangspunktet er ikke-fortrolighed, men at der er nogle områder og oplysninger, som er nødvendige at behandle som fortrolige.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 117, PETs hjemmeside ”Åbenhed og fortrolighed”, forklarede tiltalte at denne hjemmeside, som han selv har skrevet, er udtryk for den politik for åbenhed og fortrolighed, der var gældende i PET, da han var chef. Udgangspunktet var - som for andre offentlige myndigheder - størst mulig åbenhed, men at der var områder, hvor det stadig var nødvendigt at have fortrolighed. Som chef gav han udtryk for, at fortrolighedshensynene gør sig gældende på de områder, hvor det er nødvendigt at beskytte oplysninger om igangværende operationer, kilder, særlige arbejdsmetoder og samarbejdspartnere. Det er de områder, der er definerede. Det er klart, at hele spørgsmålet om åbenhed ikke på noget tidspunkt har betydet, at man videregav fortrolige oplysninger, men man blev skarpere på, hvad der var nødvendigt at hemmeligholde, og hvor fortrolighedshensynene var.

Det er en konkret vurdering i forhold til fortroligheden, om noget skal hemmeligholdes, og der vil være eksempler på, at man videregiver oplysninger offentligt, som kan handle om arbejdsmetoder, men som ikke er nødvendige at hemmeligholde for at beskytte særlige arbejdsmetoder. Man kan sagtens forestille sig, at der er ikke-fortrolige oplysninger om arbejdsmetoder, samarbejds-

bejdspartnere, og principielt også om kilder, hvis oplysningerne ikke afslører noget om det, der er nødvendigt hemmeligholde for at beskytte de pågældende emner.

I forhold til kilder er det vigtigt at beskytte deres identitet. Når journalister og andre konfronterede ham med spørgsmål om, hvorvidt en bestemt person var/ikke var kilde for PET, af- eller bekræftede han derfor aldrig oplysningen. Der kan være mange oplysninger fremme, der taler for, at en person er kilde for PET, men det afgørende er at beskytte kildeidentiteten. Oplysninger om, at PET arbejder med kilder, arbejder med at rekruttere kilder i de miljøer, PET interesserer sig for, og mere generelle betragtninger om kildearbejdet, er ikke fortrolige oplysninger.

Adspurg om det er en fortrolig oplysning, at man har en kilde i en bestemt gruppering, fx i LTF, forklarede tiltalte, at det er det ikke, men det kan det være, hvis det afslører noget om en igangværende operation. Det afgørende er, om oplysningen identificerer eller kan anvendes til at identificere kildens identitet.

Adspurg om det ikke ville kunne få LTF til at starte en større udrensning, hvis det kom frem, at PET har en hemmelig kilde i LTF, forklarede tiltalte, at det ikke i sig selv er en fortrolig oplysning, hvis man ikke ud fra oplysningen kan identificere kilden. Det afgørende fortrolighedshensyn er, at man skal være i stand til at beskytte sine kilder. LTF har politiets og myndighedernes bevågenhed, og det er almindelig kendt, at PET målrettet arbejder på at rekruttere kilder i de miljøer, som man interesserer sig for.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 118, 6. til 7. afsnit, PETs nuværende hjemmeside ”Fortrolighed og åbenhed”, forklarede tiltalte, at han ikke har været involveret i formuleringen af denne hjemmeside, der ligger efter hans tid i PET. Kapacitet var ikke nævnt i tiltaltes version, jf bilagets side 117. Det er ikke enhver oplysning om PETs kapacitet, der er fortrolig. Der er en række oplysninger i PETs årsberetninger og budgetter, der giver et indtryk af PETs kapacitet. I forhold til kapacitet handler det i høj grad om, at der efter en helt konkret vurdering kan være specifikke oplysninger om kapaciteten, der kan være nødvendige at hemmeligholde, men generelt kan man ikke sige, at oplysninger om PETs kapacitet er fortrolige oplysninger.

Adspurg om udtrykket ”konkrete operationer” på hjemmesiden side 117, forklarede tiltalte, at det er et spørgsmål om, at man ønsker at hemmeligholde en aktuel eller igangværende operation, fordi de personer, man efterforsker, ikke må vide, at de bliver efterforsket, da de i givet fald ville kunne vanskeliggøre den fortsatte efterforskning. Fortrolighedshensyn i forhold til operationer er derfor et spørgsmål om at beskytte den operation, man er i gang med. Når en operation er afsluttet, er der ikke længere noget hensyn til den igangværende operation, men der kan være fortrolighedshensyn af andre grunde,

fx at man vil beskytte særlige arbejdsmetoder, kilders identitet eller fortrolige oplysninger fra samarbejdspartnere.

En operation er afsluttet, når PET har afsluttet sit arbejde. En operation kan afsluttes ved, at der ikke sker yderligere, fordi der ikke var noget i sagen. En operation kan også afsluttes ved, at man griber ind præventivt, eller ved at man griber ind og foretager anholdelse og strafforfølgning. En operation kan også afsluttes ved, at en person afgår ved døden, da det så ikke længere er relevant at efterforske i forhold til den pågældende.

[Forsvareren fremlagde videoklip (mappe 9, bilag 1-19-1) fra TV2s tv-program "Station 2" om Aktionsstyrken og oplyste, at videoen er fra før, tiltalte blev chef for PET, men da programmet blev optaget, var tiltalte chef for Aktionsstyrken, idet den på det tidspunkt i 2005/2006 hørte under Den Nationale Politiafdeling.]

Tiltalte forklarede, at han ikke præcist husker, hvornår tv-programmet blev produceret, men han kender til tv-programmet.

[Forsvareren startede med at afspille videoklipet fra 8 minutter og 32 sekunder inde i videoen.]

Adspurgt om hvorfor det efter tiltaltes opfattelse ikke er en afsløring af fortrolige oplysninger, når det i tv-programmet fremgår, hvilke våben finskytterne anvender, forklarede tiltalte, at det ikke er fortrolige oplysninger, og tv-udsendelsen indeholder ikke oplysninger, der blev vurderet som fortrolige. I forhold til de konkrete våben har de ved flere lejligheder illustreret over for journalister og andre, hvilke våben, Aktionsstyrke bruger. Det er ikke en oplysning, der i sig selv kan misbruges, eller som det er nødvendigt at beskytte.

[Forsvareren afspillede fortsat videoklipet fra 16 minutter og 30 sekunder inde i videoen.]

Adspurgt til den del af videoen, hvor der skydes efter en ballon, der er udformet som et hoved, forklarede tiltalte, at det ikke er en fortrolig oplysning, idet de vurderede, at det var en almindelig kendt oplysning, at man i visse situationer kunne være nødt til at skyde folk i hovedet for at dræbe.

Adspurgt om man havde hjemmel til at skyde folk i hovedet, hvis det blev nødvendigt, forklarede tiltalte, at det er almindelig kendt, at politiet kan skyde for at dræbe uden varselsskud, hvis det er nødvendigt, men hvornår beror på den konkrete situation.

Foreholdt videoklipet 8 minutter og 48 sekunder inde i videoen, hvor gården fremgår, og adspurgt om hvorfor oplysningerne om placering af sømmåtter ikke blev betragtet som en hemmelig oplysning, forklarede tiltalte, at oplysninger af denne karakter om de muligheder, Aktionsstyrken har og kan

bringe i anvendelse i en indsats, ikke afslører noget fortroligt. Han husker dette som en konkret indsats og ikke som en fingeret situation.

[Forsvareren stoppede videoklipet 18 minutter og 48 sekunder inde i videoen, hvor man ser en hundefører, der bliver sat ombord på et skib fra en helikopter.]

Tilfalte forklarede hertil, at det er billeder fra en øvelse i forhold til kapring af en færge, og hvordan man håndterer denne konkrete form for kapring.

[Forsvareren afspillede fortsat videoklipet.]

Adspurg om hvorfor det ikke er en fortrolig oplysning, at det panser, som Aktionsstyrken går med, alene kan modstå alle gængse ammunitionstyper, og om det ikke er en oplysning til terrorister om, at de skal skaffe sig skarpere våben, forklarede tilfalte, at man altid vil kunne argumentere for, at en oplysning kan misbruges af personer, der har ondt i sinde, men her var vurderingen, at det ikke var oplysninger, der var væsentlige at hemmeligholde. Der blev ikke foretaget nogen form for afklassificering af oplysninger til brug for udsendelsen.

[Forsvareren afspillede fortsat videoklipet fra 19 minutter og 56 sekunder inde i videoen.]

Adspurg om hvor langt man er fra gården på dette tidspunkt, forklarede tilfalte, at det husker han ikke. Sådan som han husker det, var det en virkelig operation og en virkelig indsats.

[Forsvareren stoppede videoen ved episoden, hvor to personer bliver anholdt på kørebanen.] Tilfalte forklarede, at vurderingen var, at denne måde at fremstille personerne på ikke var en videregivelse af oplysninger om private forhold.

[Forsvareren afspillede den del af videoklipet, hvor der foretages en fingeret vinduessprængning.

Forsvareren henviste til, at man i videoen hører, at den person, der var eftersøgt, var lejer på gården, og at der var en anden lejer, og at i hvert fald naboerne efter forsvarerens opfattelse vil kunne genkende gården.]

Tilfalte forklarede hertil, at han ikke erindrer, at man vurderede, at oplysningerne i udsendelsen indebar en risiko for andre personer, der boede på gården, eller at det indebar videregivelse af oplysninger om private forhold.

Tilfalte blev foreholdt retsbogen af 8. oktober 2018, **Vidne 1's** forklaring, side 7, 2. afsnit, vedrørende den ulempe, bogen har medført, og de mange kræfter, vidnet efterfølgende måtte bruge på udenlandske samar-

bejdspartnere.

Adspurgt om tiltalte har haft tilsvarende oplevelser med publikationer eller ting, der er sket i Danmark, forklarede tiltalte, at han ofte som PET-chef har måttet bruge tid på at forklare udenlandske samarbejdspartnere om ting, der er sket i Danmark. Der var løbende forhold vedrørende PET og Danmark, som også blev videregivet i udenlandske medier, og det kunne give anledning til, at udenlandske efterretningstjenester kontaktede ham som chef for at høre nærmere til forholdene. Som chef for PET brugte han meget tid på at besvare spørgsmål, der handlede om den danske håndtering af Tegninge-sagen. Han brugte også meget tid på at besvare spørgsmål fra udenlandske tjenester i forbindelse med den offentlige omtale af **Person 10**-sagen. Han brugte meget tid hver gang, der var offentlig omtale af forhold vedrørende PET i udenlandske medier, og det gav anledning til mange spørgsmål. Det gælder for alle myndigheder, at man løbende må besvare spørgsmål om forhold, der er fremme i medierne vedrørende den pågældende myndighed.

Adspurgt om tiltalte i forbindelse med **Person 10**-sagen fik tilkendegivelser fra udenlandske efterretningstjenester om, at det kunne få konsekvenser for samarbejdet, hvis oplysningen om, at **Person 10** var agent for PET og CIA, var sand, forklarede tiltalte, at det var han ikke ude for, men der blev stillet mange spørgsmål i forbindelse med medieomtalen fra udenlandske efterretningstjenester og chefer herfor både på multi- og bilaterale møder og i forbindelse med den løbende kontakt. Der var behov for at få klarhed over, hvad der var op og ned i sagen, men den grundlæggende indstilling var, at samarbejdet fortsatte uanfægtet.

Tiltalte blev bedt om at give et kort rids af, hvilke overvejelser de gjorde sig i i PET i forhold til at videregive oplysninger på pressebriefinger.

Tiltalte forklarede hertil, at pressebriefingerne havde stor betydning for PET, fordi det gav dem mulighed for ca. hvert halve år at mødes med en bredere kreds af journalister og for på møderne at dele ikke-fortrolige oplysninger, som havde betydning for journalisternes løbende dækning af PETs arbejde. Der er mange ikke-fortrolige oplysninger vedrørende PET, der kan deles med andre, herunder med en bred kreds af journalister.

Et illustrativt eksempel på pressebriefingernes betydning er, at den operative chef i PET på et tidspunkt, hvor trusselsbilledet var særlig alvorligt på grund af mange konkrete trusler, på pressebriefinger redegjorde for antallet af konkrete terroroperationer på et givent tidspunkt og udviklingen i antallet af konkrete trusler, der blev håndteret. Det var for at give journalisterne et indtryk af, hvordan trusselsbilledet udviklede sig, og hvor pressede PET var i forhold til antallet af konkrete trusler. Der var stor interesse fra journalisterne for dette. PET anså ikke oplysningerne for at være fortrolige. Hvis de havde gjort det, så havde de selvfølgelig ikke kunnet dele oplysningerne med journalisterne. Men det var lige så klart, at hvis PET på noget som helst tids-

punkt fik en henvendelse fra en journalist, der bad om aktindsigt i antallet af PETs igangværende operationer i forhold til terror, så ville det blive afslået. De ville heller ikke have svaret på konkrete spørgsmål fra journalister eller andre om antallet/udviklingen i antallet af konkrete trusler. Dette ikke fordi oplysningerne var fortrolige, men fordi PET ville bringe sig i en situation, hvor enhver uge for uge ville kunne spørge til, hvor mange operationer PET havde på et givent tidspunkt. Det ville kunne give et indtryk af, hvordan billedet udviklede sig, og afsløre noget om PETs viden. Det illustrerer, at man ikke kan blande disse spørgsmål sammen. Noget handler om, hvorvidt en oplysning er fortrolig. Noget andet er, hvordan man håndterer den situation, hvor man bliver spurgt konkret om, man kan videregive oplysninger af den nævnte art.

Foreholdt retsbogen af 24. oktober 2018, **Vidne 3's** forklaring, side 13 øverst, vedrørende sager der bliver klassificeret, og adspurg om hvordan praksis overordnet var i forhold til klassifikation af sager, forklarede tiltalte, at det som udgangspunkt handler om, at enkelte dokumenter er klassificerede. Hvis flere dokumenter med forskellige klassifikationsgrader indgår i en sag, så skal sagen som helhed følge den højeste klassifikationsgrad. Det ændrer ikke ved klassifikationsgraden for det enkelte dokument i sagen. Man skal også her passe på, at man ikke blander tingene sammen. Klassifikationsspørgsmålet er et spørgsmål, om hvordan man håndterer skriftlige dokumenter. Det er et spørgsmål om, at man giver en vejledning på dokumentet om, hvilke sikkerhedsforanstaltninger, man skal iagttage, når man håndterer dokumentet. Det betyder ikke, at den enkelte oplysning i dokumentet, hvis den tages ud af dokumentets helhed, isoleret set vil have samme klassifikation som dokumentet. Der kan med andre ord godt indgå oplysninger i et klassificeret dokument, som følger den samlede klassifikation af dokumentet, når det håndteres og videregives. Hvis oplysningen tages ud af dokumentet, kan oplysningen i sig selv sagtens være ikke-fortrolig, selv om dokumentet som helhed er fortroligt. Tiltalte henviste til sin tidligere forklaring om sanitering. Man kan sagtens have en sag, der er klassificeret som yderst hemmelig, men hvor der også indgår dokumenter, der både er fortrolige og ikke-fortrolige.

Foreholdt at det ud fra forklaringen fra den 24. oktober 2018 virker som om, **Vidne 3** mener noget andet, forklarede tiltalte, at det er fordi, man blander tingene sammen. Hvis man skal videregive den samlede sag med alt, hvad der ligger i sagen, så følger sagen den højeste klassifikationsgrad på et dokument i sagen. Der kan som anført sagtens være en sag, der er klassificeret yderst hemmeligt, fordi der indgår ét dokument blandt mange med den klassifikationsgrad, men i den sag kan der også sagtens være dokumenter, som slet ikke er klassificerede og som ikke er fortrolige. Hvis man videregiver et dokument, der indgår i sagen, isoleret set, så følger klassifikationen af det enkelte dokument.

Et dokument, der er klassificeret, skal behandles i overensstemmelse med klassifikationsgraden på dokumentet. Det betyder, at han selvfølgelig ikke

må tage et fortroligt dokument og videregive det til en journalist. Hvis han skal videregive et klassificeret dokument til en journalist, forudsætter det, at dokumentet afklassificeres, men man kan sagtens tage en oplysning fra et klassificeret dokument og videregive det til en person, der ikke er sikkerhedsgodkendt, hvis man fjerner den oplysning, der gør, at dokumentet som helhed er klassificeret.

Hvis der fx i en kilderapport står noget om en kildes identitet, og kilden i øvrigt tilfældigt i rapporten oplyser, at **Person 13** spiser Gajoler, så kan man godt isoleret fortælle, at **Person 13** spiser Gajoler, selvom rapporten er klassificeret, medmindre oplysningen i sig selv kan identificere kilden, og det vil være en konkret vurdering. Hvis Gajol-oplysningen kun kan stamme fra én bestemt person, så kan det afsløre kildens identitet, og så må oplysningen ikke videregives, men hvis oplysningen kan være tilvejebragt på mange forskellige måder, og man ikke ud fra oplysningen kan se, at den stammer fra en bestemt person, så er oplysningen ikke fortrolig.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, PETs årlige redegørelse 2014, side 158, ”Arbejdsmetoder”, hvoraf det bl.a. fremgår, at ”PET har inden for rammerne af PET-loven og retsplejeloven mulighed for at hemmeligholde oplysninger, når det skønnes nødvendigt”, forklarede tiltalte, at han er enig i, at PET har mulighed for at hemmeligholde oplysninger, når det skønnes nødvendigt.

Foreholdt samme bilag side 158, 1. afsnit, forklarede tiltalte, at han er enig i den anførte definition af 3. landsreglen. Han ved ikke, om definitionen af 3. landsreglen er omtalt andre steder, men det er den måde, 3. landsreglen skal forstås.

Foreholdt retsbogen af 8. oktober 2018, **Vidne 1's** forklaring, side 12, 1. hele afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke har set dette synspunkt gengivet på tryk noget sted, hverken i fortrolig eller ikke-fortrolig form. Det er ikke en regel, sædvane eller praksis, som han på noget tidspunkt er stødt på i sin tid i PET.

Adspurg om han i Bern-gruppen, CTG eller i andre multilaterale regi er stødt på **Vidne 1's** standpunkt om, at der er en fælles forståelse for, at man ikke taler om hinanden, forklarede tiltalte, at han aldrig har mødt et synspunkt af denne art, heller ikke fra andre efterretningstjenester hverken på bi- eller multilaterale møder eller gennem løbende kontakt til udenlandske efterretningstjenester. Han er ikke enig i synspunktet, og han har deltaget i mange møder med chefer for udenlandske tjenester og andre samarbejdspartnere, hvor der har været stor offentlig omtale omkring møderne.

Adspurg om tiltalte på nogen måde – ud over i pressemeddelelser mv. - offentligt har medvirket til at tilkendegive, at PET havde en samarbejdspartner, forklarede tiltalte, at han kan nævne, at mens han var chef i PET, indførte de

en tradition i forhold til en række udenlandske efterretningstjenester og samarbejdspartnere, som gik ud på, at når deres chefer var på besøg i PET, bad de dem om at plante et træ foran PETs hovedindgang. Der blev sat en mærkat ved træet med oplysninger om, hvem der havde plantet træet. Det var som en påskønnelse af en særlig relation til den pågældende tjeneste og den pågældende chef. Han ved ikke, om træerne stadig står der, men de blev plantet foran hovedindgangen, og der blev plantet træer af bl.a. en amerikansk, britisk og svensk chef. Træerne er plantet indenfor perimetersikringen, men på et sted hvor personer, herunder ikke-sikkerhedsgodkendte personer med ærinde i PET, går lige forbi. Det var ikke noget de ville have gjort, hvis de mente, at det var en fortrolig oplysning, at de havde en tæt relation til de pågældende tjenester og chefer.

Da tiltalte var chef, havde de glasmontrer stående i et af mødelokalerne, hvor gaver fra udenlandske tjenester og andre myndigheder, de havde kontakt til, var udstillet. Det gjaldt bl.a. våbenskjolde, som de fik i forbindelse med møder eller anden kontakt til de pågældende lande. Det var omfattende vitrineskabe. Våbenskjoldet fra det pakistanske ISI stod der, da han var PET-chef. Han har haft mange møder med udenlandske efterretningschefer og ikke-sikkerhedsgodkendte personer, herunder imamer og jurastuderende, i det pågældende mødelokale. Hvis de i PET havde ment, at den omstændighed, at de havde en relation eller kontakt til en helt specifik efterretningstjeneste, som fx ISI, var fortrolig, så havde de ikke kunnet stille våbenskjoldet frem i vitrineskabet i mødelokalet.

Der er intet i den kontakt, han har haft med chefer for udenlandske efterretningstjenester, der på nogen måde har givet ham det indtryk, at man anså, at det, at der var en kontakt eller et samarbejde mellem PET og den pågældende tjeneste, i sig selv var en fortrolig oplysning.

Tiltalte har modtaget mange opkald på sin mobiltelefon fra chefer for udenlandske efterretningstjenester både her i landet og i udlandet, på en helt åben telefonlinje, og hvis man mente, at det var en fortrolig oplysning, at man har en kontakt, så kunne man ikke have videregivet oplysninger over en åben telefonlinje. Hvis der skulle drøftes fortrolige oplysninger eller være en fortrolig kontakt med en udenlandsk efterretningstjeneste, foregik det ved, at han eller den anden chef ringede op på noget særligt beskyttet udstyr.

Han er ikke i sine 7 år i PET stødt på nogen regel, sædvane eller praksis, om at alene den oplysning, at de har en kontakt, en forbindelse, holder møder eller ringer til hinanden skulle være en fortrolig oplysning. De chefer, han har mødt, lagde alle vægt på 3. landsreglen, om at man skal kunne beskytte de fortrolige oplysninger, som man modtager fra andre efterretningstjenester. 3. landsregel er helt central for samarbejdet mellem efterretningstjenesterne.

Foreholdt at dagsordenen og det, der foregår på møderne, ifølge **Vidne 1's** [redacted] forklaring fra den 8. oktober 2018, også er fortroligt, forklarede

tiltalte, at det afhænger af, om det, man taler om, er fortroligt. Det, at man holder møder om fx bekæmpelse af terror, eller hvordan man bekæmper syrienskrigere, er ikke i sig selv en fortrolig oplysning, men det kan det være, hvis det afslører noget fortroligt, og hvis du har modtaget fortrolige oplysninger fra en udenlandsk efterretningstjeneste.

Adspurgte om det er en fortrolig oplysning, hvis man efter et møde oplyser, at man på mødet har konstateret, at chefen for en udenlandsk efterretningstjeneste har en stor grim vorte på næsen, forklarede tiltalte, at det ikke er en fortrolig oplysning. Det er en konstatering og en personlig vurdering fra mødet, og det kan i sagens natur ikke være en fortrolig oplysning, som du har fået fra en udenlandsk efterretningstjeneste og som denne tjeneste lægger vægt på, at du beskytter, fordi du har fået den af dem. Du kan have mange oplevelser/vurderinger fra møder, der både kan være positive eller negative, men det betyder ikke, at en negativ oplysning fx om en persons udseende nødvendigvis er fortrolig, bare fordi den er negativ.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 199, fælles pressemeddelelse fra PET, sidste afsnit, forklarede tiltalte, at **Person 20** her siger, at CTG, som er en gruppe med deltagelse af EU-landene samt Norge og Schweiz, det vil sige efterretningstjenesterne i de pågældende lande, er et multilateralt forum, hvor man laver trusselvurderinger og analyser, men det er også et samarbejdsforum, der danner rammen for et operativt samarbejde mellem efterretningstjenesterne. I lyset af denne beskrivelse er det ikke en overraskelse, at der indenfor rammerne af CTG er et operativt samarbejde både multilateralt og bilateralt mellem EU-landene, Norge og Schweiz.

Når man deltog i CTG, var man som tjeneste forpligtet til at hjælpe hinanden operativt. Man kan diskutere, om det allerede er en forpligtelse, der følger af EU-traktatens overordnede bestemmelser om solidaritet mellem EU-landene, men det er klart, at det har været et afgørende element i CTG-samarbejdet, at det også var et forum for bilateralt samarbejde mellem CTG-landene.

[Forsvareren fremlagde videoklip fra en nyhedsudsendelse på jordansk TV (forsvarerens tillægsekstrakt nr. 2, side 42) samt anklagemyndighedens oversættelse af tv-klippet (samme bilag side 42a).

Forsvareren stoppede videoklippet 23 sekunder inde i videoen.]

Tiltalte forklarede, at han er til et møde med chefen for den jordanske sikkerhedstjeneste.

[Forsvareren stoppede videoklippet 39 sekunder inde i videoen.]

Tiltalte forklarede, at han efterfølgende var til et møde med direktøren for den jordanske sikkerhedstjeneste og en række af dennes medarbejdere.

Foreholdt anklagemyndighedens oversættelse af videoklippen, forklarede tiltalte, at mødet fandt sted, mens han var chef for PET, men han kan ikke tidsfastsætte det nøjagtigt. Han var der sammen med en medarbejder fra PET. Klippet stammer fra jordansk TV. Han er kommet i besiddelse af det ved en tilfældighed, idet en medarbejder på den danske ambassade i Jordan sendte det til ham. Han har haft det liggende på sin private computer. Han var ikke blevet informeret om, at besøget ville blive sendt på jordansk TV. Ved en række af hans besøg i udlandet var der på samme måde tv-dækning af besøget. Han husker ikke, at han på noget tidspunkt er blevet orienteret om tv-dækningen på forhånd. I det konkrete tilfælde var der tv-dækning allerede i forbindelse med modtagelsen i lufthavnen. Han husker ikke de specifikke lande, men det har ikke været usædvanligt, at der har været tv-dækning i forbindelse med møder og besøg i mellemøstlige lande, arabiske lande og en række lande i Sydøstasien, uden at han på forhånd var blevet orienteret herom.

Adspurg om hvor længe tv-holdet deltog i det store møde ved det store bord, forklarede tiltalte, at tv-holdet var med dels ved modtagelsen i lufthavnen og dels ved indledningen af mødet, men de var ikke med under hele mødet. Der var intet aftalt i forhold til tv-dækningen. Det faldt ham ikke specielt for brystet. Han har oplevet det både før og siden. Det må man indrette sig efter. Hvis der har været tv-dækning på en del af et møde, er det klart, at han ikke har videregivet fortrolige oplysninger med fuld tv-dækning, og det går han heller ikke ud fra, at den jordanske tjeneste gør.

Man kunne ikke, da han var PET-chef, få aktindsigt i hans rejsebilag fra rejser til bilaterale møder. Dette system blev introduceret i forbindelse med, at de begyndte at modtage ansøgninger om aktindsigt i rejsebilag m.m. De syntes på den ene side, at det var naturligt, at pressen kunne få indsigt i, hvordan de brugte statens midler på rejser, men på den anden side kunne der være operative hensyn, der gjorde, at det ikke var hensigtsmæssigt at oplyse, at han på et bestemt tidspunkt havde været i et bestemt land eller besøgt en bestemt tjeneste. De lagde det snit, at alle rejsebilag fra multilaterale møder blev udleveret. Ved bilaterale møder foretog de ikke en konkret vurdering af, om de enkelte rejser indeholdt noget fortroligt, men besluttede blot at udelade de oplysninger, der omhandlede det konkrete rejsemål. Det betød ikke, at det nødvendigvis var fortrolige oplysninger.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 207, pressemeddelelse af 10. august 2006 fra PET ”Britisk anti-terroraktion 10. august 2006” forklarede tiltalte, at han aldrig i sin tid i PET, heller ikke i forbindelse med sin tiltræden, er blevet introduceret for et synspunkt om, at der i PET var en praksis om, at en udtalelse af denne karakter krævede en godkendelse eller andet fra den udenlandske samarbejdspartner.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 210, artikel af 1. juli 2007 fra TV2 ”PET overvejer trussel mod Danmark”, forklarede

tiltalte, at de britiske samarbejdspartnere her er den britiske sikkerheds- og efterretningstjeneste.

Adspurgt om tiltaltes udtalelse om, at ”vi er i tæt kontakt med vores britiske samarbejdspartnere” er udtryk for, at han kommunikerer, at PET samarbejdede med den britiske tjeneste, forklarede tiltalte, at det i hvert fald var udtryk for, at de havde en kontakt til dem med henblik på at modtage yderligere oplysninger. Han havde ikke drøftet med de britiske samarbejdspartnere, om han kunne sige dette. Han orienterede dem heller ikke om, at han gik ud med denne meddelelse.

Adspurgt om tiltalte overvejede, om hans udtalelse om, ”at metoden med bomber, der er placeret i parkerede biler, kan være et udtryk for en ”ny form for terrorangreb i Europa””, kunne anspore personer med ondt i sinde, forklarede tiltalte, at hans vurdering var, at dette ikke var en fortrolig oplysning. Det er muligt, at det er en oplysning som personer med ondt i sinde kan misbruge, men det var ikke på noget tidspunkt vurderingen, at dette var en fortrolig oplysning.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 234, pressemeddelelse af 16. juli 2012 fra PET ”PET er til stede under OL i London”, 1. og 2. afsnit, og adspurgt om hvorfor PET fandt det berettiget at komme med oplysninger om indholdet af de britiske myndigheders sikkerhedsforanstaltninger, forklarede tiltalte, at det er oplysninger, som de havde fra de britiske sikkerhedsmyndigheder i forbindelse med det samarbejde, der var før og under OL i London. Når de videregav oplysningerne her, var det et udtryk for, at de ikke mente, at det var fortrolige oplysninger. De indhentede heller ikke forud for videregivelsen samtykke fra de britiske sikkerhedsmyndigheder. De britiske sikkerhedsmyndigheder reagerede ikke efterfølgende på videregivelsen af oplysningerne.

Foreholdt samme bilag 3. afsnit til og med 5. afsnit, og adspurgt om disse CTA-vurderinger om, hvad der kunne ske i London, var baseret på, at der havde været CTA-medarbejdere i London, eller om vurderingerne er baseret på oplysninger andre steder fra, forklarede tiltalte, at det ikke nødvendigvis er sådan, at man har haft CTA-medarbejdere i London. Der arbejder en række analytikere i CTA, og de foretager deres analyser på baggrund af de oplysninger, som PET og de øvrige myndigheder, der indgår i centeret, har adgang til.

Foreholdt samme bilag side 234, 6. og 7. afsnit, forklarede tiltalte, at det ikke var nødvendigt at oplyse, at der var PET-medarbejdere i London under OL, men her var vurderingen, at det var oplysninger, der ikke var fortrolige, og det kunne derfor deles i en pressemeddelelse.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 2, side 303, pressemeddelelse af 23. maj 2013 fra PET ”Drab på britisk soldat”, forklare-

de tiltalte, at de myndigheder, der henvises til i 2. linje, er de britiske sikkerhedsmyndigheder. De havde ikke indhentet godkendelse fra de britiske sikkerhedsmyndigheder til at videregive oplysningen om, at de løbende fulgte de britiske myndigheders efterforskning. Ingen af de personer, der var inde over denne pressemeddelelse, gav udtryk for bekymring for at udsende pressemeddelelsen.

Generelt i forhold til pressemeddelelser kan der godt have været spørgsmål, som de drøftede i forbindelse med udsendelsen, men han har ikke udsendt eller medvirket til udsendelse af pressemeddelelser, hvor nogen har givet udtryk for en særlig bekymring.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 242, pressemeddelelse af 11. december 2014 fra PET ”Vedrørende attentatet mod dansker i Saudi Arabien”, forklarede tiltalte, at han ikke er bekendt med, at holdningen, til hvad man kunne oplyse om samarbejdet med udenlandske myndigheder uden tilladelse, ændrede sig i den periode, hvor han var chef for PET.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 221, pressemeddelelse af 24. juni 2010 fra PET ”Terroranholdelser i Indonesien”, forklarede tiltalte, at de indonesiske myndigheder, der er nævnt her, er den indonesiske sikkerheds- og efterretningstjeneste. De drøftede ikke med de indonesiske myndigheder, om det var hensigtsmæssigt, at han gav disse oplysninger til den danske offentlighed. Der var ikke nogle af hans nærmeste medarbejdere, der gav udtryk for, at tiltalte gik for vidt med denne pressemeddelelse.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 222, pressemeddelelse af 30. juni 2010 fra PET ”Opdatering vedrørende terrorplaner mod den danske ambassade i Jakarta”, forklarede tiltalte, at han mente, at man godt kunne oplyse, at man havde 3 medarbejdere i Jakarta i 2010 - også mens de var der - på baggrund af en vurdering af, at det ikke var en fortrolig oplysning.

Adspurg om oplysningerne ikke kunne udsætte medarbejderne for en risiko, forklarede tiltalte, at det vil man teoretisk kunne sige, men det var vurderingen, at det ikke var en fortrolig oplysning. Han fik ikke de indonesiske myndigheders tilladelse til at omtale samarbejdet i denne relation.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 229, pressemeddelelse af 29. december 2010 fra PET ”Terroranholdelser i København”, forklarede tiltalte, at denne pressemeddelelse blev udsendt før, de holdt pressemødet med chefen for SÄPO. De havde ikke forelagt pressemeddelelsen for SÄPO-chefen eller indhentet en tilladelse fra SÄPO til at kunne udsende pressemeddelelsen. Det er muligt, at tiltalte på dette tidspunkt havde en dialog med chefen for SÄPO om afholdelse af et fælles pressemøde senere

på dagen. Han husker ikke, hvornår denne dialog var i forhold til pressemeddelelsen. Pressemeddelelsen har ikke været vist for eller godkendt af SÄPO.

Vidne 2 var ikke involveret i tiltaltes dialog med chefen for SÄPO. Det var en dialog, som han havde direkte med SÄPO-chefen. Hans kommunikationsrådgivere deltog også i drøftelsen.

Adspurgt om dialogen også handlede om, hvad man kunne sige udadtil fra SÄPOs side og fra PETs side, forklarede tiltalte, at dialogen handlede om afholdelse af et fælles pressemøde i PETs hovedkvarter senere samme dag. Rammerne for pressemødet blev ikke drøftet i detaljer. Der var en klar forståelse om, at tiltalte udtalte sig som repræsentant for PET og varetog de nødvendige hensyn på PETs vegne, og SÄPO-chefen gjorde det tilsvarende på SÄPOs vegne.

[Forsvareren dokumenterede forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 245, pressemeddelelse af 30. september 2015 fra PET ”Pressemeddelelse fra PET vedr. knivoverfald i Center Sandholm”.]

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 2, side 249, artikel af 28. juli 2011 fra Jyllands-Posten ”PET: Danske højreekstremer søger støtte i udlandet”, afsnittet ”Tæt kontakt til Norge”, 1. og 2. afsnit, forklarede tiltalte, at PET ikke havde samtaler med de norske myndigheder i anledning af disse udtalelser om, at PET havde et samarbejde med de norske myndigheder i forbindelse med angrebet på Utøya. De norske myndigheder har ikke efterfølgende udtrykt bekymring for tiltaltes udtalelser.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 223, pressemeddelelse af 28. september 2010 fra PET ”Norsk terror-sag”, og adspurgt om disse oplysninger om det norske sikkerhedspolitis aktiviteter og deres operationer på et tidspunkt, hvor sagen ikke var afsluttet, ikke gav anledning til bekymring, forklarede tiltalte, at det gjorde det ikke. Det var oplysninger, som de havde fra det norske sikkerhedspoliti. På dette tidspunkt vurderede de ikke, at det var fortrolige oplysninger. Der var ikke kollegaer eller medarbejdere, der havde problemer med denne pressemeddelelse.

Adspurgt om hele direktionen i PET blev gjort bekendt med disse pressemeddelelser, forklarede tiltalte, at der ikke i hans tid i PET blev udsendt pressemeddelelser, som han ikke havde været inde over eller havde godkendt. Pressemeddelelserne indeholdt typisk også citater fra ham. De blev typisk udarbejdet af de to kommunikationsrådgivere, som han på det tidspunkt havde i PET, i samarbejde med tiltalte. Hvis der var særlige spørgsmål i forbindelse med pressemeddelelser, så kunne han eller kommunikationsrådgiverne tale med den operative chef, den juridiske chef eller andre. Udgangspunktet var, at pressemeddelelserne blev udarbejdet i et samarbejde mellem kommunikationsrådgiverne og ham selv. Pressemeddelelserne blev lagt på hjemmesiden, men de blev typisk også sendt rundt til i hvert fald direktionen og typisk også til andre ledere i PET. Han husker ikke, om denne konkrete pressemeddelel-

se blev sendt rundt til ledelsen i PET.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, artikel af 31. maj 2009 fra Politiken ”PET flytter ud i en farlig verden”, side 181, afsnittet ”Svært samarbejde”, 1.-3. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke drøftede denne udtalelse med de pakistanske myndigheder, inden han udtalte det. De problemstillinger, der er nævnt i afsnittene, er blevet drøftet på pressebriefinger i PET. Der er blevet stillet mange spørgsmål specifikt til PETs samarbejde med de pakistanske myndigheder, den pakistanske efterretningstjeneste m.v., og derfor var det et tilbagevendende emne.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 185, pressemeddelelse fra PET ”Islamabad – nyt om efterforskningen”, 1.-5. afsnit, og adspurgt om oplysningerne om PETs efterforskningshandlinger ikke er fortrolige oplysninger om arbejdsmetoder, forklarede tiltalte, at de ikke vurderede oplysningerne som fortrolige, så de kunne godt videregives i en pressemeddelelse. De havde ikke drøftet med de pakistanske myndigheder, at de gik ud og sagde, at de havde et tæt og velfungerende samarbejde med dem. Der var ikke medarbejdere i ledelsen i PET, der gav udtryk for, at de syntes, at man var gået for langt i denne pressemeddelelse.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 187, pressemeddelelse fra PET ”PET-medarbejder udstationeret i Islamabad” forklarede tiltalte, at hans forklaring vedrørende denne pressemeddelelse er den samme som vedrørende pressemeddelelsen side 185.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 188, pressemeddelelse fra PET ”Bombesprængningen ved den danske ambassade i Islamabad”, og adspurgt om der er en særlig tanke bag, at de i denne pressemeddelelse omtaler ”de pakistanske sikkerhedsmyndigheder” og ikke blot ”de pakistanske myndigheder”, forklarede tiltalte, at han tror, at det her beror på en tilfældighed, om de sagde det ene eller andet. Det var ikke aftalt med de pakistanske sikkerhedsmyndigheder, at de skrev dette, og der var ingen i ledelsen i PET, der gav udtryk for bekymring for udsendelsen af pressemeddelelsen.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, artikel af 12. juli 2007 fra Ritzaus Bureau ”DK afviser amerikansk terroranklage”, side 213, 2. og 3. afsnit, forklarede tiltalte, at de ikke cleared med de amerikanske myndigheder, at de udtalte, at ”PET arbejder i øvrigt tæt sammen med de amerikanske myndigheder som led i forebyggelsen og bekæmpelsen af terrorisme”. Udtalelsen gav ikke anledning til, at man havde det oppe i PETs ledelse, at han var kommet med denne udtalelse om et tæt samarbejde med de amerikanske myndigheder.

Foreholdt forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 1, side 217, pressemeddelelse af 27. oktober 2009 fra PET ”FBI og PET afdækker terrorpla-

ner mod Danmark”, forklarede tiltalte, at indholdet af denne pressemeddelelse ikke var aftalt med FBI eller de amerikanske myndigheder. Forløbet var, at der blev gennemført en fælles operation mellem FBI og PET, og på et tidspunkt da Person 5 ville udrejse fra USA, blev han anholdt, fængslet og retsforfulgt af de amerikanske myndigheder. Det skete i begyndelsen af oktober 2009. PET var fortsat i løbende kontakt med FBI, og de udsendte denne pressemeddelelse, fordi FBI orienterede dem om, at oplysningerne i sagen i forhold til efterforskningen i Danmark ville komme frem offentligt i forbindelse med straffesagen i USA. PET udsendte derfor kort tid efter denne pressemeddelelse om sagen, fordi de måtte forvente, at oplysningerne kom ud offentligt i USA, og de derfor også måtte forvente, at der ville blive stillet mange spørgsmål til det i Danmark.

PET kan meget vel have orienteret FBI om, at de ville gå ud med oplysningerne offentligt, men de fik ikke godkendelse eller samtykke fra de amerikanske myndigheder til, hvad de kunne sige. Det gav ikke anledning til bekymring, at de sagde, at de anholdte havde været tæt overvåget af de amerikanske myndigheder, heller ikke blandt medarbejderne i PETs ledelse.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 214, artikel af 5. september 2009 fra Ritzau ”PET hjalp USA til narkofangst”, forklarede tiltalte, at det i første omgang var amerikanerne, som gik ud med disse oplysninger og herunder nævnte, at der havde været danske undercoveragenter involveret i sagen. Han husker ikke, at PET gav amerikanerne tilladelse til at fortælle dette, men det var oplysninger, der ville komme frem i forbindelse med straffesagen.

Foreholdt forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 230, artikel af 10. maj 2011 fra Ritzau ”PET-agent modtog våben fra narkoterrorist”, og adspurgt om det var PET, der gik ud med denne oplysning, forklarede tiltalte, at det i første omgang var amerikanerne, der gik ud med selve oplysningen, om at der havde været indsat en undercoveragent fra PET. De mere detaljerede oplysninger videregav PET på baggrund af denne omtale.

Adspurgt om amerikanerne havde clearet med PET, at de kunne gå ud og sige, at de havde brugt en dansk undercoveragent, forklarede tiltalte, at det havde de ikke, men det lå i sagen, at det på et tidspunkt i forbindelse med retsforfølgningen i sagen ville komme frem.

Foreholdt oplysningen i 3. sidste afsnit: ”PETs undercoveragent har optrådt som mellemmand og har i den forbindelse i april måned i København modtaget prøver fra de planlagte våbenleverancer i form af en granatkaster og en AK 47 riffel”, og adspurgt om hvor mange, der kunne indtage den rolle i terrororganisationen, forklarede tiltalte, at det var meget klart, hvem undercoveragenten var. Agenten arbejdede ikke under sin egen identitet, men i organisationen var de ikke tvivl om, hvilken person der var tale om.

Adspurgt om det ikke var problematisk at fortælle om en undercoveragent, der arbejdede under falsk identitet, forklarede tiltalte, at det kan man godt argumentere for, men det er naturen i undercoverarbejdet, at hvis det fører til en pågribelse og en retsforfølgning i sagen, så vil undercoveragenten i langt de fleste tilfælde skulle afgive vidneforklaring i sagen. Det bekymrede ham ikke, at amerikanerne gik ud med denne oplysning uden at spørge PET. De formodede, at disse oplysninger ville komme frem under alle omstændigheder i forbindelse med retsforfølgningen i sagen.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-3-2, brev af 21. februar 2018 fra PET til Københavns Politi, side 1 nederst, og side 2 øverst, **Person 20's** oplysning om, at PET i hans tid samarbejdede med 46 lande og 80 organisationer, og

Vidne 1's forklaring om, at det nok er et tilsvarende antal nu, forklarede tiltalte, at det også var et tilsvarende antal, da han var PET-chef, men i den periode, hvor tiltalte var chef, arbejdede de målrettet på at udvide antallet af lande og tjenester, de samarbejdede med.

Adspurgt til samme bilag, 1. pind, og til hvilke fælles interesser PET får, hvis de fx samarbejder med Saudi Arabien, forklarede tiltalte, at i forhold til at bekæmpe terrorisme, voldelig ekstremisme, organiseret kriminalitet og andre alvorlige forbrydelser, som PET beskæftiger sig med, er det åbenbart, at der ikke er mange lande, som vi ikke har fælles interesser med. Det er derfor svært at forstå argumentet om, at oplysninger om identiteten på PETs samarbejdspartnere afslører, hvilke lande PET har fælles interesser med. Det er muligt, at argumentet kunne bruges under Den kolde Krig, men i dag er det svært at pege på lande, som vi ikke i hvert fald i en eller anden udstrækning har fælles interesser med, når det gælder bl.a. bekæmpelse og forebyggelse af terrorisme.

Vedrørende 2. pind om ”at samarbejdsrelationerne afslører noget om PET’s kapacitet – hvor er PET stærke, og hvor er PET mindre stærke” forklarede tiltalte, at han ikke kan forklare, hvad tankesættet er bag dette argument, men han kan sagtens følge den betragtning, at det kan være følsomt at fortælle om, hvor PET ikke har mulighed for at indhente eller modtage efterretninger. Et hypotetisk eksempel kunne være, at PET ikke har noget samarbejde med Luxembourg. Det kan være en følsom oplysning, fordi det kan sige noget, om hvor PET har svært ved at indhente de efterretninger, som PET har brug for, for at kunne identificere og håndtere trusler rettet mod Danmark eller danske interesser i udlandet. Det er svært at se, hvordan det skulle kunne skade noget at fortælle, hvor PET er stærke. Oplysningen kan virke afskrækkende, og det er i hvert fald ikke en oplysning, der som sådan kan misbruges af personer, som har ondt i sinde. Da han var chef for PET, var de meget bevidste om, at de ikke bragte sig i en situation, hvor man kunne spørge fra en ende af på alle verdens lande, om PET samarbejdede med disse lande/efterretningstjenester. Ved at spørge helt systematisk, ville man kunne afdække, hvem de samarbejdede/ikke samarbejdede med og afdække, hvor PET ikke har samarbejdspartnere. Det har en følsomhed i sig. Det er ikke nødvendigvis

en fortrolig oplysning, men noget som det ikke er hensigtsmæssigt at udbrede.

Foreholdt 3. pind i samme bilag om ”at oplysninger om vores samarbejdsrelationer med én part kan skade PET’s muligheder for at samarbejde med en anden part, hvis de to parter ikke har et samarbejde, idet parterne vil kunne frygte, at deres oplysninger via PET tilgår den anden part”, og adspurgt om dette argument ikke forudsætter, at de to andre parter har en frygt for, at PET bryder 3. landsreglen, forklarede tiltalte, at det er han enig i. Det gælder helt generelt, at efterretningstjenesterne har været nødsaget til at videreudvikle og udvide samarbejdet med en lang række nye lande og samarbejdspartnere for at kunne håndtere den terrortrussel, vi står overfor i dag. I den forbindelse har man indledt relationer til en række lande og tjenester, hvor man skal være særlig opmærksom på, hvilke oplysninger man deler. Hele dilemmaet i forhold til samarbejde med torturstater mv. er offentligt kendt. De lande, PET samarbejder med og deler oplysninger med, samarbejder også med andre, herunder også med lande som er meget anderledes end Danmark. Derfor må man grundlæggende have tillid til, at når vi deler oplysninger med de pågældende lande, så overholder de den helt grundlæggende regel om, at de ikke videregiver fortrolige oplysninger til andre, medmindre Danmark har godkendt det. Det centrale er 3. landsreglen og tilliden til, at 3. landsreglen overholdes. Da tiltalte var PET-chef, var han løbende i dialog med andre landes efterretningstjenester om deres samarbejdsrelationer, herunder deres erfaringer med konkrete samarbejdsrelationer, og han har i en række lande brugt sine udenlandske kollegaer til at blive introduceret for lande og efterretningstjenester, som PET ikke i forvejen havde relationer til. Så der er en meget åben dialog mellem efterretningstjenesterne om, hvem man samarbejder med, og hvilke erfaringer man har i den forbindelse.

Foreholdt mappe 9, bilag 3-3-2, brev af 21. februar 2018 fra PET til Københavns Politi, side 1 nederst, og side 2 øverst, forklarede tiltalte, at han ikke i sin tid i PET er blevet præsenteret for disse 3 argumenter for ikke at oplyse, hvem ens samarbejdspartnere er. Det er argumenter, han ikke har set før, og som han ikke har brugt, mens han var chef for PET.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, **Vidne 2's** forklaring, side 5, 2. afsnit, forklarede tiltalte, at hvis det handler om at afklassificere dokumenter, man har modtaget fra en udenlandsk efterretningstjeneste, så er det fuldstændig rigtigt, at det forudsætter, at man indhenter et samtykke til afklassifikationen af dokumentet fra den udenlandske efterretningstjeneste. Han er enig i **Vidne 2's** beskrivelse i forhold til Den Kolde Krig. Mens han var chef, modtog de mange anmodninger om indsigt i forskellige dokumenter fra Den Kolde Krig. Der gjaldt det, at hvis en forsker skulle se et dokument, som de havde modtaget fra en udenlandsk samarbejdspartner under Den Kolde Krig, så skulle de høre den udenlandske efterretningstjeneste, om dokumentet kunne afklassificeres, så forskeren kunne få adgang til dokumentet. Hvis det handler om at afklassificere dokumentet, har det ingen betydning,

om oplysningerne allerede er ude. Noget helt andet er, om de enkelte oplysninger, der er i et fortroligt dokument, isoleret set og ude af dokumentets kontekst, fortsat er fortrolige oplysninger, eller om de kan behandles og videregives som ikke-fortrolige oplysninger uden, at man videregiver hele dokumentet. De spørgsmål, der var i forbindelse med Den Kolde Krig, var ikke spørgsmål om at få adgang til enkelte oplysninger, men om at få adgang til hele dokumenter.

Det afhænger af omstændighederne, om en oplysning kan tages ud af sammenhængen i dokumentet. Det kommer an på, om oplysningen isoleret set og uden for dokumentets kontekst siger noget fortroligt i forhold til samarbejdspartneren, herunder hvem der har tilvejebragt oplysningen, og hvordan oplysningen er tilvejebragt.

Adspurgt om han altid kan vide, hvad samarbejdspartneren har anset for fortroligt i dokumentet, forklarede tiltalte, at det grundlæggende i forhold til samarbejdspartneren er ønsket om at beskytte sin indhentning. Man ønsker at beskyttet, hvor oplysningerne kommer fra, hvem der har tilvejebragt dem, hvornår de er tilvejebragt og på hvilken måde de er tilvejebragt. En oplysning i sig selv, der ikke fortæller noget om hvilket land/efterretningstjeneste, der har givet oplysningen, hvordan de har indhentet oplysningen, og hvornår de har indhentet den, er ikke i sig selv fortrolig. Det er ikke altid angivet, hvordan en oplysning er tilvejebragt, men det afgørende er, om man afslører noget fortroligt gennem oplysningen i sig selv. Det mener han godt, at han kan vurdere. De siger, han udtaler sig om, er sager, som han har et indgående kendskab til fra sin tid i PET. Han har derfor et indgående kendskab til, hvad der er fortroligt/ikke fortroligt i sagerne, også fordi det er ham, der har udtalt sig i sagerne.

[Forsvareren redegjorde for et eksempel: PET modtager et fortroligt og klassificeret telegram fra den russiske efterretningstjeneste om, at Boris Jeltsin er død, og det kunne man ikke se i nogle nyhedsmedier før 3 dage senere.]

Adspurgt hvordan tiltalte som PET-chef ville forholde sig til oplysningen om, at man vidste, at Boris Jeltsin var død, når russerne selv var gået ud med oplysningen i offentligheden, forklarede tiltalte, at oplysningen i sig selv ikke nødvendigvis ville være fortrolig. Det fortrolige kan være, hvor man har oplysningen fra. Det klausulerede dokument kan man ikke udlevere eller afklassificere med henblik på udlevering uden at indhente samtykke fra de russiske myndigheder.

Foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, [Vidne 2's] forklaring, side 18, og forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind 1, side 127, artikel af 28. oktober 2009 fra JydskeVestkysten ”PET-chef sender stor tak til FBI”, og adspurgt om hvem der indgik aftaler med FBI, om hvad der skulle siges/ikke siges, og hvornår man kunne sige noget i forhold til [Person 5]-sagen, forklarede tiltalte, at der ikke var en konkret aftale med FBI om det

spørgsmål i forbindelse med Person 5-sagen. Som tidligere forklaret, blev PET orienteret af FBI om, at oplysninger vedrørende sagen, der knyttede sagen til Danmark, ville komme ud i offentligheden i USA, og så valgte PET med kort varsel selv at gå ud med oplysningerne.

Adspurgt om Vidne 2 var involveret i kontakten til FBI vedrørende Person 5-sagen om, hvornår man gik ud og oplyste noget, forklarede tiltalte, at det erindrer han ikke i forhold til kommunikationen i relation til offentligheden. Det var ikke Vidne 2's opgave at indgå aftaler med fremmede myndigheder, om hvordan man skulle kommunikere om en konkret løbende operation.

[Forsvareren dokumenterede fra mappe 2, bilag 1-5-27, Retten på Frederiksborgs dom af 21. oktober 2008, side 60 nederst: "Anklagemyndigheden har endvidere dokumenteret vedrørende tiltalte Person 2 ransagningsrapport af 30. maj 2007 med tilhørende fotos (ex. 1, side 14-18), vedrørende Person 2's kuffert", og bilag 1-5-28, Østre Landsrets dom af 15. maj 2009, side 10, afhøring af tiltalte Person 2, 2. afsnit, hvoraf fremgår, at Person 2 under straffesagen forklarede, at han blev klar over, at der havde været foretaget en ransagning af hans kuffert.]

Tiltalte forklarede hertil, at han allerede dengang var bekendt med disse to forhold omkring ransagningen af Person 2's kuffert, da det var centrale elementer i sagen mod Person 2.

Adspurgt om de i forbindelse med straffesagen gjorde sig overvejelser i forhold til, om det var en god ide at fortælle om ransagningen, forklarede tiltalte, at de vurderede, at oplysningen om den hemmelige ransagning i forbindelse med gennemførelsen af straffesagen kunne fremlægges som ikke-fortrolig.

Adspurgt om de gjorde sig overvejelser om, at de med oplysningen ville sende et signal til kriminelle, forklarede tiltalte, at det overvejer man selvfølgelig altid. Forholdet er her, at det er velkendt, at PET og politiet kan foretage hemmelige ransagninger, og at man i konkrete sager har fremlagt oplysninger om det i ikke-fortrolig form. Man kan ikke nødvendigvis ud fra disse oplysninger se, hvornår PET nøjagtigt vælger at foretage hemmelige ransagninger. Det afhænger af de konkrete omstændigheder i sagen, om man har et tilstrækkeligt grundlag for at gøre det, om man vælger at gøre det, og hvor man i så fald vælger at gøre det.

Foreholdt forsvarerens materialesamling, "Forelæggelse i sagen Anklagemyndigheden mod Person 2 og Person 21", side 101, punkt 8 "Undersøgelse af computere", og side 108-109 vedrørende beslaglæggelse, og adspurgt om det var sædvanligt, at politiet var interesseret i at undersøge elektroniske genstande som f.eks. computere og telefoner, forklarede tiltalte, at det efter hans opfattelse er almindeligt kendt, at politiet undersøger og fo-

retager sikring fra elektronisk udstyr, som de støder på i forbindelse med en ransagning. De overvejede ikke på noget tidspunkt, at det skulle være fortrolige oplysninger i forbindelse med straffesagen, at man havde foretaget omfattende undersøgelser af elektronisk udstyr.

Foreholdt retsbogen af 31. oktober 2018, tiltaltes forklaring vedrørende anklageskriftets punkt b, forklarede tiltalte, at "realtid" ikke er et instrument eller teknisk udstyr. Når man efterforsker, kan man enten gøre det i realtid, dvs. imens tingene foregår, eller historisk, hvor man kigger tilbage på, hvad der er sket. Når man fysisk observerer/følger en person, er det i realtid. Man kan også have en historisk efterforskning, hvor man efterfølgende forsøger at afdække, hvor personen har været. "Realtid" har derfor ikke noget at gøre med en teknik eller en særlig arbejdsmetode. Det har aldrig været overvejet hos PET, at det, at man følger en person i realtid, ikke skulle kunne omtales i en retssag.

Foreholdt samme retsbog, tiltaltes forklaring, side 4, 1. hele afsnit, 1. linje, og side 5, næstsidste hele afsnit, næstsidste punktum, og tiltalen i anklageskriftets punkt b, c og e vedrørende henvisningen til amerikanerne, og adspurg om han kan forklare nærmere, hvilke amerikanske repræsentanter, han refererer til i sin forklaring, forklarede tiltalte, at det er oplysninger, der blev drøftet på et møde, som han havde med repræsentanter fra den amerikanske ambassade i København.

Adspurg, vedrørende anklageskriftets punkt e, om han på noget tidspunkt har haft en opfattelse af, at oplysningen, om at det var amerikanerne, der havde tippet PET, ikke kunne viderebringes, når operationen var sluttet, forklarede tiltalte, at det har han ikke, da operationen var afsluttet, og der ikke var nogle særlige grunde til at hemmeligholde oplysningen. Han har ikke nogen erindring om, at det har været drøftet i PET, at anklageren ikke under straffesagen skulle kunne oplyse, at det var amerikanerne, der havde tippet PET. Amerikanerne valgte også selv på et tidspunkt at gå ud og videregive oplysningerne om det amerikanske tip offentligt. Senere gik både chefen for CIA og direktøren for National Intelligens ud og bekræftede oplysningen. I den situation er der ikke noget beskyttelseshensyn, hverken til den konkrete operation som var afsluttet, eller i forhold til amerikanerne. Amerikanerne havde ikke kontakt til PET, da de selv gik ud med oplysningerne i Senatet, og det ville han heller ikke have nogen forventning om, at de gjorde. Fortrolighedshensynet gælder her i forhold til beskyttelse af amerikanske interesser i sagen, så de kan frit vælge selv at gå ud med oplysningerne.

Foreholdt retsbogen af 31. oktober 2018, tiltaltes forklaring, side 5, vedrørende briefing af den amerikanske præsident, og adspurg om tiltalte kan give eksempler på, hvilke tidligere chefer og vicedirektører i CIA der har skrevet bøger om briefing af præsidenten, forklarede tiltalte, at han kan henvise til 3 bøger, hvoraf to af er skrevet af tidligere direktører for CIA. Tiltalte henviste til forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 2, side 8, "Playing to the

edge” af Michael V. Hayden, ”Worthy Fights” af Leon Panetta og ”The Great War of Our Time” af Michael Morell.

Vedrørende bogen ”The Great War of Our Time”, forklarede tiltalte, at forfatteren til bogen, Michael Morell, der er tidligere vicedirektør i CIA, i en lang periode var den i CIA, der stod for de daglige briefinger af den amerikanske præsident. I bogen gennemgår han en række eksempler på de briefinger, man gennemførte, emnerne på briefingerne og de diskussioner, det gav anledning til.

Tiltalte henviste som et eksempel til forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 2, side 487, 2. spalte (side 36 i den danske oversættelse) og forklarede, at der er talrige eksempler på, at tidligere briefere og CIA-direktører har redegjort detaljeret for indholdet af konkrete briefinger af den amerikanske præsident.

[Forsvareren dokumenterede forsvarerens materiale – generelle forhold – bind 2, side 488, midtfor (side 37 i den danske oversættelse).]

Foreholdt retsbogen af 31. oktober 2018, tiltaltes forklaring, side 7, 2. sidste hele afsnit, vedrørende anklageskriftets punkt d og e, forklarede tiltalte, at han ikke erindrer, at de i ledelsen hos PET konkret drøftede, om han kunne udtale sig om, at det var amerikanerne, der havde tippet PET i Glasvejssagen. Han foretog typisk forberedelsen af pressebriefingerne sammen med kommunikationsrådgiverne. Der blev ikke udarbejdet referater eller andet fra pressebriefinger. Han husker ikke præcist, hvornår han udtalte sig om dette i forbindelse med en pressebriefing.

Foreholdt retsbogen af 31. oktober 2018, tiltaltes forklaring, side 9, det store afsnit, linje 14ff, forklarede tiltalte, at når han i denne sammenhæng siger ”oplysninger”, så mener han hver gang fortrolige oplysninger.

Adspurg om han ved, om oplysningerne, som de modtog om tippet, var klassificerede, forklarede tiltalte, at som han erindrer det, var selve dokumentet klausuleret og klassificeret. På det tidspunkt hvor han videregav oplysningen, fortalte han ikke noget der, efter tiltaltes opfattelse, var fortroligt.

Foreholdt samme retsbog, tiltaltes forklaring, side 11 øverst, og forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind 1, artikel af 15. juli 2008 fra Information, side 81, forklarede tiltalte, at oplysningen om, at danskmarokkaneren oprindeligt blev udpeget af PET til at være hovedmanden, kommer fra PET. Det blev omtalt på pressebriefinger i PET.

Foreholdt samme retsbog, tiltaltes forklaring, side 16 nederst, vedrørende anklageskriftets punkt h, forklarede tiltalte, at den sikkerhedstjeneste, der er omtalt i forhold h, ikke var en samarbejdspartner. Mødet blev afholdt med henblik på at sikre, at det pågældende lands sikkerhedstjeneste var bekendt

med det særlige trusselsbillede i forhold til Danmark og danske interesser i udlandet.

Foreholdt samme retsbog, tiltaltes forklaring, side 19, 1. afsnit, 2. linje, og sidste afsnit, 5. sidste linje, og side 20, 1. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke mener, at han har forklaret, at kvinden lånte sin lejlighed ud til PET. Det har hele tiden været klart, at det handlede om et udlån af lejligheden til **Person 5**. Baggrunden var, at **Person 5** havde kontaktet kvinden med henblik på at låne lejligheden, og PET tog kontakt til kvinden og opfordrede hende til at gøre det. Han har ikke udtalt sig om, hvad der blev sagt til kvinden i den forbindelse. Han ved ikke, om kvinden overhovedet var klar over, at det var PET, og om hun var klar over, hvordan sagen hang sammen. Der var ikke tale om, at PET skulle låne lejligheden af hende.

Foreholdt samme retsbog, tiltaltes forklaring, side 19, 2. afsnit, næstsidste linje, forklarede tiltalte, at han på pressebriefingen sagde, at kvinden ikke havde nogen rolle i forhold til **Person 5's** planer. Det var afgørende for ham at sige, at kvinden ikke var i ledtog med **Person 5**, og at hun ikke var terrorist og ikke indgik i terroristsammenhænge.

Foreholdt samme retsbog, tiltaltes forklaring, side 21, og mappe 4, bilag 1-9-13, forhørsprotokol, forklarede tiltalte, at denne forhørsprotokol fra Indien var frit tilgængelig på internettet. Han fik forelagt rapporten af journalister, allerede mens han var PET-chef.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-9-13, forhørsprotokol, bilagets side 5 øverst, side 8, pkt. 4 og 5, og side 84, pkt. 138, forklarede tiltalte, at det er disse oplysninger i den indiske rapport og medieomtalen af rapporten, han havde i tanker, da han forklarede om, hvad der var grundlaget for hans overvejelser.

Foreholdt retsbogen af 31. oktober 2018, tiltaltes forklaring, side 27, det store afsnit i midten, og forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind 2, side 210, Training Key, side 211 (side 17 i oversættelsen), forklarede tiltalte, at det er denne Training Key, han henviste til i sin forklaring midt for på side 27 i retsbogen. Det er den vejledning og de retningslinjer, der blev udarbejdet inden for rammerne af den internationale forening for politichefer, IATP, og som også blev omtalt i medierne.

Adspurg om denne Training Key blev meget omtalt i medierne, da den fremkom, forklarede tiltalte, at han husker at have set medieomtale af den i hvert fald i udenlandske medier.

[Forsvareren dokumenterede forsvarerens tillægsekstrakt nr. 2, side 1, artikel af 4. august 2005 i The Guardian, og side 2, 3. afsnit.

Forsvareren redegjorde for, hvordan man stadig kan finde den nævnte Training Key på internettet via "way back machine". Han henviste herunder til si-

de 4-8 i tillægsekstrakten, herunder at det af side 6 fremgår, at Training Key'en lå frit tilgængelig på internettet i en periode fra 9. juli 2006 til 24. august 2007.]

Foreholdt retsbogen af 31. oktober 2018, tiltaltes forklaring, side 28, vedrørende anklageskriftets punkt p om den belgiske efterretningstjeneste, og adspurgte om det var en fortrolig oplysning, at man havde et operativt samarbejde med den belgiske efterretningstjeneste på dette tidspunkt, forklarede tiltalte, at det ikke var fortroligt, at PET indgik i efterforskningen i en konkret sag. Det var heller ikke fortroligt, at PET arbejder operativt sammen med den belgiske tjeneste på terrorområdet. Begge lande og efterretningstjenester deltager i samarbejdet mellem EU-landenes efterretningstjenester inden for rammerne af CTG, der også danner rammen for et bilateralt og operativt samarbejde mellem EU-medlemslandenes efterretningstjenester.

Vedrørende anklageskriftets punkt æ om **Person 11**-sagen, foreholdt forsvarerens tillægsekstrakt nr. 2, artikel af 28. april 2014 fra Dispatch International "Attentatmand måske hellig kriger i Syrien", side 29, 1.-4. afsnit, forklarede tiltalte, at det forhold, at den pågældende var i Libanon, ikke kan anses for en fortrolig oplysning på dette tidspunkt, hvor omtalen i Dispatch International fandt sted. Det fremgår også af anden medieomtale i sagen, at der er personer, der har været i kontakt med den pågældende i Libanon. Oplysningen om Libanon afslører ikke andet og mere end oplysningerne om opholdet i Syrien og Tyrkiet.

[Forsvareren dokumenterede forsvarerens tillægsekstrakt nr. 2, side 34, artikel af 2. maj 2014 fra Ekstra Bladet "Ven om anholdt for **Person 11**-attentat: Det er ikke ham", side 35 "Levede familieliv i Libanon", og side 36 1. afsnit.]

Adspurgte af anklageren om hvilket land der er tale om i forhold h, forklarede tiltalte, at det er der ingen grund til at oplyse. Der var ikke nogen grund til at oplyse det, da han udtalte sig til bogen, da det ikke har nogen betydning for indholdet af hans udtalelse. Det var ikke nødvendigt at oplyse det dengang, og det er heller ikke nødvendigt i dag.

Vedrørende anklageskriftets punkt d om **Person 1**, foreholdt mappe 9, bilag 1-19-3, uddrag af bogen "Hånden" af **Person 30**, bilagets side 3, sidste afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke nødvendigvis er enig i det anførte. Han kan konstatere, at **Person 30** selv i sin bog omtaler den danske Guantánamo-fange, der ikke var dømt for strafbare forhold.

Adspurgte om PET, når PET overvåger en person, skal udfærdige en rapport, forklarede tiltalte, at han ikke på stående fod tør sige om, det gælder i alle situationer, men udgangspunktet for PET er - som for det øvrige politi - at der som udgangspunkt udfærdiges rapporter om de efterforskningsskridt, der foretages.

..."

Tiltalte har til retsbogen den 21. november 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Adspurgt om tiltalte husker, hvornår han talte med **Vidne 5** om bogens kapitler, forklarede tiltalte, at da han tidligere svarede på spørgsmålene, erindrer han, at han svarede, at interviewprocessen med **Vidne 5** var i sidste halvdel af 2015 og første halvdel af 2016, at de gik relativt kronologisk til værks, at han ikke husker præcist på hvilke tidspunkter, de drøftede hvilke emner, og at der var emner, som de vendte tilbage til flere gange undervejs i interviewprocessen. Han kan ikke sige præcist, hvornår i processen de drøftede hvilke emner.

Foreholdt mappe 4, bilag 1-7-3, artikel af 31. august 2009 fra Information "PET: Anklage: PET samarbejder med torturpoliti", 2. sidste afsnit, hvoraf fremgår, at PET i en mail til Information har svaret: "Af principelle grunde kan PET hverken be- eller afkræfte oplysninger om efterretningstjenestens samarbejde med udenlandske myndigheder i konkrete sager" forklarede tiltalte, at **Vidne 2** typisk ikke var involveret i udformningen af svar af denne kartakter til pressen. Han husker sagen, og han har ingen erindring om, at **Vidne 2** var involveret i udformningen af dette svar til pressen.

Adspurgt om, hvad der menes med, at PET "af principielle grunde", hverkne kunne be- eller afkræfte oplysningerne, forklarede tiltalte, at han husker sagen og spørgsmålene fra pressen i forbindelse med sagen. Når PET modtog spørgsmål af den pågældende art henviste de ikke til, at der var tale om fortrolige oplysninger, men de henviste enten til, at de ikke kommentere eller ikke ville be- eller afkræfte oplysninger i pressen; her, at de af principielle grunde ikke ville be- eller afkræfte oplysningerne. Det gjorde de ud fra nogle andre hensyn end fortrolighedshensyn. Disse hensyn går på, om man som efterretningstjeneste vil bringe sig i en situation, hvor man skal be- eller afkræfte oplysninger i pressen. Det er uhensigtsmæssigt at bringe sig i en situation, hvor man hver gang, der bliver skrevet noget i pressen, skal be- eller afkræfte oplysningerne. Så det er med fuldt overlæg, at der ikke i nogle af de pressesvar, der er givet gennem tiden, er henvist til, at der er tale om fortrolige oplysninger, for det er nogle andre overvejelser, herunder kommunikationsmæssige overvejelser, der er tale om.

Adspurgt af anklageren foreholdt retsbogen af 12. oktober 2018, **Vidne 2's** forklaring, side 4, 3. og 4. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke kan sige, hvordan **Vidne 2** kan få indtryk af, at det er fortrolige oplysninger. Det har ikke været en central opgave for **Vidne 2** at håndtere udtalelser til pressen.

..."

Vidne 4 har til retsbogen den 12. november 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Vidnet forklarede, at hun i mange år var journalist på Berlingske Tidende. Hun startede som praktikant ved årsskiftet 2004/2005 og dækkede kriminalstof, herunder PETs område, et halvt år frem. Hun blev fastansat fra januar 2006 og dækkede herefter kriminalstoffet i ca. 7 år frem til 2013, hvor hun flyttede til Christiansborg-redaktionen. Hendes hovedområder var sikkerhedsforhold, kriminalstof og Muhammedkrisen.

Det er vidnets indtryk, at PET i Tiltaltes tid som PET-chef ved pressebriefinger og lignende omtalte samarbejdspartnere og udenlandske tjenester. Det var ikke kun over for pressen. Hun husker også et arrangement på Københavns Universitet, hvor Tiltalte på en årsdag for 9/11 holdt en forelæsning, hvor temaet bl.a. var samarbejdet med andre tjenester og andre partnere ude i verden, herunder hele diskussionen om at man ikke altid kun samarbejder med "the good guys".

Det er vidnets opfattelse, at PET godt kunne nævne navne på lande, hvis efterretningstjenester de samarbejdede med. Der blev fx på et tidspunkt indkaldt til et pressemøde i sagen vedrørende det afværgede angreb mod JP Politikens hus, hvor PET og SÄPO sad side om side.

Adspurgt om det er vidnets opfattelse, at PET over for pressen kom ind på oplysninger om arbejdsmetoder, herunder udstyr, skygninger og lignende, forklarede vidnet, at det gjorde man, men med måde. De fik oplysninger, men hun var ikke i tvivl om, at der var mange ting, som de ikke fik at vide. De fik oplysninger på pressemøder og på pressebriefinger, der blev holdt for en gruppe af journalister. PET gav også en del interviews, og der blev udsendt pressemeddelelser. På et tidspunkt begyndte PET at udsende vurderinger af terrortruslen mod Danmark, og CTA offentliggjorde nedklassificerede analyser. I Person 20's tid begyndte årsrapporterne også at blive offentliggjort. Så de havde flere adgange til at få oplysninger om bl.a. PETs arbejdsmetoder.

Hun har ikke oplevet, at det fra PETs side skulle være en hemmelighed, at man kunne placere sporingsudstyr på personer eller biler, og at man kunne foretage rumaflytninger. Hun er dog ret sikker på, at de ikke fik noget at vide, mens operationen var i gang, men først når efterforskningen var afsluttet. På pressebriefingerne fik de typisk nogle detaljer om efterforskninger, der havde været i gang. Under mange af de retssager, hun dækkede som journalist, fik de oplyst resultatet af fx aflytninger og sporingsmetoder, idet oplysningerne herom blev fremlagt som beviser i retten. Det har været omtalt på pressebriefinger i PET, at PET foretog overvågning med skjult kamera. Præventive samtaler er også blevet omtalt på pressebriefinger, og hun mener også, at det blev omtalt i interviews. Hun har selv lavet interviews med Tiltalte

■■■■■, men hun læste også andre journalisters interviews med ■■■■■ Tiltalte og andre i PET.

Adspurgt om vidnet kan komme med et eksempel på omtale af en præventiv samtale forklarede vidnet, at PET havde en samtale med en person, der omgikkes nogle personer, der var sigtet og tiltalt for terror. Samtalen foregik med henblik på hvervning af personen som kilde. Personen optog samtalen og lagde den ud på en offentlig hjemmeside. Hun mener ikke, at det var i ■■■■■ Person 11 ■■■■■-sagen. Personen blev senere tiltalt for at have opfordret til drab på danske soldater. Personen var i forbindelse med en person, der opfordrede til, at man skulle kidnappe eller dræbe nogen, for at man kunne udveksle dem med de tiltalte i Glasvejssagen.

Adspurgt om det blev omtalt på pressebriefinger, at man prøvede at hverve kilder i de miljøer, man interesserede sig for, forklarede vidnet, at det blev omtalt bl.a. i forbindelse med Vollsmosesagen, hvor en dansk konvertit var kilde eller agent for PET. Der var meget omtale af hans rolle, herunder om han havde været for aktiv i sit virke. Det var en sag, der blev stillet en del spørgsmål til efterfølgende på pressebriefingerne. Spørgsmålene gik på kilder i miljøerne, danske konvertitter, og hvor svært det var at rekruttere kilder i de miljøer.

Adspurgt om ■■■■■ Tiltalte ■■■■■ altid svarede på sådanne spørgsmål, forklarede vidnet, at han altid svarede på spørgsmålene, men det var ikke altid, han reelt sagde noget. De kunne spørge om alt, men det var forskelligt, om der blev svaret konkret eller mere vævende. Hun mener, at han har sagt, at det var svært at rekruttere kilder i de miljøer, at danske konvertitter var en speciel gruppe, og at de typisk havde været hurtigt igennem radikaliseringsprocessen. Hun husker ikke de præcise ord, ■■■■■ Tiltalte ■■■■■ brugte.

Adspurgt om Aktionsstyrken blev omtalt til pressen på pressebriefinger og lignende, forklarede vidnet, at den blev omtalt, men hun mener ikke, at Aktionsstyrken til at starte med lå under PET. Hun blev sammen med 5-10 journalister inviteret med til en øvelse med Aktionsstyrken i Frederikshavn. Aktionsstyrken skulle træne en fiktiv kapringssituation på en færge med en masse figuranter. Under kapringen skulle de træne, at de samarbejdede med lignende specialkorps fra andre lande. De så Aktionsstyrken i aktion.

Adspurgt om AKS'ere med udstyr er blevet vist frem på pressebriefinger, forklarede vidnet, at der var nogle pressebesøg, hvor de hørte om Aktionsstyrkens arbejde og så dem træne indtrængen i en specialbygget lagerhal med særlige rum. De fik fremvist deres våben og udstyr m.m. De hørte om kriterierne for udvælgelsen til Aktionsstyrken. De hørte også, at Aktionsstyrken havde snigskytter, og de så de forskellige våben.

Adspurgt om hun så den snigskytteriffel, som AKS brugte, forklarede vidnet, at det husker hun ikke, men hun har set den på våbenteknisk afdeling, da hun

var der i en anden forbindelse. Hun husker ikke, om det blev omtalt, hvor godt snigskytterne kunne skyde.

Vidnet er bekendt med en TV2-udsendelse om Aktionsstyrken fra 2005. Den er produceret af Niels Brinck. Den blev sendt til hende på en DVD. Hun husker ikke, om det, man ser i udsendelsen, svarede til det, hun så live. Hun husker ikke detaljerne fra udsendelsen.

Vidnet havde indtryk af, at man i [Tiltaltes] tid godt kunne omtale afsluttede operationer. De hørte om flere efterforskninger på pressebriefingerne. Det var ikke altid [Tiltalte], der fortalte. Det kunne også være andre fra PET. De fik ofte detaljer, som ikke havde været fremme under operationen, men det var hendes klare indtryk, at efterforskningerne i de tilfælde var afsluttet. Hun havde indtryk af, at oplysninger var mindre sensitive, når de vedrørte en afsluttet operation. Det var ikke noget, de talte om på pressebriefingerne, men det er efter vidnets opfattelse almindelig logik.

Der var en klar gentleman's agreement om, at det, de fik at vide på pressebriefingerne, ikke kunne citeres i avisen. Hvis de var interesserede i et særligt emne, kunne de efterfølgende spørge specifikt ind til det, og så fik de enten ja eller nej til et interview om emnet. De var nok 15-20 journalister fra forskellige medier på pressebriefingerne, så hun var ikke i tvivl om, at det ikke ville skade PETs arbejde, hvis oplysninger fra pressebriefingerne skulle komme i medierne, for det kunne PET ikke kontrollere.

Politiet har ikke henvendt sig til hende før juni 2018, hvor hun blev indkaldt til politiafhøring. Hun har været i kontakt med [Tiltalte] efter politianmeldelsen i oktober 2016. I forsommeren i år blev hun således kontaktet af [Tiltalte] via LinkedIn. Han spurgte til hendes arbejde, og om de kunne tale sammen om bogen. Han ville høre, om hun kunne huske noget fra pressebriefingerne, herunder om hun havde taget noter. Hun tog mange noter fra alle pressebriefingerne, men hun smed dem ud, da hun flyttede til Christiansborg-redaktionen. Hun kunne dog huske en del fra pressebriefingerne, fordi hun havde skrevet noter, og [Tiltalte] spurgte derfor, om han måtte sætte hende i kontakt med advokat Lars Kjeldsen. Det gjorde han ved at sende dem begge en mail. Hun havde ét møde med advokat Lars Kjeldsen. Mødet tog 1½-2 timer. Formålet med mødet var at tjekke, om hun kunne huske noget om de faktiske forhold i sagen. Hun fik ikke udleveret noget materiale. Hun fik ikke indtryk af, at hendes holdninger til det passerede blev forsøgt påvirket på mødet.

Hun har læst bogen ”Syv år for PET – [Tiltaltes] tid”. Det er ikke hendes indtryk, at der står noget i bogen, som hun ikke vidste i forvejen. Der var ikke noget, som hun studsede over i bogen.

Adspurgt om det er hendes opfattelse, at det er væsentligt at få perioden samlet beskrevet, forklarede vidnet, at det synes hun. Det er en væsentlig pe-

riode i forhold til det trusselsbillede, der var mod Danmark. Der var mange trusler, og Muhammedtegningerne var klart med til at sætte Danmark på verdenskortet for nogle af de her grupper. Det er efter hendes opfattelse en interessant situation at beskrive. Der er nok mange mennesker, der ikke ved, hvor mange afværgede angreb, der har været mod Danmark.

Adspurgte om der på pressebriefinger eller andre møder med pressen, som **Tilfalte** havde, blev omtalt, hvor mange trusler der var mod Danmark, forklarede vidnet, at de på hvert møde fik oplyst antallet af trusler/efterforskninger. Hun mener, at der blev skelnet mellem sager, der var i kikkerten, og sager, der aktuelt blev efterforsket. De fik tallene, men de måtte ikke skrive om dem, selvom de gerne ville. Det var ikke alle sagerne, der endte med at blive til straffesager. Hun husker, at de på en pressebriefing fik at vide, at der var en konkret efterforskning i gang i et af Maghreb-landene, hvor en eller flere personer, der var mistænkt for at ville gøre noget mod **Person 12** eller en anden af Muhammed-tegnerne, var blevet anholdt. Hun husker, at det blev lækket fra pressebriefingen, og der gik ikke lang tid før en folketingspolitiker havde stillet et § 20-spørgsmål til justitsministeren om sagen. Der var ingen tvivl om, at nogle journalister, der havde deltaget i pressebriefingen, havde kontaktet et folketingsmedlem og bedt vedkommende om at stille et spørgsmål til justitsministeren. Hun mener ikke, at der kom noget interessant frem i svaret.

Vidnet forklarede, at Maghreb-landene er Algeriet, Tunesien og Marokko.

Vedrørende anklageskriftets punkt a, b, c og e, forklarede vidnet, at hun dækkede Glasvejssagen.

Det kom frem under Glasvejssagen, at der var foretaget en ransagning af **Person 2's** kuffert i lufthavnen. Anklagemyndigheden brugte den første halve time af forelæggelsen på dette. Mange medier, herunder vidnet selv, beskrev, at PET var blevet tippet om, at **Person 2** var på vej tilbage fra Pakistan til Danmark, og at man vidste, hvornår han ville ankomme. Der blev lavet et nummer med at forsinke **Person 2** i lufthavnen, så PET kunne nå at gennemrode hans kuffert, uden at han kunne se det. PET lavede en liste over de ting, de fandt, herunder en bombemanual, som **Person 2** havde skrevet af i Den Røde Moske i Islamabad, og som var et meget vigtigt bevis i Glasvejssagen. Den Røde Moske i Islamabad er kendt for at være tilholdssted for en masse radikale islamister.

Det var anklagemyndighedens opfattelse, at **Person 2** havde modtaget træning i Waziristan. Det var et stort tema i Glasvejssagen, og der blev fremlagt en masse optagelser fra hans mobiltelefon. Hun mener, at det blev sagt i retten, at man havde fået kendskab til hans tilstedeværelse i området fra en anden tjeneste. Hun husker ikke præcis hvilken tjeneste, men det var amerikanerne, for der blev indkaldt et vidne fra USA til at komme og fortælle om det og om **Person 2's** forbindelser til al-Qaeda. Hun mener, at det allerede blev

sagt på pressemødet efter anholdelserne i Glasvejssagen, at der var forbindelse til al-Qaeda. Det var ret stort, at PET omtalte en forbindelse til al-Qaeda. Hun mener, at anklageren forsøgte at undgå, at det amerikanske vidne skulle i retten og afgive forklaring, men det lykkedes ikke. Det var efter vidnets vurdering en højtstående person fra en af de amerikanske efterretnings-tjenester, der vidnede.

Adspurg om det kom frem under sagen, at tippet kom fra amerikanerne, forklarede vidnet, at det gjorde det. Hun mener, at det kom frem under fremlæggelsen, og så var der også det amerikanske vidne.

Adspurg om journalisterne var i tvivl om, at det var amerikanerne, der havde tippet PET, forklarede vidnet, at hun ikke selv var i tvivl.

Adspurg om det var en overraskelse eller nyt for vidnet, at PET foretager ransagninger i lufthavnen af folks bagage, forklarede vidnet, at det var nyt for hende, da de fik det at vide i retssagen. Det var ikke noget, hun havde tænkt over tidligere.

Adspurg om det var fremme under Person 12 -sagen, at PET kiggede i P22's kuffert i lufthavnen, forklarede vidnet, at det husker hun ikke. Hun dækkede sagen vedrørende Person 12.

Adspurg om det under Glasvejssagen blev dokumenteret, at man havde kigget i computere og telefoner m.v., forklarede vidnet, at det gjorde det, og der blev dokumenteret fra lange tekniske rapporter. Politiet havde overvågningsudstyr i Person 2 og broderens lejlighed. Der var et kamera både på computeren og i selve lejligheden, så man kunne følge med i, hvad der skete på skærmen, og hvem der sad ved skærmen. Man kunne se personens ansigtsudtryk, når vedkommende sad foran skærmen. Det var meget fremme i sagen, at når Person 2 sad og så jihad-videoer og lignende, så kunne man se, at han blev følelsesmæssigt påvirket.

Adspurg om der var andre tekniske specialiteter fremme i forbindelse med Glasvejssagen, forklarede vidnet, at hun mener, at det kom frem, hvor dygtige politiets IT-folk er. Det var noget med en masse slettede filer på de tiltaltes mobiltelefoner, som politiet havde genskabt.

Adspurg om det blev omtalt under sagen, hvordan man havde fulgt Person 2 efter, at han ankom i lufthavnen, forklarede vidnet, at hun fik indtryk af, at han blev mandsopdækket.

Adspurg om mandsopdækningen blev omtalt af Tiltalte eller andre under pressebriefinger eller lignende, forklarede vidnet, at hun husker, at de fik detaljer om det med at få overvågningsudstyret ind i lejligheden. Hun mener ikke, at det var Tiltalte, der fortalte om det, men den operative chef, Person 33. Han fortalte, at kameraerne var på størrelse med hovedet på en

knappenål. De fik detaljer om, at der var sat overvågningsudstyr ind i computeren, og der var noget med, at PET skulle erstatte den med en anden computer, mens de satte udstyret i. De skulle derfor lave en fuldstændig ens computer med de samme slidmærker mv.

Adspurgt om oplysningen om, at tippet kom fra amerikanerne, blev omtalt af **Tiltalte** på pressebriefinger, forklarede vidnet, at de talte om sagen på pressebriefinger, og de talte om amerikanerne. Hun mener, at der blev stillet direkte spørgsmål om, hvilken tjeneste der var tale om, men hun husker ikke om, de fik svar. Det var en sag, som pressen generelt var meget interesseret i, herunder i forbindelsen til al-Qaeda og træningslejren i Waziristan.

Foreholdt mappe 2, bilag 1-5-3, artikel af 17. september 2007 fra Politiken ”New York Times: Dansk terrorsigtet var i træningslejr i Pakistan”, og adspurgt om, det blev taget op på pressebriefinger med **Tiltalte**, at amerikanerne selv havde fortalt, at det var dem, der hjalp PET, forklarede vidnet, at hun ikke husker, om det var denne oplysning med **Person 34**, der gav anledning til det, men de talte flere gange om, at amerikanerne nedklassificerede en del. Hun mener, at der mange gange var meget større adgang til at få oplysninger via de amerikanske efterretningstjenester, rapporter osv. Vidnet og andre journalister holdt derfor meget øje med de amerikanske medier mv., når der var informationer om sager med forbindelse til Danmark.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 17, artikel af 17. september 2007 fra New York Times ”Terror Battle Puts Denmark on Front Line”, 2. sidste afsnit, forklarede vidnet, at hun ikke har læst denne artikel før.

Adspurgt om vidnet husker, om amerikanerne blev omtalt på pressebriefinger før eller efter, at det kom frem i New York Times og andre artikler, at det var amerikanerne, der havde tippet Danmark om dette, forklarede vidnet, at det ved hun ikke. Hun husker ikke datoer for, hvornår tingene blev sagt. Hun husker rækkefølgen på sagerne, men ikke datoerne.

Vedrørende anklageskriftets punkt d forklarede vidnet, at hun ved, hvem **Person 1** er.

Adspurgt om det var almindelig kendt, at **Person 1** var involveret i Glostrupsagen, forklarede vidnet, at han ikke var tiltalt, men hun mener, at han var med på turen til London, hvor flere af de tiltalte fra Glostrupsagen var med. Mange af personerne, der var med på den tur, har flere gange været i søgelyset, anholdt, sigtet eller tiltalt i forskellige københavnske terrorsager. På turen skulle de besøge **Person 42**, som var en kendt prædikant og islamist. **Person 1** blev anholdt i Glasvejssagen og vidnede i sagen. Han var en person, hvis navn poppede op igen og igen, og der blev skrevet en del om ham.

Tiltalte har nævnt **Person 1** på pressebriefinger. Han blev nævnt næ-

sten på hver briefing, da nogle medier altid spurgte til ham. **Tiltalte** omtalte på pressebriefingerne, at **Person 1** var en del af miljøet, at han var en central figur, og at han altid holdt sig så meget i periferien, at der ikke var beviser nok til at rejse tiltale mod ham. Hun husker ikke præcist, hvor han boede, men han boede i et af de områder, som de talte om på pressebriefingerne. Det blev sagt, at **Person 1** nærmest holdt hof med nogle af de unge sympatisører i disse miljøer. Han påvirkede dem og var en skikkelse, som folk samledes omkring. Hun fik indtryk af, at PET holdt øje med **Person 1** og interesserede sig for ham.

Vedrørende anklageskriftets punkt f og g om Tunesersagen forklarede vidnet, at hun mener, at danskmarokkaneren, **Person 4**, var imam i Grimhøj-moskeen, og han var en af dem, man hørte om igen og igen i forbindelse med radikaliserede grupper. Man hørte også om ham i Tunesersagen, men der var mest fokus på de to tunesere, da de blev administrativt udvist.

Adspurgt om danskmarokkaneren **Person 4** blev drøftet på pressebriefinger, forklarede vidnet, at særligt to medier interesserede sig for Tunesersagen og stillede spørgsmål om **Person 4** og Brandbergen-netværket. Hun støttede løbende på Brandbergen-netværket, og hun mener, at de talte om det flere gange på pressebriefinger. Der var også en senere sag med svenskerne, der blev anholdt i forbindelse med JP/Politiken-sagen. Så vidt hun husker, blev det omtalt, at nogle af de tiltalte i den sag havde nogle forbindelser, der kunne kobles til Brandbergen-netværket og **Person 3**.

Adspurgt om **Tiltalte** gav udtryk for, at PET interesserede sig for Brandbergen-netværket, forklarede vidnet, at det husker hun ikke. Der blev talt om det, og der blev stillet spørgsmål om danskmarokkaneren. Hun husker ikke, om det blev sagt på pressebriefingerne, at danskmarokkaneren havde forbindelse til Brandbergen-netværket, eller om hun har oplysningen herom fra beskrivelser i medierne.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 80, artikel af 15. juli 2008 fra Information, side 81, 5. afsnit, forklarede vidnet, at Information var et af de medier, der interesserede sig for Tunesersagen og stillede spørgsmål.

Adspurgt om vidnet oplevede, at **Tiltalte** /PET udpegede danskmarokkaneren til at være hovedmanden i planerne, forklarede vidnet, at hun ikke husker, om ordet ”hovedmanden” blev brugt, men det blev sagt, at han var en del af det. Hun husker ikke, om det blev præsenteret som, at han var hovedpersonen, og at de to andre var mere subsidiære.

Vedrørende anklageskriftets punkt g og adspurgt om man på pressebriefinger var inde på problemstillingen, om at det var svært at komme tæt på gruppen, forklarede vidnet, at hun ikke husker, at det specifikt skulle være sagt, at de ikke kunne lave aflytninger af **Person 4**. Den ene tuneser gav mange inter-

views om, hvad sagen betød for ham, og der var en ret heftig dækning af sagen og dens konsekvenser. Den heftige dækning gav sig i høj grad udtryk i en tilsvarende interesse på pressebriefingerne.

Vedrørende anklageskriftets punkt i forklarede vidnet, at det ikke var ukendt for hende, at de pakistanske myndigheder var utilfredse med Danmarks håndtering af Muhammedtegningerne. Det var oppe på en pressebriefing med **Tiltalte** hvor det direkte blev sagt, at pakistanerne havde været rasende over Muhammedtegningerne, og at de skulle have luft for deres vrede. Hun husker, at **Tiltalte** på pressebriefingen sagde, at den pakistanske efterretningstjeneste på et møde havde gjort det klart over for ham, at de var sure over Muhammedtegningerne. Den pakistanske efterretningstjeneste er meget stor. **Tiltalte** sagde ikke, hvilken pakistansk efterretningstjeneste, der var tale om.

Vedrørende anklageskriftets punkt j forklarede vidnet, at samarbejdet med den amerikanske tjeneste i forhold til **Person 5** sagen blev omtalt på pressebriefinger.

Adspurg om det blev omtalt, hvad man nærmere samarbejdede med amerikanerne om, forklarede vidnet, at hun ikke husker, at der blev omtalt noget om en lejlighed. Hun husker, at de fik at vide, at der var et samarbejde med amerikanerne om at følge manden, som også var interessant for amerikanerne. De fik at vide, at der var et samarbejde, om at amerikanerne fulgte ham, når han var i USA, og at PET fulgte ham, når han var i Danmark. På en pressebriefing fik de at vide, at **Person 5** ikke kom til Danmark. Hun husker, at der blev spurgt til **Person 5**, fordi han blev anholdt i lufthavnen, og meningen var, at han kort tid efter skulle komme til Danmark. De fik at vide, at alt var klar til, at PET kunne have fulgt ham, og så kom han ikke. Hun husker ikke, om der på pressebriefingerne blev talt mere specifikt om, at man var klar til at følge ham og hvordan.

Vedrørende anklageskriftets punkt k forklarede vidnet, at hun før har hørt om problemstillingen om, at der var folk i den pakistanske efterretningstjeneste, der medvirkede til planer i forhold til Danmark. Hun har hørt om det på pressebriefinger med **Tiltalte**, og det var meget fremme i internationale medier, at der var kontakter mellem den pakistanske efterretningstjeneste og terrorlederen **Person 43**. Der blev stillet spørgsmål direkte til dette på pressebriefinger i hvert fald ved to lejligheder. Der blev spurgt om, hvordan man kunne samarbejde med nogen, når man vidste, at der var denne forbindelse til al-Qaeda og andre islamistiske netværk. Hun mener, at **Tiltalte** sagde, at det var en stor tjeneste, og at oplysningen selvfølgelig gjorde, at man var opmærksom, men man havde også været opmærksom på det tidligere. Man blev nødt til at samarbejde med den pakistanske efterretningstjeneste, selvom den ikke var som den danske. Nogle landes efterretningstjenester var måske lidt flossede i kanterne, men man var nødt til at samarbejde med dem.

Vedrørende anklageskriftets punkt l og adspurgt om vidnet på pressebriefinger eller lignende fra [Tiltaltes] side har hørt om problemstillingen, forklarede vidnet, at hun husker, at det her er blevet sagt i et interview. Hun er sikker på, at hun har hørt [Tiltalte] tale om, at værdien af menneskelige kilder er meget vigtig i forhold til masseovervågning og teknisk indhentning af oplysninger. Det var generelt et interessant emne i offentligheden på det tidspunkt, så det var interessant at høre en PET-chef sige dette.

Vedrørende anklageskriftets punkt m forklarede vidnet, at hun dækkede sagen om Øksemanden.

Adspurgt om vidnet husker, om [P22's] forhold til al-Shabaab blev omtalt under sagen eller af PET eller [Tiltalte] ved pressebriefinger, forklarede vidnet, at det blev omtalt, men hun husker ikke, hvor meget de talte om det på pressebriefinger. Der blev udarbejdet en erklæring eller en rapport. Vidnets kollega på Berlingske Tidende startede det på en måde, fordi han fik et interview med en efterretningschef i Kenya, som fortalte om [P22] og hans forhold til al-Shabaab, herunder at der var planlagt et angreb på [Person 44]. Han kritiserede Danmark for ikke at have fulgt ordentligt op på personen. Interviewet affødte en masse debat og politisk røre, og politikerne bad PET om at udarbejde en redegørelse for, hvad man vidste om [P22], og hvor meget kendskab man havde til, at han skulle have haft de omtalte planer. Redegørelsen var offentligt tilgængelig, og hun mener, at den blev fremlagt under retssagen. Hun mener, at [P22's] forhold til al-Shabaab var fremme under retssagen.

Adspurgt om det var fremme, at [P22] prøvede at komme ind i al-Shabaabs ledelse, forklarede vidnet, at det husker hun ikke, men hun mener, at kontakten til al-Shabaab var et tema. Det store tema i retssagen var, om der var et terrorforsæt.

Vedrørende anklageskriftets punkt p forklarede vidnet, at hun har hørt [Tiltalte] omtale samarbejdet med den belgiske tjeneste i sagen om [Person 13] på pressebriefinger. Han sagde, at PET ikke som pressen kunne ringe til alle bokseklubber i Belgien for at finde ud af, hvem [Person 13] var. PET var afhængig af at gå den slagne vej gennem den belgiske efterretningstjeneste, og der var nogle procedurer. Han var frustreret over det og fortalte, hvordan realiteterne var. Hun husker ikke, om han på pressebriefingen omtalte, at han ikke var tilfreds med belgiernes indsats, men han har omtalt det i et direkte interview. Hun husker ikke, om han præcist nævnte den belgiske tjeneste, men han sagde i interviewet, at der var lande i Europa, som ikke var i samme beredskab som Danmark, fordi de ikke havde det samme trusselsniveau som i Danmark. Hun husker ikke de nøjagtige ord, men han gav udtryk for, at han ikke just var imponeret.

Vedrørende anklageskriftets punkt o forklarede vidnet, at hun ikke husker,

om det, i forbindelse med at hun så Aktionsstyrken, blev omtalt hvordan man skyder en selvmordsbomber, eller hvordan man skal skyde folk for at slå dem ihjel.

Vedrørende anklageskriftets punkt r forklarede vidnet, at det var fremme under sagen, at **P6** ringede til Pakistan. Der blev, så vidt hun husker, fremlagt telefonoplysninger i retten, og anklagemyndighedens påstand var, at det var en person i toppen af al-Qaeda, som hed **P7**, som **P6** forsøgte at komme i kontakt med. Hun husker ikke, om **Tiltalte** har omtalt relationen mellem **P6** og **P7** på pressebriefinger. På pressebriefingerne talte de om relationerne, som nogle af de tiltalte i sagen havde, og det var generelt noget, som hun og de andre journalister interesserede sig for. Der var bl.a. oplysninger om, at en af de tiltalte havde været i kontakt med den danske Guantánamo-fange. Hun mener, at de tiltaltes kontakter til Pakistan var oppe på flere pressebriefinger. Sagen blev omtalt både før og efter retssagen. I mange terrorsager gik der typisk et år til halvandet fra, man hørte om anholdelserne, til der kørte en retssag, så det foregik over lang tid. Hun mener, at de fik detaljer om sagen, både da efterforskningen var færdig, men sagen endnu ikke var berammet, og efter at retssagen havde kørt. Hun husker, at **P7** er blevet omtalt, men hun husker ikke, om det er under retssagen eller på en pressebriefing. Det kunne være begge dele. Hun dækker de retssagen.

Vedrørende anklageskriftets punkt s forklarede vidnet, at hun før retssagen deltog i en pressebriefing, hvor man så en video fra anholdelserne. Videoen blev også vist under retssagen, men hun og mange andre journalister havde set den før. På videoen så man anholdelsesaktionen, hvor Aktionsstyrken om morgenen gik ind og foretog anholdelse af personer i lejligheden.

Adspurg om hun på pressebriefingen hørte, at der var et problem den morgen med, at man mistede videosignalet inde i lejligheden, forklarede vidnet, at det godt kan være, at de fik det at vide. Det blev forklaret, at Aktionsstyrken var lige ved siden af, og **Tiltalte** forklarede, at man var meget opmærksom på, hvornår de skulle slå til, og hvor længe de kunne vente. Han fortalte også, at Aktionsstyrken var nede og tjekke bilens bagagerum for våben mv., så de kunne vurdere, hvor lang tid, de kunne vente med at slå til. Hun mener, at det var **Tiltalte**, der fortalte om Aktionsstyrkens placering, men det kunne også have været **Person 33**. Hun husker ikke om, det blev sagt, at de var i naboledigheden, men det blev sagt, at de var lige ved siden af.

Vedrørende anklageskriftets punkt t forklarede vidnet, at der på pressebriefingen blev spurgt direkte til den overvejelse, som **Tiltalte** giver udtryk for her. Han fortalte om dilemmaet, og at han ikke havde orienteret JP/Politikens hus. Hun husker det præcist, fordi de var flere journalister, som efterfølgende talte om, at det måtte have været svært for presserådgiveren i PET, fordi hun vist tidligere havde arbejdet på Politiken.

Vedrørende anklageskriftets punkt v og adspurgt om hun har hørt [Tiltalte] [redacted] omtale højreekstremistiske grupper på pressebriefinger eller andet, forklarede vidnet, at hun ikke husker at have hørt det på pressebriefinger, men hun har hørt ham tale detaljeret om det på et journalistisk efteruddannelseskursus omkring højreekstremisme i Danmark. Det var efter [Person 9]-sagen. Det var et endagskursus med forskellige oplægsholdere, herunder [Tiltalte] [redacted]. Hun lavede selv et interview med [Tiltalte] [redacted] i forbindelse med en konkret sag, hvor PET havde udsendt en pressemeddelelse, om at der var rejst tiltale mod nogle personer fra de ekstremistiske fløjmiljøer. I lang tid havde islamistisk terror været temaet, men efter [Person 9]-sagen var der pludselig konkrete sager fra fløjmiljøerne i Danmark. Hun fik nogle kommentarer fra [Tiltalte] [redacted], hvor han sagde, at de højreekstremistiske kræfter var klar til at gribe til våben. Hun mener, at det blev sagt, at de havde foretaget våbentræning. Hun mener ikke, at hun specifikt fik at vide, at de havde skudt til måls, men de var våbentrænede og klar til at gribe til våben. Hun husker, at der var en organisation ved navn ORG i Århus. Det kan godt være, at det var ORG, der var våbenklar. Hun husker, at der var en konflikt mellem ORG og Redox, men om det var i forbindelse, at udtalelsen faldt, husker hun ikke.

Vedrørende anklageskriftets punkt x forklarede vidnet, at hun ikke husker, om det forhold, at [Person 10] [redacted] skulle fragte en brud ned til [P37] [redacted], var fremme på en pressebriefing, men hun er i tvivl, om hvorvidt hun på det tidspunkt var flyttet til Christiansborg-redaktionen. Hun var ikke særlig meget inde i sagen om [Person 10] [redacted].

Hun var inde i Hareskovsagen. Den blev omtalt på pressebriefingerne, og hun så pressemeddelelsen, som PET udsendte.

Vedrørende anklageskriftets punkt y forklarede vidnet, at det var fremme på en pressebriefing, at PET havde pillet ved våbnene. Hun dækkede ikke rets-sagen, så hun ved ikke, om det også var fremme i retten. Hun husker ikke at have fået at vide, at danske soldater var målet, men de fik at vide, at en politimand var agent, og at der var pillet ved våbnene. Hun mener, at der blev stillet spørgsmål til det på pressebriefingen. Der var et medie, der interesserede sig meget for den sag.

Vedrørende anklageskriftets punkt æ om [Person 11] [redacted]-sagen forklarede vidnet, at hun ikke dækkede sagen detaljeret, da hun var på Christiansborg-redaktionen på det tidspunkt.

Vedrørende anklageskriftets punkt z og adspurgt om hun i forbindelse med sit arbejde på Christiansborg har fået indtryk af, at man prøvede at samarbejde med den tyrkiske tjeneste om at bremse tilstrømningen af syrienskrigere, forklarede vidnet, at syrienskrigere var et hedt emne i den tid, hun var på Christiansborg, men det var mere i forhold til lovgivningen m.v. Hun har ikke specifikt kendskab til udtalelsen i forhold z.

Vidnet forlod jobbet som rapporterende journalist i juni sidste år. Nu arbejder hun med kommunikation.

Adspurgt af anklageren om vidnet har været ude for, at PET ikke kunne udtale sig om samarbejdspartnere, forklarede vidnet, at de ikke udtalte sig om, hvad man præcist talte med samarbejdspartnere om, men hun har ikke oplevet, at de ikke måtte få at vide, hvem PET samarbejdede med.

Hun dækkede Glasvejssagen og var med til pressemødet, der blev holdt i forbindelse med sagen.

Adspurgt om det på pressemødet blev omtalt, om der var samarbejdspartnere i sagen, forklarede vidnet, at amerikanerne ikke blev nævnt på pressemødet. Hun husker ikke, om der blev spurgt konkret ind til samarbejdspartnere.

Adspurgt om der på andre pressemøder blev spurgt konkret ind til samarbejdspartnere, forklarede vidnet, at på pressemødet, hvor cheferne for PET og SÅPO sad ved siden af hinanden, var det ikke en hemmelighed, at de samarbejdede. Hun husker ikke konkrete pressemøder, hvor der er blevet spurgt til samarbejdspartnere. Der blev talt om samarbejdspartnere på pressebriefingerne, og hun har interviewet **Tiltalte** om det.

Det præcise indhold i samarbejdet fik de ikke at vide. Ved ”præcise indhold” tænker hun på det, der er hemmeligt, fx hvilke oplysninger man delte. De fik ikke at vide, hvordan oplysningerne blev udvekslet.

Adspurgt om det er blevet omtalt, hvad der foregik på konkrete møder, forklarede vidnet, at hun husker at have fået at vide, at der var et møde, hvor Pakistan kritiserede Muhammedtegningerne. Hun husker også, at de har fået at vide, at der har været et møde med en tjeneste, hvor **Vidne 2** skulle være i burka. Det var en sjov kommentar, om at det ikke havde passet hende.

Adspurgt om hun husker, at det af PET er blevet omtalt, hvad den ene eller den anden tjeneste har sagt under et møde, forklarede vidnet, at det har hun ikke nogen erindring om, udover det nævnte møde med den pakistanske tjeneste. De har fået at vide, at amerikanerne og PET samarbejdede om sagerne med **Person 5** og **Person 2**, for det var det sagerne handlede om. De fik ikke præcist at vide, hvornår man fik hvilke oplysninger, og hvor amerikanerne havde oplysningerne fra. Det blev oplyst på et generelt niveau, at man samarbejdede. De fik fx ikke at vide, hvordan amerikanern havde fundet ud af, at **Person 2** var i Waziristan.

Foreholdt citatet i anklageskriftets punkt c forklarede vidnet, at hun ikke husker, om hun har hørt denne oplysning i forbindelse med en pressebriefing. De fik at vide, at det var en sag, som også amerikanerne syntes var interes-

sant, og det gav det amerikanske vidne også udtryk for. Hun husker ikke, om det med præsidenten er blevet omtalt, og det har ikke været vigtigt nok til at hun har noteret det i sin notesblok.

Når de på pressebriefinger hørte om efterforskninger, var det typisk efterforskninger, som de kendte i forvejen. Sagen, hvor nogle personer var blevet anholdt i Nordafrika for at ville planlægge et angreb mod en Muhammedtegner, havde hun ikke hørt om før. Sagen om våbentyveriet fra en kaserne havde hun i forvejen en del kendskab til, men de fik en ret detaljeret gennemgang af sagen. De fik at vide, hvordan man fandt frem til personen, og at man lavede en hemmelig ransagning af hans hjem. Den sag mandede ud i en straffesag.

Adspurg om hun kan huske andre eksempler end sagen fra Nordafrika, hvor PET gav nogle oplysninger om en efterforskning uden at sagen førte til en straffesag, forklarede vidnet, at hun ikke kan nævne andre eksempler udover **Person 1**, der aldrig blev tiltalt.

Adspurg om vidnet mener, at det var sædvanligt, at PET omtalte sager, som ikke var fremme i pressen, forklarede vidnet, at der på pressebriefingerne typisk var et program for, hvad PET ville fortælle om, og bagefter var der ”fri spørgetime”. PET kommunikerede ikke proaktivt om sager, som ikke var fremme i pressen. Når de havde spørgerunde, blev der spurgt ind til sager, mistanker, personer og persongrupper, som journalisterne havde fået kendskab til ad andre veje. De fik altid et svar, men de kunne ikke altid bruge det til noget. Hun havde indtryk af, at **Tiltalte** var god til at tale uden at sige så meget. De fik nogle detaljer, og de fik klart mere at vide end, der var kendskab til i offentligheden. Hun havde ikke indtryk af, at **Tiltalte** nogensinde har talt over sig.

Vedrørende anklageskriftets punkt u forklarede vidnet, at hun dækkede Vollsmosesagen. Hun mener ikke, at denne oplysning var fremme i den åbne retssag. Hun har hørt om bilen, der blev stoppet, men hun husker ikke, om det er direkte fra PET på en pressebriefing, eller om det er fra andre journalister. Kåre fra TV2 har skrevet en bog om sagen. Hun husker ikke Kåres efternavn.

Vedrørende anklageskriftets punkt a, b, c og e forklarede vidnet, at hun dækkede sagen, og hun var til pressebriefinger og pressemødet i sagen.

Adspurg om hvorfra hun præcist har oplysningen, om at tippet kom fra amerikanerne, forklarede vidnet, at det - som hun husker det - var fremme i retssagen, og det var derfor, at det amerikanske vidne skulle afgive forklaring. Det amerikanske vidne afgav forklaring om amerikanernes kendskab til **Person 2**, herunder hans forbindelser til et ledende medlem af al-Qaeda.

Adspurg om vidnet er sikker på, at det er blevet omtalt, at oplysningen, der

startede sagen, kom fra amerikanerne, forklarede vidnet, at hun husker det som, at oplysningen kom fra retssagen.

Foreholdt mappe 2, bilag 1-5-1, Notits angående oplysninger tilgået PET om **Person 2**, og mappe 3, bilag 1-5-32-1, anklagerens forelæggelse fra Glasvejssagen, forklarede vidnet, at hun ikke har sagt, at oplysningen om, at tippet kom fra amerikanerne, kom frem under forelæggelsen, men hun mener, at det kom frem i løbet af sagen, og at det var derfor, at det amerikanske vidne skulle indkaldes. Hun mener, at anklageren prøvede at undgå, at det amerikanske vidne skulle ind. Anklageren ville i stedet dokumentere en erklæring om det, amerikanerne vidste. Før retssagen var der artikler om, hvad amerikanerne vidste. Det kan være, at hun tager fejl, men husker det sådan, at oplysningen om tippet fra amerikanerne kom frem under retssagen. Hun husker det sådan, at oplysningen om tippet kom fra anklagemyndigheden.

Adspurgt om PET på pressebriefinger bekræftede, at tippet kom fra amerikanerne, forklarede vidnet, at hun har svært ved sige nøjagtigt, at hun har hørt **Tiltalte** eller en anden i PET sige, at det var amerikanerne, der gav tippet, for det vidste alle journalister, så de behøvede ikke at spørge til det. Hun ser ikke nogen forskel på, om en oplysning kommer fra PET eller fra anklagemyndigheden. Det var en sag, som PET havde efterforsket, så man vidste, at alt, hvad anklagemyndigheden sagde, kom fra PET. Sådan forstod hun de mange terrorsager, hun har dækket.

Adspurgt om det kan være en oplysning, som hun har fået fra avisen, forklarede vidnet, at det er en sag, som hun har dækket intensivt, og hun havde mange kilder og læste også, hvad andre medier skrev, men hun er helt sikker på, at de drøftede amerikanernes involvering i sagen på pressebriefingerne. Hun kan ikke med sikkerhed sige, at **Tiltalte** sagde ”de tippede os”, for det var den gængse opfattelse og fælles forståelse i sagen.

Adspurgt på ny af forsvareren forklarede vidnet, at hun er sikker på, at amerikanernes involvering i sagen var omtalt på pressebriefinger. Det blev sagt, at **Person 2** var kendt af amerikanerne. Hun er i tvivl om, hvorvidt **Tiltalte** specifikt sagde, at amerikanerne tippede dem.

Adspurgt om hvad der præcist blev sagt om amerikanerne på pressebriefingerne, forklarede vidnet, at der blev sagt, at de var involverede i sagen.

Adspurgt på ny af anklageren om vidnet før har hørt den specifikke oplysning, der fremgår af sætningen i anklageskriftets punkt f: ”... at der løbende havde været forbindelser mellem danskmarokkaneren i Aarhus og Brandbergen-netværket i Sverige, også før Tunesersagen”, forklarede vidnet, at det tør hun ikke sige med sikkerhed. Som hun husker det blev Brandenberg-netværket omtalt på pressebriefingerne både i forbindelse med Tunesersagen og sagen vedrørende JP/Politikens hus, men hun husker ikke med sikkerhed, om der lige præcis blev talt om en forbindelse mellem **Person 4** og Brand-

bergen-netværket, eller om netværket blev omtalt i mere generelle termer.

Adspurgt til sætningen i anklageskriftets punkt f: ”Det var vores opfattelse, at det var danskmarokkaneren fra Aarhus, som derefter fik overdraget en del af de opgaver, som Person 3 tidligere havde haft for terrornetværket i Skandinavien”, forklarede vidnet, at hun ikke tidligere har hørt, at Person 4 skulle have overtaget opgaver fra Person 3. Hun har skrevet om Person 3, men ikke i forbindelse med Person 4.

Foreholdt sætningen i anklageskriftets punkt g: ”Først lang tid efter Tuneser-sagen lykkedes det for PET at få spionudstyr ind i Person 4's lejlighed. ”Men hvordan kan jeg ikke afsløre”, og adspurgt om vidnet har fået oplysninger fra PET om, at man efter Tunesersagen lykkedes med at få spionudstyr ind, forklarede vidnet, at hun ikke husker at have fået denne oplysningen, eller at der skulle være blevet spurgt til det på en pressebriefing.

Vedrørende anklageskriftets punkt k forklarede vidnet, at journalisterne kendte til forbindelsen mellem Person 43 og den pakistanske tjeneste fra den generelle dækning og andre medier og kilder. Hun mener, at der blev spurgt ind til det på pressebriefingen. Det var efter Person 5-sagen og Mumbai-sagen, at det kom frem, at der var forbindelse mellem mere eller mindre kendte terrorister og ansatte i den pakistanske efterretningstjeneste. Der blev selvfølgelig spurgt ind til, hvordan man kunne samarbejde med dem, når man vidste, at der var disse forbindelser.

Adspurgt om hvad der blev svaret fra PETs side, forklarede vidnet, at der blev sagt, at man var nødt til også at samarbejde med nogle af de lande, som ikke altid er helt rene i kanten. De spurgte bl.a. ind til nogle af de lande, der brugte tortur. Hun husker, at Tiltalte specifikt sagde om den pakistanske tjeneste, at man selvfølgelig var opmærksom på problemstillingen, men det var vigtigere at have et samarbejde med sådan en tjeneste end at trække sig helt.

Adspurgt om hun har hørt Tiltalte sige sætningen i anklageskriftets punkt k: ”Så er det selvfølgelig lidt hård kost at finde ud af, at mens vi arbejder med folk i den pakistanske efterretningstjeneste, er der andre folk i den samme tjeneste, som aktivt sidder og udpeger Danmark som terrormål”, forklarede vidnet, at hun ikke husker, om han ordret har sagt dette. Adspurgt om han har sagt noget lignende forklarede vidnet, at han svarede på spørgsmålene. Der blev stillet spørgsmål fra journalisterne, hvor det lå implicit, at de vidste, at kendte personer i den pakistanske tjeneste samarbejdede med Person 43, som havde stået bag planer om attentater i bl.a. Danmark i forbindelse med Person 5, men hun husker ikke, om Tiltalte sagde dette ordret, eller om det kom frem ved at journalisterne stillede spørgsmål.

Adspurgt om hvad forskellen er på, at man har links til nogen og aktivt udpeger mål, forklarede vidnet, at det er et spørgsmål og definition. Hvis det er afdækket, at der er et samarbejde eller en forbindelse mellem en person i den pakistanske efterretningstjeneste og **Person 43**, er spørgsmålet, hvem der er hjernen bag angrebet. Det var hendes indtryk af, at det var **Person 43**. Hun husker ikke, at **Tiltalte** har sagt ordret, at der var nogen, der aktivt sad og udpegede Danmark som terrormål, men han fortalte, at de vidste, at der var nogen, der var flossede i kanten i den pakistanske efterretningstjeneste, og alligevel samarbejdede de med dem, fordi det var bedre end ikke at samarbejde.

Adspurgt på ny af forsvareren om hun har hørt, at det var fremme i forbindelse med **Person 5**-sagen, at der var en Major **P45** i den pakistanske tjeneste, forklarede vidnet, at hun har hørt om Major **P45**, men hun husker ikke, om hun hørte om ham i forbindelse med en pressebriefing eller fra mediedækningen.

Person 45 (P45)

Adspurgt om der på pressebriefinger blev spurgt til, at der sad nogen i den pakistanske efterretningstjeneste og pegede på Danmark som et terrormål, forklarede vidnet, at rammen for spørgsmålene var, at der var tætte kontakter mellem personer i den pakistanske efterretningstjeneste og personer, der var stærkt involveret i at planlægge terrorangreb også i Danmark. Hun husker ikke specifikt, om det blev sagt, at det var en bestemt person, der pegede på terrormålet.

Adspurgt på ny af anklageren vedrørende anklageskriftets forhold l, forklarede vidnet, at hun husker, at **Tiltalte** sagde dette i et interview. Det husker hun, fordi hun var sur over, at det ikke var hende selv, der havde lavet interviewet. Interviewet udmøntede sig i en artikel. Måske husker hun forkert. Hun mener, at hun læste det i et interview. **Tiltalte** fortalte om afvejningen af det vigtige i det personlige kildearbejde over for NSA, der sidder og overvåger alt. Hun kan ikke komme det nærmere.

Adspurgt til anklageskriftets punkt n forklarede vidnet, at dette har hun ikke hørt før.

Vedrørende anklageskriftets punkt q, og foreholdt bogen ”Syv år for PET – **Tiltaltes** tid”, side 185, 3. afsnit og frem til side 186, midt på siden, forklarede vidnet, at hun ikke dækkede sagen om den etbenede bombemand i retten. Hun dækkede sagen den fredag, hvor manden lå i Ørstedsparken, og hun dækkede den efterfølgende optrævling i forhold til, hvem han var. Det var hendes kollega, der dækkede selve retssagen.

Vidnet har ikke før hørt, at der havde været video-overvågning i **Person 13's** celle. Hun tror heller ikke, at hun har hørt om det på pressebriefinger.

Vedrørende anklageskriftets punkt v forklarede vidnet, at hun ikke husker, at

der blev sagt, at de skød til måls. Hun husker, at **Tiltalte** sagde, at de havde skydetræning, og at de var klar til at gribe til våben. Hun kan ikke huske, at det blev omtalt, at der blev skudt til måls efter billeder af politikere. Hun ville nok huske det, hvis hun havde fået det at vide, men det er spekulationer. Hun ved ikke om **Tiltaltes** udtalelse lige gik på ORG. Hun husker, at **Tiltalte** sagde, at fløjmiljøerne i høj grad havde travl med at holde øje med hinanden.

Adspurgt på ny af forsvareren foreholdt mappe 8, bilag 1-14-1, artikel af 23. juni 2012 fra Århus Stiftstidende ”PET tæt på at anholde højreekstrem loge”, forklarede vidnet, at hun mener, at det først var i 2013, at hun flyttede til Christiansborg-redaktionen. Hun husker ikke at have læst denne artikel før. Det er denne konflikt mellem Redox og ORG, som hun tidligere har forklaret om. Hun husker, at der var en afdækning af nogen, som var til skydetræning.

Foreholdt samme bilag, side 1, næstsidste afsnit, og adspurgt om hun husker, at den omtalte skydetræning er blevet drøftet på pressebriefinger i PET, forklarede vidnet, at hun ikke kan sige, om det var på en pressebriefing. Hun mener, at det blev sagt på efteruddannelseskurset. Der var ca. 30 danske journalister på kurset.

Adspurgt om hvad **Tiltalte** sagde på kurset om Organisationen og deres våbenaktiviteter, forklarede vidnet, at hun ikke husker, at han sagde, at det var Organisationen, men hun husker, at han talte om højrefløjsmiljøer og den yderliggående højrefløj, og at de trænede med våben og var klar til at gribe til våben.

Kurset var efter **Person 9**-sagen, og hun mener, at det var efter, at der var lavet en rapport i forhold til **Person 9**, hvor PET blev bedt om at oplyse, om de havde brug for yderligere redskaber for at sikre, at noget lignende ikke kunne ske i Danmark.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-14-2, politirapport af 14. november 2011 fra PET, forklarede vidnet, at det godt kan være denne rapport. Den blev oversendt til Folketinget. Hun er ret sikker på, at kurset var efter denne rapport, for hun mener, at **Tiltalte** havde en PowerPoint med, hvor der var disse anbefalinger, som hun havde hørt før, fordi hun havde dækket det. Hun tør ikke sige, om kurset var før eller efter artiklen fra juni 2012 om ORG.

..."

Vidne 5 har til retsbogen den 12. november 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Vidnet forklarede adspurgt af forsvareren, at han er uddannet journalist. Han

har en bachelor i socialvidenskab og en kandidatuddannelse i journalistik. Han blev ansat på Politiken i 2006 efter sin praktikperiode. Han har arbejdet som journalist på Politiken siden 2006 bortset fra et ½ år. Han er primært beskæftiget med kriminalstof, herunder særligt PETs område, sikkerhed og terror. Han har skrevet bøgerne ”Syv år for PET – [Tiltaltes] tid” og ”Truslen indefra”, som udkom i 2009. ”Truslen indefra” handlede om alle de terrorsager, der har været for retten frem til 2007. Han har også skrevet et kapitel om PETs erfaringer med de danske terrorsager i en fagspecialiseret bog, der hedder ”Terrorism, innovation and learning”.

Vidnet har fulgt PETs virksomhed som hovedområde fra 2006, hvor han i september måned blev sendt til Sarajevo for at dække en retssag mod en dansktyrker. Sagen var en udløber af Glostrupsagen. Kort tid efter skete der anholdelse i Vollsmosesagen. Han har lige siden dækket terrorisme for Politiken. Han har dog været nyhedsredaktør i 3 år, men han har fulgt området tæt. Han skrev bogen ”Syv år for PET”, mens han var nyhedsredaktør.

Adspurgt om der efter vidnets opfattelse er sket ændringer i PETs holdning til kommunikation og åbenhed fra da [Tiltalte] var PET-chef og i perioden derefter, forklarede vidnet, det er et tema i både ”Truslen indefra” og ”Syv år for PET”. Han vil helst besvare spørgsmålet ved at gennemgå det historisk. Han har skrevet om og beskæftiget sig med PET under 4 forskellige ledelser i PET. [Person 20] kom til PET med et direkte opdrag fra Folketinget om at skabe mere åbenhed om PETs virke. [Person 20] etablerede en hjemmeside, begyndte at udsende pressemeddelelser og holdt konferencer om PETs indsatsområder. I 2007 kom [Tiltalte] til som chef, og han udvidede linjen med åbenhed i PET. Der blev for første gang afholdt pressemøder, og der blev offentligt udgivet analyser fra CTA. Der var mulighed for at få interviews med [Tiltalte] og andre ledere i PET, og der var pressebriefinger ca. hvert halve år, hvor personer, som fast dækkede PETs virke, var inviteret. På pressebriefingerne blev der givet mere uddybende indførsler i, hvad PET beskæftigede sig med. Vidnet deltog ikke i alle pressebriefinger, men han tror, at han deltog i 5-6 briefinger gennem årene. Efter [Tiltalte] blev [Person 19] PET-chef. Han var der i så kort tid, at det er svært at sige noget om hans tilgang til åbenhed. Han gav dog interviews. I dag er [Vidne 1] PET-chef, og efter vidnets opfattelse har han anlagt en fuldstændig anden linje i forhold til åbenhed. Det kommer til udtryk på hjemmesiden, hvor årsrapporterne er blevet kortere, og der gives færre informationer. Der afholdes ikke længere pressebriefinger. Fra skrivende journalister, der dækker PETs område, ved han, at man nu for det meste ikke kan få et interview, men højst et skriftligt svar.

Adspurgt om PET i [Tiltaltes] periode fra 2007-2013 kunne omtale PETs udenlandske samarbejdspartnere, herunder at der var en relation, forklarede vidnet, at det kunne man godt.

Adspurgt om vidnet generelt kan beskrive, hvor grænsen gik, for hvad PET

kunne sige om samarbejdet med udenlandske søstertjenester, forklarede vidnet, at det aldrig har været sådan, at PET fortalte alt. PET kunne under **Tiltaltes** ledelse sagtens omtale tjenester, som man arbejdede sammen med, både i konkrete sager og mere generelt. Det var fremme i mange af retssagerne, at man havde et samarbejde med udenlandske tjenester, fordi PET valgte at fremlægge det, men det var også fremme på pressebriefingerne. Vidnet var bl.a. til en pressebriefing efter anholdelserne i den sag, hvor en svensk terrorgruppe ville angribe JP/Politikens hus. På pressebriefingen var der masser af omtale af samarbejdet med den svenske efterretningstjeneste. Vidnet husker også et interview, **Tiltalte** gav til Politiken, hvor han fortalte om samarbejdet med den pakistanske efterretningstjeneste. Dengang stod det også beskrevet i PETs årsrapporter, hvordan man deltog i forskellige internationale samarbejder som fx. BERN-gruppen og CTG. Det var ikke nogen hemmelighed.

Adspurg om hvor konkret det skulle være, før PET ikke ville svare på spørgsmål fx i forhold til samarbejdets indhold, forklarede vidnet, at man typisk ikke kunne få svar på spørgsmål om, hvad samarbejdet mere præcist gik ud på. I forhold til interviewet om samarbejdet med Pakistan ville det nok ikke være blevet besvaret, hvis man havde spurgt, hvad de samarbejdede om, og hvilke typer oplysninger de fik. Undtagelsen var afsluttede sager og sager, der var ført ved retten. I de sager kunne man godt få svar på den slags.

Adspurg om det blev omtalt i pressebriefinger eller andre steder, at man kunne anvende sporingssystemer på personer og biler og telefonaflytninger, forklarede vidnet, at metoden med GPS-sporing på fx biler er ret velkendt. I alle terrørsager, der har været for retten, har det været en afgørende del af bevisførelsen, at man havde fulgt de tiltaltes telefoner og foretaget telefonaflytning. I Glostrupsagen var det et stort bevistema, at man havde masteoplysninger, så man kunne fastlægge de tiltaltes færden. I fx Vollsmosesagen var det vigtigt for bevisførelsen, at en civilagent havde hjulpet med at infiltrere terrorgruppen. Han var blevet udstyret med et bælte med et særligt bæltespænde, og når han trykkede på en knap på bæltespændet, optog han samtalerne med dem, han var sammen med. Han havde også fået noget særligt udstyr installeret i sin bil, så man kunne lytte med, når han kørte rundt med de mistænkte i bilen. Det blev fremlagt i retssagen.

Vidnet har på forskellige måder oplevet, at PET har omtalt præventive samtaler eller indgreb. Vidnet har fået aktindsigt i konkrete PET-rapporter om præventive samtaler, hvor man kan se, hvordan de konkret bliver gennemført. Præventive samtaler var også omtalt i flere årsrapporter fx fra 2008 og 2010. **Person 30** fortæller også om metoden i sin bog ”Hånden”.

Vidnet har hørt **Tiltalte** omtale, at PET forsøgte at rekruttere kilder i forskellige miljøer. Han har også på forskellige måder hørt det omtalt i forhold til konkrete miljøer. På pressebriefinger var det flere gange et tema,

hvor afgørende det var for PETs arbejde, at de kunne få kilder i de ekstreme miljøer, de interesserede sig for. Det var også et tilbagevendende tema i sagen om Person 10. I de interview, Tiltalte gav efter den sag, ville han ikke komme ind på, om Person 10 havde været agent eller ej. I den forbindelse brugte han formuleringer om, at det ikke var spejdermedlemmer, PET rekrutterede som kilder, men at de var nødt til at rekruttere folk, der færdes i meget specielle miljøer.

Adspurgte om Tiltalte kom tættere ind på spørgsmålet om at kunne rekruttere medlemmer fra islamistiske grupper, som man forventede ville begå terror, forklarede vidnet, at det var han ikke, udover at de på pressebriefinger flere gange var inde på, at det er afgørende for PET at kunne rekruttere kilder i de her miljøer. Han var som forklaret med til 5-6 pressebriefinger. Han har alene kunnet finde sine noter fra en briefingen den 1. oktober 2008.

[Vidnet fremlagde sit notat fra PETs pressebriefing af 1. oktober 2008 (bilageres som bilag 1-19-10).]

Adspurgte om vidnet kan forklare noget mere om de politirapporter, som han havde fået aktindsigt i, forklarede vidnet, at han ikke har kunnet følge nærværende sag, men han var til stede under anklagemyndighedens forelæggelse, og der hæftede han sig ved, at anklageren sagde, at man ikke kan få aktindsigt i danske terrorsager, og at ikke engang de dømte kan få det. Anklageren sagde, at det viser noget om fortroligheden i de oplysninger, som ligger til grund for sagerne. Vidnet ved ikke hvor opfattelse kommer fra, for det er efter vidnets opfattelse ikke helt korrekt. Vidnet har fået aktindsigt i 3 danske terrorsager i forbindelse med sit arbejde.

Han fik aktindsigt hos Østjyllands Politi i Egyptersagen. Den omtalte han i sin første bog ”Truslen indefra”. Han fik aktindsigt i alt politiets efterforskningsmateriale. I dette tilfælde blev der stillet et lokale til rådighed hos Østjyllands Politi, og en medarbejder hjalp ham med at finde rundt i dokumenterne. Der indgik masser af rapporter fra PET i det materiale, som han fik stillet til rådighed. Der var PET-rapporter, der omhandlede arbejdsmetoder, men i denne sag var der ikke så meget aflytning og overvågning, fordi man kom på sporet af gruppen ved et tilfælde og anholdte dem. I materialet indgik bl.a. oplysninger om, hvordan man var ude i miljøet, og hvem man afhørte. Der indgik også rapporter fra FBI, fordi sagen havde tråde til New York.

Han fik også aktindsigt i Glostrupsagen. Materialet fra sagen indgår i begge hans bøger. Han fik aktindsigt hos Københavns Vestegns Politi i alt efterforskningsmateriale. Der var 37 papkasser med materiale. En medarbejder hjalp ham med at finde rundt i materialet. Han mener, at der var omkring 12.000 sider. Der var masser af materiale, som ikke havde været dokumenteret i retten. Han fulgte selv Glostrupsagen i retten. Der var masser af telefonaflytninger, afhøringsrapporter og rapporter fra forskellige politimyndigheder

i andre lande, bl.a. Scotland Yard i England. Hele Glostrupsagen udsprang af en rejse til London i 2005. På det tidspunkt rejste en gruppe på 12 danske muslimer til London for at besøge en ekstremistisk prædikant. Scotland Yard opdagede dem, og de rapporter, de optog, sendte de til PET. Det var disse rapporter, han fik aktindsigt i hos Københavns Vestegns Politi. Der var også rapporter fra den svenske efterretningstjeneste SÄPO. En af hovedpersonerne i sagen var svensk, så der var ransagningsrapporter, fra da det svenske politi ransagede hans computer, og de fandt bl.a., at han havde lavet et testamente, fordi han måske regnede med, at han ville dø undervejs i forbindelse med terrorplanerne. De rapporter fik han også indsigt i. Han fik indsigt i alt. I både Egyptersagen og Glostrupsagen udpegede han det materiale, som han gerne ville have kopi af. En jurist gennemgik dokumenterne og ekstraherede de personfølsomme oplysninger, hvorefter han fik dokumenterne med hjem. Der blev ikke taget noget ud af rapporterne udover de personfølsomme oplysninger.

Adspurgte om der i Glostrupsagen var overvågningsrapporter og rapporter, om at man havde fået ret til at foretage hemmelige aflytninger/overvågninger, forklarede vidnet, at det var der, og der var også oplysninger om aflytninger af personer, som aldrig blev tiltalt, og rapporter fra PET om at man havde haft præventive samtaler med to af de personer, som senere blev tiltalt. Der var bl.a. en interessant rapport, om at man lige efter anholdelserne af de mistænkte foretog en ransagning hos en af de mistænkte, hvor man fandt spor af sprængstoffer i køkkenet. Man kunne dog ikke bruge oplysningen til noget, da det ikke kunne udelukkes, at sprængstofekspertens dragt var forurenset, da han gik ind. Oplysningen blev ikke dokumenteret i retten.

Den tredje sag, som vidnet fik aktindsigt i, var sagen mod **Person 46**. Han fik aktindsigt og sad på Politigården i København i to dage for at gennemgå alt materialet i sagen. Han fik igen hjælp fra en efterforsker til at finde rundt i materialet. Ligesom tidligere udpegede han, hvad han gerne ville have kopi af. Efterfølgende blev han kontaktet af anklagemyndigheden og fik at vide, at han alligevel ikke kunne få kopierne. Han ved ikke, om det var fordi, der var sket en fejl, da han oprindeligt fik lov til at se alt materialet, eller om det var fordi, de fortrød beslutningen. Anklagemyndigheden i København udleverede dog forskelligt materiale fra **Person 46's** computer, hvor han hylkede forskellige terrorister. Der indgik rapporter fra andre myndigheder i **Person 46**-sagen, men han husker det ikke klart, fordi han ikke fik materialet med hjem. Der var rapporter, der viste noget om hans internationale kontakter, men han husker ikke, hvor materialet stammede fra. Der var ikke foretaget videoovervågning af **Person 46**, men der var foretaget aflytninger og computerovervågning gennem længere tid.

Vidnet husker ikke, om nogle af de oplysninger, han fik adgang til i de 3 sager, havde været undtaget fra forsvarerens aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c. Han fik ikke aktindsigt i andre terrorsager udover disse 3. Han forsøgte at få aktindsigt i Glasvejssagen, men han fik afslag, fordi sagen stadig var

verserende.

Adspurgt om han har fået aktindsigt i materiale hos andre politimyndigheder end de danske, forklarede vidnet, at han søgte om aktindsigt hos SÄPO i forbindelse med bogen ”Syv år for PET”. Han brugte det ikke så meget i bogen, men i bogen er der nogle billeder fra ransagningsrapporter og overvågningskameraer fra den lejlighed i Stockholm, som terroristerne, der ville angribe Jyllands Posten, opholdt sig i. Billederne fik han gennem aktindsigt til den svenske efterretningstjeneste. Han bad om at få alle overvågningsbilleder, og tre dage senere fik han ca. 50 billeder fra en ransagning i Stockholm, billeder optaget af de mistænkte af SÄPO-medarbejdere, der lå på afstand og fotograferede de mistænkte, og billeder fra forskellige tankstationer, hvor de mistænkte holdt ind undervejs til København.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – [Tiltaltes] tid”, side 216, billeder midt i bogen, forklarede vidnet, at billederne på collagen på side 9 stammer fra SÄPO. I højre hjørne er der et billede af en brevsprække fra lejligheden i Stockholm, hvor terrorgruppen planlagde det hele. Han fik udleveret billederne fra SÄPO. Det er vidnets gæt, at billederne af en computer mv. må være billede fra ransagningen, men han ved det ikke med sikkerhed.

Billederne på side 10 af [Person 13] blev offentliggjort af Københavns Politi.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at han fik indsigt i flere præventive samtaler. I Glostrupsagen fik han bl.a. aktindsigt i to rapporter, hvoraf fremgik, at PET to gange var ude for at afholde præventive samtaler med personen, der blev anholdt i Sarajevo. Der blev skrevet rapporter om forløbet. Den ene gang var personen ikke hjemme, så man talte med hans forældre. Han ved ikke, om de to rapporter blev dokumenteret i retten. PET havde også præventive samtaler med en af de tiltalte, som blev frifundet, og den fik han også aktindsigt i i Glostrupsagen. Han fik de to rapporter, da han fik aktindsigt hos Glostrups Politi.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han brugte oplysningerne om de præventive samtaler i sine bøger som en beskrivelse af, hvordan man gør. Af rapporterne vedrørende personen, der blev anholdt i Sarajevo, fremgik, at PET mødte op på adressen, præsenterede sig og blev inviteret indenfor. De havde en samtale med personen om, at man var opmærksom på, at havde nogle venner og var involveret i nogle ting, som PET interesserede sig for. PET mødte op igen, men den pågældende var blevet smidt ud hjemmefra, fordi hans forældre var sure over, at han var involveret i noget, som gjorde, at PET mødte op. PET tog i stedet en samtale med forældrene og hans lillesøster. Forældrene gav udtryk for, at de mente, at sønnen var blevet hjernevasket.

Foreholdt bilag 1-19-10, vidnets notat fra pressebriefingen af 1. oktober

2008, forklarede vidnet, at dette giver et godt billede af, hvad der foregik på pressebriefingen, og hvad man talte om. Han udarbejdede notatet dengang ved pressebriefingen. Der står ikke tydeligt i notatet, hvem der har sagt hvad.

I pressebriefingen deltog for PET **Tiltalte**, chefen for Center for terroranalyse, **Person 47**, den operative chef, **Person 33**, og chefen for Afdelingen for forebyggende sikkerhed, **Person 48**.

[Forsvareren oplæste bilagets side 1, afsnit 1-9.]

Adspurgt om vidnet kan uddybe det, der står om kontakten til ”ledende medlemmer af al-Qaeda”, forklarede vidnet, at det var PETs opfattelse, at de anholdte i Glasvejssagen var styret af højtstående folk i al-Qaeda.

Foreholdt samme bilag, side 2, afsnittet om trusler mod Danmark, forklarede vidnet, at der på en overhead blev vist en statistik over, hvor mange trusler fra udlandet mod Danmark, PET havde registreret. Denne konkrete briefing handlede om, at truslen mod Danmark var blevet forværret efter genoptrykningen af Muhammedtegningerne.

[Forsvareren oplæste bilagets side 2, afsnittet om kontraterroroperationer i Danmark.] Vidnet forklarede, at ”Muhammedsagen 2.0” er Tunesersagen.

Adspurgt om der blev nævnt andre sager under pressebriefingerne, hvor man havde bremset noget, som ikke var blevet til retssager, forklarede vidnet, at operationerne blev nævnt i tal, og de ca. 30 operationer var ikke operationer, som offentligheden havde kendskab til. Han husker ikke, om det var på denne briefing, eller en anden briefing, at der blev omtalt sager, hvor folk var blevet anholdt i udlandet. Han husker en sag, hvor to personer, der havde planer om et angreb mod Danmark, var blevet anholdt i Nordafrika.

Foreholdt samme bilag, side 2 nederst: ”Anholdelsen af tuneserne virkede ifølge PET præventivt. Det bremsede to andre netværk, som planlagde det samme”, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvad der blev sagt om de to andre netværk, som planlagde det samme, udover hvad der er skrevet her. PET omtalte, at der også var andre, der havde lignende planer.

Foreholdt samme bilag, side 2, sidste linje: ”PET får mest ud af at overveje netværkene længst muligt med teknisk overvågning og kilder i miljøet. Derved kan PET opdage andre mistænkte”, og adspurgt om der blev sagt mere om denne problemstilling, forklarede vidnet, at han ikke husker det i den konkrete situation, men det var en generel problematik, som også spillede en stor rolle i flere af terrorsagerne. I Glostrupsagen blev de to personer anholdt i Sarajevo, men det fremgik af retssagen, at PET bevidst ventede 1 uge med at anholde deres venner i Danmark, fordi man aflyttede dem og gerne ville holde øje med dem lidt længere.

Foreholdt samme bilag, side 3, 2. afsnit, forklarede vidnet, at det anførte refererer til det fejlslagne angreb mod den danske ambassade i Algeriet. PET bekræftede, at oplysningerne i New York Times var rigtige. Han mener, at det fremgik af New York Times, at man havde ramt en politimesters hus. Opfattelsen var, at man var gået efter at ramme den danske ambassade, men man ramte et andet mål ved en fejl. Det blev der også skrevet om i Politiken.

Foreholdt samme bilag, side 3, 4. afsnit, forklarede tiltalte, at han ikke ved, om det er en af de anholdte i Glasvejssagen, der refereres til. Der var en drøftelse af, hvor PET lægger snittet, når man foretager anholdelse i den slags sager. I starten af Glasvejssagen blev der anholdt en større personkreds end dem, der senere blev rejst tiltale mod, og under drøftelsen kom det frem, at det for PET handlede om at skride ind på et tidspunkt, hvor man var sikker på, at man havde håndteret truslen, men man havde ikke nødvendigvis materiale nok til at kunne rejse en straffesag mod alle de anholdte. Det anførte er et eksempel herpå. Han husker ikke, om denne problemstilling blev omtalt på flere pressebriefinger.

Adspurgte om de personer, som ikke blev anholdt i Glasvejssagen, efterfølgende var genstand for retssager, forklarede vidnet, at en af de anholdte, **Person 1**, har været involveret i sager, hvor han ikke blev tiltalt, fordi han døde i Syrien, men han var en central person i bevisførelsen mod andre personer.

Foreholdt samme bilag, side 3, 5. afsnit, forklarede vidnet, at som han husker det, var det et vigtigt bevis i Glasvejssagen, at anklageren fremlagde en masse mails, som **Person 2** havde sendt til og modtaget fra personer i Pakistan. De arbejdede med draft-mails, dvs. kladder. Personerne havde koden til den samme mailkonto. Når de ville kommunikere sammen, oprettede de kladder til mails, som de aldrig sendte, men gemte i mailboksen. Disse drafts blev dokumenteret i retssagen, så det var ret indlysende, at PET havde adgang til disse kladde-mails på trods af det system, terroristerne havde lavet. Det anførte i notatet er en specificering af, hvordan man gør. Det blev ikke sagt, hvem der havde skaffet adgang til kladde-mailene.

Foreholdt samme bilag side 3, 6. afsnit, forklarede vidnet, at så vidt han husker, blev der ikke sagt, hvor man havde navnet fra.

Foreholdt samme bilag, side 3, 7. afsnit, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvad der blev sagt, som gav anledning til dette notat.

Adspurgte, om PET omtalte, hvem der var interessante at rekruttere som kilder, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke, udover at **Tiltalte** i flere interviews i forbindelse med sagen om **Person 10** sagde, at PET ikke er interesseret i folk fra spejderbevægelsen, men man er interesseret i personer, der selv bevæger sig på kanten af loven i ekstreme miljøer. Det er efter vidnets opfattelse selvløsende.

Han mener ikke, at [Tiltalte] i forbindelse med drøftelser med pressen udviste tilbageholdenhed med at omtale afsluttede operationer. Der var altid ting, som man ikke kunne få svar på, men i de gamle årsrapporter var der lange afsnit med gennemgang af alle de afsluttede sager, hvor personer var blevet dømt for terror.

Adspurgt om PET omtalte operationer, hvor folk endte med ikke at blive tiltalt, forklarede vidnet, at det gjorde man, men kun i brede termer. Det har altid været sådan - og var det også i [Tiltaltes] tid - at afsluttede sager var én ting, og verserende sager var noget helt andet. Verserende sager kunne man aldrig få ret meget at vide om ud over i meget vage termer. I forbindelse med sagen om Øksemand sagde PET efterfølgende offentligt, at man mente, at der var flere i somaliske netværk, som havde planer mod JP/Politikens Hus, og at man holdt øje med ekstreme miljøer i de somaliske kredse. Men det var meget ukonkret. Vidnet husker, at han var til en pressebriefing, hvor man ikke havde problemer med at diskutere afsluttede sager. Pressebriefingen handlede om sagen mod svenskerne, der ville angribe JP/Politikens Hus, herunder om hvordan det var forløbet. PET var enormt stolte af operationen. De så video af selve anholdelsen af svenskerne på en storskærm, og det var der rimelig åbenhed omkring.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – [Tiltaltes] tid”, side 7, forord, forklarede vidnet, at han kan stå inde for alt, der står i forordet.

Om arbejdsprocessen i forbindelse med bogens tilblivelse, forklarede vidnet, at han blev kontaktet af People’s Press, som havde kontakt til [Tiltalte], som mente, at han kunne bidrage med nogle ting til en bog. [Tiltalte] havde en vag ide, om hvordan det skulle foregå, men han mente, at han havde en viden, som han kunne give videre. Han havde en ide om, at de skulle skrive bogen sammen. Det var vidnet ikke interesseret i, for så ville han pantsætte sin journalistiske frihed. Vidnet mente desuden, at det ville blive en misvisende bog om denne periode i PET, fordi [Tiltalte] ikke kunne udtale sig om [Person 10]-sagen, som var den værste sag i [Tiltaltes] tid i PET. Hvis de skulle have skrevet bogen sammen, ville den have været blotet for indhold om [Person 10], og det ville i vidnets øjne være helt useriøst. Vidnet vendte tilbage til [Tiltalte] og sagde, at han gerne ville lave en fortsættelse af sin første bog, men med [Tiltalte] som kilde. Bogen skulle dokumentarisk fremstille de danske terrorsager. Hans første bog handlede om terrorsagerne frem til 2007, og han ville så skrive en bog om de efterfølgende terrorsager.

Arbejdsprocessen gik ud på, at vidnet rekonstruerede sagerne journalistisk, og så gik han til [Tiltalte], som kommenterede sagerne, som han ville. Vidnet har dækket alle sagerne i bogen og fået aktindsigt i mange tusinder om sagerne. Det er dokumentationen. Derefter spurgte han [Tiltalte], hvorfor PET gjorde sådan, og hvad de tænkte, og så måtte han svare som

han kunne. Når [Tiltalte] svarede på spørgsmålene, var han opmærksom på, at han havde tavshedspligt. Det var en del af deres indledende drøftelser, at [Tiltalte] som tidligere PET-chef havde tavshedspligt. Vidnet var interesseret i, om [Tiltalte] overhovedet kunne bidrage med noget. [Tiltalte] mente, at han kunne bidrage med nogle vurderinger og analyser inden for rammerne af tavshedspligten, og det stolede vidnet på. Som journalist kan man enten tale til baggrund med kilder, hvilket betyder, at kilderne vil give informationer, men ikke vil refereres for det, eller man kan tale til citat. Aftalen var, at [Tiltalte] udtalte sig til citat, det vil sige, at alt hvad [Tiltalte] sagde, måtte vidnet citere ham for. Det var en betryggelse for vidnet, at [Tiltalte] ville stå inde for det, han sagde, så vidnet var sikker på, at han også mente, at han kunne videregive de oplysninger, som han videregav.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – [Tiltaltes] tid”, side 9, 1. nye afsnit, bekræftede vidnet, at det var sådan, det foregik.

Adspurgte om [Tiltalte] har bidraget med noget, der ikke var til citat, forklarede vidnet, at han bidrog med oplysninger af offentlig tilgængelig karakter. Det vil sige, at han bidrog med oplysninger om sin egen alder, karriere, civilstatus eller ting, som kan læses på PETs hjemmeside eller i pressemeddelelser. Hvis [Tiltalte] bidrog med noget interessant, som vidnet tænkte var nyt, så har han citeret [Tiltalte] for det. Det, han har fra [Tiltalte], står i citationstegn.

Foreholdt bogen ”Syv år for PET – [Tiltaltes] tid”, side 9, 2.-4. afsnit, forklarede vidnet, at dette er en retvisende beskrivelse af kildegrundlaget udover [Tiltalte]. Kildebeskyttelse er fuldstændig centralt for ham som journalist, så der er oplysninger, der ikke står i citat, som han ikke kan afsløre kilden til.

Vidnet har ikke været involveret i [Tiltaltes] drøftelser med forlaget om hans vederlag. Forlagets forventning var, at bogen ville sælge ca. 5.000 eksemplarer, hvis den blev en succes. ”Truslen indefra” endte med at sælge ca. 3.000 eksemplarer, hvilket var en stor succes for den type bog. Hvis bogen solgte godt, forventede han at tjene lidt mere end de 120.000 kr., som han tjente på sin første bog. Tommelfingerreglen som forfatter er, at royalties udgør ca. 15 % af udsalgsprisen på en bog fratrukket moms. Det vil sige, at han burde tjene 15 % af ca. 230 kr. pr. bog. Der var en kontrakt, om, at vidnet ville få de første 75.000 kr. af et eventuelt overskud, og derefter skulle han og [Tiltalte] dele royalties 50/50. Han forventede således at tjene ca. 200.000 kr., hvis bogen solgte de 5.000 eksemplarer, og [Tiltalte] ville tjene 75.000 kr. mindre. Det var en standardkontrakt, som forlaget forelagde for dem, og argumentet var, at hvis bogen blev en skuffelse, så ville vidnet i det mindste tjene de første penge for sin arbejdsindsats. Ifølge en artikel, der har været bragt i Politikken for et par måneder siden, er der på nuværende tidspunkt solgt ca. 32.000 eksemplarer af bogen.

Forsvareren dokumenterede mappe 9, bilag 1-19-7, politirapport af 16. oktober 2018, 2. afsnit, vedrørende undersøgelse omkring udgivelser og udlån af bogen ”Syv år for PET – [Tiltalte] tid”, hvoraf fremgår, at forlaget har oplyst, at der den 16. oktober 2018 er solgt 23.000 eksemplarer af bogen i ordinært salg og 9.000 eksemplarer via lyd- og e-bog.

Adspurgte om årsagen til, at bogen overskred de 5.000 eksemplarer, forklarede vidnet, at årsagen oplagt er balladen omkring bogen og fogedforbuddet.

Det er bestemt ikke vidnets opfattelse, at [Tiltalte] havde økonomiske motiver for at medvirke til bogen. Vidnet ville aldrig skrive en bog med en kilde, som var motiveret af indtjening. Da kontrakten blev fremlagt på et møde på forlaget, sagde [Tiltalte] sagde til vidnet, at han var ligeglad med fordelingen, og hvis vidnet syntes, at den var uretfærdig, måtte han sige til. Vidnet havde det på samme måde. Han gik ikke ind i projektet for at tjene penge, men fordi han mente, at bogprojektet var væsentligt. De underskrev derfor begge den standardkontrakt, som forlaget havde forelagt for dem. En uge eller to efter al balladen med fogedforbud osv. havde de endnu et møde med forlaget om, hvad der var sket. Vidnet havde ikke forestillet sig, at bogen ville sælge så meget, især fordi Politiken havde trykt den i avisen. [Tiltalte] sagde på mødet, at flere medier skrev, at han alene havde medvirket for at tjene penge. Han ville ikke have, at det skulle hedde sig sådan, for det havde aldrig været hans formål. Derfor ville [Tiltalte] gerne have, at overskuddet, der måtte komme, skulle dække eventuelle advokatomkostninger.

[Tiltalte] har ikke på nogen måde haft indflydelse på den tekst, der er stået uden om hans citater, da det var en betingelse fra vidnet side, som [Tiltalte] accepterede, at han alene havde indflydelse på egne citater, mens alt andet var vidnets indhold. Det er vidnets bog, og han overlod ikke redigeringsretten til [Tiltalte] eller andre. [Tiltalte] var kilde til bogen.

[Tiltalte] godkendte sine citater på møder, og ved at han fik citaterne tilsendt. På et tidspunkt i foråret 2016, da vidnet ikke mente, at der var flere ting, han ville citere [Tiltalte] for, sendte han citaterne til [Tiltalte]. Nogle af citaterne var indsat i en meget tidlig sammenhæng. Bogen var på det tidspunkt langt fra færdig. De mødtes herefter og gennemgik citaterne. Der var meget få ting, som [Tiltalte] havde indvendinger imod. [Tiltalte] blev ikke involveret yderligere i bogens tilblivelse, efter at han havde gennemgået citaterne.

[Tiltalte] var ikke involveret i bogens udgivelse og promotion, og [Tiltalte] fik ikke foromtalen til godkendelse, da han er kilde til bogen. Vidnet skrev ikke selv bagsideteksten, men han fik den tilsendt. Han ville ønske, at han havde læst den grundigere og gjort indsigelse, for han synes, at den er pumpet unødigt op. Det er en salgstekst, som han fik tilsendt meget sent i processen, hvor han havde travlt med at gøre bogen færdig.

Vidnet er selv blevet politianmeldt af PET. Da Politiken valgte at publicere bogen, opgav PET at opretholde fagedforbuddet. I samme forbindelse udsendte PET en pressemeddelelse, hvoraf fremgik, at man droppede fagedforbuddet og politianmeldte **Tiltalte**, vidnet og en lang række medier og boghandlere. Politiet kontaktede ham første gang den 7. august 2018. Han fik besøg af to politifolk, som overgav ham en sigtelse i sagen. Politiet har ikke forsøgt at afhøre ham, inden han blev sigtet den 7. august 2018.

Vidnet har haft kontakt med **Tiltalte** i forskellige forbindelser efter politianmeldelserne i oktober 2016. De var bl.a. sammen i Stockholm i forbindelse med et pressearrangement med forlaget i anledning af, at bogen udkom på svensk. De har også mødtes nu og da for at drikke kaffe og tale om sagen. Han har deltaget i møder på advokat Lars Kjeldsens kontor. Det ene møde var i efteråret 2017. Det andet møde fandt sted den dag, **Tiltalte** modtog tiltalen i sagen. Formålet med møderne var at tale om sagen. For vidnets vedkommende var formålet at kende status i sagen og at hjælpe **Tiltalte** med at finde offentligt tilgængelige oplysninger om ting, der er skrevet i bogen, jf. noterne til bogen. Han fik ikke på møderne udleveret dokumenter fra politiets sag. Han fik ikke på møderne indtryk af, at advokat Lars Kjeldsen eller **Tiltalte** forsøgte at påvirke hans opfattelse af sagen. Det var nok ham selv, der talte mest.

Vidnet har udleveret forskelligt materiale til brug for **Tiltaltes** forsvar. Han rettede bl.a. opmærksomheden mod de steder i noteapparatet, hvor han henviser til ting, som har været fremme før. Han har også henvist til andet offentligt tilgængeligt materiale, herunder interviews og artikler om emner, der bliver berørt i bogen. Det er i høj grad ting, han selv tidligere har skrevet, idet han selv løbende har dækket de sager, der er omtalt i bogen.

Foreholdt bilag 1-19-10, vidnets notat fra pressebriefingen af 1. oktober 2008, side 2, sidste afsnit, hvoraf fremgår, at PET får mest ud af, at overvåge netværkene længst muligt med teknisk overvågning og kilder i miljøet, forklarede vidnet, at denne problemstilling blev drøftet på flere pressebriefinger, og det var desuden noget, som fremgik af PETs årsrapport og af interviews med PET. I sagen mod Øksemanden, hvor det var lykkedes en mand, som PET overvågede, at trænge ind til **Person 12**, var PET ude at forklare, at en del af deres arbejde er at afværge angreb, og ikke nødvendigvis at skride til anholdelse, og derfor overvåger man nogle gange folk i længere perioder, uden at det nødvendigvis resulterer i straffesager.

Foreholdt samme bilag, side 3, 3. afsnit, og adspurgt om der blev sagt mere om **Person 2** og **P21's** spadseretur, forklarede vidnet, at man af gode grunde ikke kunne sige noget om, hvorvidt de talte om noget suspekt, men pointen med oplysningen var, at det kan være svært for PET at overvåge personer, der er sikkerhedsbevidste. Fordi de to personer valgte at gå en tur i øsregnvejrs ude ved vandet, kunne man ikke høre, hvad de talte om.

Person 21 (P21)

Vedrørende anklageskriftets punkt a, forklarede vidnet, at han ikke husker hvornår i forløbet med bogen, han drøftede denne problemstilling med **Tiltalte**. Han foretog interviews med **Tiltalte** spredt over mere end et år. Nogle gange var der flere måneders mellemrum mellem interviewene, og andre gange foregik interviewene flere dage i træk. Han husker ikke, hvornår de talte om hvilke emner. De har sikkert vendt tilbage til flere af emnerne. Vidnet dækkede Glasvejssagen.

Det er efter vidnets opfattelse almindelig kendt, at myndigheder kan foretage ransagninger af bagage i lufthavne, og det er især kendt på grund af Glasvejs-sagen. På de interessante retsdage i Glasvejssagen var de i hvert fald 20 journalister, der dækkede sagen. Det var et væsentligt bevistema mod sagens hovedperson, at hans kuffert blev ransaget, da han vendte hjem fra Pakistan. De så ransagningsrapporter om, hvad man fandt i kufferten, og den tiltalte blev foreholdt, at hans kuffert var blevet ransaget. Den tiltalte sagde hertil, at han havde haft det på fornemmelsen, fordi han syntes, at han havde ventet unødigt længe i paskontrollen. Han mente også, at han kunne se, at der havde været nogen i kufferten.

Det kom også frem under sagen, at man havde ransaget de tiltaltes computere, telefoner og elektronik og udtaget oplysninger herfra. Det var et væsentligt bevistema. Det blev dokumenteret, hvad der lå på de tiltaltes telefoner. Den hovedtiltalte havde bl.a. billeder fra Pakistan, hvor han figurerede med våben, og en videooptagelse, som viste ham i en al-Qaeda træningslejr. Det var også et væsentligt bevistema at vise, hvad de tiltalte havde søgt på computeren, der stod på Glasvej. Efter anklagemyndigheden opfattelse lå træningslejren i Waziristan.

Adspurgt om der blev fremlagt oplysninger om, hvad samarbejdet mellem **Person 2** og hans venner i Waziristan gik ud på, forklarede vidnet, at det gjorde der. Der blev gennemgået telefonaflytninger, hvor den hovedtiltalte kommunikerede med sine kontakter i Pakistan. Der blev også fremlagt en del mails, som han havde udvekslet med de pågældende personer i Pakistan. Der var indkaldt forskellige vidner, som også forklarede om det.

Adspurgt om det er nyt for vidnet, at politiet i forbindelse med ransagning af bagage er interesseret i at undersøge elektroniske genstande, forklarede vidnet, at det ikke er nyt for ham.

Vedrørende anklageskriftets punkt b, c og e, forklarede vidnet, at realtid vel er, at man kunne følge personen løbende.

Adspurgt om det på pressebriefinger blev omtalt, hvordan man kunne følge **Person 2** fra lufthavnen og frem til anholdelsen, forklarede vidnet, at det på pressebriefinger blev omtalt, at sagen var unik, fordi den forløb over så kort tid. Og hele retssagen handlede jo om, at **Person 2** landede i Kø-

benhavns Lufthavn, og at man der fandt ting i hans kuffert, som gjorde, at man indledte en intensiv overvågning af ham og hans venner, indtil de blev anholdt.

Adspurg om vidnet på pressebriefinger har hørt **Tiltalte** eller andre fra PET fortælle, at man havde et samarbejde med amerikanerne i relation til overvågning af **Person 2**, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Det kom frem under retssagen forstået på den måde, at der var indkaldt et vidne. Han tror, at vidnet var vicedirektør i antiterrorafdelingen i det amerikanske justitsministerium. Hun fortalte om **Person 2's** kontakter til forskellige folk i Pakistan, og hvem de var. Det amerikanske vidne forklarede om især en kontaktperson, som **Person 2** havde haft en masse kontakt med. Hun skulle forklare om, hvad amerikaneren vidste om den pågældende. Hun beskrev personen som en facilitator for al-Qaeda. Han ved ikke, hvorfra amerikanerne vidste, at der var denne kontakt. Han husker ikke, om hun blev afhørt om det. Han husker ikke, om hun sagde noget om et samarbejde mellem de amerikanske myndigheder og de danske myndigheder. Han tror, at Politiken første gang skrev, at det var amerikanerne, der havde tippet PET, ca. et halvt år efter anholdelserne i 2008. Oplysningen havde de fra amerikanske medier og amerikanske sikkerhedsfolk, der var helt åbne omkring det.

Vedrørende anklageskriftets punkt d, og adspurg om, hvem **Person 1** var, forklarede vidnet, at han var en danskpakistaner, som i mange år var en central figur i de radikale islamistiske kredse i København. Han var stifter og talsmand for Kaldet til Islam, som var en gruppering, som forfægtede radikale islamistiske synspunkter gennem propagandavideoer, rekruttering og demonstrationer. Man har stødt på **Person 1** i forbindelse med terrrorsager. I forbindelse med Glostrupsagen fra 2007 indgik **Person 1** i adskillige telefonaflytninger, som blev afspillet i retten. Hele sagen startede med, at PET fik øje på en gruppe af yngre muslimer, som tog til London på en studierejse. Det blev dokumenteret i retten, at det var **Person 1**, der havde arrangeret rejsen. Senere i Glasvejssagen var **Person 1** en af de anholdte, men der blev ikke rejst tiltale mod ham. Han vidnede i retten bl.a. om en telefonsamtale, hvor **Person 2** talte med **P1**, som opholdt sig i Pakistan. Det var en kryptisk telefonsamtale om, hvor mange vodkaflasker de havde købt, og hvad de kostede. De var begge konservative muslimer, som ikke drak alkohol, så anklagemyndigheden undrede sig over dette. **P1** forklarede i retten, at det var kodesprog, fordi han forventede, at PET overvågede ham.

Person 1 (P1)

Person 1 havde også tilknytning til en række sager, hvor anklagemyndigheden fik dømt unge mennesker fra Danmark, som rejste til Syrien eller Irak for at tilslutte sig Islamisk Stat. Sagerne byggede bl.a. på en form for indmeldelsesblanketter til Islamisk Stat. **Person 1** fremgik som kontaktperson på en del af blanketterne, som om han havde faciliteret, at personerne kunne komme ned og tilslutte sig Islamisk Stat.

Vidnet er ikke bekendt med, at **Person 1** skulle have en forbindelse til den

mistænkte i **Person 11**-sagen.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 2, artikel af 30. maj 2016 fra Jyllands-Posten ”Jagten på spøgelse fra Raqqa”, side 335, 2. spalte, 3. og 4. afsnit, forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med denne reference.

Foreholdt mappe 8, bilag 1-17-4-9, side 2, artikel af 9. oktober 2016 fra Ekstra Bladet ”**Tiltalte**: Hjemvendte soldater fra Afghanistan skulle dræbes”, side 3, teksten under billedet, forklarede vidnet, at han er bekendt med oplysningen om, at **Person 1** skulle have rekrutteret de to dømte fra Hareskovsagen. Det svarer til de oplysninger, vidnet har. Han tror, at begge personer er døde i Syrien. Man kan ikke sige det med sikkerhed, men det er meldingen om dem.

Vidnet vil tro, at han har skrevet i hvert fald 10 artikler om **Person 1** og hans aktiviteter og hans rolle.

Adspurg om nogen har skrevet bøger med **Person 1** som hovedperson, forklarede vidnet, at Jakob Sheik har skrevet bogen ”Danmarks børn i hellig krig”, og i den optræder **Person 1** hele tiden.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 52, artikel af 30. august 2013 fra Politiken ”**Person 1**: Islam vil aldrig blive overgået :D”, forklarede vidnet, at dette er en korrekt gengivelse af mailinterviewet, som vidnet havde med **Person 1**.

Adspurg om hvilken vished vidnet havde, for at det var **Person 1**, der svarede, forklarede vidnet, at han også kommunikerede med ham på anden vis, men han kan ikke komme ind på hvordan.

Adspurgt, om det var vidnets opfattelse, at det var klart for **Person 1**, at myndighederne, herunder PET, holdt øje med ham, forklarede vidnet, at han ikke kan komme ind på ting fra sin øvrige kommunikation med **Person 1**, men ud fra de ting han har valgt at skrive i avisen, kan man sige, at det klart ikke var en overraskelse for ham, at PET holdt øje med ham. Det sagde han i retten, da han vidnede i Glasvejssagen, og han sagde det også i dette interview.

Det var **Person 1**, der stiftede Kaldet til Islam. Han var en form for talsperson og stod frem i propagandavideoer, som blev spredt via Youtube. De andre personer, der var sammen med ham i Syrien, betegnede ham som en emir, altså en leder. Vidnet ved ikke, om **Person 1** deltog i krigshandlinger i Syrien, men han ved, at han er død.

...”

(...)

" ...

Vidnet forklarede fortsat, at han dækkede Tunesersagen, da den verserede. Han var bekendt med danskmarokkanerens rolle i Tunesersagen, inden han interviewede [Tiltalte]. [Tiltalte] sagde ikke noget, som var nyt for vidnet.

Vidnet har ikke hørt [Tiltalte] omtale [Person 1] på pressebriefinger, men [Tiltalte] omtalte ham i et interview, som vidnet lavede med [Tiltalte] i 2012 eller 2013. De lavede et interview om online radikaliserings af yngre muslimer. I den forbindelse talte de en del om [Person 1], fordi især Kaldet til Islam prøvede at radikalisere unge gennem videoer. Videoerne blev analyseret af CTA. CTA anonymiserede nogle af videoerne. Det var åbenlyst, at Kaldet til Islam spillede en væsentlig rolle i radikaliseringsprocessen i København.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 80, artikel af 15. juli 2008 fra Information, side 81, 5. afsnit, og adspurg om vidnet har hørt medarbejdere i PET eller [Tiltalte] udpege danskmarokkaneren som hovedmanden i perioden 2008-2010, forklarede vidnet, at han ikke husker konkrete episoder, men det er hans opfattelse, at PET udpegede ham som hovedmand. Da man droppede sagen mod danskmarokkaneren, udtalte en anklager, at han efter anklagemyndighedens opfattelse var meget central i planerne, men man kunne ikke føre sag omkring det.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 79, pressemeddelelse, forklarede vidnet, at han ikke husker, om det var [Person 49], der udpegede danskmarokkaneren til at være en central person, men det var ret oplagt, at det var PETs opfattelse, at han spillede en central rolle. Det blev sagt offentligt, at man løslod ham, fordi man ikke kunne fremlægge beviser. Han var dansk statsborger, og derfor blev han løsladt, men han ville stadig være genstand for PETs interesse. De to tunesere var ikke danske statsborgere, og de kunne derfor administrativt udvises.

Vidnet har et stort kendskab til Brandbergen-netværket. Det er forankret i Sverige omkring en moske, som igen og igen er dukket op i terrorefterforskninger i Sverige, og moskeen har flere gange trukket tråde til Danmark. Personer med tilknytning til al-Qaeda har været forbundet til moskeen.

Adspurg om vidnet er bekendt med, at SÄPO har interesseret sig for Brandbergen-netværket, forklarede vidnet, at gennem tiden har der været ransagninger af moskeen og anholdelser af personer, der er tilknyttet moskeen. Det var velbeskrevet i svenske medier. Den mand, som man mente stiftede moskeen, hed [Person 3]. Han stod på FN og USA's terrorlister, og på den amerikanske terrorliste står der direkte, at han er leder af en moske ved Brandbergen i Sverige. I en årsrapport har SÄPO et helt afsnit dedikeret til [Person 3]. Han husker ikke, om de skrev hans navn, men de havde et helt af-

snit, hvor de beskrev en person, der rejste ned til Irak i 2006 og tilknyttede sig al-Qaeda i Irak.

Vidnet husker ikke, om han har hørt oplysningen i citatet om, at der var forbindelse mellem danskmarokkaneren og Brandbergen-netværket, omtalt i anden forbindelse. Han husker ikke, om man drøftede Brandbergen-netværket på pressebriefinger. I forbindelse med Brandbergen-netværket husker han, at PET kørte en anden sag mod to mænd, der skulle administrativt udvises af Danmark. Ifølge PET havde de sendt op mod 30 selvmordsterrorister til al-Qaeda i Irak. I den sag blev der fremlagt en masse telefonaflytninger, der viste, hvordan de to mænd havde hjulpet Person 3 til Irak via Danmark. Det blev dokumenteret i retten. Han husker ikke, hvem der foretog telefonaflytningerne, men han går ud fra, at det var PET, for personerne befandt sig i Danmark.

Vedrørende anklageskriftets punkt g, og foreholdt bogen ”Syv år for PET – Tiltaltes tid”, side 60, 2. nederste afsnit og frem til side 61 øverst, og adspurgt om oplysningen, om at det først lang tid efter Tunesersagen lykkedes at få spionudstyr ind i lejligheden, stammer fra Tiltalte, forklarede vidnet, at han ikke kan sige, hvem der har/ikke har bidraget med oplysninger uden for citat.

Adspurgt om oplysningen i sætningen i anklageskriftets punkt g: ”Vi havde svært ved at komme rigtigt tæt på gruppen, for de var meget, meget sikkerhedsbevidste, og vi havde især svært ved at komme tæt på danskmarokkaneren og lave aflytninger hos ham,” har været fremme i andre sammenhænge, forklarede vidnet, at det har den, for det var et tema i alle terrorsager, at de mistænkte som udgangspunkt altid var opmærksomme på risikoen for at blive aflyttet og overvåget. Det kom bl.a. til udtryk i Glostrupsagen, hvor en af de tiltalte havde benyttet 13 forskellige mobiltelefoner, som man kunne identificere. Det er en generel problematik.

Vedrørende anklageskriftets punkt h forklarede vidnet, at han ikke har hørt denne fortælling/aneddote før på pressebriefinger eller lignende. Han har ikke deltaget i alle pressebriefingerne.

Vedrørende anklageskriftets punkt i forklarede vidnet, at det var hans indtryk, at de pakistanske myndigheder var utilfredse med Danmarks håndtering af Muhammedtegningerne.

Adspurgt om det tidligere har været fremme, at Tiltalte havde et møde med ISI, forklarede vidnet, at han husker pressebriefinger og interviews, hvor Tiltalte har sagt, at det efter genoptrykningen af Muhammedtegningerne var vigtigt for ham at rejse rundt i Mellemøsten og den arabiske verden for at udbrede kendskabet til truslen mod Danmark. Tiltalte omtalte, at det også var en problematik, at der ofte var samarbejdspartnere, der var sure over Muhammedtegningerne. Han kan huske, at Tiltalte

har fortalt, at han var blevet skældt ud i Pakistan, men han husker ikke, om det var af ISI.

Vedrørende anklageskriftets punkt k og adspurg om vidnet var bekendt med denne problemstilling, om at der var personer i den pakistanske efterretnings-tjeneste, som aktivt pegede på Danmark som terrormål, forklarede vidnet, at det er han bekendt med, og det var en central del af sagen mod **Person 5**. Han tror, at han selv første gang skrev om det sammen med en kollega i Politiken i 2010/2011. **Person 5** fortalte ved en afhøring i Indien, at højtstående medarbejdere i det pakistansk militær og den pakistanske efterretningstjeneste havde været med til at planlægge angrebet mod Danmark.

Han husker ikke, om han har hørt **Tiltalte** fortælle på pressebriefinger, at der sad folk i den pakistanske efterretningstjeneste og pegede på mål i Danmark. Han husker ikke, om han har hørt problemstillingen omtalt på pressebriefinger. Han husker, at **Tiltalte** blev foreholdt det i et interview i vidnets avis. Efter at den danske ambassade i Pakistan var blevet angrebet, sendte PET medarbejdere til Pakistan, og der var et interview om det, hvor **Tiltalte** blev foreholdt, at man vidste, at der var folk i den pakistanske tjeneste, som havde forbindelse til al-Qaeda og Taleban.

Adspurg om der også blev peget på, at man vidste, at der var folk i den pakistanske efterretningstjeneste, der havde forbindelse til **Person 5** og havde peget på Danmark, forklarede vidnet, at det husker han ikke, men han tror, at det var et mere generelt interview. Han tror, at interviewet lå før **Person 5** sagen.

Adspurg om vidnet ved, hvad **Person 5** sagde under afhøringerne i Indien og USA om forbindelsen til Danmark, forklarede vidnet, at han sagde, at han i forbindelse med planerne om at angribe Jyllands Posten arbejdede tæt sammen med især to personer fra henholdsvis militær- og efterretningstjenesten. Den ene person var **P50** og den anden var Major **P45**.

Person 50 (P50)

Vedrørende anklageskriftets punkt l, og adspurg om vidnet kan huske, om **Tiltalte** har udtalt sig om dette før, vidnet fik citatet af ham, forklarede vidnet, at han ikke husker det konkret om NSA. Han husker, at et tilbagevendende tema for PET var, at menneskelige kilder klart var det vigtigste. ..."

Vidne 5 har til retsbogen den 14. november 2018 afgivet følgende forklaring:

"...

Vidnet forklarede, at han deltog i den radioudsendelse, som anklagemyndigheden lige har afspillet. Radioudsendelsen blev sendt den dag, han fik forkyndt, at der var nedlagt fogedforbud mod bogen. Sagen eksploderede i medierne, og vidnet blev ringet op over 100 gange af forskellige medier fra

Danmark og resten af verden. Han kunne ikke nå at besvare alle opkaldene og besluttede i stedet at tage rundt til de store medier, herunder Radio 24syv, for at forholde sig til fogedforbuddet. Vidnet har ikke kendskab til, hvordan Person 51 havde forberedt sig til interviewet, og han ved ikke, hvordan Person 51 havde fået bogen. Vidnet kom ind i studiet, da Person 51 og to studieværter var i gang med at gennemgå forskellige ting i bogen. Han var kun til stede i studiet i 8 minutter. Han tror, at Person 51 havde læst bogen hurtigt, da han nævnte flere ting fra bogen, som ikke var helt præcise. Person 51 nævnte også flere ting, som han troede var nye, men som ikke var nye.

Vedrørende forhold j i anklageskriftet forklarede vidnet, at han selv har skrevet om kvinden og interviewet hende tilbage i 2011 i forbindelse med Person 5 sagen i USA.

Om kvindens placering i sagskomplekset forklarede vidnet, at der i sagen i USA indgik nogle mails, som kvinden havde udvekslet med Person 5 om, at han gerne ville låne hendes lejlighed. Til gengæld ville han skaffe hende et job i New York.

Vidnet har ikke deltaget i pressebriefinger, hvor Tiltalte har omtalt Person 5 sagen.

Vedrørende forhold p i anklageskriftet og adspurgt om vidnet er bekendt med, at Tiltalte har omtalt denne problemstilling, før han fortalte det anførte til vidnet i forbindelse med interviewet til bogen, forklarede vidnet, at han bl.a. har deltaget i en pressebriefing vedrørende Person 13 sagen. Tiltalte forsøgte her at forklare det for PET og Københavns Politi lidt pinlige, at det var BT og ikke PET, der havde afsløret Person 13's identitet. Tiltalte forklarede det med, at der gjaldt andre regler for PET og politiet, og at politiet ikke bare kunne ringe rundt til forskellige bokseklubber i Belgien og spørge, om de kendte en etbenet bokser. Tiltalte gav også et interview til Jyllands-Posten om truslerne mod Danmark, hvor han fortalte, at han på et møde i BERN-gruppen over for Europas efterretningschefer havde anmodet om, at Danmark blev gjort opmærksom på trusler mod Danmark, og at han også havde rejst problemstillingen bilateralt i forbindelse med Person 13 sagen. Vidnet kan ikke huske, om Tiltalte har omtalt, at PET ikke kunne komme igennem til søstertjenesten i Belgien. Det var kendt, at PET og Københavns Politi samarbejdede med de belgiske myndigheder i forbindelse med Person 13 sagen, idet en stor del af bevismaterialet, herunder ransagninger foretaget i Belgien, handlede om netop det.

Vedrørende forhold r i anklageskriftet og adspurgt om det var fremme under retssagen, at P6 ringede til Pakistan for at få instruktioner om angrebet, forklarede vidnet, at det ikke var vidnet, men en kollega, der dækkede retssagen. Vidnet har i forbindelse med udarbejdelsen af bogen læst retsbøgerne fra sagen, samt den pressedækning, der var af sagen, og det

fremgår heraf, at det var fremme, at der blev ringet til Pakistan mange gange.

Vidnet har deltaget i en pressebriefing hos PET, der primært handlede om angrebet mod JP/Politikens Hus. De fik en meget grundig indføring i sagen.

Adspurg om vidnet forud for interviewet til bogen havde fået at vide, at det kunne være **P7**, som **P6** ringede til i Pakistan, forklarede vidnet, at **Tiltalte** under briefing sagde, at de mente, at angrebet var styret af topfolk i al-Qaeda i Pakistan. Han kan ikke helt huske, om det blev sagt, at det var **P7**, der blev forsøgt ringet til, men det mener han. Han er dog ikke 100 procent sikker. Vidnet har læst om dette som en del af hans research til bogen. Han har i den forbindelse bl.a. læst kapitlet herom i Nordisk Kriminalreportage fra 2016.

Forevist mappe 7, bilag 1-13-21, Nordisk Kriminalreportage 2016, forklarede vidnet, at der står et eksemplar af Nordisk Kriminalreportage på Politikens Bibliotek, men han opdagede først artiklen, da han havde skrevet kapitlet om Operation Constant, men inden bogen udkom. Det betryggede ham i, at oplysningerne havde været fremme før.

Forevist artiklen side 25, 1. spalte, 3. afsnit ff, forklarede vidnet, at det er dette kapitel i artiklen, han tænker på. Han har drøftet dette kapitel i artiklen med **Tiltalte**, men han husker ikke, om det var før bogen udkom. Vidnet var ikke overrasket over detaljeringsgraden og omfanget af oplysninger i artiklen set i forhold til oplysningerne fra den aktindsigt i sagen, som vidnet tidligere havde fået. Han er ikke fast læser af Nordisk Kriminalreportage, men han har gennem de seneste 10 år løbende læst om de sager, han synes var interessante. Det er en bogform, hvor man typisk sætter de efterforskere, der har haft at gøre med sagerne, til at skrive om sagerne. Det er en interessant udgivelse, da artiklerne er skrevet af nogle mennesker, der har en stor indsigt i de afsluttede sager, de skriver om. Som regel er artiklerne meget detaljerede. Detaljerne i den konkrete artikel, fx om hvilke sms'er der bliver sendt, og om hvordan man foretager rumaflytninger, svarer meget godt til det materiale, som vidnet har fået aktindsigt i. Det er den type efterforskningmateriale, der ligger til grund for terrorsagerne.

Vedrørende forhold s i anklageskriftet forklarede vidnet, at sætningen "PET skaffede sig også adgang til naboledigheden i det gule murstensbyggeri på **Vej 1** i **By**" er vidnets journalistiske bearbejdning og ikke et citat fra **Tiltalte**.

På pressebriefingen, der primært handlede om sagen vedrørende angrebet mod JP/Politikens Hus, så de en video fra lejligheden, hvor svenskerne gemte sig. I lejligheden var der installeret nogle meget små skjulte videoovervågningskameraer. Videoen viste, at svenskerne lå og sov, og at lejligheden blev stormet af Aktionsstyrken. **Tiltalte** og ansatte, der havde deltaget i aktionen, forklarede på pressebriefingen, at man havde fulgt svenskerne meget

tæt på overvågningen, og at man havde Aktionsstyrken placeret lige ved siden af for at være klar. Om morgenen stod svenskerne op og begyndte at bede en morgenbøn. På et tidspunkt, hvor en af svenskerne sagde, at det nu var tid til at tage ind og se på stedet, blev det besluttet, at man ikke turde vente længere. Der blev nu givet en ordre fra den daværende operative chef i PET om, at de skulle anholdes. Han kan ikke huske, om det blev omtalt, at forbindelsen til videolinket på et tidspunkt forsvandt som følge af, at en AKS'er havde trukket strømmen ud for at lade sin telefon op, men han ved, at han har skrevet om det i bogen. Han kan ikke huske, om det blev sagt præcist, hvor Aktionsstyrken var placeret - og det ved vidnet heller ikke i dag - men det blev oplyst, at Aktionsstyrken var lige ved siden af. Det kunne man også se på videoen, idet der gik meget kort tid, fra ordren blev givet, til lejligheden blev stormet.

Vedrørende forhold t i anklageskriftet og adspurg om han forud for interviewet til bogen har hørt **Tiltalte** omtale denne problemstillingen, forklarede vidnet, at det husker han ikke konkret, men det er en generel problemstilling, som PET står med i alle sager.

Adspurg om han har hørt omtalt, at PET ikke orienterede JP/Politikens Hus om et muligt angreb, forklarede vidnet, at han kan huske, at JP/Politikens daværende administrerende direktør **Person 52** sendte en meddelelse ud til huset og en pressemeddelelse, hvorefter fremgik, at han var chokeret over anholdelserne i **By** af gruppen, der ville angribe JP/Politikens Hus. Vidnet var selv på arbejde den dag, og det var ret chokerende som medarbejder i huset, at der var blevet anholdt en gruppe terrorister så relativt tæt på bygningen. De havde i hvert fald ikke fået noget af vide.

Vedrørende forhold w i anklageskriftet forklarede vidnet, at der er kendte eksempler på, at konvertitter har ageret som agenter for PET. De to eneste offentligt kendte eksempler på civilagenter, som har arbejdet for PET, er begge konvertitter. Den ene sag er Vollsmosesagen, hvor PET havde en civilagent, der dengang hed **P53**. Den pågældende indfildrede den gruppe, det hele handlede om, og derefter vidnede han mod gruppen. Den anden sag er den meget kendte sag om **Person 10**, der gennem 7 år arbejdede som civilagent for PET. Vidnet kender ikke andre sager med civilagenter, hvor han ved, hvem agenterne er. Vidnet kender sager, hvor han ikke ved, hvem agenterne er, men ikke blandt konvertitter.

Person 53 (P53)

Adspurg om **Tiltalte** tidligere har udtalt sig om problemstillingen med at hyre agenter, forklarede vidnet, at **Tiltalte** i forbindelse med **Person 10** -sagen, hvor PET var under voldsom kritik, gav en del interviews, hvor han sagde, at det var meget afgørende for PET at have kilder i de ekstreme miljøer, og at det ikke var spejderdrengene, man kunne bruge, men personer der i forvejen færdedes i miljøer, hvor der foregik lovovertrædelser.

Adspurg om han har hørt **Tiltalte** udtale sig om konvertitter, forklare-

de vidnet, at han ikke kan huske, om det var [Tiltalte], men i forbindelse med Vollsmosesagen i 2007 var PET i artikler ude og advare om, at de så mange konvertitter i de ekstreme miljøer. Han kan se, at han ved pressebriefingen i oktober 2008 har skrevet i sine noter, at det blev nævnt, at konvertitter ofte har en blakket fortid og færdes i de her miljøer.

Vedrørende forhold x i anklageskriftet forklarede vidnet, at det første afsnit i tiltalen ikke er et citat fra [Tiltalte], men vidnets journalistiske bearbejdning. Det er ikke nyt for vidnet, at PET kunne sætte elektronisk sporingsudstyr på en person. Det ville komme som en overraskelse for ham, hvis PET ikke gjorde sig overvejelser om, hvilken risiko det ville medføre for personen, hvis man satte elektronisk udstyr på en person. I forbindelse med [Person 10]-sagen var en af anklagerne fra [Person 10] mod PET, at han var involveret i en operation, hvor en kendt leder af al-Qaeda i Yemen, [P37], gerne ville have en vestlig kone. [P37] havde kontaktet [Person 10] og spurgt om, han kunne skaffe ham en kone. Det ville [Person 10] gerne. [Person 10] fandt en kvinde, der ofte skrev på en Facebook side for fans af [P37]. [Person 10] kontaktede kvinden, der gerne ville giftes med [P37]. [Person 10] faciliterede nogle kærestevideoer mellem [P37] i Yemen og kvinden, der boede i Kroatien. Dette er dokumenteret meget grundigt af Jyllands-Posten. Da det var aftalt, at kvinden skulle giftes med [P37], skulle kvinden flyve fra Wien til Yemen. [Person 10] skulle tage til Wien og hjælpe hende derfra. Der blev i den forbindelse placeret noget sporingsudstyr på en af hendes kufferter, der skulle med ud til [P37]. Kufferten kom imidlertid aldrig frem til [P37], men det er velbeskrevet i sagen, at det var det, man forsøgte.

Vedrørende sporingsudstyr forklarede vidnet, at han i forbindelse med sin bog også har læst og skrevet artikler om den redegørelse, der i 2010 blev udarbejdet om bl.a. de instrumenter PET og politiet fik i forbindelse med terrorpakke 1 og 2. I redegørelsen er der et helt afsnit fra PET vedrørende PETs erfaringer med sporingsudstyr. Det fremgår heraf bl.a., at telefonobservation er givtigt for PET, da man kan spare fysisk observation. Vidnet kan ikke huske, om redegørelsen er udarbejdet af Justitsministeriet eller Rigsadvokaten, men den blev afgivet til Folketinget. Det var især PET og Rigsadvokaten, der redegjorde for erfaringerne med de instrumenter og ændringer i retsplejelovent, der blev indført med de to terrorpakker.

[Vedrørende [Person 11]-sagen dokumenterede forsvareren fra mappe 9, bilag 1-18-3, artikel fra Politiken af 28. april 2014.]

Vidnet forklarede, at han ikke deltog i pressemødet den 27. april 2014, men det gjorde hans kollega [Person 54]. Vidnet er ret sikker på, at hans kollega [Person 55], der skrev fra Tyrkiet, har oplysningerne nederst på siden om, hvor personen opholdt sig, fra en artikel, som vidnet skrev sammen med [Person 54] lige efter personens anholdelse. De skrev i den artikel, at personen opholdt sig i Tyrkiet, Syrien og Libanon. Vidnet kan ikke sige, hvor de havde

oplysningerne fra.

Forvist mappe 9, bilag 1-18-6-2, artikel af 29. april 2014, forklarede vidnet, at han har talt med **Person 56** enkelte gange som journalist. Vidnet kan ikke huske, om **Person 56** var tilknyttet denne efterforskning.

Adspurgt om det var nyt, at den mistænkte i **Person 11**-sagen skulle have opholdt sig i Libanon, forklarede vidnet, at det skrev han om sammen med kollegaen allerede dagen efter, at den mistænkte var blevet anholdt.

Forevist forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind I, side 37, politirapport af 2. februar 2006, forklarede vidnet, at forsvareren har modtaget denne rapport fra vidnet. Baggrunden herfor var, at vidnet havde hørt, at Kammeradvokaten på PET's vegne havde argumenteret for, at det var et problem, at **Tiltalte** nævnte samarbejdspartnere konkret. Vidnet sagde til forsvareren og **Tiltalte**, at det var overraskede for ham, da tidligere PET medarbejdere har gjort det mange gange i andre bøger, og da han havde fået aktindsigt i materiale, som viste masser af samarbejdspartnere. Derfor ville vidnet scanne et par eksempler til forsvareren til brug for sagen. Rapporten handler om den rejse til London, som var anledning til, at man i Danmark begyndte at overvåge en stor personkreds i Glostrupsagen.

Vidnet bekræftede, at han og advokat Lars Kjeldsen havde et møde den 11. juni 2018. Forsvareren kom ud til vidnet. Forsvareren spurgte, om han ville vidne, og om han i givet fald kunne huske noget af interesse for sagen. De gennemgik ikke anklageskriftets enkelte punkter. Forsvareren spurgte, om vidnet havde deltaget i pressebriefinger, og om han i givet fald kunne huske noget fra dem. Der har efter mødet ikke været telefonisk kontakt. I perioden fra marts 2018 og til i dag har der kun været sporadisk kontakt mellem vidnet og **Tiltalte** i anledning af, at **Tiltalte** skulle låne en bog af vidnet.

Vidnet forklarede, at han tror, at han i det forrige retsmøde kom til at sige noget forkert. I relation til de 3 personer, der var involveret i våbenleveringen i Hareskov-sagen, sagde han vist, at 2 af dem vare døde i Syrien. Han har nu været hjemme og tjekke oplysningen. Det viser sig, at de begge er udrejst. En af dem er død, men han ved ikke, om den anden er død.

Vedrørende forhold j i anklageskriftet forklarede vidnet, at kvinden i 2010 var nem at komme i kontakt med, da han havde adgang til nogle af de mails, der var blevet fremlagt i den amerikanske retssag, så han havde hendes mailadresse. Han mailede til hende og talte også i telefon med hende, men han anonymiserede hende, så andre ikke vil kunne identificere hende og komme i kontakt med hende.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet vedrørende forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind I, side 37, politirapport af 2. februar 2016, at han

udover denne rapport har leveret en masse artikler, bøger og offentligt kendt materiale, herunder materiale nævnt i bogens noter, til Lars Kjeldsen. Han har udleveret 5 eksempler på politirapporter, som han har fået aktindsigt i, til advokat Lars Kjeldsen. Rapporten fra den 2. februar 2006 er et af eksemplerne på politirapporter.

Adspurgt om hvordan vidnet ud fra rapporten kan se, at der er udvekslet oplysninger mellem PET og en samarbejdspartner, forklarede vidnet, at han kan se, at rapporten er sendt fra Metropolitan Police i London til dansk politi. I nogle af de andre rapporter er der henvist til FBI-rapporter. Han ved ikke om oplysningerne er sendt direkte til Glostrup Politi, eller om de først er sendt til PET. Den første henvendelse om, at man havde opdaget de pågældende personer i London, kom til PET. I dette tilfælde indgår det i en rapport, som er udarbejdet af Glostrup Politi. Vidnet ved ikke, om de øvrige oplysninger i rapporten er modtaget af PET.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at Glostrupsagen forgik i et samarbejde mellem PET og Glostrup Politi.

Adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at han tror, at han har sendt 5-6 rapporter og måske 50 artiklen til Lars Kjeldsen.

Vidnet og Lars Kjeldsen har haft i alt 3 mødet: mødet i efteråret 2017, mødet i marts 2018 og mødet den 11. juni 2018. [Tiltalte] deltog i de to første møder. Mødet i oktober 2017 handlede om fagedforbuddet og al virakken i den forbindelse. Det var mere en løs snak, da der ikke var klarhed over, hvad anklagemyndigheden fandt problematisk. På mødet den 11. juni 2018 blev han spurgt om, han ville vidne i sagen. Han blev spurgt, om han kunne fortælle noget om arbejdsprocessen i forbindelse med bogen, om han havde været til stede ved pressebriefinger, og om han kunne huske noget fra pressebriefingerne. Han svarede, at han havde været til stede ved 5-6 pressebriefinger, og at han kunne huske en del af, hvad der var foregået, men selvfølgelig ikke alt. Han fortalte ikke i detaljer om, hvad der var foregået på pressebriefingerne.

Vedrørende processen i forbindelse med udarbejdelse af bogen forklarede vidnet, at han og tiltalte har været sammen i ca. 50 timer. De mødtes løbende i en periode på over et år. Vidnet havde en bestemt systematik, som han gik frem efter. Tidligt i forløbet præsenterede vidnet [Tiltalte] for den bog, han gerne ville skrive. Vidnet havde derfor allerede en kapiteloversigt over de største sager i de 7 år, hvor [Tiltalte] var PET-chef. Det var vidnets arbejdsskitse. Når han havde researchet et givent kapitel i bogen, gik de i gang med interviewene. Vidnet medbragte spørgsmål, som han havde skrevet ned på forhånd, og ofte også retsbøger og domme fra sagerne. [Tiltalte] medbragte ikke noget til møderne. Det var hans indtryk, at [Tiltaltes] viden om sagerne stammende fra hans hukommelse, fra artikler, og fra at han havde læst op på sagerne. [Tiltalte] fortalte ikke noget om, hvordan han

havde læst op på sagerne.

Adspurgt om vidnet har skrevet alle [Tiltaltes] udsagn ned som citater, forklarede vidnet, at han har skrevet mange af [Tiltaltes] udsagn ned som citater, men mange af udsagnene er blevet sorteret fra, da han fandt dem uinteressante eller irrelevante.

Adspurgt om han har brugt de samlede oplysninger fra [Tiltalte] i sin journalistiske bearbejdning, forklarede vidnet, at han kun har brugt oplysninger af generel karakter om [Tiltaltes] privatliv og PET generelt. Hvis vidnet har syntes, at noget var interessant at citere [Tiltalte] for, så har han citeret ham for det.

Forevist bogens side 10, øverst, og notelisten bagest i bogen, forklarede vidnet, at han har angivet noter de steder, hvor han mente, at han kunne angive noter. Der er også kilder, som ikke er angivet i noterne, fordi de ikke ville angives som kilder. Bogen er ikke et akademisk værk. Hvis han var gået akademisk til værks, havde han nok været mere grundig med notehenvisningerne. Han husker fx ikke, om han har henvist til ransagningsrapporten i forbindelse med ransagningen af [Person 2's] kuffert, da han har tænkt, at det stod i retsbøgerne.

Artiklen fra Nordisk Kriminalreportage kom frem efter, at han havde skrevet bogen, hvorfor den ikke er anført i noterne. Han kan ikke huske, om artiklen har dannet grundlag for de udtalelser, [Tiltalte] er kommet med i bogen.

Da han søgte om aktindsigt hos politiet, angav han, at han skulle bruge oplysningerne til sin journalistiske dækning af danske terrorsager. Han har søgt aktindsigt hos PET i Glasvejssagen og i en sag om [Person 57]. Han fik ikke aktindsigt i sagerne. I Glasvejssagen var begrundelsen, at sagen var verserende, da han søgte. I sagen vedrørende [Person 57] har det nok været fordi, sagen var fortrolig. I Glasvejssagen har han også søgt om at få aktindsigt i noget billedmateriale fra sagen, men det fik han heller ikke. Det kan godt være, at han har søgt aktindsigt andre gange, men han kan ikke huske det. Han har kun i meget begrænset omfang fået aktindsigt i materiale hos PET. I Glasvejssagen fik han bl.a. et billede af en tiltalt, hvor den pågældende blandede sprængstoffer, men billedet var også i PET's årsberetning.

Adspurgt om vidnet har ansøgt om aktindsigt hos SÄPO – udover i billederne i Constant-sagen - forklarede vidnet, at han har søgt om aktindsigt i den svenske terrorcelles forbindelse til pakistanske medlemmer af al-Qaeda, men han fik afslag. Han ved ikke, om billederne fra Constant-sagen indgik i straffesagen, da han ikke dækkede selve sagen.

Vedrørende forhold b, c og e i anklageskriftet forklarede vidnet, at han også skrev om Glasvejssagen i bogen "Truslen indefra". Grunden til, at han skrev om den igen i "Syv år for PET", var, at det passede rent tidsmæssigt, da bo-

gen skulle omhandle **Tiltaltes** tid i PET. Det var ikke fordi, han fik nye oplysninger, men fordi sagen lå i den periode, hvor **Tiltalte** var ansat i PET. Vidnet fik ikke nye oplysninger fra **Tiltalte**, som han ikke allerede havde kendskab til.

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind I, side 2, Uddrag af bogen ”Truslen indefra”, hvoraf fremgår, at tippet om, at **Person 2** havde opholdt sig i en træningslejr i Waziristan stammede fra ”en udenlandsk efterretningstjeneste – formentlig amerikanske CIA” forklarede vidnet, at han ikke har fået oplysningen i bogen ”Syv år for PET” om, at tippet stammede fra amerikanerne fra PET, men det var som tidligere forklaret ikke en ny oplysning for ham.

Typisk fik man ikke kendskab til indholdet af PET’s samarbejde med andre efterretningstjenester, men i konkrete sager gjorde man.

Vidnet har ikke tidligere fra PET fået oplysningen i anklageskriftets forhold b om, at amerikanerne mente, at det var ret enestående, at man i realtid kunne følge en person, der var sendt hjem fra Waziristan med en opgave. Oplysningen kommer fra **Tiltalte**.

Vidnet har ikke tidligere fra PET fået de oplysninger, der fremgår af citatet i forhold c i anklageskriftet.

Vedrørende forhold d i anklageskriftet, bogens side 46, citat om **Person 1**, forklarede vidnet, at **Person 1** var nævnt i flere sager, herunder Glasvejssagen og sagerne om Syrienskrigerne, hvor **Person 1** stod anført som kontaktperson på indmeldelsesblanketterne til Islamisk Stat. **Tiltaltes** udsagn kom i forbindelse med drøftelsen af Glasvejssagen, men han tror ikke, at **Tiltalte** sagde noget konkret.

Oplysningen i bogen ”Syv år for PET” om, at det var CIA, der gav PET tippet i Glasvejssagen, har han fra fem forskellige amerikanske efterretningschefer, der har sagt det på offentlige høringer i Senatet. Han har endvidere oplysningen fra alle amerikanske medier og fra utallige forskningsbøger. Så det var ikke en ny oplysning for vidnet. Den offentlige høring foregik i Senatet, hvor bl.a. CIA-chefen, chefen for NSA og nogle andre antiterror chefer fortalte, at det var amerikanerne, der havde tippet Danmark.

Forevist bogen side 14 og side 409, noteapparatet i bogen, forklarede vidnet, at den første note til side 14 handler om, hvem **Person 2** var blevet trænet af i Pakistan. Han husker ikke om, **Person 2's** navn er nævnt i artiklen i ”The Nefa Foundation”.

...

(...)

"...

[Anklageren fremlagde de 2 artikler fra den første note til side 14. Artiklen "Core Al-Qaida in 2008: A Review" fra april 2009 blev bilageret som bilag 1-5-37 og artiklen "Terror Officials See Al Qaeda Chiefs Regaining Power" fra den 19. februar 2007 blev bilageret som bilag 1-5-38.]

Vidnet forklarede videre, at artiklerne handler om, at al-Qaeda har et hots-pot/lederskab i Waziristan.

Adspurgt om koblingen mellem CIA og Person 2 kan læses ud af artiklerne forklarede vidnet, at man ikke kan gå ud fra, at alt på side 14 kan henføres til noten. Der indgår også andre oplysninger, der ikke er angivet i noteangivelsen.

Forevist forsvareren materiale – de enkelte forhold - bind I, indholdsfortegnelsen, hvoraf fremgår, at høringen i Senatet var den 5. februar 2008, forklarede vidnet, at han ikke i forbindelse med udgivelsen af bogen "Truslen inde fra" i 2009 havde set høringen. Hvis han i 2009 havde følt sig overbevist om, at det var CIA, der havde tippet PET, havde han ikke skrevet "formentlig".

Foreholdt forsvarerens materiale – de enkelte forhold - bind I, side 1, hvoraf fremgår, at Jakob Sheikh i sin bog om Glasvejssagen fra i 2015 har skrevet, at Person 2 også havde tilbragt tid i en af al-Qaedas pakistanske træningslejre "Det mente i hvert fald en udenlandsk efterretningstjeneste, sandsynligvis CIA, som havde givet PET et tip" forklarede vidnet, at han ikke kan svare på, om Jakob Sheikh var i tvivl i 2015. Det må anklageren spørge Jakob Sheikh om. Den præcise oplysning, som vidnet fik af Tiltalte, står i citatet.

Adspurgt om Tiltalte har fortalt om rejsen til USA, forklarede vidnet, at han af hensyn til kildebeskyttelsen ikke kan komme ind på, hvem der har/ikke har givet oplysninger, der ikke er i citat.

Vidnet husker ikke, om der var en særlig anledning til - et år efter fogedforbuddet – at mødes med Tiltalte og advokat Lars Kjeldsen i efteråret 2017. De skulle diskutere, hvad der var op og ned i sagen. Vidnet bekendt, var Tiltalte ikke blevet kontaktet af politiet på det tidspunkt.

Vedrørende forhold f i anklageskriftet, og foreholdt bogen side 55, midt for, forklarede vidnet, at oplysningen om, at danskmarokkaneren var sagens hovedperson, stammer fra Tiltalte, men oplysningen kom ikke som en overraskelse. Han havde fået opfattelsen af, at danskmarokkaneren var hovedmanden, fra PET. Vidnet henviste til sin tidligere forklaring herom. Han kan ikke huske, om PET direkte har brugt ordet hovedperson, men han huskede det også sådan, som det stod beskrevet i artiklen i Information.

Når der i bogen på side 55 står "fortæller Tiltalte", forklarede vidnet, at

han i denne sammenhæng har fået oplysningen fra [Tiltalte]. Selvom det ikke står i citat, så er det noget, han mener, at [Tiltalte] har fortalt. Den måde, det er formuleret på i den konkrete sætning, er hans journalistiske bearbejdning. Man kan ikke nødvendigvis gå ud fra, at alt det, der står efter "[Tiltalte] fortæller", er noget han siger. Der kan være tilføjet bisætninger for over for læseren at sandsynliggøre, hvad de kan tale om. Men når han skriver, at "[Tiltalte] fortæller", at danskmarokkaneren i PETs øjne var sagens hovedperson, så er det ikke noget, han opfinder.

Der er for vidnet ikke forskel på at være central person og/eller hovedperson. Han kan ikke huske, om han har begge formuleringer fra [Tiltalte], men det kan godt være, at formuleringen "hovedperson" er vidnets. Det kan være, at han rent journalistisk har varieret sproget. Det er hans opfattelse af det, [Tiltalte] har fortalt.

Adspurgt af forsvareren til bogens side 55 mf. om hans journalistiske bearbejdning er en bearbejdning af citatet, eller om der er inddraget mere, forklarede tiltalte, at der efter hans opfattelse ikke er inddraget mere. Det er hans oplæg til citatet.

Adspurgt af anklageren vedrørende den sidste del af citatet i anklageskriftets forhold f, om at danskmarokkaneren havde fået overdraget de opgaver, som [Person 3] tidligere havde haft for terrornetværket i Skandinavien, forklarede vidnet, at han ikke tror, at det er en oplysning, han tidligere har fået fra PET. Vidnet havde oplysningerne, idet [Person 4] i 2014 kom på den amerikanske terrorliste. Det fremgår heraf, at amerikanerne betragtede [Person 4] som en ledende figur i et skandinavisk netværk med forbindelse til al-Qaeda. Man kan ikke heraf nødvendigvis uddrage, at [Person 4] havde fået overdraget nogle opgaver fra [Person 3]. Det er en oplysning, han havde fra tiltalte, og den står også i citat.

Vedrørende forhold g i anklageskriftet forklarede vidnet, at han tidligere havde hørt om sikkerhedsbevidstheden hos [Person 4]. Det har han skrevet om i avisen sammen med Jakob Sheikh. Oplysningerne er baseret på kilder, han ikke kan afsløre. [Person 4] holdt altid to koner hjemme i lejligheden, da han var bange for, at der kunne komme personer ind og sætte aflytningsudstyr op. Han har ikke oplysningerne fra PET. Han har i noteapparatet henvist til Højesterets kendelse i Tunesersagen. I forbindelse med sagen fremlagde PET oplysninger, som de mente, at de kunne fremlægge uden at kompromittere rigets sikkerhed, og der indgik det blandt andet, at tuneseren og dansk marokkaneren havde været overvåget. Der blev ikke fremlagt nogen aflytninger af dansk marokkaneren, og det kunne i sig selv indikere, at han var svær at komme tæt på. Han kan ikke huske, at det var fremme i Tunesersagen, at [Person 4] var sikkerhedsbevidst.

Vidnet har foreholdt [Tiltalte], at han med sikkerhed vidste, at man efterfølgende havde fået spionudstyr ind i lejligheden, hvortil [Tiltalte] svare-

de, at han ikke ville afsløre noget om, hvordan man gjorde. Det er svært at forstå citatet på anden måde, end at **Tiltalte** bekræftede oplysningen, men at han ikke ville sige på hvilken måde. Som vidnet var inde på tidligere fremgår det også af Højesterets kendelse i Tunesersagen, at der var overvågning. Oplysningen her går på, at det først lang tid efter anholdelserne i Tunesersagen lykkedes at få udstyret ind i lejligheden, men Højesterets kendelse var flere år efter anholdelsen.

Vedrørende forhold j i anklageskriftet forklarede vidnet, at, han ikke tidligere havde fået oplysninger fra PET om PETs aftale med kvinden om lejligheden. Han er ikke klar over, om aftalen indgik i sagen i USA, da han ikke dækkede sagen i USA.

Vidnet forklarede, at citatet i bogen på side 129. 3. nye afsnit, stammer fra **Tiltalte**.

Adspurgt om vidnet tidligere havde fået oplysningen fra PET om, at det var aftalt med amerikanerne, at lejligheden kunne plastres til med aflytningsudstyr, og at alt var på plads til, at **Person 5** skulle komme til Danmark, forklarede vidnet, at han fra PET havde fået oplysninger om, at det var en operation, der blev kørt i meget tæt samarbejde med FBI. Det anførte om lejligheden var nyt for ham, men ikke overraskende. Han har ikke kontaktet kvinden i forbindelse med udarbejdelsen af bogen. I forbindelse med den artikel, der blev skrevet om **Person 5**-sagen, bekræftede kvinden, at hun var den kvinde, **Person 5** havde været i kontakt med, men kvinden ville dengang kun udtale sig, hvis hun fik betaling. På Politiken har de et princip om, at de ikke betaler kilder, hvorfor han ikke brugte hende.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at kvinden over for vidnet ikke gav udtryk for, at hun var bekymret for sin sikkerhed. Hun gav udtryk for, at hun ville være anonym.

Vedrørende forhold k i anklageskriftet forklarede vidnet vedrørende den sidste del af citatet om konsekvenserne for samarbejdet, at det ikke var noget, han tidligere havde hørt fra PET. Han kan ikke uddybe, hvilke konsekvenser det fik, da han ikke ved det.

Vedrørende forhold p i anklageskriftet forklarede vidnet, at det - så vidt han husker - ikke fremgik af interviewet i Jyllands-Posten, at de belgiske myndigheder var gået hjem på weekend mv. Han kan ikke huske, om **Tiltalte** på pressebriefingen anvendte formuleringen "gået hjem på weekend", men han husker, at **Tiltalte** udtrykte frustration over, at det var lykkedes en avis at finde frem til identiteten på en terrorist. Han kan ikke huske, om det blev sagt, at den belgiske tjeneste var i et andet gear.

Adspurgt af forsvareren om hans samlede indtryk af pressebriefingen var, at **Tiltalte** var kritisk over for den belgiske tjeneste, forklarede vidnet, at

det var hans opfattelse, at der var en stor frustrationen over, at det ikke var lykkedes at finde ud af, hvem bombemanden var.

På ny adspurgt af anklageren forklarede vidnet, at frustrationen skyldtes, dels at man ikke kunne få fat i de rette myndigheder på rette tid, og dels at der er nogle andre arbejdsbetingelser for politiet end for pressen. Han husker ikke, hvilken myndighed, der blev nævnt

Vedrørende forhold q i anklageskriftet, bogen side 185, fra midten og frem vedrørende videoovervågning i cellen, forklarede vidnet, at han ikke kan sige, hvorfra han har oplysningen om, at PET havde installeret overvågningskameraer i Person 13's fængselscelle. Han kan ikke huske, om Tiltalte er gjort bekendt med foromtalen forud for citatet, inden han udtalte sig, men det er muligt. Vidnet opfatter citatet sådan, at Tiltalte bekræfter, at der var overvågning i cellen, men han siger ikke noget om, hvilken form for overvågning. Oplysningerne på side 185 og 186 bygger dels på retsbogen fra Person 13 -sagen, jf. noterne, og dels på andre kilder, som han ikke kan oplyse, hvem er.

Adspurgt om der efter vidnets opfattelse var noget fremme under straffesagen om en overvågning af fængselscellen, forklarede tiltalte, at det var meget tydeligt, at man vidste, at man skulle skille benprotesen ad og ransage den. Så vidt han ved, fremgik det ikke af retssagen, at det var fordi, man havde set ham gemme brevet på en overvågning i cellen, men det var ikke overraskende. Vidnet går således ikke ud fra, at det er normal procedure, at Kriminalforsorgen skiller en protese ad. Så han har hele tiden tænkt, at det må være fordi, de vidste, at han inde i cellen havde gemt noget i protesen. Så vidt han husker, fremgår det ikke af retsbogen, at der var overvågning i cellen, men det har han anset for selvindlysende. Vidnet husker ikke forløbet forud for citatet fra Tiltalte, men de har talt om, at der er i Person 13's protese blev fundet et brev. Det er sandsynligt, at vidnet har foreholdt Tiltalte, at han vidste, at der var overvågning i cellen, men han kan ikke huske det.

Vedrørende forhold r i anklageskriftet, bogen side 198, nederst, og side 199, øverst, forklarede vidnet, at oplysningen om, at P6 ringede til Pakistan, fordi han søgte at komme i kontakt med P7, ikke er en oplysning, han tidligere har fået fra PET. Han husker, at Tiltalte på en pressebriefing vedrørende den svenske sag forklarede, at PET mente, at angrebet var styret fra al-Qaedas ledelse i Pakistan. Han tror, at der blev sat navn på, men det var ikke noget han hæftede sig ved. Oplysningen om, at P6 ringede for at få godkendelse til angrebet, har han ikke tidligere fået fra PET. På pressebriefingen fik de at vide, at angrebet var styret fra Pakistan, og det opfatter han ikke som meget anderledes end at få godkendelse. Han husker ikke den konkrete formulering på pressebriefingen.

Oplysningen om, at P6 havde fået en ordre med fra Pakistan i form af en konkret opgave om at angribe Jyllands-Posten, og at det var

Person 8, der havde givet ordren, har han ikke tidligere fået fra PET, men han vidste det godt i forvejen. Vidnet har vidst det siden 2014, men han har ikke fået det bekræftet fra PET. Han har oplysningen, fordi han i 2014 var medforfatter til en international forskningsbog under ledelse af den svenske terrorforsker Magnus Ranstorp. Vidnet har skrevet det kapitlet, der handler om Danmark. De var til et symposium i Stockholm på Det Svenske Forsvarsakademi, hvor de diskuterede de forskellige kapitler. Den amerikanske terrorforsker, Paul Cruickshank, skrev det i sit kapitel og fremlagde det på symposiet. Han skriver det også i bogen, der har titlen "Understanding Terrorism Innovation And Learning al-Qaeda And Beyond".

Forevist forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind II, side 239, 9-15. linje, forklarede vidnet, at han er enig i, at det ikke står i bogen, at **Person 8** havde givet **P6** en opgave, men det, vidnet vidste, var at **P6** havde forbindelse til en al-Qaeda leder. Oplysningen om, at **P6** havde fået en opgave af **Person 8**, står i citat og kommer fra tiltalte.

Vedrørende forhold u i anklageskriftet forklarede vidnet, at han ikke forud for interviewet med **Tiltalte** fra PET havde fået oplysninger om, at nogle personer, der var ved at hente våben, var blevet stoppet af politiet. Han kendte oplysningen i forvejen, men han havde ikke skrevet om den tidligere. Han kan ikke oplyse, hvor han kendte oplysningen fra. Han kan meget vel have foreholdt **Tiltalte**, at han kendte til oplysningen på forhånd, da han som journalist gerne vil have en oplysning bekræftet af flere kilder. **Tiltalte** fortalte om episoden. Vidnet har dækket mange af terrorsagerne, og det er ikke nogen hemmelighed, at der er en meget omfattende og åbenlys sikkerhed omkring disse sager. De kom ind på episoden i forbindelse med, at de talte om baggrunden for det store sikkerhedsopbud ved alle terrorsagerne. Det ville have været naturligt, at han i sammenhængen har nævnt, at han kendte episoden, men han husker det ikke. Vidnet har kilder i det islamistiske miljø.

Foreholdt anklageskriftets forhold s og adspurgte, om **Tiltalte** har fortalt ham, at Aktionsstyrken var i nabolejligheden, forklarede vidnet, at han af principielle årsager ikke kan komme ind på, hvem der har sagt/ikke sagt oplysningerne, der står i brødteksten.

Foreholdt teksten i bogen på side 208, nederst, og side 209, øverst, forklarede vidnet, at det er **Tiltalte**, der har sagt det anførte i citat.

Adspurgte af forsvareren forklarede vidnet vedrørende forhold u i anklageskriftet, at han har kilder i politiet og PET.

Vedrørende citatet i forhold y i anklageskriftet: "Vi havde efterretninger om, at de havde planlagt at angribe danske soldater, som var vendt hjem fra Afghanistan" forklarede vidnet, at han ikke tidligere har fået denne oplysning fra PET. P1 har lavet en radioudsendelse, som handlede om, at målet var

hjemvendte soldater. Den blev udsendt 2-3 dage efter udgivelsen af bogen ”Syv år fra PET”, men han var bekendt med, at P1 var på vej med historien. Han vidste ikke, hvor P1 havde oplysningerne fra. Han tror ikke, at han i forbindelse med interviewet foreholdt **Tiltalte** oplysningerne om radiodokumentaren. Vidnet har ikke kendskab til, at oplysningerne skulle have været offentligt fremme andre steder.

Vedrørende citatet i forhold y: ”Efterretningerne gik på, at det skulle ske inden for få dage” forklarede vidnet, at han ikke tidligere har fået denne oplysning fra PET i relation til danske soldater, men anholdelserne skete med den begrundelse, at man mente, at et muligt terrorangreb var under opsejling. Så det var ikke overraskende, at et muligt angreb skulle ske inden for få dage.

Vedrørende citatet i forhold æ i anklageskriftet: ”Vi kendte ham, men han var ikke en, vi overvågede 24 timer i døgnnet. Han var kendt som en person i udkanten af de miljøer, vi interesserede os for, ikke nogen central figur” forklarede vidnet, at han indirekte havde fået denne oplysning tidligere fra PET, da han har fulgt terrorsagerne. I Glostrupsagen blev der bl.a. afspillet aflytninger med personen. Så derfor vidste han, at PET havde kendt til ham siden dengang. Når der under en åben retssag afspilles telefonaflytninger, som PET har foretaget, så opfatter han det som journalist som oplysninger, der kommer fra PET. Han ved ikke, om PET tidligere har omtalt præcis det, der fremgår af citatet, men det virker ret selvindlysende på baggrund af de sager, der er blevet ført.

Vedrørende citatet i forhold ø i anklageskriftet: ”Vi sagde til dem, at hvis vi skulle foretage os noget, så krævede det, at de fortalte os, hvad de vidste” forklarede vidnet, at han ikke tidligere har fået denne oplysning fra PET på den måde, men PET har været involveret i flere forskellige straffesager mod folk, der har tilknytning til PKK. Han kan ikke huske, om han før har hørt formuleringen om, at det har gjort tyrkerne mere velvillige. Udsagnet siger efter hans opfattelse ikke noget om indholdet af samarbejdet med tyrkerne, udover at man taler sammen. Det har han hørt før fra andre. Danmark har fx en forbindelsesofficer i Ankara, som i interviews har fortalt om samarbejdet med den tyrkiske sikkerhedstjeneste i relation til syrienskrigere.

Vidnet har ikke selv skrevet bagsideteksten til bogen. Bagsideteksten blev ikke forelagt **Tiltalte**. Han har fået den sendt til godkendelse, men tog ikke ordentligt stilling til den. Det er en salgstekst, der lover lidt mere, end bogen kan levere. Vidnet synes ikke, at hverken han eller **Tiltalte** ”blotlægger PET-operationerne, de kendte og de ukendte”, og derved lover bagsiden for meget. Han bryder sig heller ikke om formuleringen ”han portrætterer tjenestens dedikerede agenter”, da det kan fremstå som, at der sættes navn og adresse på agenterne.

Vedrørende kapitlet i bogen, der omhandler **Tiltaltes** fratræden, forklarede vidnet, at det var vidnets ide, at det skulle med i bogen. Han mente, at

det skulle med i bogen, da hans ide var at lave en bog om de vigtigste ting, der var sket i [Tiltaltes] tid i PET. Det ville være useriøst at lave en bog, der handlede om [Tiltaltes] tid i PET uden at omtale den store skandale, det var, da han forlod tjenesten.

Adspurgt af forsvareren forklarede vidnet, at tiltalte ikke var begejstret for kapitlet om hans fratræden, men han protesterede ikke imod, at det skulle tages med.

Vedrørende forhold q i anklageskriftet og adspurgt om det er lige så sandsynligt, at han ikke har foreholdt oplysningerne om overvågningskameraer i cellen for [Tiltalte], forklarede vidnet, at han ikke kan huske det. Han tør ikke her i retten sige, at han ikke har gjort det, men han husker det ikke.

Vedrørende forhold ø i anklageskriftet forklarede vidnet, at han har skrevet om sagen vedrørende ROJ TV, men han fulgte den ikke i retten. Han kan ikke huske, om der i sagen blev fremlagt materiale, der kom fra tyrkiske myndigheder.

Forevist forsvarerens tillægsekstrakt nr. 1, side 66-68, artikel fra Ekstra Bladet den 30. maj 2012, forklarede vidnet, at han ikke hørte proceduren i Constant-sagen.

Adspurgt om han tidligere har hørt oplysningen om, at terrorattentatet mod JP/Politikens Hus var en opgave, som [P6] fik i Waziristan og Pakistan, forklarede vidnet, at det fremgår af retsbøgerne og den store mediedækning af sagen. En del af det kildemateriale, han henviser til i bogen, er en svensk radiodokumentar på 80 minutter, hvor en masse medarbejdere fra SÄPO fortæller om sagen. Det pakistanske spor fremgår af udsendelsen, men han husker ikke, om de siger, at han fik opgaven med hjem.
..."

Personlige oplysninger

Der er af Kriminalforsorgen foretaget en personundersøgelse vedrørende tiltalte, hvoraf det blandt andet fremgår, at tiltalte er fundet egnet til betinget dom, herunder med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at han er direktør i og medjejer af [Virksomhed (Virks.)]. De er to direktører. Tiltalte har ansvaret for de ydelser, virksomheden leverer. Det vil være vanskeligt at sætte en anden person i hans sted i virksomheden, da virksomheden i høj grad er bygget op af og omkring ham. Virksomheden har ca. 20 ansatte, som primært har en baggrund i PET.

Om de konsekvenser sagen har haft for ham, har tiltalte forklaret, at han har brugt meget tid på sagen, og [Virks.] er stadig en relativ ny virksomhed. Det

har også været en belastning, at der har været stor medieinteresse for sagen. Det har også givet opmærksomhed i forhold til hans rolle som direktør i **Virks.** Med hans baggrund som tidligere PET-chef og chef i Justitsministeriet har det også været en belastning pludselig at være sigtet og tiltalt i en straffesag

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Anklagemyndighedens og tiltaltes synspunkter

Anklagemyndigheden og forsvareren har i medfør af retsplejelovens § 878, stk. 2, afgivet en skriftlig oversigt over procedurens indhold med angivelse af de hovedsynspunkter, der gøres gældende.

Retsgrundlaget

Straffeloven

Straffelovens § 152, der er affattet ved lov nr. 573 af 19. december 1985 om ændring af borgerlig straffelov (Tavshedspligt) har følgende ordlyd:

”§ 152. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Begås det i stk. 1 nævnte forhold med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.”

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende i de almindelige bemærkninger, jf. lovforslag nr. L 6, fremsat den 2. oktober 1985, FT 2005-06:

” ...

Formålet med lovforslaget er at afklare visse tvivlsspørgsmål ved fortolkningen af de gældende bestemmelser om tavshedspligt i straffelovens § 152 og § 264 b og på forskellige punkter at forenkle og tydeliggøre bestemmelseernes indhold.

...”

Indtil lovændringen i 1985 var § 152, stk. 1, affattet således:

”§ 152. Røber nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, hvad han i tjenestens eller hvervets medfør har erfaret som hemmelighed, eller hvad der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller udnytter han uberettiget sådan kundskab, straffes han med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 1 år. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, kan straffen stige til fængsel i 3 år.”

Lovforslaget, som lå til grund for lovændringen i 1985 byggede på betænkning nr. 998/1984 om tavshedspligt og på Straffelovrådets udtalelse af 13. maj 1985 om straffelovens regler om krænkelse af tavshedspligt.

Af forarbejderne til loven fremgår, at et flertal af Tavshedspligtsudvalget havde foreslået:

” ...
at bestemmelserne udbygges, således at de kommer til at indeholde en mere udførlig beskrivelse af de hensyn, der kan føre til, at en oplysning må anses for fortrolig, end den nuværende henvisning til, hvad der er ”erfaret som hemmelighed”, ”privatlivet tilhørende hemmeligheder” og forholdets natur. Således har man bl.a. på baggrund af reglerne i offentlighedslovens § 2 søgt at udarbejde en oversigt over de hensyn, der kan begrunde, at oplysninger må anses for fortrolige.
...”

Af forarbejderne fremgår endvidere, at Straffelovrådet gav udtryk for betænkeligheder ved den af flertallet foreslåede ordning:

” ...
Straffelovrådet fremhæver i den forbindelse, at den foreslåede opregning af hensyn, som begrunder en pligt til hemmeligholdelse, i realiteten ikke rummer nogen afgrænsning af væsentlig værdi. På den ene side vil de opregnede hensyn efter rådets opfattelse ikke i alle tilfælde tale afgørende for en tavshedspligt. Det vil de ganske vist ofte gøre, og de opregnede hensyn vil da som regel have en så selvfølgelig karakter, at det ikke er af nogen selvstændig betydning at se dem nævnt i loven. Men i andre tilfælde vil det være nødvendigt at anlægge et konkret skøn over, om de anførte hensyn med fornøden styrke taler for nødvendigheden af at hemmeligholde oplysninger. På den anden side omfatter den foreslåede ordning ganske generelt andre offentlige og private interesser end de i øvrigt opregnede og sætter derfor ingen grænser for, hvilke hensyn der kan lægges vægt på (forudsat at hensynene findes at være væsentlige).

Det er efter Straffelovrådets opfattelse af stor betydning, at den enkelte person, der er ansat i offentlig tjeneste eller hverv eller handler i medfør af kontrakt med eller beskikkelse fra det offentlige, har mulighed for at kende omfanget af den tavshedspligt, som gælder på vedkommende arbejdsområde. Efter Straffelovrådets opfattelse må man være varsom med at efterlade det indtryk, at tavshedspligt kan afgrænses i formler, der er fælles for alle de i udkastet nævnte persongrupper. Selv inden for hovedgruppen - de i § 152 nævnte ansættelser i offentlig tjeneste eller hverv - kan afgrænsningen af tavshedspligten bero på mange forskellige forhold, herunder oplysningens karakter, arten og graden af den over- eller underordnede stilling, som den offentlig ansatte beklæder, og den situation, i hvilken spørgsmålet om at videregive oplysninger bliver aktuel. Det er efter Straffelovrådets opfattelse først og fremmest et anliggende for den ikke-strafferetlige lovgivning (herunder en forvaltningslov) og for de administrative myndigheder at klargøre de generelle og specielle retningslinier for afgrænsningen af tavshedspligten. Denne afgrænsning kan få betydning i situationer, hvor der ikke primært er spørgsmål om ansvar efter straffeloven, men f.eks. om disciplinært ansvar.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør der formentlig fortsat være mulighed for en specifikation af tavshedspligt gennem tjenestebefalinger o.l.
..."

Justitsministeriet tilsluttede sig Straffelovrådets betæneligheder, og lovforslaget blev derfor udarbejdet i overensstemmelse med Straffelovrådets lovudkast.

Om en oplysning må anses for fortrolig beror således hovedsagelig på normer uden for straffeloven.

Forvaltningsloven

Forvaltningslovens § 27 lyder således:

" ...

Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger om

- 1) enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold og
- 2) tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold el.lign., for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningerne angår, at oplysningerne ikke videregives.

Stk. 2. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har desuden tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, når det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Det samme gælder, når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse el.lign.

Stk. 3. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har herudover tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, når det er nødvendigt at hemmeligholde en oplysning til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser, herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer.

Stk. 4. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har endvidere tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger, som det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde for at varetage væsentlige hensyn til

- 1) forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt straffuldbyrdelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning,
...
- 5) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

Stk. 5. Inden for den offentlige forvaltning kan der kun pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1-4.
..."

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende i de almindelige bemærkninger, jf. lovforslag nr. L 145, fremsat den 7. februar 2013, FT 2012-13:

"...

4.3.11. Tavshedspligt

...

4.3.11.3. Justitsministeriet er på baggrund af det, som Offentlighedskommissionen har anført, jf. pkt. 4.3.11.2, enig med kommissionen i, at forvaltningslovens § 27, stk. 1, bør ændres således, at de oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen, formuleringsmæssigt kommer til at svare til oplysninger, der er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i forslaget til offentlighedsloven §§ 30-33, som er identiske med §§ 30-33 i kommissionens lovudkast.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det anførte ikke indebærer, at der i alle tilfælde vil være sammenfald mellem de oplysninger, der kan undtages fra aktindsigt efter §§ 30-33 i forslaget til offentlighedsloven (og lovudkastet), og de oplysninger, der er fortrolige efter forvaltningslovens § 27. Der kan således henvises til den situation, hvor dokumenter fra konkrete personalesager (tillige) indgår i generelle personalesager eller i andre sager. I sådanne tilfælde vil der normalt - på baggrund af de hensyn, der ligger bag § 21, stk. 2, i forslaget til offentlighedsloven, der viderefører den gældende lovs § 2, stk. 2, 2. pkt. - kunne gives afslag på aktindsigt i de nævnte dokumenter fra den konkrete sag efter § 33, nr. 5, i forslaget til offentlighedsloven. De pågældende oplysninger vil derimod ikke nødvendigvis (efter en konkret vurdering) være fortrolige efter forvaltningslovens § 27. Der henvises også til pkt. 4.1.2 i de almindelige bemærkninger i det samtidig fremsatte forslag til en ny offentlighedslov.

Der henvises i øvrigt til nærværende lovforslags § 1, nr. 11 (forslaget til forvaltningslovens § 27, stk. 1-4), og bemærkningerne hertil.
 ..."

Af de særlige bemærkninger til § 27, stk. 1-4, i forarbejderne fremgår bl.a. følgende:

”...

Det bemærkes, at der med de foreslåede ændringer i § 27 ikke tilsigtes en ændring i forhold til kredsen af oplysninger, som er omfattet af tavshedspligt. Der kan dog siges at ske en yderst begrænset indskrænkning af området for tavshedspligt ved den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 1, nr. 1, i forbindelse med, at udtrykket ”private” erstatter udtrykket ”personlige” i den gældende bestemmelse i forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 6, jf. herved også betænkningens side 738.

...”

Offentlighedsloven

Offentlighedslovens § 31-33 har følgende ordlyd:

”...

§ 31. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar.

Undtagelse af oplysninger af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v.

§ 32. Retten til aktindsigt kan af hensyn til rigets udenrigspolitiske inte-

resser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, begrænses, i det omfang fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser el.lign.

Stk. 2. Retten til aktindsigt kan herudover begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer.

Undtagelse af visse andre oplysninger

§ 33. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til:

- 1) Forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser, straffuldbyrdelse og lign. og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning.

...

- 5) Private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

...”

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende i de almindelige bemærkninger, jf. lovforslag nr. L 144, fremsat den 7. februar 2013, FT 2012-13:

”...

4.1. Videreførelse, herunder lovfæstelse og præcisering af gældende ret

4.1.1. Offentlighedskommissionens forslag

...

4.1.1.17. Den gældende offentlighedslov indeholder i § 13 en række bestemmelser, hvorefter oplysninger kan undtages fra retten til aktindsigt, hvis det er nødvendigt til beskyttelse af en række nærmere opregnede offentlige eller private interesser. Der henvises herom til pkt.

3.4.3.3.

Retstilstanden efter bestemmelsen i § 13 foreslås med Offentlighedskommissionens lovudkast videreført. Kommissionen foreslår dog dels for at foretage en præcisering af gældende ret (efter § 13, stk. 1, nr. 1-2), dels af redaktionelle grunde, at der foretages visse ændringer, herunder at bestemmelsen opdeles i tre bestemmelser, jf. lovudkastets §§ 31-33.

...”

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende i de særlige bemærkninger til § 31:

” ...

Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 1, idet det dog er præciseret, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar.

Det er således præciseret, at kravet efter den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 1, om, at der i det enkelte tilfælde efter en konkret vurdering påvises en nærliggende risiko for, at statens sikkerhed m.v. vil lide skade af betydning, ikke finder anvendelse i forhold til oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen.

Det er dog en betingelse for, at retten til aktindsigt kan begrænses, at det er af *væsentlig* betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Udtrykket »væsentlig betydning«, der skal forstås i overensstemmelse med den tavshedspligt, som gælder i forhold til oplysninger, der skal hemmeligholdes for at varetage væsentlige hensyn til statens sikkerhed og rigets forsvar, indebærer, at oplysninger, der er af uvæsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar, ikke vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

Efter bestemmelsen kan oplysninger undtages fra retten til aktindsigt f.eks. af hensyn til beskyttelse af statsministerens personlige sikkerhed, til beskyttelse af udsendt ambassadepersonales sikkerhed, beskyttelse af operationssikkerhed for udsendte militære styrker eller beskyttelse af et ministeriums it-sikkerhed.

...

I § 34 - der indholdsmæssigt svarer til den gældende lovs § 13, stk. 2 - er det fastsat, at der som udgangspunkt skal gives aktindsigt i den del af dokumentets indhold, der ikke kan undtages efter lovforslagets § 31 (delvis aktindsigt).

...”

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende i de særlige bemærkninger til § 33:

” ...

I forhold til nr. 1 bemærkes, at det med denne bestemmelse forudsættes, at der efter en konkret vurdering vil kunne undtages oplysninger om politiets efterforskningsteknikker eller lignende interne oplysninger hos politiet eller en anden myndighed, som ikke indgår i en konkret sag inden for strafferetsplejen, fra retten til aktindsigt med henvisning til, at det ville kunne forringe mulighederne for politiet m.v. for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, hvis de pågældende oplysninger kom til offentlighedens kundskab.

...”

Af betænkning nr. 1510/2009 om Offentlighedsloven – bind 2, kapitel 17, "Oplysninger undtaget fra aktindsigt", fremgår følgende om den tidligere gældende § 13 i offentlighedsloven:

” ...

4.2.1.1. Bestemmelsens baggrund og formål

Bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 1, har følgende ordlyd:

”§ 13. Retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til

- 1) statens sikkerhed eller rigets forsvar. [...].”

Bestemmelsen i §13, stk. 1, nr. 1 – der svarer til 1970-lovens § 2, stk. 2, nr. 1, første og andet led samt 1963-kommissionsudkastet § 2, stk. 1, nr. 1 – tilgodeser centrale offentlige interesser, nemlig hensynet til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

Det er i bemærkningerne til 1970-lovens § 2, stk. 2, nr. 1, anført, at dokumenter, som har betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar, i almindelighed ikke vil kunne udleveres, jf. Folketingstidende 1969-70, tillæg A, sp. 588, samt bemærkningerne til den tilsvarende bestemmelse i jf. betænkning nr. 325/1963, side 62.

4.2.1.2. Bestemmelsens indhold

....

Det er principielt uden betydning for afgørelsen af, om et dokument, der er omfattet af bestemmelsen, kan undtages fra aktindsigt, at det pågældende dokument er fortroligstemplett (yderst hemmeligt, hemmeligt, fortroligt osv.), jf. dog for så vidt angår fortroligstemplede dokumenter, der er omfattet af § 13, stk. 1, nr. 2,, nedenfor pkt. 4.2.2.1. Påtegninger af denne karakter kan dog være af betydning for, hvilke ansatte inden for en myndighed der er kompetente til at træffe afgørelse om, hvorvidt en aktindsigtsbegæring skal imødekommes.

...”

PET- loven

Af PET-loven (lov nr. 604 af 12. juni 2013 om Politiets Efterretningstjeneste med senere ændringer) fremgår blandt andet følgende:

” ...

§ 1. Politiets Efterretningstjeneste har til opgave at:

- 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens

- selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v., jf. straffelovens kapitel 12 og 13,
- 2) udarbejde trusselsvurderinger,
 - 3) bistå det øvrige politi,
 - 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkelt-sager,
 - 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser,
 - 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og
 - 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

Stk.2. Justitsministeren kan bestemme, at andre opgaver, der har sammenhæng med de i stk. 1, nr. 1-7, nævnte, henlægges til Politiets Efterretningstjeneste.

...

Kapitel 5. Intern behandling af oplysninger

...

§ 7...

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger.

...

Kapitel 8. Regler om indsigt m.v.

§ 12. En fysisk eller juridisk person har ikke ret til indsigt i oplysninger, som Politiets Efterretningstjeneste behandler om vedkommende, eller ret til indsigt i, hvorvidt tjenesten behandler oplysninger om vedkommende.

Stk. 2. Hvis særlige forhold taler for det, kan Politiets Efterretningstjeneste give hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i stk. 1.

§ 13. En fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne, jf. § 16, stk. 1, om at undersøge, hvorvidt tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom.

Stk. 2. Konstateres det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1, at Politiets Efterretningstjeneste behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse oplys-

ninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.

Stk. 3. Hvis særlige forhold taler herfor, kan Tilsynet med Efterretningstjenesterne pålægge tjenesten at give hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i § 12, stk. 1.

Stk. 4. En person, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse.

§ 14. Politiets Efterretningstjenestes virksomhed er undtaget fra lov om offentlighed i forvaltningen. Dog gælder § 13 i lov om offentlighed i forvaltningen. Herudover finder lov om offentlighed i forvaltningen med undtagelse af § 8 anvendelse for Politiets Efterretningstjenestes sager om administrative forhold. Politiets Efterretningstjenestes virksomhed er endvidere undtaget fra forvaltningslovens kapitel 4-6, fra databeskyttelsesloven og Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, jf. § 3, stk. 2, i databeskyttelsesloven, og fra lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger, jf. § 1, stk. 2, i lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger.

...”

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende i de særlige bemærkninger til § 14, jf. lovforslag nr. L 161, fremsat den 27. februar 2013, FT 2012-13:

”...

Det følger af bestemmelsen, at PETs virksomhed undtages fra lov om offentlighed i forvaltningen, dog bortset fra § 6, stk. 1, om notatpligten, fra persondataloven og fra forvaltningslovens kapitel 4-6 om aktindsigt, partshøring, begrundelse mv. I stedet for indsichtsreglerne i disse love træder de foreslåede bestemmelser om indsigt i lovforslagets §§ 12 og 13. Det følger allerede af persondatalovens § 2, stk. 11, at loven ikke gælder for PETs virksomhed, men det er fundet hensigtsmæssigt, at dette samtidig udtrykkeligt nævnes i § 14.

Efter *stk. 2* kan justitsministeren bestemme, at forvaltningslovens kapitel 4-6 og persondatalovens kapitel 8-10 om indsigt helt eller delvist finder anvendelse for behandling af personoplysninger for PET vedrørende tjenestens egne personalesager og sikkerhedsgodkendelsessager. I disse sager vil der kunne være et særligt behov for indsigt, og hensynet til den pågældende vil efter omstændighederne kunne veje tungere end hensynet til at hemmeligholde oplysningerne.

Ved »tjenestens egne personalesager« forstår alene sager vedrørende ansættelse af personale i PET og ikke sager om ansættelse af personale

i politiet eller Rigspolitiet i øvrigt. Ved egne »sikkerhedsgodkendelsesser« forstås de sager, som PET behandler, når ansatte i politiet, herunder PET, påtænkes bemyndiget til indsigt i klassificerede dokumenter (sikkerhedsgodkendt). Som nævn under pkt. 3.1.6 i lovforslagets almindelige er det i disse tilfælde PET, der træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse. Bestemmelsen omfatter derimod ikke de tilfælde, hvor PET på vegne af en myndighed uden for politiet foretager en personsikkerhedsundersøgelse til brug for den pågældende myndigheds afgørelse om sikkerhedsgodkendelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.2 og 7.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

...

Af de almindelige bemærkninger i forarbejderne til loven fremgår bl.a. følgende:

”...

4.1. Gældende ret

Der eksisterer ikke i dag en samlet lovregulering af, hvornår PET må indsamle, indhente, anvende, registrere, opbevare eller på anden måde behandle oplysninger som led i sin virksomhed. F.eks. gælder persondataloven ikke for PET, jf. lovens § 2, stk. 11.

PET er som offentlig myndighed underlagt almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger, herunder princippet om saglig forvaltning. Dette indebærer bl.a., at PET alene må behandle oplysninger i tilfælde, hvor behandlingen er sagligt begrundet. Om dette krav er opfyldt beror på en vurdering af, om behandlingen af de pågældende oplysninger er af betydning for varetagelsen af de opgaver, som PET skal varetage.

For så vidt angår fortrolige oplysninger vil medarbejdere hos PET være omfattet af de almindelige forvaltningsretlige regler om tavshedspligt i straffelovens § 152-152 f og forvaltningslovens §§ 27-32.

Ud over de almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger, som gælder generelt for offentlige myndigheder, har det nærmere regelgrundlag for PETs behandling af oplysninger først og fremmest bestået af administrative bestemmelser fastsat af Justitsministeriet eller af tjenesten selv.

...

7. Indsigt i oplysninger hos politiets Efterretningstjeneste:

...

7.2. Udvalgets overvejelser

...

Ved vurderingen af spørgsmålet om indsigtsret må der imidlertid efter udvalgets opfattelse lægges vægt på, at efterretningstjenesten også for fremtiden fuldt ud skal kunne varetage sine opgaver. Ligeledes må der lægges vægt på det særlige hensyn til fortrolighed, der knytter sig til efterretningstjenestens virksomhed.

Hensynet til aktuelle sager om undersøgelser med henblik på at forebygge og opklare forbrydelser taler ifølge udvalget med betydelig vægt for, at der ikke gives indsigt i efterretningstjenestens oplysninger. Dette hensyn gør sig imidlertid også gældende i sager, hvor oplysningerne ikke længere skønnes at have interesse for PET, idet en ret til indsigt vil kunne give viden om PETs arbejdsmetoder, samarbejdspartnere, kilder mv. og vil kunne påvirke efterretningstjenestens fremtidige virksomhed i negativ retning. Indsigt i den enkelte sag kan måske forekomme ubetænkelig, men oplysninger fra flere sager vil kunne sammenholdes på en sådan måde, at oplysningerne giver information om f.eks. kilder og arbejdsmetoder.

Hensynet til udenlandske samarbejdspartnere taler efter udvalgets opfattelse også imod en indsigtsret. Samarbejdet med andre landes efterretningstjenester om udveksling af oplysninger bygger således generelt på, at oplysningerne behandles fortroligt. Udenlandske samarbejdspartnere vil blive tilbageholdende med at give oplysninger til den danske efterretningstjeneste, hvis der er risiko for, at modtagne personoplysninger ikke behandles fortroligt. Det siger ifølge udvalget sig selv, at PETs muligheder for i fremtiden at løse sine opgaver vil blive forringet, hvis udenlandske efterretningstjenester begrænser samarbejdet med tjenesten på grund af risiko for, at oplysningerne ikke kan behandles fortroligt.

Hensynet til at beskytte tredjemand taler efter udvalgets opfattelse ligeledes mod en indsigtsret. Der vil således kunne være knyttet alvorlige skadevirkninger i forhold til en kilde eller lignende, hvis kilden kunne identificeres. Som en afledt virkning heraf ville PETs muligheder for i fremtiden at få personer til at bidrage med oplysninger af interesse for tjenesten kunne blive forringet. Selv om PET ikke skulle give navne på kilder mv. til en person, der søgte indsigt, ville der kunne være risiko for, at kilden kunne identificeres gennem andre oplysninger.

Der er således efter udvalgets opfattelse en række hensyn, som med betydelig vægt taler imod at give ret til direkte indsigt i oplysninger hos PET. Det gælder navnlig hensynet til efterretningstjenestens fremtidige

virke og hensynet til beskyttelse af enkeltpersoner.

Udvalget har overvejet, om persondatalovens indsichtsregler skal sættes i kraft for PET. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at de ovenfor nævnte generelle hensyn mod indsichtsret taler afgørende imod, at der efter begæring fra en borger i almindelighed gives indsigt i personoplysninger, der behandles af PET. Ikraftsættelse af persondatalovens indsichtsregler med en hovedregel om indsichtsret og nogle nærmere bestemte undtagelser ville efter udvalgets opfattelse ikke give et retvisende billede af den praksis, der nødvendigvis må udformes i tilslutning til disse bestemmelser, hvis formålet med PETs behandling af personoplysninger og de bagved liggende undersøgelser ikke skal kompromitteres.

Udvalget henviser i den forbindelse til PETs praksis efter offentlighedsloven, hvor realiteten efter udvalgets opfattelse er, at PET ikke giver indsigt efter offentlighedslovens regler og heller ikke be- eller afkræfter, at oplysninger om en enkeltperson behandles. PET har efter det oplyste kun i ganske særlige tilfælde fraveget denne praksis. Som eneste eksempel er nævnt tilfælde, hvor det ville kunne få alvorlige psykiske skadevirkninger for en person, hvis personen ikke fik oplyst, at vedkommende ikke var registreret hos PET. Når det reelle forhold er, at der af hensyn til tjenestens arbejdsopgaver ikke kan gives indsigt, forekommer det efter udvalgets opfattelse ikke meningsfyldt i lovsform at beskrive retstilstanden således, at der i almindelighed er ret til indsigt. Det er således udvalgets opfattelse, at persondatalovens regler om indsichtsret ikke bør sættes i kraft for PET.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at en parallelitet mellem persondatalovens, forvaltningslovens og offentlighedslovens regler om indsigt kan opnås ved, at der i loven indsættes en bestemmelse om, at der generelt ikke er direkte indsichtsret i personoplysninger, der behandles for PET.

Det er ikke nævnt i udvalgets kommissorium, at udvalget skal overveje ændringer i forvaltningsloven og offentlighedsloven. Udvalget finder imidlertid anledning til at bemærke, at en konsekvens af udvalgets principielle holdning, hvorefter spørgsmålet om direkte indsichtsret bør vurderes uafhængigt af, hvorledes en personoplysning konkret behandles, må være, at PETs behandling af personoplysninger i det hele må undtages fra reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven om aktindsigt. Udvalget foreslår derfor, at PET bør undtages fra offentlighedsloven og forvaltningslovens kapitel 4-6. Dog vil offentlighedslovens § 6 om notatpligt efter udvalgets opfattelse fortsat skulle gælde for PET.

I forbindelse med PETs behandling af egne personalesager og egne sikkerhedsgodkendelsessager taler særlige hensyn for, at persondata-

vens kapitel 8-10 og forvaltningslovens kapitel 4-6 efter omstændighederne kan bringes i anvendelse. Udvalget finder, at der derfor i en lov om PET bør indsættes en bemyndigelsesbestemmelse for justitsministeren til at bestemme, at reglerne i persondatalovens kapitel 8-10 og forvaltningslovens kapitel 4-6 helt eller delvis skal gælde for PETs behandling af egne personalesager og for sikkerhedsgodkendelsessager.

Der kan efter udvalgets opfattelse forekomme særlige forhold, hvor den registrerede har en så afgørende interesse i at få kendskab til, om PET behandler oplysninger om den pågældende og i bekræftende fald at få hel eller delvis indsigt i oplysningerne, at det generelle hemmeligholdelseshensyn bør vige.

Udvalget finder, at det i sådanne tilfælde bør være muligt at pålægge PET at give oplysning om, at der ikke behandles oplysninger om en person, eller at give personen hel eller delvis indsigt i de oplysninger, der behandles. En sådan indsigtsret bør kunne gives af PET selv eller af PET efter pålæg fra tilsynet.

Det er med mellemrum forekommet, at der i den offentlige debat er fremkommet sensitive oplysninger om enkeltpersoners forhold, som angives at hidrøre fra PETs arkiver mv. Såfremt afgørende modhensyn ikke gør sig gældende, kan rimelighedshensyn efter udvalgets opfattelse tale for, at PET eller tilsynet kan be- eller afkræfte, om oplysningerne kan hidrøre fra PETs materiale og i bekræftende fald at give de pågældende hel eller delvis indsigt i oplysningerne.

Der kan endvidere tænkes tilfælde, hvor en uberettiget behandling af personoplysninger har påført en person en væsentlig økonomisk eller ikke-økonomisk skade. Også i sådanne tilfælde bør det være muligt at give den skadelidte hel eller delvis indsigt i PETs oplysninger, hvis ikke afgørende hensyn taler imod.

Desuden kan det ifølge udvalget komme på tale at give indsigt, hvis manglende indsigt vurderes at have afgørende psykologiske skadevirkninger for personen, og afgørende hensyn mod indsigt ikke gør sig gældende.

Uanset det anførte ligger der efter udvalgets opfattelse en række tungtvejende hensyn bag reglerne om indsigtsret. Udvalget finder imidlertid, at disse hensyn i væsentligt omfang vil kunne varetages ved, at der gives den enkelte borger en indirekte indsigtsret. Udvalget foreslår, at indholdet af en sådan indsigtsret skal være, at tilsynet efter anmodning fra en borger, skal kunne undersøge, om PET behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynsmyndigheden skal være borgerens garant for, at PET ikke uberettiget behandler oplysninger om borgeren. Heri ligger, at tilsynsmyndigheden skal kunne pålægge PET at slette oplys-

ninger, som PET efter tilsynsmyndighedens opfattelse behandler med urette. Af tilsynets meddelelse til borgeren om den undersøgelse, der er foretaget på den pågældendes vegne, skal imidlertid alene kunne udledes, at der ikke uberettiget behandles oplysninger om borgeren, og ikke om der slet ikke behandles eller har været behandlet oplysninger, om der tidligere uberettiget har været behandlet oplysninger, eller om der berettiget behandles oplysninger.

For at sikre sig mod, at en person løbende fremsætter anmodning til Tilsynet med Efterretningstjenesterne, bør tilsynet kunne fastsætte en tidsfrist for, hvornår en ny begæring vil blive realitetsbehandlet af tilsynet, f.eks. efter 6 måneder, således som det kendes fra persondatalovens § 33.

Der henvises i øvrigt til betænkningens side 364-371.

..."

Retsplejeloven

Retsplejelovens § 729 a og § 729 c indeholder regler om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt i en verserende straffesag.

Af retplejelovens § 729 a fremgår:

”...

Stk. 3. Forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Forsvareren skal have udleveret kopi af materialet, i det omfang det uden ulempe kan kopieres. Forsvareren må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre. Politiet giver samtykke, hvis det findes ubetænkeligt. Med hensyn til materiale, der er omfattet af § 871, stk. 1 og stk. 2, nr. 5, kan samtykke dog kun nægtes af de i stk. 4 nævnte grunde.

Stk. 4. Hvis det er nødvendigt af hensyn til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemand, herunder til et vidnes sikkerhed, eller til efterforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, kan politiet give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som forsvareren har modtaget fra politiet. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

...”

Af retsplejelovens § 729 c, fremgår bl.a. følgende:

”...

Retten kan efter anmodning fra politiet bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter §§ 729 a og 729 b fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til

- 1) fremmede magter,
- 2) statens sikkerhed,
- 3) sagens opklaring,
- 4) tredjemands liv eller helbred,
- 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, eller
- 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 kan ikke træffes, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar.

Stk.3. Gør hensyn som nævnt i stk. 1 sig kun gældende for en del af materialet, skal forsvareren eller sigtede gøres bekendt med det øvrige indhold af materialet.

Stk.4. Afgørelsen træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, der begrundet en fravigelse fra §§ 729 a og 729 b. Træffer retten afgørelse om, at fravigelsen skal gælde indtil videre, skal retten på ny vurdere fravigelsen, før hovedforhandlingen indledes. Træffer retten afgørelse om, at fravigelsen skal gælde i et nærmere fastsat tidsrum, kan afgørelsen forlænges ved senere kendelse. Rettens afgørelse kan kæres.

Stk.5. Inden retten træffer afgørelse, skal der beskikkes en advokat for sigtede, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig. Advokaten beskikkes fra den særlige kreds af advokater, der er nævnt i stk. 6. Advokaten skal underrettes om alle retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens kendelse om fravigelse fra §§ 729 a og 729 b, og er berettiget til at overvære disse samt til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. § 785, stk. 1, 2.-5. pkt., og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.6. Justitsministeren antager for hver landsrets område et antal advokater, der kan beskikkes efter stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om de pågældende advokater, herunder om vagtordninger, om vederlag for at stå til rådighed og om sikkerhedsmæssige spørgsmål.

...”

Af forarbejderne til retsplejelovens § 729 c, der - som § 745 b - blev indført

ved lov nr. 436 af 10. juni 2003, fremgår bl.a. følgende af de almindelige bemærkninger, jf. lovforslag nr. L 218, fremsat den 23. april 2003:

” ...

3.3.2. Begrænsning i forsvarerens aktindsigt mv.

...

3.3.2.2.

...

Tilsvarende er der i praksis et behov for at kunne hemmeligholde fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder i de meget få tilfælde, hvor disse oplysninger overhovedet indgår i sagen. Der kan f.eks. være tale om mere tekniske oplysninger om eksempelvis politiets aflytningsudstyr eller hidtil hemmeligholdte oplysninger om den konkrete gennemførelse af en aflytning. Det vil kunne give anledning til betydelige problemer for politiets fremtidige efterforskningsmuligheder, hvis sådanne oplysninger spredtes i kriminelle miljøer. Samtidig vil disse oplysninger som oftest være uden betydning for varetagelsen af sigtedes eller tiltaltes forsvar.

...

3.3.2.3.

...

... Det følger af det almindelige proportionalitetsprincip, at politiet ved vurdering af, hvilken form for begrænsning, der skal gøres i forhold til forsvarerens adgang til aktindsigt, skal anvende den mindst indgribende foranstaltning. Det må imidlertid antages, at et pålæg kun sjældent vil være tilstrækkeligt til at sikre varetagelsen af et hensyn til fremmede magter eller statens sikkerhed.

...”

Efter sagens afslutning har den tiltalte ret til en domsudskrift, jf. retsplejelovens § 219 a. stk. 5, og til aktindsigt i dokumenter, der vedrører sagen, herunder indførsler i retsbøgerne, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 1. Retten til aktindsigt kan dog efter stk. 4 begrænses i det omfang:

” ...

- 1) ansøgeren efter reglerne i denne lovs anden og fjerde bog har været afskåret fra at gøre sig bekendt med oplysninger i sagen,
- 2) det er af afgørende betydning for statens sikkerhed, medmindre ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv taler imod,
- 3) fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser,
- 4) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner eller
- 5) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for hen-

synet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller for særlige hensyn til beskyttelse af medsigtede, vidner eller andre.

..."

Aktindsigt for andre end den tiltalte er bl.a. reguleret i retsplejelovens § 41 a, § 41 b og 41 d:

”...

§ 41 a. Enhver kan forlange at få adgang til at gennemse en doms konklusion, når anmodning herom fremsættes inden 1 uge efter dommens afsigelse.

§ 41 b. Enhver kan forlange at få udleveret kopi af domme og kendelser samt af beslutninger om sagsomkostninger i borgerlige sager.

Stk. 2. Retten til aktindsigt omfatter ikke

- 1) de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a og 43 b samt § 536 omhandlede sager,
- 2) straffesager, der er endeligt afsluttet for mere end 1 år siden, medmindre aktindsigt søges til brug for videnskabelig forskning eller af redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedium til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde,
- 3) kendelser i straffesager, der ikke er endeligt afsluttet, medmindre aktindsigt søges af personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde,
- 4) forklaringer, der er afgivet i lukkede retsmøder, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, eller
- 5) forklaringer, der er omfattet af et referatforbud.

Stk.3. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang

- 1) det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed,
- 2) fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser el.lign.,
- 3) det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
- 4) det af ganske særlige grunde er påkrævet af hensyn til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller
- 5) dommen eller kendelsen indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder og offentlighedens indsigt i retssager findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende, der ikke kan varetages ved anonymisering i medfør af § 41 e, stk. 4.

...

§ 41 d. Den, der har en individuel, væsentlig interesse i et konkret rets-

spørgsmål, kan forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der vedrører en borgerlig sag eller en straffesag, herunder indførsler i retsbøgerne, i det omfang dokumenterne har betydning for vurderingen af det pågældende retsspørgsmål. Det samme gælder forurettede i straffesager eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende. I straffesager gælder retten til aktindsigt først, når sagen er endeligt afsluttet.

...

Stk.3. Retten til aktindsigt omfatter ikke interne dokumenter. Som interne dokumenter anses

- 1) dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående,
- 2) voteringsprotokoller og andre referater af rettens rådslagninger og afstemninger og
- 3) brevveksling mellem forskellige enheder inden for politiet og anklagemyndigheden.

Stk. 4. Dokumenter omfattet af stk. 3, der afgives til udenforstående, mister deres interne karakter, medmindre afgivelsen sker af retlige grunde, til forskningsmæssig brug eller af andre lignende grunde.

Stk. 5. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang

- 1) en part efter reglerne i denne lovs anden, tredje og fjerde bog har været afskåret fra at gøre sig bekendt med oplysninger i sagen,
- 2) det er af afgørende betydning for statens sikkerhed, medmindre ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv taler imod,
- 3) fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser,
- 4) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
- 5) dokumentet indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder og ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende, der ikke kan varetages ved anonymisering i medfør af § 41 e, stk. 4, eller
- 6) ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til en straffesags dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller for særlige hensyn til beskyttelse af sigtede, tiltalte, vidner eller andre.

”...

Rettens begrundelse og afgørelse

Indledende bemærkninger

Hovedbevistemaet i sagen er, om oplysningerne i de enkelte citater er fortrolige.

Det fremgår af straffelovens § 152, stk. 3, at en oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Som anført under retsgrundlaget beror spørgsmålet, om en oplysning er fortrolig, hovedsagelig på normer uden for straffeloven. Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne til PET-loven, at medarbejdere hos PET for så vidt angår fortrolighed vil være omfattet af de almindelige forvaltningsretlige regler om tavshedspligt i straffelovens §§ 152-152 f og forvaltningslovens §§ 27-32.

Spørgsmålet er i den forbindelse, om der gælder en særlig norm for fortrolighed for PET.

PET har ifølge PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 1, bl.a. til opgave at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v., jf. straffelovens kapitel 12 og 13.

Karakteren af PET's opgaver betyder, at navnlig bestemmelserne i forvaltningslovens § 27, stk. 2, 1. pkt. (statens sikkerhed) og stk. 4, nr. 1 (væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser) er relevante ved vurderingen af, om oplysningerne i de enkelte citater er fortrolige. Relevante er herudover bestemmelserne i forvaltningslovens § 27 stk. 1, nr. 1 (enkeltpersoners private forhold) og stk. 4, nr. 5 (væsentlige hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet), og de bestemmelser i offentlighedslovens § 31-33, der formuleringsmæssigt svarer til bestemmelserne i forvaltningslovens § 27.

Det må ved vurderingen indgå, at PET i medfør af § 57 i sikkerhedscirkulæret (cirkulære nr. 10338 af 17. december 2014) har bestemt, at reglerne i kapitel A om bl.a. klassifikation skal finde anvendelse på alle informationer af sikkerhedsmæssig betydning, som behandles af PET, og at de fleste informationer, der behandles af PET klassificeres, jf. herved PET's brev af 20. februar 2017 (bilag 1-3). Af brevet fremgår, at de klassifikationsgrader, der hyppigst anvendes i PET, er FORTROLIGT og HEMMELIGT. Som eksempler på, hvordan oplysninger klassificeres, nævnes, at operative oplysninger som udgangspunkt klassificeres FORTROLIGT, og at kildeoplysninger som udgangspunkt klassificeres HEMMELIGT. Oplysninger om PET's kilders identitet klassificeres som YDERST HEMMELIGT. Oplysninger om administrative forhold klassificeres som udgangspunkt, da visse oplysninger om fx

PET's personalemæssige forhold eller om PET's indkøb af it-udstyr og teknisk udstyr kan afdække PET's kapaciteter. Oplysninger, der stammer fra åbne kilder, klassificeres, hvis oplysningen om, at PET har udvist interesse for emnet, vil afdække PET's operative mål.

Det må ved vurderingen endvidere indgå, at det i lovgivningen, herunder navnlig i PET-loven, er forudsat, at der gælder særlige hensyn til fortrolighed på PET's område, jf. herved at der ved PET-loven er indført en helt særlig ordning inden for PET's område i forhold til den øvrige offentlige forvaltning, idet databeskyttelsesloven ikke gælder for PET, jf. PET-lovens § 14, jf. § 7, stk. 2, ligesom der er indført særlige regler vedrørende aktindsigt/indsigtsret, jf. PET-lovens § 12-14, og regler om indirekte tilsyn med PET, jf. PET-lovens §§ 16-20.

Retten bemærker i den forbindelse, at PET-loven trådte i kraft den 1. januar 2014, og at loven ifølge **Vidne 2**, der som juridisk chef i PET deltog i udvalgsarbejdet vedrørende loven på PET's vegne, er en kodificering af allerede gældende regler i relation til om noget er fortroligt eller ikke fortroligt.

Ifølge PET-lovens § 12 har en fysisk eller juridisk person således ikke ret til indsigt i oplysninger, som PET behandler om vedkommende, eller ret til indsigt i, hvorvidt PET behandler oplysninger om vedkommende, og ifølge PET-lovens § 14 er PET's virksomhed helt undtaget fra aktindsigt.

Om overvejelserne vedrørende indsigtsret hedder det i lovforslagets generelle bemærkninger pkt. 7.2:

” ...

Ved vurderingen af spørgsmålet om indsigtsret må der imidlertid efter udvalgets opfattelse lægges vægt på, at efterretningstjenesten også for fremtiden fuldt ud skal kunne varetage sine opgaver. Ligeledes må der lægges vægt på det særlige hensyn til fortrolighed, der knytter sig til efterretnings-tjenestens virksomhed.

Hensynet til aktuelle sager om undersøgelser med henblik på at forebygge og opklare forbrydelser taler ifølge udvalget med betydelig vægt for, at der ikke gives indsigt i efterretningstjenestens oplysninger. Dette hensyn gør sig imidlertid også gældende i sager, hvor oplysningerne ikke længere skønnes at have interesse for PET, idet en ret til indsigt vil kunne give viden om PET's arbejdsmetoder, samarbejdspartnere, kilder mv. og vil kunne påvirke efterretningstjenestens fremtidige virksomhed i negativ retning. Indsigt i den enkelte sag kan måske forekomme ubetænkelig, men oplysninger fra flere sager vil kunne sammenholdes på en sådan måde, at oplysningerne giver information om f.eks. kilder og arbejdsmetoder.

Hensynet til udenlandske samarbejdspartnere taler efter udvalgets opfattel-

se også imod en indsigtsret. Samarbejdet med andre landes efterretningstjenester om udveksling af oplysninger bygger således generelt på, at oplysningerne behandles fortroligt. Udenlandske samarbejdspartnere vil blive tilbageholdende med at give oplysninger til den danske efterretningstjeneste, hvis der er risiko for, at modtagne personoplysninger ikke behandles fortroligt. Det siger ifølge udvalget sig selv, at PET's muligheder for i fremtiden at løse sine opgaver vil blive forringet, hvis udenlandske efterretningstjenester begrænser samarbejdet med tjenesten på grund af risiko for, at oplysningerne ikke kan behandles fortroligt.

Hensynet til at beskytte tredjemand taler efter udvalgets opfattelse ligeledes mod en indsigtsret. Der vil således kunne være knyttet alvorlige skadevirkninger i forhold til en kilde eller lignende, hvis kilden kunne identificeres. Som en afledt virkning heraf ville PET's muligheder for i fremtiden at få personer til at bidrage med oplysninger af interesse for tjenesten kunne blive forringet. Selv om PET ikke skulle give navne på kilder mv. til en person, der søgte indsigt, ville der kunne være risiko for, at kilden kunne identificeres gennem andre oplysninger.

Der er således efter udvalgets opfattelse en række hensyn, som med betydelig vægt taler imod at give ret til direkte indsigt i oplysninger hos PET. Det gælder navnlig hensynet til efterretningstjenestens fremtidige virke og hensynet til beskyttelse af enkeltpersoner. (rettens understregninger)
 ...”

Det anførte om sammenstillingsrisikoen (dvs. risikoen for, at personer, der i en given sammenhæng får meddelt oplysninger, som det i den enkelte sag forekommer ubetænkeligt at videregive, ved at sammenstille dem med andre oplysninger kan komme i besiddelse af informationer, som kan være af væsentlig betydning for statens sikkerhed), kan efter forarbejder, teori og praksis inddrages ved vurderingen af, om bestemmelsen i offentlighedslovens § 31 finder anvendelse.

Det fremgår af forarbejderne til forvaltningsloven, at bestemmelsen i forvaltningslovens § 27 skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i offentlighedslovens §§ 30-33. Det fremgår således af forarbejderne til de anførte bestemmelser og af teori og ombudsmandspraksis, at der i betydelig grad er sammenfald mellem på den ene side undtagelsesbestemmelserne i offentlighedslovens §§ 30-33 og på den anden side afgrænsningen af, hvilke oplysninger, der må anses for fortrolige efter forvaltningslovens § 27, stk. 1-4. Det bemærkes herved, at offentlighedslovens §§ 30-33 kun finder anvendelse, hvis en oplysning fra PET er overgivet til en anden myndighed, idet PET's virksomhed som tidligere anført helt er undtaget fra reglerne om aktindsigt.

Ifølge offentlighedslovens § 31 kan retten til aktindsigt begrænses i det omfang, det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Som nævnt i forarbejderne til bestemmelsen er det ikke et krav, at der i det

enkelte tilfælde efter en konkret vurdering påvises en nærliggende risiko for, at statens sikkerhed m.v. vil lide skade af betydning, hvis der gives aktindsigt i oplysningerne. Det er dog en betingelse, at det er af ”væsentlig betydning” for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Udtrykket ”væsentlig betydning” skal ifølge forarbejderne forstås i overensstemmelse med den tavshedspligt, som gælder i forhold til oplysninger, der skal hemmeligholdes for at varetage væsentlige hensyn til statens sikkerhed og rigets forsvar, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 2, 1. pkt.

Retten finder på baggrund af det anførte om paralleliteten/identiteten mellem reglerne i offentlighedsloven om aktindsigt og reglerne i forvaltningsloven om tavshedspligt og det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET’s virksomhed generelt behandles fortroligt, at i hvert fald oplysninger om PET’s operative forhold, det vil sige oplysninger vedrørende PET’s operationer, samarbejdspartnere, arbejdsmetoder og kilder, som helt er undtaget fra aktindsigt, som udgangspunkt også er fortrolige, og at der således skal særlige grunde til at fravige dette udgangspunkt. I det omfang PET finder grundlag for at fravige udgangspunktet, vil det som oftest være udtryk for meroffentlighed efter forvaltningslovens § 14, når det skønnes af betydning af hensyn til PET’s opgavevaretagelse.

Retten finder på baggrund af det anførte endvidere, at en risiko for svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sin opgave som udgangspunkt vil være tilstrækkelig til at opfylde væsentlighedskravet i forvaltningslovens § 27, stk. 2, og offentlighedslovens § 31. Det bemærkes i den forbindelse, at de hensyn, som ifølge forarbejderne til PET-loven har ført til, at PET’s virksomhed som sådan er blevet undtaget fra offentlighedsloven, har en meget generel karakter og bl.a. bygger på, at efterretningstjenestens fremtidige virke kan forringes, hvis oplysninger om arbejdsmetoder, samarbejdspartnere, kilder m.v. afsløres. Det understreges, at dette er uafhængigt af, om indsigt i den enkelte sag kan forekomme ubetænkelig.

Der kan således ikke stilles høje krav til væsentligheden af den konkrete oplysning om PET’s operationer, samarbejdspartnere, arbejdsmetoder og kilder for at kunne anse den for fortrolig, men retten finder, at det ved vurderingen af om tavshedspligten konkret er krænket bør indgå med betydelig vægt, om PET selv tidligere har offentliggjort oplysningen fx ved at lade oplysningen indgå i en åben retssag.

For så vidt angår oplysninger, som i forvejen er offentligt tilgængelige, bemærkes, at sådanne oplysninger som udgangspunkt ikke er af fortrolig karakter og dermed ikke undergivet tavshedspligt. Hvis de pågældende oplysninger viser noget om efterretningstjenestens arbejdsmetoder og vidensniveau, kan der dog på trods af, at de er offentligt tilgængelige efter retspraksis være grundlag for at hemmeligholde oplysningerne, hvis oplysningerne giver mulighed for i videre omfang at vurdere efterretningstjenestens arbejdsmetoder

og vidensniveau m.m., jf. herved dommen gengivet i UfR 2006.65 Ø.

Retten finder endvidere, at der ved afgrænsningen af tiltaltes tavshedspligt - ud over oplysningens karakter - kan lægges vægt på, arten og graden af den overordnede stilling, som tiltalte har beklædt, og den situation, i hvilken oplysningerne er videregivet, jf. Straffelovrådets bemærkninger ovenfor i forarbejderne til lovændringen i 1985 af straffelovens § 152.

Forsætsvurderingen

Udgangspunktet for rettens vurdering af tiltaltes forsæt er efter rettens opfattelse, at de fleste oplysninger, der behandles i PET, er klassificerede, jf. herved PET's brev af 3. februar 2017, der i vidt omfang er bestyrket ved de afgivne vidneforklaringer, og at oplysninger om PET's operative virksomhed generelt behandles fortroligt, jf. herved det ovenfor anførte.

Efter bevisførelsen lægger retten til grund, at dette udgangspunkt om generel fortrolighed har stået klart for tiltalte.

Tiltalte har som chef for PET været vant til at foretage vurderingen af, om noget er fortroligt, og har haft de professionelle juridiske forudsætninger herfor.

Det lægges endvidere til grund, at tiltalte som PET-chef agerede i overensstemmelse med det anførte udgangspunkt, jf. herved fx PET's bidrag til besvarelsen af spørgsmål 26 og 27 af 5. februar 2008 fra Folketingets Europaudvalg (bilag 1-4-3-10) vedrørende samarbejdspartnere, og at tiltalte fx i en række sammenhænge alene har udtalt sig generelt om samarbejdet med udenlandske myndigheder, men afstået fra at udtale sig konkret. Det gælder fx i forbindelse med angrebet på den danske ambassade i Pakistan i artiklen, "PET flytter ud i en farlig verden", fra 31. maj 2009 (bilag 1-7-4), hvor tiltalte ikke ville kommentere, hvem PET samarbejder med i Pakistan (bilag 1-7-4), og i artiklen "New York Times: Dansk terrorsigtet var i træningslejr i Pakistan" fra den 17. september 2007, hvor tiltalte ikke ville kommentere avisens oplysning om, at det var de amerikanske myndigheder, der satte PET på sporet af de mistænkte i Glasvejssagen (bilag 1-5-3).

Retten lægger endvidere vægt på, at tiltalte har underskrevet en tavshedserklæring (bilag 1-2-2) vedrørende "*..de forhold, som jeg måtte blive bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge lovgivningen eller sagens natur er påkrævet eller bliver foreskrevet...*". Denne tavshedserklæring blev indført i tiltaltes tid som PET-chef, og baggrunden herfor var ifølge Vidne 2's forklaring bl.a., at det er meget vanskeligt for personer, der ikke længere er ansat i PET, at vurdere, om det er muligt at videregive oplysninger fra ansættelsen i PET, eller om oplysningerne compromitterer PET's virksomhed. Retten lægger i den forbindelse også vægt på, at det med baggrund i tavshedserklæringens ordlyd havde været let for tiltalte at søge råd hos PET forud for udgivelsen af bogen, og at tiltalte bevidst valgte at se bort fra denne

mulighed.

På den anførte baggrund og efter karakteren af de fortrolige oplysninger lægger retten til grund, at det i de tilfælde, hvor retten har fundet, at der foreligger en overtrædelse af straffelovens § 152, har stået klart for tiltalte, at der i det mindste var en mulighed for, at der var tale om fortrolige oplysninger, og at videregivelsen af oplysningerne indebar risiko for en svækkelse af PET's muligheder for at løse sine opgaver, og at han har forholdt sig accepterende til denne mulighed.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til de enkelte forhold i de tilfælde, hvor retten har fundet, at der foreligger en overtrædelse af straffelovens § 152.

Retten finder ikke, at der i relation til tiltaltes forsæt kan tillægges de under sagen fremlagte uddrag fra bøger skrevet af tidligere udenlandske efterretningschefer m.v. nogen særlig betydning i relation til spørgsmålet om omtale af udenlandske efterretningstjenester, da bøgerne ikke er omfattet af dansk jurisdiktion. Der henvises i øvrigt til rettens bemærkninger vedrørende de enkelte forhold.

For så vidt angår de under sagen omtalte danske bøger, bemærker retten, at bogen ”Spionjæger” ikke kan tillægges nogen særlig vægt. Bogen udkom i 2003 og omhandlede forhold forud for forfatterens pensionering i 1984, herunder flere forhold fra før 1966. I relation til bogen ”I Majestættens Hemmelige Tjeneste” bemærker retten, at PET ifølge Vidne 2's forklaring ikke var tilfreds med bogen og ikke ville forholde sig til, om bogen indeholdt oplysninger, som det ville være strafbart at videregive. Bogen gav efter Vidne 2's forklaring endvidere anledning til en henvendelse til Københavns Politi, hvilket tiltalte må have været bekendt med.

De enkelte forhold

Hvad kan tiltalte gøres ansvarlig for:

Tiltalte har gjort gældende, at han alene kan gøres ansvarlig for citaterne i bogen og ikke den kontekst, citaterne indgår i.

Hertil bemærker retten, at det fremgår af forordet til bogen (side 9), at tiltalte efter forudgående aftale har fået lov til at få alle sine citater til gennemsyn, *”da førsteudgaven af manuskriptet lå færdigt.”*

Det fremgår endvidere af en artikel fra den 8. oktober 2016 i Politiken, ”Tiltalte: Bogen er harmløs for rigets sikkerhed”, at tiltalte har oplyst, at han har haft lejlighed til at gennemlæse hele bogen, *”så jeg ikke medvirker i en sammenhæng, der kompromitterer sikkerhedshensynene”* (bilag 1-19-2-13).

Tiltalte har under sagen afgivet skiftende forklaringer om i hvilket omfang, han i forbindelse med godkendelsen af citaterne var bekendt med den sammenhæng, som citaterne indgik i.

På den anførte baggrund finder retten ikke, at det forekommer troværdigt, at tiltalte ikke har interesseret sig for eller haft mulighed for at læse sine citater i den kontekst, som citaterne er blevet sat ind i. Retten lægger i den forbindelse også vægt på, at flere af citaterne i bogen ikke giver nogen umiddelbar mening, medmindre de ses i sammenhæng med konteksten.

Der henvises i øvrigt til rettens bemærkninger vedrørende de enkelte forhold.

forhold a

Ved tiltaltes erkendelse er det bevist, at tiltalte har videregivet de oplysninger, der er anført i citatet.

Retten lægger efter indholdet af citatet til grund, at oplysningerne stammer fra tiltaltes tid i PET.

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at de videregivne oplysninger er fortrolige af hensyn til PET's arbejdsmetoder.

Af PET's notits om afhøring til bogsagen af 3. november 2017 (bilag 1-4-3-2) fremgår om arbejdsmetoder bl.a. følgende:

”

Det er PET's vurdering, at det vil kunne medføre afgørende skadevirkning for PET's virksomhed med at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens sikkerhed, hvis der gives indsigt i PET's arbejdsmetoder. Det skyldes, at en sådan indsigt vil give PET's målpersoner mulighed for at indrette deres adfærd på en sådan måde, at arbejdsmetoderne omgås eller afdækkes, og derved gøre arbejdsmetoderne uvirksomme. En sådan udvikling vil påvirke efterretningstjenestens effektivitet og således kunne få indflydelse på den danske stats sikkerhed.

Hensynet til beskyttelse af PET's og det øvrige politis arbejdsmetoder fremgår bl.a. af retsplejelovens § 729 c, stk. 1, nr. 6, hvor netop beskyttelsen af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder kan begrunde, at oplysningerne herom undtages fra forsvarerens aktindsigt. Det fremgår af lovforslag nr. 218 af 23. april 2003, pkt. 3.3.2.2., at vurderingen af, om en oplysning er fortrolig efter Justitsministeriets opfattelse vil afhænge af, dels om oplysningen er almindeligt kendt, dels om politiet har en særlig interesse i at holde oplysningen hemmelig.

Endvidere har spørgsmålet været behandlet i sag 3 og 4 i de såkaldte ”Pusherstreetsager”. Her fastslog Retten på Frederiksberg og Københavns Byret, at vidner fra PET af hensyn til deres tavshedspligt ikke skulle svare

på spørgsmål fra forsvareren om vidnernes arbejdsmetoder, herunder om vidnerne havde brugt videooptager/kamera i briller eller lignende fastgjort i og omkring vidnets hoved.

Da videregivelse af oplysninger om PET's arbejdsmetoder på sigt kan skade PET's mulighed for at varetage sine opgaver, herunder at beskyttet statens sikkerhed, er det PET's vurdering, at oplysninger om PET's arbejdsmetoder ikke blot er omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1, men også forvaltningslovens § 27, stk. 2.

...

Af de særlige bemærkninger til offentlighedslovens § 33, nr. 1, der svarer til forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1, fremgår:

”...

I forhold til nr. 1 bemærkes, at det med denne bestemmelse forudsættes, at der efter en konkret vurdering vil kunne undtages oplysninger om politiets efterforskningsteknikker eller lignende interne oplysninger hos politiet eller en anden myndighed, som ikke indgår i en konkret sag inden for strafferetsplejen, fra retten til aktindsigt med henvisning til, at det ville kunne forringe mulighederne for politiet m.v. for at forebygge, efterforske eller forfølge lov-overtrædelser, hvis de pågældende oplysninger kom til offentlighedens kundskab.

...”

Tiltaltes udtalelse i citatet er fremsat i forbindelse med, at han er blevet interviewet om Glasvejssagen.

Det fremgår af retsplejelovens § 799, at politiet i efterforskningen af sager af en vis alvor kan foretage hemmelige ransagninger. Det fremgår endvidere flere steder i PET's årsberetninger, at PET har denne mulighed. Det er endvidere ubestridt, at der i Glasvejssagen blev foretaget en hemmelig ransagning af Person 2's kuffert i lufthavnen, og at dette blev omtalt i medierne, idet ransagningsrapporter, herunder vedrørende kufferten, i både by- og landsret blev nævnt i anklagerens forelæggelse, ligesom rapporterne blev dokumenteret i retten. Efter bevisførelsen er der ikke grundlag for at statuere, at det var fremme under sagen, at der under ransagningen blev kigget i ”håndbagage og elektroniske genstande”, men det fremgår af sagen, at der blev dokumenteret undersøgelser af bl.a. computere og mobiltelefoner, der var blevet beslaglagt hos de tiltalte.

Chefen for PET, Vidne 1, har forklaret, at der er væsentlig forskel på at vide, at PET har hjemmel til at foretage hemmelige ransagninger, og på at en tidligere efterretningschef oplyser, hvordan hemmelige ransagninger udmøntes i praksis, og at ”man skulle være en skidt terrorist, der havde noget i sin bagage, hvis man ikke begyndte at overveje, hvordan man skulle transportere sine ting i fremtiden”.

PET's daværende juridiske chef, **Vidne 2** har forklaret, at fortrolighed om PET's arbejdsmetoder grundlæggende handler om at beskytte måden, hvorpå man gør ting, og hvornår man bruger visse indgreb. Man kan efter vidnets opfattelse godt bruge bestemmelsen i retsplejelovens § 729 c som rettesnor for, hvornår noget er hemmeligt/ikke hemmeligt.

Tiltaltes udtalelse i citatet fremstår som en udtalelse om interne oplysninger hos PET og går videre end det, der var fremme under Glasvejssagen, ved at omtale, at paskontrollen generelt er en god lejlighed til at kigge lidt nærmere på folk, og at PET under hemmelige ransagninger i paskontrollen normalt også vil være optaget af, at komme til at kigge i folks håndbagage og elektroniske genstande.

Der foreligger ikke oplysninger om, at PET tidligere har offentliggjort tilsvarende oplysninger om PET's nærmere anvendelse af hemmelige ransagninger.

Retten finder, at offentliggørelsen af sådanne oplysninger om, hvornår og hvordan PET nærmere anvender hemmelige ransagninger, vil kunne forringe mulighederne for PET for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, idet oplysningerne giver PET's målpersoner mulighed for at indrette deres adfærd på en sådan måde, at arbejdsmetoderne omgås eller afdækkes og dermed gør arbejdsmetoden uvirksom, og at dette må have stået klart for tiltalte.

På den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, finder retten, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens arbejdsmetoder. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens indledende bemærkninger.

forhold b, c og e

Ved tiltaltes erkendelse er det bevist, at tiltalte har videregivet de oplysninger, der er anført i citaterne.

Retten lægger efter indholdet af citaterne til grund, at oplysningerne stammer

fra tiltaltes tid i PET.

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at de videregivne oplysninger er fortrolige af hensyn til PET's samarbejdspartnere.

Det fremgår af bevisførelsen, herunder notits af 30. maj 2007 (bilag 1-5-1), at PET fra en unavngiven kilde modtog en oplysning om, at Person 2 havde modtaget træning i en al-Qaeda træningslejr i Pakistan, og at han forventedes at returnere til Danmark fra Pakistan.

Retten finder, at tiltalte ved sine citater bekræfter, at det var CIA, der tippe-
de PET. Retten lægger herved vægt på, at dette fremgår umiddelbart i forbindelse med den kontekst, som citaterne indgår i, og på, at CIA er direkte nævnt i citatet i forhold c. Retten bemærker i den forbindelse, at det forekommer helt usandsynligt, at tiltalte ikke var bekendt med denne kontekst, jf. i øvrigt rettens indledende bemærkninger herom.

Der er efter bevisførelsen, herunder indholdet af notitsen af 30. maj 2007, anklagerens forelæggelse og procedure i Glasvejssagen, øvrige oplysninger vedrørende Glasvejssagen og de under nærværende sag afgivne forklaringer, ikke grundlag for at statuere, at oplysningerne i citaterne, herunder om at det var CIA, der tippede PET, og at Person 2 var sendt hjem med en opgave fra Waziristan, tidligere har været offentliggjort af PET.

Dette er bestyrket af, at det i Vidne 5's bog "Truslen udefra" fra 2008 blot fremgår, at det var "en udenlandsk efterretningstjeneste - formentlig amerikanske CIA", der havde givet PET et tip om, at Person 2 havde opholdt sig i en af al-Qaedas træningslejre i Pakistan og nu var på vej til Danmark for at udføre et terrorangreb (forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 2). Noget tilsvarende fremgår af Jakob Sheiks bog fra 2015 (forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 1).

Det anførte er endvidere bestyrket af, at det af PET's Excel-ark (bilag 1-4-1, forhold 1) fremgår, at der vedrørende disse forhold foreligger en klassificeret rapport fra en udenlandsk efterretningstjeneste fra maj 2007.

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at tiltalte ved de anførte citater har overtrådt fortroligheden vedrørende samarbejdspartnere, dels ved at overtræde den såkaldte 3. landsregel, og dels ved at omtale en udenlandsk efterretningstjeneste, som PET samarbejder med, og indholdet af dette samarbejde.

Tiltalte har ikke bestridt indholdet af 3. landsreglen, men han har bestridt, at han har overtrådt denne regel, og at der findes en regel, sædvane eller praksis om, at det som udgangspunkt er fortrolige oplysninger, hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med.

Af PET's brev af 20. februar 2017 vedrørende "Syv år for PET – **Tilfaldet** tid" (bilag 1-3) fremgår følgende vedrørende 3. landsreglen:

"...

Det er et grundlæggende princip i samarbejdet mellem efterretningstjenester, at den efterretningstjeneste, der har tilvejebragt oplysninger, beslutter, om oplysningerne kan videregives, og i givet fald betingelserne for denne videregivelse. Det kaldes 3. landsreglen. Hvis PET modtager oplysninger fra en udenlandsk samarbejdspartner eller FE, kan PET således alene anvende oplysningerne til det formål, der er besluttet af oplysningernes "ejer". PET kan ikke videregive oplysningerne til danske eller udenlandske myndigheder, herunder andre efterretningstjenester, medmindre den samarbejdspartner, der har tilvejebragt oplysningerne, har givet samtykke hertil.

Hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med, og hvornår dette samarbejde finder sted, er som udgangspunkt også fortrolige oplysninger. PET's repræsentationsudgifter i forbindelse med dette samarbejde dækkes derfor af PET's såkaldte særlige midler, som er underkastet en særlig revisionsprocedure, der foretages af en særlig udpeget (chargeret) medarbejder i Rigsrevisionen, der bistås af en afdelingschef i Justitsministeriet, der ligeledes er udpeget. Af hensyn til udgifternes fortrolige karakter destrueres revisionsbilagene efter revision. Ordningen er ligeledes beskrevet i Justitsministeriets svar af 6. januar 2014 på spørgsmål nr. 1198 og 1199 fra Folketingets Retsudvalg (Alm del).

..."

Af PET's notits om afhøring til bogsagen af 3. november 2017 (bilag 1-4-3-2) fremgår om samarbejdsrelationer bl.a. følgende:

"...

*Udover at lægge afgørende vægt på at beskytte de oplysninger, som PET modtager fra samarbejdspartnere, oplyser PET som udgangspunkt heller ikke, hvem PET samarbejder med. Det fremgår bl.a. af PET's bidrag til besvarelsen af spørgsmål 26 og 27 af 5. februar 2008 underskrevet af daværende politimester **Tilfaldet**, hvor det bl.a. er anført:*

"Henset til de særlige forhold, der gør sig gældende for Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med udenlandske myndigheder, kan efterretningstjenesten ikke udtale sig nærmere om, hvilke lande efterretningstjenesten samarbejder med eller indholdet af dette samarbejde."

....

Som eksempler på, hvad de "særlige forhold", som begrundet hemmeligholdelse af identiteten på PET's samarbejdspartnere, indebærer, kan henvises til,

- at oplysninger om identiteten på vores samarbejdspartnere afslører,

hvilke lande PET har fælles interesser med,

- *at samarbejdsrelationerne afslører noget om PET's kapacitet – hvor er PET stærke, og hvor er PET mindre stærke, og*
- *at oplysninger om vores samarbejdsrelationer med én part kan skade PET's mulighed for at samarbejde med en anden part, hvis de to parter har et samarbejde, idet parterne vil kunne frygte, at deres oplysninger via PET tilgår den anden part.*

...”

■ Vidne 1 og ■ Vidne 2 har begge forklaret, at de er enige i det, der er anført i de to bilag, herunder at det som udgangspunkt er fortrolige oplysninger, hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med, og hvornår og hvordan dette samarbejde finder sted.

Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at tiltalte, mens han var chef for PET, selv har handlet i overensstemmelse med det anførte udgangspunkt, og han har da også selv underskrevet besvarelsen af de i notitsen af 3. november 2017 anførte bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål.

Tiltalte står derfor alene med sit synspunkt om, at der ikke skulle gælde en regel om, at det som udgangspunkt er fortrolige oplysninger, hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med.

Retten lægger efter det anførte og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, til grund, at PET som det helt klare udgangspunkt ikke kan udtale sig nærmere om, hvilke lande efterretningstjenesten samarbejder med eller indholdet af dette samarbejde, og at oplysninger herom derfor som det helt klare udgangspunkt er fortrolige, hvilket må have stået klart for tiltalte.

Henset til den vurdering, som chefen for PET, ■ Vidne 1, er fremkommet med om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten endvidere til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebar dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver, hvilket tiltalte må have indset som en mulighed.

På den anførte baggrund, og henset til indholdet af 3. landsreglen, finder retten, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejde med udenlandske efterretningstje-

nester. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

Den omstændighed, at Glasvejssagen er blevet omtalt under en høring i det amerikanske senat, kan ikke føre til, at der ikke længere er tale om fortrolige oplysninger, jf. herved indholdet af 3. landsreglen og [Vidne 2's] forklaring vedrørende dette forhold.

Den omstændighed, at PET i en række tilfælde, herunder i forbindelse med drabsforsøget på en dansk mand ansat i et Arla-selskab i Saudi Arabien og efter [Person 9]-angrebet i Norge, har fraveget reglen om ikke at bekræfte et samarbejde med et andet lands efterretningstjeneste kan heller ikke føre til et andet resultat, jf. herved [Vidne 2's] forklaring om de særlige forhold, der kan gøre sig gældende, når en nyhed eller alvorlig hændelse i udlandet har relation til Danmark.

forhold d

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at [Person 1's] gøren og laden har været massivt omtalt i medierne, og at han har optrådt på et par YouTube-videoer. Dog er det bestridt, at han har optrådt på en video, hvor der skydes til måls efter politikere.

Ved tiltaltes erkendelse er det bevist, at tiltalte har videregivet de oplysninger, der er anført i citatet.

Tiltalte har forklaret, at ”vi” i citatet er PET. Retten lægger derfor til grund, at oplysningerne i citatet er tiltaltes gengivelse af, hvordan PET i tiltaltes tid i PET opfattede [Person 1].

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer og private forhold vedrørende [Person 1].

Anklagemyndigheden har under hovedforhandlingen nærmere gjort gældende, at det er en overtrædelse af tiltaltes tavshedspligt at omtale, at [Person 1] har været genstand for PET's efterforskning i tiden efter Glasvejssagen, og at PET stødte på [Person 1] nærmest hver eneste gang, de havde en terrørsag.

Det fremgår af [Vidne 2's] forklaring, at hun af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan svare på, om PET i årene efter Glasvejssagen stødte på [Person 1] nærmest hver eneste gang, PET havde en terrørsag.

Efter bevisførelsen, herunder [Vidne 5's] forklaring, lægges det til

grund, at det er almindeligt kendt, at **Person 1** var en central figur i forhold til radikaliserings. Det fremgår af sagen, at han bl.a. indgik i flere telefonaflytninger i Glostrupsagen, og at han var sigtet i Glasvejssagen. Det fremgår videre, at han var stifter af og talsmand for gruppen Kaldet til Islam, der efter det oplyste er en gruppering, der forfægter radikale islamistiske synspunkter. Han optræder endvidere i videoer med et radikalt islamistisk indhold.

Efter **Vidne 4's** forklaring finder retten endvidere, at det kan lægges til grund, at det på pressebriefinger er blevet omtalt, at **Person 1** efter Glasvejssagen var genstand for PET's opmærksomhed. Det fremgår endvidere af bevisførelsen, at **Person 1** selv var klar over dette.

Da PET selv tidligere har videregivet oplysningen om, at **Person 1** har været genstand for PET's efterforskning i tiden efter Glasvejssagen, og da det også må antages at være almindeligt kendt, finder retten ikke, at det er bevist, at dette er en fortrolig oplysning.

Efter bevisførelsen, herunder de afgivne forklaringer, er der imidlertid ikke grundlag for, at statuere, at oplysningen om, at PET nærmest hver gang, de havde en terrrorsag efter Glasvejssagen, stødte på **Person 1**, tidligere har været offentliggjort af PET.

Det er oplyst, at **Person 1** formodes dræbt i Syrien, men at han ikke officielt er erklæret død. Oplysningen i citatet vedrører dels en operation, som ikke har ført til en straffesag, og dels private forhold vedrørende **Person 1**.

Det fremgår af PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. **Vidne 2** har bekræftet dette og endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen. Dette må derfor have stået klart for tiltalte.

På den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, finder retten, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet var nødvendigt at hemmeligholde oplysningen om, at PET nærmest hver gang, de havde en terrrorsag efter Glasvejssagen, stødte på **Person 1** som følge af at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27,

stk. 4, nr. 1.

Da oplysningen er en underbygget oplysning om mulige strafbare forhold, finder retten endvidere, at udtalelsen vedrører private forhold vedrørende **Person 1**, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1. Den omstændighed, at **Person 1** formodes død, kan ikke føre til et andet resultat.

Væsentlige hensyn til offentlige og private interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer og vidensniveau og private forhold vedrørende **Person 1**. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold f

Tiltalte har erkendt, at han har videregivet de oplysninger, der er anført i citat, men han har bestridt, at han har oplyst, at det i virkeligheden var dansk-marokkaneren, som i PET's øjne var sagens hovedperson, og at danskmarokkaneren er identisk med **Person 4**.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer og private forhold vedrørende **Person 4**.

Det fremgår af PET's pressemeddelelse af 12. februar 2008 (bilag 1-6-19-1), at en dansk statsborger af marokkansk oprindelse under en politioperation den 12. februar 2008 blev anholdt og sigtet for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 114 om terrorisme. Formålet med politiets indsats var at forhindre et terrorrelateret drab på en af tegnerne bag Muhammed-tegningerne. Indsatsen skulle først og fremmest ses som en præventiv foranstaltning, hvor målet var at forhindre en lovovertrædelse i at blive begået, og det var ifølge pressemeddelelsen PET's forventning, at den pågældende ville blive løsladt efter afhøring. Efter sin eventuelle løsladelse ville den pågældende danske statsborger *"fortsat være genstand for PET's interesse."* Det fremgår videre af pressemeddelelsen, at der som led i PET's indsats blev anholdt to tunesiske statsborgere, at der for begge tuneseres vedkommende var truffet bestemmelse om udvisning, da de måtte anses for en fare for statens sikkerhed, og at de to tunesere indtil videre var frihedsberøvet efter udlændingeloven med henblik på udsendelse af Danmark.

Af PET's notater af 4. juni 2008 (bilag 1-6-1) og 4. juli 2008 (bilag 1-6-2) vedrørende sagen mod de to tunesiske statsborgere fremgår, at efterforskningen efter PET's opfattelse viste, at bl.a. de to tunesiske statsborgere havde haft planer om at dræbe tegneren **Person 12**, at den ene tuneser havde haft en ledende rolle i netværket, og at den anden tuneser var udpeget til

at være den, der skulle udføre drabet.

Af en pressemeddelelse af 9. juli 2008 fra Statsadvokaten for Nord- og Østjylland (bilag 1-6-19-1) fremgår bl.a., at statsadvokaten samme dag havde besluttet at opgive påtalen mod den 40-årige mand, der havde været anholdt og sigtet for deltagelse i planerne om drab på tegneren **Person 12**, at efterforskningen bl.a. havde vist, at personer med tilknytning til den 40-årige mand havde indhentet materiale på Internettet om Muhammed-tegningerne og Jyllands-Posten og havde gjort optegnelser om **Person 12** og hans bopælsforhold mv., ligesom der i personkredsen havde været efterspørgsel efter våben og interesse for håndtering af sprængstoffer, og at det – selv om der forelå oplysninger ”om en forbindelse mellem den 40-årige sigtede og planerne om drab på **Person 12**” - ikke var muligt under en straffesag at fremlægge tilstrækkelige beviser for den 40-åriges deltagelse i planlægningen.

Af PET's Excel-ark (bilag 1-4-1) fremgår, at der i den lukkede del af sagen mod de to tunesere efter udlændingelovens § 45 b har været fremlagt tre klassificerede notater af henholdsvis 31. januar 2008, 15. juni 2010 og 10. august 2010.

Navn, også kendt som **Person 4**, blev den 23. september 2014 sat på en amerikansk terrorliste, idet han ”*committed or poses a significant risk of committing acts of terrorism that threaten the security of U.S. nationals or the national security, foreign policy, or economy of the United States*”. Af Designations of Foreign Terrorist Fighters fra den 24. September 2014 fremgår, at ”**Navn**, also known as **Person 4**, is a member of a Scandinavian-based network of extremists allegedly linked to al-Qaida, and has traveled to Syria.”

I en artikel i Politiken den 26. september 2014 ville hverken PET eller Østjyllands Politi be- eller afkræfte, at danskmarokkaneren fra Tunesersagen er identisk med manden fra den amerikanske terrorliste.

Vidne 2 har forklaret, at der efter hendes opfattelse ikke var yderligere oplysninger fremme om danskmarokkaneren i den åbne sag end det, der fremgår af PETs pressemeddelelse, og at hun af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan udtale sig om danskmarokkanerens rolle.

Retten finder, at der på den anførte baggrund, herunder ordlyden af påtaleopgivelsen og de i øvrigt foreliggende åbne oplysninger, ikke er belæg for oplysningerne i citatet om, at danskmarokkaneren var hovedpersonen eller den centrale person, eller ham, planerne var forankret omkring, og for at en oplysning herom tidligere har været offentliggjort af PET, hvilket må have stået klart for tiltalte.

Det forhold, at det af en artikel i Information den 15. juli 2008 (forsvarerens

materiale – de enkelte forhold – bind 1, side 81) fremgår, at dansk-marokkaneren af PET ”oprindeligt” blev udpeget til at være hovedmanden kan ikke føre til et andet resultat.

Der foreligger heller ikke oplysninger om, at der løbende havde været forbindelser mellem danskmarokkaneren i Aarhus og Brandbergen-netværket i Sverige, også før Tunesersagen, og at danskmarokkaneren havde overtaget en del af de opgaver, som Person 3 tidligere havde haft for terrornetværket i Skandinavien, hvilket må have stået klart for tiltalte.

Det fremgår af bogen side 10, at Vidne 5 gentagne gange har forsøgt at kontakte Person 4, der døde i sommeren 2015, men at Person 4 aldrig svarede på henvendelserne.

Efter indholdet af citatet lægger retten til grund, at tiltaltes oplysninger stammer fra PET, jf. formuleringerne ”vores oplysninger gik på”, ”derfor vidste vi”, og ”det var vore opfattelse”.

Som anført ovenfor har Vidne 2 bekræftet oplysningerne i PET’s notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET’s konkrete operationer på sigt kan skade PET’s muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET’s operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. Vidne 2 har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen.

Oplysningerne vedrører dels PET’s operative forhold, herunder oplysninger om en operation, der ikke har ført til en straffesag, og dels private forhold vedrørende Person 4, og retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET’s virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET’s muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1.

Da oplysningerne efter rettens opfattelse er underbyggede oplysninger om mulige strafbare forhold, finder retten endvidere, at udtalelsen vedrører private forhold vedrørende Person 4, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1. Det bemærkes i den forbindelse, at der alene var gået 8 år fra anholdelserne i Tuneser-sagen, da bogen blev udgivet. Den omstændighed, at Person 4 efter det oplyste døde i 2015 kan ikke føre til et andet resultat.

Væsentlige hensyn til offentlige og private interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer og vidensniveau og private forhold vedrørende **Person 4**. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Efter **Vidne 1's** forklaring er oplysningerne i citatet efter deres karakter fortrolige, og det kan ikke føre til et andet resultat, at **Vidne 1** af hensyn til sin tavshedspligt ikke har kunnet be- eller afkræfte oplysningerne i citatet.

Den omstændighed, at tiltalte efter sin forklaring ikke har identificeret danskmarokkaneren som **Person 4** kan heller ikke føre til et andet resultat, da det må lægges til grund, at **Vidne 5** i forvejen var bekendt med danskmarokkanerens identitet, jf. herved FOB 2002.182, hvilket må have stået klart for tiltalte. Der henvises i øvrigt til rettens generelle bemærkninger om, hvad tiltalte kan gøres ansvarlig for.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold g

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig som anført i citaterne, men han har bestridt, at oplysningen: *"Først lang tid efter Tunesersagen lykkedes det for PET at få spionudstyr ind i **Person 4's** lejlighed"* stammer fra ham.

Retten finder, at tiltaltes citat: *"Men hvordan kan jeg ikke afsløre"* i hvert fald må forstås som en bekræftelse af, at det *"[f]ørst lang tid efter Tunesersagen lykkedes [...] for PET at få spionudstyr ind i **Person 4's** lejlighed."*, idet citatet ellers ikke giver nogen mening i konteksten, jf. også rettens generelle bemærkninger ovenfor.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer, arbejdsmetoder og private forhold vedrørende **Person 4**.

Det må på baggrund af PET's pressemeddelelse af 12. februar 2008 lægges til grund, at det var almindeligt kendt, at danskmarokkaneren efter sin eventuelle løsladelse i Tuneser-sagen fortsat ville være genstand for PET's interesse, men det er ikke angivet i pressemeddelelsen hvordan eller hvor længe, ligesom danskmarokkaneren ikke er nærmere identificeret i pressemeddelelsen.

I citatet bekræfter tiltalte, at det lang tid efter Tunesersagen lykkedes at få spionudstyr ind i **Person 4's** lejlighed, og han afslører, at det i den konkrete

sag var svært at komme rigtig tæt på gruppen, og især danskmarokkaneren, idet de var meget sikkerhedsbevidste.

Vidne 1 har forklaret, at det er en fortrolig oplysning, at en person har været genstand for en undersøgelse, og at PET aldrig be- eller afkræfter, om en person har været genstand for en undersøgelse med mindre hensynet til opgavevaretagelsen skaber et behov herfor. Citatet viser ifølge

Vidne 1's forklaring i øvrigt, at de foranstaltninger, som de mistænkte havde truffet, rent faktisk var virksomme.

Vidne 2 har bekræftet oplysningerne i PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2.

Vidne 2 har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen.

Oplysningen i citatet vedrører dels en operation, som ikke har ført til en straffesag, dels private forhold vedrørende **Person 4**. Retten bemærker i den forbindelse, at installering af "spionudstyr" hos en mistænkt er et meget alvorligt tvangsindgreb, der kun anvendes i sager af meget alvorlig karakter. Citatet viser i øvrigt, at de sikkerhedsforanstaltninger, som de mistænkte havde truffet i den konkrete sag, rent faktisk virkede.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1.

Da oplysningerne efter rettens opfattelse er underbyggede oplysninger om mulige strafbare forhold, finder retten endvidere, at udtalelsen vedrører private forhold vedrørende **Person 4**, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1. Den omstændighed, at **Person 4** efter det oplyste døde i 2015 kan ikke føre til et andet resultat.

Væsentlige hensyn til offentlige og private interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer og arbejdsmetoder og private forhold vedrørende **Person 4**. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens

§ 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold h

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere.

Vidne 1 har forklaret, at han er enig i den beskrivelse af udenlandske samarbejdspartnere, der er gengivet i Justitsministeriets instruks til PET af 7. december 2009 om PET's opgaver. Det fremgår heraf bl.a.:

” ...

Samarbejdet omfatter bl.a. fælles operationer og informationsudveksling vedrørende personer og informationsudveksling vedrørende grupper, der konkret vurderes at udgøre eller ville kunne udgøre en trussel mod Danmark eller danske interesser i udlandet, mod udenlandske interesser her i landet eller mod samarbejdspartnere. Desuden udveksles oplysninger af mere generel og strategisk karakter om problemstillinger knyttet til efterretnings tjenestens ansvarsområde, ligesom der udveksles oplysninger vedrørende nye efterforskningsmetoder, fokusområder, teknik, uddannelse, operationel kapacitet mv.

...”

Det fremgår af **Vidne 5's** oplæg til citatet, at mødet foregik i en af golfstaterne på Den Arabiske Halvø.

Tiltalte har bl.a. forklaret, at mødet foregik efter, at trusselsbilledet mod Danmark havde ændret sig på grund af genoptrykningen af Muhammed-tegningerne, og at han rejste rundt til en række lande, herunder det konkrete land, for at sikre sig, at de pågældende landes sikkerhedstjenester var bekendt med det særlige trusselsbillede i forhold til danske interesser i udlandet. Sikkerhedstjenesten i det konkrete land var ikke en samarbejdspartner.

Vidne 1 har bl.a. forklaret, at han tror, at han ved, hvilket land, der er tale om i citatet, og at han ikke kan udtale sig om, hvorvidt landet er en samarbejdspartner.

Som anført ovenfor vedrørende forhold b, c og e lægger retten til grund, at PET henset til de særlige forhold, der gør sig gældende for PET's samarbejde med udenlandske myndigheder, ikke kan udtale sig nærmere om, hvilke lande efterretnings tjenesten samarbejder med eller indholdet af dette samarbejde, og at oplysninger herom derfor som det helt klare udgangspunkt er

fortrolige.

Efter de foreliggende oplysninger finder retten imidlertid ikke, at det er bevist med tilstrækkelig sikkerhed, at det pågældende land var eller er en samarbejdspartner, jf. herved definitionen herpå i Justitsministeriets instruks til PET af 7. december 2009 om PET's opgaver, eller at udtalelsen i citatet indeholder fortrolige oplysninger om et eventuelt samarbejde med en samarbejdspartner.

Derfor frifindes tiltalte.

forhold i

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere.

Tiltalte har bl.a. forklaret, at mødet foregik efter, at trusselsbilledet mod Danmark havde ændret sig på grund af genoptrykningen af Muhammedtegningerne, og at han rejste rundt til en række lande, herunder det konkrete land, for at sikre sig, at de pågældende landes sikkerhedstjenester var bekendt med det særlige trusselsbillede i forhold til danske interesser i udlandet. Sikkerhedstjenesten i det konkrete land var ikke en samarbejdspartner.

Vidne 1 har bl.a. forklaret, at han ikke vil udtale sig om, hvorvidt den pågældende tjeneste er en samarbejdspartner.

Efter indholdet af citatet i forhold k og den kontekst, citatet indgår i, lægger retten til grund, at PET havde et samarbejde med ISI. Det er uoplyst, om et sådant samarbejde var aktuelt i 2016.

Efter bevisførelsen, herunder navnlig **Vidne 4's** forklaring, lægger retten til grund, at tiltalte på en pressebriefing har omtalt, at den pakistanske efterretningstjeneste på et møde havde gjort det klart for tiltalte, at de var sure/rasende over Muhammed-tegningerne. Tiltalte sagde dog ikke, hvilken efterretningstjeneste, der var tale om.

Som anført ovenfor vedrørende forhold b, c og e lægger retten til grund, at PET henset til de særlige forhold, der gør sig gældende for PET's samarbejde med udenlandske myndigheder, ikke kan udtale sig nærmere om, hvilke lande efterretningstjenesten samarbejder med eller indholdet af dette samarbejde, og at oplysninger herom derfor som det helt klare udgangspunkt er fortrolige, jf. herved også tiltaltes egen udtalelse af 5. februar 2008 til brug for besvarelsen af spørgsmål 26 og 27 fra Folketingets Europaudvalg, **Vidne 2's** forklaring herom, og tiltaltes udtalelse til Politiken i artiklen fra den 31. maj 2009 "PET flytter ud i en farlig verden", hvoraf fremgår, at tiltalte ikke ville komme nærmere ind på, hvem PET samarbejdede med i Paki-

stan

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at PET ikke tidligere har oplyst om et samarbejde mellem PET og ISI.

Henset til den vurdering, som chefen for PET, **Vidne 1**, er fremkommet med om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten endvidere til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebar dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver, hvilket tiltalte må have indset.

På den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, finder retten, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejdspartnere. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold j

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Det fremgår af PET's pressemeddelelse af 27. oktober 2009 (bilag 1-9-3), at to personer, som efter FBI's og PET's vurdering var i gang med at forberede omfattende terrorrelaterede angreb mod konkrete mål i Danmark, heriblandt Jyllands-Posten, var blevet anholdt og fængslet i USA. Af pressemeddelelsen fremgår i øvrigt bl.a. følgende.

”...

Som led i planlægningen af terrorangrebene mod Danmark har en af de anholdte bl.a. besøgt Danmark to gange i år for at rekognoscere og udpege terrormål. Seneste besøg var i juli 2009, hvor den nu anholdte bl.a. har optaget detaljerede videosekvenser fra København. De anholdte har i forbindelse med planlægningen været i tæt kontakt med personer fra de militante terrornetværk Lashkar-e-Taiba (LeT), al-Qaida og Harakat-ul-Jihad Islami (Huji), og en af de anholdte havde planlagt yderligere et besøg til Danmark i slutningen af oktober 2009.

”De anholdte har været tæt overvåget af de amerikanske myndigheder. Sideløbende har der fra PET’s side været iværksat en lang række efterforskningskridt. Det er PET’s og FBI’s vurdering, at man med anholdelserne og afdækningen af terrorplanerne har mindsket risikoen for angrebet. PET og de amerikanske myndigheder fortsætter imidlertid den intensive efterforskning for at imødegå truslen” siger [Tiltalte].
 ...”

Det er ubestridt, at den anholdte, der havde besøgt Danmark to gange, er [Person 5], og at det har været offentligt fremme, at [Person 5] under sine besøg i Danmark havde kontakt med en kvinde.

Af en artikel af 23. november 2011 i Politiken, ”Terrorrist udnyttede dansk kvinde”, (bilag 1-9-7) skrevet af [Vidne 5], fremgår det, at Politiken i forbindelse med udarbejdelsen af artiklen flere gange havde været i kontakt med kvinden, der bekræftede, at hun havde været i kontakt med [Person 5] men at hun derudover ikke ville udtale sig.

[Vidne 5] har forklaret, at han fik kvindens e-mail-adresse fra den amerikanske sag, og at kvinden kun ville udtale sig, hvis hun fik betaling. Hun gav ikke udtryk for, at hun var bekymret for sin sikkerhed, men hun ville være anonym.

Der er efter bevisførelsen ikke grundlag for at antage, at PET eller kvinden tidligere har videregivet oplysningerne om PET’s samarbejde med kvinden, eller at PET tidligere har videregivet oplysninger om PET’s konkrete aftaler med FBI, om hvilke efterforskningsskridt, der skulle iværksættes.

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at det er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne af hensyn til PET’s samarbejdspartnere, operationer, arbejdsmetoder samt fortrolige oplysninger, som indebar en væsentlig risiko for den i citatet omtalte kvindes sikkerhed.

Henset til den forklaring, som chefen for PET, [Vidne 1], har afgivet om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET’s udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Oplysningerne er endvidere egnede til generelt at skade PET’s muligheder for fremtidigt at kunne samarbejde med private personer. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebar dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET’s virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes vi-

deregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 2. Retten finder endvidere, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til beskyttelse af vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Retten lægger i den forbindelse tillige vægt på **Vidne 2's** forklaring om, at PET i hendes tid normalt ikke videregav oplysninger om almindelige borgere, der havde hjulpet PET, idet personer, hvis deres identitet blev afsløret, risikerede at blive udsat for chikane eller det der var værre, og i sidste ende kunne personers liv komme i fare. Det lægges i den forbindelse til grund, at kvindens identitet var kendt af i hvert fald **Vidne 5** på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne, og at det således var muligt at skaffe oplysninger om kvindens identitet.

Væsentlige hensyn til offentlige og private interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejdspartnere, operationer, arbejdsmetoder, samt oplysninger, der indebar en væsentlig risiko for den omtalte kvindes sikkerhed. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold k

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at **Person 5** under afhøringer af indisk politi har givet oplysninger om, at en major i ISI var bekendt med terrorplanerne mod Danmark (bilag 1-9-13, pkt. 138). Det er heller ikke bestridt, at PET i en supplerende pressemeddelelse den 15. januar 2010 oplyste, at en tidligere major i det pakistanske militær var sigtet for at have deltaget i planlægningen af terrorangrebene mod konkrete mål i Danmark (bilag 1-9-15-1, side 3).

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere.

Af PET's pressemeddelelse af 15. januar 2010 (bilag 1-9-15-1) fremgår bl.a.:

”...

De amerikanske myndigheder har i dag offentliggjort, at den ene af de to personer, der er anholdt og fængslet i USA for omfattende terrorangreb mod konkrete mål i Danmark, nu også er blevet sigtet for at have deltaget i

planlægningen af terrorangrebene i Mumbai i november 2008, og at en tidligere major i det pakistanske militær ligeledes er blevet sigtet for at have deltaget i planlægningen af terrorangrebene mod konkrete mål i Danmark.

”Forbindelserne mellem den anholdte og terrorangrebene i Mumbai sidste år samt en tidligere major i det pakistanske militær understreger efter PET’s opfattelse sagens alvor og illustrerer karakteren af den konkrete terrortrussel”, siger chefen for PET [Tiltalte].

De oplysninger, der nu offentliggøres, har længe været del af den efterforskning i sagen, som PET gennemfører i tæt samarbejde med FBI.
...

Af en indisk afhøringsrapport fra juni 2010 (bilag 1-9-13) af [Person 5] fremgår:

”According to [Person 5], every important member of LeT is handled by one or more ISI officials. His ISI handlers were Major [P45] and Major [Person 50].”

Under pkt. 138 i afhøringsrapporten fremgår følgende:

”...
During this period, once [P50] and major [P45] came to my home. This is the first time, Major [P45] and [P50] came together to my home. We discussed about the Denmark project. The legal system of Denmark was discussed at this meeting. No discussion on Mumbai was discussed at this meeting. I wanted to name it the “Mickey Mouse Project”. However [P50] did not like this name. He named it “Nothern Project”
...”

Af en artikel i Politiken fra den 31. december 2010, ”Pakistan mistænkt for at kende til planer mod JP”, (bilag 1-9-11) fremgår:

”...
På den baggrund hælder både de amerikanske og indiske myndigheder nu til, at [Person 5] ud over at være en centralt placeret terrorist også har fungeret som decideret spion for Pakistan, skriver Pro Publica. Under afhøringerne har [Person 5] omtalt et skelsættende møde i november 2008 i den pakistanske by Lahore, hvor en major fra ISI og en ledende repræsentant for gruppen Lashkar-e-Taiba vendte planen om at slå til mod Jyllands-Posten: ”Vi diskuterede danmarkspjektet. Det danske juridiske system blev også diskuteret ved mødet. Der var ingen diskussioner om Mumbai. Jeg ville kalde det (angrebet mod Jyllands-Posten, red.) for Mickey Mouse projektet, men [P50] (Lashkars repræsentant, red.) kunne ikke lide navnet og kaldte det for det nordlige projekt, står der i rapporten fra juni 2010, da de indiske myndigheder under overværelse af det amerikanske forbundspoliti

FBI fik lov til at afhøre Person 5 i fængslet i Chicago.
..”

Af artiklen fremgår videre, at PET ”på ingen måde [vil] kommentere de nye oplysninger om ISI, men Tiltalte har tidligere fortalt om vanskelighederne ved at samarbejde med ikke-vestlige efterretningstjenester.”

Af PET’s årsberetning for 2008-10 fremgår, at den ene af de anholdte i Person 5-sagen har haft kontakt til en tidligere major i det pakistanske militær.

I en artikel fra den 31. maj 2009 i Politiken, ”PET flytter ud i en farlig verden”, (bilag 1-9-10) fremgår bl.a. følgende.

”...
PET har gennem det seneste år arbejdet tæt sammen med både det pakistanske politi og med sikkerhedsvæsenet. Hvem PET samarbejder med i Pakistan, vil Tiltalte ikke komme nærmere ind på. Men det er ingen hemmelighed, at landets efterretningstjenester er kontroversielle foretagender.
...”

Tiltalte har forklaret, at han i citatet omtaler ISI, og at han har oplysningerne fra den amerikanske straffesag mod Person 5, herunder fra den senere afhøring af Person 5 af de indiske myndigheder. Han har på pressebriefinger omtalt, at der var folk i den pakistanske efterretningstjeneste, der aktivt udpegede Danmark som terrormål.

Retten finder, at tiltaltes forklaring om, at det var kendt, at der var folk i den pakistanske efterretningstjeneste, der aktivt udpegede Danmark som terrormål, er bestyrket ved Vidne 4’s forklaring. Retten kan derfor ikke bortse fra, at tiltalte under en pressebriefing har omtalt, at der var folk i den pakistanske efterretningstjeneste, der aktivt udpegede Danmark som terrormål, eller noget lignende og denne del af citatet kan derfor ikke anses for fortrolig.

Efter bevisførelsen kan det ikke lægges til grund, at tiltalte på en pressebriefing direkte har omtalt, at Person 5-sagen af den anførte grund fik konsekvenser for PET’s samarbejde med ISI.

Som anført ovenfor vedrørende forhold b, c og e lægger retten til grund, at PET henset til de særlige forhold, der gør sig gældende for PET’s samarbejde med udenlandske myndigheder, ikke kan udtale sig nærmere om, hvilke lande efterretningstjenesten samarbejder med eller indholdet af dette samarbejde, og at oplysninger herom derfor som det helt klare udgangspunkt er fortrolige.

Henset til den forklaring, som chefen for PET, Vidne 1, har af-

givet om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten endvidere til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebar dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver, hvilket tiltalte må have indset.

På den anførte baggrund finder retten - med den ovenfor anførte begrænsning - at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejde med udenlandske efterretningstjenester. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold 1

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder og kildearbejde.

Tiltalte har forklaret, at vurderingerne i citatet er foretaget på baggrund af hans samlede erfaring med efterretnings- og efterforskningsarbejde.

Vidne 1 har ikke kunnet bekræfte, at oplysningerne stammer fra tiltaltes tid i PET.

Det fremgår endvidere af vidnerne **Vidne 4** og **Vidne 5's** forklaringer, at PET i tiltaltes tid tidligere har omtalt vigtigheden af kilder i forhold til teknisk indhentning.

Der henvises i øvrigt til de vurderinger og kommentarer fra tidligere ansatte i PET vedrørende værdien af teknisk indhentning, som fremgår af artiklerne i forsvarerens materiale - de enkelte forhold - bind 1, side 190 og 196, og forsvarerens materiale - generelle forhold - bind 1, side 14.

På den anførte baggrund finder retten ikke, at der er tilstrækkeligt grundlag for at statuere, at der er tale om fortrolige oplysninger.

Derfor frifindes tiltalte.

forhold m

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at PET tidligere har offentliggjort, at gerningsmanden i forvejen var genstand for PETs interesse.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer og samarbejdspartnere.

Af PET's pressemeddelelse af 2. januar 2010 (bilag 1-10-2) vedrørende anholdelsen af P22 i forbindelse med drabsforsøget på tegneren Person 12 den 1. januar 2010 fremgår bl.a.:

” ...

Drabsforsøget på tegneren Person 12 er efter PET's opfattelse terrorrelateret. Den anholdte har ifølge PET's oplysninger tætte forbindelser til den somaliske terrororganisation al-Shabaab samt al-Qaida ledere i Østafrika, ligesom han mistænkes for under ophold i Østafrika at have været involveret i terrorrelaterede aktiviteter. Den anholdte har ligeledes været en del af et terrorrelateret netværk med tilknytning til Danmark, som gennem længere tid har været genstand for PET's efterforskning, uden at dette dog har sammenhæng med tegneren Person 12.

...”

Det fremgår af sagen, at Østjyllands Politi i forbindelse med den efterfølgende straffesag mod P22 sendte en retsanmodning til Kenya vedrørende P22's eventuelle relationer til ekstremistiske grupper eller terrororganisationer i Kenya mv., herunder hans eventuelle tilknytning til al-Shabaab.

Retsanmodningen blev efter det oplyste aldrig besvaret.

Af PET's samlede orientering af 6. januar 2010 (bilag 1-10-1) om de sikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med overfaldsforsøget på tegneren Person 12 fremgår bl.a. følgende:

” ...

Det kan dog oplyses, at PET's efterforskning har tilvejebragt oplysninger, som efter efterretningstjenestens opfattelse viser, at den 28-årige somaliske statsborger har tætte forbindelser til den somaliske terrororganisation al-Shabaab og al-Qaida ledere i Østafrika. Endvidere har efterforskningen givet grundlag for at mistænke den pågældende for under ophold i Østafrika at have været involveret i terrorrelaterede aktiviteter. Endvidere viser efterretningstjenestens oplysninger, at den pågældende har været en del af et terrorrelateret netværk med tilknytning til Danmark.

PET er bekendt med, at den 28-årige somaliske statsborger i november 2008 udrejste til Somalia. Endvidere er efterretningstjenesten bekendt med,

at den pågældende i juli 2009 i Kenya blev anholdt sammen med flere andre personer i forbindelse med de kenyanske myndigheders efterforskning af mulige terrorangreb under den amerikanske udenrigsministers besøg i Kenya i begyndelsen af august 2009. Den 28-årige blev efterfølgende løsladt og vendte i begyndelsen af september 2009 tilbage til Danmark.

I forbindelse med, at den nu anholdte somaliske statsborger vendte tilbage til Danmark, blev han fulgt meget tæt af PET, ligesom der blev iværksat en række efterforskningsskridt mod den pågældende. Af hensyn til efterforskningen i sagen vedrørende militante somaliske netværk var det af afgørende betydning, at den pågældende ikke blev bekendt med, at han var genstand for efterretningstjenestens efterforskning.

Efterforskningen vedrørende den 28-årige somaliske statsborger har ikke haft sammenhæng med tegneren Person 12, og efterforskningen har ikke på noget tidspunkt givet grundlag for at antage, at den 28-årige havde konkrete planer om at overfalde eller dræbe tegneren Person 12. Den hidtidige efterforskning vedrørende den 28-årige somaliske statsborger, der bl.a. har omfattet observationer, hemmelig ransagning og aflytninger, har heller ikke givet grundlag for at antage, at hans eventuelle planer om at gennemføre terrorrelaterede aktiviteter her i landet var umiddelbart forestående.

...

Af anklagerens skriftlige forelæggelse i straffesagen fremgår, at PET i efteråret 2009, altså forud for drabsforsøget, havde opmærksomheden rettet mod P22, fordi han var mistænkt for at have interesser i/forbindelser til terrorkredse i Afrika. Det fremgår, at PET som led i denne efterretningsopgave i længere tid havde overvåget P22, aflyttet hans telefoner og en internetforbindelse til den lejlighed i Hvidovre, hvor han boede.

I en artikel af 10. januar 2010 i Politiken, ”Øksemand med i toppen af terrorgruppe” fremgår, at en anonym højtstående kilde i den kenyanske efterretningstjeneste har oplyst, at den 28-årige dansksomalier, der havde overfaldet Person 12, var udset til at skulle erstatte den daværende efterretningschef i al-Shabaab. Det fremgår af artiklen, at PET har udtalt, at den 28-årige har tætte forbindelser til al-Shabaab og al-Qaeda-ledere i Østafrika, men at PET ikke ønsker at kommentere oplysningerne om, at den 28-årige var udset til at blive efterretningschef for al-Shabaab.

Ved spørgsmål 541 fra Folketingets Retsudvalg til justitsministeren blev ministeren under henvisning til et Ritzau telegram af 9. januar 2010, ”Øksemand med i toppen af terrorgruppe” bedt om at oplyse, om PET havde kendskab til dette, og om de oplysninger, PET lå inde med, var tilstrækkelige til at rejse tiltale tidligere.

Af svaret fremgår, at PET bl.a. af hensyn til PET's samarbejde med uden-

landske myndigheder og kilder samt beskyttelse af fortrolige oplysninger om efterretningstjenestens efterforskningsmetoder ikke inden for rammerne af en folketingsbesvarelse kan redegøre nærmere for detaljerne i efterretningstjenestens efterforskninger. Der henvises i stedet til PET's samlede orientering af 6. januar 2010 om de sikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med overfaldsforsøget på tegneren **Person 12**.

Af bilag 1-4-1, PET's Excel-ark, under relevante hits fremgår, at der er to klassificerede interne PET-dokumenter fra september og oktober 2009 og to klassificerede rapporter fra udenlandske efterretningstjenester fra november 2009.

Vidne 3 har forklaret, at det efter hans opfattelse er hensynet til PET's operationer, der er kompromitteret.

Det fremgår af de oplysninger, der hidrører fra PET, alene, at **P22** havde tætte forbindelser til al-Shabaab og al-Qaida ledere i Afrika, at efterforskningen ikke på noget tidspunkt gav grundlag for at antage, at han havde konkrete planer om at overfalde eller dræbe tegneren **Person 12**, og at hans eventuelle planer om at gennemføre terrorrelaterede aktiviteter her i landet ikke var umiddelbart forestående

På den anførte baggrund lægger retten til grund, at PET ikke tidligere har offentliggjort oplysninger om, at **P22** havde forsøgt at etablere sig i al-Shabaabs ledelse, og at PET ingen indikationer havde på, at han skulle have fået en opgave med hjem, eller at han havde modtaget træning eller deltaget i kamp-handlinger i Somalia.

Efter de foreliggende oplysninger, herunder **Vidne 3's** forklaring, er det ikke bevist, at det var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne af hensyn til PET's samarbejdspartnere.

Vidne 2 har bekræftet oplysningerne i PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. **Vidne 2** har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne

af hensyn til PET's operationer som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer og vidensniveau. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen til **Vidne 5** uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold n

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer.

Efter bevisførelsen lægger retten til grund, at oplysningerne i citatet ikke tidligere har været videregivet af PET eller omtalt i medier eller lignende.

Tiltalte har forklaret, at der er tale om en operation, som blev afsluttet allerede, da tiltalte var chef for PET, og at han omhyggeligt har sløret oplysningerne i udtalelsen, så der ikke er nogen, der er i stand til at identificere operationen.

Efter indholdet af citatet, der er meget konkret, finder retten, at det er muligt for de i citatet omtalte personer at genkende sig selv, hvorved de pågældende har fået kendskab til, at de har været genstand for PET's efterforskning, herunder at de blev aflyttet.

Vidne 2 har bekræftet oplysningerne i PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. **Vidne 2** har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes vi-

deregivelse af oplysningerne var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne af hensyn til PET's operationer som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer og vidensniveau. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen til [redacted] Vidne 5 uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Den omstændighed, at PET ifølge [redacted] Vidne 1's forklaring ikke i forbindelse med nærværende sag har kunnet identificere den pågældende operation, kan ikke føre til et andet resultat.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold o

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at både danske og udenlandske medier har bragt oplysninger om, at udenlandske myndigheder har en "skyd i hovedet-taktik" i forhold til selvmordsbombere.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder.

Af en artikel i Information fra den 26. juli 2005, "Dansk Politi skal kunne skyde for at dræbe", fremgår det, at *"hverken Rigspolitiet eller Politiets Efterretningstjeneste af sikkerhedsmæssige grunde [vil] oplyse, om politiet har særlige ordrer, når det gælder formodede terrorister."*

[redacted] Vidne 2 har forklaret, at PET, så vidt hun ved, ikke tidligere har bekræftet at have en særlig taktik i forhold til bombemænd, og at hun af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan udtale sig om, hvorvidt der var en sådan taktik i hendes tid i PET.

Af bogen "I Majestætens hemmelige tjeneste" fra 2008 fremgår, at man i England - efter bombesprængningerne i Londons undergrundsbane i 2005 - har skærpet politiets beføjelser, og at man der nu skyder efter gerningsmandens hoved for at sikre, at han ikke kan nå at udløse eventuelle bomber.

Der er fremlagt en såkaldt "Training Key", (forsvarerens materiale bind II – de enkelte forhold, side 210 ff) som bl.a. er omtalt i The Guardian i august 2005, og som stadig kan findes på internettet ved brug af en såkaldt "way-

back-machine”, hvoraf lignende oplysninger fremgår.

Der er vist uddrag af en tv-udsendelse fra 2005 vedrørende AKS, hvor der trænes i at skyde efter balloner udformet som et hoved.

To dommere udtaler:

Vi finder, at udsagnet set i sammenhængen, herunder med citatet ovenfor på side 175 i bogen om, at de i PET havde været nødt til at udvikle et koncept for at håndtere en selvmordsbomber, fremstår som interne overvejelser fra tiltaltes tid som PET-chef, og at disse overvejelser gik ud på, at selvmordsbombere skal likvideres, og at dette skal ske ved at skyde meget præcist efter nervecenteret, hvilket må have stået klart for tiltalte.

Der henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor under forhold a om arbejdsmetoder.

Vi finder, at offentliggørelsen af oplysninger af den anførte karakter vil kunne forringe mulighederne for PET for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, idet oplysningerne giver PET's målpersoner mulighed for at indrette deres adfærd på en sådan måde, at arbejdsmetoden omgås eller afdækkes og dermed gør arbejdsmetoden uvirksom. På den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, finder vi, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens arbejdsmetoder. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Den omstændighed, at der tidligere har været offentliggjort oplysninger om udenlandske myndigheders retningslinjer for håndtering af selvmordsbombere, og at AKS i en dokumentarudsendelse fra 2005 ses træne i at skyde efter balloner udfærdiget som et hoved, kan ikke føre til et andet resultat.

Om tiltaltes forsæt henviser vi i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

En dommer udtaler:

Efter bevisførelsen finder jeg ikke, at det er bevist, at oplysningerne i citatet

er fortrolige, idet de må anses for almindeligt kendte.

Jeg stemmer derfor for at frifinde tiltalte.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

forhold p

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere.

Efter bevisførelsen er der ikke grundlag for at antage, at oplysningerne tidligere har været offentliggjort i den anførte form, heller ikke på pressebriefinger.

Ifølge **Vidne 1's** forklaring viser citatet noget om PET's samarbejde med den belgiske efterretningstjeneste i den konkrete sag, herunder om den belgiske efterretningstjenestes kapacitet og om PET's vurdering af samarbejdet med den belgiske efterretningstjeneste i den konkrete sag.

Der henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor under forhold a, b og e om samarbejdspartnere.

Henset til den forklaring, som chefen for PET, **Vidne 1**, har afgivet om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebærer dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver, hvilket tiltalte må have indset.

På den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, finder retten, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejdspartnere. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold q

Indledningsvis bemærkes, at anklagemyndigheden ikke har bestridt, at der har været foretaget andre indgreb i meddelelseshemmeligheden under sagen, også indgreb der for en tid har været undtaget fra aktindsigt i medfør af retsplejelovens § 729 c, men som er frigivet inden hovedforhandlingen, det vil sige, at de er tilgået sagens akter.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer og arbejdsmetoder.

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at det ikke var fremme i forbindelse med den offentlige straffesag, hvordan politiet var blevet opmærksom på, at **Person 13** havde gemt et brev i sin benprotese.

Vidne 5 har forklaret, at han ikke kan sige, hvorfra han har oplysningen om, at PET havde installeret overvågningskameraer i **Person 13's** fængselscelle, og at det er sandsynligt, at han har foreholdt oplysningen om installeringen af overvågningskameraer i fængselscellen for tiltalte, men han husker det ikke. Han opfatter citatet sådan, at tiltalte bekræfter, at der var overvågning i cellen, men at han ikke siger noget om, hvilken form for overvågning, der var tale om.

Retten finder, at det efter citatets indhold ”på overvågning”, hvilket efter rettens opfattelse må være en teknisk overvågning med billede, sammenholdt med den kontekst, hvori citatet indgår, kan lægges til grund, at tiltalte bekræfter, at der har været installeret overvågningskameraer i **Person 13's** celle.

Da installering af overvågningskameraer i en celle kræver en kendelse, og da der ikke fremgår oplysninger herom i den åbne sag, findes det ubetænkeligt at lægge til grund, at oplysningen må være blevet undtaget efter retsplejelovens § 729 c, jf. herved PET's Exel-ark (bilag 1-4-1) pkt. 38, hvorefter fremgår, at der vedrørende dette citat foreligger fire klassificerede dokumenter fra § 729 c-sagen under ”relevante hits.”

På den anførte baggrund finder retten, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller følge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens arbejdsmetoder. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, vi-

deregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

Forhold r

Indledningsvis bemærkes, at det ikke er bestridt, at det i denne sag har været oplyst, at der har været et tæt samarbejde mellem PET og SÄPO.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer og samarbejdspartnere.

Det fremgår af PET's pressemeddelelse af 29. december 2010 vedrørende anholdelsen af de mistænkte i sagen vedrørende det planlagte terrorangreb mod JP/Politikens HUS, at flere af de mistænkte må betegnes som militante islamister med forbindelser til internationale terrornetværk.

Af den offentlige straffesag, herunder af anklagerens skriftlige procedure, fremgår, at det var anklagemyndighedens opfattelse, at **P6** havde været i Pakistan og Waziristan, og at terrorangrebet mod JP/Politikens-Hus var en opgave, han havde fået der. Det fremgår videre, at **P6** flere gange i december 2010 ringede til Pakistan, hvor han forsøgte at få kontakt med navngivne personer.

Tiltalte har forklaret, at oplysningen om **P7** ikke hidrører fra det svenske efterretningsarbejde. Han kan ikke komme ind på, hvor oplysningen stammer fra, men oplysningen blev ikke betragtet som fortrolig i hans tid i PET, og han har specifikt omtalt **P7** på pressebriefinger. Oplysningen om **Person 8** har han fra bogen "Understanding Terrorism" af Paul Cruickshank, og hans vurdering bygger på oplysningerne i denne bog.

Af den nævnte bog, der er fra 2015, fremgår bl.a. følgende:

" ...

*Just two months later a Swedish terrorist cell with links to **Person 43's** network were arrested after driving down to Copenhagen with submachine gun and wrist bands to restrain hostages at the Jyllands-Posten newspaper, the publication responsible for printing the cartoons that caused controversy in the Muslim world. Western intelligence agencies believe plot ringleader **P6** received training in North Waziristan, Pakistan in 2010 and met with senior al-Qaeda operatives **Person 43** and **Person 8**.*

While it is not clear whether he received specific instruction in how to carry out such an attack, he would have had plenty of opportunity to be taught

weapons handling and how to mount armed assaults by any number of militant groups launching cross border raids into Afghanistan.

...

Vidne 4 har forklaret, at hun husker, at P7 er blevet omtalt, men hun husker ikke, om det var under straffesagen eller på pressebriefinger.

Vidne 5 har forklaret, at det under en pressebriefing blev oplyst, at angrebet var styret af topfolk i al-Qaeda. Han husker ikke, om det blev sagt, at det var P7, men det mener han. Han er dog ikke 100 procent sikker. Vidne 5 har endvidere forklaret, at han har kendt til oplysningerne i citatet siden 2014 fra bl.a. bogen "Understanding Terrorism" af Paul Cruickshank, men han har ikke tidligere fået oplysningerne bekræftet af PET.

Af en artikel i Nordisk Kriminalreportage fra 2016 forfattet af kriminalassistent Person 23, der efter det oplyste deltog i efterforskningen i den offentlige straffesag, fremgår bl.a.:

”...

I forbindelse med et efterfølgende møde med SÄPO fremkom det, uden deres viden/deltagelse, at kontakten i Pakistan var P7, ledende og højtstående medlem i Al-Qaeda og medlem af Libyan Islamic Fighting Group, som godkendte en måneds udsættelse af attentatplanerne. Det var således vores opfattelse, at P58 havde været i forbindelse med sine bagmænd i Pakistan for at søge om tilladelse til at udsætte sagen, formentlig fordi de ikke var klar endnu.

...”

Person 58 (P58)

Oplysningen i artiklen fra Nordisk Kriminalreportage 2016 bestyrker, at oplysningen i citatet om P7 stammer fra det svenske efterretningsarbejde, men det er efter artiklen uklart, under hvilke nærmere omstændigheder oplysningen er fremkommet, og om oplysningen af SÄPO blev betragtet som fortrolig, jf. herved at oplysningen efter artiklen blev givet på et møde til bl.a. en kriminalassistent, som forestod efterforskningen i den offentlige straffesag.

Artiklen i Nordisk Kriminalreportage 2016 er efter det oplyste endvidere blevet godkendt af overordnet personale i politiet.

På den anførte baggrund, herunder de forklaringer, der er afgivet af Vidne 4 og Vidne 5, finder retten ikke, at der kan bortses fra, at tiltaltes forklaring om, at oplysningen om P7 ikke blev betragtet som fortrolig, kan være rigtig.

For så vidt angår oplysningen om, at det var Person 8, der havde givet P6 opgaven med hjem fra Pakistan, finder retten ikke, at der med tilstrækkelig sikkerhed kan bortses fra, at denne oplysning ikke stammer

fra PET. Retten lægger herved vægt på formuleringen i citatet: ”Der er oplysninger, der peger på”, og på at oplysningen ifølge tiltalte stammer fra åbne kilder, herunder fra bogen ”Understanding Terrorism” af Paul Cruickshank.

Som følge af det anførte frifindes tiltalte.

forhold s

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET’s arbejdsmetoder og operationer, samt fortrolige oplysninger som indebar en væsentlig risiko for den omtalte nabos sikkerhed.

Tiltalte har forklaret, at han alene har oplyst, at PET overtog en lejlighed og rykkede Aktionsstyrken ind i den, jf. citatet.

Vidnerne [redacted] Vidne 4 og [redacted] Vidne 5 har forklaret, at det på en pressebriefing blev oplyst, at Aktionsstyrken var ”lige ved siden af.”

Det fremgår af en PET-rapport af 29. december 2010 vedrørende hændelsesforløbet i forbindelse med anholdelsen på [redacted] Adresse 2 i [redacted] By, at anholdelsesholdet i forbindelse med sagen befandt sig i opgangen på [redacted] Adresse 2, hvorfra de skaffede sig adgang til lejligheden [redacted] Adresse 2

Retten finder, at det kan lægges til grund, at oplysningen om, at PET skaffede sig adgang til naboledigheden stammer fra tiltalte, jf. herved citatet i bogen på side 208-209, hvoraf fremgår, at en medarbejder fra Aktionsstyrken, der opholdt sig i naboledigheden, havde set et underligt kabel og trukket det ud af stikkontakten, hvorefter hele overvågningen røg.

Det lægges endvidere til grund, at oplysningen ikke var fremme under den åbne straffesag, og at oplysningerne heller ikke tidligere er videregivet af PET, idet det alene kan lægges til grund, at det på pressebriefingerne blev oplyst, at Aktionsstyrken opholdt sig ”lige ved siden af.” Der foreligger heller ikke oplysninger om, at ejeren/lejereren af den pågældende lejlighed selv er stået frem med oplysningen.

Retten finder, at offentliggørelsen af oplysninger af den anførte karakter vil kunne forringe mulighederne for PET for at forebygge, efterforske eller følge lovovertrædelser, idet oplysningerne giver PET’s målpersoner mulighed for at indrette deres adfærd på en sådan måde, at arbejdsmetoden omgås eller afdækkes og dermed gør arbejdsmetoden uvirksom. Der henvises herved til rettens bemærkninger ovenfor vedrørende forhold a. Oplysningerne er endvidere egnede til generelt at skade PET’s muligheder for fremtidigt samarbejde med private personer og indebar en væsentlig risiko for den omtalte nabos sikkerhed. Retten lægger i den forbindelse vægt på [redacted] Vidne 2’s for-

klaring om, at PET i hendes tid normalt ikke videregav oplysninger om almindelige borgere, der havde hjulpet PET, idet personer, hvis deres identitet blev afsløret, risikerede at blive udsat for chikane eller det, der var værre, og i sidste ende kunne personernes liv komme i fare.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt af hensyn til PET's arbejdsmetoder, operationer, samt fortrolige oplysninger som indebar en væsentlig risiko for den omtalte nabos sikkerhed at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til beskyttelse af vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige og private interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for indsigt i PET's operationer og arbejdsmetoder og oplysninger, som indebar en væsentlig risiko for den omtalte nabos sikkerhed. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3, og da tiltaltes videregivelse af oplysningerne var uberettiget, handlede tiltalte i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

Den omstændighed, at der i bogen "Spionjæger" fra 2003 er omtalt en episode fra midt-firserne, hvor PET i forbindelse med en operation lånte en nabo-lejlighed, beboet af en ældre dame, kan ikke føre til et andet resultat.

forhold t

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder.

Citatet indeholder overvejelser om et klassisk dilemma, som blandt andet er omtalt i PET's årsberetning fra 2006/2007.

Der er imidlertid tale om en operativ afvejning i den konkrete sag af, hvor langt man skal gå for at sikre beviser overfor hensynet til at sikre, at ingen kommer til skade.

Retten finder, at dette som udgangspunkt må være en fortrolig oplysning om PET's arbejdsmetoder.

Efter tiltaltes forklaring, der er bestyrket ved Vidne 4's forklaring, finder retten imidlertid ikke, at der kan bortses fra, at oplysninger svarende til de i citatet anførte har været videregivet af PET under en pressebriefing ved-

rørende sagen.

På den anførte baggrund kan det ikke lægges til grund, at oplysningerne var fortrolige ved videregivelsen i 2016.

Derfor frifindes tiltalte.

forhold u

Indledningsvis bemærkes, at anklagemyndigheden under hovedforhandlingen har frafaldet, at der ved citatet er videregivet fortrolige oplysninger vedrørende PET's arbejdsmetoder.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer, kildearbejde og andres private forhold.

Det fremgår af PET's Exel-ark (bilag 1-4-1), at der foreligger to klassificerede interne PET-dokumenter fra august 2008 vedrørende sagen.

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at operationen ikke har været omtalt forud for bogens udgivelse, og at PET ikke tidligere har videregivet oplysninger om episoden.

Vidne 5 har forklaret, at han kendte oplysningen forud for interviewet af tiltalte, og at han meget vel kan have foreholdt tiltalte, at han kendte til episoden.

Vidne 2 har forklaret, at hun af hensyn til sin tavshedspligt ikke kan bekræfte operationen.

Vidne 2 har endvidere bekræftet oplysningerne i PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. **Vidne 2** har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne af hensyn til PET's operationer og kildearbejde som følge af, at

oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1.

Selvom de pågældende er unavngivne i citatet, finder retten, at oplysningerne kendeligt for en lidt videre kreds, herunder de tiltaltes venner, tager sigte på bestemte personer. Retten finder på den anførte baggrund, og da citatet omtaler, at de pågældende havde planer om at udføre et angreb, og at de i den forbindelse havde en aftale om at hente våben, at det var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til beskyttelse af andres personlige forhold, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1.

Retten finder endvidere, at væsentlige hensyn til offentlige og private interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for indsigt i PET's operationer og kildearbejde og oplysninger om andres privat forhold. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3, og da tiltaltes videregivelse af oplysningerne til **Vidne 5** var uberettiget, handlede tiltalte i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold v

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at PET i et notat af 14. november 2011 om indsatsen i forhold til politisk ekstremisme (på baggrund af **Person 9**-sagen) har oplyst nærmere om deres kendskab til det højreekstremistiske miljø i Danmark, herunder også at de søger at opnå færdigheder i våbenbrug. Det bestrides heller ikke, at tiltalte i sin tid som PET-chef, har oplyst nærmere om PET's kendskab til det højreekstremistiske miljø i Danmark, herunder også at de søger at opnå færdigheder i våbenbrug. Det bestrides heller ikke, at tiltalte - i sin tid som PET-chef - har omtalt PET's interesse for en navngiven højreekstremistisk gruppe, men i denne omtale ville han - ifølge Århus Stiftstidende - ikke komme nærmere ind på, hvilke strafbare forhold, der blev efterforsket.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer.

Tiltalte har forklaret bl.a., at citatet vedrørende våbentræning knytter sig til netværket ORG, og at PET i 2012 greb præventivt ind over for gruppen og gjorde det klart for dem, at PET havde efterforsket dem. Han husker ikke, om PET tidligere har nævnt, at der blev skudt til måls efter billeder af politikere, men det var omtalt i offentlige redegørelser fra PET, at der var kamp- og våbentræning i miljøerne.

Af PET's redegørelse af 14. november 2011 (bilag 1-14-2) vedrørende PET's indsats i forhold til politisk ekstremisme fremgår om det højreekstremistiske miljø i Danmark bl.a.:

”...

En mindre del af det højreekstreme miljø er involveret i registrering af politiske modstandere og søger bl.a. at opnå færdigheder i såvel våbenbrug som kampsport. Det er vurderingen, at denne del af det højreekstremistiske miljø forbereder sig på en fremtidig racekrig i Danmark og i den forbindelse er villig til at bruge vold.

...”

Det fremgår videre af redegørelsen, at udenlandske højreekstremister, herunder flere danske højreekstremister, har deltaget i bl.a. skydetræning hos russiske højreekstremister.

I en artikel fra den 23. juni 2012 i Århus Stiftstidende, ”PET tæt på at anholde højreekstrem loge”, (bilag 1-14-1) er tiltalte vedrørende netværket ORG citeret for følgende:

”...

Der foregik nogle aktiviteter, som hvis vi fik mulighed for enten at tage dem på fersk gerning eller at få en tilstrækkelig dokumentation, så mener vi, at vi kunne have rejst tiltale for strafbare forhold, også alvorlige strafbare forhold

...”

Ifølge artiklen ønskede tiltalte ikke, at gå i detaljer med, hvilke strafbare handlinger, der var tale om. I artiklen er tiltalte endvidere citeret for bl.a. følgende:

”...

Det er ærgerligt i forhold til ORG, at vi ikke fik mulighed for at gribe ind og gennemføre straffesager og vise, at samfundet kan reagere, at vi har et strafferetsligt værn i samfundet også mod nogle af de ting, der er foregået i ORG.

...

Når det nu ikke kunne blive på den måde, så er det klart, at så har det selvfølgelig været vigtigt, at vi også har kunnet sætte ind efterfølgende præventivt, hvor de her ting blev eksponeret. Men jeg ærgrer mig over, at det blev til en ren præventiv indsats.

...”

Af brev af 29. december 2016 fra PET (bilag 1-4-2) fremgår:

”...

Det ses ikke at have været åbent fremme, at PET havde kendskab til, at gruppen havde adgang til våben og lavede skydetræning. Dog husker efterforskerne på sagen, at Århus Politi blev orienteret om, at gruppen havde adgang til våben, da man på et tidspunkt forsøgte at lave en disruption-sag. ...”

Efter det anførte lægger retten til grund, at der i citatet videregives oplysninger om en konkret operation, som ikke har ført til en straffesag.

Det kan ikke lægges til grund, at det tidligere har været fremme i relation til netop den højreekstremistiske gruppe, at gruppen havde adgang til våben, trænede med våben og navnlig, at våbentræningen bl.a. handlede om, at skyde til måls efter billeder af politikere. Disse oplysninger i citatet ligger derfor udover hvad PET tidligere har oplyst. Tiltalte ønskede da heller ikke i interviewet i Århus Stiftstidende, at gå i detaljer med, hvilke strafbare handlinger, PET efterforskede i relation til gruppen. Vidne 4 har heller ikke kunnet bekræfte, at tiltaltes omtale af våbentræning i det højreekstreme miljø på efteruddannelseskurset var møntet direkte på gruppen.

Vidne 2 har bekræftet oplysningerne i PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. Vidne 2 har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer om operationen.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold w

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder og kildearbejde.

Retten lægger til grund, at PET ikke tidligere har videregivet oplysninger svarende til de i citatet anførte.

Tiltaltes udsagn i citatet fremstår som resultatet af en analyse i PET, og retten lægger derfor til grund, at oplysningerne i citatet stammer fra denne analyse.

Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at PET ikke tidligere har videregivet oplysninger svarende til de i citatet anførte.

Vidne 1 har forklaret, at gruppen af konvertitter i Danmark er meget lille, og at det var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne i citatet om hvervning af konvertitter mv., idet PET's målpersoner nu advares om at være opmærksomme på denne persongruppe, hvilket kan bringe de pågældende personer i fare, ligesom oplysningerne kan skabe den situation, at personer ikke tør være kilde for PET af frygt for, at PET ikke kan holde oplysninger fortrolige.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens arbejdsmetoder og kildearbejde. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Den omstændighed, at PET som led i evalueringen af myndighedsindsatsen efter terrorhændelsen den 14.-15. februar 2015 åbent lagde frem, at der generelt var behov for at styrke kildeindsatsen, også i "cross-over"-miljøet, kan ikke føre til et andet resultat. Retten henviser i den forbindelse til **Vidne 1's** **forklaring** om baggrunden for offentliggørelsen og PET's overvejelser i den forbindelse.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold x

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet, men nægtet at oplysningerne forud for citatet stammer fra ham.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's arbejdsmetoder.

Retten finder det ubetænkeligt at lægge til grund, at oplysningerne forud for citatet stammer fra tiltalte, jf. formuleringen 'Tiltalte siger', og Vidne 5's forklaring om, hvad der skal forstås herved, og da det efterfølgende citat også umiddelbart kun giver mening set i kontekst med det indledende oplæg til citatet. Der henvises endvidere til rettens indledende bemærkninger herom.

Retten finder, at det er almindeligt kendt, at politiet/PET kan anvende sporing af personer, jf. herved fx PET's årsberetning fra 2014.

Retten finder, at citatet efterlader indtryk af, at det er en i PET generelt anvendt arbejdsmetode at installere elektronisk udstyr på en person fra Danmark, der på eget initiativ er på vej til udlandet for at møde militante islamister. Selv om det er almindeligt kendt, at PET kan anvende sporingsudstyr, finder retten ikke, at det er almindeligt kendt, hvornår og under hvilke nærmere omstændigheder dette sker, og det lægges til grund, at PET ikke tidligere har offentliggjort oplysninger svarende til de i citatet anførte. Retten finder derfor, at udtalelsen i citatet vil kunne forringe PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, hvilket må have stået klart for tiltalte. Der henvises i øvrigt til rettens bemærkninger vedrørende arbejdsmetoder under forhold a.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens arbejdsmetoder. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold y

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at Københavns Politi efter fængslingen af de tre anholdte i sagen arbejdede med en teori om, at der kunne være tale om et angreb mod hjemvendte soldater, men det er bestridt, at der forelå efterretninger i den åbne straffesag om, at dette skulle være tilfældet.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer, samarbejdspartnere og kildearbejde.

Anklagemyndigheden har nærmere anført, at det fortrolige i citatet er, at der var efterretninger om et planlagt angreb på danske soldater, der var vendt hjem fra Afghanistan, og at efterretningerne gik på, at det skulle ske inden for få dage. Retten bemærker i den forbindelse, at det fremgår af anklageskriftet/dommen mod de pågældende, at våbnene og ammunitionen før salget var gjort ufunktionsdygtige.

Tiltalte har forklaret, at han har oplysningerne om målet og tidshorisonten for et eventuelt terrorangreb fra den fælles efterforskning mellem PET og Københavns Politi, og at oplysningerne om målet og tidshorisonten for angrebet fremgår af den efterfølgende efterforskning, hvor der er fremlagt ikke-fortrolige efterforskningsrapporter med analyser af de anholdtes Facebook-opdateringer.

Af PET's pressemeddelelse af 27. april 2012 i forbindelse med anholdelsen af de tre personer i sagen fremgår, at de anholdte foreløbigt er sigtet for ulovlig besiddelse af automatvåben og tilhørende ammunition, men at de ligeledes mistænkes for at have været i færd med at forberede en terrorhandling. Det fremgår videre, at den fortsatte efterforskning af sagen vil foregå i samarbejde mellem PET og Københavns Politi, og at efterforskningen bl.a. skal sikre, at eventuelle terrortrusler er blevet imødegået og afværget ved de foretagne anholdelser.

Af en PET-rapport af 25. april 2012 fremgår, at der fra en kilde, som er politiet bekendt, og som færdes i det militante islamistiske miljø i Storkøbenhavn, er tilgået oplysninger om, at en af de senere anholdte i sagen, søger leverandører af våben, og at den pågældende skulle være interesseret i at købe automatrifler, som han vil benytte i forbindelse med et forestående terroranslag i Danmark.

Af en PET-rapport af 26. april 2012 fremgår, at der *"fra anden efterforskning er [...] tilgået oplysninger om, at en række personer ønsker at erhverve våben med henblik på at gennemføre terrorangreb"*, og at angrebet ville *"blive gennemført af 2-3 muslimske mænd, under brug af skydevåben."*

I en efterforskningsrapport af 23. maj 2012 fra Københavns Politi forsøger

den rapportsskrivende betjent ”at pege i retning af et muligt mål og eventuel anvendelse af omhandlede våben.” Det bemærkes i rapporten, at der er tale om en teori på baggrund af det foreliggende materiale. Af rapporten fremgår bl.a. følgende konklusion:

”...

På baggrund af foranstående oplysninger og gennemgang af undersøgte koster, der i skrivende stund er langt fra afsluttet, er det politiets foreløbige teori, at de tre varetægtsarrestanter meget vel har haft til hensigt at gennemføre en terroranslag med anvendelse af AK-47 rifler mod hjemvendte eller tidligere danske soldater. Der henvises specifikt til de soldater, der forsinket ville komme til Danmark fra Afghanistan lørdag den 28. april 2012 samt til medaljeoverrækkelsen på Kastellet mandag den 30. april 2012.

...”

Det fremgår af PET's Excel-ark (bilag 1-4-1), at der vedrørende citatet foreligger et klassificeret internt PET-dokument.

Vidne 3 har forklaret, at han har gennemgået det i bilaget anførte materiale, herunder straffesagen og en sag efter retsplejelovens § 729, og at hans vurdering på baggrund af undersøgelserne er, at der i citatet er fortrolige oplysninger om PET's operationer, samarbejdspartnere og kildesamarbejde.

Retten finder at tiltaltes forklaring om, at oplysningerne om mål og midlet for det eventuelle terrorangreb stammer fra den efterfølgende efterforskning må tilsidesættes, da det af citatet og konteksten fremgår, at det var disse oplysninger, der begrundede agentoperationen og oplysningen om terrorismis-tanken i pressemeddelelsen.

Der foreligger ikke oplysninger om, at de i citatet anførte oplysninger har været fremme før, og oplysningerne blev da også opfattet som nye af pressen i forbindelse med bogens udgivelse, jf. Ekstra Bladet den 9. oktober 2016 (bilag 1-17-4-9), DR-Nyheder den 9. oktober 2016 (bilag 1-17-4-10) og Jyllands-Posten den 9. oktober 2016 (bilag 1-17-7).

Efter bevisførelsen finder retten ikke, at det er bevist, at det var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne af hensyn til PET's samarbejdspartnere.

Vidne 2 har bekræftet oplysningerne i PET's notits af 3. november 2017 om afhøring til bog-sagen om, at videregivelse af oplysninger om PET's konkrete operationer på sigt kan skade PET's muligheder for at varetage sine opgaver, herunder at beskytte statens sikkerhed, og at oplysninger om PET's operationer må anses for omfattet af forvaltningslovens § 27, stk. 2. **Vidne 2** har endvidere forklaret, at PET i hendes tid som juridisk chef som udgangspunkt ikke videregav oplysninger om en konkret operation, hvis operationen ikke førte til en straffesag, og at PET ved eventuel omtale af en afsluttet operation i almindelighed ikke kom ind på konkrete detaljer

om operationen.

På den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne, der er betegnet som efterretninger, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET's muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer, kildearbejde og vidensniveau. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold z

Anklagemyndigheden har ikke bestridt, at det har været omtalt i medierne og i et Folketingsspørgsmål i 2017 - altså efter udgivelsen af bogen - at danskere er blevet afvist i Tyrkiet på baggrund af en terrormistanke.

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's samarbejdspartnere.

Som anført ovenfor under forhold b, c og e finder retten, at oplysninger om, hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med, og indholdet af dette samarbejde, som udgangspunkt er fortrolige oplysninger.

I citatet omtaler tiltalte, dels at PET samarbejder med den tyrkiske efterretningstjeneste, dels det konkrete indhold af samarbejdet.

Retten lægger til grund, at PET ikke tidligere har videregivet de i citatet anførte oplysninger.

Henset til den forklaring, som chefen for PET, Vidne 1, har afgivet om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebærer dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver, hvilket tiltalte må have indset.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejdspartnere og vidensniveau. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold æ

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET's operationer og om en verserende straffesagsefterforskning.

Anklagemyndigheden har nærmere anført, at de fortrolige oplysninger drejer sig om, hvad PET/politiet vidste om personen.

Det fremgår af en artikel i Jyllands-Posten fra den 30. maj 2016, at Københavns Politi betragter sagen vedrørende drabsforsøget på **Person 11** som færdigefterforsket, men at sagen vil blive genoptaget, hvis der sker en ny udvikling i sagen. Det fremgår videre, at Københavns Politi ikke kan tilføje yderligere, da sagen er behandlet for lukkede døre.

Af artiklen fremgår endvidere, at PET ikke har ønsket at kommentere den konkrete sag.

Efter bevisførelsen er der ikke grundlag for at antage, at de i citatet anførte oplysninger om, at *"vi kendte ham, men han var ikke en vi overvågede 24 timer i døgnet. Han var kendt som en person i udkanten af de miljøer, vi interesserede os for, ikke nogen central figur"* tidligere har været offentliggjort af hverken PET eller Københavns Politi.

Efter bevisførelsen, herunder oplysningen i tv-optagelsen fra pressemødet den 27. april 2014 om, at politiet havde den mistænkte præcist lokaliseret, og til artiklen fra den 29. april 2014 af Hans Rustad, "Mistenkte var en del av islamistisk miljø" finder retten ikke, at der kan bortses fra, at Københavns Politi ved **Person 56** under efterforskningen har videregivet oplysningen om, at den pågældende var rejst til Libanon. Retten kan derfor ikke bortse fra, at oplysningerne om, at *"vi vidste godt, hvor han var – han var rejst til*

Libanon – og i perioder havde vi ham også mere præcist lokaliseret” tidligere har været offentliggjort af i hvert fald Københavns Politi.

Selv om efterforskningen i sagen efter det oplyste pt. er indstillet, lægges det til grund, at der er tale om en verserende straffesag, og at sagen hidtil har været behandlet for lukkede døre.

For så vidt angår oplysningerne *”vi kendte ham, men han var ikke en vi overvågede 24 timer i døgnet. Han var kendt som en person i udkanten af de miljøer, vi interesserede os for, ikke nogen central figur”* finder retten på den baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET’s virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne i citatet, var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne af hensyn til PET’s operationer og en verserende straffesagefterforskning som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2, og for at varetage væsentlige hensyn til PET’s muligheder for at forebygge, efterforske eller forfølge lovovertrædelser, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 4, nr. 1. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens operationer og vidensniveau. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Den omstændighed, at lignende oplysninger har været bragt i forskellige avisartikler, kan ikke føre til et andet resultat. Det bemærkes herved, at det fx af artiklen, *”Attentatmand ringede to gange”*, fra Politiken den 4. maj 2014 fremgår, at Københavns Politi har afslået at medvirke til artiklen med henvisning til, at sagen mod den pågældende kører for lukkede døre.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

forhold ø

Tiltalte har erkendt, at han har udtalt sig, som anført i citatet.

Ifølge anklageskriftet er der tale om videregivelse af fortrolige oplysninger om PET’s samarbejdspartnere.

Som anført ovenfor under forhold b, c og e finder retten, at oplysninger om, hvilke udenlandske efterretningstjenester PET samarbejder med, og indholdet af dette samarbejde, som udgangspunkt er fortrolige oplysninger.

Retten finder, at det efter indholdet af citatet og den kontekst, citatet indgår i, herunder at tiltalte lidt efter citatet omtaler, at han selv havde et godt forhold til chefen for den tyrkiske tjeneste, kan lægges til grund, at tiltalte i cita-

tet omtaler, dels at PET samarbejder med den tyrkiske efterretningstjeneste, dels et konkret indhold af samarbejdet.

Retten lægger efter bevisførelse til grund, at PET ikke tidligere har videregivet oplysningerne i citatet.

Henset til den forklaring, som chefen for PET, **Vidne 1**, har afgivet om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten til grund, at tiltaltes videregivelse af oplysningerne medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Tiltaltes videregivelse af oplysningerne indebar dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver, hvilket tiltalte må have indset.

Retten finder på den anførte baggrund og henset til det, som er anført i forarbejderne til PET-loven om de hensyn, der tilsiger, at oplysninger om PET's virksomhed generelt behandles fortroligt, at det på tidspunktet for tiltaltes videregivelse af oplysningerne var nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne som følge af, at oplysningerne er af væsentlig betydning for statens sikkerhed, jf. herved forvaltningslovens § 27, stk. 2. Væsentlige hensyn til offentlige interesser tilsiger, at udenforstående ikke får indsigt i oplysningerne og derigennem får mulighed for at vurdere efterretningstjenestens samarbejdspartnere. Oplysningerne er derfor fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 3. Da tiltalte, der havde oplysningerne fra sin tid i PET, videregav oplysningerne til en journalist, var videregivelsen var uberettiget, og tiltalte handlede derfor i strid med straffelovens § 152, stk. 1.

Om tiltaltes forsæt henvises i øvrigt til rettens bemærkninger ovenfor.

Særligt skærpende omstændigheder efter straffelovens § 152, stk. 2.

Da tiltalte videregav de fortrolige oplysninger til en journalist med henblik på udgivelse af en bog, som både tiltalte og journalisten ville få et honorar for, finder to dommere, at det må have stået klart for tiltalte, at han og journalisten derved ville opnå en uberettiget vinding ved lovovertrædelsen.

En dommer finder ikke, at det er bevist, at tiltalte videregav oplysningerne for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Henset til den vurdering, chefen for PET, **Vidne 1**, er fremkommet med om skadevirkningerne af en offentliggørelse af citaterne i bogen, lægger retten til grund, at tiltaltes videregivelse af de fortrolige oplysninger medførte risiko for, at PET's udenlandske samarbejdspartnere fremover ikke ville give oplysninger i samme omfang som hidtil. Dertil kommer, at nogle af citaterne angår PET's arbejdsmetoder, operationer og i et enkelt tilfælde en verserende straffesag. Endvidere indebærer nogle af citaterne en risiko for af-

dækning af kilder eller udstiller private, der har samarbejdet med PET i konkrete operationer, hvilket medførte risiko for alvorlige gener for de pågældende, ligesom den offentlige omtale af disse forhold kunne vanskeliggøre etablering af lignende samarbejde med kilder og øvrige private i fremtiden. Tiltaltes brud på tavshedspligten indebar dermed risiko for en svækkelse af efterretningstjenestens muligheder for at løse sine opgaver. Dertil kommer, at nogle af citaterne indeholder omtale af private, personfølsomme forhold vedrørende mistanke om kriminalitet. Retten finder, at tiltalte må have indset ovennævnte mulige konsekvenser af udtalelserne.

På den anførte baggrund og henset antallet af forhold og til tiltaltes betroede stilling som chef for PET, og den omstændighed, at videregivelsen af de fortrolige oplysninger fandt sted kort tid efter tiltaltes fratræden som chef for PET, finder retten, at forholdene samlet set må anses for omfattet af straffelovens § 152, stk. 2.

Strafudmålingen.

Tiltalte har i det anførte omfang overtrådt straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1.

Straffen fastsættes efter de anførte bestemmelser til fængsel i 4 måneder.

Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på antallet og karakteren af forholdene, at de tavshedsbelagte oplysninger stammer fra tiltaltes tid som chef for PET, at tiltalte og **Vidne 5** har haft en økonomisk vinding ved videregivelsen af oplysningerne, og at videregivelsen indebar en risiko for, at efterretningstjenestens funktionsdygtighed blev skadet.

Konfiskation

To dommere udtaler:

Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan udbytte ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvist konfiskeres. Af bestemmelsens forarbejder fremgår, at udbyttekonfiskation må påregnes at have en præventiv betydning gennem dens markering af, at det ”ikke kan betale sig at begå forbrydelser”, og at det bør være en typisk følge af en strafbar handling, at det indvundne udbytte konfiskeres. Det fremgår endvidere, at der kan forekomme tilfælde, hvor udbyttet ikke længere er i behold, og at konfiskation bør forudsætte en vis nærmere forbindelse mellem handlingens ulovlige egen-skaber og det indvundne udbytte.

Tiltalte har efter det oplyste fået udbetalt honorar mv. for deltagelse i bogprojektet med i alt 397.625 kr. Selv om tiltalte alene er dømt for et mindre antal ud af i alt 450 citater finder vi, at det fulde beløb bør konfiskeres, idet også enkelte citater, der indebærer en overtrædelse af tavshedspligten, vil kunne fremme salget af en bog.

En dommer udtaler:

Jeg finder ikke, at betingelserne for konfiskation er opfyldt og stemmer derfor for at frifinde tiltalte for konfiskationspåstanden.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Påstanden om konfiskation tages derfor i medfør af den påberåbte bestemmelse til følge som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

Tiltalte straffes med fængsel i 4 måneder.

Hos tiltalte konfiskeres 397.625 kr.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Dommer